

SZCZECIN 2016

Raport o stanie miasta

SZANOWNI PAŃSTWO,

Mam zaszczyt przekazać Państwu kolejną edycję Raportu o stanie miasta Szczecin. Opracowania tego rodzaju przygotowywane są co dwa lata w celu syntetycznego, a zarazem komplementarnego zobrazowania sytuacji naszego miasta.

Przedkładany Raport dotyczy lat 2014-2015 i zawiera 16 rozdziałów tematycznych pogrupowanych na strefy: ekologiczno-przestrzenną, gospodarczą, społeczną i zarządczą. Jego celem jest ukazanie możliwie pełnego obrazu funkcjonowania miasta, zarówno w obszarach na które bezpośredni wpływ mają władza miasta, jak i tych, które nie wchodzą w bezpośredni zakres kompetencji samorządu.

Raport opisuje najważniejsze wydarzenia i procesy zachodzących w mieście. Przytacza dane, częstokroć w porównaniu do innych polskich miast. Celowo, do minimum ograniczono interpretację tych danych, pozostawiając ich interpretację czytelnikowi.

Nakreślone działania realizują Strategię Rozwoju Szczecina 2025, która przyjęta została z końcem roku 2011, a roku ubiegłym dokonano jej ewakuację.

Dziękuję wszystkim osobom, których wiedza i umiejętności zostały wykorzystane przy opracowaniu raportu

Prezydent Miasta Szczecin

Piotr Krzystek

OPRACOWANIE:

ZESPÓŁ BIURA STRATEGII URZĘDU MIASTA SZCZECIN, W TYM:

Kamila Bogusławska
Andrzej Durka
Halina Kozar-Makocka
Katarzyna Koziół-Nadolna
Ewa Kurjata
Mirośław Lisewski
Arkadiusz Litwiński
Karolina Piekarska
Marlena Sychowicz
Olga Szadurska
Katarzyna Szopik-Depczyńska
Olga Wasieńko-Stefanowska
Mariusz Wasilewski

WE WSPÓŁPRACY Z POSZCZEGÓLNYMI WYDZIAŁAMI I BIURAMI URZĘDU MIASTA SZCZECIN

PROJEKT GRAFICZNY, SKŁAD, DRUK I OPRAWA

druk-24h.com.pl
DRUKARNIA CYFROWA

Białystok, ul. Zwycięstwa 10
tel. 85 653-78-04
e-mail: biuro@partnerpoligrafia.pl

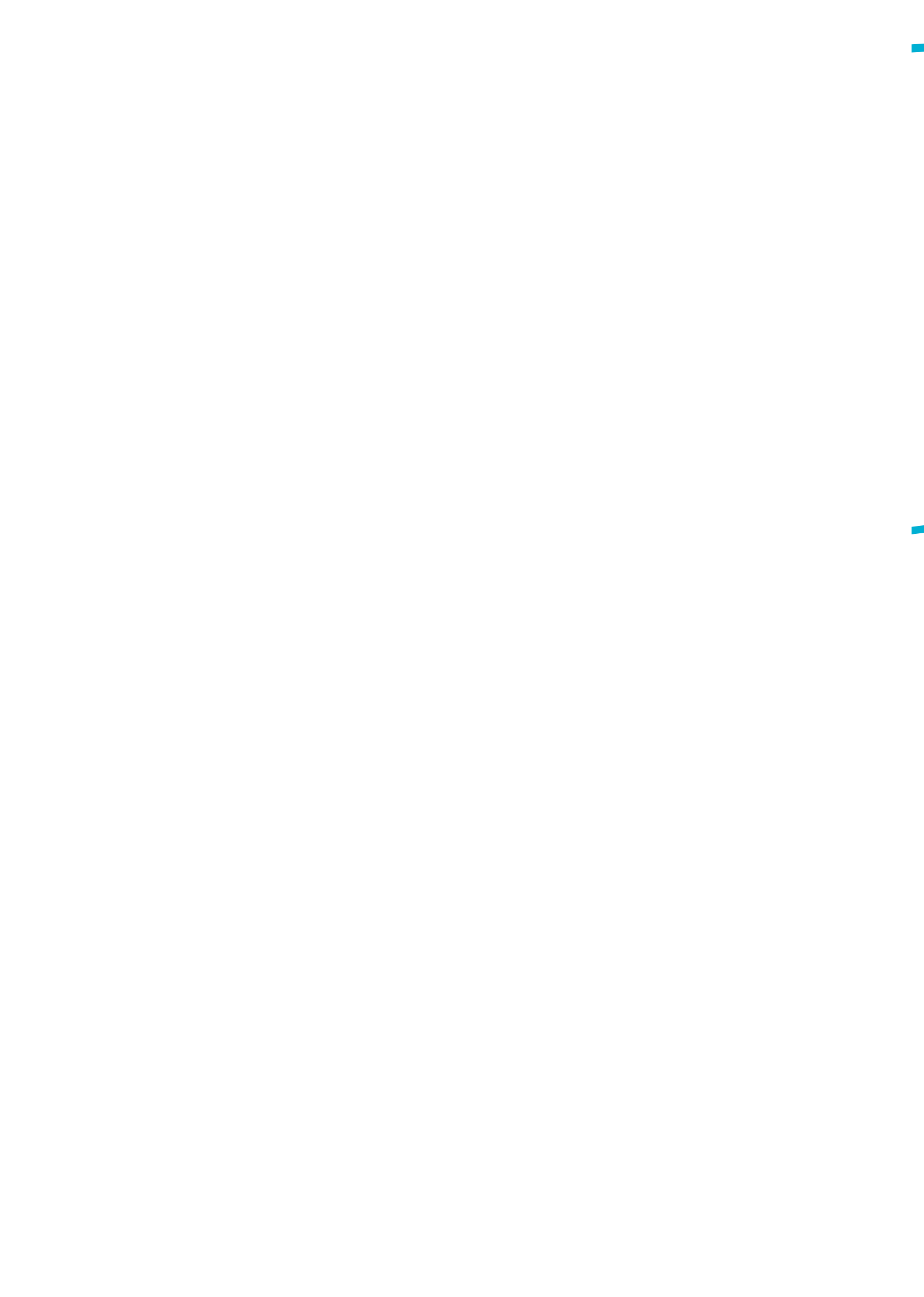
http://bip.um.szczecin.pl/chapter_11808.asp

SPIS TREŚCI

SFERA EKOLOGICZNO-PRZESTRZENNA	5
Rozdział 1 - INFRASTRUKTURA	7
Rozdział 2 - POLITYKA PRZESTRZENNA	15
Rozdział 3 - TRANSPORT	33
Rozdział 4 - MIESZKALNICTWO	61
SFERA GOSPODARCZA	67
Rozdział 5 - DEMOGRAFIA I RYNEK PRACY	69
Rozdział 6 - GOSPODARKA	83
Rozdział 7 - DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA	127
SFERA SPOŁECZNA	175
Rozdział 8 - TURYSTYKA	177
Rozdział 9 - NAUKA I SZKOLNICTWO WYŻSZE.....	183
Rozdział 10 - KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA KULTURALNEGO....	199
Rozdział 11 - KULTURA FIZYCZNA	227
Rozdział 12 - OŚWIATA I WYCHOWANIE.....	239
Rozdział 13 - BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	257
Rozdział 14 - OCHRONA ZDROWIA	277
Rozdział 15 - POMOC SPOŁECZNA.....	287
SFERA SFERA SYSTEMU ZARZĄDZANIA STRUKTURAMI SAMORZĄDU MIEJSKIEGO	303
Rozdział 16 - ZARZĄDZANIE MIASTEM	305

SFERA EKOLOGICZNO-PRZESTRZENNA

Rozdział 1

INFRASTRUKTURA

1.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ I ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW

Eksploatacją szczecińskiego systemu wodociągowego i kanalizacyjnego zajmuje się w imieniu gminy Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. Szczecin może być zasilany w wodę z ośmiu ujęć. Obecnie miasto jest zasilane z trzech podstawowych ujęć wody: „Miedwie”, „Pilchowo” i „Skolwin”, natomiast pozostałe są ujęciami rezerwowymi.

Pobór wody ogółem w 2014 roku wynosił 151 551,9 dam³, w tym na potrzeby:

- produkcyjne 147 413 dam³,
- eksploatacyjne – 4 138,9 dam³.

Zużycie wody:

- w gospodarstwach domowych w 2014 r. wyniosło 13 953 mln m³ wody, a w 2015 – 13 898 mln m³ wody,
- na potrzeby zakładów w 2014 – 3 169 mln m³ wody, a w 2015 roku – 3 277 mln m³ wody,
- pozostali odbiorcy w 2014 – 2 043 mln m³ wody, a w 2015 roku – 2 191 mln m³ wody.

Tabela 1.

PRODUKCJA DOBOWA UJĘĆ WODY (WODA WYDOBYTA) [M ³ /D]		
UJĘCIE WODY	2014	2015
„Miedwie”	52 290	49 783
„Pilchowo”	9 852	12 188
„Skolwin”	779	623
Razem	62 921	62 594

Źródło: Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Na koniec 2015 r. całkowita długość sieci wodociągowej wynosiła 1 293,6 km, w tym: magistrale – 205,2 km, sieć rozdzielcza – 775,5 km, przyłącza – 312,93 km.

W 2014 r. z terenu miasta odprowadzono 278 mln m³, w tym oczyszczonych było 17,4 mln m³, a w 2015 roku 17,7 mln m³ ścieków komunalnych. Ścieki są oczyszczane w dwóch oczyszczalniach ścieków: Pomorzany oraz Zdroje. Ważną częścią systemu kanalizacyjnego są pompownie ścieków umożliwiające ściekom dotarcie do oczyszczalni rurociągami tłocznymi. Na Lewobrzeżu są to pompownie: Grabów, Górny Brzeg, Dolny Brzeg, Białowieska i Szczawiowa (zlewnie ogólnospławne). Największe pompownie obsługujące prawobrzeżną część miasta to: Szlamowa, Em. Gierczak, Płonia (zlewnie sanitarne). Ponadto zarówno w zlewni lewobrzeżnej jak i w prawobrzeżnej części miasta, na sieci zainstalowanych jest ponad sto czterdzieści mniejszych pompowni tam, gdzie niemożliwy jest grawitacyjny odbiór ścieków.

Tabela 2.

NAZWA OCZYSZCZALNI	KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW	
	PRZEPŁYW DOBOWY [M ³ /DOBĘ]	
	PROJEKTOWANY	2015
„Pomorzany”	66 000	58 749
„Zdroje”	18 000	13 317
„Płonia”	500	331
Razem	84 500	72 397

Źródło: Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

W 2015 roku odprowadzono łącznie 17 741 mln m³ ścieków.

Długość sieci kanalizacyjnych w mieście na koniec 2014 r. wynosiła ok. 1108 km, w tym kanalizacja ogólnospławna – 209,3 km, kanalizacja sanitarna – 381,7 km, przyłącza kanalizacyjne – 252,2 km, kanalizacja deszczowa – 264,8 km. Natomiast w 2015 roku długość sieci wyniosła 1 149,3 km, w tym długość sieci sanitarnej wynosiła 421,1 km. Infrastruktura kanalizacyjna w mieście jest w stanie ogólnym dobrym. Posiadamy plany remontów, rozbudowy i budowy nowych sieci, które będą realizowane w najbliższych latach w celu poprawy stanu istniejącego (tam gdzie jest to konieczne) oraz umożliwienia nowym podmiotom podłączenie się do systemu kanalizacyjnego.

Z oczyszczalni ścieków sieci kanalizacyjnej korzystało 90,2 % mieszkańców. W ciągu ostatnich kilku lat na skutek wzrostu cen wody i coraz bardziej powszechnej rejestracji jej użycia wystąpił spadek ilości zużywanej wody i powstających ścieków.

Ceny jednostkowe :

- dostarczenie 1 m³ wody w 2014 roku wynosiło 4,18 zł, a w 2015 roku – 4,34 zł,
- odprowadzenie 1 m³ ścieków w 2014 roku wynosiło 6,6 zł, a w 2015 roku – 6,65 zł,

Ilość zużywanej energii na wyprodukowanie i dostarczenie wody dla potrzeb miasta w 2014 roku – 16,6 kWh, a w 2015 roku – 16,6 kWh.

1.2. CIEPŁOWNICTWO

Szczecin zaopatrywany jest w ciepło przez następujące źródła:

- miejski system ciepłowniczy zarządzany przez Szczecińską Energetykę Ciepłą sp. z o.o.,
- lokalne systemy osiedlowe skoncentrowane wokół swojego źródła ciepła,
- systemy będące własnością zakładów przemysłowych, szpitali i innych firm,
- indywidualne źródła ciepła.

Tabela 3.

CHARAKTERYSTYKA PODSTAWOWYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA			
NAZWA OBIEKTU	WŁAŚCICIEL	MOC KOTŁÓW [MWT]	PALIWO
EC Szczecin	PGE ZE Dolna Odra S.A.	162	biomasa, olej opałowy
EC Pomorzany	PGE ZE Dolna Odra S.A.	324	węgiel kamienny
CR Benesza	SEC Sp. z o.o.	65	olej opałowy /gaz ziemny GZ-50
CR Dąbska	SEC Sp. z o.o.	106	węgiel kamienny
CR Sąsiedzka	SEC Sp. z o.o.	8,6	gaz ziemny GZ-50

Źródło: Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.

W latach 2014 – 2015, ze względu na uwarunkowania geograficzne, funkcjonowały w Szczecinie dwa główne, niezależne systemy ciepłownicze, podzielone na system lewobrzeżny i prawobrzeżny. Z końcem 2015 roku, w wyniku realizacji inwestycji, te systemy ciepłownicze Szczecina zostały połączone w jeden miejski system ciepłowniczy. Aktualnie system ten zasilany jest w ciepło z dwóch elektrociepłowni, EC Szczecin (EC-I) i EC Pomorzany (EC-II) należących do PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Zespół Elektrowni Dolna Odra oraz dwóch ciepłowni (Ciepłownia Rejonowa Dąbska i Ciepłownia Rejonowa Benesza) należących do Szczecińskiej Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Na prawobrzeżnej stronie Szczecina w dzielnicy Podjuchy, funkcjonuje niezależnie od wyżej wymienionego systemu, system ciepłowniczy zasilany w ciepło z Ciepłowni Rejonowej Sąsiedzka, wytwarzającej ciepło i energię elektryczną w oparciu o gaz ziemny.

Ponadto, spółki zależne od SEC Sp. z o.o. eksploatują na terenie miasta Szczecina 32 kotłownie lokalne wytwarzające ciepło w oparciu o gaz ziemny.

Na zakończenie 2015 roku łączna długość sieci ciepłowniczej zlokalizowanej na terenie miasta Szczecina wynosiła 301,1 km, w tym:

- długość sieci kanałowej wynosiła – 116,4 km,
- długość sieci napowietrznej wynosiła – 28,0 km,
- długość sieci preizolowanej wynosiła – 156,7 km.

Ogólny stan techniczny sieci należy ocenić jako dobry. Wybrane odcinki sieci kanałowej, ze względu na znaczny stopień zużycia, wymagają przeprowadzenia przebudowy w najbliższych latach na sieć w technologii rur preizolowanych.

W tabeli poniżej została zaprezentowana ilość odbiorców ciepła w podziale na poszczególne grupy w latach 2014 – 2015.

Tabela 4.

GRUPA ODBIORCY	LICZBA ODBIORCÓW W 2014 R.	LICZBA ODBIORCÓW W 2015 R.
budownictwo wielorodzinne	5 275	5 551
budownictwo indywidualne	212	235
Oświata	433	438
służba zdrowia	53	53
urzędy i administracja	306	304
Usługi	606	622
przemysł	22	21
Razem	6 907	7 224

Źródło: Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.

Wielkość sprzedaży ciepła w 2014 roku wynosiła 3 471 349 GJ, natomiast w 2015 roku 3 509 807 GJ. W tym samym okresie moc zamówiona przez odbiorców kształtowała się odpowiednio: 580 MW w 2014r. i 577 MW w 2015r. W 2015 roku nastąpił spadek wielkości mocy zamówionej przez odbiorców o 0,51% w stosunku do roku poprzedniego. Czynnikiem wpływającym na zmniejszenie jest przede wszystkim prowadzenie oszczędnej polityki gospodarowania energią ciepłą przez odbiorców, podjęcie prac usprawniających racjonalną gospodarkę energetyczną przez spółdzielnie mieszkaniowe, a także wprowadzenie modernizacji węzłów cieplnych i wprowadzenie nowoczesnej automatyki.

W celu dotrzymania parametrów pracy systemów ciepłowniczych i zagwarantowania odbiorcom dostawy ciepła, w latach 2014 – 2015 Szczecińska Energetyka Ciepła zrealizowała przedsięwzięcia inwestycyjne na łączną kwotę nakładów 117,8 mln złotych. Do najistotniejszych przedsięwzięć realizowanych przez SEC w wymienionym powyżej okresie należy zaliczyć:

- modernizacja systemu ciepłowniczego Miasta Szczecina – Lewobrzeże;
- połączenie systemów ciepłowniczych prawo- i lewobrzeżnego Szczecina;
- budowa magistrali ciepłowniczej „Średnicowa”.

Modernizacja systemu ciepłowniczego Miasta Szczecina – Lewobrzeże - to projekt inwestycyjny zrealizowany w latach 2011 - 2015 w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko i współfinansowany z funduszy Unii Europejskiej. W ramach przedsięwzięcia zmodernizowano 73 odcinki sieci ciepłowniczej o łącznej długości 34,6 km, w tym: 26,8 km sieci podziemnych oraz 7,8 km sieci napowietrznych, dzięki czemu zmniejszono straty ciepła na przesyle oraz emisję dwutlenku węgla do atmosfery. Łączne koszty wdrażania przedsięwzięcia wyniosły 72,5 mln złotych, z czego 32,9 mln złotych stanowiła dotacja ze środków Unii Europejskiej.

Połączenie systemów ciepłowniczych prawo- i lewobrzeżnego Szczecina - to projekt inwestycyjny, którego zadaniem jest zwiększenie bezpieczeństwa dostaw ciepła dla mieszkańców Miasta oraz poprawa sprawności działania całego systemu ciepłowniczego. Pozwala na dostarczanie ciepła do systemu lewobrzeżnego z aktualnie najtańszego źródła wytwarzania ciepła, jakim jest Ciepłownia Rejonowa „Dąbska” zlokalizowanego na prawobrzeżu, wprowadzając element konkurencji wśród wytwórców ciepła przyłączonych do systemu ciepłowniczego. Z kolei w przypadku awarii CR Dąbska lub planowanych przerw remontowych, połączenie to gwarantuje dostawy ciepła dla mieszkańców prawobrzeża ze źródeł energii zlokalizowanych na lewobrzeżu Szczecina. W tym celu, w ramach Projektu wybudowano 5,7 km sieci ciepłowniczej, dwie przepompownie oraz zmodernizowano pompownię w CR Dąbska. Projekt kosztował około 40 mln złotych i był realizowany wyłącznie w oparciu o środki własne Spółki.

Budowa magistrali ciepłej „Średnicowa” – to przedsięwzięcie, które umożliwi wzrost bezpieczeństwa energetycznego miasta Szczecina oraz przyczyni się do poprawy warunków cieplno – hydraulicznych dostawy ciepła do odbiorców zasilanych z Elektrociepłowni Szczecin. W ramach Projektu powstanie nowy odcinek sieci ciepłowniczej magistralnej o długości ok. 2,3 km. W roku 2015 podpisano umowę na projektowanie i budowę sieci ciepłowniczej. Cały Projekt zakończy się w roku 2016. Planowane koszty realizacji przedsięwzięcia to około 10 mln złotych. Projekt realizowany jest w oparciu o środki własne SEC.

Ponadto, Spółka aktywnie uczestniczy we wdrażanym przez Gminę Miasto Szczecin Projekcie pn.: „Zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie – Etap II - Program KAWKA” współfinansowanym

ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej uruchomionych w ramach programu KAWKA. Celem projektu jest zredukowanie niskiej emisji (pyłów i gazów) w centrum miasta poprzez likwidację indywidualnych, wyeksploatowanych instalacji grzewczych (najczęściej pieców opalanych węglem) i przyłączenie obiektów do miejskiej sieci ciepłowniczej. Realizacja programu została zaplanowana na lata 2014 – 2018. Planowana wartość nakładów inwestycyjnych przeznaczonych na rozbudowę majątku ciepłowniczego wyniesie około 4 mln złotych, w tym około 1,2 mln złotych pochodzących będzie ze środków publicznych uruchamianych przez NFOSiGW w Warszawie oraz WFOŚiGW w Szczecinie.

W latach 2014 – 2015 systematycznie były realizowane przez Spółkę zadania polegające na przyłączeniu do systemu ciepłowniczego nowych odbiorców ciepła. W tym okresie zostało przyłączonych do miejskiej sieci ciepłowniczej 127 obiektów, a nakłady inwestycyjne z tym związane wyniosły 10,5 mln złotych. Inwestycje te były realizowane wyłącznie w oparciu o środki własne należące do SEC.

1.3. GAZOWNICTWO

Obszar miasta zasilany jest gazem ziemnym grupy E z kierunku m. Stargard oraz m. Police przez trzy stacje redukcyjno-pomiarowe (SPR) I stopnia z dwóch stron:

- północnej poprzez stację przy ul Kredowej na osiedlu Warszewo
- południowej poprzez dwie stacje: przy ul Sądzińskiej na osiedlu w Podjuchach oraz w Płoni.

Istnieje również możliwość zasilania miasta gazem poprzez stację I stopnia w Policach.

Dystrybucja gazu na terenie miasta odbywa się przez gazociągi niskiego i średniego ciśnienia, a także poprzez: 43 stacje gazowe II stopnia (redukcyjno-pomiarowe) zlokalizowane na terenie miasta.

Gaz dostarczany był poprzez gazociągi:

- średniego ciśnienia o długości w 2015 roku – 349,673 km, a w 2014 roku – 342,184 km,
- niskiego ciśnienia o długości w 2015 roku - 546,12 km, a w 2014 roku – 502,451 km

oraz poprzez przyłącza gazowe n/c w ilości 18 009 szt. w 2015 roku łącznej długości 206,7 km oraz 3 769 szt. przyłączy śr/c o łącznej długości 62,447 km.

W 2014 roku dystrybucja gazu wyniosła ok. 62 567,5 tys. m³ gazu oraz 153,3 m³ na 1 mieszkańca.

Tabela 5.

LICZBA ODBIORCÓW GAZU W LATACH M ³		
WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015
gospodarstwa domowe, w tym ogrzewanie mieszkań (grupy taryfowe W1,W2,W3)	130 501	140 318
zakłady produkcyjno – usługowe (grupy taryfowe W5,W6,W7)	309	358
handel i usługi	395	531
Razem	131 205	141 207

Źródło: Zakład Gazowniczy Szczecin.

StanteknicznynfrastrukturygazowejnaterenieSzczecinajestdobry.Dokonywanesąokresowekontrolie i przeglądy sieci gazowej oraz prowadzone są bieżące prace eksploatacyjne mające na celu zapewnienie bezpiecznej i ciągłej dostawy paliwa gazowego do odbiorców. Większość awarii sieci gazowej ułożonej na terenie miasta, które do tej pory były odnotowane, były spowodowane działaniem osób trzecich, a główną ich przyczyną był brak ostrożności podczas prowadzenia prac ziemnych przy użyciu maszyn budowlanych w bliskim sąsiedztwie istniejącej sieci gazowej.

Sieć gazowa na terenie miasta podlega sukcesywnej modernizacji i rozbudowie. W latach 2014-2015 zmodernizowano sieć gazową śr/c, m.in. przy ul. Chłopskiej, Sanatoryjnej, Jaśminowej, Włociańskiej, Ostoi-Zagórskiego, 1 Maja-Miedziana, Potulickiej-Nartowicza, Połabskiej, Radosnej, Przestrzennej, Barnima II Wielkiego, Warcisława. Ponadto rozbudowano i podłączono nowych odbiorców, m.in. przy ul. Tulipanowej, Podbórzeńskiej- Śródleśnej, Tulipanowej, Bukowskiej, Klonowej, Tropikalnej, Korczaka-Prószyńskiego, Łącznej itd.

1.4. ELEKTROENERGETYKA

Miasto Szczecin zasilane jest z połączonego systemu linii przesyłowych 400 kV, 220 kV i 110kV pracującego dla obszaru dawnego województwa szczecińskiego. Energia elektryczna do odbiorców na terenie Miasta Szczecina dostarczana jest z Krajowego Systemu Elektroenergetycznego.

Sprzedaż energii elektrycznej na terenie Szczecina wynosiła:

- w 2014 roku 984 271 MWh
- w 2015 roku 1 022 085 MWh

Infrastruktura elektroenergetyczna ENEA Operator Sp. z o.o. na terenie Miasta Szczecina:

- linie napowietrzne SN 93 km,
- linie kablowe SN 1060,30 km,
- linie napowietrzne nN 127 km,
- linie kablowe nN 1720 km,
- stacje WN/SN 510 MVA 13 szt.,
- stacje transformatorowe 15/0,4kV 1228 szt.,
- rozdzielnie sieciowe 6 szt.

Liczba odbiorców energii elektrycznej na terenie Szczecina wynosiła:

- w 2014 roku - 197 153
- w 2015 roku - 199 295

ENEA Operator Sp. z o.o. w latach 2014-2015 zakończyła lub jest w trakcie realizacji wielu inwestycji, których celem jest wzmocnienie tego układu energetycznego poprzez rozbudowę lub wymianę sieci 110 kV, 15 kV i 0,4 kV. Intensyfikacja inwestycji oraz sukcesywne odtwarzanie majątku dystrybucyjnego pozwoliło na zmniejszenie wskaźnika średniego systemowego czasu trwania przerwy długiej w dostawach energii elektrycznej (SAIDI) z 259 minut w 2011 roku do 108 minut w roku 2015. Od 2008 roku na terenie obsługiwanym przez Oddział Dystrybucji Szczecin w rozbudowę i modernizację sieci ENEA Operator Sp. z o.o. zainwestowała 1,4 mld zł.

Inwestycje poprawiające stan infrastruktury przeprowadzone w latach 2014 – 2015:

- Zakończono budowę dwutorowej linii 110kV Dolna Odra – Chlebowo o długości 17km. Jest to inwestycja zapewniająca poprawę pewności zasilania miasta Szczecina. Nowa inwestycja pozwoliła zmienić konfigurację linii zasilających aglomerację szczecińską, zwiększając liczbę linii 110kV zasilających ją od strony Elektrowni Dolna Odra z jednej, o relacji Dolna Odra – Gryfino – Dąbie, do trzech: Dolna Odra – Gryfino – Żydowce; Dolna Odra – Dąbie; Dolna Odra – Morzyczyn – Dąbie.
- Zakończono przebudowę linii 110kV Załom – Goleniów, która była ostatnim etapem przebudowy ciągu Dąbie – Pomorska – Załom – Goleniów o łącznej długości 33 km. Inwestycja była dofinansowana w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego.
- Zakończono budowę stacji 110/15kV Redlica wraz z powiązaniem sieciowymi po stronie SN. Celem budowy była poprawa zasilania w energię elektryczną północno zachodnich dzielnic Szczecina oraz gmin przyległych.
- Modernizacja linii 110 kV relacji Glinki – Żelechowo na całym odcinku 6,1 km wraz z przebudową linii napowietrznej na linię kablową na odcinku 5,1 km. Przebudowa mająca na celu poprawę warunków zasilania aglomeracji szczecińskiej. Inwestycja w fazie prac projektowych.
- Modernizacja linii 110 kV relacji Dąbie – Morzyczyn. Inwestycja zapewniająca zwiększenie niezawodności zasilania aglomeracji szczecińskiej od strony Morzyczyna.
- Budowa linii kablowej 110kV relacji Dąbie – Zdroje w celu poprawy bezpieczeństwa energetycznego aglomeracji szczecińskiej. Inwestycja w przygotowaniu.
- Przebudowa stacji 110/15kV Niemierzyn. Inwestycja zapewniająca zwiększenie pewności zasilania północnych dzielnic miasta. W trakcie realizacji robót budowlanych.
- Przebudowa stacji 110/15kV Tanowska. Inwestycja zapewniająca zwiększenie pewności zasilania dużego obszaru miasta, w tym obiektów o kluczowym dla mieszkańców znaczeniu m.in. szpitala. W trakcie realizacji robót budowlanych.
- Przebudowa stacji 110/15kV Zdroje. Inwestycja na etapie prac projektowych realizowana dla poprawy niezawodności zasilania aglomeracji szczecińskiej.

- Przebudowa GPZ Dąbie po stronie WN. Inwestycja w trakcie przygotowania postępowania przetargowego realizowana dla poprawy niezawodności zasilania aglomeracji szczecińskiej.
- Budowa stacji 110/15kV Załom. Inwestycja w trakcie realizacji robót budowlanych. Realizowana dla poprawy zasilania sąsiednich dzielnic Szczecina oraz gmin przyległych.
- W ramach rozbudowy istniejącej sieci kablowej, jej wymiany oraz przyłączania nowych klientów w latach 2014-2015 na terenie miasta wybudowano około 120km linii kablowych 15kV, 140km linii kablowych 0,4kV oraz wybudowano 49 stacji transformatorowych 15/0,4kV.

Środki trwałe przekazane nieodpłatnie przez Miasto

W roku 2015 ENEA Operator Sp. z o.o. otrzymała od Miasta Szczecin następujące środki trwałe:

- Kabel 15kV 3xXRUHAKXS 1 x 120mm² L 20 mb
- Kabel 0,4kV YAKY 4x240mm² L 196 mb
- Kabel 0,4kV YAKY 4x150mm² L 98 mb.

Spółka ENEA świadczy usługi dystrybucji energii elektrycznej, na podstawie koncesji na dystrybucję energii elektrycznej udzielonej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki decyzją nr DEE/50/13854/W/2/2007/PKO z dnia 28 czerwca 2007r. wraz z późniejszymi zmianami. ENEA Operator Sp. z o.o. obowiązana jest do wykonywania działalności objętej koncesją na zasadach określonych w ustawie – Prawo energetyczne oraz wydanych na jej podstawie przepisach wykonawczych. Przedmiotem działalności Spółki jest dystrybucja energii elektrycznej na potrzeby odbiorców zlokalizowanych na terenie obejmującym (całość lub część) województwa: zachodniopomorskiego, dolnośląskiego, lubuskiego, kujawsko-pomorskiego, pomorskiego oraz wielkopolskiego za pomocą sieci dystrybucyjnych o napięciu 110 kV, 40 kV, 30 kV, 20 kV, 15 kV, 10 kV, 6 kV oraz sieciami niskiego napięcia. Jednostką organizacyjną ENEA Operator Sp. z o.o. działającą na terenie miasta Szczecina jest Oddział Dystrybucji Szczecin. Prywatyzacja spółki i przeprowadzone zmiany w latach 2014 – 2015 ENEA Operator Sp. z o.o. jest spółką zależną notowanej na giełdzie ENEA S.A. W zakresie swojej właściwości, sukcesywnie dokonuje zmian organizacyjnych ukierunkowanych na zwiększenie niezawodności dostaw energii elektrycznej oraz poprawę jakości obsługi Klientów. W latach 2014-2015 przeprowadzono standaryzację Posterunków Energetycznych oraz centralizację obszaru „dyspozycji”, odpowiedzialnego za sprawne i bezpieczne prowadzenie ruchu sieci elektroenergetycznej.

1.5. POZOSTAŁE

Kąpieliska miejskie

W latach 2014-2015 Gmina Miasto Szczecin dysponowała trzema kąpieliskami opartymi na wodach śródlądowych: Dąbie (pow.12,8 ha), Dziewoklicz (pow. 13,6 ha), Głębokie (pow. 12ha) oraz jednym Kompleksem Rekreacyjnym „Arkonka” oddanym do użytku w lipcu 2014 roku po kompleksowej modernizacji trwającej od 2010 roku. W grudniu 2015 roku na kąpieliskach Dziewoklicz i Dąbie postawiono pomosty ratownicze. Co roku na wszystkich kąpieliskach dokonywano drobnych napraw i modernizacji. Obecnie jest planowana gruntowna modernizacja wszystkich kąpielisk.

Fontanny

Na terenie miasta funkcjonuje 16 fontann, w tym m.in. przy Pl. Zwycięstwa, na Wałach Chrobrego, Pl. Orła Białego oraz Staw Brodowski i Aleja Kwiatowa. W ostatnich latach na wielu z nich przeprowadzono remonty.

Nabrzeża miejskie

Żegluga Szczecińska działając w imieniu Gminy Miasto Szczecin jest bezpośrednim administratorem nabrzeży należących do miasta. W zakresie jej obowiązków jest bieżące utrzymanie (sprzątanie) oraz konserwacja (drobne prace remontowe) powierzonych nabrzeży oraz dokonywanie przeglądów okresowych.

Do nabrzeży miejskich należą:

- Bulwar Beniowskiego zlokalizowany jest na wyspie Kępa Parnicka i stanowi obudowę zachodniego brzegu Przekopu Parnickiego. Całkowita długość nabrzeża wynosi 538 m,
- Bulwar Gdański - całkowita długość wynosi 336 m,
- Bulwar Piastowski - zlokalizowany na lewym brzegu Odry od ul. Dworcowej do nabrzeża Wieleckiego o długości 928 m,

- Bulwar Gdyński odcinek północny o długości 560m. Lokalizacja: obudowa brzegu Odry na obszarze Łasztowni pomiędzy nabrzeżem Starówka (przy Trasie Zamkowej), a Mostem Długim,
- Bulwar Nadodrzański położony jest na lewym brzegu Odry od budynku Szczecińskiego Centrum Przedsiębiorczości do uskoku w linii nabrzeża w odległości 90 m od zachodniego filaru mostu kolejowego w kierunku północnym do ul. Dworcowej. Całkowita długość nabrzeża to 488 m,
- Bulwar Wyspy Puckiej położony jest na zachodnim brzegu wyspy Puckiej, na wschodniej stronie rzeki Parnicy pomiędzy mostem klejowym a kanałem Rybnym. Długość całego bulwaru 536m. Odcinek administrowany przez Żeglugę Szczecińską to 153,5 m,
- Bulwar Elbląski położony jest na prawym brzegu rzeki Odry na 738,7 km przed mostem kolejowym. Całkowita długość nabrzeża wynosi 421,3m,
- Nabrzeże Cegielinka położone jest na północnym brzegu kanału Cegielinka przy ul. Eskadrowej. Całkowita długość nabrzeża 334,5 m,
- Nabrzeże Kanału Zielonego położony na południowym brzegu Kanału Zielonego od mostu kolejowego do mostu drogowego na Kanale Zielonym na ul. Heyki. Całkowita długość nabrzeża wynosi 167,3 m,
- Nabrzeże Regalica położone jest na zachodnim brzegu rzeki Regalicy na 737,6 km przed mostem Cłowym. Długość całkowita nabrzeża wynosi 50,4 m,
- Nabrzeże przyczółek północno-wschodni Mostu Cłowego położony jest na wschodnim brzegu rzeki Regalicy na 737,6 km za mostem Cłowym. Długość nabrzeża wynosi 58,4 m,
- Nabrzeże przyczółek południowo-zachodni Mostu Cłowego położony jest na zachodnim brzegu rzeki Regalica na 737,6 km przed mostem Cłowym. Długość nabrzeża wynosi 35,3 m,
- Nabrzeże przyczółek północno - zachodni Mostu Cłowego położony jest na zachodnim brzegu rzeki Regalica na 737,7 km przed mostem Cłowym. Długość nabrzeża wynosi 49.1 m,
- Nabrzeże przyczółek południowo - wschodni Mostu Cłowego położony jest na wschodnim brzegu rzeki Regalica na 737,6 km przed mostem Cłowym. Długość nabrzeża wynosi 58.9 m,
- Nabrzeże przyczółek północno-zachodni Mostu Portowego położony jest na północnym brzegu rzeki Parnicy przed mostem Portowym. Nabrzeże to stanowi umocnienie podpór mostu Portowego. Długość nabrzeża wynosi 65,2 m.

Schronisko dla zwierząt

W 2015 roku przyjęto do schroniska 1272 psów i 688 kotów, natomiast do adopcji przekazano 706 psów i 423 kotów. Natomiast na początku 2014 roku w schronisku było 203 psów i 634 kotów.

W celu przeciwdziałania bezdomności zwierząt, od 2001 roku Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w Szczecinie nieprzerwanie prowadzi program sterylizacji zwierząt. Dzięki tym działaniom 100% podopiecznych Schroniska czekających na adopcję jest wysterylizowanych i tak w 2014 roku sterylizacji poddano 646 zwierząt a w 2015 roku 447. Schronisko prowadzi również całodobowe pogotowie interwencyjne, którego celem jest zbieranie zwierząt bezpańskich i błąkających się bez opieki, rannych w wypadkach ulicznych, a także tych, które pokąsały człowieka. W 2015 roku interweniowano 1797 razy, a w 2014 – 1925. W Schronisku realizowany jest miejski program identyfikacji, rejestracji i znakowania psów polegający na bezpłatnym znakowaniu psów poprzez wszczepienie pod skórę psa elektronicznego mikroprocesora w gabinecie weterynaryjnym przy Schronisku oraz wybranych komercyjnych gabinetach weterynaryjnych. W 2015 roku zaszczepiono 671 zwierząt w Schroniskui 671 w gabinetach weterynaryjnych 517.

ŹRÓDŁA INFORMACJI:

1. ENEA Oddział Dystrybucji Szczecin, Enea Operator Sp.o.o 71-616 Szczecin, ul. Malczewskiego 5/7.
2. Urząd Statystyczny w Szczecinie.
3. www.wios.szczecin.pl.
4. Szczecińska Energetyka Ciepła sp. z o. o.
5. Polska Spółka Gazownictwa Sp.z o.o Oddział w Poznaniu, Zakład w Szczecinie, ul Tama Pomorzańska 26 70-952 Szczecin.
6. Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska, Urząd Miasta Szczecin.
7. Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o.

Rozdział 2

POLITYKA PRZESTRZENNA

2.1. POLITYKA PRZESTRZENNA

Polityka przestrzenna miasta i zasady koordynacji działań planistycznych sformułowane zostały w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta” (Uchwała Nr XVII/470/12 Rady Miasta Szczecin z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecin).

Polityka przestrzenna miasta jest realizowana poprzez dokumenty planistyczne tworzące prawo miejscowe, inwestycje publiczne, publiczno – prywatne i prywatne oraz wdrażanie zasad gospodarowania nieruchomościami, a także programy i zadania wynikające z polityk miejskich. Polityka przestrzenna realizowana jest przede wszystkim, jako etap długofalowej strategii rozwoju miasta.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta określono zasady kształtowania struktury przestrzennej i planowane kierunki jej zmian oraz przeznaczenie terenów, lokalizację istotnych inwestycji publicznych i warunki zagospodarowania terenu. Studium stanowi również bazę merytoryczną dla sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta.

Na koniec 2015 roku powierzchnia miasta Szczecin objęta obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosiła 14 262 ha, tj. 47,45 % powierzchni, co stanowi wzrost o 6,02% w stosunku do roku 2011. Na terenie Szczecina obszar Natura 2000 zajmuje 11 505 ha, co stanowi 38,28 % powierzchni administracyjnej miasta.

Tabela 1.

POWIERZCHNIE PRZEZNACZENIA TERENÓW POD FUNKCJE W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO SZCZECINA.		
LP.	POWIERZCHNIE PRZEZNACZENIA TERENÓW POD FUNKCJE	% POWIERZCHNI GMINY
1	mieszkaniowe – wielorodzinne	6.7
2	mieszkaniowe – jednorodzinne	11.1
3	usługowe	12.1
4	produkcyjne	6.7
5	komunikacyjne	6.3
6	infrastruktury technicznej	1.1
7	użytkowania rolniczego, w tym tereny zabudowy zagrodowej	3.0
8	zieleni i wód	51.0
9	inne	2.1

Źródło: BPPM w Szczecinie

Poprzez zapisy planistyczne aktywizuje się tereny inwestycyjne, definiuje ład przestrzenny oraz estetykę przestrzeni miejskich. Dokumentem wspierającym te działania jest *Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Szczecin*, a także pozyskiwanie wariantowych rozwiązań programowo-przestrzennych poprzez organizację konkursów architektonicznych oraz opracowywanie analiz studialnych. Uzupełnieniem tych procesów są wykonywane opracowania koncepcyjne zagospodarowania przestrzeni publicznych miasta.

Tabela 2.

WYKAZ MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO UCHWALONYCH W LATACH 2014-2015.			
LP.	NAZWA PLANU	NR UCHWAŁY UCHWAŁAJĄCEJ PLAN	DATA UCHWAŁY UCHWAŁAJĄCEJ PLAN
1	ŚMIERDNICA - WĘDROWNA	XL/1177/14	2014-04-28
2	ŚRÓDMIEŚCIE PÓŁNOC - ODZIEŻOWA 2	XLII/1220/14	2014-06-23
3	WARSZEWO 4	XLIII/1260/14	2014-07-21
4	BUKOWO - SZOSA POLSKA	XLIII/1259/14	2014-07-21
5	PŁONIA - PRZYSZŁOŚCI	XLIV/1276/14	2014-09-08
6	BOLINKO - RYNKOWA 3	XLV/1339/14	2014-10-13
7	DĄBIE - LOTNISKO 3	VI/69/15	2015-03-24
8	STARE MIASTO - STARZYŃSKIEGO 2	VI/70/15	2015-03-24
9	POMORZANY - NAD ODRĄ	VII/100/15	2015-04-21
10	ZAWADZKIEGO - KLONOWICA 6	VIII/120/15	2015-05-26

11	BOLINKO - E.PLATER - KOŚCIÓŁ	VIII/119/15	2015-05-26
12	MIĘDZYODRZE PORT 2	VIII/121/15	2015-05-26
13	ŻELECHOWA - MAŁE BŁONIA	VIII/122/15	2015-05-26
14	DĄBIE - WRZESIŃSKA	X/185/15	2015-07-28
15	SŁONECZNE - NAPIERSKIEGO 6C	XI/218/15	2015-09-08
16	BOLINKO - KADŁUBKA	XI/223/15	2015-09-08
17	ZDROJE - BATALIONÓW CHŁOPSKICH 86	XI/219/15	2015-09-08
18	POMORZANY - POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH 66-68	XII/252/15	2015-10-27
19	KNIEWSKA	XII/253/15	2015-10-27
20	MAJOWE - MACIEJOWICKA	XII/254/15	2015-10-27
21	GUMIEŃCE - KRAKOWSKA 2	XII/255/15	2015-10-27
22	STOŁCZYN PORT 3	XIII/313/15	2015-11-17
23	GOLĘCINO - GOĆŁAW - STRZAŁOWSKA 25	XIII/312/15	2015-11-17

Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego Miasta

Tabela 3.

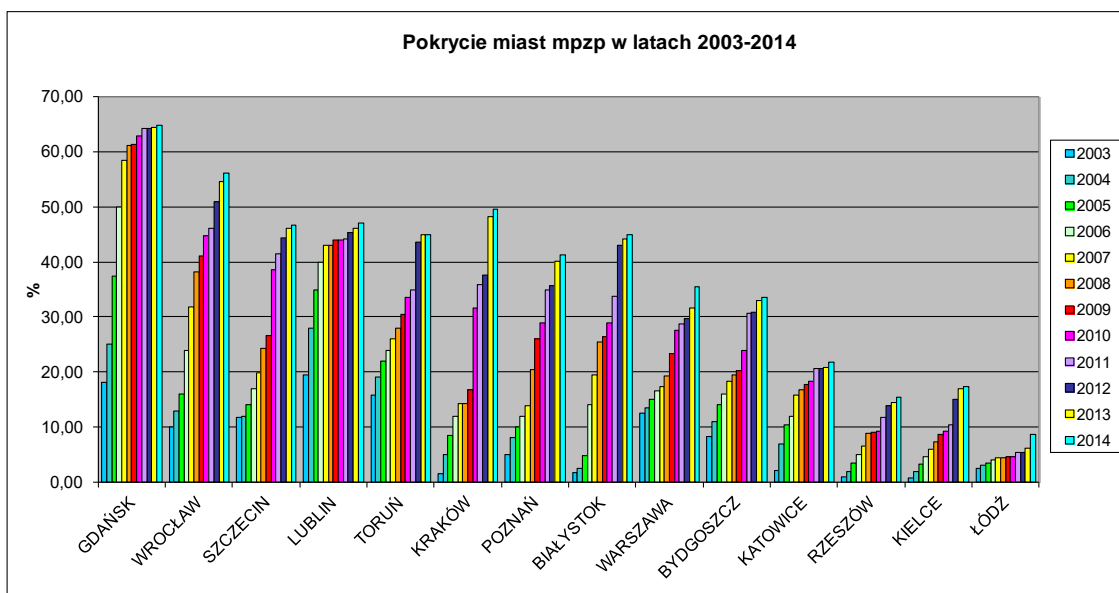
WYKAZ PLANÓW WSZCZĘTYCH W LATACH 2014-2015.			
LP.	NAZWA PLANU	NR UCHWAŁY WSZCZYNAJĄCEJ PLAN	DATA UCHWAŁY WSZCZYNAJĄCEJ PLAN
1	POMORZANY - POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH 66-68	XXXVII/1115/14	2014-01-20
2	GOLĘCINO - GOĆŁAW - STRZAŁOWSKA 25	XXXVII/1116/14	2014-01-20
3	ZDROJE - BATALIONÓW CHŁOPSKICH 86	XXXVII/1117/14	2014-01-20
4	SŁONECZNE - NAPIERSKIEGO 6C	XXXVII/1118/14	2014-01-20
5	STARE MIASTO - STARZYŃSKIEGO 2	XXXVII/1119/14	2014-01-20
6	STARE MIASTO - PARK ŻEROMSKIEGO	XXXIX/1145/14	2014-03-17
7	MAJOWE - MACIEJOWICKA	XXXIX/1146/14	2014-03-17
8	BOLINKO - E.PLATER - KOŚCIÓŁ	XXXIX/1176/14	2014-03-17
9	MIĘDZYODRZE PORT 2	XL/1178/14	2014-04-28
10	STOŁCZYN PORT 3	XL/1179/14	2014-04-28
11	NIEBUSZEWO 2	XLI/1210/14	2014-05-26
12	BUKOWO - KOLONISTÓW 2	XLII/1221/14	2014-06-23
13	MIĘDZYODRZE - WYSPA GRODZKA - ŁASZTOWNIA 3	XLIV/1271/14	2014-09-08
14	MIĘDZYODRZE - KĘPA PARNICKA - WYSPA ZIELONA 2	XLIV/1272/14	2014-09-08
15	ZAWADZKIEGO - KLONOWICA 7	XLIV/1273/14	2014-09-08
16	WARSZEWO - DZIERŻONIA	XLIV/1274/14	2014-09-08
17	ŻELECHOWA - SKRZYŻOWANIE WKRZAŃSKA	XLIV/1275/14	2014-09-08
18	DĄBIE - WRZESIŃSKA	XLV/1336/14	2014-10-13
19	WIELGOWO - SŁAWOCIESZE - ZDUNOWO 3	XLV/1337/14	2014-10-13
20	KIJEWKO - TELIGI	XLV/1338/14	2014-10-13
21	TOR WODNY	IV/27/15	2015-01-13
22	NIEBUSZEWO 3	V/37/15	2015-02-17
23	ŻELECHOWA - BOGUMIŃSKA	V/38/15	2015-02-17
24	KIJEWO - POLANA LEŚNA	VI/71/15	2015-03-24
25	NOWE MIASTO - DĄBROWSKIEGO, SOWIŃSKIEGO 2	VII/99/15	2015-04-21
26	CENTRUM - PIŁSUDSKIEGO - MAZURSKA	IX/172/15	2015-06-16
27	CENTRUM - BRAMA PORTOWA 2	IX/173/15	2015-06-16
28	POMORZANY - FLORIANA KRYGIERA	IX/174/15	2015-06-16
29	TRZEBUSZ - CHEŁSZCZAÇA	X/186/15	2015-07-28
30	KRZEKOWO - ŁUKAŚIŃSKIEGO - RZEKA BUKOWA	X/187/15	2015-07-28
31	SZPITAL ZDUNOWO 2	XI/220/15	2015-09-08
32	POGODNO - JANICKIEGO	XI/221/15	2015-09-08
33	POGODNO-ŻOŁNIERSKA - REJON PĘTLI KRZEKOWO	XI/222/15	2015-09-08
34	CENTRUM - PLAC ODRODZENIA 2	XI/224/15	2015-09-08
35	PODJUCHY - SZLAMOWA	XI/225/15	2015-09-08
36	OSÓW - MIODOWA 3	XII/256/15	2015-10-27
37	WARSZEWO - DUŃSKA 3	XIII/306/15	2015-11-17

38	OSÓW - ANDERSENA 3	XIII/307/15	2015-11-17
39	STARE MIASTO - STARÓWKA - RYNEK NOWY	XIII/308/15	2015-11-17
40	MAJOWE - ŁUBINOWA	XIII/309/15	2015-11-17
41	PŁONIA - SZOSA STARGARDZKA	XIII/310/15	2015-11-17
42	ŻELECHOWA, DRZETOWO - GRABOWO - OSTRÓW BRDOWSKI I WYSPA GRYFIA	XIII/311/15	2015-11-17

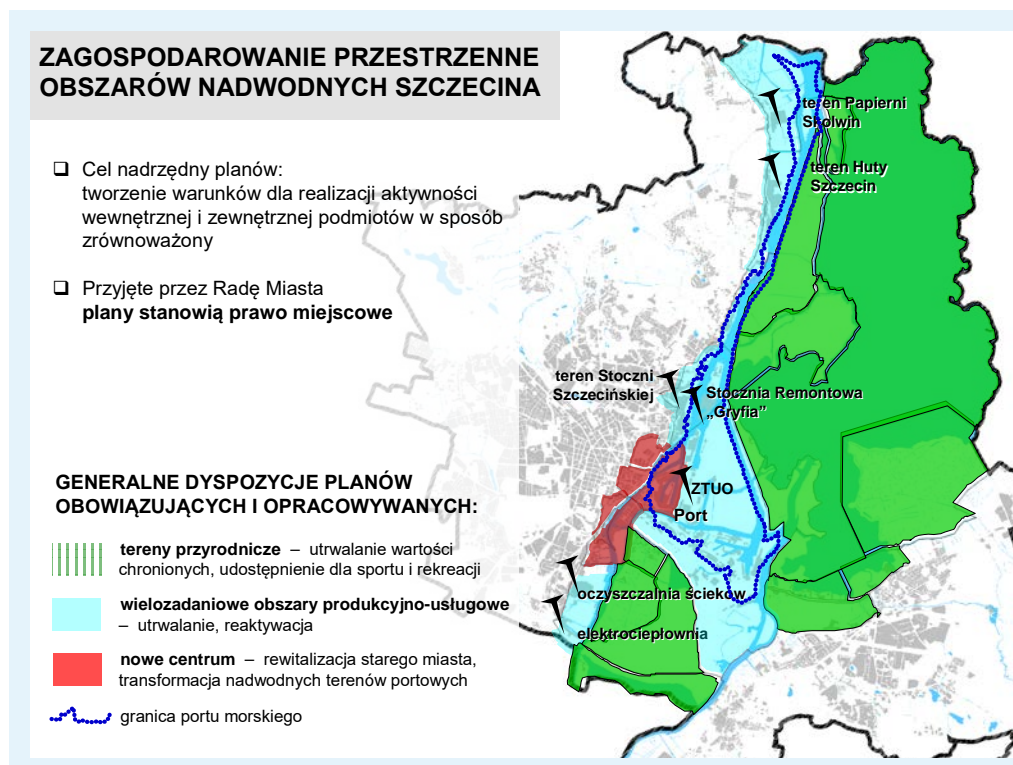
Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego Miasta

Wykres 1.

POKRYCIE MAIST MPZP W LATACH 2003-2014.

Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego Miasta w Szczecinie

Źródło: Biuro Planowania Przestrzennego Miasta, 2015 r.

2.2. REWITALIZACJA

W latach 2014-2015 podstawą działań rewitalizacyjnych w Szczecinie był Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Szczecin, przyjęty uchwałą Rady Miasta Szczecin nr LI/1314/10 z dnia 27 września 2010 roku, zaktualizowany w latach 2012-2015. W dokumencie wskazano obszary zdegradowane wymagające rewitalizacji: mieszkaniowe, tj. Kwartały Śródmieścia, Stare Miasto, Nowe Miasto, Rejon ulicy Kolumba, Niebuszewo-Bolinko, Gołęcino-Goćław, Stołczyn, Skolwin Stare Dąbie oraz przemysłowych i powoj-skowych, tj. Nad Odrą, Drzetowo, Śródo-drze, Rejon ulicy Cukrowej, Rejon alei Wojska Polskiego oraz Świerczewo.

Na obszarze „Kwartały Śródmieścia” w latach 2014-2015 kontynuowano działania rewitalizacyjne na te- renie tzw. Projektu Zintegrowanego, obejmujące kwartały zabudowy pomiędzy ulicami: ul. Piłsudskiego, al. Papieża Jana Pawła II, al. Niepodległości, pl. Zwycięstwa, ul. Krzywoustego, al. Piastów. Jest to obszar priorytetowy, na którym nastąpi koncentracja powiązanych ze sobą działań przestrzenno-technicznych, społecznych i gospodarczych, przyczyniających się do odwrócenia negatywnych trendów i wyprowadze- nia obszaru ze stanu kryzysowego na drogę zrównoważonego rozwoju.

W ramach kompleksowej rewitalizacji Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. zrealizowało w latach 2014-2015 projekty rewitalizacyjne w **kwartale nr 23** (między ulicami Bohaterów Getta Warszawskiego, al. Wojska Polskiego, ul. Królowej Jadwigi) Śródmieścia Szczecina pn. „Rewitalizacja RAZEM” na łączną kwotę ponad 7,4 mln zł polegające na renowacji budynków mieszkalnych (kamienice i oficyny we wnętrzu kwartału), wybudowaniu nowego budynku, utworzeniu świetlicy środowiskowej i punktu konsultacyjnego MOPR, utworzeniu lokali usługowych, infrastruktury technicznej oraz wykona- niu zagospodarowania terenu. Łącznie w ramach „Rewitalizacji RAZEM” powstało 8 budynków, w tym 2 budynki usługowe oraz powstało 13 lokali usługowych. Działania zostały sfinansowane przy udziale środ- ków z dotacji unijnych w ramach Poddziałania 6.6.1 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych na obszarze metropolitalnym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WZ), wspólnot mieszkaniowych, środków TBS i miasta. W powiązaniu z tymi projektami prowadzone były działania nie objęte projektami unijnymi, zapobiegające wykluczeniu społecznemu ze względu na wiek, niepełnosprawność oraz trudną sytuację rodzinną. 23 mieszkania dostosowano dla potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych z opieką dochodzącą, jedno mieszkanie przeznaczono dla dzieci opuszczających dom dziecka, jedno mieszkanie dla osób wymagających wsparcia doraźnego.

RENOWACJA KAMIENIC PRZY UL. BOHATERÓW GETTA WARSZAWSKIEGO 22, 23 ORAZ KRÓLOWEJ JADWIGI 43 (KWARTAŁ 23).

Źródło: STBS, 2015 r.

RENOWACJA KAMIENICY PRZY UL. KRÓLOWEJ JADWIGI 46 (KWARTAŁ NR 23).

Źródło: STBS, 2015 r.

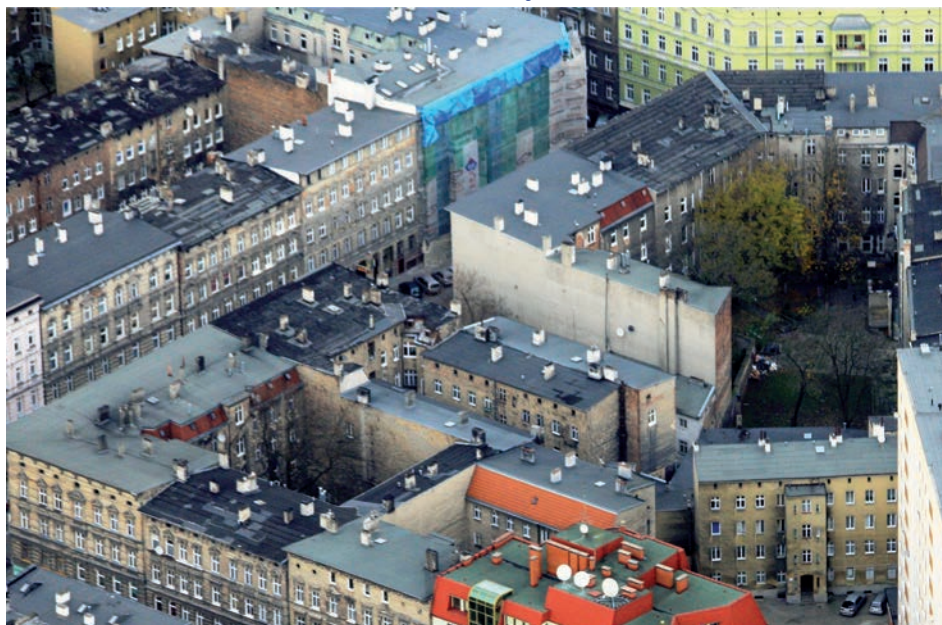
RENOWACJA KAMIENICY PRZY AL. WOJSKA POLSKIEGO 32 (KWARTAŁ NR 23).

Źródło: STBS, 2015 r.

Renowacja budynków mieszkalnych wewnątrz kwartału nr 23

KWARTAŁ NR 23 „Z LOTU PTAKA” PRZED REWITALIZACJĄ.

Źródło: STBS, 2015 r.

KWARTAŁ NR 23 PO REWITALIZACJI

Źródło: STBS, 2015 r.

Ponadto Szczecińskie TBS w latach 2014-2015 w innych kwartałach przeprowadziło renowację budynków mieszkalnych przy: ul. Pocztowej 23 i 24 oraz Chodkiewicza 4 (**kwartał nr 31**), ul. Śmiałego 8 i Ściegiennego 8 (**kwartał nr 28**), ul. Śmiałego 40 i Żółkiewskiego 5 (**kwartał nr 7**), ul. Bohaterów Getta Warszawskiego 18 (**kwartał nr 24**), Ściegiennego 56 (**kwartał nr 30**), al. Piastów 15 (**kwartał nr 33**). Projekty zrealizowano na łączną kwotę 4,68 mln zł. Realizowany był także projekt zmiany systemu ogrzewania z węglowego na miejskie i gazowe w lokalach mieszkalnych w **kwartale nr 8**, polegający na likwidacji ogrzewania węglowego i wykonaniu centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej z miejskiej sieci ciepłej oraz za pomocą pieców dwufunkcyjnych gazowych. Projekt realizowany był ze środków dotacji WFOŚiGW w ramach Programu KAWKA cz.1 na łączną kwotę 1,4 mln zł.

RENOWACJA KAMIENICY PRZY UL. BOHATERÓW GETTA WARSZAWSKIEGO 18 (KWARTAŁ NR 24).

Źródło: STBS, 2015 r.

RENOWACJA KAMIENICY PRZY AL. PIASTÓW 15 (KWARTAŁ NR 33).

Źródło: STBS, 2015 r.

RENOWACJA KAMIENICY PRZY UL. POCZTOWEJ 23, 24, CHODKIEWICZA 4 (KWARTAŁ NR 31).

Źródło: STBS, 2015 r.

Równocześnie na terenie Projektu Zintegrowanego druga spółka miejska realizująca zadania rewitalizacyjne – Towarzystwo Budownictwa Społecznego Prawobrzeże Sp. z o.o., w latach 2014-2015 realizowała przedsięwzięcia w **kwartale nr 40** pn. „Kompleksowa renowacja zabudowy kwartału nr 40: pomiędzy ul. Obrońców Stalingradu i ul. Śląską w Szczecinie” na łączną kwotę 7,3 mln zł. Przedsięwzięcie polegało na kompleksowej renowacji budynków mieszkalnych (kamienic i oficyn we wnętrzach), adaptacji poddaszy na mieszkania, adaptacja parterów kamienic mieszkalno-usługowych i oficyny usługowej „stajenka” na lokale użytkowe oraz zagospodarowaniu terenu.

Kolejnym kwartałem w śródmieściu objętym działaniami rewitalizacyjnymi TBS prawobrzeże był **kwartał nr 21**. W 2015 roku zakończono kompleksową renowację części wspólnych kamienicy przy ul. Ks. Bogusława X 51 wraz z adaptacją części budynku na cele usługowe. Łączne nakłady na przebudowę kamienicy wyniosły 3,59 mln zł. Działania w kwartale nr 21 i 40 zostały sfinansowane przy udziale środków z dotacji unijnych w ramach Poddziałania 6.6.1 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych na obszarze metropolitalnym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WZ), wspólnot mieszkaniowych, środków TBS i miasta.

Wspólnoty mieszkaniowe korzystały także z miejskiego Programu Zielonych Podwórek, który polegał na zagospodarowaniu terenu wewnątrz kwartałów i przedogródków, utworzeniu placów zabaw i miejsc wypoczynku dla mieszkańców. W latach 2014 zagospodarowano 1 podwórkę w na obszarze Projektu Zintegrowanego wskazanego w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla miasta Szczecin. Dodatkowym źródłem środków finansowych na działania rewitalizacyjne dla wspólnot był także Szczeciński Fundusz Pożyczkowy, z którego w latach 2014-2015 skorzystało 17 wspólnot z obszaru Projektu Zintegrowanego.

Na obszarze Projektu Zintegrowanego wskazanego w LPR Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego realizował także Program remontów i przebudowy dróg i chodników, w tym „Jedna ulica rocznie”: al. Piastów (odcinek od Jagiellońskiej do placu Kościuszki) – w 2014 r. oraz ul. Monte Cassino (odcinek od pl. Odrodzenia do pl. Zamenhoffa) – w 2015 r. Przebudowano także plac Żołnierza Polskiego.

W 2014 gmina miasto Szczecin podejmowała również działania w zakresie rewitalizacji społecznej poprzez powierzenie lub wsparcie realizacji zadania publicznego pod nazwą „**Budowa integracji lokalnej i rewitalizacja społeczna**” przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzącym działalność pożytku publicznego. Wśród zadań realizowanych przez organizacje znalazły się:

- Projekt „Moja ulica moje, miasto, – cykl wydarzeń edukacyjno-badawczych dotyczących oczekiwań mieszkańców wobec przestrzeni publicznej rejonów alei Wojska Polskiego, Skolwina i Starego Dąbia. Działania obejmowały: warsztaty dla dzieci pn. „Wspólna przestrzeń”, warsztaty dla seniorów pn. „Aleja która była tu kiedyś”, spotkania z ekspertami dla dorosłych dot. remontów, przepisów budowlanych, roli zieleni w przestrzeni miasta oraz przeprowadzenie ankiet dot. opinii i postaw mieszkańców Szczecina nt. alei Wojska Polskiego.
- Projekt „Tworzenie warunków dla integracji między- oraz wewnątrzpokoleniowej osób starszych” – polegał na organizacji trzech cykli spotkań i warsztatów: „Senior dla Seniora”, „Młody dla Seniora”, „Senior dla Młodego”,
- Projekt „Odpowiedzialny rodzic – bezpieczne dziecko” – obejmował realizację 10 zajęć teoretycznych i warsztatowych dla dorosłych w zakresie podnoszenia kompetencji wychowawczych, spotkanie ze specjalistą ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i asystentem ds. nieletnich Komendy Policji Szczecin oraz konsultacje indywidualne.

- Projekt „U Pana Boga za Sercem” – organizacja III Festynu Rodzinnego w parku Andersa w Szczecinie na obszarze rewitalizacji Śródmieście, który miał na celu zintegrowanie społeczności lokalnej, dzielenie się swoimi umiejętnościami, wspólne spędzenie czasu.

Do końca 2015 roku zrealizowano także działania rewitalizacyjne wynikające z LPR, na które prywatni inwestorzy pozyskali wsparcie ze środków Funduszu Rozwoju Obszarów Miejskich w ramach Inicjatywy JESSICA, w tym na: renowację oraz adaptację zabytkowego budynku starej rzeźni na Łasztowni, renowację dawnej papierni na Skolwinie, przebudowę obiektu dawnej elektrowni miejskiej przy ul. Storrady-Świętosławy, remont zabytkowego budynku dawnego kina Kosmos przy alei Wojska Polskiego, utworzeniu budynku biurowo-usługowo-handlowego przy ul. Dubois, przebudowie budynków dawnej fabryki Polmo przy alei Wojska Polskiego, adaptacji zabytkowego budynku Starej Dany przy . al. Wyzwolenia.

W ramach realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gmina Miasto Szczecin od 2014 roku rozpoczęła realizację projektu pn. „**Rewitalizacja obszaru przestrzeni publicznej i zabudowy śródmiejskiego odcinka alei Wojska Polskiego w Szczecinie**”. Projekt obejmuje śródmiejski obszar zabudowy mieszkaniowo-usługowej (w przeważającej części z przełomu XIX i XX w), związany bezpośrednio z odcinkiem alei Wojska Polskiego pomiędzy placem Zwycięstwa i placem Szarych Szeregów w Szczecinie wraz z przestrzeniami publicznymi związanymi z samą aleją. W listopadzie 2014 r., w trakcie Westivalu Architektury zorganizowanego przez Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział w Szczecinie (SARP), przedstawiono pomysł przeanalizowania obszaru alei Wojska Polskiego pod kątem możliwości przywrócenia jej śródmiejskiego charakteru, wzorowanego na dobrze funkcjonujących europejskich miastach. Konferencja stała się początkiem dyskusji na temat rewitalizacji alei. W 2015 roku opracowano analizy komunikacyjne dotyczące różnych wariantów przekształcenia układu komunikacyjnego alei. Przeprowadzona diagnoza istniejącej sytuacji uzyskała potwierdzenie w przeprowadzonych w połowie 2015 roku badaniach socjologicznych pn. „Śródmiejski odcinek alei Wojska Polskiego w oczach mieszkańców Szczecina” oraz konsultacjach społecznych. Jednym z elementów badań przeprowadzonych wśród mieszkańców było także zebranie opinii i uwag dot. wykonanych analiz komunikacyjnych. Wszystkie dotychczasowe poczynania gminy dotyczące procesu rewitalizacji alei Wojska Polskiego były również przedstawiane mieszkańcom i podmiotom zainteresowanym tym procesem podczas otwartych spotkań połączonych z dyskusją w urzędzie oraz na terenie rewitalizowanym. Forum wymiany opinii stanowiła strona internetowa miasta poświęcona projektowi. Informacje rozpowszechniane były również w biuletynie wydawanym przez urząd i w prasie lokalnej. Spotkania konsultacyjne cieszą się wysoką frekwencją i wywołują pożądaną dyskusję zarówno w trakcie spotkania, jak i po nim (fora internetowe, komentarze, uwagi przesyłane do urzędu), co utwierdza w przekonaniu, że jest to oczekiwany przez mieszkańców kierunek działań w mieście.

W 2015 roku gmina miasto Szczecin wystartowała w konkursie pn. „**Modelowa Rewitalizacja Miast**”, organizowanym przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju z wnioskiem o przyznanie dotacji na realizację projektu pilotażowego pn. „Rewitalizacja obszaru przestrzeni publicznej i zabudowy śródmiejskiego odcinka alei Wojska Polskiego w Szczecinie”. Przedmiotem konkursu jest opracowanie programów rewitalizacji oraz wypracowanie modeli prowadzenia rewitalizacji na obszarach miejskich. Gmina miasto Szczecin zajęła 10 miejsce w konkursie uzyskując dotację w wysokości 3,7 mln za realizację projektu w latach 2016-2018 ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Od 2015 r. realizowany jest również projekt pn. „Niwelacja błędów infrastrukturalnych poprzez sztukę ulicy – **StreetArt**” oraz projekt pn. „**Wprowadzenie katalogu mebli miejskich i katalogu nawierzchni**”.

Zrealizowano 2 konkursy architektoniczne: w 2014 r. konkurs realizacyjny na wykonanie projektu rzeźby Kapitana Ludomira Mączki¹ na terenie alei Żeglarzy w Szczecinie oraz w 2015 r. konkurs na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej przebudowy Teatru Letniego im. Heleny Majdaniec w Szczecinie (amfiteatru) przy ul. Fałata 2 w Szczecinie w zakresie budowy nowego zadania, przebudowy widowni i sceny, infrastruktury technicznej oraz zagospodarowania terenu, z uwzględnieniem zachowania walorów krajobrazowych parku im. Jana Kasprzowicza.

Od 11 września 2015 r. zaczęła obowiązywać tzw. ustawa krajobrazowa². Jej celem jest pomoc samorządom w uporządkowaniu m.in. obecności reklam wielkopowierzchniowych w przestrzeni publicznej oraz pozwolić zadbać o ład przestrzenny, ochronę krajobrazu oraz zwiększyć bezpieczeństwo ruchu drogowego. Ustawa dała samorządom możliwość uchwalenia lokalnego kodeksu reklamowego, w którym określone

1 Ludomir Mączka („Ludek”) – (ur. 22.05.1926 we Lwowie – zm. 30.01.2006 r. w Szczecinie), polski żeglarz, kapitan jachtowy, podróżnik i geolog. Przebył na jachtach 170 tys. mil morskich, 9-krotnie przemierzył Atlantyk, 4-krotnie Pacyfik, 3-krotnie Ocean Indyjski. Jak pierwszy Polak opłynął obie Ameryki. L. Mączka był członkiem honorowym kilku klubów żeglarskich w Polsce i klubów polonijnych w Chicago, Miami i Toronto, a także członkiem Koła Seniorów PZZ i międzynarodowego Bractwa Wybrzeża. Za swoje wyjątkowe dokonania żeglarskie był w kraju wielokrotnie nagradzany i wyróżniany m.in. Nagrodą Conrada „Super Kolosem” i nagrodą im. L. Teligi miesięcznika „Żagle”. Miał w dorobku nagrody żeglarskie – Rejs Roku i Srebrny Sekstant, medal „Za Szczególne Zasługi dla Żeglarstwa Polskiego” i godność Honorowego Członka PZZ.

2 Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu. Ustawa definiuje pojęcie reklamy, szyldu, krajobrazu, krajobrazu kulturowego, krajobrazu priorytetowego.

zostaną zasady sytuowania m.in. nośników reklam. Jednostki samorządu terytorialnego zyskały uprawnienia do regulowania otoczenia. Ustawa dała możliwość stanowienia przez gminy nowego rodzaju prawa miejscowego pod nazwą „zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabaryty, standardy jakościowe oraz rodzaje materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane”, zwanego potocznie gminnym kodeksem krajobrazowym (reklamowym).

W Szczecinie Zarządzeniem Nr 389/15 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 26 października 2015 r. w sprawie powołania Zespołu ds. opracowania zasad i warunków sytuowania na terenie gminy miasta Szczecin obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane rozpoczęto prace nad przygotowaniem uchwały Rady Miasta określającej zasady i warunki sytuowania na terenie Szczecina jw. oraz przeprowadzenie analiz dotyczących wprowadzenie opłaty reklamowej.

BUDYNEK „STAREJ RZEŻNI” PO RENOWACJI,

Źródło: Biuro Prasowe Urzędu Miasta Szczecin

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

Prezydent Miasta przyznaje nagrody za najlepsze prace dyplomowe dotyczące miasta Szczecin wykonane przez absolwentów kierunków architektonicznych szczecińskich uczelni (Architektura i Urbanistyka Wydziału Budownictwa i Architektury i na kierunku Architektura Krajobrazu Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie oraz na kierunku Architektura Wnętrz na Wydziale Sztuk Wizualnych Akademii Sztuki w Szczecinie).

Celem konkursu jest wspieranie rozwoju szczecińskich ośrodków naukowych oraz współpracy środowisk nauki, gospodarki, kultury, sportu oraz lokalnych elit; promocja zagadnień dotyczących rewitalizacji i rozwoju przestrzeni miejskiej; wskazanie najbardziej wartościowych prac dyplomowych dotyczących zagadnień rewitalizacji i rozwoju przestrzennego miasta Szczecin; promocja architektury jako dziedziny nauki oraz praktycznej umiejętności kształtowania przestrzeni w odniesieniu do zagadnień dotyczących miasta Szczecina; promocja absolwentów kierunków architektonicznych szczecińskich uczelni oraz poszukiwanie możliwych obszarów współpracy administracji samorządowej miasta Szczecin i szczecińskich uczelni kształcących na kierunkach architektonicznych.

Spośród 20 prac dyplomowych wykonanych w roku akademickim 2013/2014, ocenionych przez komisję składającą się z Architekta Miasta, Ogrodnika Miejskiego, Przewodniczącego Miejskiej Komisji Urbanistyczno-Archetktonicznej, Dyrektora Biura Planowania Przestrzennego Miasta, Dyrektora Wydziału Urbanistyki i Administracji Budowlanej oraz przedstawicieli Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków i Biura Strategii, nagrodę główną przyznano **Krzysztofowi Sokołowskiemu** na pracę pt.: „**Projekt fabryki turbin wiatrowych. Naukowo-Edukacyjne Centrum Energii Odnawialnych na terenach portowych w Szczecinie**” wykonaną pod kierunkiem dr inż. arch. Piotra Fiuka na Wydziale Budownictwa i Architektury Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Przyznano również 5 wyróżnień, min. za prace „Szczecin City Airport – koncepcja zagospodarowania przestrzennego lotniska” oraz „Ożywienie obszarów nabrzeża na przykładzie koncepcji zagospodarowania terenu w rejonie Gocławia”.

W roku 2015 do konkursu zgłoszono 21 prac dyplomowych o tematyce dotyczącej miasta Szczecin: 10 z kierunku *Architektura i Urbanistyka*, 5 z kierunku *Architektura Krajobrazu*, 6 z kierunku *Architektura Wnętrz*.

Nagrodę Główną przyznano **Marcelinie Marii Kuźniar** za pracę pt.: „**Nowa siedziba Teatru Współczesnego w Szczecinie**” wykonaną pod kierunkiem dr inż. arch. Jarosława Bondara na Wydziale Budownictwa i Architektury Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie.

Wyróżnienia przyznano 6 osobom, w tym m.in. za prace: „Szczecińskie Centrum Kultury Nordyckiej” oraz „Open LAB – Adaptacja strefy fabryki „Stoewer’a” w Szczecinie na Art Center – Open Space dla projektantów, architektów i środowisk artystycznych”.

WRĘCZENIE NAGRÓD PREZYDENTA SZCZECINA.

Na zdjęciu laureatka pierwszej nagrody – Marcelina Kuźniar oraz Zastępca Prezydenta Miasta Piotr Mync i Architekt Miasta Jarosław Bondar (po prawej).

Źródło: Biuro Prasowe Urzędu Miasta Szczecin, 16 lutego 2016 r.

2.3. SZTUKA ARCHITEKTURY

Szczeciński Westival - Sztuka Architektury jest rozpoznawalną marką nie tylko w Polsce. To najstarsza odbywająca się regularnie rokrocznie od dziewięciu już lat, najstarsza tego typu impreza w Polsce, organizowana przez Stowarzyszenie Architektów Polskich o/Szczecin, zajmująca się przestrzeniami publicznymi w miastach, ze szczególnym uwzględnieniem Szczecina. Westival adresowany jest do wszystkich zainteresowanych rozwojem i architekturą swego miasta. By spojrzeć na problem z różnych perspektyw, do udziału w wydarzeniach i prezentacjach zapraszani są wybitni architekci z kraju i z zagranicy.

W 2014 roku odbyła się 8. edycja „Miasto rzecz publiczna”. Celem Westivalu 2014 było ukazanie tendencji europejskich w zakresie istniejących i możliwych mechanizmów tworzenia i zarządzania miejskimi przestrzeniami publicznymi, dróg do tworzenia miejsc szczególnych, energetycznych, lubianych. Miejskie przestrzenie wspólne, publiczne, jako ważny element jakości życia, są istotnym magnesem wpływającym na migracje mieszkańców. Westival Architektury 2014 analizował interakcje miasta i jego mieszkańców, przestrzenie wspólne – jak są kształtowane w różnych miastach, państwach, kulturach – i jak wpływają na mieszkańców i ich identyfikację z miejscem życia. Wymieniano się opiniami i spostrzeżeniami dot. przestrzeniom kształtowanym decyzjami politycznymi, architektonicznymi, ale także działaniami oddolnymi, społecznymi, gospodarczymi, tymi zorganizowanymi i tymi spontanicznymi – inicjatywami, które są odbiciem stanu myślenia obywateli w tej materii. Westival 2014 próbował odpowiedzieć na pytanie w jakim stopniu tworzenie pozytywnych przestrzeni miejskich działa na poczucie wspólnoty i współodpowiedzialności obywatelskiej.

W 2015 roku odbyła się edycja **wyjątkowa Westivalu, którego** głównym punktem była wystawa finalistów konkursu **Miesa van der Rohe** na najlepszy budynek w Europie. Szczecińska Filharmonia zdobyła w tym roku najbardziej prestiżowe wyróżnienie w dziedzinie współczesnej architektury europejskiej - **nagrodę Miesa van der Rohe**. Nagroda ufundowana przez Komisję Europejską i Fundację Miesa van der Rohe ma podkreślać znaczenie wkładu europejskich architektów w rozwój nowych idei i technologii we współczesnym rozwoju urbanistycznym, przyznawana jest od 1987 roku co dwa lata za realizację ukończoną w ciągu dwóch poprzednich lat. Do udziału w Westivalu odbywającego się w 2015 r. pod hasłem „**WYGRAĆ SZCZECIN**” zaproszeni zostali fachowcy w dziedzinach architektury i urbanistyki, osoby od których zależą decyzje związane z architekturą

miasta i mieszkańcy Szczecina. **Westivalowi** towarzyszyły dyskusyjne fora, konferencje, wystawy i profesjonalne warsztaty architektoniczne dotyczące szczególnych miejsc Szczecina. Można było także wziąć udział w spacerach architektonicznych, seansach filmowych, spacerach po naszym mieście, zwiedzaniu specjalnie z okazji Westivalu udostępnionych budynków oraz warsztatach dla dzieci.

2.4. MIENIE KOMUNALNE

Zgodnie z ustawą o samorządzie terytorialnym mienie komunalne oznacza własność gminy (miasta) oraz inne prawa majątkowe należące do gminy (miasta) oraz mienie innych gminnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw. Nabycie mienia na rzecz miasta Szczecin następuje 1) na podstawie ustawy w trybie przepisów wprowadzających ustawę, 2) przez przekazywanie gminie mienia w związku z utworzeniem lub zmianą granic (w tym przypadku przekazanie mienia następuje w drodze porozumienia zainteresowanych gmin, a w razie braku porozumienia - decyzją Prezesa RM podjętą na wniosek ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji), 3) w wyniku przekazania przez administrację rządową na zasadach określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia, 4) w wyniku własnej działalności gospodarczej, 5) przez inne czynności prawne, 6) w innych przypadkach określonych odrębnymi przepisami.

Wg Informacji o stanie mienia komunalnego³ (stan na dzień 31 grudnia 2014 roku), obejmującej dane dotyczące majątku, stanowiącego własność miasta Szczecin, a będącego w dyspozycji jednostek organizacyjnych miasta Szczecin, wartość majątku komunalnego wynosi 47 956 497 526 PLN i obejmuje aktywa trwałe w kwocie 47 467 437 598 PLN (w tym: rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 46 163 518 698 PLN, pozostałe aktywa trwałe w kwocie 1 303 918 900 PLN) oraz aktywa obrotowe w kwocie 489 059 928 PLN.

Wartość mienia komunalnego miasta Szczecin wg stanu na dzień 31.12.2014 r. wynosi **47 956 497 526 PLN**. Oznacza to zmniejszenie wartości majątku o **30 431 794 PLN** tj. 0,1 % w stosunku do wartości na dzień 31.12.2013 r.

Na koniec 2015 roku wartość majątku komunalnego po korekcie o umorzenia wynosi 48 127 293 448 PLN i obejmuje aktywa trwałe w kwocie 47 515 284 967 PLN (w tym: rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 46 163 424 223 PLN, pozostałe aktywa trwałe w kwocie 1 351 860 744 PLN) oraz aktywa obrotowe w kwocie 612 008 481 PLN.

2.5. GRUNTY KOMUNALNE

2.5.1. STRUKTURA UŻYTKOWANIA I WŁASNOŚCI GRUNTÓW W MIEŚCIE

W latach 2014-2015 w strukturze użytkowania gruntów dominowały kompleksy przyrodnicze, które odgrywają znaczącą rolę w obrazie miasta. Wody, użytki rolne i leśne stanowią łącznie 60,81% powierzchni miasta, podczas gdy tereny zabudowane i zurbanizowane 34,50 %. Struktura użytków gruntowych uległa relatywnie niewielkim zmianom w stosunku do lat ubiegłych. Wraz z ograniczaniem działalności rolniczej systematycznie maleje powierzchnia użytków rolnych, wzrasta natomiast powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych. Od roku 2011 powierzchnia terenów zabudowanych i zurbanizowanych zwiększyła się o 1157 ha.

Wśród kompleksów przyrodniczych największą i stosunkowo stałą powierzchnię zajmują grunty pod wodami, które stanowią 23,88 % (7217 ha) powierzchni miasta. Głównym elementem bogatej i urozmaiconej sieci wodnej jest rzeka Odra, która kształtuje stosunki wodne na całym obszarze. Mniejszą powierzchnię posiadają zlewnie rzeki Płoni i jeziora Dąbie. Wszystkie ciek wodne, kanały i zbiorniki, znajdujące się w granicach miasta lub z nim sąsiadujące, mają ogromne znaczenie dla utrzymania zarówno jakości życia biologicznego, jak i jego wizerunku, tworzą bowiem sieć korytarzy ekologicznych. Są to dogodne warunki pozwalające na zachowanie bioróżnorodności siedlisk i bytowania unikatowych gatunków fauny i flory występujących w granicach miasta.

Ukształtowanie terenu miasta, uwarunkowania gruntowo-wodne oraz obecność cieków i zjawisk powodziowych wiąże się z występowaniem w mieście znacznych obszarowo terenów podmokłych i bagiennych. Część z nich to pozostałości po dawnych zbiornikach i oczkach wodnych, a pozostałe to obszary położone w dolinie Odry i wokół jeziora Dąbie oraz wzdłuż cieków. Do najcenniejszych należy zaliczyć ciąg wysp rozdzielających Odrę od jeziora Dąbie, północno-wschodnie tereny Skolwina, fragmenty nabrzeży pomiędzy Stołczynem a Skolwinem, łąki w Rokicinach nad jeziorem Dąbie i znaczne obszary wysp Międzyodrza.

³ Szczegółowe informacje nt. mienia komunalnego w gminie mieście Szczecin można znaleźć na stronach BIP: http://bip.um.szczecin.pl/chapter_11329.asp, dane publikowane są od roku 2001.

Tabela 4.

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW W SZCZECINIE.									
RODZAJ UŻYTKOWANIA	UŻYTKI GRUNTOWE W KOLEJNYCH LATACH WG STANU NA KONIEC ROKU								
	POWIERZCHNIA EWIDENCYJNA GRUNTÓW [HA]						STRUKTURA UŻYTKÓW [%]		
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2013	2015
użytki rolne (grunty orne, sady, łąki, pastwiska)	6 511	6 464	6 391	6 301	6199	5859	21,40	20,87	19,39
las i grunty zadrzewione i zakrzewione	5 754	5 833	5 832	5 824	5813	5300	19,31	19,29	17,54
wody	7 207	7 208	7 206	7 208	7200	7217	23,87	23,87	23,88
tereny zabudowane i zurbanizowane:	9 213	9 267	9 351	9 459	9044	10424	30,68	31,33	34,50
tereny mieszkaniowe	1 922	1 944	1 974	2 007	1959	0	6,44	6,65	0
tereny przemysłowe	1 503	1 489	1 481	1 475	1396	4250	4,93	4,88	14,06
inne tereny zabudowane	1 327	1 358	1 375	1 388	1302	1417	4,50	4,60	4,69
zurbanizowane tereny niezabudowane	1 191	1 193	1 221	1 283	1176	1341	3,95	4,25	4,43
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	669	678	683	689	652	700	2,24	2,28	2,31
tereny komunikacyjne	2 565	2 569	2 581	2 582	2524	2679	8,51	8,55	8,86
użytki kopalne	36	36	36	35	35	37	0,12	0,12	0,12
użytki ekologiczne	153	153	153	153	149	154	0,51	0,51	0,50
nieużytki	798	799	794	781	786	796	2,65	2,59	2,63
tereny różne	558	479	471	469	1001	462	1,59	1,55	1,52
Ogółem powierzchnia ewidencyjna	30 194	30 203	30 198	30 195	30 192	30 212			
Ogółem powierzchnia geodezyjna	30 055	30 055	30 055	30 055	30 055	30 056	100,00	100,00	100,00

Źródło: Biuro Geodety Miasta

Lasy w granicach Szczecina położone są głównie w północnej, południowej i południowo-wschodniej części miasta. 50,6 % (2586 ha) powierzchni zalesionej w Szczecinie stanowią Lasy Miejskie. Są one częścią trzech puszczy położonych w dolnym biegu Odry: Puszczy Wkrzańskiej, Puszczy Bukowej i Puszczy Goleniowskiej. Lasy Skarbu Państwa (z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste) zajmują 48,1% powierzchni lasów w mieście i wchodzi w skład trzech nadleśnictw: Nadleśnictwo Trzebież, Nadleśnictwo Kliniska, Nadleśnictwo Gryfino. Obszar Lasów Miejskich podzielony jest na dwa leśnictwa: Leśnictwo Głębokie, obejmujące swym zasięgiem lasy położone po zachodniej stronie Odry oraz Leśnictwo Dąbie, które obejmuje lasy położone po wschodniej stronie Odry. 0,86% (44 ha) lasów znajduje się w posiadaniu osób prywatnych.

Na terenie Szczecina występują duże skupiska zieleni w postaci parków, cmentarzy, zieleńców, skwerów i zieleni ulicznej. Ogólna powierzchnia terenów rekreacyjno-wypoczynkowych miasta na koniec 2015 roku wynosiła 700 ha. Największą powierzchnię zajmują parki spacerowo-wypoczynkowe. W Szczecinie znajduje się 16 parków o łącznej powierzchni ok. 142 ha. Do największych parków należą Park Kasprowicza (o powierzchni 27 ha) położony na wzniesieniu i stoku Doliny Niemierzyńskiej ze sztucznie utworzonym jeziorkiem Rusałka oraz Park Żeromskiego (o powierzchni 22 ha), który powstał na terenach zlikwidowanych cmentarzy na początku XX wieku.

Wśród użytków rolnych stanowiących 19,39 % powierzchni miasta, przeważają grunty orne. Większe kompleksy terenów rolniczych w Szczecinie to między innymi Sadlińskie Łąki nad Jeziorem Dąbie, grunty orne w rejonie Skolwina oraz użytki zielone i grunty orne w rejonie Wielgowa. Większość gleb zaliczana jest do IV i V klasy. Rozwój miasta i intensyfikacja jego zabudowy, głównie mieszkaniowej, doprowadziła do praktycznego zaniku działalności rolniczej.

W latach 2014-2015 udział terenów zabudowanych i zurbanizowanych w łącznej powierzchni miasta wzrósł o 3,17 %. Wzrosła też powierzchnia terenów przemysłowych (o 9,15 %). Na dzień 01.01.2016 powierzchnia Szczecina wzrosła o 1 ha i wynosiła 30056 ha. W 2015 r. nastąpiła zmiana granic administracyjnych Szczecina, polegająca na włączeniu w jego obszar działek: nr 387/5 w obrębie Załom o powierzchni 0,0261 ha, działek drogowych nr 213 o powierzchni 1,07 ha oraz nr 391 o powierzchni 0,0287

ha w obrębie Załom; działki drogowej nr 5/3 o powierzchni 3,2335 ha w obrębie Rzęśnica stanowiącej fragment ulicy Goleniowskiej.

W strukturze własnościowej gruntów w Szczecinie przeważają tereny Skarbu Państwa i grunty komunalne, łącznie stanowiące ponad 72% powierzchni miasta (z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste). Pozostałą powierzchnię miasta zajmują grunty tych podmiotów przekazane w użytkowanie wieczyste (ok. 11%) oraz strefy stanowiące własność osób fizycznych (ok. 12 %).

Łączna wartość gruntów komunalnych miasta Szczecin na dzień 31.12.2014 r. wynosi 42 846 051 444 PLN, w tym grunty: w granicach administracyjnych miasta 42,845,884,951 PLN oraz poza granicami miasta 166,493 PLN. Wartość gruntów komunalnych w stosunku do stanu na dzień 31.12.2013 r. uległa zmniejszeniu o 95 669 835 PLN przy jednoczesnym zmniejszeniu powierzchni o 238 729 m². Główną przyczyną spadku wartości jest spadek cen na rynku nieruchomości. Powierzchnia miasta Szczecina w odniesieniu do stanu na 31.12.2013 r. nie uległa zmianie i wynosi na koniec 2014 roku 0 399 830 tys. m². Łączna powierzchnia gruntów komunalnych miasta Szczecin według stanu na 31.12.2014 r. wynosi 140 636 196 m² (w tym w granicach administracyjnych miasta 140 623 206 m²). Oznacza to zmniejszenie udziału zasobu komunalnego w ogólnej powierzchni Szczecina o 238 729 m² (do poziomu 46,75%).

W okresie od 31.12.2013 do dnia 31.12.2014r. w Sądzie Rejonowym Szczecin-Prawobrzeże i Zachód X Wydział Ksiąg Wieczystych, uregulowano status prawny nieruchomości skomunalizowanych, poprzez wpisanie w miejsce uprzedniego właściciela, którym był Skarb Państwa na miasto Szczecin - dla 55 nieruchomości. W tym okresie, realizując ustawę z dnia 07 września 2007 r. o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego (j. t. Dz. U. z 2012 r. poz. 1460), złożono 57 wniosków o założenie ksiąg wieczystych z czego zrealizowano 54, tj. założono 51 ksiąg wieczystych dla nieruchomości stanowiących własność gminy miasta Szczecin i 3 ksiąg wieczystych dla nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa.

Łączna wartość gruntów komunalnych miasta Szczecin na dzień 31.12.2015 r. wynosi 42 840 169 047 PLN, w tym grunty: w granicach administracyjnych miasta 42 840 002 554 PLN; poza granicami miasta: 166 493 PLN. Wartość gruntów komunalnych w stosunku do stanu na dzień 31.12.2014 r. uległa zmniejszeniu o 5 882 397 PLN przy jednoczesnym zmniejszeniu powierzchni o 19107 m². Główną przyczyną spadku wartości jest spadek cen na rynku nieruchomości.

Powierzchnia miasta Szczecin w układzie geodezyjnym wynosi na koniec 2015 roku 300 055 tys. m².

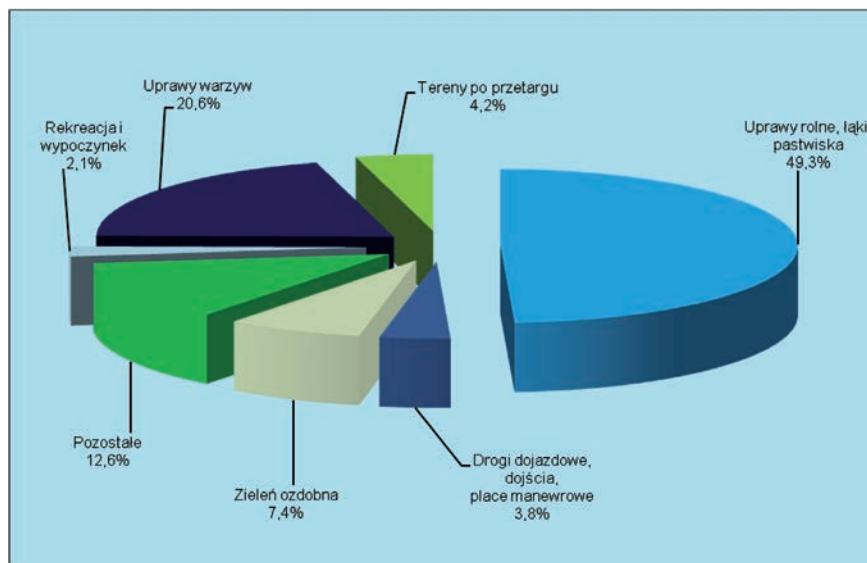
Łączna powierzchnia gruntów komunalnych miasta Szczecin według stanu na 31.12.2015 r. wynosi 140 617 089 m² (w tym w granicach administracyjnych miasta 140 604 099 m²). Oznacza to zmniejszenie udziału zasobu komunalnego w ogólnej powierzchni Szczecina o 19 107 m² (do poziomu 46,86%). W okresie od 01.01.2015r. do dnia 31.12.2015 r. w Sądzie Rejonowym Szczecin-Prawobrzeże i Zachód X Wydział Ksiąg Wieczystych, uregulowano status prawny nieruchomości skomunalizowanych, poprzez wpisanie w miejsce uprzedniego właściciela, którym był Skarb Państwa na miasto Szczecin - dla 38 nieruchomości. W tym okresie, realizując ustawę z dnia 07 września 2007 r. o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego (j. t. Dz. U. z 2012 r. poz. 1460), złożono 19 wniosków o założenie ksiąg wieczystych z czego zrealizowano wszystkie, tj. założono 15 ksiąg wieczystych dla nieruchomości stanowiących własność gminy miasta Szczecin i 4 księgi wieczyste dla nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa.

Tabela 5.

POWIERZCHNIA I WARTOŚĆ GRUNTÓW KOMUNALNYCH MIASTA SZCZECINA W PODZIALE NA DZIELNICE WG STANU NA 31.12.2015 R. UWZGLĘDNIAJĄC SPRZEDAŻ, ZAMIANY, DAROWIZNY, PRZEKSZTAŁCENIA PRAWA UŻYTKOWANIA WIECZYSTEGO W PRAWO WŁASNOŚCI.							
LP.	DZIELNICA	POWIERZCHNIA GRUNTÓW W M ²		DYNAMIKA	WARTOŚĆ GRUNTÓW W PLN		DYNAMIKA
		STAN NA 31.12.2014	STAN NA 31.12.2015	[%]	STAN NA 31.12.2014	STAN NA 31.12.2015	[%]
1	2	4	4	5	7	7	8
1.	Śródmieście	20 231 792	20 237 680	100,0	14 324 109 118	14 328 277 568	100,0
2.	Nad Odrą	48 987 695	48 954 847	99,9	11 463 120 586	11 455 434 310	99,9
3.	Pogodno	30 218 573	30 193 812	99,9	9 851 254 697	9 843 182 748	99,9
4.	Dąbie	41 185 146	41 217 760	100,1	7 207 400 550	7 213 107 928	100,1
	Razem	140 623 206	140 604 099	100,0	42 845 884 951	42 840 002 554	100,0

Wykres 2.

STRUKTURA GRUNTÓW DZIERŻAWIONYCH WG STANU NA 31.12.2015 R.

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego miasta Szczecin, stan na 31 grudnia 2015 r., Szczecin 31 marca 2015r. (plik źródłowy)

Nieruchomości stanowiące własność gminy przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową lub komercyjną zbywane są w drodze przetargu. Jednak istnieje katalog przypadków, w których gmina sprzedaje lub oddaje w użytkowanie wieczyste nieruchomość w drodze bezprzetargowej, m.in.:

- na poprawienie warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej,
- sprzedaż nieruchomości na rzecz jej użytkownika wieczystego,
- sprzedaż na rzecz dzierżawcy gruntu,
- oddanie w użytkowanie nieruchomości na realizację urządzeń infrastruktury technicznej - trafostacje.

Tabela 6.

ZBYCIE NIERUCHOMOŚCI GMINY MIASTA SZCZECIN W LATACH 2014-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM FORMY ZBYCIA, PRZEZNACZENIA ORAZ POWIERZCHNI W DRODZE PRZETARGU.				
FORMA ZBYCIA I PRZEZNACZENIE NIERUCHOMOŚCI	2014		2015	
	LICZBA	POWIERZCHNIA [HA]	LICZBA	POWIERZCHNIA [HA]
sprzedaż pod zabudowę jednorodzinną	27	2.24	27	2.54
sprzedaż pod zabudowę wielorodzinną	2	1.09	0	0
sprzedaż pod zabudowę komercyjną i usługową	2	1.14	1	0.35
sprzedaż w drodze przetargu ograniczonego na poszerzenie nieruchomości w celu poprawy warunków zagospodarowania	4	0.04	4	0.18
oddanie w użytkowanie wieczyste pod zabudowę komercyjną i usługową	0	0	0	0

Tabela 7.

FORMY ZBYCIA I PRZEZNACZENIA NIERUCHOMOŚCI GMINY MIASTA SZCZECIN W LATACH 2014-2015.				
FORMA ZBYCIA I PRZEZNACZENIE NIERUCHOMOŚCI GMINY MIASTA SZCZECIN	2014		2015	
	LICZBA	POWIERZCHNIA [HA]	LICZBA	POWIERZCHNIA [HA]
bezprzetargowa sprzedaż na poprawienie warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej	29	0,202	18	0,2849
bezprzetargowe oddanie w użytkowanie wieczyste na poprawienie warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej	4	0,1382	2	0,0195
sprzedaż w drodze przetargu ograniczonego na poszerzenie nieruchomości w celu poprawy warunków zagospodarowania	4	0,0452	4	0,0404

bezpłatna sprzedaż na rzecz użytkownika wieczystego w trybie art. 32 ustawy o gospodarce nieruchomościami (na rzecz kościoła)	1	0,0977		
ustanowienie służebności przesyłu dot. nieruchomości zbudowanych trafostacjami	22	0,1800	14	0,0922
bezpłatna sprzedaż na rzecz dzierżawców	2	0,0564	2	0,643
bezpłatna sprzedaż na rzecz szkół wyższych	6	2,2945	brak	brak
sprzedaż na rzecz Województwa Zachodniopomorskiego	6	1,5948	2	0,0555
sprzedaż 1/3 udziału we własności działki w. Niwka	1/3	cała działka 0,1000	brak	brak

Tabela 8.

FORMA ZBYCIA I PRZEZNACZENIE NIERUCHOMOŚCI SKARBU PAŃSTWA.				
FORMA ZBYCIA I PRZEZNACZENIE NIERUCHOMOŚCI SKARBU PAŃSTWA	2014		2015	
	LICZBA	POWIERZCHNIA [HA]	LICZBA	POWIERZCHNIA [HA]
bezpłatna sprzedaż na poprawienie warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej	3	0.0167	4	0.0056
bezpłatne oddanie w użytkowanie wieczyste na poprawienie warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej	1	0.0528	brak	brak
sprzedaż w drodze przetargu ograniczonego na poszerzenie nieruchomości w celu poprawy warunków zagospodarowania	brak	brak	brak	brak
bezpłatna sprzedaż na rzecz szkół wyższych	6	0.1029	brak	brak
bezpłatna sprzedaż udziału w prawie użytkownictwa wieczystego	brak	brak	1/2 udziału w działce	cała działka 0,0534

Tabela 9.

CENY GRUNTÓW GMINY MIASTA SZCZECIN SPRZEDANYCH W DRODZE PRZETARGÓW W POSZCZEGÓLNYCH DZIELNICACH I OSIEDLACH W 2014 ROKU.			
	SUMA Z POW. [M2]	MINIMUM Z CENA 1M ² NETTO [ZŁ]	MAKSIMUM Z CENA 1M ² NETTO [ZŁ]
Lewobrzeże	30379	119.34	671.06
Nad Odrą - rejon	11087	119.62	358.79
Północ	11087	119.62	358.79
Bukowo Kolonistów	2290	119.62	236.72
Warszewo	8797	138.56	358.79
Pogodno - rejon	4475	307.71	307.71
Arkońskie - Niemierzyn	4475	307.71	307.71
Śródmieście - rejon	14817	119.34	671.06
Północ	6460	562.85	562.85
Śródmieście	6460	562.85	562.85
Śródmieście	160	671.06	671.06
Stare Miasto	160	671.06	671.06
Zachód	8197	119.34	228.63
Pomorzany	8197	119.34	228.63
Prawobrzeże	14854	65.08	133.73
Dąbie - rejon	14854	65.08	133.73
Dąbie	4962	133.73	133.73
Wielgowo – Sławociszewo -Zdunowo	9892	65.08	107.14
Suma końcowa	45233	65.08	671.06

Tabela 10.

CENY GRUNTÓW GMINY MIASTA SZCZECIN SPRZEDANYCH W DRODZE PRZETARGÓW W POSZCZEGÓLNYCH DZIELNICACH I OSIEDLACH W 2015 ROKU.			
ETYKIETY WIERSZY	WARTOŚCI		
	SUMA Z POW. [M2]	MINIMUM Z CENA 1M2 NET-TO [ZŁ]	MAKSYMUM Z CENA 1M2 NETTO [ZŁ]
Lewobrzeże	25211	123.55 zł	5,441.44 zł
Nad Odrą - rejon	11408	144.80 zł	229.90 zł
Pólnoc	11408	144.80 zł	229.90 zł
Bukowo	4692	144.80 zł	162.75 zł
Stołczyn	717	167.64 zł	167.64 zł
Warszewo	5758	189.38 zł	229.90 zł
Żelechowa	241	150.87 zł	150.87 zł
Pogodno - rejon	5099	123.55 zł	667.86 zł
Zachód	5099	123.55 zł	667.86 zł
Gumieńce	457	311.62 zł	311.62 zł
Krzekowo-Bezrzecze	2018	185.57 zł	667.86 zł
Osów	2624	123.55 zł	140.61 zł
Śródmieście - rejon	5791	134.97 zł	678.01 zł
Zachód	2266	134.97 zł	292.04 zł
Pomorzany	2266	134.97 zł	292.04 zł
Śródmieście	3525	678.01 zł	678.01 zł
Śródmieście Zachód	3525	678.01 zł	678.01 zł
Śródmieście - rejon	555	5,441.44 zł	5,441.44 zł
Stare Miasto	555	5,441.44 zł	5,441.44 zł
Zachód - rejon	2358	222.15 zł	300.07 zł
Pogodno	2358	222.15 zł	300.07 zł
Gumieńce	2358	222.15 zł	300.07 zł
Prawobrzeże	31812	55.07 zł	389.11 zł
Dąbie - rejon	31812	55.07 zł	389.11 zł
Dąbie	9088	96.55 zł	284.22 zł
Kijewo	1005	150.75 zł	150.75 zł
Płonia Śmierdnica Jezierzycze	1559	55.07 zł	55.07 zł
Wielgowo-Sławociesz-Zdunowo	6083	60.83 zł	188.27 zł
Zdroje	13478	57.18 zł	389.11 zł
Żydowce - Klucz	599	81.01 zł	81.01 zł
Suma końcowa	57023	55.07 zł	5,441.44 zł

ŹRÓDŁA INFORMACJI:

1. Wydział Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Szczecin.
2. Biuro Planowania Przestrzennego Miasta.
3. Biuro Geodety Miasta Urzędu Miasta Szczecin.
4. Wydział Urbanistyki i Administracji Budowlanej – Biuro Architekta Miasta.
5. Biuro Strategii Urzędu Miasta Szczecin.
6. Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Szczecin, 2010.
7. Zachodniopomorskie Studia Regionalne, O gospodarowaniu przestrzenią, Nr 6/5/2015.
8. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczecina.
9. <http://szczecin.sarp.org.pl/>.
10. <http://2014.westival.pl/idea-westival/>.
11. http://bip.um.szczecin.pl/chapter_131057.asp.
12. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu.
13. Informacja o stanie mienia komunalnego miasta Szczecin, stan na 31 grudnia 2014 r., Szczecin 31 marca 2014 r.
14. Informacja o stanie mienia komunalnego miasta Szczecin, stan na 31 grudnia 2015 r., Szczecin 31 marca 2015 r.
15. Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o.

Rozdział 3

TRANSPORT

Układ komunikacyjny Szczecina zawiera wszystkie wymagane elementy do stanowienia ważnego węzła komunikacyjnego południowego Bałtyku. Węzeł ten leży:

- w układzie wertykalnym – w podstawowej osi Europejskiego Korytarza Transportowego (trasa europejska E65) łączącego południową Skandynawię, Czechy i Austrię z portami Morza Śródziemnego;
- w układzie horyzontalnym – na trasie z Berlina do Gdańska. Poprzez swoje bezpośrednie połączenie za pośrednictwem A6 i niemieckiej A11 z Berlinem, miasto włączone jest do zachodnio-europejskiej sieci autostrad;
- wzdłuż rzeki Odry i jej rozlewisk oraz nad jednym z największych jezior w Polsce – jeziorem Dąbie, co powoduje, że wody stanowią około połowę powierzchni miasta a układ drogowy wyznaczany jest przez sieć przepraw wodnych.

3.1. PRZEWOZY DROGOWE

3.1.1. DROGI

Zgodnie z Ustawą z dn. 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 460 ze zm.), ze względu na ich funkcję w sieci drogowej, drogi usystematyzowane są w kategoriach: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne. Do dróg krajowych zaliczamy także autostrady i drogi ekspresowe.

Tabela nr 1.

DŁUGOŚĆ SIECI DROGOWEJ W GRANICACH MIASTA (WEDŁUG STANU NA KONIEC ROKU) [KM]		
WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015
autostrady	13,432	17,095
drogi ekspresowe	5,676	2,013
pozostałe krajowe	45,7	45,7
krajowe	12,2	12,2
powiatowe	246,2	247,1
gminne	480,3	481,3
wewnętrzne	149	149
Ogółem	952,5 km	954,4 km

Źródła: Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Szczecinie.

W 2015 roku nastąpiła zmiana klasy drogi z ekspresowej na autostradę na odcinku od węzła Szczecin Kijewo do strugi Chelszcza, obejmującym wspólny przebieg dróg S3 i A6.

Przez Szczecin przebiegają następujące drogi:

a) krajowe:

- **autostrada A6 „Berlinka”** (E28): stanowi przedłużenie autostrady A11 z Berlina do Granicy Państwa, dalej Granica Państwa – Kołbaskowo – Szczecin, a następnie przechodzi w drogę krajową nr 6: Goleniów – Koszalin – Gdańsk – Łęgowo; położona na południu Szczecina i będąca jego trasą obwodową, wykorzystywaną w celach tranzytowych; łączy się z drogą krajową nr 31 i 13, przebiega przez ulice: Autostrada;
- **droga ekspresowa S3** (E65) ze Świnoujścia (z przeprawy promowej), na obszarze Szczecina do węzła Szczecin Klucz wspólnie z drogą krajową 6 i autostradą A6, następnie dalej na południe Szczecin – Gorzów Wielkopolski – Zielona Góra – Nowa Sól i dalej jako droga krajowa nr 3 w planie drogi ekspresowej Nowa Sól – Lubin Górniczy – Legnica – Jelenia Góra – Jakuszyce – Granica Państwa;

- przebiega przez ulice: Autostrada, S3; dawniej planowana jako autostrada A3 od Szczecina w kierunku Gorzowa Wielkopolskiego;
- **droga krajowa nr 10:** Granica Państwa – Lubieszyn – Szczecin – Bydgoszcz – Toruń – Płońsk; łączy się z drogą krajową nr 31, drogą wojewódzką nr 115, autostradą A6 i drogą ekspresową S3; przebiega przez ulice: Ku Słońcu, al. Piastów, Gabriela Narutowicza, Mikołaja Kopernika, pl. Zwycięstwa, pl. Brama Portowa, kard. Stefana Wyszyńskiego, most Długi, Energetyków, most Portowy, Gdańska, estakada Pomorska, Gdańska, most im. Pionierów Miasta Szczecina, Eskadrowa, Hangarowa, Andrzeja Struga, Zwierzyniecka, szosa Stargardzka,
 - **droga krajowa nr 13:** Szczecin – Przeclaw koło Szczecina – Rosówek – Granica Państwa; łączy się z drogą krajową nr 10, drogą krajową nr 31 i autostradą A6, przebiega przez ulice: Cukrowa, Floriana Krygiera (d. ul. Autostrada Poznańska), rondo im. Hermanna Hakena, Południowa, rondo Uniwersyteckie, Południowa, Mieszka I, pl. prof. Jana Szyrockiego, al. Piastów,
 - **droga krajowa nr 31:** Szczecin – Gryfino – Kostrzyn nad Odrą – Słubice; łączy się z drogą krajową nr 13 i autostradą A6, przebiega przez ulice: Floriana Krygiera (d. a. Poznańska), most Pomorzan / most im. Karola Świerczewskiego, Floriana Krygiera (d. a. Poznańska), most Gryfitów / most im. 1 Armii Wojska Polskiego, Granitowa, pl. Wolności, Metalowa, Przodowników Pracy, Rymarska do granic miasta,
 - **województkie:**
 - **droga wojewódzka nr 115:** Szczecin – Tanowo Szczecińskie – Dobieszczyń – Granica Państwa; łączy się z drogą krajową nr 10, przebiega przez ulice: Trasa Zamkowa im. Piotra Zaręby, pl. Żołnierza Polskiego, pl. Hołdu Pruskiego, Jana Matejki, ul. marsz. Józefa Piłsudskiego, pl. Rodła, marsz. Józefa Piłsudskiego, pl. Grunwaldzki, marsz. Józefa Piłsudskiego, pl. Odrodzenia, marsz. Józefa Piłsudskiego, pl. Szarych Szeregów (d. pl. Sprzymierzonych), al. Wojska Polskiego, Emila Zegadłowicza.

W latach 2014-2015 prowadzono działania zmierzające do realizacji kluczowych dla miasta inwestycji drogowych. Realizowane były przedsięwzięcia inwestycyjne, w dużym stopniu przyczyniające się do usprawnienia układu drogowego w mieście i poprawy komunikacji między prawo- i lewobrzeżną częścią Szczecina.

Zrealizowano lub rozpoczęto budowy chodników na ul. Polickiej, Ustowskiej, Długiej, Wiślanej, Budziszynskiej, al. Powstańców Wielkopolskich, Mazurskiej, Mechanicznej, pl. Stefana Batorego, gen. Leopolda Okulickiego, Filaretów, Grzegorza z Sanoka oraz przy skrzyżowaniu ul. Grzymańskiej i Dębogórskiej.

Realizowano program budowy ścieżek rowerowych. Ponadto, zbudowano ciąg pieszo-rowerowy na ul. Podbórzańskiej oraz brakujące odcinki na al. Wyzwolenia, ul. Ku Słońcu, pl. Żołnierza Polskiego i ul. Jana Matejki.

Budowano miejsca postojowe przy ul. Księżnej Zofii 2, htm. Stefana Czarnieckiego 6, „Społem” przy ul. Stołczyńskiej oraz przy ul. Stołczyńskiej 156.

Podjęto budowę oświetlenia ulicznego na ul. Dąbrówki, Zyndrama z Maszkowic – Rubież, Topolowa, Bogumińska, Borsucza, Paula Robiena, Dąbska, Sasanki, Wernyhory oraz ścieżki sportowo-rekreacyjnej w Lasku Arkońskim w rejonie jeziora Goplana i Arkonki

Budowano drogę łączącą ul. Emilii Plater i ul. Księżnej Salomei oraz etap II Trasy Północnej, tj. ul. prof. Jana Królewskiego (z dojazdem ul. Łączną).

Zrealizowano lub rozpoczęto realizację następujących zadań dotyczących budowy, przebudowy, remontów lub utrzymania dróg. Unowocześniono ul. Jana Żupańskiego, Teofila Lenartowicza, Jana Zamoyskiego, łącznik ul. Nauczycielskiej. Postawiono sygnalizację świetlną na skrzyżowaniu ulic Bogumińska i Hoża. Przebudowywano al. Niepodległości i Wyzwolenia, ul. Karola Libelta, Kazimierza Twardowskiego, Potulicką, Gabriela Narutowicza. Jako etap Ib Trasy Północnej przebudowano ul. ksc. Wacława I. Utwardzono ul. Przedwiośnie, Stepowa, Zgierska. Wymieniono nawierzchnię na ul. 5 Lipca i ul. Juliana Ursyna Niemcewicza. Unowocześniono obiekty mostowe. Prowadzono Program Pogodno, w ramach którego unowocześniono drogi i chodniki oraz „Program remontów i przebudowy dróg i chodników” w tym „Jedna ulica rocznie”.

Przebudowano kanalizację deszczową na ulicach Eugeniusza Romera i Andrzeja Benesza. Prowadzono inwestycje związane z bieżącym funkcjonowaniem ZDiTM i zakupiono urządzenie drogowe.

Finansowanie wszelkich zadań z zakresu budowy, modernizacji i utrzymania dróg publicznych oraz obiektów inżynierskich odbywa się ze środków budżetu Miasta oraz ze środków zewnętrznych (fundusze Unii Europejskiej). Realizowane projekty w sposób znaczący poprawiają funkcjonalność układu drogowo-komunikacyjnego w Szczecinie.

Do jednego z najważniejszych zadań drogowych możemy uznać ukończenie etapu II Trasy Północnej we wrześniu 2014 roku. Prace rozpoczęto w czerwcu 2012 roku. Przedsięwzięcie obejmowało budowę dwujezdniowej drogi, ścieżek rowerowych i chodników oraz wydzielenie pasa pomiędzy jezdniami pod przyszłe torowisko. Stanowi to II etap Trasy Północnej, jednej ze strategicznych inwestycji Gminy Miasta Szczecin. Inwestycja pozwoliła na skomunikowanie północnej części miasta z drogą wyjazdową w kierunku Polic, a następnie projektowaną Obwodnicą Zachodnią Szczecina i przeprawą Police – Święta. Jednocześnie w ramach inwestycji przebudowano ul. Łączną, na odcinku od ul. Rostockiej do ul. Hożej, co pozwoliło usprawnić ruch pieszo-kołowy na odcinku łączącym ulice Rostocką i Bogumińską. Wybudowaną ulicę nazwano ul. prof. Jana Królewskiego. Pozostał do zbudowania etap III Trasy Północnej.

Zrealizowano także etap Ib Trasy Północnej, polegający na przebudowie ul. ksc. Wacława I od ul. Elizy Orzeszkowej do ul. Przyjaciół Żołnierza. Ruch na ul. ksc. Wacława I wznowiono 1 września 2015. Urzeczywistnione przedsięwzięcie ułatwi dojazd do nowo wybudowanego odcinka Trasy Północnej.

W kwietniu 2015 rozpoczęła się przebudowa wschodniej części al. Niepodległości. W ramach prac zmieniono sposób postoju samochodów, wybudowano miejsca postojowe dla rowerów. Zwężono pasy ruchu, pozostawiając ich liczbę niezmienną. Zwężono chodniki, wybudowano drogę dla rowerów. Otwarcie drogi nastąpiło w grudniu 2015.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad urzeczywistniła przedsięwzięcia ważne dla miasta. W 2014 roku wybudowano węzeł Szczecin Dąbie (Tczewska). W latach 2014-2015 podniesiono klasę drogi krajowej nr 6 od kilometra 24+709 do 25+234 (na wspólnym odcinku z drogą ekspresową S3) do klasy autostrady. Na odcinku tym zmieniono rodzaj konstrukcji jezdni z betonowej na bitumiczną. W 2014 roku wykonano remont nawierzchni drogi ekspresowej S3 na prawej jezdni od km 1+430 do km 1+740 oraz wykonano remont nawierzchni drogi krajowej nr 10 w obrębie węzła Szczecin Kijewo. W 2015 roku przebudowano węzeł Rzęsnica na drodze ekspresowej S3 i krajowej 6 – wydzielono dodatkowy pas do jazdy na wprost w kierunku do Świnoujścia. Dobudowano dodatkowy pas włączania na drodze ekspresowej S3 dla samochodów jadących z kierunku Chociwla w kierunku Szczecina.

Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie wykonał prace na drogach wojewódzkich, które przyczyniły się do poprawy dojazdu do Szczecina. W 2014 roku przebudował drogę wojewódzką nr 114 Trzebież – Police od km 28+018 do km 25+277 oraz od km 34+571,35 do km 34+898,67, tj. o łącznej długości 3,6 km. W ramach przebudowy wykonano następujące prace:

- 1) roboty nawierzchniowe (nakładka wzmacniająco-wyrównawcza i warstwa ścieralna),
- 2) przebudowa istniejących skrzyżowań, w tym skrzyżowania ul. Tadeusza Kościuszki i Grunwaldzkiej w Policach,
- 3) budowa zatok autobusowych,
- 4) przebudowę lub budowę przepustów,
- 5) oznakowanie poziome i pionowe oraz urządzenia bezpieczeństwa ruchu,
- 6) powierzchniowy system odwodnienia dróg na odcinkach pozamiejskich,
- 7) kanalizacja deszczowa na odcinkach miejskich (Trzebież i Uniemyśl),
- 8) renowacja metodą bezwykopową odcinka kanalizacji deszczowej na skrzyżowaniu ul. Tadeusza Kościuszki i Grunwaldzkiej w Policach.

Zadanie to było kontynuacją wcześniejszych działań w roku 2013.

Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie podejmuje działania mające na celu poprawę stanu technicznego jezdni i chodników istniejących ulic. Sukcesywnie prowadzone są remonty i naprawy dojazdów do jezdni i chodników.

Tabela nr 2.

NAPRAWY DRÓG PRZEPROWADZONE PRZEZ ZDITM [M ²]		
ZAKRES RZECZOWY	2014	2015
jezdnie bitumiczne	53 964	69 700
jezdnie z frezów	20 940	17 356
jezdnie gruntowe	5 545	6 290
jezdnie z kostki kamiennej	406	1 014
jezdnie betonowe	559	955
chodniki i ścieżki rowerowe	8 265	26 301

Źródło: Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie.

3.1.2. OBIEKTY INŻYNIERSKIE

Na drogach publicznych zarządzanych przez Miasto Szczecin według stanu na koniec 2015 roku znajdowało się 106 obiektów inżynierskich.

Tabela nr 3.

OBIEKTY INŻYNIERSKIE W SZCZECINIE [SZT.]							
WYSZCZEGÓLNIENIE	DROGI W 2014 ROKU						
	AUTOSTRADY	DROGI EKSPRESOWE	POZOSTAŁE KRAJOWE	WOJEWÓDZKIE	POWIATOWE	GMINNE	RAZEM
mosty	2	4	11	4	16	9	46
wiadukty	39	10	21	1	13	1	85
tunele	1	2					3
estakady			8	10			18
kładki			5	1	9	1	16
przejścia podziemne					3		3
Wyszczególnienie	Drogi w 2015 roku						
mosty	6	0	11	4	16	9	46
wiadukty	43	6	21	1	13	1	85
tunele	1	2					3
estakady			8	10			18
kładki			5	1	9	1	16
przejścia podziemne					3		3

Źródła: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Szczecinie, Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie.

Lokalizacja miasta oraz jego podział na część prawo- i lewobrzeżną warunkuje konieczność ciągłego przemieszczania się mieszkańców (przejazdy do i z miejsc pracy, dojazdy do szkół itd.), co przy ograniczonej przepustowości i niekonkurencyjnej komunikacji miejskiej jest czasochłonne i uciążliwe dla Szczecinian.

3.1.3. STREFA PŁATNEGO POSTOJU

Strefę Płatnego Parkowania, według danych z badań przeprowadzonych w roku 2015 roku, tworzy 7 905 płatnych miejsc postojowych, podzielonych na dwie podstrefy, zróżnicowane pod względem wysokości opłat: A (czerwona) i B (żółta). W podstrefie A znajduje się 4 651 miejsc postojowych, w podstrefie B 3 254 miejsc. Postój w strefie jest płatny w dni robocze od poniedziałku do piątku w godzinach 8-17, z wyjątkiem 2 maja, 24 i 31 grudnia i innych okresów przy wystąpieniu szczególnie uzasadnionych

okoliczności. W każdej podstrefie wyznaczone są miejsca do parkowania dla osób niepełnosprawnych, na których postój jest zwolniony z opłat. W 2015 roku strefa wyposażona była w 340 urządzeń do pobierania opłat. Wykonane w roku 2015 badania wykazały, że średnie napełnienie strefy wynosiło 76,7% ogółem, 82,2% w podstrefie A i 68,9% w podstrefie B. Wpływy z opłat za postój w 2014 roku wyniosły 24 874 793 zł, co stanowiło 97,1% zaplanowanych wpływów, natomiast w 2015 roku 24 065 844 zł, co stanowiło 102,4% zaplanowanych wpływów do budżetu Miasta.

3.1.4. DROGI ROWEROWE

Łączna długość dróg rowerowych oraz dróg dla rowerów i pieszych na terenie Szczecina rośnie.

Tabela nr 4.

ROK	DROGI DLA ROWERÓW (I PIESZYCH) [KM]					
	BITUMICZNE	KOSTKA BETONOWA	PŁYTY CHODNIKOWE	SZUTROWE	BRUKOWE GRANITOWE	RAZEM
2014	45,51	50,26	1,68	4,4	0,2	102,05
2015	46,22	50,41	1,68	4,4	0,2	102,91

Źródło: Pełnomocnik Prezydenta Miasta Szczecin ds. Rozwoju Systemu Komunikacji Rowerowej.

Tabela nr 5.

ROK	PASY RUCHU DLA ROWERÓW [KM]
2014	7,57
2015	10,07

Źródło: Pełnomocnik Prezydenta Miasta Szczecin ds. Rozwoju Systemu Komunikacji Rowerowej.

Tabela nr 6.

ROK	ULICE JEDNOKIERUNKOWE Z DOPUSZCZONYM RUCHEM PRZECIWNYM ROWERÓW [KM]
2014	2,68
2015	2,85

Źródło: Pełnomocnik Prezydenta Miasta Szczecin ds. Rozwoju Systemu Komunikacji Rowerowej.

Na uwagę zasługuje fakt, że nowobudowane obecnie drogi dla rowerów mają nawierzchnię bitumiczną. Drogi dla rowerów w większości przypadków są dwukierunkowe i wydzielone poza jezdnię, przybiera także pasów ruchu dla rowerów.

W 2015 roku było ok. 1200 miejsc postojowych dla rowerów w postaci ok. 600 stojaków.

Przy wprowadzaniu czasowych ograniczeń w ruchu pojazdów indywidualnych (np. z powodu prac budowlanych), tam, gdzie jest to możliwe i bezpieczne, wyłącza się spod tego ograniczenia rowery.

W Szczecinie działa Pełnomocnik Prezydenta ds. Rozwoju Systemu Komunikacji Rowerowej, tak zwany oficer rowerowy.

3.1.5. SZCZECIŃSKI ROWER MIEJSKI

W nocy 21/22 sierpnia 2014 zakończono zadanie pn. „Stworzenie Szczecińskiego Roweru Miejskiego” i rozpoczął działanie Szczeciński Rower Miejski „Bike_S”. SRM jest obsługiwany przez spółkę miejską Nieruchomości i Opłaty Lokalne Sp. z o.o. Wydział Parkowania i Roweru Miejskiego przy współpracy z wyspecjalizowaną firmą zewnętrzną. W początkowym okresie w pomoc przy rejestracji użytkowników zaangażowały się niektóre rady osiedla. W pierwszej pełnej dobie 22 sierpnia 2014 było 1645 wypożyczeń.

W ramach systemu można wypożyczać z samoobsługowych wypożyczalni tradycyjny rower miejski typu damka. Rowery wyposażone są w tylne przerzutki o trzech przełożeniach i przedni pakownik z gumową zapinką. Rowery są produkcji czeskiej. Sezon trwa od 1 marca do 30 listopada. Wypożyczalnie rozmieszczone są głównie w śródmieściu. Możliwe są także stacje sponsorskie, w stawianiu których uczestniczą podmioty zewnętrzne. Jedną z pierwszych takich stacji powstała w trakcie pierwszego sezonu, w roku 2014, a była to stacja 34 *Rondo Uniwersyteckie – Kampus US*, która powstała przy współpracy z Wydziałem Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego. W ramach rozliczeń wzajemnych wprowadzono możliwość używania legitymacji studenckich Uniwersytetu Szczecińskiego do logowania się do stacji.

W 2014 roku działały 33 stacje, w tym dwie podwójne. Na stanie było 370 rowerów. Sezon zakończył się liczbą 206 053 wypożyczeń. W 2015 roku system liczył 35 stacji, w tym dwie podwójne. Na stanie było 380 rowerów, a sezon zakończył się 542 199 wypożyczeniami.

W 2015 roku wprowadzono program na urządzenia przenośne. Także w sezonie 2015 wprowadzono próbnie opony pełne zamiast dętkowych, a w sezonie 2014 i 2015 próbowano użytku francuskiej produkcji rowerów z wałem zamiast łańcucha.

Tabela nr 7.

STAN	LICZBA UŻYTKOWNIKÓW SRM ROSNĄCO NA KONIEC MIESIĄCA
2014	
uruchomienie	1469
sierpień	7336
wrzesień	11724
październik	13402
listopad	13845
2015	
luty	14017
marzec	16149
kwiecień	18281
maj	19931
czerwiec	21057
lipiec	22067
sierpień	22925
wrzesień	23461
październik	23766
listopad	23860

Źródło: Nieruchomości i Opłaty Lokalne Sp. z o.o.

Jednorazowa opłata początkowa wynosi 20 zł. Wypożyczenie roweru do 20 minut jest bezpłatne, liczba takich wypożyczeń to 89-90%. Do 60 minut opłata wynosi 1 zł, do 120 minut 3 zł itd. Maksymalny czas wypożyczenia to 12 godzin – po tym czasie naliczana jest dodatkowa opłata wynosząca 200 zł.

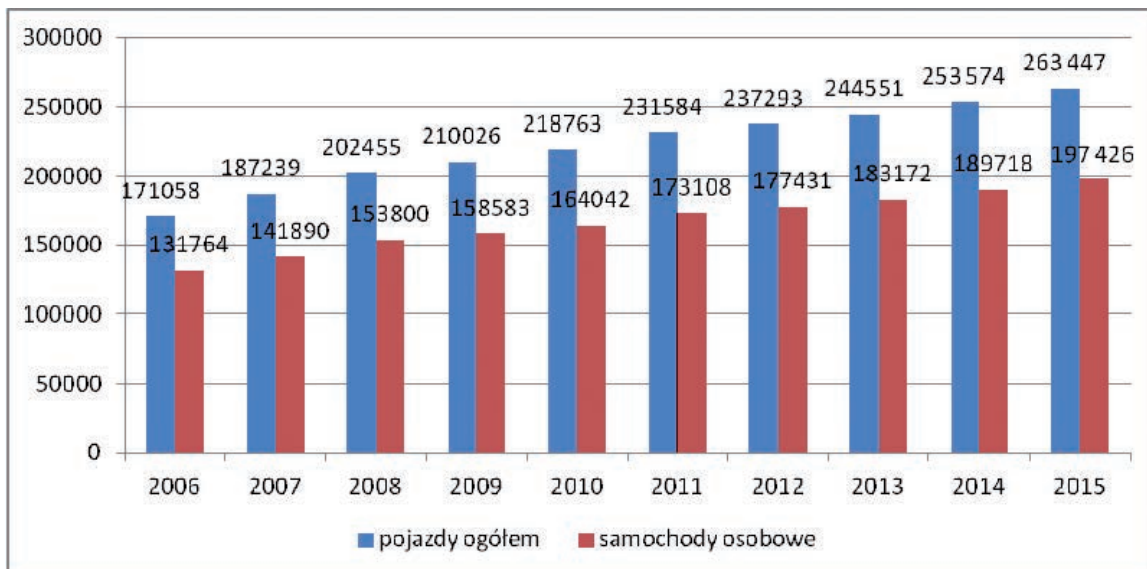
Najwięcej wypożyczeń w 2014 i 2015 roku odnotowano na stacji 16 *Plac Żołnierza Polskiego*. Najczęściej wybieraną trasą (nie licząc zwrotów do tych samych stacji z których rower pobrano) była trasa Urząd Miasta Szczecin – Plac Żołnierza Polskiego, a na drugim miejscu relacja odwrotna Plac Żołnierza Polskiego – Urząd Miasta Szczecin. Na całej tej trasie prowadzi droga dla rowerów, poprowadzona w pasie między jezdniami, z wygodnym przejazdem przez środkową wyspę na pl. Grunwaldzkim. Duża popularność tej trasy wynika prawdopodobnie także ze znikomej oferty komunikacji miejskiej na tym śródmiejskim odcinku.

3.1.6. POZIOM MOTORYZACJI

W latach 2014-2015, podobnie jak w latach poprzednich, utrzymywała się w Szczecinie wzrostowa tendencja poziomu motoryzacji. W roku 2014 liczba zarejestrowanych pojazdów w Szczecinie zwiększyła się o 9 023, w tym o 6 546 samochodów osobowych. W roku 2015 był to wzrost odpowiednio o 9 873 pojazdów i 7 708 samochodów osobowych.

Wykres nr 1.

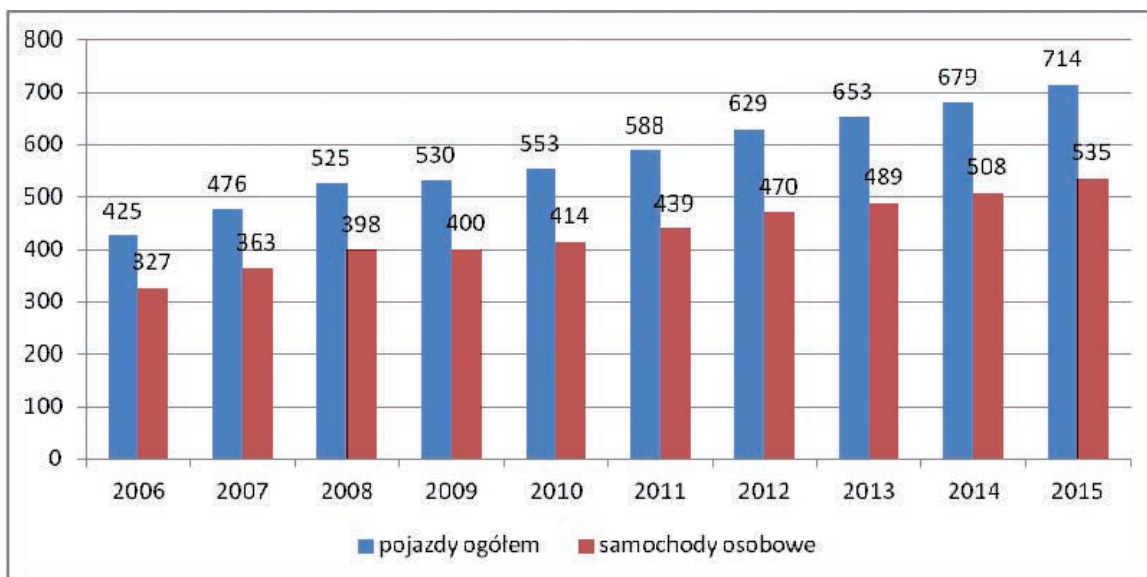
LICZBA ZAREJESTROWANYCH POJAZDÓW W SZCZECINIE

Źródło: Biuro Obsługi Interesantów Urzędu Miasta Szczecin.

Wykres nr 2.

LICZBA ZAREJESTROWANYCH POJAZDÓW W SZCZECINIE NA 1000 MIESZKAŃCÓW

Źródło: Biuro Obsługi Interesantów Urzędu Miasta Szczecin.

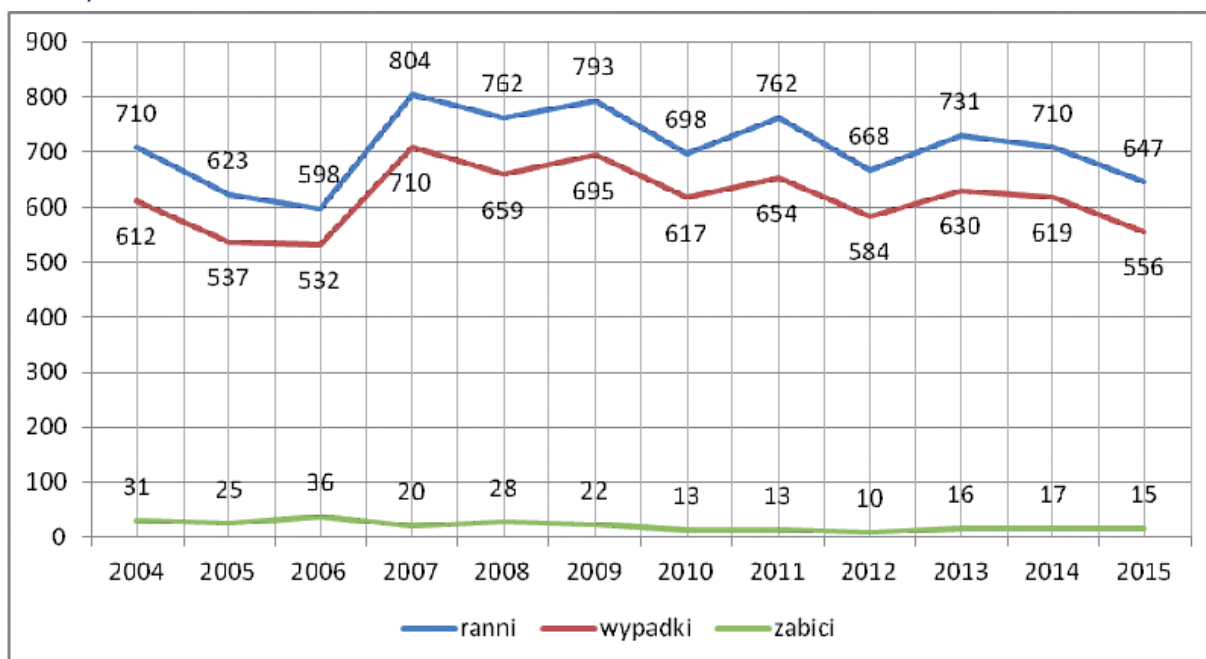
Poziom motoryzacji jest znacznie wyższy od miast bardziej cywilizowanych. Liczba zarejestrowanych pojazdów na 1000 mieszkańców w Szczecinie wynosiła w 2015 roku 714 pojazdów, w Berlinie ok. 320, w Wiedniu ok. 390, a we Frankfurcie nad Menem ok. 440 pojazdów. Na tle Polski różnice nie są już tak znaczące, przykładowo we Wrocławiu w 2014 roku było 713 pojazdów samochodowych na 1000 mieszkańców, w Gdańsku 658, a w Łodzi 579.

3.1.7. BEZPIECZEŃSTWO DROGOWE

Według danych Komendy Miejskiej Policji w Szczecinie, w 2014 roku na obszarze działania KMP Szczecin wydarzyło się 619 wypadków, w których zginęło 17 osób i 710 osób zostało rannych. Do Policji zgłoszono 5452 kolizje drogowe. W 2015 roku miało miejsce w 2015 roku na terenie działania KMP Szczecin wydarzyło się 556 wypadków, w których zginęło 15 osób i 647 osób zostało rannych. Do Policji zgłoszono 5782 kolizje drogowe.

Wykres nr 3.

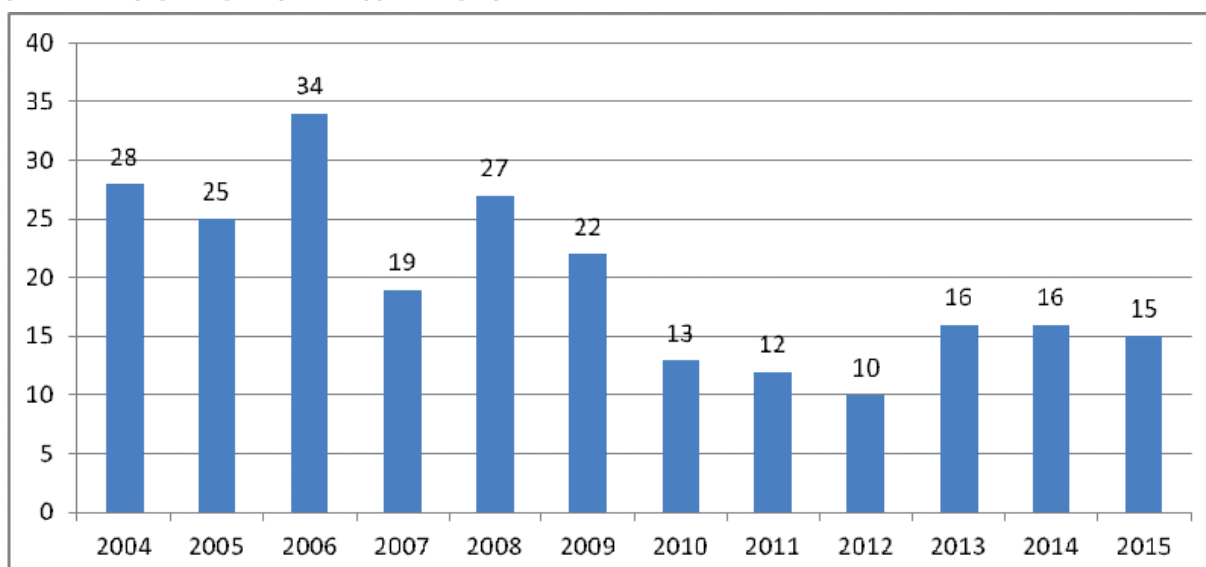
WYPADKI, RANNI I ZABICI W WYPADKACH DROGOWYCH W SZCZECINIE

Źródło: Komenda Miejska Policji w Szczecinie.

Wykres nr 4.

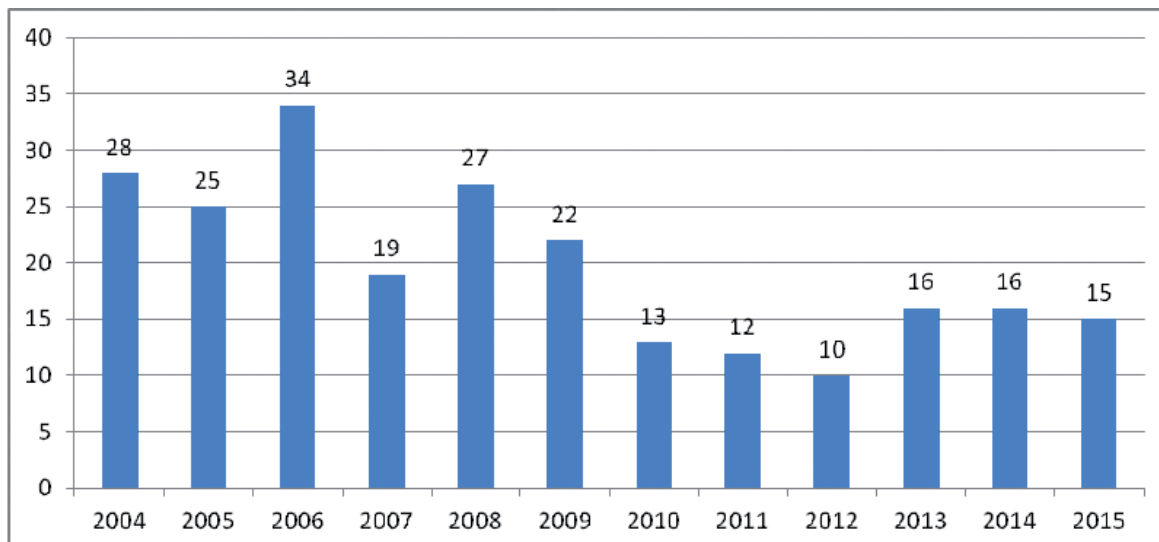
WSKAŹNIK LICZBY ZABITYCH NA 100 WYPADKÓW

Źródło: Komenda Miejska Policji w Szczecinie.

Wykres nr 5.

LICZBA WYPADKÓW ŚMIERTELNYCH

Źródło: Komenda Miejska Policji w Szczecinie.

Głównymi przyczynami wypadków spowodowanych przez kierujących było nieprawidłowe zachowanie wobec pieszych (nieprawidłowe przejeżdżanie przejść dla pieszych, nieudzielenie pierwszeństwa pieszemu) oraz nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu.

Głównymi przyczynami wypadków w 2014 roku spowodowanych przez pieszych użytkowników dróg było wejście na czerwonym świetle i przekraczanie jezdni w miejscu niedozwolonym. W 2015 roku było to nieostrożne wejście na jezdnię (bezpośrednio przed jadący pojazd) i przekraczanie jezdni w miejscu niedozwolonym.

Tabela nr 8.

WINOWAJCY WYPADKÓW									
WINA	LICZBA WYPADKÓW			LICZBA ZABITYCH			LICZBA RANNYCH		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
kierującego	468	498	433	7	14	12	556	577	504
pieszego	52	52	45	4	3	0	49	53	47
współwina	16	21	20	0	0	2	19	24	28
inne	94	48	58	5	0	1	107	56	68

Źródło: Komenda Miejska Policji w Szczecinie.

Najczęściej występującym rodzajem wypadków drogowych było najechanie na pieszego, następnie zderzenie pojazdów boczne oraz zderzenie pojazdów tylne. Według grup uczestników ruchu, najczęściej giną piesi. Pomimo tego, Policja w Szczecinie nie przeprowadza zorganizowanych akcji skierowanych przeciwko temu wykroczeniu, tak jak się to dzieje np. w Krakowie.

Inspekcja Transportu Drogowego w 2014 roku wydała na obszarze Szczecina 129 decyzji o nałożeniu kary (na podstawie ustawy o transporcie drogowym oraz ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych). W 2015 roku była to liczba 176. Do najczęstszych naruszeń zalicza się naruszenie przepisów o czasie prowadzenia pojazdu, stosowaniu urządzeń rejestrujących, przewozie materiałów niebezpiecznych oraz o wykonywaniu przewozów drogowych. W 2014 roku wykryto 2 pojazdy przeciążone, a w 2015 roku 4 pojazdy – brak zezwoleń na przejazd ponadnormatywny. Na podstawie ustawy Prawo o ruchu drogowym w 2014 roku Inspekcja nałożyła 160 mandatów, w 2015 roku było to 331. Najczęściej były to mandaty za nieprawidłowy stan techniczny pojazdów, przekroczenie masy całkowitej pojazdów o dopuszczalnej

masie całkowitej poniżej 3,5 t. Na podstawie ustawy o transporcie drogowym w 2014 roku nałożono 396 mandatów, w 2015 roku 479. Najczęściej były to oszustwa związane z tachografami lub czasem prowadzenia pojazdu. ITD. zatrzymała w 2014 roku 90 dowodów rejestracyjnych pojazdów, w 2015 roku 140 dowodów – wszystkie ze względu na stan techniczny pojazdów lub brak badań technicznych.

Liczba wykrytych naruszeń przez Inspekcję Transportu Drogowego znacznie wzrosła, podobnie jak liczba skontrolowanych pojazdów (1650 w 2014 roku, 2465 w 2015 roku).

Liczba ujawnianych naruszeń prawa drogowego jest duża także w przypadku Straży Miejskiej w Szczecinie.

Tabela nr 9.

INTERWENCJE STRAŻY MIEJSKIEJ SZCZECIN W RUCHU DROGOWYM		
WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015
ogółem wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	22 561	19 998
wykroczenia ujawnione przez urządzenia rejestrujące (fotoradary i rejestratory przejazdów na czerwonym świetle)	12 338	7 775
odholowania pojazdów	715	813
blokady kół	2 360	1 696

Źródło: Straż Miejska Szczecin.

Do najczęściej ujawnianych nieprawidłowości ruchu drogowego wykrywanych przez Straż Miejską należały: niestosowanie się do znaku lub sygnału drogowego; blokowanie wjazdu i wyjazdu; tamowanie, utrudnianie ruchu; blokowanie i jazda po chodniku, nieuprawnione postój na miejscu postojowym dla osoby niepełnosprawnej, postój na drodze dla rowerów, postój na przejściu dla pieszych, postój na przystankach komunikacji miejskiej oraz postój w obrębie skrzyżowania. Wykroczenia te są spotykane powszechnie w Szczecinie.

3.2. PRZEWOZY MIEJSKIE

Komunikacja miejska (lokalny transport zbiorowy) organizowana jest w imieniu Gminy Miasta Szczecin przez jednostkę budżetową Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie. Usługi przewozowe realizowane są w wyniku zawartych umów między Gminą Miasto Szczecin (ZDiTM), a następującymi podmiotami:

- Tramwaje Szczecińskie Sp. z o.o. (100% udziałów Gminy Miasta Szczecin),
- Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Klonowica” Sp. z o.o. (100% udziałów Gminy Miasta Szczecin),
- Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Dąbie” Sp. z o.o. (100% udziałów Gminy Miasta Szczecin),
- Szczecińsko-Polickie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. (42,15% udziałów Gminy Miasta Szczecin, 67,85% udziałów Gminy Police),
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Szczecinie Sp. z o.o. (przedsiębiorstwo sprywatyzowane).

Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego organizuje komunikację miejską na terenie Gminy Miasta Szczecin, a także na mocy zawartych porozumień międzygminnych na terenie gmin ościennych, tj. Gminy Police, Kołbaskowo i Dobra (Szczecińska), które uczestniczą w wydatkach ponoszonych na zakup usług przewozowych.

Zajezdnie komunikacji miejskiej prowadzą również usługi na rzecz podmiotów zewnętrznych. SPA „Klonowica” oferuje naprawy warsztatowe samochodów ciężarowych i autobusów produkcji krajowej oraz Volvo i Ikarus, naprawy powypadkowe i lakiernicze autobusów, samochodów ciężarowych; przyczep i naczep, a także sprzedaż oleju napędowego firmom. SPA „Klonowica” i SPPK oferują usługi w swoich okręgowych stacjach kontroli pojazdów.

Istnieje również 1 bezpłatna linia autobusowa nr 712, łącząca Targowisko „Manhattan” z pętlą Rugiańska (linia okólna) o długości 2,69 km. Linię obsługuje Przedsiębiorstwo PKS Gryfice Sp. z o.o. W latach 2014-2015 zlikwidowano inne linie bezpłatne, tj. linie 701 i 708 (31.12.2015), 703 i 704 (4.04.2015), 709 (1.05.2015).

W 2015 roku na terenie miasta funkcjonowało łącznie 88 linii transportu zbiorowego (tramwajowych i autobusowych) o łącznej długości 1204,65 km, w tym:

- kolej uliczna:
 - 12 linii tramwajowych, o łącznej długości 113,8 km obsługiwanych przez zajezdnie Tramwajów Szczecińskich Sp. z o.o.:
 - Zajezdnia Pogodno,
 - Zajezdnia Gołęcin;
- przewozy autobusowe:
 - 53 linie zwykłe i 7 linii pospiesznych, o długości odpowiednio 678,48 i 112,32 km (łącznie 790,8 km), obsługiwanych przez:
 - Zajezdnię Klonowica (tj. Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Klonowica” Sp. z o.o.),
 - Zajezdnię Dąbie (tj. Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Dąbie” Sp. z o.o.), – głównie linie łączące lewobrzeże z Prawobrzeżem i linie na Prawobrzeżu,
 - Zajezdnię Police (tj. Szczecińsko-Polickie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.) – głównie linie łączące Szczecin z Policami i linie w Policach,
 - Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Szczecinie – głównie linie podmiejskie i zastępcze;
 - 16 linii nocnych, o łącznej długości 300,05 km, obsługiwanych przez wszystkie 4 zajezdnie.

Tabela nr 10.

DŁUGOŚĆ LINII KOMUNIKACYJNYCH [KM]		
WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015
ogółem	1011,89	1204,65
dzienne	768,5	904,6
tramwajowe	105,9	113,8
autobusowe ogółem	905,99	1090,85
autobusowe zwykłe	537,08	678,48
autobusowe pospieszne	125,52	112,32
autobusowe nocne	243,39	300,05

Źródło: Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie.

Tabela nr 11

LICZBA OBSŁUGIWANYCH PRZYSTANKÓW		
	2014	2015
cała sieć	1068	1260

Źródło: Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie.

Od 1 stycznia 2015, na mocy porozumienia zatwierdzonego przez Radę Miasta Szczecin i Radę Gminy Dobra (Szczecińska), w Gminie Dobra (Szczecińska) organizatorem komunikacji jest Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie. Uprzednio organizatorem była Gmina Dobra (Szczecińska), przez co część podróży musiała kupować dwa bilety, aby przemieszczać się zarówno po Szczecinie jak i Gm. Dobra. Dotychczasowe linie 5 i 8, które dawniej także wchodziły w skład szczecińskiej komunikacji miejskiej, uzyskały swoje dawne numery – 105 i 108. Nowe linie 121, 122 i 123 powstały na bazie linii 6, 7 i 7.2. Uruchomiono także dwie linie nocne, 535 i 536. Jednocześnie linia 74 przestała wykonywać dodatkowe kursy, w związku z uruchomieniem linii 105, a w związku z uruchomieniem 108 zawieszono linię 89 – wynikało to z dublowania się z nowymi liniami. Przewoźnik nie uległ zmianie, w dalszym ciągu jest to PKS Szczecin.

W 2015 trwały przygotowania do planowanej do uruchomienia w 2016 roku linii autobusowej na żądanie 95, dowożącej mieszkańców Podjuch do przystanku Podjuchy Pętla.

W okresie wakacyjnym uruchamiana jest przez Szczecińskie Towarzystwo Miłośników Komunikacji Miejskiej tramwajowa linia turystyczna nr 0. Obsługiwana jest zabytkowymi tramwajami. Obowiązuje specjalna taryfa, bilety sprzedają konduktorzy.

Gmina Police posiada także linie nie organizowane przez ZDiTM, są to: linia samorządowa LS, linia działkowa LD i linia plażowa LP.

Do Szczecina wjeżdżają także linie podmiejskie organizowane przez Gminę Gryfino. Są to linie podmiejskie 1 i 1A w relacji Szczecin Dworzec Autobusowy – Dolna Odra, linia podmiejska przyspieszona 1B w relacji Szczecin Dworzec Autobusowy – Gryfino Centrum. Wybrane kursy linii 1, 1A i 1B są skrócone. Linie te, wraz z liniami 2 i 2A z Gryfina do Dolnej Odry, wchodziły dawniej w skład szczecińskiej komunikacji miejskiej.

Gmina Gryfino ma także inne swoje linie, obecnie od numeru U3 do U12, z czego w relacji Gryfino p.dw. – Szczecin Dworzec Autobusowy kursują linie U11 i U12.

Na podstawie biletów sieciowych ZDiTM można korzystać w granicach Szczecina z pociągów osobowych linii RB66 i RE4 jadących ze Szczecina Głównego w kierunku Niemiec. Obszar Szczecina obejmuje stacje Szczecin Główny i Szczecin Gumieńce.

Do Szczecina kursuje linia międzynarodowa 470 w relacji Świecie Odrzańskie PKS (Schwedt/Oder ZOB) – Szczecin Dworzec Autobusowy. Linia kursuje w pierwszą sobotę miesiąca, raz dziennie. Linię obsługuje Wkrzańsko-marchijska Przewozowa Spółka z o.o. (Uckermärkische Verkehrsgesellschaft mbH). W granicach Szczecina na podstawie biletów sieciowych ZDiTM można korzystać z autobusów tej linii.

Do Szczecina kursują także inne dwie międzynarodowe linie: 705 Pozdawilk Ulica Lipowa (Pasewalk Lindenstr.) – Szczecin Zamek i 706 Wkryujście Gimnazjum (Ueckermünde Gymnasium) – Szczecin Real. Linię obsługuje Spółka Przewozowa Pomorza Przedniego-Gryfii z o.o. (Verkehrsgesellschaft Vorpommern-Greifswald mbH).

Liczba przewiezionych podróżnych w okresie 2014-2015, w osobach szacowana na podstawie sprzedaży biletów, wzrosła.

Tabela nr 12.

LICZBA PRZEWIEZIONYCH PODRÓŻNYCH		
WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015
Ogółem	139 848 672	142 501 091
Tramwaje	78 455 105	79 943 112
autobusy	61 393 567	62 557 979

Źródło: Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie.

Wpływy ze sprzedaży biletów, wg metody kasowej w zł brutto, spadają. W 2014 roku wpływy wyniosły 91 157 783,08 zł, natomiast w 2015 roku 90 080 458,98 zł. Spada liczba osób nie posiadających ważnego biletu lub nie posiadających uprawnień do bezpłatnych przejazdów, tzw. gapowiczów. W 2014 roku wykryto 37 802 takie osoby, w 2015 roku wykryto 26 895 gapowiczów. Dla porównania, w 2012 roku było to 55 289 podróżnych bez biletów lub uprawnień, nastąpił więc spadek ponad 2-krotny.

Cennik biletów komunikacji miejskiej w latach 2014-2015 nie zmienił się. Ceny biletów są takie same od marca 2012 roku.

W zakresie zadań majątkowych Miasto prowadziło duże przedsięwzięcia budowy i przebudowy torowisk oraz unowocześniania infrastruktury torowej. Prowadzono także zadanie mające na celu poprawę działania przewozów miejskich poprzez zastosowanie systemów telematycznych, w ramach którego uruchomiono Centralny System Zarządzania Komunikacją Miejską.

Dwunastego kwietnia 2014 po pracach otworzono ruch tramwajowy na ul. Jagiellońskiej, a zamknięto na ul. ks. Piotra Wawrzyniaka. 19 czerwca 2014 wprowadzono zmiany wynikłe z otworzenia węzła Szczecin Dąbie (Tczewska) na autostradzie A6. 5 lipca 2014 zakończono prace na ul. ks. Piotra Wawrzyniaka i przywrócono ruch tramwajów. Jedenastego kwietnia 2015 wyłączono z użytku pętlę Wyspa Pucka na czas prac, tj. do 28 kwietnia 2015.

Od 15 kwietnia 2014 rozpoczęto unowocześnianie torowiska do pętli Potulicka od ul. 3 Maja, przez ul. Gabriela Narutowicza i Potulicką. Przebudowano jezdnie, postoje, chodniki, unowocześniono torowisko. Na skrzyżowaniu ul. Potulickiej i Gabriela Narutowicza zabudowano sygnalizację świetlną. Przebudowano sieć trakcyjną i sieci podziemne (m.in. deszczowa, sanitarna). Przebudowano przystanki. Cały odcinek spełnia współczesne wymagania. Ruch wznowiono 1 września 2015.

W latach 2014-2015 wybudowano etap I Szczecińskiego Szybkiego Tramwaju. Prace rozpoczęto w kwietniu 2013 roku, a zakończono w czerwcu 2015 roku. W 2014 roku zakończono zadanie opracowania programu funkcjonalno-użytkowego dla budowy pętli autobusowej przy ul. Turkusowej, przystanku przy ul. Jaśminowej oraz parkingu P&R przy przystanku SST Hangarowa (Lotnisko). W ramach I etapu SST wybudowano nowe torowisko od pętli Basen Górniczy do pętli Turkusowa o długości 4 km. Jest to pierwsze torowisko tramwajowe na Prawobrzeżu, odkąd po II Wojnie Światowej nie odbudowano torowiska do pętli Lotnisko. Na linii SST postawiono przystanki: Hangarowa (Lotnisko), Jaśminowa ZUS (Gryfińska) i pętla Turkusowa.

W ramach etapu Ia obejmującego przebudowę południowej jezdni ul. Hangarowej od wiaduktu drogowego na odcinku ponad 672m w kierunku granicy miasta, w celu dostosowania układu drogowego do bezkolizyjnego skrzyżowania z trasą Szczecińskiego Szybkiego Tramwaju.

Etap Ib obejmował przebudowę istniejącej jezdni ciągu ulic Batalionów Chłopskich – Gryfińska na odcinku dojazdów do projektowanego wiaduktu (nad obudowanym wykopem tramwaju) o długości ok. 181 m, budowę wiaduktu nad torami tramwajowymi w ciągu projektowanej jezdni, przebudowę odcinka jezdni ulicy Jaśminowej długości ok. 52 m oraz przebudowę w niezbędnym zakresie istniejących sieci uzbrojenia podziemnego.

Etap Ic dotyczył budowy nowego torowiska tramwajowego na odcinku od pętli Basenu Górniczego do pętli Turkusowa, o długości 4 km. Trasa torowiska tramwajowego przebiega po istniejących obiektach nad rzeką Regalicą, a następnie bezkolizyjnie w dolnym poziomie pod estakadą Leszczynowa (w pasie dzielącym jezdnie), do przejazdu pod południową jezdnią ul. Hangarowej (realizacja w ramach etapu Ia). Dalej trasa biegnie równolegle do zabudowań wzdłuż ul. Winogronowej, pod ul. Batalionów Chłopskich (przejazd do realizacji w ramach etapu Ib), wzdłuż ul. Jaśminowej oraz pod liniami kolejowymi Poznań Gł. – Szczecin Gł. i Sz-n Dąbie – Sz-n Podjuchy z wykorzystaniem istniejącego wiaduktu nad byłą linią kolejową Sz-n Lotnisko – Sobieradz.

Pętla Turkusowa po 2015 roku zostanie rozbudowana o część autobusową, a przy przystanku Hangarowa (Lotnisko) zostanie zbudowany postój „stój i jedź”. W dalekiej przyszłości planowany jest II etap od pętli Turkusowa do pętli Kijewo.

Rozpoczęto także unowocześnianie wcześniejszego torowiska na odcinku od mostu Długiego do pętli Basen Górniczy, tak aby cała trasa włącznie z SST spełniała współczesne oczekiwania. W ramach prac przebudowano sieć trakcyjną, przystanki, ustawiono nowe wiaty przystankowe. Unowocześniono także pętlę autobusowo-tramwajową Basen Górniczy. Na ulicy Energetyków i moście Portowym zbudowano pasy autobusowo-tramwajowe, a na dalszym odcinku ruch autobusów na torowisku jest możliwy tylko w obszarze wspólnych przystanków. Na przejazdach przez torowisko położono

nową nawierzchnia asfaltowa. Przed mostem Długim, dla pojazdów jadących w kierunku śródmieścia,

ustawiono nową sygnalizację świetlną regulującą ruch w miejscu gdzie kończy się torowisko wydzielone – sygnalizacja ta ułatwia przejazd samochodom.

Prace na torowisku ul. Energetyków, most Portowy, ul. Gdańska, estakada Pomorska rozpoczęto 28 lipca 2014. 18 października 2014 w związku z pracami zamknięto pętlę autobusowo-tramwajową Basen Górnicy. Uruchomiono tymczasową pętlę Most Cłowy, działającą do końca prac.

Ruch na całej trasie od Wyszyńskiego do Turkusowej otworzono 29 sierpnia 2015 i jest to data otwarcia Szczecińskiego Szybkiego Tramwaju. Do końca 2015 roku tramwaje kursowały bez większych problemów i poruszały się z założoną prędkością 70 km/h.

Podjęto przebudowę Zajezdni Pogodno. Prace rozpoczęto w październiku 2014 roku. Prace budowlane zakładały rozbudowę oraz gruntowną przebudowę budynków na terenie zajezdni wraz z odrestaurowaniem ich i przebudową znajdujących się pod opieką konserwatora zabytków obiektów wybudowanych w 1934 roku. Remont budynku pozwolił na przywrócenie jego pierwotnego przedwojennego wyglądu wraz dostosowaniem go do obsługi nowoczesnych tramwajów przez zaplecze techniczne zajezdni. Zajezdnia zyskała także nowy dobudowany dodatkowy 21 tor, który pełni funkcję toru objazdowego. Łącznie na terenie zajezdni i w jej sąsiedztwie położono ok. 6 km torów i zamontowano kilkadziesiąt zwrotnic. Część torów mieszczących się w zajezdni zmieniło swój charakter, gdyż musiała zostać dostosowana do obsługi wagonów niskopodłogowych obsługiwanych z dachu. Stąd też podczas modernizacji zrezygnowano z funkcjonowania części kanałów na rzecz budowy stanowisk (podestów) do obsługi z dachu. Zajezdnię przebudowano „pod klucz”, wyposażając ją w odpowiednie urządzenia. Zajezdnia zyskała m.in. tokarkę podtorową – wcześniej prace zlecane były podmiotom spoza Szczecina. Zamontowano także żuraw do demontażu pantografów, stanowiska do napełniania piasku, podesty czy obrotnice do wózków. Za główną halą dobudowana została hala odstawcza, w której także stacjonują pojazdy. Nie wybudowano myjni.

Podczas prac zapewnione było normalne funkcjonowanie przewozów, odbywały się zjazdy. Część pojazdów stała poza terenem zajezdni na torze żeberkowym lub na pobliskiej pętli Głębokie. Prace zakończono 13 listopada 2015.

21 lutego 2015, w związku z zamknięciem mostu Długiego na czas prac, uruchomiono pełne honorowanie biletów w pociągach osobowych Regio spółki Przewozy Regionalne na obszarze Szczecina (z wyjątkiem pociągów jadących w kierunku Niemiec, tj. pomiędzy stacjami Szczecin Główny a Szczecin Gumieńce. W pociągach obowiązywała taryfa jak na linii zwykle, honorowane były także inne uprawnienia – np. bezpłatnych przejazdów osób uprawnionych, bezpłatnego przewozu roweru itp. Pociągi zostały w ten sposób w pełni włączone do komunikacji miejskiej jako linie A1 Szczecin Główny – Szczecin Dąbie (– Szczecin Załom), A2 Szczecin Główny – Szczecin Dąbie – Szczecin Zdunowo, A3 Szczecin Główny – Szczecin Podjuchy. Była to najpełniejsza integracja przewozów kolejowych z komunikacją miejską w całej Polsce.

21 lutego 2015 uruchomiono także postój samochodów osobowych „stój i jedź” (ang. park & ride) przy przystanku kolejowym Szczecin Zdroje. Podróżnym został udostępniony postój sklepu Selgros, sektory H1, H2, I1 i I2, tj. ok. 60 miejsc. Czynny był w godzinach pracy sklepu, tj. od poniedziałku do soboty godz. 5-21, w niedziele godz. 8-20.

30 marca 2015 nastąpiło otwarcie mostu Długiego, wobec tego 31 marca 2015 był ostatnim dniem honorowania biletów ZDiTM w pociągach osobowych. Od tego dnia nie można było także korzystać z postoju przy sklepie Selgros w celach podróży.

Honorowanie biletów wprowadzano także później na krótkie okresy czasu. W związku z wypadkiem na ul. Granitowej 10 kwietnia 2014 od 13:00 do końca dnia, w relacjach ze st. Szczecin Główny do stacji lub przystanku: Szczecin Dąbie, Szczecin Podjuchy, Szczecin Zdroje, Szczecin Załom, Szczecin Zdunowo – oraz z powrotem.

11-14 czerwca 2016 wprowadzono pełne honorowanie na czas wydarzenia „Balitc Tall Ships Regatta 2015”, ponownie oznaczono linie A1, A2 i A3. Uruchomiono 3 dodatkowe pociągi. Także wówczas uruchomiono postój dla podróżnych przy sklepie Selgros na ok. 60 miejsc.

W związku z imprezą „Pyromagic 2015” wprowadzono pełne honorowanie biletów w pociągach osobowych od 7 sierpnia 2015 godz. 4-23 i 8 sierpnia 2015 godz. 5-23.

Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Klonowica” Sp. z o.o. w 2014 roku posiadało 102 autobusy, w 2015 roku 106 autobusów. W 2014 roku zakupiono 5 szt. autobusów używanych, w 2015 roku było to 10 szt. Nowe autobusy zakupiono w 2015 roku w liczbie 2 szt. W latach 2014-2015 zwiększyła się liczba wyjazdów pogotowia autobusowego. W 2014 roku było to 1824 razy do autobusów własnych i 29 razy do autobusów obcych. W 2015 roku było to 2006 razy do autobusów własnych i 51 razy do autobusów obcych.

Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Dąbie” Sp. z o.o. w 2014 roku posiadało 104 autobusy, w 2015 roku 101 autobusów. W 2014 roku zakupiono 7 szt. autobusów używanych, w 2015 roku było to 5 szt. Nowych autobusów nie kupowano w tym okresie. Odnotowano w 2014 roku 1664 wyjazdy pogotowia autobusowego, w tym 75 holowań i 1589 napraw. W 2015 roku pogotowie autobusowe wyjeżdżało 1614 razy, w tym 63 holowania i 1551 napraw.

Szczecińsko-Polickie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w 2014 miało na stanie 58 autobusów, w 2015 roku 57 autobusów. Spółka w 2014 i 2015 zakupiła po 3 szt. nowych autobusów. Autobusów używanych w tym okresie nie kupowano. Odnotowano 480 wyjazdów pogotowia autobusowego w roku 2014 i 539 w roku 2015.

Tabela nr 13.

STAN TABORU AUTOBUSOWEGO W ZAJEZDNIACH KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ		
SPÓŁKA KOMUNIKACYJNA	STAN TABORU [SZT.]	NOWO ZAKUPIONE ŚRODKI TRANSPORTU [SZT.]
Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Klonowica” Sp. z o.o.	106	2
Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Dąbie” Sp. z o.o.	101	0
Szczecińsko-Polickie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	57	6

Źródło: przedsiębiorstwa komunikacyjne.

W Przedsiębiorstwie Komunikacji Samochodowej w Szczecinie Sp. z o.o. w 2014 roku miał 117 autobusów ogółem, w 2015 roku posiadał 115 autobusów. Dla linii organizowanych przez ZDiTM przeznaczonych było w 2014 roku 20 autobusów. W 2015 roku, po włączeniu Gminy Dobra w komunikację miejską Szczecina, było to 31 autobusów. Zmniejszyła się tym samym liczba autobusów przeznaczonych dla linii podmiejskich wjeżdżających do Szczecina, których organizatorem nie jest ZDiTM: 38 autobusów w 2014 roku, 25 autobusów w 2015 roku.

Nowe autobusy zostały zakupione w roku 2015 w liczbie 2 szt. Kupowano autobusy używane, 33 autobusy w roku 2014 i 27 autobusów w 2015 roku, w tym dla linii ZDiTM: 10 w 2014, 14 w 2015, a także dla linii podmiejskim wjeżdżających do Szczecina: 5 w 2014, 5 w 2016.

Pogotowie autobusowe PKS Szczecin do autobusów na liniach ZDiTM wyjeżdżało średnio 8 razy w ciągu miesiąca.

W firmie Tramwaje Szczecińskie stan taboru, biorąc pod uwagę dłuższy okres czasu, ulega poprawie. Dla lepszego zobrazowania dane umieszczono w tabelach.

Tabela nr 14.

ILOSTAN TABORU KOLEI ULICZNEJ							
GRUPA TRAMWAJÓW	TYP TRAMWAJU	31 GRUDNIA 2014			31 GRUDNIA 2015		
		LICZBA TRAMWAJÓW OGÓŁEM	LICZBA TRAMWAJÓW		LICZBA TRAMWAJÓW OGÓŁEM	LICZBA TRAMWAJÓW	
			POGODNO	GOŁĘCIN		POGODNO	GOŁĘCIN
105N i pochodne	105Na	12	2	10	6	4	2
	105Ng	12	0	12	12	0	12
	105N2k/S i Protram	20	0	20	20	0	20
	Moderus DC	2	0	2	2	0	2
	Moderus AC	12	0	12	12	0	12
	Moderus Beta	1	1	0	2	2	0
Tatra	KT4Dt	73	73	0	73	73	0
	T6A2	52	26	26	52	26	26
Pesa	120Na/S	6	6	0	6	6	0
	120Na/S/2	22	22	0	22	22	0
	Razem:	212	130	82	207	133	74

Podkreśleniem zaznaczono tramwaje niskopodłogowe lub częściowo niskopodłogowe.

Źródło: Tramwaje Szczecińskie Sp. z o.o.

Tabela nr 15.

ZMIANY W ILOSTANIE TABORU KOLEI ULICZNEJ									
ILUSTRACJA	TYP TRAMWAJU	TRAMWAJE LINIOWE							
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	105N i 105Na	136	131	106	96	84	28	12	6
	105Ng	12	12	12	12	12	12	12	12
	105N2k/S PROTRAM	20	20	20	20	20	20	20	20
	GT6	7							
	Moderus DC	2	2	2	2	2	2	2	2
	Moderus AC				2	8	12	12	12
	Moderus Beta							1	2
	Tatra Kt4Dt	21	21	32	32	33	73	73	73
	Tatra T6A2	32	32	54	54	52	52	52	52
	120Na/S				6	6	6	6	6
	120Na/S/2						12	22	22
	Ogółem:	230	218	226	224	217	217	212	207

Źródło: Tramwaje Szczecińskie Sp. z o.o.

3.3. PRZEWOZY NIEZBIOROWE

Głównym elementem zorganizowanej komunikacji indywidualnej w Szczecinie jest transport taksówkowy, na które Miasto wydaje odpowiednie zezwolenia i licencje. Na liczbę licencji na taksówkę składało się:

- 2 292 licencji w roku 2014,
- 2 325 licencji w roku 2015.

W roku 2014 wydano licencji 195, a w roku 2015 wydano 226 licencji.

Ponadto, w Szczecinie działają przewozy osób niepełnosprawnych, organizowane przez miasto w ramach zadania „Transport osób niepełnosprawnych (SOKON)”.

3.4. KOLEJE

Na obszarze Miasta w latach 2014-2015 było 23 linii kolejowych, łącznic i torów łączących, o łącznej długości 117,708 km, w tym:

- 52,925 to odcinki dwutorowe, 9,298 to odcinku dwutorowe z ruchem prowadzonym jednotorowo (drugi tor wyłączony z użytku, a 50,845 km to linie jednotorowe),
- 105,374 km to odcinki zelektryfikowane.

Rysunek nr 1.

LINIE KOLEJOWE W REJONIE ZLK SZCZECIN

Źródło: PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Linie kolejowe i łącznice przebiegające przez Szczecin (nr linii i nazwa), na których prowadzony jest ruch osobowy:

- 273 Wrocław Główny – Szczecin Główny,
- 351 Poznań Główny – Szczecin Główny,
- 401 Szczecin Dąbie – Świnoujście,
- 408 Szczecin Główny – Stobno Szczecińskie,
- 409 Szczecin Gumieńce – Granica Państwa (Tętowa),

- 855 Regalica – Szczecin Port Centralny.

Linie kolejowe i łącznice przebiegające przez Szczecin (nr linii i nazwa), z okresowym ruchem pociągów osobowych:

- 428 Szczecin Dąbie – Szczecin Podjuchy,
- 857 Szczecin Dąbie – Szczecin Dąbie.

Linie kolejowe, łącznice i tory łączące przebiegające przez Szczecin (nr linii i nazwa), bez ruchu osobowego, w tym ze zlikwidowanym ruchem osobowym:

- 406 Szczecin Główny – Trzebież Szczeciński,
- 417 Granica PLK – Szczecin Dąbie,
- 432 Szczecin Wstowo – Szczecin Turzyn,
- 433 Szczecin Główny – Szczecin Gumieńce,
- 851 Szczecin Wstowo – Szczecin Turzyn,
- 854 Szczecin Port Centralny – Dziewoklicz,
- 990 Szczecin Port Centralny – Szczecin Port Centralny,
- 991 Szczecin Port Centralny – Szczecin Port Centralny Lokomotywnia,
- 992 Szczecin Port Centralny – Szczecin Port Centralny,
- 993 Szczecin Port Centralny – Szczecin Port Centralny,
- 994 Szczecin Port Centralny – Szczecin Port Centralny,
- 995 Szczecin Port Centralny – Nabrzeże Starówka,
- 998 Szczecin Wstowo – Elektrownia Pomorzany.

Przez lata 2014-2015 długość linii na obszarze Szczecina nie uległa zmianie. Najdłuższy, znajdujący się na obszarze Szczecina odcinek linii kolejowej, to mierzący ponad 22,064 km odcinek linii nr 351 Poznań Główny – Szczecin Główny.

- W latach 2014-2015 PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. zrealizowały następujące inwestycje w rejonie miasta Szczecin:
- naprawa schodów na przystanku Szczecin Zdroje i zamontowanie okładziny antypoślizgowej z tworzywa na peronach – grudzień 2014,
- unowocześnienie kładki na stacji Szczecin Port Centralny wraz z oświetleniem oraz remont peronu 1 – grudzień 2014,
- unowocześnienie peronu 1 na stacji Szczecin Dąbie – wrzesień-grudzień 2014,
- remont wiaduktu nad ul. Jaśminową w związku budową Szczecińskiego Szybkiego Tramwaju – maj-czerwiec 2014,
- naprawa wiaduktu nad ul. Tomaszowską – lipiec 2013 – lipiec 2014,
- montaż dźwigów przychodowych dla osób na wózkach na przystanku Szczecin Zdroje.

Od listopada 2014 roku zamknięto na czas przebudowy budynek dworca Szczecin Główny, uruchomiono dworzec tymczasowy. W ramach prac przebudowany został budynek oraz unowocześniono perony 1 i 4. Podjęto estetyzację peronów 2 i 3. Wybudowano nową kładkę, która zastąpi tunel prowadzący na perony 1-3. Nowa kładka da także połączenie z ul. Owocową. Na istniejącej kładce zamontowano urządzenia dla osób na wózkach przy peronie 4. Na koniec 2015 roku wciąż trwały prace.

Kolej obsługuje podróżnych w ruchu miejscowym, dalekobieżnym oraz międzynarodowym. W ruchu krajowym dalekobieżnym zapewnione były połączenia aglomeracji szczecińskiej z najważniejszymi polskimi ośrodkami miejskimi.

Obsługa podróżnych prowadzona jest na następujących stacjach i przystankach osobowych: Szczecin Główny, Szczecin Dąbie, Szczecin Port Centralny, Szczecin Podjuchy, Szczecin Gumieńce, Szczecin Zdroje, Szczecin Zduńowo, Szczecin Załom. Przystankiem służbowym jest Szczecin Port Centralny SPC21. Na stacjach Szczecin Główny i Szczecin Dąbie zatrzymują się pociągi wszystkich kategorii.

Wyłączone z obsługi podróżnych są następujące stacje i przystanki, na liniach z czynnym ruchem osobowym: Szczecin Dąbie Osiedle. Wyłączone z obsługi podróżnych są także stacje i przystanki na liniach ze zlikwidowanym ruchem pociągów osobowych: Szczecin Pomorzany, Szczecin Turzyn, Szczecin Pogodno, Szczecin Łęknio, Szczecin Niebuszewo, Szczecin Drzetowo, Szczecin Żelechowo, Szczecin Gołęcino,

Szczecin Goćław Osobowy, Szczecin Glinki, Szczecin Skolwin, Szczecin Mścięcino, Szczecin Wzgórze Hetmańskie.

Linia kolejowa nr 406 Szczecin Główny – Trzebież Szczeciński bywa od czasu do czasu wykorzystywana do przejazdów specjalnych (turystycznych, dla miłośników kolei), dla pociągów jadących do Trzebieży Szczecińskiego, Polic lub Szczecina Niebuszewa, np. pociąg „Polsatem wokół Szczecina” relacji Kliniska – Police Chemia uruchomiony 22.11.2014.

Linia ta bywa także wykorzystywana kilka razy w roku przez pociągi wynajęte dla kibiców piłki nożnej. Pociągi te kończą bieg na przystanku Szczecin Pogodno, umiejscowionym blisko Stadionu Miejskiego im. Floriana Krygiera.

Pociągi pasażerskie w Szczecinie są uruchamiane przez dwóch przewoźników: PKP Intercity S.A. (spółka Grupy PKP) oraz Przewozy Regionalne Sp. z o.o. (od 2015 roku 50,01% udziałów Agencja Rozwoju Przemysłu S.A., 49,99% udziałów podzielone na samorządy województw). Przewozy Regionalne Sp. z o.o. posiadają Oddział Zachodniopomorski w Szczecinie.

Przewozy Regionalne w 2014 roku uruchamiały na dobę dnia roboczego od poniedziałku do piątku 16 pociągów międzynarodowych, 48 regionalnych i 8 międzywojewódzkich ze stacji Szczecin Główny. W 2015 roku było to 17 pociągów międzynarodowych, 45 regionalnych i 5 międzywojewódzkich.

Przewozy międzynarodowe to na polskim odcinku pociągi osobowe REGIO linii RB66 i RE4, dalej jadące odpowiednio jako pociągi regionalne i regionalne ekspresowe. Na linii RB66 najdłuższe relacje kończą się w Berlinie Zdrojach (Berlin Gesundbrunnen), a na linii RE4 relacje sięgają Lubeki Głównej (Lübeck Hbf). Stacją graniczną jest stacja Szczecin Gumieńce.

W 2014 roku Przewozy Regionalne przywiozły do Szczecina 1 929 445 podróżnych, a wywiozły 1 890 341 podróżnych. W 2015 roku do Szczecina pociągami PR przyjechało 1 968 526, tj. o 2,03% więcej niż w 2014 roku. Wyjechało ze Szczecina w 2015 roku 1 889 620 podróżnych, tj. o 0,04% mniej niż w 2014 roku. W obrębie Szczecina Przewozy Regionalne przewiozły 37 627 podróżnych w roku 2014, a w 2015 roku 53 023 podróżnych (dane na podstawie biletów jednorazowych i okresowych).

Przewozy Regionalne posiadają Lokomotywnię EZT Szczecin Wzgórze Hetmańskie, w której mieści się Sekcja Eksploatacji i Utrzymania Taboru Szczecin. Jest to jedna z głównych jednostek utrzymania taboru Oddziału Zachodniopomorskiego.

Tabela nr 16.

ILOSTAN TABORU SEKCJI EKSPLOATACJI I UTRZYMANIA TABORU SZCZECIN		
ELEKTRYCZNE ZESPOŁY TRAKCYJNE	2014	2015
ogółem	59	81
unowocześnione EN57AL	0	7
nowe ED78	9	13

Źródło: Przewozy Regionalne sp. z o.o. Zachodniopomorski Oddział w Szczecinie.

Szczecin posiada bezpośrednie skomunikowanie pociągami z niektórymi promami odpływającymi z Dworca Morskiego w Świnoujściu i przyływającymi. Pociągi te przyjeżdżają i odjeżdżają z przystanku Świnoujście Port, znajdującego się w bezpośrednim sąsiedztwie Dworca Morskiego.

Szczecin posiada także otwarte w 2013 roku połączenie do przystanku Port Lotniczy Szczecin-Goleniów. W dalszym ciągu połączenia kolejowe w dużym stopniu nie są skomunikowane z rozkładem lotów.

W 2014 roku podpisano umowę na wykonanie Studium Wykonalności Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej. W ramach SKM zaplanowano połączenia do Polic, Dolnej Odry, Stargardu Szczecińskiego Kluczewa, Portu Lotniczego Szczecin-Goleniów i Świnoujścia. Zadanie jest planowane na lata 2019-2021.

W odniesieniu do przewozów towarowych znaczącą rolę odgrywa stacja Szczecin Port Centralny, która łączy port z krajową siecią kolejową, a także jest stacją rozrządową (obecnie w statusie stacji manewrowej). W stacji znajduje się Lokomotywnia Szczecin Port Centralny, należąca do PKP Cargo S.A. Duża część ładunków kierowana jest przez Szczecin do Niemiec, a także do miejsc w okolicy Szczecina:

Elektrownia Dolna Odra (st. Dolna Odra), Zakładów Chemicznych „Police” w Policach koło Szczecina (st. Police Chemia) czy Portu Świnoujście (st. Świnoujście).

[Dane o wielkości kolejowych przewozów towarów na obszarze Szczecina oraz wielkości pracy Lokomotywowni Szczecin Port Centralny nie są znane. PKP Cargo S.A. odmówiło ich podania powołując się na tajemnicę przedsiębiorstwa oraz brak podstaw prawnych do podania.]

W stacji Szczecin Port Centralny znajduje się także Wagonownia Szczecin Port Centralny. Jest użytkowana przez Zakład Napraw Taboru zs. w Szczecinie, należący do PKP CargoTabor Sp. z o.o. – spółki-córki PKP Cargo S.A. Zakład wykonuje naprawy wagonów towarowych PKP Cargo od poziomu P2 do najwyższego poziomu P5.

Tabela nr 17.

WIELKOŚĆ PRACY WAGONOWNI PKP CARGOTABOR		
POZIOM NAPRAW	2014	2015
P2 – naprawa bieżąca z wyłączeniem	2205	4699
P3 – przegląd okresowy	357	1077
P4 – naprawa rewizyjna	990	375
P5 – naprawa główna		

Źródło: PKP CargoTabor Sp. z o.o.

W stacji Szczecin Port Centralny znajduje się także Stacja Postojowa Szczecin Zaleskie Łęgi, użytkowana przez PKP Intercity S.A., gdzie obrządzane są wszystkie pociągi tej spółki kończące bieg w Szczecinie Głównym. PKP Intercity w latach 2014-2015 uruchamiało pociągi kategorii: Twoje Linie Kolejowe, InterCity i Ekspres InterCity.

Na stacji Szczecin Główny znajduje się Stacjonarny Punkt Przesyłek Konduktorskich, jeden z czterech w Polsce (pozostałe w Lublinie, Warszawie Centralnej i Gdyni Główniej). Punkt umożliwia za dodatkową nadanie przesyłki konduktorskiej do wybranego pociągu PKP Intercity, a także odbiór przesyłki – bez potrzeby nadania/odbioru bezpośrednio u kierownika pociągu.

W Szczecinie działa także Komenda Regionalna Straży Ochrony Kolei. W latach 2014-2015 większość rodzajów wykrytych zdarzeń uległa zmniejszeniu.

Tabela nr 18.

INTERWENCJE STRAŻY OCHRONY KOLEI W SZCZECINIE		
POZIOM NAPRAW	2014	2015
wykroczenia	1157	1128
zakłócenia ładu i porządku	89	56
kradzież elementów i urządzeń związanych z bezpieczeństwem ruchu kolejowego	33	24
kradzież na szkodę podróżnych	10	7
układanie przeszkód na torach	6	7
obrzucanie pociągów kamieniami lub innymi przedmiotami	3	3
kradzież sygnalizacji świetlnej lub dźwiękowej	2	0
pobicia pracowników kolejowych w służbie	1	2
dewastacje i inne wybryki chuligańskie	21	19

Źródło: PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

3.5. PRZEWOZY SAMOCHODOWE

Głównym przewoźnikiem autobusowym w regionie Szczecina jest Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Szczecinie Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo łączy Miasto z innymi ośrodkami w kraju. Spółka posiada własny dworzec autobusowy w Szczecinie, Okręgową Stację Kontroli Pojazdów (z uprawnieniami także na samochody osobowe i ciężarowe), zakład usług oponiarskich, zakład usług klimatyzacji, ośrodek handlu autobusami, stację paliw i myjnię samochodową. Przedsiębiorstwo posiada autobusy małe, miejscowe, miejskie, międzymiastowe, turystyczne oraz samochody osobowe na wynajem.

Oprócz linii miejskich organizowanych przez ZDiTM oraz linii podmiejskich przedsiębiorstwo obsługuje połączenia

- regionalne łączące Szczecin z gminami województwa zachodniopomorskiego,
- dalekobieżne łączące Szczecin z miastami w innych województwach.

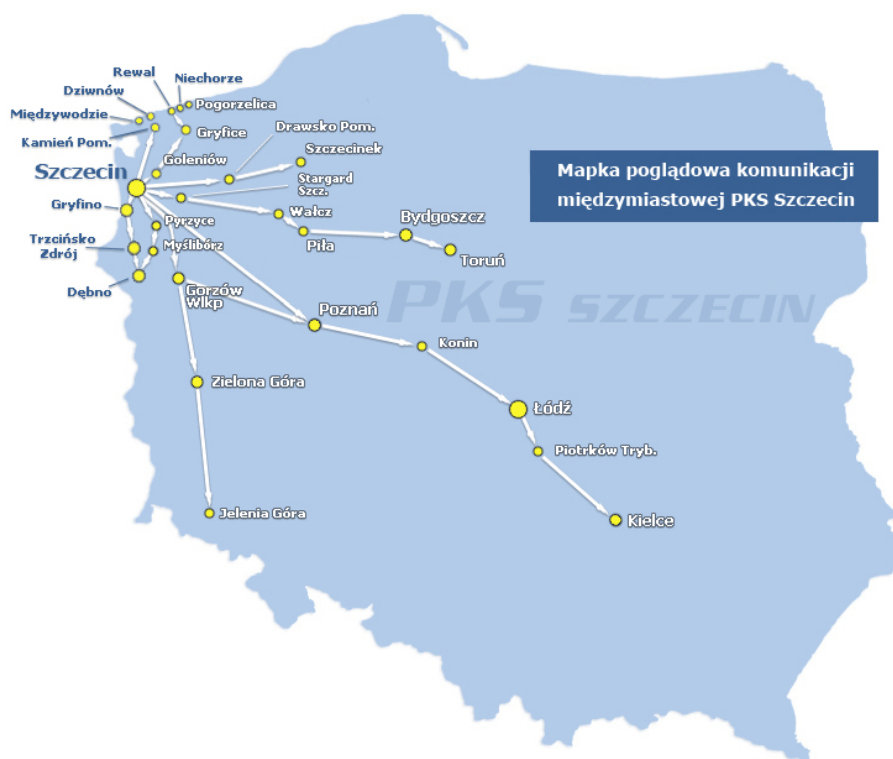
PKS Szczecin zajmuje się również regularnymi przewozami zamkniętymi, tj. szkolnymi, do zakładów pracy. Ponadto świadczy usługi wynajmu autobusów na wycieczki krajowe i zagraniczne oraz przewozy okazjonalne, takie jak: wesela, pogrzeby, przewozy sportowców, obsługa przewozowa imprez.

PKS Szczecin uruchamia także linię Berlin, służącą do dojazdu przez Warzymice Osiedle Kresy i Granicę Kołbaskowo-Pomylno (Pomellen) kolejno na lotniska: Lotnisko Pięknepole (Schönefeld), Lotnisko Tygiel (Tegel).

Podobną linią jest linia Goleniów, która dowozi od przystanku Szczecin Lot, znajdującego się przy Biurze Sprzedaży Polskich Linii Lotniczych „Lot”, przez Szczecin Dworzec Autobusowy, Szczecin Dworzec Kolejowy Dąbie do przystanku Szczecin-Goleniów Lotnisko.

Rysunek nr 2.

LINIE KOMUNIKACJI MIĘDZYMIASTOWEJ PKS SZCZECIN

Źródło: Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Szczecinie Sp. z o.o.

Autokarowe połączenia krajowe Szczecina realizowane są także przez innych przewoźników. Szczecin posiada także bezpośrednie skomunikowania autobusami z Terminalem Promowym w Świnoujściu, odjeżdżającymi z przystanku Szczecin Hotel Radisson Blu.

3.6. ŻEGLUGA

Do śródlądowych dróg wodnych na terenie miasta Szczecin zaliczamy następujące ciągi:

- rzeka Regalica od km 730,5 do km 741,6,
- rzeka Odra Zachodnia od km 30 do km 36,55,
- Kanał Leśny (Odyńca),
- Kanał Klucki,
- struga Cegielinka,
- kanał Przekop Parnicki,
- kanał Parnica od km 4,0 do km 5,6 (do granicy z morskimi wodami wewnętrznymi)
- Kanał Zielony,
- Dąbska Struga (Babska),
- kanał Dąbski Nurt,
- jezioro Dąbie,
- ramię ujściowe Duńczyca (do granicy z morskimi wodami wewnętrznymi – kanał Mieleński Przekop),
- cieśnina Orli Przesmyk,
- rzeka Święta,
- kanał Czapina,
- kanał Babina,
- kanał Iński Nurt.

Dochodząca do Szczecina Odrzańska Droga Wodna stanowi element ukształtowanego w procesie historycznym Odrzańskiego Korytarza Transportowego, wiążącego porty przeładunkowe Odry z Polską i zachodnioeuropejską siecią dróg wodnych. W rejonie Szczecińskiego Węzła Wodnego przebiega granica wód śródlądowych i wewnętrznych wód morskich.

Przechodzący przez Zalew Szczeciński tor wodny Szczecin – Świnoujście stanowi już akwen morski. Prowadzi on od pławy podejściowej na kotwiczowisku w Zatoce Pomorskiej, przez cieśninę Świna w Świnoujściu, Kanał Mieliński, Kanał Piastowski, zatokę Zalew Szczeciński, zatokę Roztoka Odrzańska, rzekę Domiąża w Policach, Odrę Zachodnią do Portu Szczecin.

Wody śródlądowe administrowane są przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie. Nadzór nad bezpieczeństwem żeglugi sprawuje Urząd Żeglugi Śródlądowej w Szczecinie. Wewnętrzne wody morskie administruje Urząd Morski w Szczecinie.

Czynnikiem ograniczającym dostępność dla statków morskich na torze wodnym Świnoujście – Szczecin, jest wynikające z jego głębokości, ograniczenie zanurzenia do 9,15 m.

Natomiast największym utrudnieniem dla żeglugi śródlądowej w rejonie Szczecina pozostają trzy mosty, z których dwa zlokalizowane są na Odrze Zachodniej (tj. most kolejowy i drogowy most Długi) oraz jeden na Regalicy (most kolejowy). Mosty te ograniczają statkom żeglugi śródlądowej dostęp do portu szczecińskiego oraz pozostałych portów ujścia Odry.

Zabytkowy most kolejowy na Regalicy jest mostem zwodzonym – jest to jedyny taki most w Polsce i jedyny z napędem mechanicznym w Europie. Przewoźnicy wodni narzekali na ograniczenia czasowe nałożone przez PKP Polskie Linie Kolejowe dla czynności posterunku mostowego. Most należy zachować ze względu na unikatowy charakter, wobec tego postulowane jest podniesienie mostu – wówczas byłby podnoszony tylko dla jednostek pływających ponadwymiarowych. W 2015 roku most wyremontowano. Prace objęły zwodzone przęsło i mechanizm jego obsługi, a także system sterowania. Odnowiono zapasowy system zasilania elektrycznego. Według zapowiedzi po zakończeniu prac most jest czynny całą dobę. W związku z pracami od 27 maja 2015 do 31 lipca 2015 pociągi jeździły objazdem ze zmianą kierunku na st. Szczecin Dąbie.

Bezpieczeństwo ruchu żeglugowego na głównym torze wodnym oraz w samych portach gwarantuje zainstalowany System Kontroli i Zarządzania Statków (VTMS), wykorzystujący nawigację satelitarną, radarową i radiową. Bezpieczeństwa ruchu żeglugowego na drogach śródlądowych nadzoruje Urząd Żeglugi Śródlądowej w Szczecinie.

W ocenie, Odrzańska Droga Wodna jest najważniejszym szlakiem wodnym transportowym w Polsce. Należy mieć jednak na uwadze fakt, że przewozy żegluga śródlądową w Polsce stanowią jedynie 1% krajowych przewozów towarowych.

3.6.1. ŻEGLUGA MORSKA

Port Morski w Szczecinie usytuowany jest 65 km w głębi łądu. Wody wewnętrzne prowadzące do portu zaliczają się do wód morskich. Przejście statku handlowego torem wodnym z reddy w Świnoujściu do Szczecina trwa około 4 godzin. Port Szczecin wchodzi w skład zespołu portów Szczecin-Świnoujście administrowanego przez Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A., który posiada swoją siedzibę w Szczecinie. Udziały w tej spółce ma zarówno Gmina Miasto Szczecin (0,52%) jak i Miasto Świnoujście, niemniej pakiet kontrolny akcji należy do Skarbu Państwa. Zgodnie z ustawą z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich oba Miasta posiadają swoich przedstawicieli w Radzie Nadzorczej, przy czym pełnią oni naprzemiennie funkcje Przewodniczących Rady Nadzorczej.

Łączna długość nabrzeży w porcie Szczecin wynosiła 18 125 m. Nabrzeża nadające się do eksploatacji miały długość 14 354 m. W tej liczbie 3 798 m stanowiły nabrzeża z maksymalnym zanurzeniem ponad 9 m.

Według danych Zarządu Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. łączne przeładunki w Porcie Szczecin w 2014 roku wyniosły 9 008 500 t, zaś w roku 2015 – 9 225 400 t.

Najwięcej ładunków do portu dowieziono koleją. W 2014 roku było to 47,7% ładunków dowiezionych do Portu Szczecin, w 2015 roku było to 49,2%. Na drugim miejscu pod względem przewozów zaplecza były przewozy samochodowe: 42,4% w 2014 roku, 40,4% w 2015 roku. Do Portu Szczecin ładunki są dostarczane także żegluga śródlądową. W 2014 roku barkami dostarczono 9,8% ładunków, w 2015 roku było to 10,4% ładunków.

Tabela nr 19.

PODZIAŁ OBROTÓW WG PRZEWOZÓW ZAPLECZA [TYS. T]		
WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015
barki	884,4	959,6
samochody	3 822,9	3 728,0
wagony	9 008,5	4 537,8

Źródło: Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.

Główną grupę ładunków w porcie szczecińskim stanowią ładunki masowe, w tym węgiel i zboże.

Tabela nr 20.

PODZIAŁ OBROTÓW WG GRUP ŁADUNKÓW [TYS. T]*		
WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015
inne masowe	2 997,6	3 273,8
drobnica	2 462,2	2 553,0
węgiel	1 859,5	1 531,7
zboże	1 089,0	1 098,2
ruda	328,4	393,1
ropa i przetwory	254,4	361,3
drewno	17,4	14,3
razem	9 008,5	9 225,4

* obroty łącznie z wagą środków transportu, na których przemieszczana jest drobnica w ruchu promowym

Źródło: Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.

Struktura obrotu ładunków tranzytowych w Porcie Szczecin (wyładunek i załadunek) jest najbardziej zrównoważona spośród polskich portów i relacja ta utrzymuje się od dłuższego czasu.

Tabela nr 21.

UDZIAŁ PORTU SZCZECIN MA TLE PORTÓW ŚWINOUJŚCIE, GDAŃSK I GDYNIA				
WYSZCZEGÓLNIENIE	SZCZECIN	ŚWINOUJŚCIE	GDAŃSK	GDYNIA
	2014 ROK			
węgiel	1 859,5	2 742,3	2 060,7	3 322,4
ruda	328,4	1 552,0	0,0	5,2
inne masowe	2 997,6	252,4	1 476,7	3 607,9
zboże	1 089,0	555,3	2 899,1	1 629,2
drewno	17,4	0,0	46,3	0,0
drobnica	2 462,2	7 875,0	12 693,1	11 229,7
ropa i przetwory	254,4	1 415,9	229,7	12 483,2
razem	9 008,5	14 392,9	19 405,6	32 277,6
Wyszczególnienie	2015 rok			
węgiel	1 531,7	1 588,1	1 386,4	4 487,9
ruda	393,1	1 458,8	0,0	84,9
inne masowe	3 273,8	177,2	1 356,0	3 360,8
zboże	1 098,2	645,7	3 711,3	1 455,3
drewno	14,3	0,0	63,1	0,0
drobnica	2 553,0	8 701,6	11 279,1	11 814,2
ropa i przetwory	361,3	1 377,6	402,0	14 710,5
razem	9 225,4	13 949,0	18 197,9	35 913,6

Źródło: Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.

Do Szczecina zawijają również statki osobowe w ramach odbywanych rejsów wycieczkowych po Bałtyku, najczęściej są to wycieczkowce. W 2014 roku były to 3 statki morskie z 878 podróżnymi, w 2015 roku nie wpłynęły żadne.

3.6.2. ŻEGLUGA ŚRÓDLĄDOWA

W Szczecinie nie ma portu śródlądowego jako odrębnego, wobec tego żegluga śródlądowa korzysta z urządzeń portu morskiego i nabrzeży zakładowych. Statki śródlądowe często korzystają z możliwości postoju przy nabrzeżach miejskich. Zarządzają tym spółka miejska Żegluga Szczecińska Sp. z o.o.

Poprzez Odrę oraz kanał Odra-Hawela szczeciński port posiada bezpośrednie połączenie drogą wodną śródlądową z Berlinem, a dalej z całym europejskim systemem żeglugi śródlądowej. Tym szlakiem dopłynąć można do Hamburga, Bremy, Bremerhaven, Rotterdamu czy Antwerpii. W istocie duża część ładunków żeglugi śródlądowej, korzystających z portu w Szczecinie korzysta z tego szlaku wodnego. Wieloletnie zaniedbania i brak inwestycji w żeglowność Odry nie pozwalają na sprawne i pełne wykorzystanie jej potencjału przewozowego w przewozach krajowych na kierunku północ-południe.

W obrębie dolnego i ujściowego odcinka Odry armatorzy śródlądowi świadczą usługi przewozowe w warunkach konkurencji międzygałęziowej i wewnątrzgałęziowej. Największym przewoźnikiem w Szczecinie, podobnie jak w całej Polsce, jest OT Logistics S.A. (dawniej Odratrans, a jeszcze dawniej przedsiębiorstwo państwowe Żegluga na Odrze). OT Logistics ma swoją siedzibę w Szczecinie.

W 2014 roku do portu w Szczecinie wpłynęło 1666 barek. W roku 2015 było to odpowiednio 1828 barek. Dane te nie uwzględniają nabrzeży prywatnych. Z tego rodzaju transportu korzystały głównie takie ładunki masowe jak: węgiel, materiały budowlane, złom, zboża, pasze, minerały, biomasa.

Możliwość rozwoju śródlądowego transportu wodnego w województwie zachodniopomorskim jest uzależniona przede wszystkim od odpowiedniego doinwestowania i modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej, aby mogła ona być w przyszłości w pełni wykorzystana do celów transportowych na całej swojej długości.

Śródlądowy ruch pasażerski w Szczecinie obsługiwany jest z nabrzeży zlokalizowanych w okolicy Dworca Morskiego przy ul. Jana z Kolna. Stąd wykonywane były rejsy po porcie i po naturalnych akwenach dolnej Odry i jeziorze Dąbie statkami białej floty. Rejsy wodolotem były w latach 2014-2015 zawieszane.

Szczecin znajduje się także na drodze śródlądowych statków osobowych, w tym zagranicznych. W 2014 roku wpłynęły 94 statki śródlądowe z 6540 podróżnymi, w 2015 roku było to 109 statków z 7200 podróżnymi.

3.7. LOTNICTWO

Komunikacja lotnicza obsługująca Szczecin realizowana jest z wykorzystaniem dwóch lotnisk:

- Port Lotniczy Szczecin-Goleniów im. NSZZ „Solidarność”,
- Lotnisko Szczecin-Dąbie.

Port Lotniczy Szczecin-Goleniów im. NSZZ „Solidarność” leży we wsi Glewice, nieopodal miasta Goleniów 45 km na północny wschód od śródmieścia Szczecina, przy drodze krajowej nr 6. Stanowi główny port lotniczy zarówno dla miasta, jak i całego obszaru. Zarządzającym i operatorem lotniska jest Port Lotniczy Szczecin-Goleniów Sp. z o.o., w której Miasto Szczecin posiada 32,74% udziałów.

W 2014 roku Port obsługiwał loty w ruchu:

- krajowym: Warszawa,
- międzynarodowym: Dublin, Londyn Stansted, Londyn Luton, Liverpool, Oslo Gardemoen, Oslo Sandefjord Torp, Stavanger

W roku 2015 roku doszły loty do Oslo Rygge i Bergen.

Loty czarterowe w 2014 roku odbywały się do Turcji, Grecji, Hurghady w Egipcie i Bułgarii. W 2015 roku odbywały się do tylko do Turcji i Grecji.

Tabela nr 22.

LICZBA PODRÓŻNYCH WG PRZEWOŹNIKÓW		
WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015
PLL „Lot”	64 206	66 742
Ryanair	116 540	180 996
Wizz Air	63 053	120 600
Norwegian	22 356	29 039
różne linie *	20 874	15 170
razem	287 029	412 547

* przewoźnicy lotów czarterowych oraz lotnictwo ogólne

Źródło: Port Lotniczy Szczecin Goleniów Sp. z o.o.

Tabela nr 23.

LICZBA PODRÓŻNYCH WG KIERUNKÓW		
WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015
Dublin	34 154	36 418

Londyn Stansted	61 874	99 497
Londyn Luton	6 389	46 127
Liverpool	20 512	24 122
Oslo Gardemoen	22 356	29 039
Oslo Sandefjord Torp	28 350	28 984
Stavanger	28 314	30 202
Warszawa	64 206	66 742
Oslo Rygge	-	20 959
Bergen	-	15 287

Źródło: Port Lotniczy Szczecin Goleniów Sp. z o.o.

W ostatnich dwóch latach głównym użytkownikiem Portu były linie lotnicze Ryanair. Na drugim miejscu uplasowały się Polskie Linie Lotnicze „Lot” – narodowy przewoźnik lotniczy.

Wielkość przewożonych ładunków od 2007 roku wykazuje tendencję spadkową i zostało to podtrzymane w latach 2014-2015.

Tabela nr 24.

ILOŚĆ PRZESYŁEK TOWAROWYCH [T]		
WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015
towary (przyłoty)	15,566	11,24
towary (odloty)	5,83	54,711
poczta (przyłoty)	257,281	216,543
poczta (odloty)	270,415	209,258

Źródło: Port Lotniczy Szczecin Goleniów Sp. z o.o.

W latach 2014-2015 Port Lotniczy Szczecin-Goleniów zrealizował inwestycje w ramach projektu „Port Lotniczy Szczecin-Goleniów – rozbudowa i modernizacja infrastruktury lotniskowej i portowej”. Prace w latach 2014-2015 dotyczyły wielu części lotniska, m.in. dróg kołowania DKR, DKB, DKG, DKH, płyt postojowych PPS1 i PPS2. Wykonano remont drogi startowej DS:

- naprawa istniejącej nawierzchni (frezowanie uzupełnienie ubytków, wzmocnienie siatką stalową w miejscach spękań),
- wykonanie dwustronnego drenażu opaskowego,
- wykonanie profilowania spadków poprzecznych i podłużnych,
- wykonanie wzmocnienia na całej powierzchni DS w tym nakładki.

Corocznie w budżecie Miasta przeznaczane są środki na zadanie pn. „Port Lotniczy Szczecin-Goleniów Sp. z o.o.”.

Przy Porcie Lotniczym działa przystanek kolejowy Port Lotniczy Szczecin-Goleniów wraz z 4-kilometrowym odcinkiem nowej linii kolejowej. Na stacji zatrzymywały się pociągi osobowe REGIO.

Do Portu Lotniczego kursuje także linia Goleniów obsługiwana przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Szczecinie Sp. z o.o.

Drugim lotniskiem dla Szczecina jest Lotnisko Szczecin-Dąbie. Jest to lotnisko trawiaste, obecnie pełni funkcję lotniska sportowego zawiadywanego przez Aeroklub Szczeciński. Może służyć do lądowania w charakterze biznesowym niewielkich samolotów. Obszar lotniska oraz tereny położone w jego bezpośrednim sąsiedztwie zajmują powierzchnię około 95 ha.

ŹRÓDŁA WIADOMOŚCI:

1. Urząd Miasta Szczecin, Biuro Obsługi Interesantów
2. Urząd Miasta Szczecin, Pełnomocnik Prezydenta ds. Rozwoju Systemu Komunikacji Rowerowej
3. Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie, Dział Ewidencji Dróg, Inżynierii Ruchu i Oznakowania Sieci Drogowej
4. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Szczecinie
5. Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie
6. Nieruchomości i Opłaty Lokalne Sp. z o.o., Wydział Parkowania i Roweru Miejskiego (Strefa Płatnego Parkowania)

7. Nieruchomości i Opłaty Lokalne Sp. z o.o., Wydział Parkowania i Roweru Miejskiego (Szczeciński Rower Miejski „Bike_S”)
8. Komenda Miejska Policji w Szczecinie, Wydział Ruchu Drogowego
9. Straż Miejska Szczecin, Referat Kontroli Analiz i Gospodarki Mandatowej
10. Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego w Szczecinie
11. Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Klonowica” Sp. z o.o.
12. Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Dąbie” Sp. z o.o.
13. Szczecińsko-Polickie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.
14. Tramwaje Szczecińskie Sp. z o.o.
15. Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Szczecinie Sp. z o.o.
16. PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Zakład Linii Kolejowych w Szczecinie, Dział Organizacyjno-Prawny i Archiwizacji
17. Przewozy Regionalne Sp. z o.o. Zachodniopomorski Oddział w Szczecinie
18. PKP Cargo S.A. Zachodni Zakład Spółki w Poznaniu
19. PKP CargoTabor Sp. z o.o. Zakład Napraw Taboru w Szczecinie
20. Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A., Dział Handlowy i Marketingu
21. Port Lotniczy Szczecin-Goleniów im. NSZZ „Solidarność” (Port Lotniczy Szczecin-Goleniów Sp. z o.o.)

Rozdział 4

MIESZKALNICTWO

4.1. ZASOBY MIESZKANIOWE SZCZECINA

W latach 2014-2015 podobnie jak w latach poprzednich nastąpił kolejny wzrost liczby mieszkań. Według danych Urzędu Statystycznego w Szczecinie pod koniec 2014 roku miasto liczyło 171201 mieszkań. Liczba lokali przypadająca na 1000 mieszkańców wynosiła 421,1, podczas gdy w roku 2012 było to 419,5 mieszkań. Pod tym względem Szczecin zajmuje 13. miejsce wśród miast wojewódzkich. Na pierwszym miejscu jest Warszawa ze wskaźnikiem 518,6 mieszkań na 1000 mieszkańców, a na drugim Łódź (wskaźnik 495,6).

W stosunku do lat poprzednich poprawiły się wskaźniki zagęszczenia zasobów mieszkaniowych w Szczecinie. Nieznacznie wzrosła przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania z 63,7 m² w 2012 r. do 63,9 m² w roku 2014. Natomiast powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę w 2014 r. wynosiła 26,8 m² (w 2012 r. – 26,2 m²). Wskaźnik liczby osób przypadających przeciętnie na jedno mieszkanie wynosił 2,38 (w 2012 – 2,43).

Tabela nr 1.

MIESZKANIA STAN W DNIU 31 XII				
	2004	2012	2013	2014
Ogółem	153522	168471	169831	171201
na 1000 ludności	372,7	412	416,1	419,5
Izby mieszkalne	531034	609270	613548	617737
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	9202,7	10733,7	10835,5	10934,3
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,46	3,62	3,61	3,61
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :				
1 mieszkania	59,9	63,7	63,8	63,9
na 1 osobę	22,3	26,2	26,5	26,8
Przeciętna liczba osób na:				
1 mieszkanie	2,68	2,43	2,4	2,38
1 izbę	0,78	0,67	0,67	0,66

Poprawił się też standard zasobów mieszkaniowych. W 2014 roku w wodociąg wyposażonych było ponad 99,9% mieszkań, 2,7% lokali pozbawionych było ustępu splukiwanego, natomiast bez łazienki było 4,04% mieszkań. W centralne ogrzewanie wyposażonych było 89,2% mieszkań, a 87,3% w instalację gazową.

W strukturze wieku zasobów mieszkaniowych w 2014 r. wciąż znaczny odsetek (ok. 28%) stanowiły mieszkania wybudowane przed 1945 rokiem (30% w 2010 r.), znajdujące się głównie w centrum miasta. Udział mieszkań wybudowanych w latach powojennych między rokiem 1945 i 1970, wynosił ok. 15% (ok. 16% w 2010 r.). Mieszkania z lat 1971-1989, skupione na ogół w duże osiedla mieszkaniowe oddalone od centrum, stanowiły 28% zasobów Szczecina (29% w 2010 r.), natomiast oddane do użytku po 1989 r. – ok. 25% potencjałów mieszkaniowych miasta (ok. 21% w 2010 r.).

W 2014 roku najwięcej mieszkań (ok. 36%) zlokalizowanych było w dzielnicy Śródmieście, głównie na osiedlach: Niebuszewo-Bolinko, Centrum, Turzyn i Drzetowo-Grabowo oraz w dzielnicy Zachód (30% mieszkań), głównie na osiedlach: Pogodno, Pomorzany i Gumieńce. Ok. 19% mieszkań Szczecina znajdowało się w dzielnicy Prawobrzeże, przede wszystkim w osiedlach Bukowe-Kłęskowo, Słoneczne i Dąbie, a mieszkania w dzielnicy Północ, w której w ostatnich latach przybyło najwięcej lokali, stanowiły jedynie 14,5% zasobów mieszkaniowych Szczecina (najwięcej mieszkań znajdowało się w osiedlach: Niebuszewo, Żelechowa i Warszewo).

4.2. KOMUNALNE ZASOBY MIESZKANIOWE

Niemal 47 tys. szczecinian mieszka w lokalach komunalnych (w 2012 – 51,7 tys.). Pod koniec 2015 r. Miasto było właścicielem 19028 mieszkań. W porównaniu ze stanem z końca roku 2013 (20115) mieszkań liczba lokali komunalnych ogółem zmniejszyła się o niemal 5,7%. Z tej liczby czego 2072 mieszkań było wynajętych na prawach lokalu socjalnego (wzrost o ponad 60% wobec roku 2013). Około 90% lokali komunalnych znajduje się w lewobrzeżnej części Szczecina. Ich największa koncentracja ma miejsce w centrum. Większość, ok 84% mieszkań komunalnych administrowana jest przez Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych (jednostkę budżetową), 12,6% – przez TBS „Prawobrzeże” Sp. z o.o. (TBSP), a 3,4% lokali – przez Szczecińskie TBS Sp. z o.o. (STBS).

Mieszkania komunalne w większości znajdują się w starej zabudowie. Około 60% w zabudowie liczącej sobie ponad 100 lat. W zabudowie powojennej zlokalizowanych jest jedynie 20% mieszkań komunalnych. Około 26% mieszkań gminnych ogrzewane są z sieci miejskiej, a 8% pozbawionych jest łazienki. Prawie 1,5 tys. mieszkań stanowiły lokale wspólne, zamieszkiwane przez dwie lub trzy rodziny, korzystające ze wspólnego przedpokoju, kuchni, czy wc lub łazienki. Maleje przeciętna powierzchnia mieszkania komunalnego. W 2012 roku wynosiła 49,9 m². Obecnie przeciętna powierzchnia mieszkania komunalnego to 49,2 m². Lokale socjalne liczyły przeciętnie w ubiegłym roku 39,3 m². Zmniejszają się też wskaźniki zagęszczenia lokali gminnych – w 2012 roku w statystycznym mieszkaniu gminnym zamieszkiwały średnio 2,55 osoby obecnie jest to 2,47 osób. Na jedną osobę przypadało ok. 17,5 m² powierzchni użytkowej lokalu (średnia w mieście – 26,9 m²).

Część swoich zadań w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych lokalnej społeczności Miasto realizuje, wykorzystując prawo dysponowania lokalami stanowiącymi własność Szczecińskiego TBS oraz TBS „Prawobrzeże”. Gmina jest dysponentem lokali TBS, których budowę współfinansowała oraz tych, które przekazała aportem do spółek. Pod koniec 2015 roku dwa gminne Towarzystwa Budownictwa Społecznego były właścicielem 7379 (w roku 2013 było to 6 306 lokali), w których mieszkało ok. 17,2 tys. osób (w roku 2013 było to 15,5 tys.).

Koszty utrzymania mieszkań komunalnych pokrywane są z wpływów z czynszów najmu. W roku 2015 maksymalna stawka czynszu za wynajem mieszkania komunalnego wynosiła 9,50 zł/m², natomiast stawka minimalna 2,42 zł/m². Stawki te nie wzrosły od 2013 r. Za najem lokalu socjalnego najemca płaci połowę stawki minimalnej. Średnio koszt najmu mieszkania komunalnego wynosił ok. 6,34 zł/m². Wpływy z czynszów nie pozwalają na szybką likwidację kilkudziesięcioletniej luki remontowej, ponieważ – zgodnie z ustawowymi wymogami – czynsze komunalne nie zależą od faktycznych kosztów utrzymania mieszkań, a ponadto wielu najemców zalega z opłatami za czynsz i media. Na koniec 2015 roku zadłużenie najemców lokali komunalnych liczone narastająco wynosiło ponad 180 mln zł.

(wobec 152 mln zł w roku 2013). Podejmowane działania windykacyjne są skuteczne wobec lokatorów z małym zadłużeniem. Przyczyną niskiej skuteczności działań windykacyjnych jest m.in. brak lokali socjalnych i pomieszczeń tymczasowych dla dłużników z wyrokami eksmisyjnymi. Osoby, których status majątkowy nie rokuje szans na jednorazową spłatę zadłużenia, ale jest wystarczający do dokonywania bieżących opłat, mają możliwość skorzystania z umorzenia zaległości pod warunkiem systematycznego opłacania czynszu (co najmniej przez rok) po zatwierdzeniu wniosku o umorzenie.

W celu usprawnienia działań zmierzających do zmniejszenia zadłużenia czynszowego, ZBiLK w ramach Działu Windykacji i Regulacji Stanów Prawnych Zasobów Mieszkalnych wyodrębnił dwa zespoły windykacji.

Pierwszy etap windykacji zajmuje się dłużnikiem, z którym nie rozwiązano umowy najmu. Celem I etapu windykacji jest niedopuszczanie do powstawania zaległości. Polega to między innymi na tym, że informacja o braku wpłaty wysyłana jest do dłużnika już w momencie braku wpłaty bieżącego wymiaru. Czynsz należy wpłacać do 10 każdego miesiąca. Informację wysyła się dłużnikowi w ciągu 5 dni od daty upływu terminu płatności. Są to działania prewencyjne mające mobilizować najemców do regularnego uiszczania opłat. Następnie wysyłane są wezwania do zapłaty. Często potencjalny dłużnik nawet nie ma wiedzy o minimalnym zadłużeniu gdyż nie odebrał zawiadomień o zmianie wysokości opłat lub o rozliczeniu mediów i nieświadomie się zadłuża. Zintensyfikowano również wysyłanie wezwań do zapłaty, jak też proponowanie zawierania ugody mających na celu spłatę zadłużenia w ratach.

W przypadku kiedy najemca, który nie wyraża „woli współpracy” w dalszym ciągu zadłuża mieszkanie, wypowiedana jest mu umowa najmu, a sprawa przekazywana jest na tzw. II etap windykacji. Tu już prowadzone jest postępowanie sądowe zmierzające do uzyskania nakazu zapłaty czy też wyroku o wydanie i opróżnienie lokalu. Zawieranie ugody polegającej na spłacie zadłużenia odbywa się również na II etapie windykacji. Porozumienie ratalne można zawrzeć na każdym etapie postępowania windykacyjnego lub sądowego. Zauważono, że propozycja zawarcia ugody mająca na celu rozłożenie zaległości głównej oraz kosztów dochodzenia roszczeń na raty z jednoczesną możliwością umorzenia odsetek działa mobilizująco na dłużników. Coraz więcej osób zawiera ugody ratalne i wywiązuje się z nich.

Najemców, którzy skorzystali z umorzenia zaległości było 129; zaś 977 najemcom rozłożono zaległości czynszowe na raty.

4.3. BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Podobnie jak w latach poprzednich wśród nowo wybudowanych lokali w Szczecinie dominują mieszkania budowane na sprzedaż lub wynajem. Od 2011 roku stanowią ok. 80% mieszkań przekazanych w danym roku. Podobnie było w latach 2014-2015, w których oddano do użytkowania łącznie 2539 lokali mieszkalnych w domach wielorodzinnych jak i jednorodzinnych. Zdecydowana większość mieszkań wybudowana została przez deweloperów (blisko 70%), inwestorzy indywidualni wzniesli niemal 25% mieszkań. Podobnie jak w latach poprzednich największą aktywność w tym zakresie odnotowano w dzielnicach Północ (zwłaszcza Warszewo), Zachód (zwłaszcza Gumieńce), ale również w kilku rejonach dzielnicy Śródmieście. Pod względem liczby pokoi dominowały mieszkania dwu- i trzypokojowe (blisko 70% wszystkich mieszkań wzniesionych w latach 2014-2015). Prawie 130 mieszkań wybudowały w tym okresie szczecińskie TBS-y.

Tabela nr 2.

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA W SZCZECINIE W LATACH 2007-2011

ROK	NA SPRZEDAŻ LUB WYNAJEM	INDYWIDUALNE	SPOŁECZNE CZYNŠOWE	SPÓŁDZIELCZE	RAZEM
2007	959	274	483	276	1 992
2008	1 264	225	245	177	1 911
2009	1 350	254	21	185	1 810
2010	754	198	429	76	1 457
2011	1 537	207	51	60	1 855
2012	1 716	191	0	39	1 946
2013	1 189	180	0	56	1 425
2014	1 012	343	30	23	1 408
2015	701	302	94	34	1 131

Źródło: Bank Danych Regionalnych (GUS), towarzystwa budownictwa społecznego, UM.

Zauważalny spadek liczby mieszkań oddawanych do użytku w roku 2015 ma charakter przejściowy, o czym świadczy liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto. W roku 2014 było to 1494, podczas gdy w roku 2015 już 2648.

4.4. TRANSAKCJE NA RYNKU MIESZKANIOWYM

Po okresie spadków w latach 2012-2013 ceny mieszkań w większości miast polskich w latach 2014-2015 wykazywały tendencję wzrostową. Roczne zmiany cen mieszkań, a także wysokość czynszu za najem w miastach wojewódzkich ilustrują poniższe tabele.

Tabela nr 2.

ŚREDNIE CENY MIESZKAŃ W WYBRANYCH MIASTACH POLSKI WE WRZEŚNIU 2015 [ZŁ/MKW.]							
MIASTO	METRAŻ [MKW.]	RYNEK PIERWOTNY			RYNEK WTÓRNY		
		GRUDZIEŃ,14	GRUDZIEŃ,15	ZMIANA RDR	GRUDZIEŃ,14	GRUDZIEŃ,15	ZMIANA RDR
Gdańsk	0-38	5303	5704	8%	6249	6836	9%
	38-60	5364	5582	4%	5855	6033	3%
	60-90	5760	6015	4%	5822	5947	2%
Katowice	0-38	4712	4879	4%	4100	4406	7%
	38-60	4742	5022	6%	3804	4006	5%
	60-90	4883	5160	6%	4255	4312	1%
Kraków	0-38	7309	7047	-4%	7063	7248	3%
	38-60	6694	6609	-1%	6761	6759	0%
	60-90	6856	6872	0%	6719	6737	0%
Lublin	0-38	5075	5256	4%	5217	5399	3%
	38-60	4971	5065	2%	4902	5061	3%
	60-90	5052	5072	0%	4843	4796	-1%
Łódź	0-38	4885	5304	9%	3638	3640	0%
	38-60	4832	4990	3%	3730	3747	0%
	60-90	4919	5230	6%	3991	4112	3%
Poznań	0-38	6665	7670	15%	6031	6113	1%
	38-60	6307	6557	4%	5711	5876	3%
	60-90	5799	5928	2%	5412	5477	1%
Szczecin	0-38	4725	4927	4%	4713	4607	-2%
	38-60	4735	4711	-1%	4356	4396	1%
	60-90	4454	4513	1%	4152	4170	0%
Warszawa	0-38	7927	8229	4%	8766	8617	-2%
	38-60	7515	7778	4%	8186	8060	-2%
	60-90	7445	7840	5%	8246	8366	1%
Wrocław	0-38	5924	6859	16%	6811	6659	-2%
	38-60	5840	5969	2%	5852	5856	0%
	60-90	5920	6032	2%	5498	5696	4%

Źródło: Bankier.pl na podstawie danych serwisu Otodom ,

Tabela nr 2.

ŚREDNIE CENY WYNAJMU W WYBRANYCH POLSKICH MIASTACH [ZŁ/M-C]						
MIASTO	METRAŻ [MKW.]	LIPIEC 2014	CZERWIEC 2015	LIPIEC 2015	ZMIANA MDM	ZMIANA RDR
Bydgoszcz	0-38	858	933	928	-1%	8%
	38-60	1148	1211	1211	0%	5%
	60-90	1555	1672	1698	2%	9%
Gdańsk	0-38	1204	1342	1354	1%	12%
	38-60	1632	1814	1834	1%	12%
	60-90	2336	2471	2431	-2%	4%
Katowice	0-38	1210	1195	1200	0%	-1%
	38-60	1600	1682	1702	1%	6%
	60-90	2263	2256	2263	0%	0%
Kraków	0-38	1206	1281	1303	2%	8%
	38-60	1637	1782	1800	1%	10%
	60-90	2274	2445	2455	0%	8%
Lublin	0-38	1154	1136	1114	-2%	-3%
	38-60	1584	1589	1589	0%	0%
	60-90	2014	2230	2269	2%	13%
Łódź	0-38	853	863	875	1%	3%
	38-60	1330	1328	1338	1%	1%
	60-90	1859	2089	2144	3%	15%

Poznań	0-38	1018	1039	1035	0%	2%
	38-60	1446	1457	1455	0%	1%
	60-90	1943	1983	2023	2%	4%
Szczecin	0-38	1021	1099	1111	1%	9%
	38-60	1448	1514	1506	-1%	4%
	60-90	1793	1922	1917	0%	7%
Warszawa	0-38	1735	1826	1835	0%	6%
	38-60	2406	2574	2586	0%	7%
	60-90	3392	3628	3656	1%	8%
Wrocław	0-38	1198	1323	1325	0%	11%
	38-60	1750	1932	1951	1%	11%
	60-90	2261	2583	2566	-1%	13%

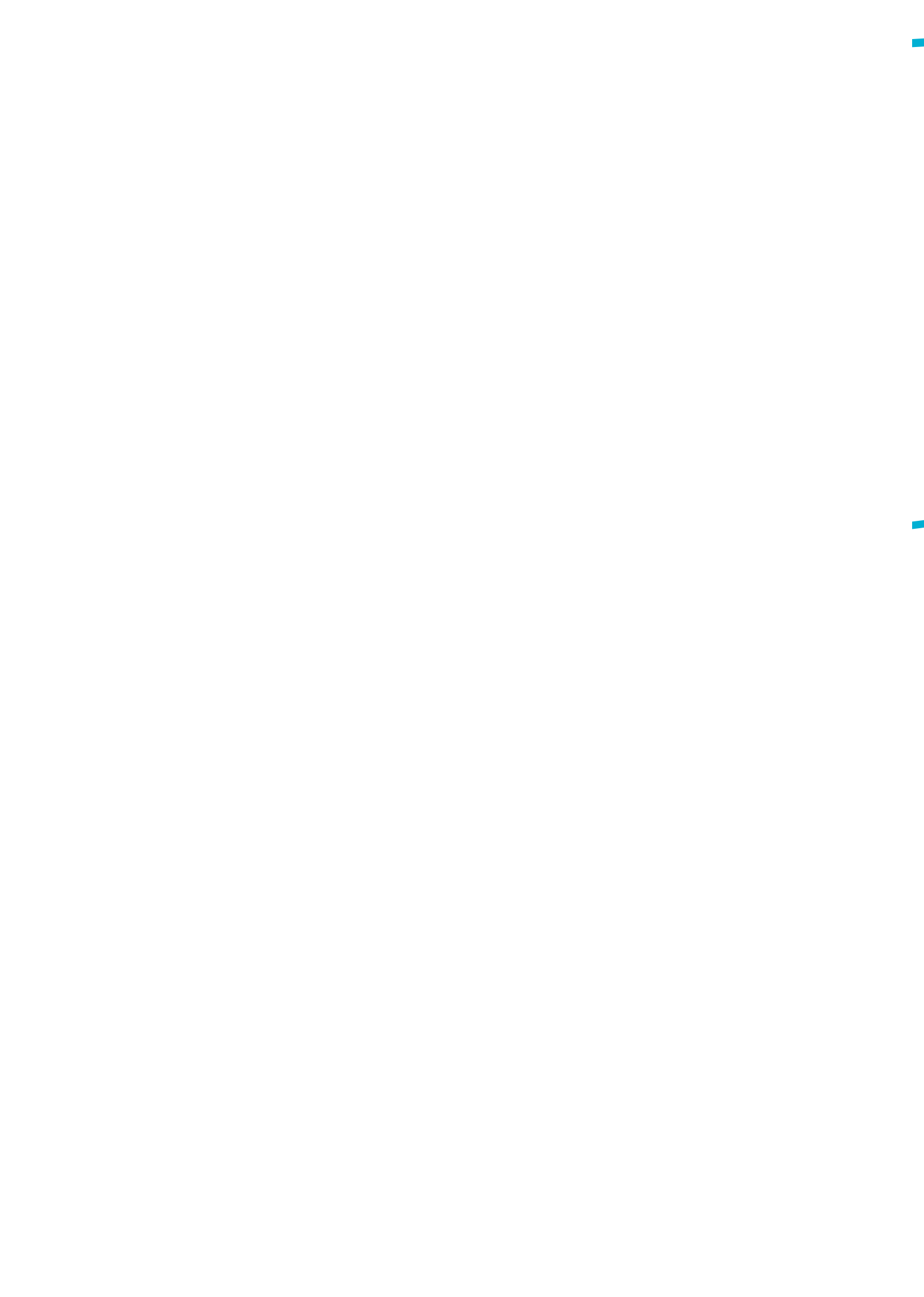
Źródło: Bankier.pl na podstawie danych Otodom.pl

ŹRÓDŁA INFORMACJI:

1. Bank Danych Regionalnych GUS
2. Główny Urząd Statystyczny (www.stat.gov.pl)
3. Informacje Urzędu Statystycznego w Szczecinie
4. Publikacja „Gospodarka mieszkaniowa w województwie zachodniopomorskim w latach 2011-2012”, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2013
5. „Raport z rynku nieruchomości Oferty.net i Open Finance”
6. Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
7. Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o.o.
8. Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych
9. <http://www.ekonomia.rp.pl>
10. <http://www.bankier.pl>
11. <http://www.oferty.net>
12. <http://gazetadom.pl>
13. <http://www.open.pl>

SFERA GOSPODARCZA

Rozdział 5

DEMOGRAFIA I RYNEK PRACY

5.1. LICZBA I STRUKTURA LUDNOŚCI

Według stanu na dzień 31.12.2014 r. ludność Szczecina liczyła 408 150 mieszkańców, co stanowiło około 23,79% mieszkańców województwa zachodniopomorskiego i około 1,07% mieszkańców kraju. Liczba ludności nieznacznie spadła w stosunku do poziomu roku 2013 (408 172). Tendencja spadkowa ludności Szczecina utrzymuje się od 1995 roku, który zapoczątkował nieznaczne, lecz stałe obniżanie się poziomu przyrostu naturalnego. Prognoza Głównego Urzędu Statystycznego dla powiatów i miast na prawach powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 przewiduje ciągły spadek liczby ludności w Szczecinie do 340 074 w 2050 roku. Jest to wynikiem ujemnego przyrostu naturalnego oraz migracji mieszkańców. Według wstępnych danych Urzędu Statystycznego w Szczecinie na koniec 2015 roku liczba ludności miasta obniżyła się do poziomu 405 584 osób.

W dniu 31.12.2014 roku Szczecin nadal znajdował się na 7. miejscu pod względem liczby mieszkańców wśród miast wojewódzkich w Polsce (za Warszawą, Krakowem, Łodzią, Wrocławiem, Poznaniem i Gdańskiem), a województwo zachodniopomorskie było na 10 miejscu.

Tabela Nr. 1

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA SZCZECINA					
ROK	PRZYROST NATURALNY	SALDO MIGRACJI	LICZBA LUDNOŚCI	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY
			STAN NA 31.12.*		
1990	578	801	413 437	200 635	212 802
1995	-344	-53	418 156	201 128	217 028
2000	-662	515	416 485	199 243	217 242
2005	-525	58	411 119	195 433	215 686
2006	-683	-61	409 068	194 524	214 544
2007	-562	-676	407 811	193 744	214 067
2008	-204	-783	406 941	193 055	213 886
2009	-489	-365	406 307	192 666	213 641
2010	-411	-290	410 245	195 439	214 806
2011	-820	32	409 596	194 850	214 746
2012	-818	224	408 913	194 358	214 555
2013	-741	162	408 172	194 002	214 170
2014	-992	-115	408 150	193 947	214 158

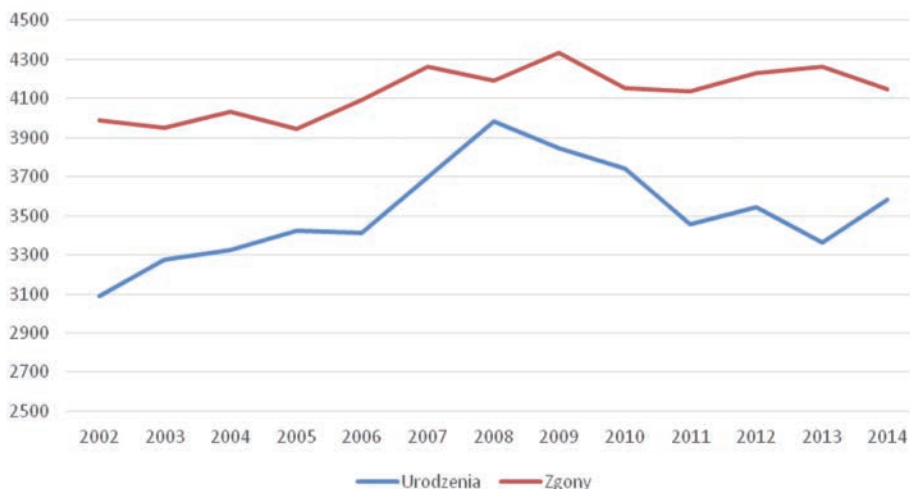
* Informacja sygnałna

Źródło: GUS i obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego

Według danych Urzędu Statystycznego, liczba mieszkańców Szczecina na koniec 2013 roku obniżyła się o 579 osób (przyrost naturalny był ujemny: – 741 osób, saldo migracji +162), a w 2014 roku obniżyła się o 1107 osoby (przyrost naturalny był ujemny: –992, saldo migracji ujemne: -115). Od 1995 roku (418 156 osób) do 2014 roku liczba ludności Szczecina obniżyła się o 10 006 osób.

Wykres Nr 1.

URODZENIA I ZGONY W LATACH 2002-2014:

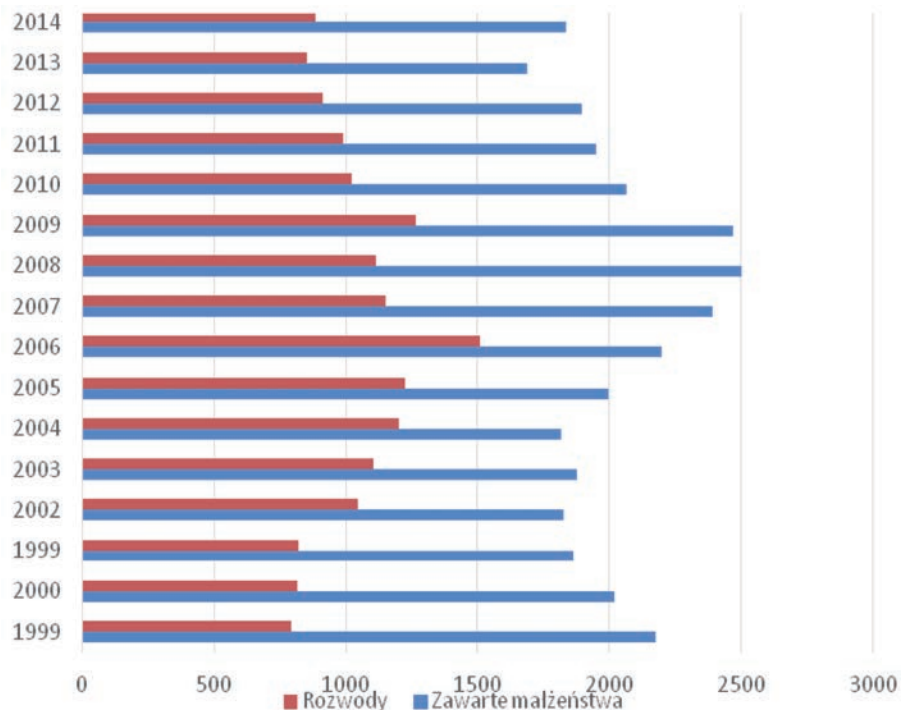

Źródło: GUS

Wskaźnik zawieranych małżeństw na 1 000 mieszkańców w kraju wynosił w 2014 roku 4,9, zaś w województwie zachodniopomorskim wskaźnik ten wynosił 4,76. W Szczecinie był niższy od średniej krajowej i średniej w regionie i wyniósł 4,5 w 2014 roku, a w 2013 roku – 4,1.

Wykres Nr 2.

LICZBA ZAWIERANYCH MAŁŻEŃSTW I ROZWODÓW W SZCZECINIE W LATACH 1999–2014:

Źródło: GUS

Liczba zawieranych małżeństw w Szczecinie spadała do roku 2004, kiedy to osiągnęła poziom 1 816. Od tego czasu ich ilość rosła do 2008 roku (2 499), po którym obserwujemy stałą tendencję malejącą do poziomu 1 690 w roku 2013. W 2014 roku zawarto o 147 małżeństw więcej niż w roku 2013. Liczba rozwodów utrzymywała natomiast tendencję rosnącą do roku 2006 (1 508), w którym nastąpiła zmiana trendu, by spaść w roku 2013 do poziomu 854. W 2014 roku również wzrosła liczba rozwodów o 32 w porównaniu z rokiem wcześniejszym. Wskaźnik rozwodów (na 1 000 mieszkańców) w 2014 roku w Szczecinie wyniósł 2,2, w województwie 1,9, w kraju 1,71.

Średni wskaźnik gęstości zaludnienia dla całego miasta na koniec 2014 roku wynosił 1 355 osób na 1 km², w województwie zachodniopomorskim 75, a w Polsce 123 osoby.

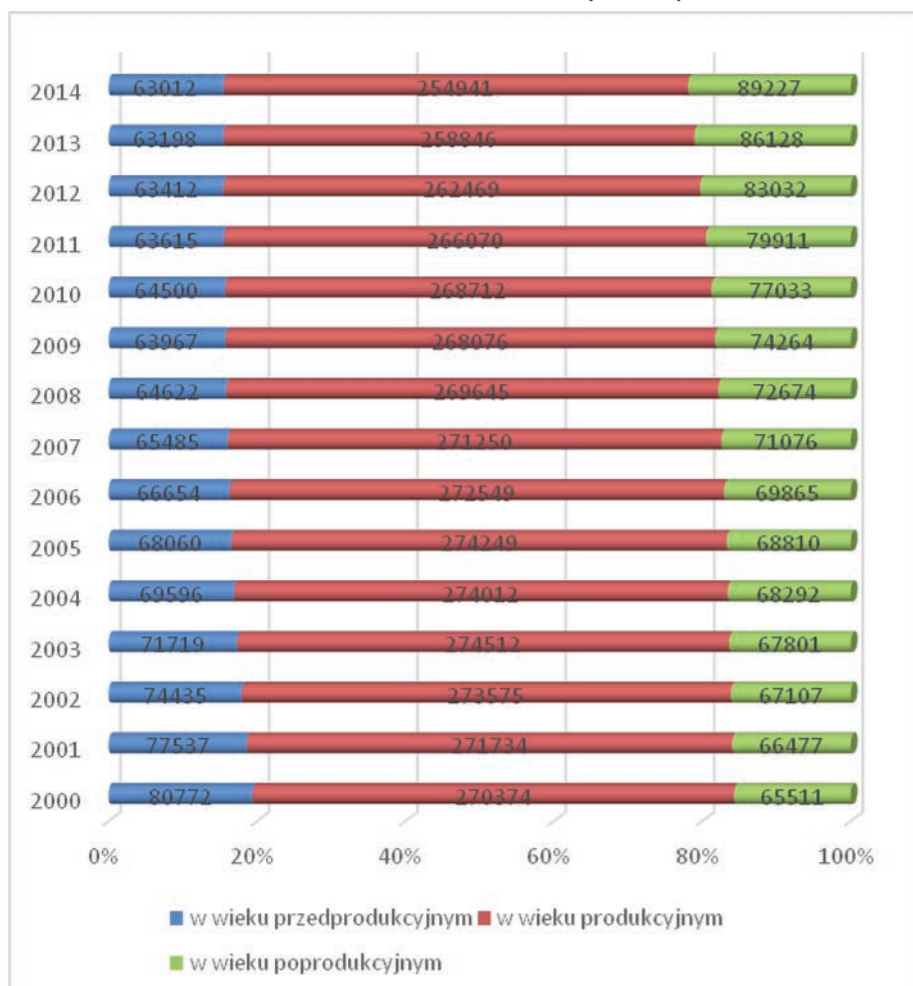
Saldo migracji stałej na koniec 2014 roku było ujemne – wynosiło 115 osób; odpływ ludności stanowił w tym czasie 3 947 osób, a napływ 3 832 osób. Ruch wędrowski mieszkańców nadal wskazuje na przemieszczenia ludności poza miasto do większych ośrodków miejskich (2 172), ze wsi (1 454) i za granicę (206). Odpływ migracyjny ma miejsce w większym stopniu na wieś (2 088), w nieco mniejszej ilości do innych miast (1 233) i za granicę (626). Przemieszczenia wewnątrz miasta polegają na odpływie mieszkańców do nowopowstających osiedli w dzielnicach oddalonych od centrum miasta.

Jedną z przyczyn przenoszenia się ludności, poza migracjami do innych miast, jest osiedlanie się mieszkańców w gminach podszczecińskich, wchodzących w skład Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. W 2014 roku przyrost naturalny w SOM był ujemny i wynosił 320 osoby. Liczba mieszkańców SOM wzrosła w latach 2012-2014 o 41 835 osób. Do tego wzrostu przyczynili się również mieszkańcy Szczecina, którzy wyemigrowali z miasta i zamieszkali na terenie SOM, a pracują w Szczecinie. Nadal utożsamiają się z miastem poprzez swoją pracę, naukę i powiązania rodzinne. Problem ten dotyczy wszystkich większych miast w Polsce.

Analiza struktury ludności Szczecina ze względu na wiek ekonomiczny wskazuje na negatywne tendencje: następuje starzenie się populacji, co wynika ze zwiększania się odsetka mieszkańców w wieku poprodukcyjnym i zmniejszania się część ludności w wieku przedprodukcyjnym. Odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym nieznacznie obniżył się, jednak liczba osób w wieku produkcyjnym niemobilnym rośnie, co również jest zjawiskiem negatywnym. Na proces starzenia się społeczeństwa wpływ ma przede wszystkim przedłużające się trwanie życia, ale także poziom urodzeń, co powoduje, że miasto nie jest w stanie wyjść z recesji demograficznej.

Wykres Nr 3.

STRUKTURA EKONOMICZNA LUDNOŚCI W LATACH 2000-2014 (W TYS.)

Źródło: GUS

Utrzymuje się stały spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, w 2014 roku liczba ta wyniosła 63 012 osób. Następuje też stały spadek ilości osób w wieku produkcyjnym – w latach 2000-2013 o 15 433 osób. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wykazywała tendencję wzrostową, osiągając w 2014 roku poziom 89 227 osób.

Wskaźnik feminizacji w 2013 roku wynosił 110. Jednak przewagę kobiet nad mężczyznami odnotowuje się dopiero w wieku powyżej 49 roku życia, a w grupie wiekowej do 49 roku życia występuje większa ilość mieszkańców płci męskiej.

5.2. SYTUACJA EKONOMICZNA LUDNOŚCI

5.2.1. DOCHODY I WYDATKI GOSPODARSTW DOMOWYCH

Przeciętne wynagrodzenie brutto w Szczecinie w podmiotach średnich i dużych w 2015 r. wyniosło 4 313,45 zł (2013 r. – 4074,29 zł).

W 2015 r. przeciętne wynagrodzenie w województwie wyniosło 4 060 zł, zaś kwota ta w gospodarce narodowej w Polsce osiągnęła poziom 3 900 zł.

W relacji do średniego krajowego wynagrodzenia brutto w 2015 roku, przeciętne zarobki szczecińskie były wyższe o 4,5%, natomiast w relacji do wynagrodzenia w województwie zachodniopomorskim, kwoty te w Szczecinie były wyższe o 0,05%.

Najwyższe przeciętne wynagrodzenia w 2015 roku były w Katowicach (5 365,16 zł) oraz w Warszawie (5 353,45 zł) i w Gdańsku (5 149,6 zł). Szczecin znalazł się na siódmym miejscu wśród miast wojewódzkich.

Tabela Nr 2.

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEDSIĘBIORSTWACH W LATACH 2014 - 2015			
W MIASTACH WOJEWÓDZKICH			
MIASTO	2014	2015	DYNAMIKA
	W ZŁ		2014 = 100
Poznań	4422,26	4524,74	102,32
Białystok	3298,21	3398,86	103,05
Bydgoszcz	3448,94	3588,67	104,05
Gdańsk	4930,19	5149,60	104,45
Gorzów Wlkp.	3206,58	3285,44	102,46
Katowice	5399,34	5365,16	99,37
Kielce	3437,34	3590,76	104,46
Kraków	4138,01	4372,39	105,66
Lublin	3798,02	3907,59	102,88
Łódź	3710,67	3894,93	104,97
Olsztyn	3667,00	3799,44	103,61
Opole	3710,53	3904,85	105,24
Rzeszów	4080,81	4218,33	103,37
Szczecin	4074,29	4313,45	105,87
Toruń	3765,58	3858,69	102,47
Warszawa	5171,46	5353,45	103,52
Wrocław	4041,09	4352,15	107,7
Polska	4107,72	4164,01	101,37

Źródło: GUS.

W 2015 roku w stosunku do 2014 roku najwyższy wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w Zachodniopomorskim odnotowany został w sekcji „Budownictwo” – o 7,8% i „Usługi administrowania i działalność wspierająca” – o 6,2%. Najmniejszy wzrost wynagrodzeń wystąpił w sekcjach: „Obsługa rynku nieruchomości” – o 2,4%.

Tabela Nr 3.

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEDSIĘBIORSTWACH WG WYBRANYCH SEKCJI PKD W ZŁ			
SEKCJA PKD	2014	2015	DYNAMIKA 2014=100%
Przemysł	3575,88	3730,75	104,3
Budownictwo	3525,36	3800,97	107,8
Handel i naprawy	3046,31	3217,86	105,6
Zakwaterowanie i gastronomia	2745,78	2838,15	103,4
Obsługa rynku nieruchomości	4283,21	4385,51	102,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3821,96	4000,99	104,7
Usługi administrowania i działalność wspierająca	3247,76	3448,13	106,2

Źródło: www.stat.gov.pl

Najniższe średnie wynagrodzenia miesięczne w 2015 roku wystąpiły w sekcjach: „Zakwaterowanie i gastronomia” – 2 838,5 zł, „Handel i naprawy” – 3 217,86 zł, najwyższe zaś w sekcjach: „Obsługa rynku nieruchomości” – 4 385,15 zł, „działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” – 4 000,99 zł.

Zwiększanie się liczby ludności w wieku poprodukcyjnym wskazuje, jak duże znaczenie dla miasta mają dochody tej grupy mieszkańców. Liczba emerytów i rencistów w Polsce wykazywała stałą tendencję rosnącą do 2009 roku. W 2014 roku przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów wyniosła 7998 tys. Osób, a w 2013 r. – 7 306,8 tys. osób (w tym 4 963,9 emerytów). W województwie zachodniopomorskim przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów wyniosła w 2013 roku 358,7 tys., a w 2014 roku spadła o 0,97% do poziomu 355,2 tys. osób.

Przeciętne miesięczne świadczenie emerytalno-rentowe brutto pochodzące z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w 2014 roku w województwie zachodniopomorskim wynosiło 1 856,22 zł (emerytura: 1 969,33 zł, renta z tytułu niezdolności do pracy: 1 503,41 zł, renta rodzinna: 1 695,00 zł) i było niższe o 3,47% od przeciętnego świadczenia w kraju wynoszącego 1 922,92 zł.

Przeciętne świadczenie emerytalne w kraju stanowiło w 2014 roku 64% przeciętnego wynagrodzenia.

W województwie zachodniopomorskim udział przeciętnego miesięcznego dochodu na jedną osobę w gospodarstwie domowym w stosunku do średniej krajowej w 2014 roku wynosił 98,57%, natomiast wydatków – 94,74%.

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na jedną osobę w gospodarstwach domowych w 2014 roku w kraju wyniósł około 1 321,27 zł, a poziom przeciętnych miesięcznych wydatków w gospodarstwach domowych na osobę wyniósł około 1 078,74 zł. Udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym wyniósł 81,64%. Przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych na osobę w 2014 r. wyniosły 1079 zł, były realnie wyższe o 1,6% od wydatków z roku 2013 – stanowiły 80,5% dochodów (w 2013r. – 81,7%). Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne wyniosły średnio 1032 zł i realnie były wyższe o 1,4% w stosunku do 2013 r.

Tabela Nr 4.

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W LATACH 2012 - 2014			
WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	6,42	6,29	6,13
Mięso w kg	5,68	5,66	5,81
Ryby i owoce morza w kg	0,44	0,33	0,33
Mleko w l	3,34	3,41	3,32
Jogurty w kg	0,82	0,56	0,57
Sery w kg	0,95	0,81	0,84
Jaja – w szt.	12,9	12,83	12,42
Owoce w kg	3,64	3,59	3,99
Warzywa – w kg	9,91	9,48	9,8
Cukier – w kg	1,05	1,01	0,99

Źródło: US Szczecin.

Przeciętny mieszkaniec województwa zachodniopomorskiego w 2014 roku najwięcej wydał na żywność i napoje bezalkoholowe (265,70 zł) oraz użytkowanie mieszkania i nośniki energii (213,08 zł). Na rekreację i kulturę wydał 86,20 zł, a na transport 88,99 zł. Najmniejsze wydatki poniesione zostały na edukację – 9,89 zł. Struktura wydatków mieszkańców naszego województwa zachowuje podobne proporcje jak w 2010 r. Przeciętne miesięczne wydatki na osobę w 2012 roku wynosiły 1 034,23 zł.

W stosunku do 2011 r. wydatki w województwie wzrosły przeciętnie o 5,6%.

Utrzymuje się wzrost poziomu życia mieszkańców naszego województwa, o czym świadczy wzrost wyposażenia gospodarstw domowych w środki trwałego użytkowania. Ponad połowa gospodarstw posiada samochód osobowy, wzrosła ilość zaopatrzenia się w grupę towarów związanych z gospodarstwem domowym i elektroniką. Obecnie są to środki techniczne, bez których trudno wyobrazić sobie życie codzienne, wzrost liczby gospodarstw domowych posiadających to wyposażenie świadczy o poprawie jakości życia.

Tabela Nr 5.

WYPOSAŻENIE W NIEKTÓRE ŚRODKI TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA GOSPODARSTW DOMOWYCH W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM W LATACH 2012- 2014			
WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014
	% OGÓŁU GOSPODARSTW DOMOWYCH		
Samochód osobowy	52,1	50	51,6
Komputer osobisty	67,4	68	70
Telefon komórkowy	92,3	93,5	95
Zmywarka do naczyń	21	20,4	24,1
Drukarka	33,8	28,7	26,5
Automat pralniczy	95,3	95,2	96

Źródło: US Szczecin.

Przeciętne polskie gospodarstwo domowe zajmowało w 2013 roku mieszkanie o powierzchni 73,1 m². Na jedną osobę w gospodarstwie przypadało 26,3 m² powierzchni użytkowej. W województwie zachodniopomorskim przeciętna powierzchnia mieszkania wyniosła 70,1 m², a na jedną osobę przypadało 25,6 m². W nowym budownictwie przeciętna powierzchnia mieszkania w 2013 roku wynosiła 77,3 m². W Szczecinie natomiast przeciętna powierzchnia jednego mieszkania wynosiła w 2014 roku 73,4 m², tj. 26,6 m² na jedną osobę.

W subiektywnej ocenie sytuacji materialnej w 2014 r. w Polsce, był wyższy niż w 2013 roku. Jako bardzo dobrą i dobrą sytuację materialną postrzegali 27,1% gospodarstw domowych, a tylko 17,8% za złą albo bardzo złą. Najlepiej oceniali swoją sytuację materialną pracujący na własny rachunek (48,7%) oraz gospodarstwa domowe pracowników (30,3%). Zdecydowanie najgorzej ocenili swoją sytuację materialną gospodarstwa rencistów (37,4%). W województwie zachodniopomorskim 28,7% gospodarstw domowych oceniło swoją sytuację jako bardzo dobra lub dobrą. Za złą sytuację uważa 5,0% gospodarstw domowych.

5.3. RYNEK PRACY

Od 2012 do 2014 roku na szczecińskim rynku pracy utrzymywała się tendencja stopniowego wzrostu liczby pracujących. W Szczecinie na koniec 2014 roku zatrudnionych było 157 356 osób, w stosunku do 2011 roku nastąpił niewielki wzrost o 0,05%. Spadek zanotowany został w działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsłudze rynku nieruchomości – o 4,41%.

Tabela Nr 6.

SEKCJE	2011	2012	2013	2014		
	PRACUJĄCY	PRACUJĄCY	PRACUJĄCY	PRACUJĄCY	STRUKTURA % 2011=100	
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1480	1519	1508	1520	0,97%	102,70
przemysł i budownictwo	30835	31302	30765	31596	20,08%	102,47
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	52201	52200	51608	52539	33,39%	100,65
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	9306	8741	9150	8896	5,65%	95,59
pozostałe usługi	60852	60996	62183	62805	39,91%	103,21
Ogółem	154758	154758	155214	157356	100	101,68

* podmioty gospodarcze, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według faktycznego miejsca pracy.

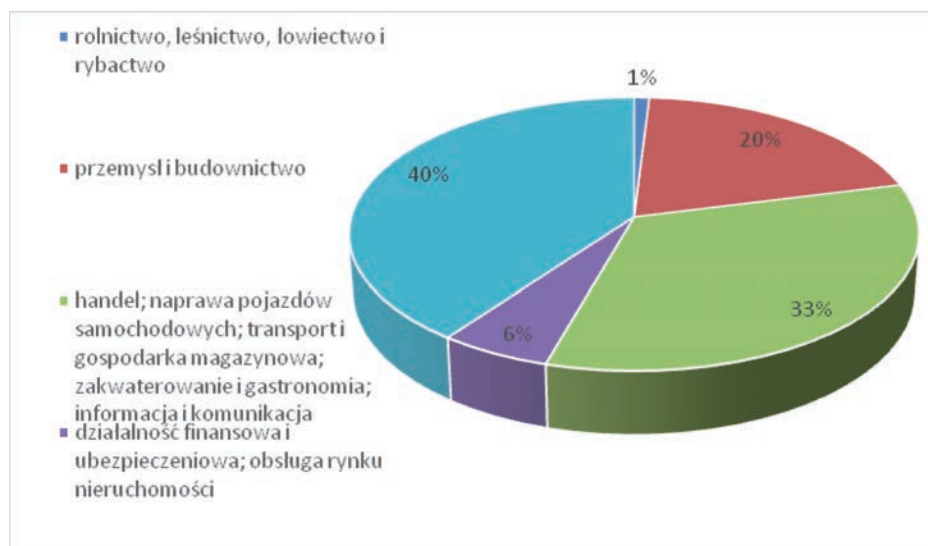
Źródło: US w Szczecinie

Największy wzrost liczby pracujących nastąpił w pozostałych usługach o 3,21%, następnie większe zatrudnienie odnotowano w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie o 2,70%, lecz jest to sekcja o marginalnym wpływie na rynek pracy w mieście. Wzrost odnotowany został w przemyśle i budownictwie o 2,47%.

W 2014 roku w Szczecinie w sektorze przedsiębiorstw (średnich i dużych) zatrudnionych było 45 659 osób, tj. o 1,8% mniej niż rok wcześniej. Największą grupę stanowią pracujący w przemyśle – 14 583 osoby, handlu i naprawie pojazdów samochodowych – 8 192, transporcie i gospodarce magazynowej – 6 602, budownictwie – 4 065 osób, usługach administrowania i działalności wspierającej – 3 405 oraz informacji i komunikacji 7%. W 2013 roku odnotowano wzrost zatrudnienia w przemyśle (o 6,3%), hotelach i gastronomii (o 4,1%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 1,8%), handlu i usługach (o 1,7%) oraz informacji i komunikacji (o 0,5%). W pozostałych sekcjach nastąpił spadek zatrudnienia, w największym stopniu w budownictwie (o 26,7%).

Wykres nr 5.

STRUKTURA OSÓB ZATRUDNIONYCH W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW W SZCZECINIE W 2014 R. (%)

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie

5.4. CHARAKTERYSTYKA BEZROBOCIA W MIEŚCIE

Na stan bezrobocia w całym kraju wpłynęła sytuacja gospodarcza po 2008 roku, po światowym kryzysie gospodarczym oraz sytuacja ekonomiczna państw Unii Europejskiej w latach następnych. Kryzys nie odbił się w znaczący sposób na polskiej gospodarce, ale od 2009 roku pogorszyła się sytuacja na rynku pracy – nastąpił wzrost liczby bezrobotnych i dotknęło to w mniejszym lub większym stopniu wszystkie regiony i miasta wojewódzkie w Polsce. Odnotowują one – często niewielki – spadek liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia. W 2014 roku w urzędach pracy zarejestrowanych było 1 825,18 tys. osób, a stopa bezrobocia w kraju wyniosła 11,5%.

W dniu 31.12.2014r. w województwie zachodniopomorskim zarejestrowane były 16,2 tys. osób bezrobotnych. Nasze województwo należało do regionów o najwyższej stopie bezrobocia w kraju, zajęło trzecie miejsce ze stopą bezrobocia 15,6% za województwem warmińsko-mazurskim o stopie 18,9% i województwem kujawsko-pomorskim –15,7%. Najniższa stopa bezrobocia charakteryzowała województwa: wielkopolskie – 7,8%, mazowieckie – 9,8%, śląskie – 9,6% i małopolskie – 9,9%.

Stopa bezrobocia¹ w Szczecinie zaczęła rosnąć od 2009 roku, osiągając w grudniu 2012 roku 11,0%. Na koniec 2015 roku obniżyła się do 6,8%. Poziom bezrobocia w 2015 roku stanowił 80% stopy bezrobocia z 2009 roku. We wszystkich miastach wojewódzkich nastąpił spadek stopy bezrobocia w 2015 roku w stosunku do 2014 roku. Szczecin znalazł się na jedenastym miejscu wśród miast wojewódzkich pod tym względem.

Tabela Nr 7.

STOPA BEZROBOCIA W MIASTACH WOJEWÓDZKICH W LATACH 2013-2015 STAN W DNIU 31.12			
MIASTO	2013 R.	2014 R.	2015 R.
Poznań	4,1	3,1	2,4
Białystok	13,7	11,9	10,7
Bydgoszcz	8,8	7,4	5,4
Gdańsk	6,6	5,5	4,1

¹ stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo

Gorzów Wlkp.	8,6	5,9	5,1
Katowice	5,4	4,7	3,8
Kielce	11,1	9,8	8,7
Kraków	5,9	5,1	4,5
Lublin	10,5	8,6	8,1
Łódź	12,3	10,7	9,5
Olsztyn	8,5	6,8	5,9
Opole	6,9	6,0	5,3
Rzeszów	8,3	7,5	7,3
Szczecin	10,6	9,3	6,8
Toruń	10,2	8,1	6,9
Warszawa	4,8	4,2	3,4

Źródło: GUS

Wskaźnik bezrobocia, stanowiący procentowy udział ilości bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, podobnie jak stopa bezrobocia, po systematycznym spadku do 2008 roku, wzrastał do grudnia 2012 roku, osiągając poziom 7,2%, ale już w dwóch następnych latach widać powolny jego spadek i w 2014 roku ukształtował się na poziomie 6,6%. W Szczecinie w latach 2006-2014 kształtował się następująco:

Tabela Nr 8.

WSKAŹNIK I STOPA BEZROBOCIA W SZCZECINIE W LATACH 2006-2014									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
WSKAŹNIK BEZROBOCIA %	7,9	4,2	2,7	5,3	6,2	6,4	7,2	6,5	6,4
STOPA BEZROBOCIA %	11,8	6,5	4,3	8,5	9,7	9,9	11,0	10,6	9,3

Źródło: WUP Szczecin

Po wzrostach liczby osób bez pracy w większości grup bezrobotnych do 2012 roku, w 2014 r. odnotowano spadek do poziomu **16 195 osób**. Najliczniejszą grupę w 2014 roku stanowili bezrobotni z grupy wiekowej 25-34 lata (25,53%), 55 i więcej lat (23,87%) oraz 35-44 lata (22,53%). Pozytywnym zjawiskiem jest spadek liczby osób bezrobotnych we wszystkich grupach wiekowych. Niepokojącym zaś jest stały wzrost liczby bezrobotnych z wyższym wykształceniem (2014r. – 3 866 osób).

Tabela Nr 9.

LICZBA BEZROBOTNYCH WG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY I PŁCI W LATACH 2010 – 2014								
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014			
					OGÓŁEM	STRUKTURA %	DYNAMIKA % 2013=100	
WG WIEKU	18–24	2 095	1 843	2 116	1 798	1 437	8,87	79,92
	25–34	5 008	4 934	5 373	4 889	4 135	25,53	84,58
	35–44	3 123	3 449	4 008	3 967	3 649	22,53	91,98
	45–54	3 740	3 769	3 981	3 719	3 108	19,19	83,57
	55 i więcej	2 534	2 947	3 665	4 105	3 866	23,87	94,18

WG WYKSZTAŁCENIA	Wyższe	2 776	2 887	3 239	3 246	3 866	23,87	119,1
	Policealne i średnie zawodowe	3 176	3 370	3 693	3 675	3 190	19,7	86,8
	Średnie ogólnokształcące	1 698	1 731	2 013	2 046	1 808	11,16	88,37
	Zasadnicze zawodowe	3 822	3 975	4 589	4 435	4 004	24,72	90,28
	Gimnazjalne i niższe	5 028	4 979	5 609	5 076	4 196	25,91	82,66
WG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY	1–6 miesięcy	7 592	7 893	8 490	7 860	7 010	43,28	89,19
	6–12 miesięcy	3 226	3 598	3 847	3 367	2 636	16,28	78,29
	12–24 miesiące	3 037	3 436	3 754	3 553	2 898	17,89	81,56
	powyżej 24 miesięcy	915	2 015	3 052	3 698	3 651	22,54	98,73
WG PŁCI	Kobiety	8 005	8 507	9 344	9 150	8 160	50,39	89,18
	Mężczyźni	8 495	8 435	9 799	9 328	8 035	49,61	86,14
OGÓŁEM		16 500	16 942	19 143	18 478	16 195	X	X

Źródło: WUP Szczecin, PUP Szczecin

W 2014 roku 50,39% ogółu bezrobotnych stanowiły kobiety (8 160), mężczyzn pozostających bez pracy było 49,61%, czyli 8 035 osób.

Najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych w 2014 roku były osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 4 196 oraz zasadniczym zawodowym – 4 004. Stanowiły one 50,63% bezrobotnych. Mieszkańcy z niskimi kwalifikacjami nadal mają największe problemy na rynku pracy.

Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy, w dalszym ciągu najliczniejszą grupą są osoby zarejestrowane w PUP od 1 do 6 miesięcy (43,28% w 2014 roku). Liczba osób bezrobotnych pozostająca bez pracy powyżej 24 miesięcy wzrosła w 2014 roku o 22,54%.

W 2015 roku od stycznia do grudnia zostało wydanych 12 961 skierowań do pracy z tego 2 193 bezrobotnych podjęło pracę.

Z informacji przekazanych przez powiatowe urzędy pracy w województwie zachodniopomorskim w 2014 zamiar zwolnień grupowych deklarowało 30 pracodawców wobec 53 w 2013 roku. Planowane zwolnienia obejmowały 933 osoby. W Szczecinie 11 zakładów planowało zwolnienia grupowe, które dotknęły by 201 osób. Liczba zakładów, w których ostatecznie wypowiedziano umowy o pracę w 2014 roku była niższa niż przed rokiem o ponad 1/4, natomiast zwolniono o 55,5% osób więcej. W analizowanym roku zwolnień grupowych dokonano w 17 zakładach zlokalizowanych w Szczecinie 199 osób.

W latach 2010-2014 Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie realizował i współrealizował programy oraz projekty finansowane z różnych środków, m.in.:

- „Program zwiększający aktywność zawodową osób w wieku 45/50 Plus”;
- „Program zwiększający aktywność zawodową osób w wieku do 30 lat”;
- „Program związany z rozwojem małej i średniej przedsiębiorczości”;
- Program i działania na rzecz bezrobotnych, zwolnionych z pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, związanych z trudnościami gospodarczymi lub niewypłacalnością pracodawcy w warunkach kryzysu;
- „Szansa na pracę”;
- „Wiedza i doświadczenie daje mi zatrudnienie”;
- „Szansa na lepsze jutro”;
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn niedotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi, w tym w ramach programów współfinansowanych z wkładu finansowego Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji (EFG);
- programy realizowane z dodatkowych środków Funduszu Pracy z rezerwy Ministra na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej;
- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie Miasto Szczecin (I)”- realizacja 2015-2016;

- „Aktywizacja osób pozostających bez pracy w wieku powyżej 29 roku życia znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w powiecie miasto Szczecin”)- realizacja 2015-2016.

Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie uczestniczył również w projektach partnerskich, m.in.:

- „Piramida kompetencji”;
- „Piramida kompetencji II edycja”;
- „Zielona Linia – Centrum Informacyjno-Konsultacyjne Służb Zatrudnienia”;
- „Aktywna integracja w Szczecinie”;
- „Odpracuj dług”;
- „Alimenty uregulowane, obiekty sportowe posprzątane”;
- Akademia Badań Lokalnego Rynku Pracy;
- „Nowa Szansa – wdrożenie Klubu Integracji Społecznej w Szczecinie”;
- J&B II Elita spółka cywilna Catering i Gastronomia Jolanta Zagrodny-Kuczer, Grzegorz Zagrodny-Kuczer;
- Projekt partnerski „Przepis na pracę”.

Tabela Nr 10.

DZIAŁANIA POŚREDNICTWA PRACY REALIZOWANE PRZEZ PUP W 2015 R	
Liczba osób przyjętych do pracy za skierowaniem PUP	2 193
Łączna liczba wolnych miejsc pracy, jakie wpłynęły do PUP	18 555
Giełdy pracy zorganizowane na terenie PUP	3

Źródło: PUP Szczecin

W 2013 r. w ramach realizowanych staży dla bezrobotnych osób (SST) zawartych zostało z Funduszu Pracy 228 umów z 360 osobami, a z Europejskiego Funduszu pracy 313 umów obejmujących 386 osób. Staże kierowane są głównie do osób młodych, choć od kilku lat korzysta z niego coraz więcej bezrobotnych ludzi w pozostałych grupach wiekowych. W 2016 roku będzie 480 staży do 30 roku życia i 150 staży dla osób powyżej 30 roku życia.

Pośrednictwo pracy działające w Powiatowym Urzędzie Pracy w Szczecinie prowadzone jest zgodnie z zasadami dostępności usług, dobrowolności, równości i jawności oraz zapisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 marca 2007 r. w sprawie standardów usług rynku pracy i w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 marca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków prowadzenia przez publiczne służby zatrudnienia usług rynku pracy. Wszystkie oferty zgłaszane do urzędu są niezwłocznie rejestrowane w komputerowej bazie danych i zamieszczane w gablotach informacyjnych znajdujących się na terenie urzędu, a także na jego stronie internetowej i portalu ministra właściwego ds. pracy. Oferty pracy zachowują swoją aktualność do czasu ustalonego z pracodawcą lub do chwili ich realizacji, czyli podjęcia pracy przez osobę skierowaną przez urząd, bądź wycofania przez pracodawcę. W 2015 r. do PUP wpłynęły 18 555 oferty pracy (2014 r. – 12 042). W tym czasie PUP wydał 12 961 skierowań w celu podjęcia pracy z czego 2 193 rzeczywiście podjęło pracę. Usługi pośrednictwa zatrudnienia są poprzedzone szeregiem działań zmierzających do realizacji ofert pracy. Pośrednictwo prowadzone jest przez urząd w formie indywidualnych kontaktów pośrednika pracy z bezrobotnym lub poszukującym zatrudnienia, targów pracy i giełdy pracy. Urząd korzysta też z usług międzynarodowej sieci pośrednictwa pracy EURES.

Na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie zorganizował w 2015 roku 586 różnych form aktywizacji osób będących bez pracy.

Podstawowymi instytucjami, wykonującymi swoje ustawowe zadania z zakresu rynku pracy i walki z bezrobociem są Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie i Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie, przy którym funkcjonuje Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej. Jego głównym zadaniem jest pomoc w planowaniu kariery zawodowej polegająca na udzielaniu informacji i poradnictwie zawodowym oraz otwartym pośrednictwie pracy.

Wiele działań prowadzonych jest w ramach odrębnych projektów, które są realizowane przez organizacje pozarządowe – fundacje lub stowarzyszenia w ramach programów obejmujących cały region. Organizacją pozarządową ściśle związaną od lat ze szczecińskimi inicjatywami związanymi z walką z bezrobociem jest Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego – Szczecińskie Centrum Przedsiębiorczości. Stowarzyszenie jest jedną z najstarszych organizacji pozarządowych w Polsce – funkcjonuje od 1996 roku, lecz powstało jako skutek rozszerzenia działalności istniejącego od 1991 roku Inkubatora Przedsiębiorczości. W inkubatorze tym rozpoczęło swoją działalność wiele znanych i cenionych obecnie na rynku szczecińskich firm.

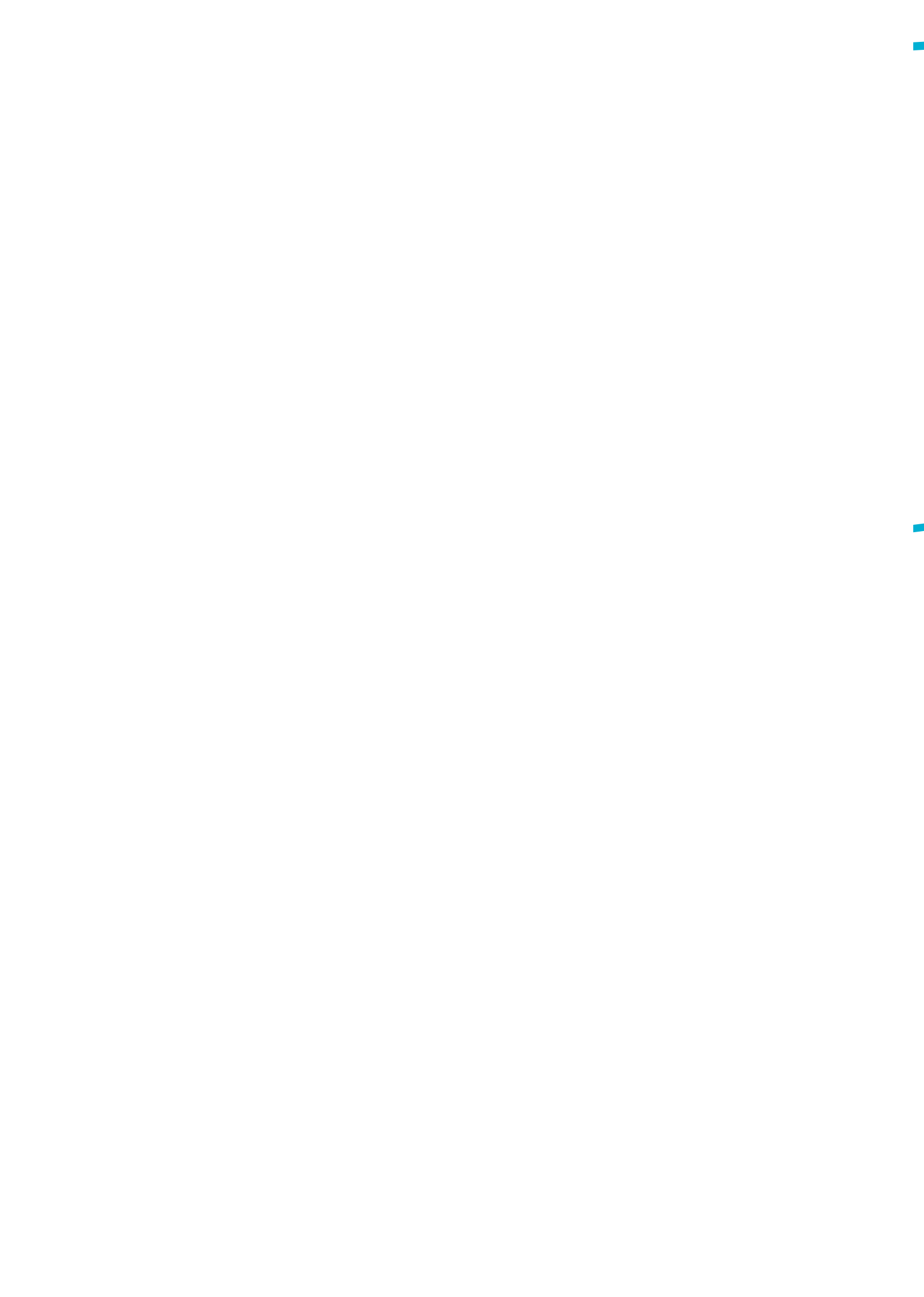
Stowarzyszenie jest jedną z tych organizacji, które propagują ideę przedsiębiorczości i umożliwiają – przede wszystkim młodym ludziom – odnaleźć swoje miejsce na rynku poprzez własną działalność gospodarczą. W ciągu ostatnich lat organizacji takich pojawiło się więcej, podobną mobilizację prowadzą też stowarzyszenia i fundacje funkcjonujące na rynku od wielu lat, np. Federacja Stowarzyszeń Naukowo – Technicznych NOT czy Polska Fundacja Przedsiębiorczości.

Szczególną grupą, którą objęły swoją działalnością instytucje i organizacje pozarządowe są studenci i absolwenci szczecińskich wyższych uczelni. Przy szczecińskich wyższych uczelniach funkcjonują Biura Karier i Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości. Działają też organizacje pozarządowe, np. Polska Fundacja Społeczeństwa Przedsiębiorczego, będąca organizatorem Targów Pracy i Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości. Są one skierowane do młodych osób poszukujących pracy i zamierzających rozpocząć działalność na własny rachunek. Dużą rolę w tej działalności odgrywa pomoc dla młodych innowacyjnych firm oraz osób mających pomysł na innowacyjne przedsięwzięcie.

Taką inicjatywą jest np. organizowany corocznie Global Startup Challenge dla młodych zespołów z e-biznesowymi projektami. Na gruncie projektów związanych z e-biznesem i szeroko pojętą działalnością informatyczną funkcjonuje młoda Fundacja Rozwoju Branży Internetowej Netcamp, której głównymi odbiorcami są studenci i absolwenci szczecińskich uczelni. Przy Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym działa Regionalne Centrum Innowacji i Transferu Technologii wspierające innowacyjne firmy wprowadzające efekty badań naukowych na rynek. Od 2000 roku funkcjonuje w mieście Szczeciński Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o., działający na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego środowiska innowacyjnego. Jego działalność przyczynia się do tworzenia miejsc pracy i rozwoju gospodarczego w oparciu o relacje naukowo-gospodarcze. Od 2007 roku Park rozpoczął realizację inwestycji Technopark Pomerania przy ul. Niemierzyńskiej. Zakończony został pierwszy etap tego przedsięwzięcia. Powstaje tam centrum komputerowe, centrum innowacji oraz centrum inkubacji biznesu. Będzie to miejsce rozpoczęcia działalności gospodarczej przez nowo powstające lub działające już na rynku małe podmioty gospodarcze w obszarze wysokich technologii. Znajdą się tam również: inkubator dla klastrów, lokalizacja dla firm spin-off i start-up, inkubator dla studentów i absolwentów, ośrodek dla doktorantów oraz laboratoria specjalistyczne. Takie działania umożliwiają znalezienie drogi kariery uzdolnionym absolwentom szczecińskich wyższych uczelni i młodym pracownikom naukowym.

ŹRÓDŁA INFORMACJI:

1. Bank Danych Lokalnych – GUS;
2. Bezrobocie rejestrowane, GUS;
3. Budżety gospodarstw domowych w 2014 r. - GUS;
4. Główny Urząd Statystyczny;
5. Informacja o świadczeniach pieniężnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych świadczeniach z zabezpieczenia społecznego - Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Departament Statystyki i Prognoz Aktuariatnych;
6. Informacja o świadczeniach pieniężnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych świadczeniach z zabezpieczenia społecznego - Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Departament Statystyki i Prognoz Aktuariatnych;
7. Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2015 roku – GUS, 2016;
8. Rynek pracy w mieście Szczecinie w 2014 roku - Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie;
9. Rynek pracy w mieście Szczecinie w 2015 roku - Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie;
10. Stan i ruch naturalny ludności w województwie zachodniopomorskim w 2015 r. - Urząd Statystyczny w Szczecinie;
11. Sytuacja gospodarstw domowych w 2015 r. w świetle wyników badania budżetów gospodarstw domowych - GUS, Departament Badań Społecznych i Warunków Życia;
12. Szczeciński Obszar Metropolitalny, Urząd Statystyczny w Szczecinie;
13. Urząd Statystyczny w Szczecinie;
14. Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie,
15. www.pupszczecin.pl.

Rozdział 6

GOSPODARKA

6.1. MAJĄTEK TRWAŁY I DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA PRZEDSIĘBIORSTW

Istotnym uwarunkowaniem oddziałującym na jakość prowadzonej działalności gospodarczej jest właściwie dobrana baza materialna, w której skład wchodzi środki produkcji, czyli: środki pracy (budynki, budowle, maszyny i urządzenia) oraz przedmioty pracy, takie jak surowce czy materiały. Możliwości rozwojowe przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie Szczecina w dużej mierze odzwierciedlane są poprzez strukturę majątku trwałego, jak i stopień jego dekapitalizacji.

Wartość brutto środków trwałych¹ (bez gruntów, łącznie z zasadzeniami) będących w zasobach podmiotów szczecińskich w 2014 roku wzrosła w stosunku do roku 2013 o 6,52% i wyniosła 15 304 102 zł. Obniżył się stopień zużycia majątku trwałego ogółem o 9,9 pkt. proc. w stosunku do roku 2012. W roku 2014 wartość środków trwałych w całej gospodarce narodowej wyniosła 45,4%, natomiast w mieście Szczecinie wyniosła 43,3%.

Wzrost wartości środków trwałych w mieście Szczecinie jest wynikiem działalności inwestycyjnej zarówno ze strony podmiotów państwowych i samorządowych. W latach 2013-2014 nastąpił wzrost wartości majątku trwałego o 656,9 mln zł, tj. o 10,2% w przypadku sektora publicznego oraz o 279,3 mln zł, tj. o 3,5% w przypadku sektora prywatnego.

Poniższa tabela przedstawia wartość środków trwałych brutto według form własności w Szczecinie w latach 2013-2014.

Tabela Nr 1.

ŚRODKI TRWAŁE BRUTTO WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI W SZCZECINIE W LATACH 2013-2014 [MLN ZŁ]		
PODMIOTY	WG STANU NA 31 GRUDNIA	
	2013 R.	2014 R.
sektor publiczny	6427,8	7084,7
sektor prywatny	7940,1	8219,4
ogółem	14367,9	15304,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

Jeśli chodzi o strukturę wartości według grup środków trwałych dla przedsiębiorstw, według Tablic statystycznych dla miasta Szczecina, w przypadku przedsiębiorstw, największy wzrost wartości środków trwałych brutto, bo o 10,4%, zanotowano w 2014 roku w grupie „środki transportu”. Na kolejnym miejscu znalazła się grupa „budynki i budowle” - wzrost o 7,2%. Z kolei spadek wartości o 7,3% zanotowano w przypadku niektórych pozostałych środków trwałych poza ww. wymienionymi, czyli przede wszystkim melioracji szczegółowych, które stanowią 99,9% tej grupy środków trwałych.

Największy stopień zużycia majątku podmiotów szczecińskich w roku 2014 (liczonego według siedziby inwestora, bez jednostek lokalnych²) na poziomie 61,5% wystąpił w grupie pozostałe środki trwałe łącznie z zasadzeniami i melioracjami szczegółowymi, a konkretnie wartość ta dotyczy w całości melioracji szczegółowych. Na drugim miejscu w tym zakresie znalazła się grupa: maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia z wartością zużycia środków trwałych na poziomie 59,7% oraz środki transportowe – 56,6%, a więc w grupie podstawowych środków produkcji. Zużycie majątku trwałego podmiotów szczecińskich w 2014 roku przekracza wartość charakteryzującą wszystkie polskie podmioty o 2,1 pkt. proc.

1 Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie użytkowania dłuższym niż 1 rok. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez uwzględnienia wartości umorzenia.

2 **Jednostka lokalna** jest to zorganizowana całość (zakład, oddział, filia itp.) położona w miejscu zidentyfikowanym odrębnym adresem, pod którym lub z którego prowadzona jest działalność przez co najmniej jedną osobę pracującą.

Poniższa tabela przedstawia wartość środków trwałych w przedsiębiorstwach w latach 2013-2014.

Tabela Nr 2.

WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH* W LATACH 2013-2014 (BIEŻĄCE CENY EWIDENCYJNE) [MLN ZŁ]		
ZAKŁADY WG PKD	STAN NA KONIEC 31.12.	
	2013	2014
Ogółem	188846,5	19712,6
przemysł ogółem, w tym:	6292,7	6612,1
przetwórstwo przemysłowe	1887,7	1927,5
budownictwo	496,1	446,5
handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	1543,2	1588,9
transport i gospodarka magazynowa	2196,5	2476,5
informacja i komunikacja	1937,9	1968,8
obsługa rynku nieruchomości	3000,5	3129,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Województwo zachodniopomorskie: podregiony, powiaty, gminy 2014 oraz Województwo zachodniopomorskie: podregiony, powiaty, gminy 2015, Urząd Statystyczny w Szczecinie, s. 300.

Biorąc pod uwagę wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach, nastąpił wzrost w roku 2014, w odniesieniu do 2013 roku o niespełna 4,6%. Największy majątek znajduje się w posiadaniu podmiotów z sekcji: przemysł, działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, transport i gospodarka magazynowa, a także informacja i komunikacja i przetwórstwo przemysłowe.

W odniesieniu do roku 2013 nastąpiła poprawa w posiadanej wartości środkach trwałych w przedsiębiorstwach szczecińskich, z wyjątkiem sekcji „budownictwo”, w której wartość ta spadła o 10%. Największy wzrost wartości z kolei zanotowano w sekcji „transport i gospodarka magazynowa” - o 12,7%.

Wartość środków trwałych brutto według cen ewidencyjnych w przedsiębiorstwach szczecińskich w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2013 wynosiła 46 172 zł, jest wyższa niż w województwie (33 645 zł), ale niższa niż w kraju - w 2013 roku (79 597 zł). Z kolei wartość środków trwałych brutto według cen ewidencyjnych w przedsiębiorstwach szczecińskich w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2014 wynosiła w roku 2014 - 48 412 zł.

Ograniczone rozmiary kapitału własnego na działalność rozwojową, będących w dyspozycji szczecińskich podmiotów zmusza je niejednokrotnie do korzystania z kredytów oraz pożyczek, a niekiedy także do zwiększania rozmiarów zobowiązań wobec dostawców. Zasada ta odnosi się do podmiotów sektora publicznego, jak i prywatnego. Niska wartość środków własnych jest jednak zjawiskiem powszechnym w całym kraju, natomiast w szczecińskiej gospodarce w podmiotach działających w typowych dla miasta sektorach: przetwórstwo przemysłowe, handel, usługi, transport oraz budownictwo.

Zobowiązania długoterminowe, w roku 2013, zgodnie z wynikami bilansowymi szczecińskich podmiotów, wzrosły w stosunku do roku 2012 o 2,15% i osiągnęły poziom 2 537,2 mln zł (z tego 68,5% w sektorze prywatnym). Kredyty i pożyczki stanowią 88,9% tej wartości, których rozmiary wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 3,2 pkt. proc. Prawie połowę (48,2%) odnotowano w zakładach przemysłowych.

W roku 2014 z kolei zobowiązania długoterminowe szczecińskich podmiotów wyniosły 2 364,5 mln zł (w tym sektor prywatny 70,8%). Zobowiązania długoterminowe ogółem spadły zatem w stosunku do roku 2013 o 6,8%. Kredyty i pożyczki stanowią 81,7% ogólnych zobowiązań długoterminowych, wartość ta spadła zatem od roku poprzedzającego o 7,2 pkt. proc. W roku 2014 zobowiązania długoterminowe przedsiębiorstw przemysłowych stanowiły 39,4% ogółu, wartość ta obniżyła się w stosunku do roku poprzedzającego o 8,8 pkt. proc.

Wartość zobowiązań krótkoterminowych w 2013 roku wzrosła o 9,4% w stosunku do 2012 r. do poziomu 5 924,5 mln zł, z czego zobowiązania z tytułu dostaw i usług stanowiły 42,7% (spadek w stos. do roku 2012, gdzie wartość ta wyniosła 46%), a kredyty i pożyczki 32% (wzrost w stosunku do roku 2012 o 5 pkt. proc.). Zobowiązania krótkoterminowe obciążają w większości zakłady prywatne – 91,8%,

głównie przedsiębiorstwa przemysłowe - 46,3%. Łączna wartość zobowiązań (długo- i krótkoterminowych) w 2013 roku wynosi 8 461,7 mln zł i stanowi 35,4% kosztów uzyskania przychodów, odpowiada wartości 34,2% przychodów z całokształtu działalności i jest 10,6 razy większa od wypracowanego wyniku finansowego netto.

Z kolei w roku 2014 wartość zobowiązań krótkoterminowych w szczecińskich podmiotach wyniósł 5 438,7 mln zł, zatem spadła o 8,2% w stosunku do roku poprzedzającego. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług stanowiły 37,9% ogólnej wartości (spadek w stosunku do roku poprzedzającego o 4,8 pkt. proc.), natomiast kredyty i pożyczki - 33,5% ogółu zobowiązań krótkoterminowych podmiotów funkcjonujących w Szczecinie (wzrost w stosunku do roku poprzedzającego o 1,5 pkt. proc.).

Łączna wartość zobowiązań w 2014 roku wynosi 7 803, 2 mln zł (spadek o 7,8% w stosunku do roku 2013), stanowi 35,7% kosztów uzyskania przychodów, odpowiada wartości 34,3% przychodów z całokształtu działalności i jest 8,5 razy większa od wypracowanego wyniku finansowego netto.

Podsumowując, zaobserwować można tendencję spadkową, ponieważ zarówno poziom zobowiązań długo-, jak i krótkoterminowych spadł w roku 2014 w stosunku do roku poprzedzającego. Dotyczy to także udziału kredytów i pożyczek w zobowiązaniach długoterminowych oraz zobowiązań krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług.

Nakłady inwestycyjne

Dla potencjalnych inwestorów istotne znaczenie może mieć to, które sektory są postrzegane jako strategiczne przez władze miasta Szczecina oraz województwa zachodniopomorskiego. Na podstawie strategii rozwoju regionalnego można do nich zaliczyć takie sektory jak: gospodarka morska, gospodarka przemysłowa, turystyka, rozwinięte usługi komercyjne i wirtualne, przemysł informacyjny, przemysł komputerowy, przemysł telekomunikacyjny, usługi informatyczne i informacyjne, biotechnologie, technologie genetyczne, usługi konsultingowe, usługi wiedzy oraz rozwój telematyki. Ważną wskazówką dla inwestorów zainteresowanych dokonaniem inwestycji w województwie zachodniopomorskim, może być lista tzw. sektorów wysokich szans, ustalona przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych przy współpracy z samorządem województwa zachodniopomorskiego w oparciu o obserwacje tendencji w zakresie napływu inwestycji do tego województwa. Są to sektory:

- usługi przyszłości (ICT, KPO, B+R),
- działalność morska i logistyka,
- przemysł metalowo-maszynowy,
- biogospodarka (sektor drzewno-meblarski, sektor rolno-spożywczy, energetyka odnawialna, zielona chemia),
- turystyka i zdrowie.

Inwestycje te mogą być lokowane w specjalnie przygotowanych na preferencyjnych warunkach atrakcyjnych lokalizacjach oferowanych przez Specjalne Strefy Ekonomiczne, w tym w strefie SSE Mielecka, podstrefa: Szczecin³.

Poniższa tabela przedstawia nakłady inwestycyjne podmiotów z siedzibą w Szczecinie w 2013 roku według grup środków trwałych.

Tabela Nr 3.

NAKLADY INWESTYCYJNE PODMIOTÓW Z SIEDZIBĄ W SZCZECINIE W 2013 ROKU [TYS. ZŁ]			
WYBRANE GRUPY ŚRODKÓW TRWAŁYCH WG RODZAJU	JEDNOSTKI BUDŻETOWE	PRZEDSIĘBIORSTWA*	RAZEM
ogółem , z tego:	1156652	1206118	2362770
budynki i budowle bez melioracji	922526	603492	1526018
maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia	108966	439125	548091
środki transportu	125050	156159	281209

* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych (publicznych i prywatnych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób, według siedziby inwestora.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Rocznik statystyczny Szczecina 2014.

3 Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2015, Raport Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. w Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa 2015, s. 8.

Powyższa tabela pokazuje, iż największe nakłady inwestycyjne ponoszone są, bez względu na rozpartowaną grupę podmiotów, na budynki i budowle bez melioracji. W przypadku jednostek budżetowych grupa ta stanowiła 79,8% ogółu nakładów, natomiast w przypadku przedsiębiorstw - 50%. Pozostałe nakłady zostały poniesione na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu.

Tabela Nr 4.

NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH* W 2013 I 2014 ROKU (CENY BIEŻĄCE) [TYS. ZŁ]		
ZAKŁADY WG PKD	2013 R.	2014 R.
Ogółem	1206,1	1456,1
przemysł ogółem, w tym:	591,7	539,7
przetwórstwo przemysłowe	257,0	242,5
budownictwo	33,6	53,7
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	80,0	137,8
transport i gospodarka magazynowa	253,4	227,8
informacja i komunikacja	23,8	68,0
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	88,8	64,2

*Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób według lokalizacji inwestycji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Województwo zachodniopomorskie: podregiony, powiaty, gminy 2014 oraz Województwo zachodniopomorskie: podregiony, powiaty, gminy 2015, Urząd Statystyczny w Szczecinie, s. 299.

W zakresie działalności inwestycyjnej w latach 2013-2014, nastąpił ogólny wzrost wartości o 20,7%. W roku 2014 wśród podmiotów wyróżniały się przedsiębiorstwa przemysłowe. Ich udział stanowił 16,7% ogółu nakładów, przy czym w tym względzie nastąpił spadek w stosunku do roku 2013 o 5,6%. Na kolejnej, równie wysokiej pozycji znalazły się zakłady prowadzące działalność transportową i magazynową (15,6%). W tym przypadku także nastąpił spadek w stosunku do roku 2013 - o 10,1%. Największy wzrost wartości nastąpił w przypadku w stosunku do roku 2013 w przypadku podmiotów zajmujących się informacją i komunikacją - o 185,7%.

Na 1 mieszkańca w 2013 roku przypadało 2 955 zł (2012 r. – 2 782 zł) nakładów inwestycyjnych małych, dużych i średnich szczecińskich przedsiębiorstw (6 996 zł nakładów ogółem, z uwzględnieniem państwowych i samorządowych zakładów i jednostek budżetowych, a w 2011 r. – 5 872 zł).

W Szczecinie, podobnie jak i w całej Polsce, tempo wzrostu inwestycji w ostatnich latach było zróżnicowane. Po okresie wzrostu w latach 1994 – 1997 i jego obniżenia w latach 1998 – 2003, w roku 2004 nastąpił ponowny wzrost nakładów na inwestycje, wpływając w istotny sposób na wzrost PKB. Tendencja ta utrzymywała się do połowy 2008 roku, kiedy to na skutek kryzysu ekonomicznego w całej gospodarce światowej, nastąpiło zahamowanie tempa wzrostu nakładów inwestycyjnych. W warunkach szczecińskich załamanie koniunktury nastąpiło już w 2007 roku i pogłębiło się w 2009 roku. Po chwilowej poprawie sytuacji w 2010 r., w roku następnym znów nastąpiło załamanie na rynku inwestycji przedsiębiorstw, po czym sytuacja się ustabilizowała, by w 2013 r. odnotować wzrost nakładów inwestycyjnych o 139 mln zł.

Poniższa tabela przedstawia rozkład nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w Szczecinie oraz nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca w latach 2000-2014.

Tabela Nr 5.

NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH* W LATACH 2000 – 2014 [MLN ZŁ] (CENY BIEŻĄCE)															
2000 r.	2001 r.	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	
1 455	1 057	739	586	777	874	1 297	1 235	1 278	1 154	1 279	999	1 081	1 206	1 456	
NAKŁADY INWESTYCYJNE NA 1 MIESZKAŃCA [ZŁ]															
3 494	2 543	1 779	1 413	1 879	2 124	3 157	3 022	3 137	2 839	3 117	2 938	2 782	2 954	3 575	

* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób

Źródło: opracowanie własne na Raportu o stanie miasta Szczecin 2014 oraz danych z Urzędu Statystycznego w Szczecinie.

Jeśli chodzi o nakłady inwestycyjne w mieście Szczecinie, dało się odczuć skutki globalnego kryzysu ekonomicznego w 2009, co w konsekwencji spowodowało obniżenie tempa wzrostu wartości przychodów z całokształtu działalności przedsiębiorstw i wyniku finansowego, a w efekcie ograniczenie środków na rozwój. Naturalną reakcją na kryzys było wstrzymywanie się firm przed rozpoczynaniem nowych (zaplanowanych wcześniej) inwestycji, skupiając się na ukończeniu rozpoczętych. Spadło zaufanie do rynków finansowych, spadła też zdolność kredytowa wielu inwestorów. W roku 2012 tendencja ta odwróciła się przede wszystkim za sprawą inwestycji realizowanych przez państwowe i samorządowe zakłady i jednostki budżetowe, gdzie nastąpił wzrost nakładów o 26,6%. W latach 2013 -2014 można odnotować ponowne wzrosty poziomu nakładów inwestycyjnych: w roku 2013 - o 11,6% w stosunku do roku 2012, natomiast w roku 2014 o 20,8% w stosunku do roku poprzedzającego.

Nakłady inwestycyjne na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w Szczecinie w roku 2013 wyniosły 50747,5 tys. zł na ochronę środowiska (wzrost w stosunku do roku 2012 o 27,8%), natomiast 14 805,1 w przypadku gospodarki wodnej (spadek o 37,6% w stosunku do roku 2012).

Biorąc pod uwagę podstawowy kapitał zagraniczny w Szczecinie, w roku 2014 wyniósł on ogółem 10 181 45 tys. zł. Tym samym nastąpił wzrost w stosunku do roku 2013 o 8,9%. Przeważał udział kapitału niemieckiego. Stanowił on 43% ogółu środków zainwestowanych w Szczecinie (wzrost o 17,4% w stosunku do roku 2013). Na kolejnych miejscach uplasował się kapitał zagraniczny Danii (9%), Hiszpanii (8%), Cypru (7%), Holandii (6%), Austrii (3%), oraz Szwecji, Szwajcarii i Norwegii (po 2%).

Atrakcyjność inwestycyjną można także określić na podstawie wskaźników rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej (RAI), opartych na mikroklimatach takich jak: produktywność majątku trwałego, produktywność pracy, gospodarka finansowa JST oraz nakłady inwestycyjne. Region uzyskał wysoką ocenę wskaźników RAI dla gospodarki narodowej (klasa B) oraz handlu i napraw (klasa C), zakwaterowania i gastronomii (klasa C) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (klasa C). W oparciu o metodykę opracowaną przez zespół Instytutu Przedsiębiorstwa w ramach badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, od trzech lat tworzona jest ocena atrakcyjności inwestycyjnej dla wszystkich regionów Unii Europejskiej. Ocena ta oparta jest na pomiarze atrakcyjności zasobów pracy, rynku oraz innowacyjności⁴. Jeśli chodzi o województwo zachodniopomorskie wśród regionów Unii Europejskiej szczebla NUTS 2 posiada niską atrakcyjność inwestycyjną (klasa E). Województwo zostało sklasyfikowane na 221 miejscu spośród 270 badanych regionów. Województwo posiada przewagę konkurencyjną w zakresie kapitału ludzkiego ocenionego na klasę B⁵. Jeśli chodzi natomiast o potencjalną atrakcyjność inwestycyjną gmin dla gospodarki narodowej, miasto Szczecin charakteryzuje się najwyższą oceną dla wszystkich sekcji wg PKD (przemysł przetwórczy, handel i naprawy, zakwaterowanie i gastronomia, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna). Zostało ono wyróżnione, otrzymując najwyższą ocenę (obok Świnoujścia) wszystkich analizowanych sekcji gospodarczych w województwie zachodniopomorskim⁶.

Dodatkowo, zgodnie z planami rozwoju poszczególnych stref ekonomicznych na terenie województwa zachodniopomorskiego zakłada się pozyskiwanie inwestorów z branży metalowej, maszynowej i elektrotechnicznej, mogących zagospodarować tereny inwestycyjne oraz duży potencjał kadrowy aglomeracji szczecińskiej - w przypadku Mieleckiej SSE⁷.

6.2. JEDNOSTKI ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON

Na dzień 31 grudnia 2015 roku w rejestrze REGON⁸ w Szczecinie zarejestrowane były 67 989 podmioty gospodarki narodowej, tj. o 1% więcej niż w roku poprzednim. Jest to stała tendencja zaobserwowana od początku XXI wieku. Na przestrzeni lat 2006 – 2008 zauważyć można było spadek liczby podmiotów,

4 Więcej: Atrakcyjność inwestycyjna regionów Polski na tle Unii Europejskiej, praca zbiorowa pod red. H. Godlewskiej-Majkowskiej, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013 oraz <http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KNoP/struktura/IP/struktura/ZOB/>

5 Atrakcyjność..., op. cit., s. 9.

6 opracowanie własne na podstawie: Atrakcyjność..., op. cit., s. 12-14..

7 Atrakcyjność..., op. cit., s. 21.

8 Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany **rejestrzem REGON** obejmuje osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji i działów PKD według przeważającego rodzaju działalności.

jednak był to efekt zmian w ewidencji danych statystycznych. Od 2000 r. liczba podmiotów gospodarczych na 1000 ludności wzrosła ze 142 do 165 w 2013 roku. Wielkość ta w 2013 roku dla województwa zachodniopomorskiego wynosiła 128, dla kraju 106 podmioty na 1000 ludności.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w rejestrze REGON w Szczecinie zarejestrowane były 67 316 podmioty gospodarki narodowej, tj. o 0,04% więcej niż w roku poprzednim. Tak słabego wzrostu nie odnotowano od 2008 roku. Na przestrzeni lat 2006 – 2008 zauważyć można było spadek liczby podmiotów, jednak można sądzić, że był to efekt zmian w ewidencji danych statystycznych. Od 2000 r. liczba podmiotów gospodarczych na 1000 ludności wzrosła ze 142 do 165 w 2013 roku, natomiast w roku 2014 poziom nie uległ zmianie. Wielkość ta w 2014 roku dla województwa zachodniopomorskiego wynosiła 128, dla kraju 108 podmiotów na 1000 ludności. Liczba podmiotów gospodarczych to jeden z podstawowych wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości. Pod tym względem Szczecin wciąż jeszcze przoduje wśród miast wojewódzkich. Wyższe wskaźniki występują jedynie w Warszawie i Poznaniu.

Ponad 95% podmiotów gospodarczych działających w Szczecinie to mikroprzedsiębiorstwa (0-9 pracowników), których w 2013 roku było 64 808 (dynamika 101,8%). Sektor ten zatrudnia 2/3 wszystkich pracujących mieszkańców Szczecina. Znacząca część tych przedsiębiorstw zlokalizowana jest w centrum miasta. Przedsiębiorcy cenią sobie tę lokalizację mimo wysokich czynszów i ograniczonej dostępności dla potencjalnych klientów (głównie zmotoryzowanych). Dominują tu firmy prowadzące działalność handlową i usługową, zwłaszcza w dziale produktów spożywczych i odzieżowych (handel) oraz usług medycznych i prawnych. Szczególnie prężnie rozwijały się usługi związane z obsługą rynku nieruchomości, a także działalność fryzjerska i kosmetyczna. Centrum miasta rzadko bywa miejscem działalności produkcyjnej (za wyjątkiem piekarni i cukierni). Można zatem stwierdzić, że wszystkie potrzeby przeciętnego mieszkańca miasta mogą być zaspokojone w centrum miasta. Małych przedsiębiorstw (10-49 pracowników) było 2 035 (dynamika 102,1%), średnich (50-249 pracowników) – 386 (spadek o 2,3 pkt. proc.), a dużych (ponad 250) – 53, z czego zakładów zatrudniających ponad 1000 pracowników było 11.

Na koniec 2014 roku liczba podmiotów gospodarczych wzrosła tylko o 24 w porównaniu z rokiem 2013 (67 292). Natomiast w roku 2013 liczba podmiotów w stosunku do 2012 wzrosła o 1 186, tj. o 1,8%, a w stosunku do 2011 roku o 2 158 (3,3%). W roku 2014 duże znaczenie odegrała liczba podmiotów wykreślonych z rejestru i była ona ponad 15 % wyższa niż w roku 2013. Z ogólnej wielkości na podmioty sektora publicznego w 2014 roku przypadło ponad 1 800 podmiotów gospodarczych. Najbardziej sprywatyzowanymi działami gospodarki w Szczecinie (ponad 99% podmiotów) są: handel i naprawa pojazdów, działalność finansowa i ubezpieczeniowa, budownictwo, transport i gospodarka magazynowa, informacja i komunikacja, zakwaterowanie i gastronomia oraz przemysł. W tym zakresie Szczecin nie odbiega od tendencji ogólnokrajowych.

Wśród zakładów osób fizycznych, które stanowią ponad 70% wszystkich szczecińskich podmiotów dominują: placówki handlowe (23% grupy), zakłady budowlane (11%), firmy profesjonalne, naukowe i techniczne (11%), firmy transportu i gospodarki magazynowej (7%). Zakłady przemysłowe stanowią 9% wszystkich jednostek osób fizycznych.

Wśród spółek handlowych, podobnie jak w latach poprzednich, dominują firmy sekcji: handel i naprawa pojazdów (27%), przemysł (17%), budownictwo (15%), biura nieruchomości (5%).

Szczecin wyróżnia się wśród miast wojewódzkich liczbą podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego 2 191. Stanowią one blisko 50% spółek z udziałem kapitału zagranicznego zlokalizowanych w całym województwie zachodniopomorskim. Charakterystyczna dla szczecińskiej gospodarki jest dominacja kapitału niemieckiego (ponad 40%). Duże znaczenia ma również kapitał brytyjski, skandynawski, cypryjski i hiszpański.

6.3. SYTUACJA W WYBRANYCH DZIAŁACH GOSPODARKI

Po relatywnie szybkim wzroście produkcji przemysłowej w Polsce w latach 2010-2011 (odpowiednio o 9,0% i 7,5%) w trzech kolejnych latach nastąpiło znaczące spowolnienie tempa wzrostu. W roku 2012 produkcja wzrosła o 0,5%, w 2013 roku o 1,8%, a w roku 2014 o 3,1%.

Produkcja sprzedana liczona w cenach bieżących w 2014 roku wyniosła 1.230 mld zł (w 2013 roku -1.183 mld zł). Decydujący wpływ na dynamikę produkcji przemysłu ma sekcja przetwórstwa przemysłowego, partycypująca w ponad 80% w produkcji całkowitej. W I półroczu 2015 roku produkcja przemysłowa wzrosła o 4,6% wobec wzrostu o 4,3% rok wcześniej.

Występujące w Polsce tendencje w zakresie kształtowania się dynamiki produkcji przemysłowej w poszczególnych sekcjach w długim okresie, zgodne są z trendami w krajach gospodarczo rozwiniętych. Najszybciej wzrasta produkcja w przemyśle przetwórczym, który decyduje o kształtowaniu się dynamiki w całym przemyśle. Takie same tendencje, jak w całej Polsce, można zaobserwować w województwie zachodniopomorskim.

W 2014 r. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego przyjął dokument: Założenia do procesu identyfikacji inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego. Dokument określa m.in. obszary regionalnych specjalizacji oraz proces identyfikacji inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego. Okres programowania 2014-2020 oraz priorytety wyznaczone przez Komisję Europejską stawiają przed regionami nowe wymagania związane z rozwojem inteligentnych specjalizacji.

Zidentyfikowano 5 głównych obszarów – regionalnych specjalizacji, wyróżniających się w regionie:

- biogospodarka (oparta o naturalne zasoby regionu i jego potencjał gospodarczy oraz naukowo-badawczy). Staje się ona istotnym sektorem działalności przemysłowej w Europie. Rozumiana jako działalność polegająca na zrównoważonym wykorzystaniu zasobów naturalnych oraz procesów biologicznych do tworzenia nowych produktów i usług będzie dla województwa zachodniopomorskiego szansą intensywnego rozwoju, a także możliwością silnego oddziaływania na politykę innowacyjną Europy,
- działalność morska i logistyka (w tym technika morska, branża, która jest mocno osadzona w regionie, ale która musi odpowiadać na współczesne wyzwania). Gospodarka morska jest jednym z najważniejszych elementów współczesnego światowego systemu gospodarczego. Transport morski ma ogromne znaczenie dla międzynarodowej wymiany handlowej, gdyż około 90% towarów przeznaczonych na rynki inne niż rynek UE obsługiwanych jest przez transport morski, a w przypadku handlu wewnętrznego UE jest to ponad 40%,
- przemysł metalowo-maszynowy (w regionie przybywa firm z tego sektora, zwiększa się oferta parków przemysłowych, dodatkowym atutem są cenne doświadczenie związane z przemysłem okrętowym), działalność tego typu przedsiębiorstw w regionie związana jest z wieloletnią kooperacją i pracami na rzecz przemysłu stoczniowego,
- usługi przyszłości (dynamicznie rozwijająca się branża ICT, IT, KPO, czy przemysły kreatywne),
- turystyka i zdrowie (wykorzystanie zasobów przyrodniczych i dorobku kulturowego), turystów z kraju i z zagranicy przyciągają liczne ośrodki lecznicze i wypoczynkowe w Szczecinie i pasie nadmorskim.

Rozwój gospodarczy Szczecina i regionu ma się opierać m.in. o te specjalizacje.

W 2015 r. zarejestrowanych w rejestrze REGON było w Szczecinie 67 989 podmiotów⁹ (w 2014 r. 67 316). W przemyśle funkcjonowało 6 066 (w 2014 r. 5 963) podmiotów. W przemyśle Szczecina dominuje przetwórstwo przemysłowe – 5 516 podmiotów (w 2014 roku 5 442). Najliczniejszą grupę stanowią przedsiębiorstwa z sektora usług: w budownictwie działało 7764 podmiotów (w 2014 roku 7 701), w dziale handel; naprawa pojazdów samochodowych 15 058 (15 246 w 2014 r.), transport i gospodarka magazynowa 4 841 (4 821 w 2014 r.).

Przedsiębiorstwa z sektora publicznego stanowiły w 2015 roku 2,7% przedsiębiorstw, a w 2014 roku 2,8% ogółu przedsiębiorstw.

⁹ Dotyczy podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007.

6.3.1 PRZEMYSŁ

Jak wskazano powyżej, w przemyśle Szczecina dominuje przetwórstwo przemysłowe.

W 2015 r. zakłady przemysłowe osiągnęły przychody z całokształtu działalności w wysokości 7 895,9 mln zł, z czego na przetwórstwo przemysłowe przypadło 6 968,0, mln zł. W sekcji tej największe przychody ogółem osiągnął dział: produkcja artykułów spożywczych (1 068,6 mln zł).

W 2014 r. zakłady przemysłowe osiągnęły przychody z całokształtu działalności w wysokości 5 347,3 mln, z czego na przetwórstwo przemysłowe przypadło 4 480,1 mln zł. W sekcji tej dominowały: naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (1 717,8 mln) i produkcja artykułów spożywczych (1 009,6 mln zł).

W 2015 r. w stosunku do roku 2014 można zaobserwować wzrost przychodów z całokształtu działalności w przemyśle o 47,6%, z czego w przetwórstwie przemysłowym o 55,5%, jest to bardzo pozytywna tendencja.

Wynik finansowy netto wypracowany przez szczecińskie przedsiębiorstwa przemysłowe wyniósł w 2015 roku 192,1 mln zł (2014 r. 199,4 mln zł), z czego na zakłady przetwórstwa przemysłowego przypadło 98,5 mln zł (102,0 mln zł w 2014 r.). Największy zysk wypracowały zakłady zajmujące się produkcją artykułów spożywczych 16,6 mln zł i produkcją urządzeń elektrycznych 13,6 mln zł.

W 2014 r. natomiast największy zysk wypracowały zakłady zajmujące się naprawą, konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń 24,2 mln zł, produkujące artykuły spożywcze - 22,0 mln zł oraz metalowe wyroby gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń 16,4 mln zł.

Wskaźnik poziomu kosztów w 2015 r. w zakładach przemysłowych osiągnął poziom 96,8%, tj. o 2% więcej niż w 2014 r. W zakładach przetwórstwa przemysłowego wyniósł 98,0%, czyli o 1,5% więcej niż w 2014 r.

Najniższy, tj. najkorzystniejszy wystąpił w firmach produkujących komputery, wyroby elektryczne i optyczne: 89,5% (2014 r. - 88,7%). 100% przekroczyły firmy z sekcji produkcja odzieży (112,3%), produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (102,2%), pozostała produkcja wyrobów (112,6%).

W 2014 r. poziom 100% przekroczyły przedsiębiorstwa z sekcji pozostała produkcja wyrobów 102,5%.

Tabela Nr 6.

PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY WYROBÓW I USŁUG* W PRZEMYŚLE			
DZIAŁY PKD**	WIELKOŚĆ PRZYCHODÓW [MLN ZŁ]		
	2013 R.	2014 R.	2015 R.
produkcja artykułów spożywczych	3 042,1	907,1	923,9
produkcja odzieży	39,4	14,0	13,4
produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	39,0	48,3	64,5
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	40,3	39,9	50,1
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	61,5	69,8	84,2
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	331,8	324,5	321,8
produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń	487,0	488,6	446,1
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	93,8	94,6	101,8
produkcja urządzeń elektrycznych	68,6	124,7	170,7
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	120,1	81,9	89,5
pozostała produkcja wyrobów	51,0	48,3	36,3
naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2 089,0	1 636,1	-

dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	349,6	336,7	344,9
przemysł ogółem	7 352,1	4 833,7	7 223,8

* jednostki duże i średnie

** bez podmiotów objętych tajemnicą statystyczną

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Szczecinie.

Analizując przychody ze sprzedaży wyrobów i usług w przemyśle w 2015 r. można zauważyć, że ich wartość wzrosła o 49,4% w stosunku do roku poprzedniego. Wzrost wartości przychodów nastąpił w ośmiu z trzynastu wymienionych działów przemysłu, największy był w zakładach produkujących urządzenia elektryczne (o 36,9%) i w zakładach poligraficznych (o 25,6%).

6.3.2 TRANSPORT, GOSPODARKA MAGAZYNOWA

W 2015 roku przychody z całokształtu działalności sekcji transport i gospodarka magazynowa osiągnęły poziom 2 798,5 mln zł (sektor publiczny: 16,6%, sektor prywatny: 83,4%). Większość, bo 1 423,1 mln zł wypracowały zakłady magazynowania i działalności usługowej wspierającej transport.

Przedsiębiorstwa sekcji transport i gospodarka magazynowa osiągnęły w 2014 roku przychody z całokształtu działalności w wysokości 2 932,7 mln zł. Oznacza to spadek przychodów ogółem w 2015 r. o 4,6%.

Na przedsiębiorstwa transportu wodnego przypadło 644,6 mln zł (dynamika 106,2%), transportu lądowego i rurociągowego – 730,7 mln zł (dynamika 104,4%), usług magazynowania i wspomaganie transportu – 1 423,2 mln zł (dynamika 89%).

Przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw sektora prywatnego były prawie pięciokrotnie wyższe (2 331,7 mln zł) niż osiągnięte przez zakłady sektora publicznego (466,8 mln zł).

Wynik finansowy netto w 2015 r. wyniósł 267,3 mln zł (dynamika 110,6%), w tym najwyższy był w przedsiębiorstwach transportu wodnego - 172,3 mln (dynamika 129,6%).

Wskaźnik poziomu kosztów przedsiębiorstw z sektora transport i gospodarka magazynowa w 2015 r. osiągnął poziom 89,6% (2014 r. 91%). Najniższy, tj. najkorzystniejszy wystąpił w przedsiębiorstwach transportu wodnego - 72,2% (2014 r. 77,2%).

Tabela nr 7.

PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY WYROBÓW I USŁUG* W SEKCJI TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA			
DZIAŁY PKD	WIELKOŚĆ PRZYCHODÓW [MLN ZŁ]		
	2013 R.	2014 R.	2015 R.
transport lądowy i rurociągowy	702,4	685,7	674,5
transport wodny	222,4	540,8	580,2
magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	1 065,0	1 257,1	1 096,9
OGÓŁEM SEKCJA TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	1 989,8	2 483,8	2 351,7

* jednostki duże i średnie

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Szczecinie.

Dynamika przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług sekcji wyniosła 94,7% w 2015 r., 124,8% w 2014 r. i 101,6% w roku 2013 r. w 2015 r. spadek wartości przychodów nastąpił w dwóch działach: transport lądowy i rurociągowy - o 1,6% i gospodarka magazynowa o 12,7%.

W okresie 2012-2013 główną przyczyną spadku dynamiki było stałe obniżanie się obrotów w transporcie wodnym (od kilku już lat była to stała tendencja). Natomiast w okresie 2013-2014 nastąpiło zahamowanie

tej tendencji i wystąpił wzrost przychodów ze sprzedaży produktów w transporcie o wodnym o 243,2%. W 2015 r. nastąpił dalszy wzrost przychodów ze sprzedaży produktów w transporcie wodnym o 7%.

6.3.3. BUDOWNICTWO

Sektor budowlany w Polsce przeżywa obecnie powolne odrodzenie po okresie spadku w latach 2012-2013, spowodowanym zakończeniem dużych projektów inwestycyjnych związanych z poprzednią finansową perspektywą unijną oraz organizacją mistrzostw UEFA Euro 2012™ w Polsce.

Przyczyną był także spadek popytu na mieszkania wynikający z ograniczenia dostępności kredytów mieszkaniowych i zmniejszenia siły nabywczej konsumentów.

Rok 2014 pokazał, że firmy z sektora budowlanego powoli wychodzą z kryzysu - rok 2015 potwierdził ten trend.

Z raportu Euroconstruct wynika, że polski rynek budowlany jest siódmym co do wielkości w Unii Europejskiej i jednym z dwóch najszybciej rozwijających się na Starym Kontynencie.

W Szczecinie można także zaobserwować oznaki odrodzenia budownictwa.

Przychody z całokształtu działalności zakładów budowlanych w 2015 r. wyniosły 1 993,1 mln zł i były o 21,8% wyższe niż w 2014 r. W sekcji tej największe przychody ogółem osiągnął dział roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej - 899,6 mln zł (dynamika 131,8%), a najmniejsze dział roboty budowlane specjalistyczne - 427,2 mln zł (dynamika 120,1%).

Wynik finansowy netto w sekcji wyniósł 90,9 mln zł (dynamika 444,3%), w tym najwyższy był w przedsiębiorstwach zajmujących się robotami budowlanymi specjalistycznymi - 38,2 mln zł.

Wskaźnik poziomu kosztów w 2015 r. w zakładach budowlanych osiągnął poziom 94,4%, tj. o 4,5% mniej niż w 2014 r. Najniższy, tj. najkorzystniejszy wystąpił w podmiotach zajmujących się robotami budowlanymi specjalistycznymi: 89,5% (2014 r. - 94,4%). Przedsiębiorstwa z żadnego działu nie przekroczyły w 2015 r. wskaźnika poziomu kosztów równego 100%, w 2014 r. przekroczyły go firmy zajmujące się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (104,1%).

Tabela nr 8.

PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY WYROBÓW I USŁUG W BUDOWNICTWIE			
DZIAŁY PKD	WIELKOŚĆ PRZYCHODÓW [MLN ZŁ]		
	2013 R.	2014 R.	2015 R.
roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	967,4	526,4	637,7
roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	672,9	710,2	877,8
roboty budowlane specjalistyczne	583,1	392,3	410,2
OGÓŁEM BUDOWNICTWO	2 223,4	1 628,9	1 925,7

* jednostki duże i średnie, na podstawie sprawozdania dg1

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Szczecinie.

W 2015 r. przychody ze sprzedaży wyrobów i usług były wyższe o 18,2% niż w roku poprzednim.

W 2014 r. natomiast nastąpił spadek wartości przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług o 26,7%, przede wszystkim za sprawą przedsiębiorstw zajmujących się wznoszeniem budynków, gdzie przychody ze sprzedaży osiągnęły poziom 54,4% wartości roku poprzedniego i firm zajmujących się specjalistycznymi robotami budowlanymi, gdzie przychody ze sprzedaży osiągnęły poziom 67,2% wartości roku poprzedniego. Wzrost przychodów zaobserwowano jedynie w dziale: roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej - o 5,5%.

Spadek wartości przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług wystąpił również w 2013 roku – o 10,6%, tym razem za sprawą firm zajmujących się specjalistycznymi robotami budowlanymi, gdzie przychody ze sprzedaży osiągnęły poziom 62,1% wartości roku poprzedniego.

W 2015 r. wszystkie trzy działy budownictwa odnotowały wzrost przychodów (o 21,1%, 23,6% i 4,6%). Jest to bardzo korzystna zmiana.

6.3.4 HANDEL I NAPRAWY

W 2015 r. przychody z całokształtu działalności w sekcji: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle wyniosły 10 145,8 mln zł. W sekcji tej największe przychody ogółem osiągnął dział: handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi - 8 639,0 mln zł. Przychody z całokształtu działalności w 2014 r. osiągnęły 8 949 mln zł, co oznacza wzrost w 2015 r. o 13,4%.

Wskazywać to może koniec negatywnych skutków kryzysu odczuwalnego przez placówki handlowe i zakłady zajmujące się naprawą pojazdów samochodowych. W 2012 roku placówki te odnotowały spadek przychodów z całokształtu działalności (8 524,2 mln zł) o 17,6%. Na koniec III kwartału 2013 roku sytuacja znacznie się poprawiła. Przychody z całokształtu działalności (2 383,6 mln zł) osiągnęły poziom 101,6% stanu analogicznego okresu roku ubiegłego.

Wynik finansowy netto w 2015 r. wyniósł 148,2 mln zł (dynamika 83,7%), w tym najwyższy był w przedsiębiorstwach handlu hurtowego - 127,3 mln zł (dynamika 91,6%).

Wskaźnik poziomu kosztów w 2015 r. w handlu osiągnął poziom 98,2%, tj. o 0,6% więcej niż w 2014 r. Najniższy, tj. najkorzystniejszy wystąpił w podmiotach zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi 97,7% (2014 r. - 96,2%). Przedsiębiorstwa z żadnego działu nie przekroczyły w 2015 r. wskaźnika poziomu kosztów równego 100%.

Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług w 2015 r. były niższe niż w roku poprzednim o 24,4%, nastąpił spadek przychodów we wszystkich trzech działach. W 2014 r. nastąpił wzrost wartości przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług o 9,6% w stosunku do roku 2013, przede wszystkim za sprawą przedsiębiorstw z sekcji: handel detaliczny z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi, gdzie przychody ze sprzedaży osiągnęły poziom 167,7% stanu roku poprzedniego. Spadek przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług zanotowano wśród placówek handlowych i zakładów zajmujących się handlem i naprawą pojazdów samochodowych - o 15,8%.

Tabela Nr 9.

PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY WYROBÓW I USŁUG* I W SEKCJI HANDEL I NAPRAWY			
DZIAŁY PKD	WIELKOŚĆ PRZYCHODÓW [MLN ZŁ]		
	2013 R.	2014 R.	2015 R.
handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi oraz naprawa pojazdów samochodowych	92,0	77,5	76,7
handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	248,8	254,6	215,4
handel detaliczny z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	71,3	119,6	49,1
OGÓŁEM HANDEL I NAPRAWY	412,1	451,7	341,3

* jednostki duże i średnie, na podstawie sprawozdania dg1

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Szczecinie.

Liczba handlowych podmiotów średnich i dużych w Szczecinie obniżała się systematycznie do roku 2010 (2008 r. – 939; 2009 r. – 934; 2010 r. – 931). W 2011 r. ich liczba wzrosła o 75 placówek, a w 2012 r. o dalsze 6, osiągając stan 1012 jednostek. W 2014 r. liczba handlowych podmiotów średnich i dużych obniżyła się o 12 podmiotów. Liczba pracujących w tych jednostkach wyniosła 9220 osób.

Nadal rośnie liczba sklepów wielkopowierzchniowych w Szczecinie. W 2012 r. było ich 188 (2011 r. – 176) o łącznej powierzchni sprzedażowej 303 656 m² (2011 r. – 284 551 m²). W 2014 r. nastąpił wzrost liczby sklepów wielkopowierzchniowych o 15 (o 8%). Liczba sklepów wyniosła 203, w tym 177 sklepów o powierzchni sprzedażowej od 400m² do 2000m² i 26 sklepów o powierzchni sprzedażowej większej od 2000m² (2012 r. – 25). Łączna powierzchnia sprzedażowa w sklepach wielkopowierzchniowych wynosiła 309 302m², w tym w sklepach o powierzchni sprzedażowej od 400m² do 2000m² – 137990m², a w sklepach o powierzchni sprzedażowej większej od 2000m² – 171 312m². W 2012 r. powierzchnia sprzedażowa sklepów wielkopowierzchniowych była mniejsza o 1,8% (303 656m²).

Sklepy wielkopowierzchniowe zatrudniały w 2014 roku 5484 pracowników (w 2012 roku – 5 432 pracowników, w 2011 roku – 5 305). Oznacza to trwały wzrost liczby pracowników.

Wśród sklepów wielkopowierzchniowych znajdowało się 12 hipermarketów (w 2012 roku – 13), 87 supermarketów (w 2012 roku – 75), 5 domów towarowych i handlowych (w 2012 roku – 5). Sklepy o powierzchni sprzedażowej większej niż 2000 m² to aktualnie 25 placówek (w 2011 roku – 24).

Tabela nr 10.

SKLEPY WG SPECJALIZACJI, PUNKTY SPRZEDAŻY PALIW W 2012 I 2014 ROKU W SZCZECINIE						
SPECJALIZACJA BRANŻOWA	LICZBA JEDNOSTEK		LICZBA PRACUJĄCYCH		POWIERZCHNIA SPRZEDAŻOWA W M ²	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014
spożywcza*	249	263	3 073	3032	93 775	8 9361
z napojami alkoholowymi	15	15	54	54	1 360	1 533
kosmetyczno-toaletowa	43	46	358	417	7 798	8 666
tekstylno-skórzana**	244	227	1 383	1 370	62 035	62 656
meblowo - oświetleniowa, RTV, AGD***	37	34	462	510	46 418	49 343
księgarnie i artykuły piśmienne	11	7	36	31	1 564	1 067
z pojazdami mechanicznymi	43	42	301	328	16 791	18 221
pozostałe sklepy	305	313	3 359	3286	158 734	161 193
stacje benzynowe	65	53	230	192	0	-
RAZEM	1 012	1 000	9 256	9 220	388 475	392 040

* branża ogólnospożywcza, mięsna, rybna, piekarniczo-ciastkarska

** sklepy z wyrobami włókienniczymi, odzieżowe, obuwnicze, z wyrobami skórzanymi

*** sklepy meblowe, ze sprzętem oświetleniowym, RTV, ze sprzętem gospodarstwa domowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Szczecinie.

Liczba handlowych podmiotów średnich i dużych w Szczecinie obniżała się systematycznie do roku 2010 (2008 r. – 939; 2009 r. – 934; 2010 r. – 931). W 2011 r. ich liczba wzrosła o 75 placówek, a w 2012 r. o dalsze 6, osiągając stan 1012 jednostek. W 2014 r. liczba handlowych podmiotów średnich i dużych obniżyła się o 12 podmiotów. Liczba pracujących w tych jednostkach wyniosła 9220 osób, tj. o 4% mniej niż w 2012 r.

W 2014 r. wzrosła jedynie liczba sklepów oraz osób zatrudnionych w branży kosmetyczno-toaletowej, a w 2012 roku wzrosła liczba sklepów oraz osób zatrudnionych w branży kosmetycznej, odzieżowej, skórzanej, papierniczej i księgarskiej. Nastąpił w niej również wzrost powierzchni sprzedażowej.

Natomiast w branżach: tekstylno-skórzanej i księgarskiej odnotowano spadek, zarówno placówek, jak i osób w nich zatrudnionych.

Wzrosła o 1% powierzchnia sprzedażowa ogółem, za wyjątkiem sklepów spożywczych i księgarni.

Na stacjach benzynowych nastąpił spadek zatrudnienia i liczby jednostek.

Według raportu Colliers International w 2015 r. w Szczecinie (aglomeracji) działało 11 centrów handlowych o łącznej powierzchni najmu 275 300 m² (GLA), co daje nasycenie na poziomie 494 m² GLA/1 000

mieszkańców. Największymi centrami handlowymi w Szczecinie są Galeria Kaskada (43 000 m² GLA) otwarta w centrum miasta w 2011 roku i Galaxy (42 500 m² GLA) otwarte w 2003 roku. Pozostałe centra to: Ster (ul. Ku Słońcu), Turzyn (ul. Bohaterów Warszawy), Molo (ul. Mieszka I), Tesco (ul. Milczańska), Auchan (Ustowo), Galeria Gryf (ul. Wiosenna), Real (ul. Struga), Outlet Park Szczecin (ul. Struga), Marcredo Center (ul. Struga).

Najbogatsza oferta sklepów znajduje się w Galerii Kaskada (ok. 150 lokali) i w centrum handlowym Galaxy (ok. 140 lokali). W centrach handlowych w Szczecinie działa łącznie ponad 670 sklepów. Największą grupę najemców stanowią podmioty z sektora mody (28%) oraz usług (15%). Dobrze reprezentowane są także: restauracje i kawiarnie (10%), obuwie, odzież i art. skórzane (10%) oraz zdrowie i uroda (8%).

Siedem centrów handlowych znajduje się na Lewobrzeżu Szczecina, a cztery na Prawobrzeżu.

W 2015 r. rozpoczęły się prace przy rozbudowie Outlet Park Szczecin o ok. 5 000 m² GLA (60 sklepów). Najmłodszy obiekt handlowy to otwarty w 2013 roku park handlowy Marcredo Center przy ul. Struga. W 2014 r. nie otwarto żadnego centrum handlowego w Szczecinie, według raportu Colliers International nie jest realizowany żaden nowy projekt handlowy w Szczecinie.

Szczecin jest jednym z mniejszych rynków handlowych w grupie największych polskich aglomeracji. Jedno centrum handlowe w aglomeracji szczecińskiej obsługuje średnio 50,7 tys. mieszkańców. Biorąc pod uwagę całkowitą siłę nabywczą mieszkańców miasta szacuje się, że na m² powierzchni szczecińskiego centrum handlowego przypada średnio ok. 60 800 PLN rocznie. Mieszkańcy Szczecina dysponują siłą nabywczą wyższą o 17% od średniej krajowej.

6.3.5 DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA

W Szczecinie brakuje siedzib instytucji finansowych, które byłyby związane z lokalną gospodarką. Osłabia to pozycję Szczecina w stosunku do innych regionów. Polityka rozwojowa funkcjonujących na rynku szczecińskim oddziałów i filii banków oraz instytucji bankowych, podobnie jak ich taktyka kredytowa, są uzależnione od strategii i decyzji ich central, nie znających lokalnej specyfiki oraz potrzeb i w związku z tym nie zainteresowanych bezpośrednio rozwojem lokalnej gospodarki. Brakuje również lokalnych firm w zakresie obsługi ubezpieczeniowej i leasingowej.

W 2015 r. przychody z całokształtu działalności w sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa wyniosły 1 151,3 mln zł (dynamika 142,4%). W sekcji tej dane dotyczące działu: finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych objęte były tajemnicą statystyczną, znane były dane dla działu: działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusz emerytalne - w 2015 r. przychody ogółem wyniosły 1 136,4 mln zł (dynamika 143,3%).

Wynik finansowy netto w 2015 r. wyniósł 3 284 mln zł (dynamika 89,8%).

Wskaźnik poziomu kosztów w 2015 r. w sekcji osiągnął poziom 99,6%, tj. o 0,2% więcej niż w 2014 r. W przypadku działu działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusz emerytalne wskaźnik był równie wysoki i wynosił 99,7% (wzrost o 0,1% w stosunku do 2014 r.).

Przychody netto ze sprzedaży wyrobów i usług w 2015 r. były niższe niż w roku poprzednim o 1,3% i wyniosły 20,0 mln zł.

6.3.6. GOSPODARKA MORSKA

Położenie geograficzne województwa zachodniopomorskie determinuje w sposób naturalny prowadzoną działalność gospodarczą podmiotów. Położenie na południowym wybrzeżu Morza Bałtyckiego, dostępnego przez żeglowną Odrę oraz Zalew Szczeciński powoduje że w Szczecinie znajduje się port morski, funkcjonują stocznie remontowe, jachtowe oraz żegluga morskiej oraz przedsiębiorstwa świadczące usługi dla szeroko pojętego sektora morskiego.

W 2014 r. funkcjonowało w województwie zachodniopomorskim 3 078 podmiotów gospodarki morskiej (2013 r. - 3 022, 2012 r. 2 919), co wskazuje na stały trend wzrostowy. W Szczecinie działało 1 257

podmiotów gospodarki morskiej, co stanowi 40,8% działających w województwie zachodniopomorskim. Najwięcej podmiotów funkcjonowało w dziale: produkcja i naprawa łodzi i statków - 623 przedsiębiorstwa. 97,7% podmiotów było w prywatnych rękach.

Przeciętne zatrudnienie¹⁰ w szczecińskich podmiotach gospodarki morskiej w Szczecinie wynosiło w 2014 roku 7 668,2 osoby. Największe przeciętne zatrudnienie odnotowano w przedsiębiorstwach produkujących statki i łodzie - 2 867,4 i zajmujących się przeładunkiem, magazynowaniem i przechowywaniem towarów w portach morskich - 1 051,1 osoby.

Przychody z całokształtu działalności w podmiotach gospodarki morskiej w Szczecinie w 2014 r. wyniosły 2 954,3 mln zł, w tym 678,3 mln zł osiągnęły firmy produkujące i naprawiające łodzie i statki, a 513,3 mln zł przedsiębiorstwa zajmujące się przeładunkiem, magazynowaniem i przechowywaniem towarów w portach morskich.

TRANSPORT MORSKI

W 2015 r. w morskiej i przybrzeżnej flocie transportowej w Polsce odnotowano spadek liczby statków. Morską flotą transportową polscy armatorzy przetransportowali więcej ładunków niż w 2014 r., natomiast przewozy pasażerów w komunikacji międzynarodowej uległy zmniejszeniu. Po raz kolejny, począwszy od 2012 r., w portach morskich odnotowano wzrost obrotów ładunkowych. W portach o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej (w Gdańsku i Szczecinie) zwiększyły się obroty ładunkowe, natomiast spadły – w Gdyni i Świnoujściu.

Transport morski w Szczecinie reprezentowany jest przez trzech armatorów: Grupa Polskiej Żeglugi Morskiej w Szczecinie (PP Polska Żegluga Morska, Żegluga Polska SA, Unity Line Sp. z o.o.), EuroAfrica Shopping Lines Ltd. i Unibaltic Sp. z o.o.

Morska flota transportowa szczecińskich armatorów liczyła na koniec 2014 roku 75 statków o nośności 2398 (DWT) tys. ton. W stosunku do roku 2013 liczba statków zmniejszyła się o 6, a nośność o 311 tys. ton. Jest to wynikiem prowadzonej polityki inwestycyjnej przez armatorów (wycofywanie z użycia starszych jednostek i stopniowy zakup nowych statków). Można zaobserwować niewielki udział statków pływających pod polską banderą w ogólnej liczbie statków morskiej floty transportowej (2014 r. - 8, 2013 r. - 9). Jest to związane ze zjawiskiem przeflagowania statków przez polskich armatorów na „tanią banderę” („wygodną banderę”), czyli morską flagę handlową państwa, które umożliwia obcym armatorom rejestrację statku za stosunkowo niską opłatą, przy stosunkowo niskich podatkach i kosztach eksploatacji oraz liberalnych przepisach w kwestii bezpieczeństwa pracy, zabezpieczenia socjalnego załogi itp. (np. Liberia, Panama, Bahamy, Cypr). Proces ten objął prawie wszystkie statki, z pominięciem najstarszych jednostek, które systematycznie wycofywane są z eksploatacji.

Tabela nr 11.

MORSKA FLOTA TRANSPORTOWA ARMATORÓW SZCZECIŃSKICH W LATACH 2005-2014				
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014
Liczba statków ogółem	36	101	81	75
Nośność (DWT) w tys. t	716	2651	2709	2398
Pojemność brutto (GT) w tys.	562	1855	1796	1618
Stan załogi statków	-	-	1780	1649
Statki do przewozu ładunków stałych	25	80	68	63
w tym: masowce	11	68	63	59
zbiornikowce	2	7	3	2
promy	7	11	7	7
Statki pasażerskie	2	3	3	3
W tym: statki pływające pod polską banderą	9	10	9	8

Źródło: Rocznik statystyczny gospodarki morskiej 2015, GUS, Warszawa 2015.

¹⁰ Dane nie obejmują podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób; bez uczniów, osób zatrudnionych poza granicami kraju i osób wykonujących prace nakładczą oraz agentów.

Polska Żegluga Morska jest największym polskim armatorem oraz jednym z największych w Europie. Podstawowym sektorem działalności PŻM jest przewóz ładunków masowych, np.: węgla, zboża w żegludze nieregularnej o zasięgu globalnym. Armator jest także światowym liderem na niszowym rynku przewozów płynnej siarki. Polska Żegluga Morska ma status przedsiębiorstwa państwowego, jednak wszystkie działania w zakresie eksploatacji tonażu oraz inwestycji, prowadzone są samodzielnie bez udziału jakichkolwiek subsydiów ze strony państwa.

Polska Żegluga Morska posiada 59 statków o łącznej nośności 2,2 mln DWT. Są to masowce w grupach: Handy-size (45 jednostek) oraz Panamax (8 jednostek). Poza masowcami PŻM posiada 2 siarkowce, a także cztery promy: m/f „Polonia”, m/f „Gryf”, m/f „Wolin”, m/f „Skania” zarządzane przez peżetemowską spółkę Unity Line.

Polska Żegluga Morska realizuje obecnie program inwestycyjny na lata 2015-2020. W jego ramach powstanie łącznie 18 masowców, w dwóch seriach, zbudowanych w dwóch chińskich stocznicach, o łącznej wartości ponad 400 mln dolarów. Pierwsza seria to masowce o wielkości podobnej do sprawdzonej na rynku serii statków typu „Kujawy” (38 000 DWT.). Nowych statków będzie 12. W październiku 2015 r. w stoczni Yangfan odbyło się wodowanie pierwszego statku z tej serii - m/s „Armia Krajowa”.

Druga seria to „jeziorowce” o zwiększonej w stosunku do poprzedniej serii statków typu „Miedwie” nośności 36.500 DWT, których powstanie 6. Będą one wchodzić do eksploatacji w 2017 roku.

Stan zatrudnienia w Polskiej Żegludze Morskiej na 31.12.2014 roku to 2 776 osoby, w tym 2 506 w załogach pływających - oficerów i marynarzy oraz 270 pracowników lądowych. Członkowie załóg statków PŻM to w stu procentach obywatele polscy. Jednorazowo „na burcie” wszystkich jednostek pływa łącznie około 1 500 osób.

Badany okres 2013-2015 był kolejnym okresem głębokiego kryzysu na rynku przewozów masowych na świecie. Głównym problemem był nadpodaż tonażu, który sprawiał, że stawki przewozowe na całym świecie były bardzo niskie. Przy zbyt dużej ilości masowców na rynku, dostęp do ładunków - zwłaszcza dla jednostek starszych - był bardzo trudny. Obrazuje to podstawowy indeks kondycji rynku masowego - Baltic Dry Index. W grudniu 2014 znajdował się on na poziomie ok. 2176 punktów, natomiast w grudniu 2015 r. na poziomie ok. 803 pkt.

Statki PŻM przewiozły w 2014 r. 17,9 mln ton ładunków i było to o 0,3 mln mniej niż w 2013 roku. Należy jednak podkreślić, że w 2014 r. całkowity tonaż PŻM zmniejszył się o ok. 300 tys. ton (cztery statki typu panamax zostały sprzedane na złom, żaden nie wszedł do eksploatacji), a efektywność przewozowa pozostała na porównywalnym poziomie. W strukturze przewozowej PŻM w 2014 roku dominowało zboże, którego przewieziono 5,7 mln ton (5,2 mln w 2013 r.), następną grupą były nawozy sztuczne - 1,2 mln ton (podobny poziom jak w 2013 r.).

Tendencja spadkowa przewozu ładunków zaobserwowana została także w 2015. Armator przewiózł 15,2 mln ton ładunków, czyli o 2,7 mln ton mniej niż w 2014 roku. Było to wynikiem złej kondycji rynku, trudności w dostępie do ładunków, ale także dalszej sprzedaży statków przez PŻM (w 2015 roku sprzedano sześć statków, w tym grupy panamaxów o nośności 74 tys. DWT każdy). W strukturze przewozowej w 2015 dalej dominowało zboże, którego przetransportowano 4,6 mln ton, o 1,1 mln ton mniej niż w 2014 r.

Obok podstawowej formy działalności tj. przewozów masowych, przedsiębiorstwo realizuje poprzez swoją spółkę Unity Line żeglugę promową na Bałtyku. Struktura floty **Unity Line** umożliwia obsługę wszystkich grup odbiorców: pasażerów, spedytorów oraz przewoźników drogowych i kolejowych. Promy w zarządzie Spółki eksploatowane są na liniach: Świnoujście – Ystad oraz Świnoujście – Trelleborg. Spółka posiada siedem promów: m/f Polonia, m/f Skania, m/f Jan Śniadecki, m/f Kopernik, m/f Gryf, m/f Galileusz, m/f Wolin. Unity Line obsługuje całość przewozów kolejowych między Polską a Szwecją oraz ponad 63% wolumenu na rynku transportu samochodów ciężarowych. Promy przewożą rocznie ponad 340 000 pasażerów i ponad 250 000 kierowców ciężarówek.

Drugim armatorem jest **EuroAfrica Shipping Lines** (od 2010 r. spółką Grupy Kapitałowej Hass Holding Limited). Od prawie dwudziestu pięciu lat podstawową działalnością Euroafrica jest świadczenie usług przewozów morskich ładunków. Aktualnie obsługiwane są regularne linie z następującymi krajami: Wielką Brytanią, Szwecją oraz Afryką Zachodnią – z portów bałtyckich i zachodnioeuropejskich. Euroafrica

eksploatuje 12-14 statków, a struktura floty pozwala na obsługę różnych ładunków: konwencjonalnych (w tym sztuk ciężkich i ponadgabarytowych), kontenerów, samochodów ciężarowych, zestawów drogowych i wagonów kolejowych. Promy Euroafrica pływają pod zarządem Unity Line (M/f Galileusz, m/f Kopernik i m/f Jan Śniadecki).

Najmłodszym szczecińskim armatorem jest **Unibaltic** (2003 r.). Firma zajmuje się transportem morskimi produktami płynnymi oraz masowymi między portami europejskimi. Oprócz tego zapewnia pełną obsługę agencyjną statków w portach i stocznjach polskich, kompleksowe usługi logistyczne wraz z frachtowaniem statków, a także pośrednictwo w aranżowaniu remontów oraz szeroko pojęte zaopatrzenie jednostek pływających. Flota liczy 11 statków: 9 chemikaliowców oraz 2 masowce. W okresie 2013-2015 firma powiększyła swoją flotę o 4 statki.

PORT MORSKI

Obroty ładunkowe w portach morskich w Polsce w 2015 r. wyniosły 69,7 mln ton, tj. o 1,4% więcej niż w 2014 r., z czego obroty w porcie Świnoujście stanowiły 16,9%, a w porcie Szczecin – 11,9%. W porcie Szczecin zanotowano wzrost obrotów w porównaniu z rokiem poprzednim o 1,6%, natomiast w Świnoujściu spadek obrotów ładunkowych o 5,6%.

Obrót ładunków tranzytowych w 2015 r. w Polsce wyniósł 10,4 mln ton i zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 19,2%. Najwięcej ładunków tranzytowych przeładowano w portach: Gdańsk (67,7%), Świnoujście (20,6%) oraz Szczecin (8,9%). Spadek ładunków tranzytowych odnotowano w Szczecinie (o 40,4%), i Świnoujściu (o 25,8%).

Należy jednak zauważyć, że sumując przeładunki trzech portów zlokalizowanych w województwie zachodniopomorskim (Świnoujście, Szczecin, Police) w sumie osiągnęły one 31,3% ogółu obrotów portowych tj. o 14,1% mniej niż jeden tylko port w Gdańsku. Taki rozkład obrotów wyraźnie pokazuje, jak bardzo potrzebne są inwestycje w portach Pomorza Zachodniego, jak np. terminal kontenerowy w Świnoujściu, które spowodują zwiększenie przeładunków.

Tabela nr 12.

STATKI TRANSPORTOWE WCHODZĄCE DO PORTU W SZCZECINIE W LATACH 2008-2015	
ROK	PORT SZCZECIN
2008	3313
2009	2775
2010	3185
2011	3084
2012	2822
2013	2872
2014	2619
2015	2828

Źródło: Rocznik statystyczny gospodarki morskiej 2015, GUS, Warszawa 2015; Rocznik statystyczny gospodarki morskiej 2013, GUS, Warszawa 2013.

Do portu szczecińskiego w 2015 roku wpłynęło 2828 statków (w 2013 r. 2 872) o pojemności netto 5450,3 tys. ton (w 2013 r. 4840,1 tys. ton), w tym 2 467 (w 2013 r. 2 441) w ruchu międzynarodowym o pojemności 5055 tys. ton (w 2013 r. - 4 564,9 tys. ton).

Najwięcej statków pochodziło z kraju bandery: Holandia - 471 statków (w 2013 r. - 432 statki), Antigua i Barbuda - 378 (w 2013 r. 426), Cypr - 191 (w 2013 r. - 148), Niemcy - 137 (w 2013 r. - 142), Gibraltar - 129 (tylko w 2013 r.).

W międzynarodowym ruchu pasażerów port morski w Szczecinie przyjął w 2014 r. 705 pasażerów (w 2013 r. 1059). Port morski w Świnoujściu jest rekordzistą w ruchu pasażerów, w 2014 r. było to 969 512 pasażerów (o 12% więcej niż w 2013 r.).

Jednym z największych kompleksów portowych w regionie Morza Bałtyckiego jest zespół portowy Szczecin-Świnoujście, który stanowi istotny element infrastruktury europejskiego korytarza transportowego - najkrótszego połączenia Skandynawii ze środkową i południową częścią Europy. Portami zarządza Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA. Do zadań Spółki należy zarządzanie nieruchomościami i infrastrukturą portową, prognozowanie i planowanie rozwoju portów, a także budowa, modernizacja i utrzymanie infrastruktury portowej, jak również pozyskanie nieruchomości na potrzeby rozwoju portów.

Port w Szczecinie oddalony jest od morza o 68 km. Przejście torem wodnym z reddy w Świnoujściu do Szczecina trwa ok. 4 godziny. Port może przyjmować statki o zanurzeniu do 9,15m i długości 215 m. Port w Szczecinie ma charakter uniwersalny i obsługuje zarówno towary drobnicowe, jak i masowe. Specjalizacją portu jest przeładunek i składowanie kontenerów, wyrobów hutniczych, ładunków ponadgabarytowych, a także papieru i celulozy. Port morski w Szczecinie posiada najdłuższe, spośród portów w kraju, nabrzeże przeładunkowe, co sprzyja rozwojowi przemysłu oraz usług związanych z gospodarką morską.

Port w Szczecinie jest największym w Polsce centrum przeładunkowym bloków granitowych. Obsługiwane są tu także ładunki masowe suche - takie jak węgiel, koks, kruszywa, zboże, nawozy oraz ładunki płynne, także te wymagające specjalnych warunków składowania i przeładunku, jak np. smoła.

Port w Świnoujściu może przyjmować statki o zanurzeniu do 13,2 m i długości do 270 m. Jednym z głównych elementów tego portu jest największy w Polsce terminal obsługujący suche ładunki masowe, przede wszystkim węgiel i rudę importowaną dla hut polskich, czeskich i słowackich. Kolejnym elementem oferty portu w Świnoujściu jest terminal promowy wyposażony w pięć stanowisk do obsługi promów pasażersko-samochodowych i samochodowo-kolejowych na trasie do/ze Szwecji. W 2015 r. w Świnoujściu powstał nowy terminal promowy. Na Terminalu Promowym w Świnoujściu w kierunku Skandynawii realizowanych jest 11 odciecz promów. Daje to Terminalowi Promowemu w Świnoujściu pozycję lidera w tym zakresie. Znalazło to swój wyraz w uznaniu przez Komisję Europejską tego połączenia za „Autostradę Morską”.

Przeładunki w 2015 roku w zespole portów Szczecin-Świnoujście były na poziomie zbliżonym do roku 2014, tj. ponad 23 mln ton. Wzrosty odnotowano w pięciu grupach towarowych:

- przeładunki kontenerów - 12% wzrost wobec roku 2014 r.;
- przeładunki drobnicy - 9% wzrost w stosunku do 2014 r.;
- przeładunki ropy - wzrost wyniósł 4,1% wobec 2014 r.;
- przeładunki ładunków z grupy inne masowe - o 6,2% więcej niż w roku 2014 r.;
- przeładunki zbóż - 6,1 % wzrost w stosunku do 2014 r., w tej grupie towarowej jest to najlepszy wynik od 1981 r.

O jedną trzecią spadły przeładunki węgla, w 2015 roku przeładowano 3 119,8 tys. ton węgla. Złożyło się na to mniejszy eksport polskiego węgla oraz import węgla z zagranicy. Ponadto w portach obsłużono znacznie mniejszą ilość największych statków z węglem, jakie mogą wchodzić do portu Świnoujście.

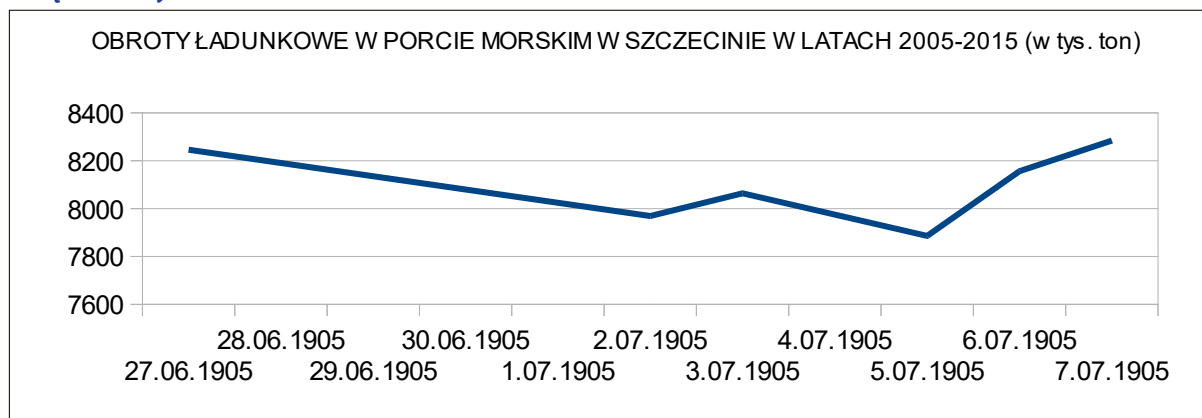
Tendencja wzrostowa przeładunków w zespole portów Szczecin-Świnoujście utrzymuje się od 2013 roku. Wolumen przeładowywanych ładunków wzrósł w porównaniu do 2013 roku o blisko 3%.

Obserwując obroty ładunkowe w porcie w Szczecinie można stwierdzić tendencję wzrostową od 2013 roku. W 2015 r. w porcie w Szczecinie przeładowano przede wszystkim:

- ładunki masowe suche - 4 798, 6 tys. ton;
- ładunki masowe ciekłe - 1266,6 tys. ton;
- kontenery duże - 511 tys. ton;
- pozostałe ładunki drobnicowe - 1705,8 tys. ton;
- ładunki toczne niesamobieżne - 1 tys. ton.

Wykres **OBROTY ŁADUNKOWE W PORCIE MORSKIM W SZCZECINIE W LATACH 2005-2015 (w tys. ton)**

Załącznik: wykres 1

Źródło: Gospodarka morską w Polsce w 2015 r., GUS, Warszawa 2016, Rocznik statystyczny gospodarki morskiej 2015, GUS, Warszawa 2015; Gospodarka morską w Polsce w 2013 r., GUS, Warszawa 2015.

Na rozwój zdolności przeładunkowych miały wpływ także inwestycje wewnątrzportowe współfinansowane z funduszy unijnych, na które w latach 2007-2014 wydano ponad 600 mln złotych. Należą do nich ukończona w 2014 r. modernizacja dróg kołowych, czy kolejowych w obu portach, wybudowanie w Szczecinie nowego Nabrzeża Niemieckiego (2015 r.) oraz rozbudowa Nabrzeża Zbożowego. Terminalowi Promowemu w Świnoujściu przybyło w 2015 szóste stanowisko promowe. W rezultacie do Świnoujścia będą mogły teraz zawijać duże promy o maksymalnej długości 220 m oraz największe pełnomorskie statki wycieczkowe, jakie mogą wejść na Bałtyk. Obydwa porty wzbogaciły się o blisko 600 nowych miejsc parkingowych w 2015 r.

Kluczową inwestycją dla kraju i regionu jest budowa terminala LNG w Świnoujściu. W grudniu 2015 roku. zawinął do terminala LNG w Świnoujściu pierwszy statek z dostawą skroplonego gazu ziemnego. Metanowiec „Al Nuaman” dostarczył ok. 210 tys. m sześciennych surowca przeznaczonego do schłodzenia i rozruchu instalacji.

Na budowę terminala LNG w Świnoujściu składały się cztery projekty. Pierwszy to inwestycja zrealizowana przez Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA w postaci budowy nabrzeża w porcie zewnętrznym w Świnoujściu. Drugi – wykonany przez Urząd Morski w Szczecinie - budowa falochronu osłonowego oraz toru wodnego wraz z obrotnicą. Trzeci, to budowa lądowej części terminala – zrealizowana przez PLNG. I czwarty - budowa systemu przesyłowego gazu łączącego nowo budowany terminal z krajowym systemem krajowych gazociągów – odpowiedzialny OPG Gaz – System S.A. Funkcję koordynatora dla całego programu LNG, z uwagi na jego skomplikowany i złożony system pełni Spółka Gaz – System.

Na dalsze inwestycje w latach 2015-2022 spółka Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście planuje wydatkowanie kwoty ok. 1,3 mld zł. W 2014 r. spółka przyjęła nową strategię rozwoju do roku 2027. Strategia rozwoju portów morskich w Szczecinie i Świnoujściu do 2027 roku została przygotowana w oparciu o diagnozę uwarunkowań rynkowych i prawnych. Kluczowe znaczenie dla dalszego rozwoju portów w Szczecinie i Świnoujściu mają m.in.:

- pogłębienie toru wodnego Świnoujście – Szczecin do głębokości 12,5 m na całej długości,
- pogłębienie toru podejściowego w Świnoujściu od strony Morza Bałtyckiego do głębokości 14,5 m w pierwszym etapie, docelowo do głębokości 16,7 m,
- budowa portu zewnętrznego w Świnoujściu z nabrzeżami o głębokości technicznej 17 m,
- inwestycje drogowe – lokalne m.in. przebudowa układu komunikacyjnego w rejonie Międzyodrza w Szczecinie, przebudowa i rozbudowa układu drogowego w Świnoujściu – krajowe i międzynarodowe ukończenie budowy i modernizacji drogi DK/S3,
- modernizacja linii kolejowych E59 i C-E59, modernizacja i rozbudowa infrastruktury dojazdowej do portu w ciągu linii kolejowej 401 Szczecin Dąbie-Świnoujście Port,
- modernizacja Odrzańskiego Systemu Wodnego wraz z likwidacją barier utrudniających rozwój żeglugi śródlądowej,
- realizacja projektu połączenia Odry z Dunajem,

- rewitalizacja terenów obu portów wykorzystywanych na cele gospodarcze, jak również działania prorozwojowe podejmowane na pozostałych terenach portowych.

Największym wyzwaniem jest pogłębienie toru wodnego do głębokości technicznej 12,5m. Jest to konieczność, która wynika z tendencji na światowym rynku żegludowym. Od wielu lat pojawiają się coraz większe statki, z większym zanurzeniem, które mogą przewozić coraz większe ilości towarów. Jeśli tor wodny nie zostanie pogłębiony, liczba statków, które nie będą w stanie wpłynąć do portu w Szczecinie będzie wzrastać. Dalszy rozwój dzięki temu portu szczecińskiego stanowić będzie o dalszym wzmocnieniu Szczecina jako centrum gospodarczego regionu. Inwestycja ta miałaby także ogromne znaczenie nie tylko dla transportu morskiego, ale także w przypadku reaktywacji w Szczecinie wielkiego przemysłu stoczniowego.

Należy wspomnieć także, że w grudniu 2015 r. niemiecki sąd w Hamburgu odrzucił skargę Zarządu Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA, której przedmiotem było pozwolenie na ułożenie gazociągu Nord Stream na dnie Morza Bałtyckiego. ZMPSIŚ SA domagał się takiego ułożenia gazociągu, aby ten nie blokował dostępu do portu dla statków o zanurzeniu większym niż 13,5 m. Związane jest to z planami inwestycyjnymi spółki w zakresie budowy nowych terminali głębokowodnych w porcie w Świnoujściu. Odrzucając skargę sąd nie podał przyczyn takiego rozstrzygnięcia. ZMPSIŚ SA czeka na uzasadnienie sądu. Po zapoznaniu się z nim Spółka będzie zaskarżała to rozstrzygnięcie do sądu wyższej instancji.

6.3.7. PRZEMYSŁ STOCZNIOWY

W Polsce w 2014 r. działało 5,2 tys. podmiotów zajmujących się produkcją i naprawą statków i łodzi oraz pozostałą działalnością stoczniową; województwie zachodniopomorskim funkcjonowało ich 1,3 tys. W Szczecinie funkcjonowały w 2014 r. 623 podmioty zajmujące się produkcją i naprawą statków i łodzi, 53 podmioty zajmujące się przeładunkiem, magazynowaniem i przechowywaniem towarów w portach morskich. Przeciętne zatrudnienie w tych obu działach wyniosło 3 918,5 osób.

Liczba jednostek pływających wyprodukowanych w Polsce w 2014 r. wyniosła osiem sztuk. W Szczecinie zbudowano dwa statki – lodołamacze. Obecnie w portfelu polskie stocznie mają 19 statków, ale ani jeden nie jest zamówiony w stoczniach szczecińskich.

Największy wpływ na stan gospodarki morskiej w Szczecinie w ciągu ostatnich lat miał kryzys przemysłu stoczniowego oraz ogólnoświatowe spowolnienie gospodarcze przełomu pierwszej i drugiej dekady XXI wieku. Dwukrotny (2002, 2009) upadek największej stoczni w regionie spowodował liczne kłopoty kooperantów, z których wielu ulokowanych jest w Szczecinie, województwie zachodniopomorskim i innych regionach kraju.

Morska Stocznia Remontowa Gryfia S.A. powstała w wyniku połączenia dwóch zachodniopomorskich zakładów, które od września 2013 r., prowadzą działalność operacyjną jako jedna spółka. Stocznia posiada dwa zakłady produkcyjne, w Szczecinie i Świnoujściu. Początki działalności stoczni w Szczecinie sięgają początku lat pięćdziesiątych poprzedniego wieku, a stocznia w Świnoujściu 1968 r. MSR Gryfia S.A. posiada bogate zaplecze techniczne, umożliwiające kompleksowe remonty i przebudowy zarówno dużych statków handlowych, jak i promów pasażerskich oraz specjalistycznych jednostek wielozadaniowych. Centralne położenie stoczni w Europie, bliska odległość od głównych tras komunikacyjnych transportu lądowego i od ważnych linii żegludowych oraz bogata infrastruktura sprawia, że oba zakłady są dobrym partnerem do prowadzenia remontów jednostek.

MSR Gryfia S.A. dysponuje łącznie sześcioma dokami pływającymi w Szczecinie i Świnoujściu, w tym jednym z najnowszych i największych w Polsce – dokiem nr 5 o nośności 17 000 ton, który pozwala na dokowanie statków do 40 000 DWT. Ponadto remonty mniejszych statków wykonywane są na trzech pontonach.

Wstępne wyniki finansowe według władz spółki wskazują, że rok 2015 MSR Gryfia zakończyła z przychodami ze sprzedaży na poziomie ponad 183 mln złotych, co oznacza wzrost w porównaniu do roku 2014 o ponad 20 mln złotych. Łącznie w ciągu całego roku 2015 MSR Gryfia wyremontowała 231 statków różnego typu. Przy zachowaniu podobnej liczby remontowanych statków (w porównaniu do 2014 r.),

przychody z tego segmentu działalności są wyższe niż rok wcześniej. Oznacza to, że MSR Gryfia wykonuje projekty bardziej skomplikowane i o wyższej wartości.

W sierpniu 2015 r. stocznia uzyskała certyfikat systemu kwalifikowania Achilles, potwierdzającego normy produktów i usług dla przemysłu naftowego. Armator Reederei Hermann Buss GmbH & Co. KG, który regularnie współpracuje ze stoczną, przyznał spółce certyfikat Supplier of the Year potwierdzający wysoką ocenę kompetencji spółki. W 2015 roku stocznia pozyskała koncesję na obrót bronią i materiałami wybuchowymi, która otwiera jej możliwość realizacji zleceń na potrzeby Marynarki Wojennej.

Na terenie byłej Stoczni Szczecińskiej Nowa, na 45-hektarowym terenie, został utworzony **Szczeciński Park Przemysłowy sp. z o.o.** W 2015 roku na terenie parku prowadziło działalność 65 podmiotów, w tym ok. 30 z sektora morskiego (wzrost o 16 podmiotów w stosunku do 2013 r.) – m. in. budowa i przebudowa statków, naprawa i remonty statków, serwis elektryczny statków, produkcja i montaż konstrukcji stalowych.

Od 2014 roku Szczeciński Park Przemysłowy realizuje projekt „Podniesienie atrakcyjności Szczecińskiego Parku Przemysłowego” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013. W ramach projektu będą zrealizowane następujące zadania inwestycyjne:

- modernizacja bocznic kolejowej,
- modernizacja budynku na potrzeby socjalne,
- zakup przecinarki CNC.

Inicjatywą Szczecińskiego Parku Przemysłowego jest stworzenie w 2016 r. Szczecińskiego Konsorcjum Okrętowego, które zrzeszałoby przedsiębiorstwa z kraju i zagranicy, chcące budować w Szczecinie kompletnie wyposażone statki.

Na terenie Szczecina działa także wiele przedsiębiorstw zajmujących się remontami statków, produkcją i remontami jachtów, produkcją sekcji stoczniowych, projektowaniem i produkcją wyposażenia.

Gmina Miasto Szczecin jest członkiem Stowarzyszenia Zachodniopomorski KLASTER MORSKI. Jest to inicjatywa oddolna głównie małych i średnich firm przemysłu stoczniowego oraz producentów konstrukcji wielkogabarytowych, a także szczecińskiej Akademii Morskiej i Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego oraz kilku tzw. instytucji z otoczenia biznesu. Na terenie Szczecina funkcjonują dwie specjalne strefy ekonomiczne: Kostrzyńsko-Słubicka i Mielecka. W 2014 roku efektem działania Mieleckiej SSE w Szczecinie były skumulowane nakłady inwestycyjne w wys. 196 568 292,46 zł. Powstało 263 nowych miejsc pracy na terenie strefy, a sektorami wiodącymi w strefie były produkcja wyrobów metalowych gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń.

6.3.8. ŻEGLUGA ŚRÓDLĄDOWA

Sieć rzeczna w Polsce jest jedną z lepiej rozwiniętych w Europie, ale niewykorzystanych pozostaje ponad 3600 km szlaków wodnych. W przewozach dominuje transport drogowy, chociaż transport rzeczny jest uznany za najbardziej ekologiczny, a także tani i bezpieczny. W 2014 roku w Polsce armatorzy śródlądowi dysponowali 207 pchaczami oraz holownikami, których liczba zmniejszyła się o 1% w porównaniu do poprzedniego roku. Wzrosła liczba barek z własnym napędem – do 79, a zmniejszyła się liczba statków pasażerskich – do 99.

Udział transportu śródlądowego w przewozach ładunków ogółem w latach 2000 - 2014 zmniejszył się z 0,8% do 0,4%. W 2014 r. statkami rzecznyimi przetransportowano 7629 tys. t ładunków. W 2014 r. w transporcie międzynarodowym przewieziono 2796 tys. ton ładunków (o 0,7% mniej niż w roku poprzednim), co stanowiło 36,6% wszystkich towarów przewiezionych przez polskich armatorów.

Do głównych akwenów województwa zachodniopomorskiego należy dolny odcinek Odry wraz z Odrą Zachodnią, Odrą Wschodnią i Regalicą oraz szczeciński węzeł wodny z Jeziorem Dąbie. Odrzańska Droga Wodna, stanowiąc element Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC-ROUTE65, wiąże aglomerację szczecińską oraz morsko-rzeczne porty i przeładownie ujścia Odry z aglomeracją wrocławską i górnośląską, z wielkopolskim obszarem gospodarczym i pozostałą siecią polskich dróg wodnych,

a poprzez kanały Odra–Hawela i Odra–Szprewa z aglomeracją berlińską oraz zachodnią częścią kontynentu europejskiego. Warto pamiętać, że w sieci dróg wodnych o międzynarodowym znaczeniu, które określa Konwencja AGN, znajduje się szlak – E-30, łączący Morze Bałtyckie z Dunajem w Bratysławie, obejmując na terenie Polski Odrę, od Świnoujścia do granicy z Czechami.

Niedostateczne zagospodarowanie dróg żeglownych w Polsce, zarówno rzek skanalizowanych, swobodnie płynących oraz kanałów, jak również wymiary śluz, głębokości i szerokości szlaków wodnych, a także wysokości mostów – wszystko to wpływa na specyfikę żeglugi śródlądowej i powoduje, że odgrywa ona marginalną rolę w polskim systemie transportowym.

W przypadku Odry w rejonie Szczecina niepełne wykorzystanie ruchu żeglugowego spowodowane jest zbyt małymi głębokościami tranzytowymi oraz prześwitami pionowymi i poziomymi przęseł żeglugowych mostów szczecińskiego węzła wodnego (most kolejowy na Odrze Zachodniej, most drogowy „Portowy” oraz most kolejowy na Parnicy), co często uniemożliwia dostęp do portu szczecińskiego oraz pozostałych portów ujścia Odry.

Największe jednak utrudnienie dla śródlądowego taboru wodnego na tej trasie stanowią warunki hydrometeorologiczne, tzn. zalodzenie, mgła, wiatr i towarzyszące mu falowanie. W obrębie dolnego odcinka rzeki Odry nie ma po stronie polskiej portów śródlądowych jako wyłączonych obiektów administracyjnych. Żegluga korzysta z urzędzeń i nabrzeży portów morskich i przeładowni zakładowych. Port szczeciński nie zapewnia korzystnych warunków dla obsługi barkowej. Żegluga śródlądowa napotyka też na szereg innych trudności: brak wyznaczonych nabrzeży, brak urzędzeń specjalistycznych do załadunku i wyładunku jednostek żeglugi śródlądowej, brak wyznaczonych miejsc postojowych. To jedna z głównych przyczyn spadku wielkości i udziału przewozów żeglugi śródlądowej, na który wpływ miały również uwarunkowania gospodarcze i koniunkturalne na rynku usług portowych.

Od 2012 roku nie ma regularnego transportu wodnego na Odrze. To co pozostało, to w większości przewozy ze Szczecina do Berlina, do których wykorzystuje się tylko niewielki odcinek Odry na północy. Pozostałe 700 km aż do Koźła to od kilku lat niemal kompletnie pusta wodna autostrada. Aby przywrócić żeglowność Odrze, pierwszym priorytetem jest osiągnięcie międzynarodowej klasy żeglowności (IV), co oznacza zapewnienie na rzece takich parametrów, które umożliwią przewóz do 50 mln ton ładunków rocznie. Odra będzie mogła też być przyłączona do międzynarodowej sieci dróg wodnych. Potencjał żeglugi śródlądowej jest jednak duży. W przypadku Odry, transport wodny śródlądowy posiada jedynie 4% udziału w obsłudze zaplecza gospodarczego portów Szczecin–Świnoujście. Przedsiębiorstwa w pasie Odrzańskiej Drogi Wodnej generują rocznie ok. 10 mln ładunków w handlu morskim. Badania wskazują, że w wyniku poprawy żeglowności na Odrze, powstaną warunki dla przejścia przez transport wodny śródlądowy ok. 10 mln ton ładunków rocznie korzystających z transportu morskiego w relacjach z portami w Szczecinie i Świnoujściu. Będą to zarówno ładunki masowe, jak i drobnica konwencjonalna. Przy IV klasie żeglugowej, można oczekiwać przesunięcia na drogi śródlądowe kolejnych ładunków w układzie międzykorytarzowym, w tym ok. 100 tys. TEU ładunków w kontenerach. Pojawi się również wolumen ładunków w ramach tzw. popytu wzbudzonego, wynikającego z pojawienia się nowych inwestorów, którzy zdecydują się skorzystać z żeglownej drogi wodnej. Dodatkowo, w przypadku likwidacji ostatnich wąskich gardeł na drodze wodnej Szczecin–Berlin, istnieją realne przesłanki na realizację na tej trasie przewozów ładunkowych na poziomie 2 mln ton rocznie.

Największym armatorem śródlądowym jest spółka OT Logistics S.A. Zajmuje się ona przede wszystkim transportem towarów żeglugą śródlądową, ale świadczy także usługi przybrzeżnego transportu wodnego, usługi wspierające transport wodny, wydobywanie żwiru i piasku, najem nieruchomości, magazynowanie i przechowywanie towarów oraz przeładunki. Spółka posiada 400 jednostek pływających o łącznej nośności 100 tys. ton. OT Logistics S.A. koncentruje swą działalność na Odrze, na odcinku Gliwice – Wrocław i w rejonie Szczecina, gdzie realizuje ponad trzecią część przewozów towarów. Od 2013 r. spółka OT Logistics S.A. jest notowana na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

6.3.9. SZKOLNICTWO MORSKIE I ŚRÓDLĄDOWE ORAZ BADANIA NAUKOWE

Dla potrzeb gospodarki morskiej w Szczecinie kształcą się studenci na trzech uczelniach publicznych: Akademia Morska (Wydział Inżynierjno-Ekonomiczny Transportu, Wydział Mechaniczny, Wydział Nawigacyjny), Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny (Wydział Inżynierii Mechanicznej i Mechatroniki, Wydział Techniki Morskiej i Transportu, Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa), Uniwersytet Szczeciński (Wydział Nauk o Ziemi, Wydział Biologii). Oferta kształcenia jest bogata i odpowiada potrzebom gospodarki morskiej.

Wysoki poziom wyszkolenia oficerów marynarki handlowej w szczecińskiej Akademii Morskiej skutkuje uznawalnością dyplomów ukończenia studiów na całym świecie oraz bardzo dobrymi opiniami pracodawców na międzynarodowym rynku pracy.

Wychodząc naprzeciw potrzebom w zakresie doskonalenia zawodowego załóg, Akademia Morska w Szczecinie uruchomiła nowoczesne centra kształcenia marynarzy i rybaków: Ośrodek Szkolenia Ratownictwa Morskiego, Europejskie Centrum Szkolenia LNG oraz Ośrodek Szkoleniowy Rybołówstwa Bałtyckiego w Kołobrzegu.

Natomiast w zakresie kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym funkcjonują na terenie miasta: Policealna Szkoła Morska przy Akademii Morskiej w Szczecinie (szkoła niepubliczna dla absolwentów techników i liceów, gdzie nauka trwa ok. 3 lata) kształcąca w zakresie: technik nawigator morski i technik mechanik okrętowy oraz Technikum Morskie i Politechniczne – szkoła ponadgimnazjalna, gdzie kształcą się kadry dla potrzeb gospodarki morskiej i branż pokrewnych, głównie dla floty handlowej, portów morskich, stocznii remontowych, spółek okrętowych i innych zakładów mechanicznych.

Całokształt badań naukowych prowadzonych w obszarze gospodarki morskiej jest prowadzony na państwowych uczelniach. Potencjał naukowo-badawczy reprezentowany przez środowisko akademickie nie jest w zadowalający sposób wykorzystany do badań w szeroko pojętej gospodarce morskiej. Wiele jest przyczyn takiego stanu rzeczy: mała liczba grupowych zespołów naukowo-badawczych, zwłaszcza zespołów interdyscyplinarnych, ograniczona współpraca z partnerami zagranicznymi, niewielki udział w międzynarodowych projektach i programach badawczych, brak nowoczesnej bazy laboratoryjnej uczelni (za wyjątkiem Akademii Morskiej), brak strategii rozwoju badań naukowych, brak ścisłej współpracy podmiotów gospodarczych z uczelniami w celu tworzenia zbiorów „najlepszych praktyk”, benchmarkingu, wprowadzania rozwiązań innowacyjnych i nowych technologii, niedoskonałe narzędzia promowania osiągnięć naukowych.

6.3.10. TURYSTYKA MORSKA I ŚRÓDLĄDOWA

Województwo zachodniopomorskie położone jest w północno-zachodniej części Polski, od zachodu graniczy z Niemcami, a przez Bałtyk – z Danią i Szwecją. Charakterystyczne dla tego terenu są liczne krainy pojezierne z bogatą fauną i florą, czystymi wodami oraz 185-kilometrowym pasem wybrzeża Bałtyku, pagórkowate moreny, jeziora, torfowiska oraz sieć rzek.

Największym miastem i stolicą województwa jest Szczecin, znany z cennych zabytków architektury oraz z wielu unikatowych gatunków drzew niespotykanych w innych regionach kraju. W Szczecinie odbywa się corocznie wiele wydarzeń, przyciągających oprócz mieszkańców, także turystów (np.: Wielka Gala Tenorów, Międzynarodowy Festiwal Ognia Sztucznych Pyromagic&Music Wave, Dni Morza).

Szczecin w 2007 i 2013 roku był gospodarzem finału regat wielkich żaglowców: The Tall Ships Races. W 2017 roku odbędzie się w Szczecinie trzeci finał regat. W 2015 odbył się w Szczecinie finał Regat Bałtyckich (małe TSR).

Mimo, że Szczecin nie został włączony do listy regionów nadmorskich Unii Europejskiej, jest położony nad morskimi wodami wewnętrznymi i ma ścisłe powiązania z morzem.

W Szczecinie w 2015 r. działało 48 turystycznych obiektów noclegowych. Większość obiektów stanowiły hotele (20), w których do dyspozycji było 45,5% miejsc noclegowych miasta (w 2014 roku hoteli było 19).

Liczba turystycznych obiektów noclegowych w Szczecinie (w porównaniu ze stanem w końcu lipca 2014 r.) zmniejszyła się o 1. W obiektach turystycznych Szczecina na przyjęcie gości przygotowano 6 733 miejsca noclegowe, tj. o 2,5% więcej niż w końcu lipca 2014 r.

W 2015 r. z obiektów turystycznej bazy noclegowej skorzystało 389 506 osób, tj. o 1 424 osoby więcej niż przed rokiem. W 2015 r. turystom udzielono 873 850 noclegów, tj. o 10% więcej niż w 2014 r.

Wśród osób zameldowanych w turystycznych obiektach noclegowych istotną grupę stanowili turyści zagraniczni. W 2015 r. ich liczba wyniosła 132 068 osób (33,9% korzystających z bazy noclegowej) i w porównaniu z rokiem poprzednim spadła o 5 375 osób. W 2014 r. najwięcej, bo 59 603 turystów pochodziło z Niemiec. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych w Szczecinie stanowili 16,4% turystów odwiedzających województwo zachodniopomorskie.

Tabela nr 14.

TURYSTYCZNE OBIEKTY NOCLEGOWE I ICH WYKORZYSTANIE W SZCZECINIE W LATACH 2014-2015						
SZCZECIN	OBIEKTY	MIEJSCA NOCLEGOWE	KORZYSTAJĄCY		UDZIELONE NOCLEGI	
			OGÓŁEM	W TYM TURYSŃCI ZAGRANICZNI	OGÓŁEM	W TYM TURYSTOM ZAGRANICZNYM
2014 r.	49	6567	388 082	137 443	793 673	239 738
2015 r.	48	6733	389 506	132 068	873 850	275 142

Źródło: Turystyka w województwie zachodniopomorskim. Opracowania sygnalne, maj 2016, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2016.

Do polskich portów morskich przyплыnęło w 2015 r. na wycieczkowcach w celach turystycznych 89,5 tys. osób (o 23,2% mniej niż rok wcześniej), które po zwiedzeniu atrakcji turystycznych w porcie lub okolicy, kontynuowały swoją zagraniczną podróż. Większość tych pasażerów odwiedziła Gdynię (78,4%), Gdańsk (11,4%) oraz Szczecin (6,2%).

Odra jest też głównym atutem turystycznym w regionie. Do głównych turystycznych szlaków wodnych można zaliczyć szlak wodny z Berlina, poprzez Szczecin, do Bałtyku („Szlak wodny Berlin-Szczecin-Bałtyk”), liczący ok. 370 km oraz Zachodniopomorski Szlak Żeglarski (Odrą od Gryfina, przez Szczecin, Zalew Szczeciński, Świnoujście, Kamień Pomorski i dalej obejmuje nadbałtyckie miejscowości aż do Kołobrzegu). Jego kierunek jest więc odwrotny niż „szlaku berlińskiego”, a długość przekracza 270 km.

6.4. INNOWACYJNOŚĆ GOSPODARKI SZCZECINA

WSTĘP

Współcześnie, zwłaszcza w wysoko rozwiniętych oraz doganiających krajach, kwestia innowacyjności odgrywa znacznie większą rolę niż kiedykolwiek wcześniej. Uwarunkowań takiego zjawiska i stanu rzeczy można poszukiwać w zmniejszeniu znaczenia tradycyjnych czynników przewagi konkurencyjnej na korzyść postępującej globalizacji, rewolucji komputerowej oraz w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnej (Czerniachowicz, 2014, s. 83-90).

Wdrażanie w przedsiębiorstwach ulepszonych rozwiązań w odniesieniu do techniki, technologii i organizacji jest uzasadnione jeśli przynosi korzystne efekty w różnych wymiarach tj. ekonomicznym, technicznym, społecznym, ekologicznym itp. (Motyka, 2011, s. 167). Podejście innowacyjne w przedsiębiorstwach wymaga jednak odpowiedniego kształtowania produktów oraz usług, procesów technologicznych, zmian w zakresie organizacji, jak i przekazu marketingowego tak, aby móc sprostać potrzebom obecnym, ale i potencjalnym klientom. Takie działania pozwalają na zwiększenie obszaru oddziaływania przedsiębiorstwa, a co się z tym wiąże, osiągnięciem celów strategicznych i finansowych (Janasz, 2009, s. 42). Tak więc przedsiębiorstwa ponoszą nakłady na innowacje z różnych przyczyn, np. chęć zwiększenia wydajności, wielkości produkcji lub poziomu zatrudnienia. Oprócz tego, część podmiotów implementuje nowe rozwiązania, bo jest to następstwem zmieniających się przepisów ustawodawczych.

Różny jest obszar oddziaływania poszczególnych rodzajów innowacji. Innowacje w obrębie produktu dotyczą głównie efektów w obszarze konkurencji, popytu i rynku i mają za zadanie: zastąpić produkty wycofywane z rynku, poszerzyć ofertę przedsiębiorstwa w zakresie wyrobów i usług, stworzyć produkty przyjazne dla środowiska naturalnego, zwiększyć lub zachować udział w rynku, umożliwić przedsiębiorstwu wejście na nowe rynki zbytu. Ponadto, spodziewane jest podniesienie jakości wyrobów i usług, obniżenie zużycia materiałów i energii oraz osiągnięcie sektorowych standardów technicznych. Innowacje w obrębie procesu dotyczą skrócenia czasu reakcji na potrzeby klientów, zwiększenia elastyczności produkcji lub świadczenia usług, zwiększenia mocy produkcyjnych lub usługowych, obniżenia zużycia materiałów, skrócenia cyklu produkcyjnego, poprawy warunków pracy i wypełnienia wymogów regulacyjnych. Innowacje organizacyjne są ukierunkowane na doskonalenie organizacji i miejsca pracy w zakresie: poprawy komunikacji i interakcji pomiędzy pracownikami, lepszego współdzielenia się informacjami i wiedzą, wzrostu zdolności adaptacyjnych związanych z nowymi potrzebami klientów i ogólnej poprawy warunków pracy. Innowacje marketingowe dotyczą zarówno klientów wewnętrznych, jak i zewnętrznych przedsiębiorstwa (Dzikowski, 2013, s. 159–178).

Cele związane z implementacją innowacyjnych rozwiązań w przedsiębiorstwach mogą być osiągnięte lub nie, a z drugiej strony innowacje mogą doprowadzić do osiągania innych albo dodatkowe efektów w odniesieniu do tego, co w pierwszej kolejności było motywem ich wdrożenia. Cele zatem dotyczą motywacji podmiotów do aktywności innowacyjnej, efekty natomiast odnoszą się do faktycznie zaobserwowanych skutków innowacji. Zaleca się w związku z tym gromadzenie danych na temat efektów innowacji wdrażanych przez przedsiębiorstwa w rozpatrywanym okresie. Pytania dotyczące rzeczywiście osiągniętych efektów mogą być źródłem cennych informacji na temat działalności innowacyjnej przedsiębiorstw.

6.4.1. DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNA W REGIONIE POMORZA ZACHODNIEGO

Na obszarze województwa zachodniopomorskiego przestrzenny rozkład przedsiębiorstw (szczególnie z sektora MŚP) charakteryzuje się silną koncentracją na największym mieście regionu - Szczecinie. Miasto to jest najważniejszym centrum gospodarczym, administracyjnym i transportowo-dystrybucyjnym. W sferze przedsiębiorczości, w aglomeracji szczecińskiej znajduje się ponad 50% potencjału podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w województwie.

Poniższe analizy, oparte na ogólnie dostępnych danych statystycznych, choć dotyczą województwa zachodniopomorskiego, z pewnością mogą być odniesione do głównego ośrodka gospodarczo województwa, jakim jest bałtycka stolica Pomorza Zachodniego - miasto Szczecin.

Element określany, jako wejście (input) w działalności innowacyjnej, to nakłady na jej prowadzenie w powiązaniu z ich wewnętrzną strukturą. Nakłady na działalność innowacyjną w regionie zachodniopomorskim podlegają silnym wahaniom uzależnionym od zmian koniunktury gospodarczej kraju, regionu i w układzie międzynarodowym, a ich trend można określić jako rosnący. Korzystne zmiany obserwowane w 2013 i 2014 roku rozpoczynają się od 2009 roku, kiedy to poziom nakładów na działalność innowacyjną osiągnął poziom nawet niższy, niż w 1999 roku. Kolejne trzy lata przyniosły dynamiczny wzrost nakładów i ostatecznie w roku 2012 usytuowały się na najwyższym jak dotąd poziomie przebijając wyraźnie od dołu linie trendu.

Warto jednocześnie odnotować, że tak duży jednoroczny wzrost nakładów na działalność innowacyjną w regionie miał już wcześniej miejsce w roku 2004, po czym przez trzy kolejne lata spadały one osiągając bardzo niski poziom.

Nakłady na działalność innowacyjną obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji (maszyny i urządzenia techniczne oraz budynki, budowle i grunty), prace wdrożeniowe poprzedzające uruchomienie produkcji na skalę przemysłową, szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną oraz marketing dotyczący nowych i zmodernizowanych wyrobów. Ze względu na duże

dysproporcje w poszczególnych kategoriach nakładów uwaga zostanie skoncentrowana jedynie na głównych kategoriach¹¹. Wydatkowane przez przedsiębiorstwa środki na ten cel zróżnicowane są według rodzajów działalności innowacyjnej oraz źródeł finansowania. Nakłady na działalność innowacyjną mierzone były jako nakłady poniesione przez przedsiębiorstwo w danym roku na działalność innowacyjną prowadzoną w ciągu ostatnich trzech lat.

Analizując w ujęciu terytorialnym wysokość nakładów poniesionych na działalność innowacyjną przypadających na jedno przedsiębiorstwo prowadzące taką działalność w 2013 i 2014 roku, należy dokonać podziału na: nakłady przedsiębiorstw przemysłowych oraz przedsiębiorstw z sektora usług. W przypadku pierwszej grupy, województwo zachodniopomorskie uplasowało się w roku 2013 na 4. pozycji, ponosząc nakłady na działalność innowacyjną w wysokości 3,9 mln zł. Z kolei w roku 2014 roku uplasowało się na 6. pozycji ponosząc nakłady w wysokości 5,8 mln zł. W porównaniu, w roku 2013 najlepiej wypadło województwo dolnośląskie w 2013 roku (6,2 mln zł), a w roku 2014 - łódzkie (9 mln zł), naj słabiej z kolei województwo warmińsko-mazurskie w 2013 roku (1,1 mln zł), a w roku 2014 - opolskie (1,6 mln zł). Średnia krajowa wyniosła w tym względzie w roku 2013 3,5 mln zł, a w roku 2014 - 5,6 mln zł.

Z kolei w przypadku drugiej grupy - sektora usług - nakłady na działalność innowacyjną przypadające na jedno przedsiębiorstwo prowadzące działalność innowacyjną, w województwie zachodniopomorskim w roku 2013 wyniosły 0,5 mln zł, a w roku 2014 - 0,6 mln zł, co uplasowało ten region na miejscu 11. w roku 2013 oraz na miejscu 13. w 2014 roku w porównaniach międzyregionalnych. Najlepiej wypadło województwo mazowieckie, zarówno w roku 2013, jak i 2014 (odpowiednio 8,7 mln zł i 11,2 mln zł), a naj słabiej województwo warmińsko-mazurskie, także w latach 2013-2014 (odpowiednio 0,2 i 0,3 mln zł). Średnia krajowa wyniosła w tym względzie 3,4 mln zł w roku 2013 oraz 5,6 mln zł w roku 2014.

6.4.1. DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNA W PRZEMYŚLE W REGIONIE POMORZA ZACHODNIEGO

W strukturze przemysłu województwa zachodniopomorskiego wybijają się kilka działów przemysłowych, takie jak: produkcja artykułów spożywczych (16% wartości produkcji sprzedanej całego przemysłu województwa na koniec 2014 roku), produkcja wyrobów z drewna, z korka, słomy i wikliny (13%), produkcja wyrobów z metali (9%) oraz produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (6%). Ponadto region jest czołowym producentem wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (14% krajowej wartości produkcji sprzedanej w 2014 roku¹²).

Działalność innowacyjna w przemyśle polega na uruchamianiu produkcji nowych lub istotnie ulepszonych (zmodernizowanych) wyrobów, a także wdrażaniu nowych lub istotnie ulepszonych procesów, przy czym wyroby te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa. Obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym. Nakłady na prowadzenie działalności innowacyjnej w powiązaniu z ich wewnętrzną strukturą określane są, jako element wejścia (input). Nakłady te w regionie zachodniopomorskim podlegają silnym wahaniom uzależnionym od zmian koniunktury gospodarczej kraju, regionu i w układzie międzynarodowym, a ich trend można określić jako subtelnie rosnący, jednak o niskim poziomie współczynnika dopasowania¹³. Analiza przyczynowo-skutkowa obejmuje nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle, automatyzację produkcji, sprzedaż eksport wyrobów nowych oraz zmodernizowanych w latach 2013–2014. W związku z ciągle niewielką relatywnie ilością danych (krótki szereg czasowy) i potencjalną możliwością wyciągnięcia niejednoznacznych wniosków analiza nie może uwzględniać budowania długofalowych prognoz, ale ostrożne próby tworzenia trendów zostały już przeprowadzone. Wpłynęło to na wyższą poprawność interpretacji niektórych zjawisk.

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą strukturę nakładów na działalność innowacyjną w przemyśle w województwie zachodniopomorskim w latach 2005-2014.

11 K. Szopik-Depczyńska, B. Czerniachowicz, A. Świadek, M. Tomaszewski, Funkcjonowanie regionalnego systemu innowacji w województwie zachodniopomorskim. Analizy i prognozy, Naukowe Wydawnictwo IVG OPEN ACCESS 2014, Szczecin 2014.

12 Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2015, Raport Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. w Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa 2015, s. 7.

13 K. Szopik-Depczyńska, B. Czerniachowicz, A. Świadek, M. Tomaszewski, Funkcjonowanie regionalnego systemu innowacji w województwie zachodniopomorskim. Analizy i prognozy, Naukowe Wydawnictwo IVG OPEN ACCESS 2014, Szczecin 2014.

Tabela Nr 15.

STRUKTURA NAKŁADÓW NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYŚLE W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM W LATACH 2005-2014 (W TYS. ZŁ).					
SPECYFIKACJA	NAKŁADY W 2005 R.	NAKŁADY W 2010 R.	NAKŁADY W 2012 R.	NAKŁADY W 2013 R.	NAKŁADY W 2014 R.
Nakłady łącznie	371720	482062	950310	#	739910
w tym na:					
działalność badawczo-rozwojową	11510	21403	19923	29023	44449
na zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw)	160	2780	#	#	285
oprogramowanie	3215	1782	11289	10226	17423
inwestycje w maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu	268819	374799	768996	267117	#
szkolenia personelu związane z działalnością innowacyjną	307	1280	1420	#	948
marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów	976	2905	#	#	#

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Rocznik statystyczny województwa zachodniopomorskiego 2014 oraz Rocznik statystyczny województwa zachodniopomorskiego 2015.

W badanych podmiotach przemysłowych w województwie przeznaczono łącznie 739910 tys. zł na prowadzenie działalności innowacyjnej. Znaczna część wydatków przypada na inwestycje w maszyny i urządzenia techniczne. W tym względzie największy przyrost zanotowano w roku 2012. W odniesieniu do roku 2010 było to 105,2%. W kolejnym roku wartość ta drastycznie zmalała - o 65%. Na drugim miejscu, znalazły się nakłady na działalność B+R. Nakłady te, po nieznacznym spadku w roku 2012 (o 6,9% w stosunku do roku 2010), systematycznie rosną. W roku 2014 osiągnęły poziom o 123,1% wyższy od roku 2012, a w stosunku do roku 2013 - o 53,2% wyższy poziom. Nakłady na zakup oprogramowania komputerowego stanowią trzecią grupę, biorąc pod uwagę obszary wydatkowania środków związaną z prowadzoną działalnością innowacyjną. W tym przypadku, po spadku nakładów na tę sferę w roku 2012, następuje systematyczny wzrost, a w roku 2014 odnotowano wzrost o 70,3% w stosunku do roku poprzedzającego. W odniesieniu do nakładów na szkolenia personelu związane z działalnością innowacyjną, w 2014 roku odnotowano spadek wartości w stosunku do roku 2012 o 33,2%.

Taki układ, mimo braku dostępności wybranych danych ze względu na tajemnicę statystyczną, notowany jest od wielu lat i w zasadzie nic nie wskazuje na to, iż struktura ponoszenia nakładów związanych z inwestycjami w poszczególne obszary działań, zmieni się w najbliższym czasie. Generalnie można jednak stwierdzić, iż zdecydowaną większość, jeśli chodzi o strumień finansowania po stronie wejścia do systemu, dotyczy biernego transferu technologii.

W mieście Szczecinie na działalność innowacyjną w przemyśle przeznaczono 48 551 tys. zł, z czego znaczną część stanowią nakłady inwestycyjne (92%). Na drugim miejscu znalazły się nakłady na działalność badawczo-rozwojową (6,6%). Nakłady te w całości poniesione zostały przez przedsiębiorstwa przemysłowe funkcjonujące w sektorze prywatnym.

6.4.2. EFEKTY DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ W PRZEMYŚLE

W odniesieniu do efektów działalności innowacyjnej w postaci innowacji technologicznych (produktowych i procesowych), w latach 2012-2014 odnotowano 35,1% przedsiębiorstw przemysłowych, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw. W podziale na szczegółowe kategorie były to nowe lub istotnie ulepszone produkty, które stanowiły 21,8% (w tym produkty nowe dla rynku - 9,9%), natomiast w przypadku nowych lub istotnie ulepszonych procesów - było to 28%.

6.4.3. SPRZEDAŻ PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH

W 2014 roku udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach ze sprzedaży ogółem w przemyśle w województwie zachodniopomorskim, w odniesieniu do produktów – procentowo - wprowadzonych na rynek w latach 2012-2014 ukształtował się na ogólnym poziomie 7,3%, w tym produkty nowe lub istotnie ulepszone dla rynku - 5,5%, a dla przedsiębiorstwa - 1,8%. Eksport ogółem produktów innowacyjnych wprowadzonych na rynek w latach 2012-2014 wyniósł 4,3%.

W przypadku przetwórstwa przemysłowego udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach ze sprzedaży ogółem w przemyśle w województwie zachodniopomorskim, w odniesieniu do ogółu produktów wprowadzonych na rynek w latach 2012-2014 ukształtował się na ogólnym poziomie 7,7%, w tym produkty nowe lub istotnie ulepszone dla rynku - 5,8%, a dla przedsiębiorstwa - 1,9%. Eksport innowacyjnych produktów wprowadzonych na rynek w przetwórstwie przemysłowym w latach 2012-2014 wyniósł 4,6%.

6.4.4. ŚRODKI AUTOMATYZACJI PRODUKCJI

Wyposażenie w środki automatyzacji ułatwiające procesy produkcyjne badane jest jedynie w przedsiębiorstwach przemysłowych. Analizując wyposażenie w środki automatyzacji procesów produkcyjnych w ujęciu terytorialnym zauważyć można, iż w 2014 r. komputery były dominującą grupą we wszystkich województwach, z kolei we wszystkich województwach najmniejsza liczba środków automatyzacji dotyczyła obrabiarek laserowych sterowanych numerycznie, których udział w ogólnej liczbie środków posiadanych przez przedsiębiorstwa kształtował się na poziomie 1,9%.

W 2014 r. największą grupę środków automatyzacji wykazanych przez te przedsiębiorstwa stanowiły zatem w Polsce komputery do sterowania i regulacji procesów produkcyjnych – ponad 43 tys. sztuk, tj. o 5,3% więcej niż w roku poprzednim. Znaczną grupę tworzyły również linie produkcyjne. Liczba linii automatycznych i sterowanych komputerem zwiększyła się w skali roku odpowiednio o 4,0% i 9,0%. Największy wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim dotyczył liczby centrów obróbkowych (o 20,3%).

W odniesieniu do województwa zachodniopomorskiego, liczba środków automatyzacji na 1 przedsiębiorstwo w przemyśle w latach 2013-2014 kształtowały się następująco:

- linie produkcyjne automatyczne - odnotowano 629 linii produkcyjnych tego typu (11. miejsce w rankingu województw) oraz 172 przedsiębiorstwa przemysłowe, które posiadały ten środek automatyzacji (10. miejsce w rankingu województw). W porównaniu do roku 2013, nastąpił spadek liczby linii tego typu o 15%, natomiast w przypadku liczby przedsiębiorstw przemysłowych posiadających ten środek automatyzacji, nastąpił wzrost o prawie 8,9%;
- linie produkcyjne sterowane komputerem - odnotowano 560 linii produkcyjnych tego typu (12. miejsce) oraz 183 przedsiębiorstwa przemysłowe, które posiadały ten środek automatyzacji (9. miejsce). W porównaniu do roku 2013, nastąpił wzrost liczby linii tego typu o 3,9% oraz wzrost o 28,9% liczby przedsiębiorstw przemysłowych posiadających ten środek automatyzacji;
- centra obróbkowe - odnotowano 313 centrów obróbkowych (14. miejsce) oraz 118 przedsiębiorstw przemysłowych, które posiadały ten środek automatyzacji (11. miejsce). W porównaniu do roku 2013, nastąpił wzrost liczby środków automatyzacji tego typu o 2. centra oraz wzrost o 47,5% liczby przedsiębiorstw przemysłowych posiadających centra obróbkowe;
- obrabiarki laserowe sterowane numerycznie - odnotowano 82 obrabiarki tego typu (10. miejsce) oraz 51 przedsiębiorstw przemysłowych, które posiadały ten środek automatyzacji (8. miejsce). W porównaniu do roku 2013, nastąpił spadek liczby środków automatyzacji tego typu o 5,8%, natomiast w przypadku liczby przedsiębiorstw przemysłowych posiadających go, nastąpił wzrost o 41,7%;
- roboty i manipulatory przemysłowe - odnotowano 92 środki automatyzacji tego typu (16.- ostatnie miejsce w rankingu województw) oraz 35 przedsiębiorstw przemysłowych, które były w posiadaniu tych środków automatyzacji (12. miejsce). W porównaniu do roku 2013, nastąpił wzrost liczby środków automatyzacji tego typu o 43,9% oraz wzrost o 20,7% liczby przedsiębiorstw przemysłowych posiadających ten środek automatyzacji;

- komputery do sterowania i regulacji procesów technologicznych - odnotowano 956 środków automatyzacji tego typu (12. miejsce) oraz 143 przedsiębiorstwa przemysłowe, które posiadały ten środek automatyzacji (10. miejsce). W porównaniu do roku 2013, nastąpił wzrost liczby środków automatyzacji tego typu o 6,7% oraz wzrost o 1 przedsiębiorstwo przemysłowe, które posiadało środek automatyzacji tego typu.

Wynika z tego, iż w odniesieniu do innowacyjności procesowych, w latach 2013 - 2014 województwo zachodniopomorskie nie zajmuje wysokich pozycji, analiza danych statystycznych wskazuje wręcz na marginalną pozycję, co może świadczyć o pewnego rodzaju zapóźnieniu technologicznym w zakresie środków automatyzacji.

Można w tym miejscu dodać, iż w skali kraju, wśród przedsiębiorstw, które wykazały środki automatyzacji dominowały podmioty z sektora prywatnego. Można zatem takie zjawisko odnieść także do województwa zachodniopomorskiego.

6.4.5. ZAKUP/SPRZEDAŻ TECHNOLOGII I LICENCJI

Analizując dane dotyczące liczby przedsiębiorstw przemysłowych, które zakupiły/sprzedały technologie w Polsce w 2013, w większości województw dominowały przedsiębiorstwa, które zakupiły środki automatyzacji. Wyjątek stanowiły województwa: zachodniopomorskie oraz kujawsko-pomorskie, mazowieckie i pomorskie, w których przeważały przedsiębiorstwa kupujące licencje oraz województwo lubuskie, gdzie najwięcej przedsiębiorstw zakupiło usługi konsultingowe. Z kolei w 2014 roku, w większości województw dominowały przedsiębiorstwa, które zakupiły licencje. Wyjątek stanowiły województwa: kujawsko-pomorskie, lubuskie, małopolskie, mazowieckie, podkarpackie, podlaskie i warmińsko-mazurskie, w których przeważały przedsiębiorstwa kupujące środki automatyzacji oraz województwo wielkopolskie, gdzie najwięcej przedsiębiorstw zakupiło usługi konsultingowe. W większości województw, w tym także w województwie zachodniopomorskim, wyższa była liczba przedsiębiorstw, które zakupiły lub sprzedały nowe technologie w Polsce niż tych, które dokonały takich transakcji w krajach unii europejskiej¹⁴.

W roku 2013 przedsiębiorstwa przemysłowe w województwie zachodniopomorskim korzystały z 26 licencji zagranicznych, z których większość wykorzystywanych było w przedsiębiorstwach z sektora prywatnego. dla porównania, liderem było w tej kategorii województwo pomorskie (574 licencji), a najsłabiej wypadło województwo lubuskie (14 licencji). W 2014 roku z kolei, przedsiębiorstwa przemysłowe w województwie zachodniopomorskim korzystały z 56 licencji zagranicznych, z których większość wykorzystywanych było w przedsiębiorstwach z sektora prywatnego. Liderem było w tej kategorii województwo pomorskie (677 licencji), a najsłabiej wypadło województwo warmińsko-mazurskie (21 licencji). Widać zatem, iż na przestrzeni lat 2013-2014 lider nie zmienił się, natomiast w odniesieniu do województwa zachodniopomorskiego, znacznie wzrosła liczba pozyskanych licencji zagranicznych.

6.4.6. DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZA I ROZWOJOWA W REGIONIE POMORZA ZACHODNIEGO

W strategicznym programie rozwoju społeczno-gospodarczego „Europa 2020”, za jeden z podstawowych celów określono systematyczną poprawę warunków prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej, za tym samym zwiększenie inwestycji na badania i prace rozwojowe do poziomu 3% PKB w skali UE. Cel krajowy dla Polski ustanowiono na poziomie 1,7% PKB¹⁵. W województwie zachodniopomorskim w 2013 roku wskaźnik ten wyniósł 0,30% i był ponad dwukrotnie niższy od krajowego, a dodatkowo, spadł w stosunku do roku 2012 o 0,03 punkty procentowe. Nakłady na prace badawcze i rozwojowe w 2013 r. wyniosły w województwie 184,6 mln zł, co daje wartość przypadającą na 1 mieszkańca w wysokości 107 zł (ponad trzykrotnie mniejszą niż w kraju). W roku 2014 z kolei nakłady wyniosły 179,9, spadły w stosunku do roku 2013 o 2,5%.

¹⁴ Nauka i technika 2014 roku, GUS, Warszawa 2015, s. 137.

¹⁵ Gospodarka oparta na wiedzy w województwie zachodniopomorskim, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2015, s. 75.

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą nakłady na działalność B+R w województwie zachodniopomorskim w latach 2005-2014 (wybrane lata).

Tabela Nr 16.

NAKLĄDY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWĄ W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM (CENY BIEŻĄCE) [MLN ZŁ]			
2005	2010	2013	2014
70	173,8	184,6	179,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Rocznik statystyczny województwa zachodniopomorskiego 2014 oraz Rocznik statystyczny województwa zachodniopomorskiego 2015.

W roku 2014 nakłady na działalność B+R w województwie zachodniopomorskim w wysokości 179,9 mln, co uplasowało województwo zachodniopomorskie na czternastym miejscu spośród wszystkich regionów Polski¹⁶. Porównując zmianę wskaźnika GERD w latach 2007 – 2014 należy zwrócić uwagę, że nastąpił wzrost tego wskaźnika o kwotę 103,8 mln zł w roku 2010, w porównaniu do roku 2005, co w ujęciu procentowym stanowiło wzrost o 248%. Po kolejnym wzroście nakładów na B+R w 2013 roku, w porównaniu do roku 2010, rok 2014 okazał się rokiem spadku nakładów na tę sferę. Skala tego spadku nie była jednak wysoka. Wciąż można dostrzec, iż w perspektywie wieloletniej, wydatki ponoszone w regionie na tego typu działalność przyjmują trend horyzontalny. Jednocześnie w średnim terminie, czyli począwszy od roku 2005 obserwuje się powolny wzrost tych nakładów z niewielkimi tylko odchyleniami. Może to oznaczać, że w regionie kształtuje się zauważalny trend.

Jeśli chodzi o miasto Szczecin, w roku 2013 poniesiono ogółem 147088,8 tys. zł nakładów na działalność B+R. Nastąpił w tym względzie spadek w stosunku do roku 2012 o 17,3%. Na inwestycje w środki trwałe przeznaczonych zostało 30% tej wartości, z czego 48,6% na maszyny, urządzenia techniczne oraz środki transportu.

Poniższa tabela przedstawia strukturę nakładów na działalność badawczo-rozwojową w rozbiciu na dziedziny nauki w województwie zachodniopomorskim w latach 2010-2014 (wybrane lata).

Tabela Nr 17.

NAKLĄDY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWĄ W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (CENY BIEŻĄCE) [MLN ZŁ]						
	INŻYNIERYJNYCH I TECHNICZNYCH	MEDYCZNYCH I O ZDROWIU	ROLNICZYCH	SPOŁECZNYCH	PRZYRODNICZYCH	HUMANISTYCZNYCH
2010 r.	93,9	40,5	14,0	9,0	13,9	2,4
2012 r.	112,8	33,5	#	20,5	34,0	#
2013 r.	104,8	33,4	12,2	14,1	17,8	2,3
2014 r.	88,9	#	#	8,0	27,5	11,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Z tabeli wynika, iż najwięcej środków na działalność B+R było przeznaczonych na nauki inżynierskie oraz techniczne. Udział nakładów na B+R związanych z naukami inżynierskimi i technicznymi w łącznej sumie nakładów na działalność B+R wahał się w przedziale od 54% do 59%. Na kolejnym, drugim miejscu uplasowały się nakłady na B+R związane z naukami medycznymi i naukami o zdrowiu. Ich udział w łącznej sumie nakładów na B+R zawierał się w przedziale od 14,9% do 23,5%¹⁷.

Podmioty realizujące lub finansujące działalność B+R są grupowane według tzw. sektorów instytucjonalnych. Strukturę nakładów na działalność B+R w rozbiciu na poszczególne instytucjonalne sektory krajowe przedstawia poniższa tabela. Wynika z niego, że struktura nakładów na działalność B+R ze względu na instytucjonalne sektory w przeciągu ostatnich kilku lat utrzymywała się na zbliżonym poziomie.

¹⁶ Nauka i technika w 2014 roku

¹⁷ Obliczenia szacunkowe, ze względu na objęcie tajemnicą statystyczną wybranych danych lokalnych.

Występowały drobne odchylenia, dla przykładu znaczny wzrost nakładów na B+R w roku 2012 w sektorze rządowym, które jednak po upływie roku lub dwóch zanikały. Jedynie sektor szkolnictwa wyższego w minimalnym stopniu powiększył swój udział w finansowaniu działalności B+R18.

Strukturę nakładów na działalność B+R w sektorach instytucjonalnych w województwie zachodniopomorskim w latach 2010-2014 (wybrane lata) zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela Nr 18.

NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWĄ W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (CENY BIEŻĄCE) [MLN ZŁ]			
	SEKTOR RZĄDOWY	SEKTOR PRZEDSIĘBIORSTW	SZKOLNICTWO WYŻSZE
2010 r.	93,1	31,2	#
2012 r.	117,3	42,5	20,8
2013 r.	90,6	39,4	#
2014 r.	92,4	48,5	#

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Rocznik statystyczny województwa zachodniopomorskiego 2014 oraz Rocznik statystyczny województwa zachodniopomorskiego 2015.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego działalność badawczo-rozwojową realizują przede wszystkim uczelnie wyższe. Jednak udział uczelni wyższych w działalności B+R systematycznie maleje na korzyść działalności B+R realizowanej przez przedsiębiorstwa. Jest to zgodne z celem Strategii lizbońskiej, który zakłada, że działalność B+R powinna być finansowana w 1/3 ze środków publicznych, a pozostałych 2/3 ze środków prywatnych. Tendencja polegająca na wzroście znaczenia zachodniopomorskich przedsiębiorstw w finansowaniu działalności B+R odbiegała jednak od tendencji, która występowała w skali ogólnopolskiej.

Omawiając poziom nakładów na działalność B+R, należy wspomnieć o proporcjach w finansowaniu badań podstawowych, stosowanych i prac rozwojowych. Podział taki zaprezentowany został w poniższej tabeli.

Tabela Nr 19.

NAKŁADY BIEŻĄCE NA DZIAŁALNOŚĆ* BADAWCZO-ROZWOJOWĄ W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (CENY BIEŻĄCE) [MLN ZŁ]			
	PODSTAWOWE	STOSOWANE**	PRACE ROZWOJOWE
2010 r.	93,1	31,2	22,4
2013 r.	90,6	39,4	#
2014 r.	92,4	48,5	#

*Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych

**Łącznie z nakładami na włączone w 2011 roku badania przemysłowe.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Rocznik statystyczny województwa zachodniopomorskiego 2014 oraz Rocznik statystyczny województwa zachodniopomorskiego 2015.

Biorąc pod uwagę zaprezentowane w powyższej tabeli nakłady na działalność B+R według rodzaju badań, tzn. wg podziału na badania podstawowe, badania stosowane i prace rozwojowe wykazują niewielką tendencję wzrastającą w zakresie badań podstawowych, kosztem badań stosowanych i prac rozwojowych.

W odniesieniu do miasta Szczecin, w roku 2013 struktura bieżących nakładów na działalność B+R według rodzajów badań kształtowała się następująco¹⁹:

- Badania podstawowe - 38,3%,

18 Opinie szacunkowe, ze względu na objęcie tajemnicą statystyczną wybranych danych lokalnych.

19 Na podstawie Rocznika statystyczny Szczecina 2014, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2014.

- Badania stosowane - 36%,
- Prace rozwojowe - 25,7%.

Warto dodać, że nakłady na B+R, mimo sporego wzrostu w roku 2010 i dalszym niewielkim wahanom, nie ukazują oczekiwanych wyraźnych zmian w długoterminowych tendencjach w zakresie tego kluczowego fundamentalnego czynnika odpowiedzialnego za aktywny rozwój technologii. Udział omawianej wielkości jako procent PKB w regionie wynosi, jak wspomniano wyżej, zaledwie 0,3% w roku 2013, podczas gdy średnia wartość tego wskaźnika w ujęciu kraju wynosi 0,87%, a najbardziej aktywne w tym zakresie województwo mazowieckie - aż 1,55%, co stawia województwo zachodniopomorskie na bardzo odległej pozycji w rankingach ogólnopolskich w obszarze badań i rozwoju.

6.4.7. NAKŁADY NA B+R NA 1 ZATRUDNIONEGO/MIESZKAŃCA

W województwie zachodniopomorskim w 2014 roku odnotowano jedną z najmniejszych wartości nakładów na prace badawcze i rozwojowe przypadających na 1 zatrudnionego w tej działalności. Wyniosły one ogółem 79,9 tys. zł na 1 EPC. Na podobnym poziomie znalazły się województwa: warmińsko-mazurskie (79,5 tys. zł) oraz lubuskie (83,9 tys. zł). Najwyżej w rankingu znalazło się województwo mazowieckie (199 tys. zł).

Jeśli chodzi o GERD²⁰ na 1 mieszkańca w zł wynosił w 2013 roku w województwie zachodniopomorskim 107, 3 zł przy średniej krajowej 374,6 zł, natomiast w roku co jest kwotą nie napawającą optymizmem z perspektywy porównań międzyregionalnych.

Jeśli chodzi o nakłady wewnętrzne na działalność B+R na 1 mieszkańca, w województwie zachodniopomorskim w 2014 roku była to kwota 104,70 zł (czyli także spadek w stosunku do roku 2013, gdzie wartość ta wyniosła 107 zł). Pod względem nakładów na B+R w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwo zachodniopomorskie w roku 2014 klasyfikowało się na 13 miejscu w rankingu wszystkich województw (spadek z miejsca 12 w roku 2012). Największe przyrosty nakładów na B+R przypadające na jednego mieszkańca miały miejsce w latach 2006-2007 i 2009-2010. Wyniosły one odpowiednio 35,9% oraz 44%. Z kolei spadki nakładów na działalność B+R per capital miały miejsce na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2005-2006 i 2008-2009. Wyniosły one odpowiednio 9,1% i 5,4%. W odniesieniu do nakładów wewnętrznych na B+R na 1 mieszkańca w zł w roku 2014 r., wyniosły one 104,7, przy średniej krajowej 420,1, co uplasowało województwo zachodniopomorskie na pozycji 14. w porównaniach międzyregionalnych.

6.4.8. APARATURA NAUKOWO-BADAWCZA

Na terenie województwa zachodniopomorskiego w roku 2012 zlokalizowane zostało 2,4% polskiej aparatury naukowo-badawczej (10 pozycja w skali Polski). Od tego czasu, odnotowano wzrost zużycia aparatury naukowo-badawczej: 86% w roku 2013, a w roku 2014 - 89,1 % i było wyższe niż średnie krajowe. Dla porównania - w roku 2012 zużycie wynosiło 67,3% i było niższe niż krajowe. Sytuacja ta uległa zatem pogorszeniu na przestrzeni dwóch lat.

6.4.9. JEDNOSTKI PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWĄ

Jeśli chodzi o jednostki sfery B+R, w województwie zachodniopomorskim w roku 2013 odnotowano w 10 jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych, 32 podmioty gospodarcze aktywne badawczo, 32 szkoły wyższe oraz 10 pozostałych jednostek. W roku 2014 z kolei liczba jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych nie uległa zmianie w stosunku do roku 2013 (10 jednostek). Ponadto odnotowano 45 podmiotów gospodarczych aktywnych badawczo (w tym zakresie wzrost w stosunku do roku 2013 o 40%), 10 to szkoły wyższe (wzrost w stosunku do roku 2013 o 2 jednostki) oraz 10 pozostałych jednostek (brak zmiany w tym zakresie w stosunku do roku 2013). Generalnie należy stwierdzić, iż zauważalny jest trend wzrostowy tym zakresie. W roku 2005 odnotowano bowiem 17 jednostek prowadzących działalność badawczo-rozwojową, w roku 2010 - 44, w roku 2013 - 60, a w roku 2014 - 74 jednostki prowadzące działalność badawczo-rozwojową.

²⁰ GERD (Gross Domestic Expenditures on Research & Development) – nakłady wewnętrzne na badania naukowe i prace rozwojowe.

6.4.10. ZATRUDNIENIE W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZO-ROZWOJOWEJ

W roku 2014 zatrudnienie w działalności badawczej i rozwojowej było zróżnicowane w poszczególnych województwach. W przypadku województwa zachodniopomorskiego, w roku 2014 personel B+R na 1000 pracujących stanowił 3,9%, przy średniej krajowej 6,6%. Województwo zachodniopomorskie plasuje się w tym zakresie na miejscu 9. ex aequo z województwami: kujawsko-pomorskim oraz lubelskim. Udziały pracowników naukowo-badawczych w personelu B+R w 2014 roku w województwie zachodniopomorskim wyniósł 82,4% przy średniej krajowej 75,3%²¹. Udział kobiet badaczy w liczbie badaczy mierzonej w EPC w 2014 r. wyniósł w województwie zachodniopomorskim 44,9%, przy średniej krajowej 35,3%.

W odniesieniu do liczby zatrudnionych w sferze B+R, liczba ta systematycznie wzrasta. W latach 2005-2014 działalnością B+R zajmowało się w województwie od 2026 osób w roku 2005, w roku 2013 nastąpił spadek tej liczby do 1901 ogółem zatrudnionych w sferze B+R, natomiast w roku 2014 odnotowano wzrost tej liczby - 2253 ogółem zatrudnionych w sferze B+R. W roku 2013 odnotowano 1588 pracowników naukowo-badawczych, 241 techników i pracowników równorzędnych oraz 73 osoby pozostałego personelu. Z kolei w 2014 roku odnotowano 1856 pracowników naukowo-badawczych, 277 techników i pracowników równorzędnych oraz 120 osób pozostałego personelu. Widać zatem trend wzrostowy w stosunku do poprzednich lat. Dodatkowo, większość zatrudnionych w działalności badawczo-rozwojowej w 2014 roku to pracownicy szkół wyższych (81%), natomiast w podmiotach gospodarczych niepełna 15%²².

Jeśli chodzi natomiast o zatrudnionych w działalności B+R według poziomu wykształcenia, w roku 2014 odnotowano 401 osób z tytułem naukowym profesora (wzrost w porównaniu do roku 2005 o 24,5%, a do roku 2013 o 9%), 689 osób ze stopniem naukowym doktora habilitowanego (wzrost w porównaniu do roku 2005 o 86,7%, a do roku 2013 o 20,7%), 1502 osoby ze stopniem naukowym doktora (spadek w porównaniu do roku 2005 o 0,8% i o 4,4% w stosunku do roku 2013) oraz 934 osoby z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata (spadek w porównaniu do roku 2005 o 2,4% i wzrost o 9,8% w stosunku do roku 2013).

Na terenie województwa zachodniopomorskiego nie ma ani jednego instytutu naukowego PAN oraz resortowego instytutu badawczego. Natomiast zlokalizowanych jest tu sześć publicznych uczelni wyższych, podległych Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego²³. Są to: Akademia Morska w Szczecinie, Akademia Sztuki w Szczecinie, Politechnika Koszalińska, Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie, Uniwersytet Szczeciński i Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie. Ponadto można wyróżnić przynajmniej piętnaście niepublicznych szkół wyższych, z których dwanaście zlokalizowanych jest w samym Szczecinie.

Analizując aspekt współpracy i ewentualnego transferu technologii, przedsiębiorstwa przemysłowe z województwa zachodniopomorskiego interesuje jedynie praktyczny wymiar tej współpracy, tj. z innymi przedsiębiorstwami w postaci dostępu do nowych produktów czy innych nieformalnych kontaktów, które umożliwiają osiągnięcie sukcesu rynkowego. Natomiast w przypadku współpracy ze szkołami wyższymi – w postaci gotowych prototypów. Spotkania i prezentacje przedsiębiorstwa chciały odbywać jedynie z zagranicznymi jednostkami naukowo-badawczymi, od których również pozyskiwały nowe technologie.

6.4.11. OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

W 2014 r. podmioty z województwa zachodniopomorskiego zgłosiły do ochrony w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej 194 wynalazki oraz 37 wzorów użytkowych, co stanowiło 4,9% zgłoszonych polskich wynalazków i 4,1% wzorów użytkowych w kraju. Przyznano 76 patentów (3,1% wszystkich udzielonych patentów dla wynalazków krajowych) i 21 praw ochronnych dla wzorów użytkowych (3,6% nadanych praw ochronnych w Polsce). W 2014 roku w województwie zachodniopomorskim

21 na podstawie danych z: Nauka i technika w 2014 roku, GUS, Warszawa 2015, s. 88 i nast.

22 Ekwiwalenty pełnego czasu pracy – EPC ustalane są na podstawie proporcji czasu przepracowanego przez poszczególnych pracowników w ciągu roku sprawozdawczego przy pracach B+R w stosunku do pełnego czasu pracy obowiązującego w danej instytucji na danym stanowisku pracy.

23 Z wyłączeniem Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych.

zgłoszono o 12,8% więcej wynalazków niż przed rokiem (w Polsce – mniej o 7,0%), natomiast przyznano o 29,0% mniej patentów (w kraju – więcej o 6,5%). Liczba zgłoszonych wzorów użytkowych zwiększyła się w skali roku o 5,7% (w kraju – mniej o 7,4%), a liczba udzielonych praw ochronnych zmniejszyła się o 12,5% (w kraju – o 5,6%). Województwo zachodniopomorskie w 2014 r. zajmowało ósme miejsce w kraju pod względem liczby zgłoszonych do ochrony wynalazków oraz pod względem liczby otrzymanych patentów²⁴.

Duże znaczenie w aktywizacji działalności innowacyjnej, co w konsekwencji ma być sposobem na wzmocnienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw ma realizacja polityki gospodarczej realizowanej przez państwo, która ma na celu promocję krajowych innowacji, finansowanie działalności B+R przedsiębiorstw, rozwój technologii dzięki wspieraniu instytucji proinnowacyjnych otoczenia biznesu (parki technologiczne, centra transferu technologii, inkubatory przedsiębiorczości).

Prezentacja stanu innowacyjnego regionu Pomorza Zachodniego w latach 2013-2014 może być jedynie wstępem dla obiektywnej oceny długofalowego potencjału działalności przedsiębiorstw w tym obszarze. Jest to jednocześnie impuls dla dalszych, bardziej szczegółowych prac nad problematyką innowacyjności regionu zachodniopomorskiego i jego miejsca na tle innych województw w kraju.

6.5. FUNKCJONOWANIE SYSTEMU WSPARCIA BIZNESU W SZCZECINIE

Inwestorzy, pragnący realizować swoje projekty na terenie Szczecina mogą liczyć na wsparcie ze strony Miasta, począwszy od obsługi one stop shop (indywidualna opieka nad inwestorem), aż po ofertę miejskich spółek działających na rzecz inwestorów. Mogą ubiegać się o pożyczki kredytowe oraz poręczenia, których udziela Szczeciński Fundusz Pożyczkowy i Fundusz Wspierania Rozwoju Gospodarczego Miasta Szczecin. Z kolei Park Naukowo-Technologiczny, wspierający działalność branży informatycznej, tworzy dogodne warunki do rozwoju innowacyjności. Szeroki wachlarz usług na rzecz pracodawców i przedsiębiorców świadczy Powiatowy Urząd Pracy (przygotowanie zawodowe, szkolenia, refundacja kosztów wyposażenia miejsc pracy). Z tych wszystkich udogodnień mogą korzystać nie tylko inwestorzy, ale też lokalni przedsiębiorcy.

W 2014 roku **Fundusz Wspierania Rozwoju Gospodarczego Miasta Szczecina** Sp. z o.o. udzielił 41 poręczeń na kwotę 4 914 891,90 złotych. Natomiast w 2015 roku udzielono 41 poręczeń na łączną kwotę 18 153 210,00 tys. złotych. Klienci obsługiwani przez Fundusz w zdecydowanej mierze reprezentują sektor mikroprzedsiębiorstw (29 z 41 poręczeń w 2014 r. oraz 27 z 41 poręczeń w 2015 r.) Łączna kwota udzielonych poręczeń dla sektora mikro w roku 2015 to 4 102 620,00 zł. Po poręczenia w zdecydowanie większości sięgają podmioty reprezentujące sektor usług i transportu (18 z 41 poręczeń w 2014 r. i 20 z 41 poręczeń w 2015 r.), w następnej kolejności o poręczenia ubiegają się reprezentanci sektora handlowego (10 z 41 poręczeń w 2014 r. i 10 z 41 poręczeń w 2015 r.). W ubiegłym roku dla przedsiębiorstw sektora usług i transportu udzielono poręczeń na łączną kwotę 6 307 210,00 zł dla firm reprezentujących sektor handlowy kwota ta wynosiła 2062 000,00 zł. Podmiotom z sekcji produkcji udzielono natomiast poręczeń o łącznej wartości 8 634 000,00 zł.

Natomiast **Szczeciński Fundusz Pożyczkowy** Sp. z o.o. w 2014 r. zawarł 40 umów pożyczek w sektorze MŚP o łącznej wartości 10 546 914,00 zł, ponadto Fundusz zawarł sześć umów pożyczek dla Wspólnot Mieszkaniowych na kwotę 1 535 000,00 zł oraz jedną pożyczkę dla NGO w kwocie 30 000,00 zł. Większość tych środków przedsiębiorcy przeznaczyli na cele inwestycyjne, odpowiednio: cele inwestycyjno-obrotowe 3 pożyczki o łącznej wartości 290 000,00 zł tj. 2,75% wartości wszystkich udzielonych pożyczek w 2014 r. oraz cele inwestycyjne 37 pożyczek o łącznej wartości 10 256 914,00 zł tj. 97,25% wartości wszystkich udzielonych pożyczek w 2014 r. W roku 2014 dominującym typem pożyczkobiorcy był mikroprzedsiębiorca – Fundusz udzielił 37 pożyczek dla mikroprzedsiębiorców na łączną kwotę 9 099 700,00 zł, małe przedsiębiorstwa 3 pożyczki na łączną kwotę 1 447 214,00 zł.

W 2015 r. Fundusz zawarł 34 umowy pożyczek w sektorze MŚP, o łącznej wartości 11 146 750,00 zł, ponadto Fundusz zawarł jedenaście umów pożyczek dla Wspólnot Mieszkaniowych na kwotę 1 389 400,00 zł oraz dwie pożyczki dla NGO na łączną kwotę 39 000,00 zł. Środki uzyskane z pożyczek udzielonych

²⁴ Gospodarka oparta na wiedzy w województwie zachodniopomorskim, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2015, s. 77-78.

przez Fundusz, przedsiębiorcy przeznaczali na: cele inwestycyjno-obrotowe 3 pożyczki o łącznej wartości 564 000,00 zł tj. 5,06% wartości udzielonych pożyczek w 2015 r. oraz cele inwestycyjne 31 pożyczek o łącznej wartości 10 582 750,00 zł tj. 94,94% wartości wszystkich udzielonych pożyczek w 2015 roku. W 2015 roku dominującym typem pożyczkobiorcy był mikroprzedsiębiorca – Fundusz udzielił 32 pożyczek dla mikroprzedsiębiorców na łączną kwotę 10 246 750,00 zł, małe przedsiębiorstwa 2 pożyczki na łączną kwotę 900 000,00 zł. Realizując swoje zadania, SFP korzysta z dofinansowania ze środków Inicjatywy Jeremie Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises²⁵. Dynamika udzielonych pożyczek cały czas wzrasta, a korzystne oprocentowanie i uproszczona procedura powodują coraz większe zainteresowanie przedsiębiorców tym sposobem finansowania działalności gospodarczej. Od 2015 r. Fundusz pozyskał ze środków z Inicjatywy JEREMIE kwotę 35 000,000,00 zł. JEREMIE Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises Wspólne europejskie zasoby dla MŚP.

Mikro, mali i średni przedsiębiorcy szczecińscy, którzy mają utrudniony dostęp do kredytów, mogą zabiegać o wsparcie regionalnych i subregionalnych funduszy prowadzonych przez **Polską Fundację Przedsiębiorczości**:

- Regionalny Fundusz Pożyczkowy Pomeranus uruchomiony dla mikro- i małych przedsiębiorców (zatrudniających do 50 pracowników) z terenu województwa zachodniopomorskiego (pożyczki do 500 tys. zł na cele inwestycyjne i obrotowe oraz szkolenia);
- Fundusz Pożyczkowy Pomeranus-Jeremie dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorców (zatrudniających do 250 pracowników) z województwa zachodniopomorskiego (pożyczki inwestycyjne lub inwestycyjno-obrotowe do 500 tys. zł);
- Fundusz Innowacyjno-Inwestycyjny Pomeranus II, którego celem jest dostarczanie kapitału (200-1 200 tys. zł) mikro-, małym i średnim przedsiębiorcom mającym potencjał szybkiego wzrostu; inwestycje Funduszu koncentrują się na wdrażaniu nowych technologii oraz przemysłowych patentów i wzorów użytkowych w fazie początkowej (3-6 lat).
- Projekt pn. „Fundusz Mikropożyczkowy Klon” przeznaczony dla nowych firm na realizację planów związanych z rozpoczęciem działalności: inwestycyjne, obrotowe, inwestycyjno-obrotowe (niskoprocentowane pożyczki w wysokości max 50 tys. zł na okres max 60 miesięcy) – projekt realizowany w terminie od 01.10.2012 r. do 31.12.2015 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego.
- Fundusz Poręczeń Kredytowych Polfund działający na rzecz mikro-, małych i średnich przedsiębiorców zatrudniających do 250 pracowników, których roczny obrót nie przekracza 50 mln zł, poprzez udzielanie poręczeń oraz prowadzenie działalności szkoleniowej w celu dostarczenia profesjonalnych umiejętności i wiedzy niezbędnej do prowadzenia firmy.
- Zachodniopomorski Regionalny Funduszu Poręczeń Kredytowych, wspierający mikro- i małe przedsiębiorstwa (zatrudniające do 50 pracowników) z województwa zachodniopomorskiego ubiegające się o pożyczkę z Programu Regionalnego Funduszu Pożyczkowego POMERANUS do pożyczka może być udzielona maksymalnie do wysokości 500 tys. zł i max na 3 lata.

PFPP jest głównym partnerem Gali podczas przyznawania statuetki i wyróżnienia w konkursie Osobowość Biznesu i Wydarzenie Gospodarcze Roku „**Perły Biznesu**”. Nagrody za rok 2014 przyznawane były w dwóch kategoriach. Osobowością Biznesu 2014 roku został Krzysztof Kowalski, dyrektor DGS Poland. Nagrodę główną w kategorii Wydarzenie Gospodarcze 2014 otrzymał Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście. Podczas Gali po raz pierwszy zostały przyznane wyróżnienia Inspirujący Start. Wyróżnienia są przeznaczone dla młodych firm będących na początkowym etapie rozwoju, których właściciele z uporem i konsekwencją realizują swoje zamierzenia i mogą być inspiracją dla osób marzących o własnej firmie. Spośród kilkudziesięciu firm uhonorowano 3 start-upy: Dom Lift - Elżbieta Dochniak dystrybutor krzesełek schodowych dla osób niepełnosprawnych, Green Touch - Joanna Gradek, centrum ogrodnicze oraz E-Szop - Aleksandra Pronobis, spożywczy sklep internetowy. W 2015 r. nagrody przypadły pani Laurze Hołowacz prezes spółki CSL Internationale Spedition w Szczecinie oraz firmie Bilfinger Mars Offshore za uruchomienie fabryki produkującej fundamenty morskich elektrowni wiatrowych. Gali Perły Biznesu towarzyszyło też wręczenie innych nagród. Wyróżnienia „Inspirujący Start”

²⁵ Środki otrzymane w ramach inicjatywy mogą być przeznaczone na cele inwestycyjne, m.in. na zakup, budowę lub modernizację obiektów produkcyjno – usługowo – handlowych, tworzenie nowych miejsc pracy, wdrażanie nowych rozwiązań technicznych i technologicznych, zakup maszyn, urządzeń, aparatów, środków transportu oraz inne cele gospodarcze przyczyniające się do rozwoju MŚP.

za najlepsze start-upy, przyznane przez Polską Fundację Przedsiębiorczości i redakcję Szczecinbiznes.pl, trafiły do Agnieszki Chmielewskiej - prezes firmy DogadamyCie.pl, Magdaleny Walczyńskiej - właścicielki sklepu z pamiątkami Szczeciński Town Shop, oraz Erwina Urbaniaka - właściciela BS Haus.

Rozdane zostały również nagrody w konkursie Przystanek Sukces. W 2014 r. I nagrodę zdobyli Ada Krawczak, Wiktor Szostak, Artur Adamiak, Ewa J. Kwizdińska za biznesplan pt. Hostel The next stop, a w kategorii do 18 roku życia **Alicja Szyszkowska, z LO nr 9** za projekt „Cała miłość w zapach”.

Z kolei w 2015 r. w kategorii do 18 roku życia zwyciężył Mateusz Jucha z Zespołu Szkół Budowlanych im. Kazimierza Wielkiego w Szczecinie za projekt „DOWN HILL BIKE – sklep i serwis rowerowy”, a w kategorii powyżej 18 roku życia zwyciężyli Daria Matyszewska i Adrian Kouhan z projektem „LODOWE RURKI”.

Konik Morski to doroczna Nagroda Gospodarcza przyznawana przez Stowarzyszenie „Business Club Szczecin”. Otrzymują ją przedsiębiorcy i firmy w dowód uznania dla odważnych inwestycji oraz za wieloletnią, rozwijającą się działalność gospodarczą. Otrzymują ją również zachodniopomorskie gminy sprzyjające przedsiębiorczości. Laureatami Konika Morskiego za rok 2014 została m.in. Milex Sp. z o.o., Unity Line Limited Sp. z o.o., Szczeciński Obszar Metropolitalny.

Ważnym elementem wspierania działalności gospodarczej przez Miasto jest udzielanie przedsiębiorcom **pomocy publicznej** w różnych formach, z których najczęściej stosowanymi są ulgi w podatkach i opłatach lokalnych. Tego typu pomocy udzielono 32 przedsiębiorcom, w tym:

- 2014 rok:
 - raty, odroczenia, umorzenia -13,
 - zwolnienia – 3.
- 2015 rok:
 - raty, odroczenia, umorzenia – 13,
 - zwolnienia – 3.

Ponadto w omawianych latach udzielono ulg 6 przedsiębiorcom (3 w 2014 r. i 3 w 2015 r.), które nie stanowiły pomocy publicznej.

Wartość udzielonej przedsiębiorcom pomocy publicznej w formie rat, odroczeń, umorzeń i zwolnień wynosi 1858 011,67 w tym:

- 2014 rok ogółem – 1 000 531,74 w tym:
 - umorzenia - 28 735,39 zł,
 - odroczenia, raty - 245 665,35 zł,
 - zwolnienia - 726 131,00 zł.
- 2015 rok ogółem – 857 479,93 zł w tym:
 - umorzenia - 29 680, 00 zł,
 - odroczenia, raty - 134 536,93 zł,
 - zwolnienia - 693 263, 00 zł.

W latach 2014-2015 trzech przedsiębiorców kontynuowało zwolnienie od podatku od nieruchomości w związku z realizacją nowej inwestycji na podstawie Uchwały Nr LII/1344/10 Rady Miasta Szczecin z dnia 25.10.2010 r., dwóch kolejnych było w trakcie realizacji nowej inwestycji, po zakończeniu której będą korzystać ze zwolnienia z podatku od nieruchomości. W roku 2015 Rada Miasta Szczecin przyjęła dwa programy pomocowe stwarzające możliwość zwolnienia od podatku od nieruchomości. Pierwszy z nich – wprowadzony Uchwałą Nr VI/87/15 Rady Miasta Szczecin z dnia 24 marca 2015 r. w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis na tworzenie nowych miejsc pracy – przewiduje zwolnienie od podatku od nieruchomości gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej w związku z utworzeniem nowych miejsc pracy. Drugi program – wprowadzony Uchwałą Nr XII/269/15 Rady Miasta Szczecin z dnia 27 października w sprawie zwolnień z podatku od nieruchomości w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej na inwestycje początkowe – warunkuje udzielenie zwolnienia od realizacji początkowej, zdefiniowane w uchwale. Zgłoszenie zamiaru korzystania ze zwolnienia podatkowego złożyło na dzień dzisiejszy dwóch przedsiębiorców. W omawianych latach liczba udzielonych ulg w formie rat, odroczeń i umorzeń utrzymuje się na takim samym poziomie (13 ulg w roku 2014 i 13 ulg w roku 2015).

Od początku 2012 roku działa **Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej** (gminna baza została zmigrowana do CEIDG) prowadzona w systemie teleinformatycznym przez Ministra Gospodarki, wobec czego Urząd Miasta nie wydaje już poświadczeń prowadzenia działalności gospodarczej. Złożony do CEIDG przez przedsiębiorcę wniosek w formie elektronicznej weryfikowany jest w Ministerstwie Gospodarki, wpisany do ewidencji i wysłany (również elektronicznie) do urzędu statystycznego, właściwego urzędu skarbowego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych („jedno okienko”).

W 2014 roku dokonano 5 056 wpisów do ewidencji działalności gospodarczej, 3 555 wykreśleń, wydano 4 odpisy dokumentów, dokonano 4 469 zawieszeń i 2 453 wznowień działalności.

W 2015 roku dokonano 4 725 wpisów do ewidencji działalności gospodarczej, 3 154 wykreśleń, wydano 19 odpisów dokumentów, dokonano 4 310 zawieszeń i 2 369 wznowień działalności.

Miasto udziela dotacji **organizacjom pozarządowym**, również tym działającym w sferze gospodarczej m.in. na promocję przedsiębiorczości oraz działalność szkoleniową, informacyjną i wydawniczą. W analizowanym okresie dotacje otrzymały: Fundacja Rozwoju Branży Internetowej „Netcamp”, Polska Fundacja Społeczeństwa Przedsiębiorczego, Polska Fundacja Przedsiębiorczości.

Dotacje otrzymało również Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego – Szczecińskie Centrum Przedsiębiorczości na przygotowanie przedsiębiorców, studentów i absolwentów do prowadzenia działalności gospodarczej oraz na prowadzenie Centrum Integracji Społecznej.

Szczecin aspiruje, aby stać się jedną z ważniejszych lokalizacji BPO w Polsce. Stąd zintensyfikowane działania na rzecz przyrostu w mieście nowoczesnej powierzchni biurowej. Wg raportu Colliers International na przestrzeni ostatnich trzech lat szczeciński rynek biurowy rozwijał się w rekordowym tempie powiększając powierzchnie biurowe. W okresie od 2012 do końca pierwszej połowy 2015 r. deweloperzy ukończyli projekty o łącznej powierzchni 68 tys. m², co stanowi ponad 60% istniejącej podaży. Obecnie w budowie znajduje się 20 tys. m², z czego 7,5 tys. m² zostanie ukończonych w bieżącym roku. Dostarczenie nowej powierzchni spowodowało, że Szczecin stał się ciekawą alternatywą dla głównych rynków regionalnych. W efekcie, miasto odnotowało wzrost aktywności najemców. Od początku 2014 r. współczynnik pustostanów wykazywał trend spadkowy. Obecnie niewynajęte pozostaje ok. 17% istniejących zasobów, co przy skali szczecińskiego rynku przekłada się na blisko 19 tys. m² wolnej powierzchni. Jednak strategia rozwoju BPO to także działania na rzecz wspierania innowacyjnej przedsiębiorczości, rozwoju biznesu oraz transferu i komercjalizacji nowoczesnych technologii. Na tym polu wyróżnia się **Szczeciński Park Naukowo-Technologiczny**, którego celem działalności jest stwarzanie dogodnych warunków do rozwoju innowacyjności w Szczecinie i regionie ze szczególnym ukierunkowaniem na technologie informacyjne i komunikacyjne.

Wspólne kontakty między firmami działającymi w Technoparku zaowocowały rozwojem partnerstwa, łączeniem sił w celu realizacji wspólnych zadań i inicjowania nowych przedsięwzięć. Powstają też nowe przedsiębiorstwa z połączenia dotychczasowych. Lokatorzy Technoparku uczestniczą w wielu wydarzeniach, podczas których poszerzają wiedzę i nawiązują nowe kontakty. Wspólne działania skupiają się również na uczestnictwie w kształceniu przyszłych kadr w lokalnych szkołach. Na terenie Technoparku działa klaster IT, którego członkowie w ramach partnerstwa często realizują wspólne przedsięwzięcia.

Fot. udostępniona przez SPNT Sp. z o.o.

Swoje siedziby w Technoparku mają zarówno firmy młode – dopiero rozpoczynające biznes, jak i te o mocnej pozycji na rynku. Dzięki takiemu połączeniu, małe firmy mogą rozwijać się w oparciu o zlecenia i wymianę wiedzy, a firmy doświadczone łatwiej znajdują podwykonawców/ zleceniobiorców.

Oprócz firm w Technoparku działają również organizacje i środowiska branżowe takie jak: Klaster ICT Pomorze Zachodnie (zrzeszający kilkadziesiąt firm informatycznych z województwa), Szczecińska Grupa Użytkowników Unixa i Linuxa (SZLUUG), Fundacja AEGIS, Fundacja Netcamp, Fundacja Rozwoju Menedżerów i Biznesu FROME oraz pierwszy w regionie Hackerspace – inicjatywa, gdzie młodzi ludzie, których łączy duch kultury hackerskiej, w pozytywnym jego znaczeniu, mogą spotykać się i tworzyć, pracować nad wspólnymi projektami.

Dziewięćdziesięciu trzech klientów korzystało z doradztwa i opieki biznesowej w ramach programu inkubacji lub ekspansji Technoparku Pomerania dzięki czemu otrzymali wiedzę o nowych możliwościach finansowania projektów innowacyjnych, nawiązali kontakt z funduszami inwestycyjnymi, skorzystali z doradztwa marketingowego, HR oraz prawnego.

Ponad **4100 menedżerów i pracowników firm** podniosło kwalifikacje w obszarze zarządzania i rozwoju przedsiębiorstwa dzięki udziałowi w **65 wydarzeniach i szkoleniach** organizowanych lub współorganizowanych przez Technopark Pomerania oraz wydarzeniach partnerskich.

Ponad 320 osób (studentów, przedstawicieli firm i pracowników naukowych) poszerzyło swoją wiedzę o wsparciu biznesowym oferowanym przez Technopark Pomerania podczas 23 prezentacji TPP oraz Klastra IT. Z obserwacji Technoparku Pomerania wynika, iż rośnie zapotrzebowanie na świadczone usługi, dowodem na to jest nieustające i rosnące zainteresowanie klientów, studentów i firm na prowadzenie działalności w Technoparku Pomerania. Po zakończeniu rozbudowy Technoparku Pomerania w końcu 2014 roku rozpoczęto zawieranie umów, w I kwartale 2015 roku wynajęte było 80% dostępnej powierzchni, na koniec 2015 roku 100% powierzchni było wynajęte. Wszystkie firmy przystępujące do Technoparku Pomerania obejmowane są programem inkubacji bądź ekspansji w zależności od statusu tj. start-up, bądź firma rozwinięta.

Wiodącymi branżami w województwie zachodniopomorskim są turystyka, transport, sektor chemiczny, morski, rolno-spożywczy oraz przemysł drzewno-meblarski. Z myślą o ww. sektorach na terenie województwa zachodniopomorskiego utworzono kilkanaście **klastrów**, wśród których na terenie miasta Szczecin funkcjonują:

- 1) Klaster firm informatycznych ICT POMORZE ZACHODNIE, zrzeszający ponad 50 firm, jednostki badawczo-rozwojowe i instytucje otoczenia biznesu działające w branży informatyczno – telekomunikacyjnej. Współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego, administracją publiczną oraz środowiskiem naukowo- badawczym.

- 2) Zachodniopomorski Klaster Chemiczny „ZIELONA CHEMIA”, który skupia 27 firm chemicznych, dwie uczelnie, dwie instytucje administracji publicznej i jedną fundację.
- 3) Klaster Metalowy „METALIKA”, który skupia przedsiębiorstwa z branży metalowej oraz branż komplementarnych z województw zachodniopomorskiego, wielkopolskiego oraz pomorskiego, ale także Starostwo Powiatowe w Wałczu, Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Wałczu oraz Powiatowy Urząd Pracy, a jego partnerami są: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Regionalne Centrum Innowacji i Transferu Technologii w Szczecinie oraz Poznański Park Naukowo-Technologiczny, Klaster Metalowy Berlin-Brandenburg. Koordynatorem klastra jest spółka MP Polskie Klastry Sp. z o.o.
- 4) Zachodniopomorski Klaster Morski.
- 5) Klaster Morski Pomorza Zachodniego.
Jednym z celów, jakie stawiają sobie oba powyższe klastry morskie to integracja firm z sektora morskiego. Brak możliwości porozumienia i różne funkcjonowanie dwóch klastrów podważa jednak ich wiarygodność. Powoduje również rozproszenie ograniczonych środków na większą liczbę przedsięwzięć, które są realizowane niezależnie od siebie, bez żadnej koordynacji z zewnątrz. Absurdalność sytuacji zwiększa fakt, iż do obu klastrów należą te same przedsiębiorstwa i instytucje wspierające np. Akademia Morska i Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny. Nawet zarządy obu klastrów częściowo się pokrywają. Gmina miasto Szczecin jest członkiem Zachodniopomorskiego Klastra Morskiego, natomiast patronat honorowy nad klastrem Morskim Pomorza Zachodniego objął marszałek województwa zachodniopomorskiego.
- 6) Klaster Budowlany działający przy Północnej Izbie Gospodarczej to porozumienie 22 firm budowlanych działających na terenie Szczecina.
- 7) Klaster Kreatywny Szczecin, w ramach którego działa kilkadziesiąt firm z obszaru marketingu, multimediów, grafiki, design’u, mediów, architektury, sztuki i kultury.
- 8) Klaster Szlak Wodny Berlin-Szczecin-Bałtyk.
- 9) Klaster Rybny.

Klastry dążą do integracji środowiska, w jakim działają i ochrony jego interesów oraz oferują firmom z branży m.in.: audyt technologiczny, pomoc w znalezieniu partnera w biznesie, organizację szkoleń, konferencji, targów i giełd, doradztwo, wsparcie informacyjne i promocję.

fot. ze strony www.szczecin.eu

Prezydent Miasta wręcza szczecińskim przedsiębiorcom, ustanowione w 2006 r., **Nagrody Gospodarcze**, od 2012 r. zwane Busolami Biznesu. Celem przedsięwzięcia jest promowanie najlepszych firm prowadzących działalność na terenie Szczecina, inspirowanie rozwoju przedsiębiorstw oraz promowanie postaw proinwestycyjnych. Nagrody przyznawane są obecnie w czterech kategoriach: firma roku, firma dla Szczecina, inwestycja roku i innowacja roku. Prezydent przyznaje też nagrody specjalne.

W 2014 roku (za 2013 rok) Busolę Biznesu otrzymały w poszczególnych kategoriach firmy:

- Firma Roku OT Logistics SA
- Inwestycja Roku SGI SA
- Firma dla Szczecina Przedsiębiorstwo Budowlane CALBUD Sp. z o.o.
- Innowacja Roku AMC Art Medical Center Sp. z o.o. Sp. Kom.
- Nagrody Specjalne: HKL Dekoracja Okien Sp. z o.o. i Raben Polska Sp. z o.o.

Wyróżnienia w poszczególnych kategoriach otrzymały firmy:

- Firma Roku Drobimex Sp. z o.o. i NET MARINE Marine Power Service Sp. z o.o.
- Inwestycja Roku Przedsiębiorstwo Budowlane CALBUD Sp. z o.o. i PPU Port Rybacki Gryf Sp. z o.o.
- Firma dla Szczecina Magemar Polska Sp. z o.o. i Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego
- Innowacja Roku IAI SA i Sup4Nav Sp. z o.o.

W **Konkursie Gospodarczym Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego**, którego celem jest wyróżnienie najlepszych firm, instytucji, inicjatyw i podmiotów gospodarczych województwa, Kapituła Konkursu w 2014 roku w kategorii „Produkt Roku 2014” przyznała Złotą Rybkę firmie Drobimex Sp. z o.o., Szczecin za „Produkty bezglutenowe”, a wyróżnienie w kategorii „Firma Roku” 2014 - firma AMC Art. Medical Center Sp. z o.o., Szczecin.

Natomiast w 2015 roku wyróżnionych zostało 5 firm, laureatem konkursu w kategorii „Usługa Roku 2015” było szczecińskie Przedsiębiorstwo Instalacyjno - Budowlane Askaldowicz, Szczecin za „Instalacje grzewcze w budownictwie wielorodzinnym z wykorzystaniem mieszkaniowych stacji ciepła typu Logoterma przy wykorzystaniu zestawu montażowego pod nazwą „Zespół przyłączeniowy mieszkaniowych stacji ciepła dla potrzeb co. i cwu.” oraz w kategorii „Inwestycja Roku 2015” „Przebudowa budynku obory w dawnym zespole rzeźni miejskiej na Łasztowni ze zmianą sposobu użytkowania na cele biurowe oraz usługowe w zakresie gastronomii, kultury i handlu wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. Stara Rzeźnia – Budynek Obory dla bydła nr 21, 70-651 Szczecin, ul. T. Wendy 14, woj. zachodniopomorskie”, CSL Internationale Spedition Sp. z o.o., Szczecin.

W ogólnopolskim konkursie PKPP „Lewiatan” nominacje do galerii „**Biznes. Dobry wybór**” zdobyło 5 firm zachodniopomorskich, a ze Szczecina: Tomasz Adamczyk – wiceprezes i współzałożyciel spółki EPA oraz Ireneusz Miski – prezes spółki Tieto Poland.

Na terenie miasta Szczecin funkcjonują **dwa inkubatory technologiczne** (w Polsce 29): Szczecińskie Centrum Przedsiębiorczości (SCP) prowadzone przez Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego i inkubator Technoparku Pomerania (o którym mowa wyżej). Ich rola sprowadza się do wspomagania rozwoju nowo powstałych firm oraz optymalizacji warunków dla generowania, transferu i komercjalizacji technologii poprzez: kontakty z instytucjami naukowymi i ocenę przedsięwzięć innowacyjnych, usługi wspierające biznes, pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych, tworzenie właściwego klimatu dla podejmowania działalności gospodarczej i realizacji przedsięwzięć innowacyjnych (tzw. efekty synergiczne), dostarczanie odpowiedniej do potrzeb powierzchni na działalność gospodarczą.

Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego – Szczecińskie Centrum Przedsiębiorczości to jedna z najstarszych instytucji tego typu w kraju. W latach 2012-2013 Stowarzyszenie realizowało projekty: „Twoja firma – Twój sukces”, „Fabryka sukcesu”, „Języki i komputery szansą dla mojej zawodowej kariery”. W tym czasie Stowarzyszenie zorganizowało 27 szkoleń i innych imprez informacyjnych dla 573 osób, zorganizowało 15 imprez kojarzących partnerów, w których uczestniczyło 118 przedsiębiorców, promowało 3 371 ofert kooperacyjnych, udzieliło 241 usług informacyjno-doradczych, opracowuje i regularnie wysyła do przedsiębiorców newslettera w cyklu miesięcznym (20 wydań) oraz tematycznych opracowań przydatnych w prowadzeniu działalności gospodarczej, zorganizowało 20 spotkań dla 437 studentów, udostępniło pomieszczenia 50 firmom w 2014 r. i 45 firmom w roku 2015.

W Szczecinie zlokalizowane są dwa **akademickie inkubatory przedsiębiorczości** (preinkubatory):

- 1) Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Uniwersytecie Szczecińskim (17 beneficjentów),
- 2) Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości funkcjonujący w ramach Regionalnego Centrum Innowacji i Transferu Technologii (26 beneficjentów).

Oferta ich działalności obejmuje: szkolenia z zakresu przedsiębiorczości dla studentów i pracowników, akcje informacyjne i promocyjne w zakresie przedsiębiorczości, udostępnienie infrastruktury AIP dla początkujących przedsiębiorców, otwarte konkursy na biznesplany, zajęcia dydaktyczne z przedsiębiorczości na miejscowych uczelniach i mentoring. Oferują również pomoc w obszarze: tworzenia firmy, opracowania biznesplanu, zadań księgowo-rachunkowych, podatkowo-finansowych, dostępu do funduszy europejskich, ochrony własności intelektualnej, pośrednictwa kooperacyjnego, analizy rynku, a od strony infrastrukturalnej: obsługę sekretariatu, internet szerokopasmowy, salę seminaryjną i ewentualnie dostęp do bazy danych. Pomoc finansowa dotyczy głównie funduszy poręczeniowych, kapitału zaangażowanego, pośrednictwa kredytowego i współpracy z „aniołami biznesu”.

W Szczecinie funkcjonuje jedno **Regionalne Centrum Innowacji i Transferu Technologii** przy Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym. Oferuje ono doradztwo, szkolenia lub kursy w obszarach: przedsiębiorczość i tworzenie firmy, opracowanie biznesplanu, ochrona własności intelektualnej, pośrednictwo kooperacyjne, wdrażanie nowych usług i produktów, zarządzanie biznesem, jakością i zasobami ludzkimi, współpraca międzynarodowa, dostęp do funduszy unijnych.

Sieci aniołów biznesu zrzeszają prywatnych inwestorów, chcących za pomocą funduszy własnych sfinansować lub dokapitalizować projekty o dużym potencjale rozwoju, w tym często o charakterze wysocje innowacyjnym. Tym samym są to organizacje wspierające innowacyjne projekty biznesowe, będące we wczesnych fazach rozwoju. Stworzona przez Polską Fundację Przedsiębiorczości w 2009 roku Sieć Aniołów Biznesu **AMBER** składa się z pięciu instytucji i skupiona jest na przedsięwzięciach typu *start-up* i *first-stage* na terenie województw: zachodniopomorskiego, pomorskiego, kujawsko-pomorskiego, wielkopolskiego, dolnośląskiego oraz lubuskiego.

Ośrodki Szkoleniowo-Doradcze uczestniczą we wszelkich inicjatywach mających na celu rozbudowanie potencjału gospodarczego oraz poprawę jakości życia społeczności lokalnej. W województwie zachodniopomorskim w roku 2012, odnotowano działalność czternastu ośrodków szkoleniowo-doradczych, z czego osiem zlokalizowanych jest w Szczecinie:

- 1) Centrum Rozwoju Biznesu, Biuro Konsultingu i Szkoleń (ZSB),
- 2) Enterprise Europe Network (ZSRG – SCP),
- 3) Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego (ZARR),
- 4) Polska Fundacja Przedsiębiorczości,
- 5) Ośrodek Szkoleniowy (ZSRG – SCP),
- 6) Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego,
- 7) Izba Rzemieślnicza Małej i Średniej Przedsiębiorczości,
- 8) Wojewódzki Klub Techniki i Racjonalizacji.

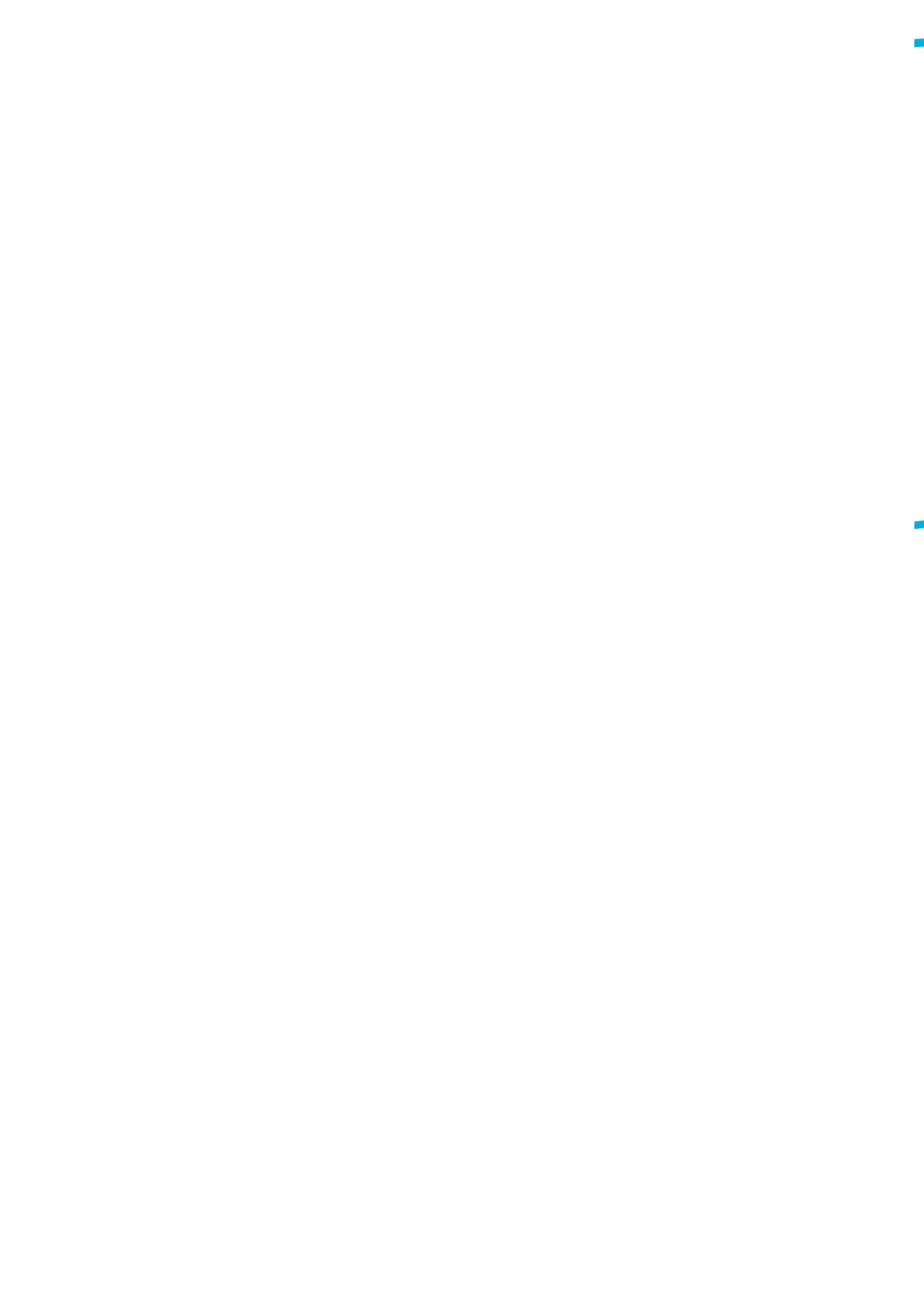
Na rzecz rozwoju szczecińskiej gospodarki duży wpływ mają także Izba Rzemieślnicza Małej i Średniej Przedsiębiorczości oraz Północna Izba Gospodarcza. Izba Rzemieślnicza Małej i Średniej Przedsiębiorczości, która poprzez Wydział Doradztwa i promocji Gospodarczej mieszczący się w Izbie Rzemieślniczej prowadzi Punkt Bezpłatnego Doradztwa dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Północna Izba Gospodarcza skupia ok. 1,5 tys. firm z Pomorza Zachodniego i Niemiec, a jej celem jest tworzenie warunków rozwoju i unowocześniania życia gospodarczego, wspieranie inicjatyw członków oraz działanie na rzecz rozwoju międzyregionalnych i międzynarodowych kontaktów gospodarczych. PIG corocznie przyznaje Buławy Nestora Przedsiębiorczości dla najlepszych przedsiębiorców w regionie. W 2014 roku nagrody przyznano: Irenie i Kazimierzowi Mojsiuk (właściciele grupy Mojsiuk, pod skrzydłami której działają salony marek Mercedes-Benz, Honda, Peugeot oraz nowoczesne centrum blacharsko-lakiernicze) oraz Janowi Kozłowskiemu (salony marek Opel, Chevrolet, Toyota, Lexus i Mazda). W 2015 roku nagrody

przyznano: Teresie i Mirosławowi Tyszkiewiczom (hotel Aurora Międzyzdroje) oraz Henrykowi Adamus (założycielowi firmy Adamus).

ŹRÓDŁA INFORMACJI

1. Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2015, Raport Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A w Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa 2015.
2. Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2015. Województwo zachodniopomorskie. SGH, Warszawa 2015.
3. Czerniachowicz B. (2014). Wybrane uwarunkowania rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw. W (R. Borowiecki, T. Rojek red.), Współczesne formy relacji międzyorganizacyjnych. Współpraca, kooperacja, sieci. Kraków: Fundacja UE w Krakowie.
4. Dzikowski P. (2013). Wpływ efektów wprowadzania innowacji na działalność przedsiębiorstw przemysłowych w Wielkopolsce w latach 2011-2012. *Journal of Management and Finance*, Vol. 11, nr 1, cz. 1.
5. Gospodarka oparta na wiedzy w województwie zachodniopomorskim, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2015 Janasz W. (2009). Innowacje w tworzeniu przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw. W (W. Janasz red.), Innowacje w strategii rozwoju organizacji w Unii Europejskiej. Warszawa: Difin.
6. Motyka S. (2011). Pomiar innowacyjności przedsiębiorstwa. W (R. Knosala red.), Komputerowo zintegrowane zarządzanie. T. 2. Opole: Oficyna Wydawnicza Polskiego Towarzystwa Zarządzania Produkcją.
7. Nauka i technika 2013 roku, GUS, Warszawa 2014.
8. Nauka i technika 2014 roku, GUS, Warszawa 2015.
9. Rocznik statystyczny województwa zachodniopomorskiego 2013, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2013.
10. Rocznik statystyczny województwa zachodniopomorskiego 2014, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2014.
11. Rocznik statystyczny województwa zachodniopomorskiego 2015, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2015.
12. Rocznik statystyczny Szczecina 2014, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2014.
13. Szopik-Deczyńska K., Czerniachowicz B., Świadek A., Tomaszewski M., Funkcjonowanie regionalnego systemu innowacji w województwie zachodniopomorskim. Analizy i prognozy, Naukowe Wydawnictwo IVG OPEN ACCESS 2014, Szczecin 2014.
14. Środki trwałe w gospodarce narodowej w 2014 roku, GUS, Warszawa 2015.
15. Tablice statystyczne Szczecina 2014, Urząd Statystyczny w Szczecinie.
16. Bank Danych Lokalnych – GUS.
17. Biuletyn statystyczny województwa zachodniopomorskiego, IV kwartał 2015, Szczecin, luty 2016.
18. Biuro Obsługi Interesantów, Urząd Miasta Szczecin.
19. Colliers International, Northern Poland, Prospects for business services 2015.
20. Dane Urzędu Statystycznego w Szczecinie.
21. Fundusz Wspierania Rozwoju Gospodarczego Miasta Szczecina Sp. z o.o.
22. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie zachodniopomorskim. Stan na koniec 2013 r. – Urząd Statystyczny w Szczecinie.
23. Raport Roczny 2014 NBP, Warszawa, 2015.
24. Rocznik Statystyczny Gospodarki Morskiej 2015 – GUS, Urząd Statystyczny w Szczecinie.
25. Szczeciński Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o.
26. Środki trwałe w gospodarce narodowej w 2014 roku – Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2015.
27. www.unibaltic.pl
28. www.unityline.pl
29. www.usz.edu.pl
30. www.zut.edu.pl
31. www.bip.szczecin.pl
32. www.emerytura.gov.pl
33. www.euroafrica.com.pl
34. www.gryfia.com.pl
35. www.irszczecin.pl
36. www.knf.gov.pl
37. www.krs-online.com.pl
38. www.navicor.pl
39. www.nbp.pl
40. www.otlogistics.com.pl
41. www.perfektservice.pl
42. www.pfp.com.pl
43. www.polship.com.pl
44. www.polsteam.com.pl
45. www.spnt.pl
46. www.zus.pl
47. Wydział Obsługi Inwestorów i Biznesu, Urząd Miasta Szczecin.
48. Wydział Podatków i Opłat Lokalnych, Urząd Miasta Szczecin.
49. Wydział Turystyki, Gospodarki i Promocji, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego.
50. Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego.
51. Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego – Szczecińskie Centrum Przedsiębiorczości.
52. Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze regon, I półrocze 2015 r.
53. Województwo zachodniopomorskie: podregiony, powiaty, gminy 2014, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2014.
54. Województwo zachodniopomorskie: podregiony, powiaty, gminy 2015, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2015.
55. berlin-szczecin-baltyk.pl/transgraniczny-klaster
56. Centra handlowe w Szczecinie (I poł. 2015). Colliers International, lipiec 2015.
57. Gospodarka morska w Polsce w 2015 r. GUS, Warszawa 2016.
58. <http://innoam.pl>
59. <http://klastermorski.org/news-category/zegluga-srodladowa/>
60. <http://portalwiedzy.onet.pl/42333,,,,bandera,haslo.html>
61. <http://szczecinpark.pl/projekty-ue/podniesienie-atrakcyjnosci-szczecinskiego-parku-przemyslowego/>
62. <http://www.bloomberg.com/quote/BDIY:IND>
63. <http://www.forbes.pl/polski-rynek-budowlany-liderem-wzrostu-w-europie,artykuly,198854,1,1.html#>
64. <http://www.gs24.pl/wiadomosci/szczecin/a/powstalo-szczecinskie-konsorcjum-okretowe,9869051/>

65. <http://www.infomare.pl/polska-gospodarka-morska-w-roku-2015>
66. http://www.msrgryfia.pl/o_stoczni.php?page=7
67. <http://www.otlogistics.com.pl/pl/o-ot-logistics.html>
68. <http://www.pgt.pl/wzrost-przewozow-ladunkow-polskimi-rzekami>
69. <http://www.rpo.wzp.pl/wiadomosci/zalozenia-do-procesu-identyfikacji-inteligentnych-specjalizacji>
70. <http://www.rynekinfrastruktury.pl/wiadomosci/w-2020-roku-przewozy-odra-wyniosa-20-mln-ton--53498.html>
71. <http://www.szkoламorska.pl>
72. <https://www.am.szczecin.pl/>
73. Polska 2015 Raport o stanie gospodarki. Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2015.
74. Polskie spółki budowlane 2015. Deloitte, 2015.
75. Rocznik Statystyczny Gospodarki Morskiej 2015. GUS, Warszawa 2015.
76. Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego 2015.
77. Stanowisko Zarządu Morskiej Stoczni Remontowej Gryfia ws. aktualnej sytuacji spółki, styczeń 2016.
78. Transport wodny śródlądowy w Polsce w 2014 r. GUS, Warszawa 2015.
79. Turystyka w województwie zachodniopomorskim w 2015 r. Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2016.
80. Województwo Zachodniopomorskie. Podregiony, powiaty, gminy — 2015, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2015.
81. www.euroafrica.com.pl
82. www.polsteam.com.pl/
83. www.port.szczecin.pl
84. www.port.szczecin.pl
85. www.unibaltic.pl
86. www.unityline.pl
87. www.usz.edu.pl
88. www.zut.edu.pl
89. Założenia do procesu identyfikacji inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego. Urząd Marszałkowski w Szczecinie, Szczecin 2014.

Rozdział 7

DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA

7.1. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA MIASTA

Według raportu Ernst&Young Atrakcyjność Inwestycyjna Europy 2015 w opinii inwestorów, Polska jest nadal najatrakcyjniejszym kierunkiem inwestycji w tej części Europy. Tak uważa aż 38% ankietowanych w ramach trzynastej edycji raportu. To o 7 punktów procentowych więcej niż przed rokiem. Polska zajmuje również pierwsze miejsce w Europie Środkowo-Wschodniej pod względem Bezpośrednich Inwestycji Zagranicznych - 132 inwestycje w roku 2014 w porównaniu do 107 w roku 2013 (zmiana o 23%). Polska plasuje się na drugim miejscu w Europie Środkowo-Wschodniej i trzecim na kontynencie ogółem pod względem liczby miejsc pracy stworzonych dzięki Bezpośrednim Inwestycjom Zagranicznym w roku 2014 (15,485 tys. wobec 13,862 w 2013, zmiana o 12%).

Polska została najwyższej oceniona jako potencjalna lokalizacja dla inwestycji zagranicznych w Europie Środkowej i Wschodniej w ankiecie przeprowadzonej przez Polsko-Niemiecką Izbę Przemysłowo-Handlową we współpracy z dziewięcioma innymi organizacjami tego typu działającymi w kraju: belgijską, brytyjską, francuską, hiszpańską, irlandzką, kanadyjską, portugalską, szwajcarską i włoską. Z ankiety wynika, że wybór Polski jako miejsca swoich potencjalnych ponownych inwestycji zadeklarowało aż 96 proc. firm zagranicznych prowadzących w Polsce swoją działalność. Ponadto prawie połowa, bo 49% z przedsiębiorców spodziewa się, że sytuacja gospodarcza w Polsce poprawi się. Jedynie 5% liczy się z jej pogorszeniem, a stabilizacji spodziewa się - 46%. Z kolei zatrudnienie zamierza zwiększać 43% respondentów, dalsze 49 proc. pozostawi liczbę pracowników bez zmian, a jedynie 8% planuje zwolnienia. Z kolei zwiększenie eksportu deklaruje 24 proc. ankietowanych, 65% nie zmieni jego wielkości, a 11 proc. planuje zmniejszenie eksportu. Badanie Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej przeprowadzono w lutym 2015 wśród firm z kapitałem zagranicznym w Polsce. Ankietowano 116 przedsiębiorców prowadzących działalność w Polsce.

Pozytywne opinie uzyskiwane przez Polskę w międzynarodowych rankingach sprzyjają napływowi inwestycji także do regionu szczecińskiego. Z raportu „Atrakcyjność Inwestycyjna Regionów 2015” przygotowanego na zlecenie Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych w Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie w grudniu 2015 wynika, że na liście tzw. sektorów wysokich szans, ustalonej przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych przy współpracy z samorządem województwa zachodniopomorskiego w oparciu o obserwacje tendencji w zakresie napływu inwestycji do tego województwa, znajdują się:

- usługi przyszłości (ICT, KPO, B+R),
- działalność morską i logistyka,
- przemysł metalowo-maszynowy,
- biogospodarka (sektor drzewno-meblarski, sektor rolno-spożywczy, energetyka odnawialna, zielona chemia),
- turystyka i zdrowie.

Jest to ważna wskazówka dla inwestorów zainteresowanych realizacją inwestycji w regionie.

Województwo Zachodniopomorskie jest regionem Polski tradycyjnie najbardziej otwartym na współpracę ze Skandynawią, z wyjątkowo dużym udziałem inwestorów duńskich, którzy łącznie stworzyli tu kilka tysięcy miejsc pracy. Szczecin to bardzo atrakcyjny dla inwestorów z Północy obszar, o czym świadczy ulokowanie w mieście takich firm jak KK-Wind Solutions, DGS, czy Coloplast oraz najliczniejsza w Polsce regionalna reprezentacja środowisk biznesowych związanych ze Skandynawią.

Obszar Szczecina jest najbogatszym i najbardziej uprzemysłowionym regionem w województwie zachodniopomorskim. Jako najmocniejsze strony miasta PricewaterhouseCoopers Polska wymienia potencjał wynikający z atrakcyjnego położenia i bliskości Niemiec, sprawne instytucje i dobrze zarządzane finanse miasta oraz wysoką jakość życia.

Szczecin znajduje się w czołówce najlepszych polskich miast dla inwestorów - wynika z raportu fDi (foreign direct investment), spółki z grupy Financial Times badającej bezpośrednio inwestycje zagraniczne. W 2015 roku przygotowany został pierwszy ranking fDi zajmujący się wyłącznie polskimi miastami. Eksperti porównali kilkadziesiąt czynników w 50 miastach, oceniając ich perspektywy dla rozwoju bezpośrednich inwestycji zagranicznych. W czołówce najlepszych lokalizacji znalazły się największe polskie

miasta, takie jak Warszawa, Kraków, Wrocław i Poznań, ale Szczecin również został doceniony: znalazł się na piątym miejscu w kategorii potencjał gospodarczy, zaraz po największych metropoliach. Wysoko uplasował się także wśród lokalizacji o największej efektywności kosztowej w Polsce – na trzecim miejscu.

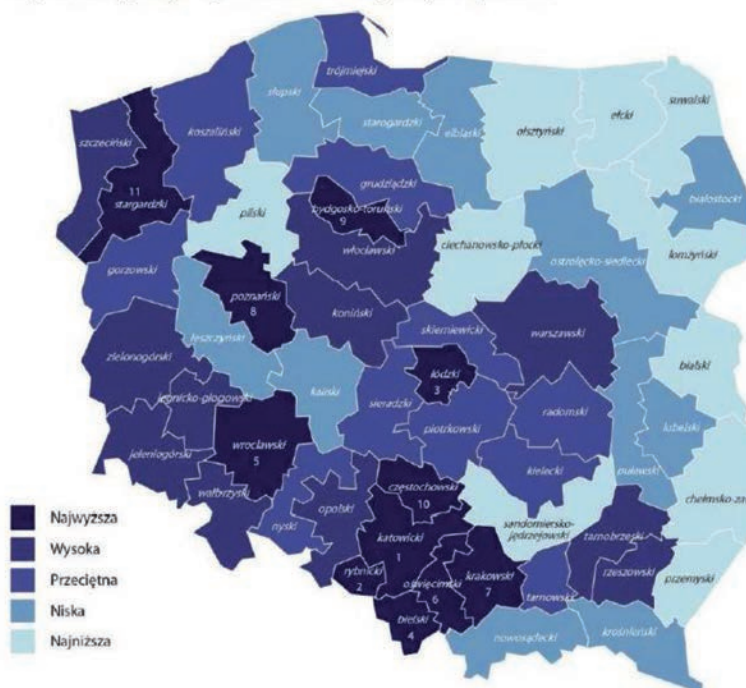
O ostrożnym zarządzaniu finansami, racjonalizacji wydatków operacyjnych, dobrych wskaźnikach zadłużenia i umiarkowanym poziomie długu świadczy utrzymujący się od 2008 roku na poziomie BBB+ rating Szczecina ogłoszony przez agencję FitchRatings.

Szczecin jest stolicą regionu, głównym miastem administracyjnym oraz centrum ekonomicznym województwa zachodniopomorskiego. W układzie transgranicznym Szczecin jest również stolicą Euroregionu Pomerania i jest ważnym miejscem spotkań politycznych oraz kulturalnych pomiędzy lokalnymi i regionalnymi władzami Polski, Niemiec oraz krajów skandynawskich.

Jedną ze strategicznych dla Szczecina branż jest logistyka. Szczecin wyróżnia się wyjątkową lokalizacją, doskonałą łącznością i dostępem do rynków zbytu i zaopatrzenia w Polsce, Europie i na świecie. Bliskie sąsiedztwo Skandynawii i Niemiec, doskonałe skomunikowanie z resztą zachodniej Europy oraz dostęp do Morza Bałtyckiego poprzez drogi wodne sprawiają, że miasto ma ogromny potencjał, który od kilku lat z powodzeniem rozwija się. Strategiczna lokalizacja w połączeniu z wykwalifikowaną kadrą oraz dostępnością powierzchni magazynowych i terenów produkcyjnych czynią Szczecin niezwykle atrakcyjnym miejscem do lokowania i rozwoju firm z branży logistycznej. Najnowsze badania firm konsultingowych prognozują, że popyt na powierzchnie magazynowe w Szczecinie będzie coraz większy.

W Szczecinie panują idealne warunki dla rozwoju firm z branży morskiej. Atutami miasta są atrakcyjne tereny przemysłowe oraz dynamicznie rozwijający się rynek powierzchni magazynowych. Szczecin to miasto z wykwalifikowaną kadrą specjalistów, w tym absolwentami Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego i Akademii Morskiej. Niezaprzeczalne wyróżniki miasta to jego wyjątkowe położenie, bogate tradycje stoczniowe oraz obecność Portu Szczecin-Świnoujście – jednego z największych w regionie Morza Bałtyckiego zespołów portowych. Porty w Szczecinie i Świnoujściu to najbliższe porty morskie dla obszaru zachodniej i południowo-zachodniej Polski. Nie bez znaczenia pozostaje także bliskość wschodnich Niemiec, a zwłaszcza Berlina. Ponadto od wielu lat oba porty są dla Czech i Słowacji najważniejszymi morskimi portami tranzytowymi. Porty w Szczecinie i Świnoujściu dysponują dobrze rozbudowanym systemem połączeń drogowych i kolejowych. Przemysł stoczniowy był i nadal jest ważną branżą dla Szczecina. Zrewitalizowane tereny na północy miasta oraz na Wyspie Ostrów Brdowski i Gryfii stanowią atrakcyjne grunty inwestycyjne, zagospodarowane przez nowoczesne firmy, takie jak: Morska Stocznia Remontowa Gryfia, Bilfinger Mars Offshore, Finomar, BTH Hold, JVP Steel, Elwiko, Cermar Industry, Dynpap, PTS Ltd. czy firmy zrzeszone w Lokalnej Organizacji Gospodarczej „Odroujście”. Na 45-hektarowym terenie byłej Stoczni Szczecińskiej Nowa, funkcjonuje Szczeciński Park Przemysłowy, którego aktywa są atrakcyjnym majątkiem do prowadzenia działalności gospodarczej, szczególnie w sektorze Offshore, czy przemyśle stalowym.

Mapa 1. Atrakcyjność podregionów dla działalności przemysłowej w 2014 r.

Na terenie miasta od 2010 r. działa podstrefa Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec oferująca tereny przygotowane pod zabudowę przemysłową. Rozpoczęcie działalności gospodarczej w strefie jest ułatwione poprzez wprowadzenie kompleksowej procedury obsługi projektów One Stop Shop, ułatwiającej realizację inwestycji. Zainteresowana realizacją inwestycji firma może też liczyć na pomoc publiczną, m.in. zwolnienie z podatku dochodowego z tytułu poniesionych kosztów inwestycji. W SSE działają już takie firmy, jak HKL, Bilfinger Mars Offshore, Garo.

Istotną lokalizacją dla gospodarki miasta jest znajdująca się w południowo-wschodniej części miasta Strefa Przemysłowa Kniewska. Działają w niej firmy z branży energetyki odnawialnej, metalowej, spożywczej i produkcyjnej, a na obszarze Dąbia powstaje specjalna strefa dla małych i średnich przedsiębiorstw – Park Dąbie.

Kolejną ważną dla rozwoju szczecińskiej gospodarki branżą są usługi nowoczesne. Szczecin to miasto młodych, aktywnych ludzi, dynamicznie rozwijającego się rynku powierzchni biurowej i innowacyjnych technologii.

Podstawą rozwoju ekonomicznego oraz konkurencyjności Szczecina są nowoczesne technologie, dlatego Miasto inwestuje w ośrodki naukowo-badawcze, infrastrukturę informatyczną oraz instytucje otoczenia biznesu. W ostatnich latach Szczecin stał się jedną z najpopularniejszych lokalizacji dla centrów BPO, SSC i ICT. Poza dostępnością powierzchni biurowych, o najwyższym standardzie i dużą ilością świetnie wykształconych pracowników do inwestorów przemawiają niskie koszty pracy, znajomość języków obcych i wysoka kultura pracy Szczecinian. Z raportu badającego kompetencje językowe w zakresie języków obcych wśród mieszkańców Szczecina przygotowany na zlecenie Miasta Szczecin przez Konsorcjum Badawcze Focus Group w lutym 2016 wynika, że z ogólnego zestawienia umiejętności w zakresie języków obcych deklarowanych przez dorosłych mieszkańców Szczecina w przedziale wiekowym od 25 do 44 lat, podobnie jak w poprzednich latach, w których realizowane było badanie kompetencji językowych, najpopularniejszym językiem obcym jest język angielski. Spośród wszystkich 1003 uczestniczących w badaniu mieszkańców 73% może pochwalić się znajomością tego języka (w roku 2013 było to 68,8%). Na drugim miejscu uplasował się język niemiecki, którym na różnych poziomach zaawansowania operuje niemal połowa respondentów – 44,0%, natomiast mniej więcej co piąty uczestnik badania – 20,3% – deklaruje znajomość języka rosyjskiego.

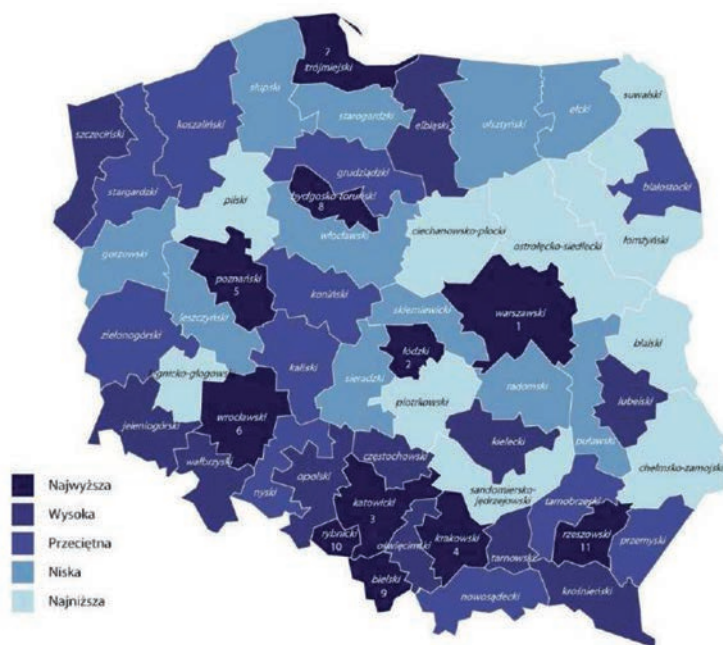
Wśród studentów ostatnich lat szczecińskich uczelni najpopularniejszym językiem obcym jest język angielski. Spośród wszystkich uczestników badania 94,1% może pochwalić się znajomością tego języka.

Dokładnie taki sam odsetek deklaracji znajomości języka angielskiego uzyskano w badaniach z 2013 roku. Znajomość języka niemieckiego deklaruje 63,7% studentów biorących udział w badaniu.

Według opracowanego przez firmę Coldwell, Banker Richard Ellis raportu poświęconego szczecińskiemu rynkowi nieruchomości komercyjnych, Szczecin posiada olbrzymi potencjał przyciągania nowych inwestycji zarówno w kontekście sytuacji ekonomicznej, jak i demograficznej.

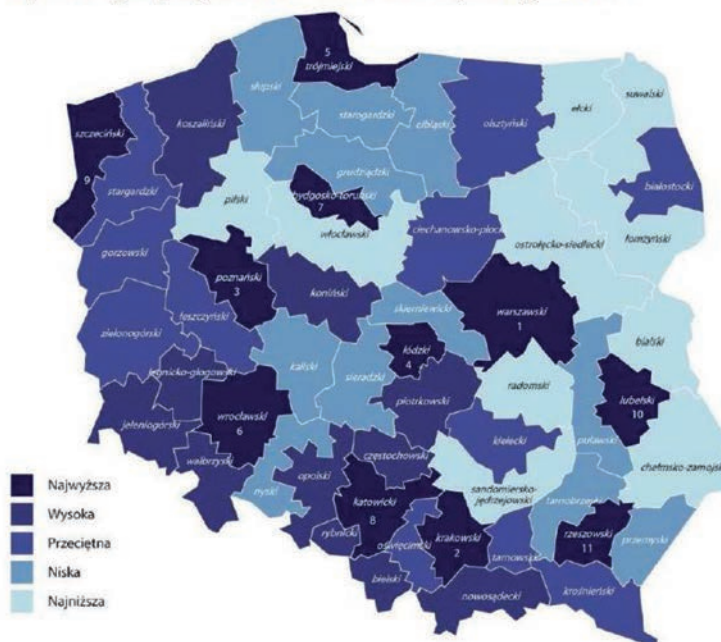
Na swoją lokalizację Szczecin wybrały takie firmy jak: Arvato Bertelsmann, Asseco Data Systems, BrightOne, Coloplast, Convergys, Dansk Supermarked, DGS, Metro Services, Tieto, Unicredit, Stream czy Mobica. Miasto aktywnie wspiera biznesy kreatywne oraz startupy. Inkubatorem dla początkujących firm jest Technopark Pomerania – nowoczesne centrum innowacyjności, gdzie rozwijają się nowe przedsiębiorstwa i technologie. Dzięki nowoczesnej i rozbudowanej infrastrukturze oraz kompleksowym programom wsparcia tworzone są najlepsze warunki dla dynamicznego rozwoju.

Mapa 2. Atrakcyjność podregionów dla działalności usługowej w 2014 r.

Źródło: opracowanie IBnGR.

Mapa 3. Atrakcyjność podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie w 2014 r.

Źródło: opracowanie IBnGR.

Raport opracowany przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową we współpracy z Fundacją Konrada Adenauera określa atrakcyjność podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie. Podregion szczeciński został zaliczony do grupy podregionów o najwyższej atrakcyjności. Raport potwierdza potencjał Podregionu szczecińskiego w realizacji koncepcji specjalizacji regionalnych w innowacyjnych gałęziach gospodarki (w biogospodarce, działalności morskiej i logistycznej, sektora metalowego i maszynowego, usługach opartych na wiedzy oraz turystyce). Na końcowy wynik badania przeprowadzonego przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową składa się kilka czynników takich jak: dostępność transportowa, zasoby i koszty pracy, rynek zbytu, infrastruktura gospodarcza, infrastruktura społeczna, bezpieczeństwo powszechne i aktywność wobec inwestorów. Województwo Zachodniopomorskie pod względem atrakcyjności inwestycyjnej plasuje się w połowie stawki (siódme miejsce). Wysoko oceniona, na trzecie miejsce, została dostępność transportowa – ze względu na bliskość granicy, wysoki poziom rozwoju sektora transportu i logistyki oraz porty morskie w Szczecinie i Świnoujściu. Czwartym miejscem doceniona została aktywność regionu i jego władz wobec inwestorów, przejawiająca się m.in. intensywną działalnością informacyjną Regionalnego Centrum Obsługi Inwertora.

Tabela nr 1.

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTWA W 2014 R.																	
		Dostępność transportowa		Zasoby i koszty pracy		Rynek zbytu		Infrastruktura gospodarcza		Infrastruktura społeczna		Bezpieczeństwo powszechne		Aktywność woj. wobec inwestorów		Atrakcyjność inwestycyjna województwa	
		Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga
Wagi		20		25		15		10		5		5		20			
1	Śląskie	0,34	7	1,33	1	1,42	2	1,02	2	2,16	1	-0,78	15	0,31	6	0,85	1
2	Mazowieckie	0,62	1	-0,22	13	1,82	1	0,60	3	0,50	4	-0,6	14	0,81	2	0,55	2
3	Dolnośląskie	0,36	5	0,5	5	0,28	5	1,39	1	0,82	3	-1,18	16	1,05	1	0,46	3
4	Małopolskie	0,12	9	0,58	2	0,56	4	0,49	4	1,80	2	-0,34	10	0,10	8	0,39	4
5	Wielkopolskie	0,56	2	0,20	3	0,14	6	0,21	6	-0,47	10	0,47	5	0,58	5	0,32	5
6	Pomorskie	-0,27	11	-0,13	9	1,07	3	-0,20	9	0,10	5	-0,63	13	0,74	3	0,18	6
7	Zachodniopomorskie	0,53	3	-0,20	11	-0,31	8	0,06	7	-0,07	6	-0,23	9	0,61	4	0,12	7
8	Łódzkie	0,36	6	0,07	4	-0,05	7	-0,11	8	-0,09	7	-0,40	11	0,24	7	0,10	8
9	Opolskie	0,12	8	-0,21	12	-0,37	10	0,24	5	-0,70	14	0,04	8	-0,10	9	-0,11	9
10	Kujawsko-pomorskie	0,12	10	-0,03	6	-0,53	11	-0,57	15	-0,22	8	0,14	7	-0,22	10	-0,17	10
11	Lubelskie	0,45	4	-0,18	10	-0,34	9	-0,39	11	-0,67	13	-0,57	12	-0,73	13	-0,25	11
12	Podkarpackie	-0,74	14	-0,07	7	-0,67	13	-0,37	10	-0,49	11	1,27	1	-0,49	12	-0,36	12
13	Świętokrzyskie	-0,34	12	-0,10	8	-0,58	12	-0,64	15	-0,41	9	1,03	2	-0,91	16	-0,39	13
14	Warmińsko-Mazurskie	-0,79	16	-0,32	14	-1,02	16	-0,45	12	-0,53	12	0,26	6	-0,36	11	-0,52	14
15	Lubelskie	-0,68	13	-0,35	15	-0,72	15	-0,51	13	-0,97	16	0,80	4	-0,80	14	-0,55	15
16	Podlaskie	-0,77	5	-0,44	16	-0,69	14	-0,77	16	-0,77	15	0,90	3	-0,84	15	-0,61	16

Według Raportu firmy Colliers *Szczeciński rynek nieruchomości komercyjnych 2014* jakość życia w Szczecinie z roku na rok rośnie. Miasto jest autorem wizjonerskiego projektu „Szczecin Floating Garden 2050”, który zakłada przekształcenie Szczecina w metropolię oferującą mieszkańcom atmosferę spokoju, wody i zieleni. Sprzyjają temu inwestycje w nowoczesny transport publiczny, inwestycje infrastrukturalne oraz poprawiające jakość życia mieszkańców.

7.2. BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE

Wzrost gospodarczy w Polsce na przestrzeni ostatnich 25 lat był wręcz widowiskowy. Integracja gospodarcza z Unią Europejską w 2004 roku spowodowała podwojenie wartości PKB, a podczas ostatniego globalnego kryzysu gospodarczego, Polska była jedynym państwem UE, któremu udało się uniknąć recesji. Obecnie kraj zbliża się do osiągnięcia unijnego poziomu życia.

Po wejściu do UE bezpośrednie inwestycje zagraniczne stały się ważnym czynnikiem wspierającym wzrost w Polsce oraz przyczyniły się do zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne pobudzają również aktywność inwestycyjną krajowych producentów. Są źródłem napływu nowych technologii produkcji i technik zarządzania, a także przyczyniają się do tworzenia nowych miejsc pracy.

W opinii inwestorów zagranicznych, Polska jest najatrakcyjniejszą lokalizacją dla nowych projektów inwestycyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej. Z raportu inwestycyjnego Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Handlu i Rozwoju (UNCTAD) wynika, że Polska znalazła się w grupie 20 największych odbiorców inwestycji zagranicznych, których głównymi przedstawicielami są inwestorzy z Niemiec. Z raportu przygotowanego przez firmę doradczą KPMG oraz Polsko-Niemiecką Izbę Przemysłowo-Handlową wynika, że po raz trzeci z rzędu, Polska zajmuje pierwsze miejsce pod względem atrakcyjności inwestycyjnej wśród państw Europy Środkowo-Wschodniej. Inwestorzy z Niemiec ocenili atrakcyjność inwestycyjną w oparciu o 21 czynników. Do najwyższej punktowanej w przypadku Polski zalicza się: członkostwo w Unii Europejskiej, zalety pracowników (kwalifikacje, zaangażowanie i produktywność) oraz jakość kształcenia akademickiego.

Według raportu Doing Business, publikowanego co roku przez Bank Światowy, Polska zajęła 25 miejsce (na 189 państw) pod względem łatwości prowadzenia działalności gospodarczej.

Z badania klimatu inwestycyjnego w Polsce, przeprowadzonego przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych we współpracy z firmą Grant Thornton oraz Bankiem HSBC wynika, że aż 98% inwestorów zagranicznych cieszy się, że prowadzi swoją działalność na polskim rynku i gdyby miało taką możliwość - zrobiłoby to ponownie. Jako największe osiągnięcie Polski w ostatnich latach uznaje się rozwój infrastruktury transportowej, największym atutem kraju jest stabilność gospodarcza, natomiast za największą wadę uznaje się biurokracizm.

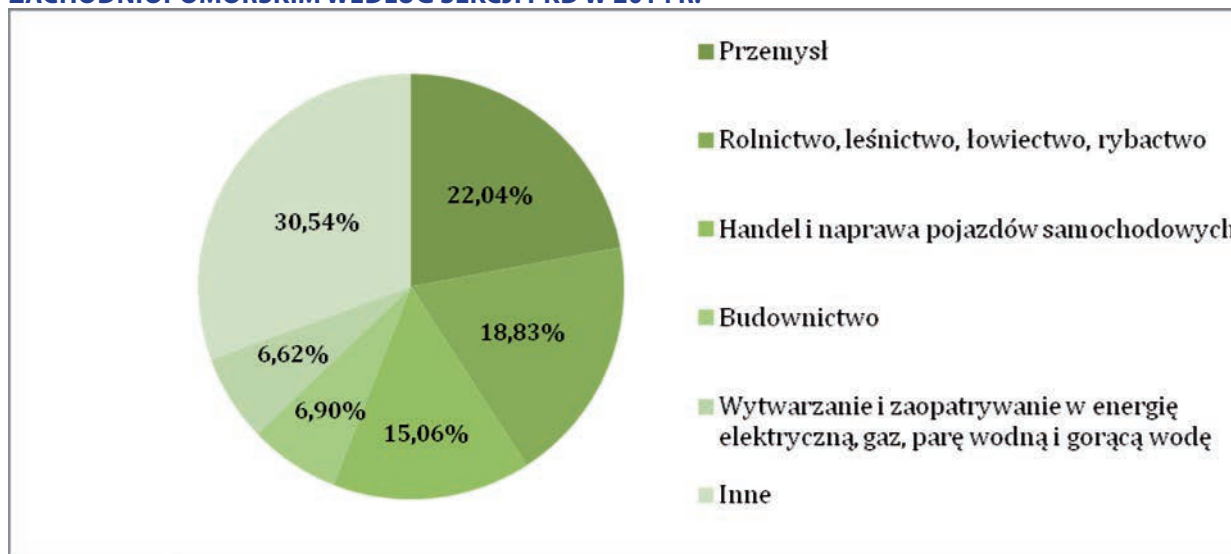
Dzięki inwestycjom zagranicznym powstają nowe miejsca pracy i pod tym względem Polska zajmuje 3 miejsce w Europie. Pod względem wartości inwestycji Polska zajmuje 5 miejsce w Europie, natomiast w regionie Europy Środkowo-Wschodniej jest liderem w tej dziedzinie.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w 2014 roku na terenie województwa zachodniopomorskiego działało 1434 jednostek z udziałem kapitału zagranicznego, o 31 jednostek mniej niż w roku poprzednim. Łączna wartość kapitału zagranicznego w 2014 roku wynosiła 7669,1 mln zł co porównując z rokiem 2013 jest wartością większą o 2589,8 mln zł. W strukturze podmiotów według klas wielkości w 2014 roku w województwie zachodniopomorskim dominowały podmioty mikro i małe, które stanowiły 88% ogólnej liczby badanych przedsiębiorstw.

Najwięcej przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym prowadziło działalność w Szczecinie oraz obszarze Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Przedsiębiorstwa prowadzą działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (316 jednostek), rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (270 jednostek), handlu, naprawy pojazdów samochodowych (216 jednostek), budownictwa (99 jednostek) oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (95 jednostek). Wykres 1 przedstawia strukturę podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego według sekcji PKD w 2014 r.

Wykres nr 1.

STRUKTURA PODMIOTÓW Z UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM WEDŁUG SEKCJI PKD W 2014 R.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2014 roku w województwie zachodniopomorskim najwięcej podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego zarejestrowało swoją działalność w mieście Szczecin w liczbie 591, o 22 mniej niż w 2013 roku.

Atrakcyjność inwestycyjną Szczecina potwierdza udział w rozwoju gospodarczym miasta wielu firm zagranicznych, lokujących kapitał w szeregu branż gospodarczych. Wśród nich można wyróżnić inwestorów z krajów skandynawskich, Niemiec, a nawet z USA.

Tabela nr 2.

PODSTAWOWY KAPITAŁ ZAGRANICZNY WG KRAJU POCHODZENIA UDZIAŁOWCA DLA MIASTA SZCZECINA W 2014 R.				
NAZWA KRAJU	LICZBA PODMIOTÓW	KAPITAŁ ZAGRANICZNY STAN NA POCZĄTEK 2014 W TYS. ZŁ	KAPITAŁ ZAGRANICZNY STAN NA KONIEC 2014 W TYS. ZŁ	UDZIAŁ DANEGO KRAJU W KAPITALE OGÓŁEM=100
	1	2	3	4
Ogółem	591	935005,8	1018144,9	100
Niemcy	243	369994,1	434267,9	42,65
Dania	78	87476,5	89123	8,75
Hiszpania	27	83318	83418	8,19
Cypr	19	59840	67014	6,58
Holandia	37	62320,9	62532,9	6,14
Austria	7	34492,9	27268,9	2,68
Szwecja	39	20313,4	21605,9	2,12
Szwajcaria	11	20632	20645	2,03
Norwegia	38	18313	18553	1,82
Australia	3	359	359	0,04
Wietnam	10	307,5	307,5	0,03
Ukraina	10	193,9	293,9	0,03
Francja	5	137	137,3	0,01
Rosja	3	105	105	0,01

Bezpośrednio na rynku szczecińskim oraz na terenach obszaru metropolitalnego zainwestowały zagraniczne firmy nastawione głównie na produkcję przemysłową: drewna i wyrobów z drewna, artykułów żywnościowych, metali i wyrobów z metali, urządzeń elektrycznych, precyzyjnych instrumentów medycznych i optycznych, wyrobów chemicznych, z tworzyw sztucznych, niemetalowych i ropopochodnych, a także maszyn i części do maszyn. Inwestycje podjęły również firmy budowlane, instytucje

finansowe, firmy świadczące usługi materialne i niematerialne, handlowe, ale też zajmujące się dystrybucją i zaopatrywaniem w energię elektryczną, wodę i gaz. Tabela 3 przedstawia zestawienie największych inwestorów zagranicznych w Szczecinie oraz z Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego, według stanu na 31 grudnia 2014 roku.

Tabela nr 3.

BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE – LISTA NAJWIĘKSZYCH INWESTORÓW ZAGRANICZNYCH W SZCZECINIE I SZCZECIŃSKIM OBSZARZE METROPOLITALNYM WG STANU NA 31.12.2014 R. (KOLOREM ZIELONYM ZAZNACZONO INWESTORÓW ZLOKALIZOWANYCH W SZCZECINIE)					
INWESTOR	FIRMA	KRAJ	MIASTO	SEKCYJA PKD	BRANŻA
Globe Metales S.A.	Ultracore Polska Sp. z o. o.	Argentyna	Police	Produkcja	Odlewnictwo metali.
Squiz	Squiz Poland Sp. z o. o.	Australia	Szczecin	Informacja i komunikacja	Działalność związana z oprogramowaniem, doradztwem w zakresie informatyki.
Alain Faymonville	Faymonville Polska Sp. z o.o.	Belgia	Goleniów	Produkcja	Produkcja nadwozi do pojazdów silnikowych. Produkcja przyczep i naczep.
FAST LINES BELGIUM N.V.	Fast Baltic Sp. z o.o.	Belgia	Szczecin	Transport i gospodarka magazynowa	Transport drogowy towarów. Działalność usługowa związana z przewodzkami. Transport morski i przybrzeżny towarów. Magazynowanie i wsparcie dla transportu.
FastHercoGroup	Fast Terminals Sp. z o.o.	Belgia	Szczecin	Produkcja	Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana.
Magemar International S.A.	Magemar Polska Sp. z o.o.	Belgia	Szczecin	Transport i gospodarka magazynowa	Transport morski i przybrzeżny towarów.
Telemond Holding	Teleyard Sp. z o. o.	Belgia	Szczecin	Produkcja	Produkcja pojazdów silnikowych. Produkcja przyczep i naczep.
ABENA Institutions Holding A/S	Abena Polska Sp. z o.o.	Dania	Goleniów	Produkcja	Produkcja papieru i tektury.
BIC Electric Danmark ApS	BIC Electric Sp. z o.o.	Dania	Szczecin	Roboty budowlane	Wykonywanie instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych.
Dansk Supermarked A/S	Netto Sp. z o. o.	Dania	Kobylanka	Handel hurtowy i detaliczny. Naprawa pojazdów samochodowych	Sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w wyspecjalizowanych sklepach.
FairWind DK	FairWind Sp. z o.o.	Dania	Szczecin	Produkcja	Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana.
Jan Stjernebjerg	JVP Steel Poland Sp. z o. o.	Dania	Szczecin	Produkcja	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części.
KK Wind Solutions A/S	KK Wind Solutions Polska Sp. z o.o.	Dania	Szczecin	Produkcja	Produkcja urządzeń elektrycznych i przewodów.
LM Wind Power Blades	LM Wind Power Blades (Polska) Sp. z o.o.	Dania	Goleniów	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucja energii elektrycznej.
LM Wind Power Service & Logistics	LM Wind Power Services (Poland) Sp. z o. o.	Dania	Szczecin	Produkcja	Instalowanie maszyn przemysłowych i sprzętu.
MEKOPRINT A/S	Mekoprint Sp. z o.o.	Dania	Stargard	Produkcja	Produkcja pozostałego sprzętu elektrycznego, gdzie indziej niesklasyfikowanego.
SANISTAL A/S	Sanistal Sp. z o.o.	Dania	Szczecin	Produkcja	Produkcja sztućców, narzędzi i wyrobów ogólnego użytku.
Shiptrans Holding A/S	Scanwood Sp. z o. o.	Dania	Szczecin	Produkcja	Produkcja mebli.
SmartGuy Group A/S	Stylepit Poland Sp. z o. o.	Dania	Goleniów	Handel hurtowy i detaliczny. Naprawa pojazdów samochodowych	Sprzedaż detaliczna prowadzona na straganach i targowiskach.
Sonion A/S	Sonion Polska Sp. z o. o.	Dania	Szczecin	Produkcja	Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystryczne.

William Demant Holding	DGS Poland Sp. z o.o.	Dania	Mierzyn	Produkcja	Produkcja urządzeń napromieniujących, sprzętu elektromedycznego i elektroterapeutycznego.
BLRT Grupp	Elme Metall Poland Sp. z o.o.	Estonia	Szczecin	Produkcja	Produkcja części konstrukcji metalowych.
BLStream	BLStream Sp. z o.o.	Finlandia	Szczecin	Informacja i komunikacja	Działalność związana z oprogramowaniem, doradztwem w zakresie informatyki.
HT Laser Oy	HT Laser Sp. z o.o.	Finlandia	Stargard	Produkcja	Produkcja wyrobów z gumy i plastiku.
Ramirent	Ramirent S.A.	Finlandia	Szczecin	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	Wynajem i dzierżawa pozostałych maszyn, urządzeń oraz dóbr materialnych, gdzie indziej niesklasyfikowane.
Tieto Corporation	Tieto Poland Sp. z o.o.	Finlandia	Szczecin	Informacja i komunikacja	Działalność związana z oprogramowaniem, doradztwem w zakresie informatyki itp.
Groupe CEMOI	PPC Gryf S.A.	Francja	Szczecin	Produkcja	Produkcja pozostałych artykułów spożywczych, gdzie indziej niesklasyfikowana.
Mondi International Holdings B.V.	Mondi Szczecin Sp. z o.o.	Holandia	Kliniska Wielkie	Produkcja	Produkcja papieru i tektury. Produkcja masy włóknistej.
Natel Investment BV	McLean Brothers Poland Sp. z o.o.	Holandia	Szczecin	Produkcja	Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków.
Bridgestone Corporation	Bridgestone Stargard Sp. z o.o.	Japonia	Stargard	Produkcja	Produkcja wyrobów z gumy.
ALGA NUTZFAHRZEUG UND BAUMASCHINEN GMBH & CO.KG	alga POL-NORD Sp. z o.o.	Niemcy	Kołbaskowo	Handel hurtowy i detaliczny. Naprawa pojazdów samochodowych	Sprzedaż pojazdów silnikowych.
Altrad-Baumann GmbH	ALTRAD-Pomorze Sp. z o.o.	Niemcy	Szczecin	Produkcja	Produkcja części konstrukcji metalowych.
Aurelius	Technologie Tworzyw Sztucznych Sp. z o.o.	Niemcy	Goleniów	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Działalność holdingów finansowych.
Bilfinger Berger AG	Bilfinger Crist Offshore Sp. z o.o.	Niemcy	Szczecin	Roboty budowlane. Produkcja	Produkcja fundamentów elektrowni wiatrowych oraz ich części. Produkcja konstrukcji stalowych dla budownictwa ogólnego.
E.ON edis energia	Szczecińska Energentyka Ciepła Sp. z o.o.	Niemcy	Szczecin	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Zaopatrywanie w parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych.
EHRLE Reinigungstechnik GmbH	Ehrle Polska Sp. z o.o.	Niemcy	Przeclaw	Produkcja	Produkcja pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana.
EMSOLD-GESELLSCHAFT GERT HELMERS GMBH&CO.	Emsold-Polen Sp. z o.o.	Niemcy	Szczecin	Produkcja	Produkcja obuwia.
Germanischer Lloyd	Germanischer Lloyd Polen Sp. z o.o.	Niemcy	Szczecin	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	Badania techniczne i analizy.
HANSE YACHTS AG	Technologie Tworzyw Sztucznych Sp. z o.o.	Niemcy	Goleniów	Produkcja	Budowa łodzi i statków.
Ingenious Technologies	Ingenious Technologies Polska Sp. z o.o.	Niemcy	Szczecin	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	Badanie rynku i reklama.
JAEGER	JAEGER Polska Sp. z o.o.	Niemcy	Gryfino	Produkcja	Produkcja wyrobów z gumy.
MTU Friedrichshafen GmbH	MTU Polska Sp. z o.o.	Niemcy	Stargard	Produkcja	Produkcja części i akcesoriów do pojazdów silnikowych.
MUEHLHAN AG	Muehlhan Polska Sp. z o.o.	Niemcy	Szczecin	Roboty budowlane. Produkcja	Wykonywanie instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych. Produkcja części konstrukcji metalowych.
PHW-Gruppe LOHMANN & CO. AG	Drobimex Sp. z o.o.	Niemcy	Szczecin	Produkcja	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa oraz wyrobów z mięsa.

Szczecin 2016 – Raport o stanie miasta.

RASCH - ANLAGENVERWALTU- -NGSGESELLSCHAFT MBH	Rasch Polska Sp. z o.o.	Niemcy	Łozienica (Goleniów)	Produkcja	Produkcja wyrobów z papieru i tektury.
VOSSCHEMIE GMBH	Chemical Alliance Poland Sp. z o.o.	Niemcy	Szczecin	Produkcja	Produkcja farb, lakierów i podobnych powłok, farb drukarskich i mas uszczel- niających.
Eltek ASA	Eltek Polska Sp. z o.o.	Norwegia	Szczecin	Produkcja	Produkcja sprzętu komunikacyjnego.
Euro Terminal AS	Euro Terminal S.A. Euro Terminal Real Estate Sp. z o.o. Euro Forwarding and Shipping Agency Sp. z o.o.	Norwegia	Świnoujście	Transport i gospo- darka magazynowa	Transport wodny śródlądowy towarów. Transport morski i przybrzeżny towarów. Magazynowanie i wsparcie dla transportu.
REINERTSEN AS	Reinertsen Polen Sp. z o.o.	Norwegia	Szczecin	Roboty budowlane	Budowa budynków mieszkalnych i nie- mieszkalnych.
Yara International ASA	Yara Poland Sp. z o.o.	Norwegia	Szczecin	Handel hurto- wy i detaliczny. Naprawa pojazdów samochodowych	Pozostała wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa.
Trade Trans Invest A.S.	Rentrans Cargo Sp. z o.o.	Słowacja	Szczecin	Transport i gospo- darka magazynowa	Działalność wspomagająca transport.
sia Abrasives Holding AG	sia Biuro Technologiczne Sp. z o.o.	Szwajcaria	Goleniów	Produkcja	Produkcja pozostałych wyrobów z mine- ralnych surowców niemetalicznych, gdzie indziej niesklasyfikowana.
B&B TOOLS	B&B Tools Poland Sp. z o.o.	Szwecja	Szczecin	Handel hurto- wy i detaliczny. Naprawa pojazdów samochodowych	Sprzedaż detaliczna pozostałych arty- kułów użytku domowego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach.
Backer BHV AB	Backer OBR Sp. z o. o.	Szwecja	Pyrzyce	Produkcja	Produkcja pozostałych zbiorników, cy- stern i pojemników metalowych.
FORANKRA AB	FORANKRA POL Sp. z o.o.	Szwecja	Goleniów	Produkcja	Produkcja pozostałych gotowych wyro- bów metalowych oraz wyrobów tekstyl- nych, gdzie indziej niesklasyfikowana.
Garo AB	Garo Sp. z o.o.	Szwecja	Tanowo	Produkcja	Produkcja sprzętu elektrycznego.
IKEA	Swedwood Poland Sp. z o.o.	Szwecja	Goleniów	Handel hurto- wy i detaliczny. Naprawa pojazdów samochodowych. Produkcja	Sprzedaż detaliczna pozostałych wyro- bów prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach.
Kemira Kemi AB	Kemipol Sp. z o. o.	Szwecja	Police	Produkcja	Produkcja podstawowych chemikaliów, nawozów i związków azotowych, tworzyw sztucznych oraz kauczuku syntetycznego w formach podstawowych.
Klippan Safety AB	Klippan Safety Polska Sp. z o.o. Andrenplast Polska Sp. z o.o.	Szwecja	Stargard	Produkcja	Produkcja części i akcesoriów do pojaz- dów silnikowych.
Macrobond Financial AB	Macrobond Financial Polska Sp. z o.o.	Szwecja	Szczecin	Informacja i komu- nikacja	Działalność związana z oprogramowa- niem, doradztwem w zakresie informatyki.
Nynas AB	NYNAS Sp. z o.o.	Szwecja	Szczecin	Handel hurto- wy i detaliczny. Naprawa pojazdów samochodowych. Produkcja	Wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa. Produkcja pozostałych wyrobów z mine- ralnych surowców niemetalicznych, gdzie indziej niesklasyfikowana. Wytwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej.
Scan AB	Kreatina Sp. z o. o.	Szwecja	Świnoujście	Handel hurto- wy i detaliczny. Naprawa pojazdów samochodowych. Produkcja	Sprzedaż hurtowa żywności, napojów oraz wyrobów tytoniowych.
Semrén & Månsson International	Semrén & Mansson Poland Sp. z o.o.	Szwecja	Szczecin	Działalność profe- sjonalna, naukowa i techniczna	Działalność w zakresie architektury i inżynierii i związane z nimi doradztwo techniczne.
Stena Metall AB	Stena Recycling Sp. z.o.o.	Szwecja	Szczecin	Dostawa wody. Gospodarowanie ściekami i odpada- mi oraz działalność związana z rekułty- wacją	Odzysk surowców.

Swedwood Holding BV	Swedwood Poland Sp. z o.o.	Szwecja	Goleniów	Produkcja	Produkcja wyrobów z drewna i korka, z wyłączeniem mebli. Produkcja wyrobów ze słomy. Produkcja materiałów używanych do wyplatania. Produkcja mebli.
Lucky Union Foods Co Ltd	Lucky Union Foods - Euro Sp. z o.o.	Tajlandia	Goleniów	Handel hurtowy i detaliczny. Naprawa pojazdów samochodowych	Sprzedaż hurtowa żywności, napojów oraz wyrobów tytoniowych.
Stream International INC	Stream International Sp. z o.o.	USA	Szczecin	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	Działalność centrów telefonicznych (call center).
RENOLD HOLDING GMBH	Renold Polska Sp. z o.o.	Wielka Brytania	Goleniów	Produkcja	Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana.
I.M.A. S.P.A. INDUSTRIA METALMECCANICA ADRIATICA	Akala Faraone Sp. z o.o.	Włochy	Goleniów	Produkcja	Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji PAIiIZ.

Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje duże zróżnicowanie rozmieszczenia inwestycji zagranicznych. Szczecin powinno się postrzegać w układzie metropolitalnym, a więc jako miasto wraz z przyległymi do niego obszarami stanowiącymi jego zaplecze gospodarcze. Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego skoncentrowane są przede wszystkim na obszarze podregionu szczecińskiego – w granicach Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Działają tam parki przemysłowe: Szczeciński Park Przemysłowy, Goleniowski Park Przemysłowy, Stargardzki Park Przemysłowy, Park Przemysłowy Nowoczesnych Technologii w Stargardzie, Policki Park Przemysłowy, Park Regionalny w Gryfinie, a także Szczeciński Park Naukowo-Technologiczny, oferujące atrakcyjne warunki realizacji inwestycji. Dotychczasowa współpraca Szczecina i innych ośrodków podregionu szczecińskiego, w tym skupionych w Szczecińskim Obszarze Metropolitalnym, przejawia się nie tylko podejmowaniem wspólnych przedsięwzięć, ale również wspieraniem rozwoju gospodarczego całego obszaru oraz wspólnej polityki gospodarczej i promocji osiągnięć, a także programów realizowanych przez pozostałe samorządy, w tym też w odniesieniu do działających w obszarze podregionów parków przemysłowych. Działania Miasta w tym zakresie, polegająca na zachęcaniu potencjalnych inwestorów do lokowania działalności na terenie parków, przyczynia się do rozwoju nie tylko regionu, ale i samego Szczecina, występującego tu w roli regionalnego centrum przedsiębiorczości.

7.3. INWESTYCJE KOMERCYJNE

7.3.1 INWESTYCJE BIUROWE

Na przestrzeni ostatnich trzech lat szczeciński rynek biurowy rozwijał się w rekordowym tempie. Do użytku oddano projekty o łącznej powierzchni ok. 110 tys. m². Obecna sytuacja sprzyja najemcom, którzy nadal mogą wybierać z szeregu dostępnych opcji w nowo ukończonych projektach. Należy jednak zaznaczyć, że wolna powierzchnia jest systematycznie wchłaniana przez rynek.

Niewielka aktywność deweloperska oraz utrzymująca się niska dostępność powierzchni były głównymi czynnikami ograniczającymi aktywność najemców. Wraz z pojawieniem się na rynku nowoczesnych obiektów biurowych Szczecin odnotował wzrost zainteresowania ze strony firm, które do tej pory nie mogły znaleźć tu atrakcyjnej oferty. W mieście pojawili się nowi inwestorzy, w tym również z sektora nowoczesnych usług dla biznesu. Najemcy z sektora usług obecni w mieście to m.in. Arvato (Contact Center), Coloplast (SSC) Dansk Supermarked (SSC), Genpact (BPO), Mobica, brightONE i REC - a GlobalLogic Company (ITO).

W końcu 2015 roku rozpoczęło się wyburzanie budynków przy ul. Gdańskiej, w którym kiedyś mieściły się biura i magazyny Baltony. Na tym terenie ma powstać Szczecin Odra Park - jedna z największych inwestycji biurowo-usługowo-hotelowych klasy A w naszym regionie. Łącznie zaoferuje powierzchnię ok. 42.500 m kw. Inwestorem jest spółka z hiszpańskim kapitałem BCG Szczecin. W pierwszym etapie,

w trzecim kwartale 2017 roku powstanie biurowiec i hotel. Drugi i trzeci z biurowców mają być gotowe w 2018 i 2019 roku.

W marcu 2016r. została oddana do użytku nowa przestrzeń biurowa. To biurowo-usługowy kompleks Storrady Park Offices przy ul. Storrady, którego głównym wykonawcą był Gryf Development, a zarządcą jest Gryf Strojny.

7.3.2 INWESTYCJE HANDLOWE

Colliers International w Raporcie „Rynek nieruchomości komercyjnych w 2014” ocenił rynek handlowy Szczecina jako rynek regionalny, obsługujący zarówno mieszkańców miasta, jak i miejscowości satelickich oraz gości zagranicznych (kraje Skandynawskie, Niemcy), a także turystów. Z uwagi na szeroki zasięg oddziaływania, rynek ten oferuje różnorodność lokalizacji i obiektów handlowych.

Rynek handlowy Szczecina jest rynkiem stosunkowo zasobnym, o sile nabywczej stanowiącej 120,8% średniej krajowej. Dodatkowo przygraniczne położenie miasta sprawia, że rynek zasilany jest znacząco wydatkami gości zagranicznych oraz turystów. Poza wydatkami na zakupy ta grupa klientów chętnie korzysta z bazy usługowej miasta.

Różnorodność rynku handlowego Szczecina potwierdza współistnienie wielu form handlu (sklepy przy ulicach handlowych, lokalne obiekty handlowe, centra handlowe, targowiska). Szczególnie bogatą ofertę można znaleźć w centrum miasta gdzie funkcjonuje 2 300 sklepów – wynika z wyliczeń Colliersa.

Do najważniejszych dla Szczecina inwestycji handlowych zaliczyć możemy powstanie CH Galaxy, CH Kaskada, CH Outlet Park Szczecin, CH Nowy Turzyn, CH Ster i CH Marcredo Center. Warto wspomnieć, że jedna z pierwszych galerii handlowych powstałych w Szczecinie, CH Galaxy wybudowana przez Echo Investment, planuje rozbudowę o tereny byłego hotelu „Neptun”. Rozbudowane centrum powiększy się o kolejne 17 000 m² a jego zakończenie planowane jest na rok 2017.

Do mniejszych inwestycji handlowych zrealizowanych w 2014 zaliczyć możemy powstały przy ul. Rostockiej na Warszawie, pierwszy w Szczecinie sklep francuskiej sieci E.Leclerc. Inwestycja stanowi oddzielny budynek o powierzchni 5000m², w którym znajduje się pasaż z butikami i restauracją.

W listopadzie 2015 roku został zakończony II etap inwestycji Outlet Park Szczecin. Galeria powiększona o kolejne 8 200 m² powierzchni handlowej oraz 250 miejsc parkingowych liczy obecnie 24 800 m² powierzchni handlowej oraz 1000 miejsc parkingowych. Wiosną 2016 planowane jest rozpoczęcie III etapu, który zapewni dodatkowe 3 500 m² powierzchni handlowej.

Porównanie rynku handlowego Szczecina do innych miast o podobnej wielkości pokazuje, że w Szczecinie jest miejsce dla rozwoju nowych conceptów handlowych, a przedsiębiorcy mają szeroki wybór lokali do wynajęcia zarówno w centrum miasta, przy ulicach handlowych, jak i w śródmiejskich, osiedlowych lub podmiejskich obiektach.

W perspektywie średnioterminowej rynek handlowy Szczecina będzie rozwijał się poprzez rozbudowy i modernizacje istniejących obiektów handlowych, a konsumenci korzystać będą z jakościowego, a nie jedynie ilościowego, rozwoju tego rynku – podsumowuje Colliers w swoim raporcie.

7.3.3 INWESTYCJE PRZEMYSŁOWE

W celu przyciągnięcia do regionu nowych inwestorów krajowych i zagranicznych z sektora przemysłu powstała Podstrefa Szczecin, która działa w ramach Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec. Dnia 23 sierpnia 2013 r. poszerzono mielecką strefę o dodatkowe grunty położone na wyspie Ostrów Brdowski. Od sierpnia 2013 roku zaczęła również funkcjonować Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. na terenach usytuowanych przy ulicy Stołczyńskiej.

Aktualnie łączna powierzchnia terenów objętych statusem specjalnej strefy ekonomicznej w Szczecinie wynosi ponad 130 ha.

W skład Podstrefy Szczecin Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec wchodzi tereny o łącznej powierzchni 93,84 ha, znajdujące się w pięciu lokalizacjach:

- ul. Szyborskiej (dawniej ul. Struga),
- ul. Lubczyńska – Kniewska,
- Trzebusz,
- Dunikowo
- Ostrów Brdowski (BILFINGER MARS OFFSHORE Spółka z o.o.)

W skład Podstrefy Szczecin Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej wchodzi nieruchomości zlokalizowane przy ulicy Stołczyńskiej o powierzchni około 38,3 ha, gdzie firma Teleyard produkuje wielkogabarytowe konstrukcje stalowe.

W latach 2014-15 przeprowadzono rozmowy z kilkudziesięcioma inwestorami (26 podmiotów w 2014 r., ponad 20 nowych podmiotów w 2015 r.), którzy byli zainteresowani prowadzeniem działalności w obszarze specjalnej strefy, z czego kilka podmiotów pomimo złożonego do ARP zgłoszenia nie otrzymało zezwolenia z tytułu nie zakwalifikowania danej działalności gospodarczej do objęcia pomocą publiczną.

Inwestorzy w równym stopniu zainteresowani są terenami w Trzebuszu jak i w Dunikowie o różnych powierzchniach – od 1,5 ha do 11 ha oraz zainteresowani zagospodarowaniem całości terenów (kilkadziesiąt hektarów). Branże to: medyczna, metalowa, produkcja budowlana, spożywcza, meblarska, drewniana, logistyczna, lotnicza.

Inwestorzy działający na terenach specjalnych stref ekonomicznych w obszarze Szczecina:

- Garo Polska Sp. z o.o., która jako pierwsza w Szczecinie - w marcu 2012 r. otrzymała zezwolenie na prowadzenie działalności na terenie Podstrefy Szczecin SSE EURO-PARK MIELEC. Na nabytej działce inwestycyjnej położonej przy ul. W. Szyborskiej wybudowała zakład produkujący wyroby elektrotechniczne. Spółka Garo Polska działa od 2010 roku, wchodzi w skład szwedzkiej Grupy Garo. W Szczecinie są produkowane m.in. stacje do ładowania samochodów elektrycznych, stacje do ogrzewania postojowego oraz panele dystrybucyjne energii elektrycznej. Prowadzona jest tu większość prac projektowych i wdrożeniowych nowych, innowacyjnych wyrobów grupy Garo.
- Szczecińska spółka HKL Dekoracja Okien Sp. z o.o., która we wrześniu 2013 roku zakończyła inwestycję na blisko 3 hektarowym terenie PS SSE EURO-PARK MIELEC przy ul. Szyborskiej wybudowała halę produkcyjną o powierzchni 8 000 m² i dwukondygnacyjny budynek biurowo-socjalny o powierzchni 800 m². Przedsiębiorstwo wprowadziło pierwszy na krajowym rynku innowacyjny system automatyki budowlanej dopasowany do specyfiki branży wewnętrznych przesłon okiennych. W czerwcu 2014 r. uzyskała zezwolenie SSE na rozbudowę swojego zakładu.
- Sanger Metal Sp. z o.o. ze Szczecina w 2012 roku nabyła działkę na terenie PS SSE EURO-PARK MIELEC przy ul. Szyborskiej, na której planuje budowę hali produkcyjnej o powierzchni 2 500 m² z częścią biurową i socjalną. Firma specjalizuje się w produkcji wszelkiego rodzaju urządzeń służących do podnoszenia i zabezpieczania ładunków (spółka wystąpiła z wnioskiem o wydłużenie terminu rozpoczęcia inwestycji).
- Bilfinger Mars Offshore Sp. z o.o. w październiku 2013 roku uzyskała zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej w PS SSE EURO-PARK Mielec. Na terenie Ostrowa Brdowskiego powstała fabryka wytwarzająca fundamenty morskich elektrowni wiatrowych, która produkcję rozpoczęła się w listopadzie 2015 r. W pierwszym etapie inwestycji utworzono ponad 460 nowych miejsc pracy, w tym również w dziedzinie badań i rozwoju. Linie produkcyjne zakładu wykorzystują najnowocześniejsze technologie produkcji seryjnej, łącząc przy tym wysokie standardy wykonania i maksymalną efektywność. Zakład wyposażony jest w najnowocześniejsze rozwiązania. Jednym z nich jest bramownica - specjalnie opracowany dźwig dla części procesu produkcyjnego i logistycznego. Ponad 130-metrowy (wyższy niż Katedra św. Jakuba w Szczecinie) unikatowy dźwig do podnoszenia i obracania elementów fundamentów został zainstalowany na koniec 2015 roku. Jest nowym najwyższym punktem Szczecina i zarazem najwyższą tego typu konstrukcją w Europie. Będzie używany do montażu i załadunku fundamentów kratownicowych, jednopalowych oraz platform pośrednich. Skonstruowany został według własnej koncepcji technicznej inżynierów spółki - ma możliwość podnoszenia ładunków (o wadze do 1400 t) i obracania ich w dwóch płaszczyznach. Najbliższe podobne, choć dużo mniejsze, urządzenie jest w Gdyni - wysokość: 106 m i udźwig: 1000 ton. Załadunek pierwszych

elementów – platform pośrednich przeznaczonych na farmę wiatrową, należąca do koncernu Dong Energy AS – planowany jest na czerwiec 2016 roku. Budowa fabryki pochłonęła ponad 500 mln zł. Z inwestycją budowy zakładu powiązana jest również inwestycja połączenia mostowo-drogowego w celu skomunikowania terenów inwestycyjnych Gryfia Biznes Park położonych na terenach Wyspy Gryfia i Ostrów Brdowski, współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007 – 2013, działanie 1.3. Zaawansowane usługi wsparcia dla przedsiębiorstw, poddziałanie 1.3.3. Schemat B Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej terenów postoczniowych (Szczecin). Cel główny projektu, zrealizowanego przez Spółkę Mars Most Brdowski, zakładał skomunikowanie wyspy z lądem, a tym samym podniesienie jej atrakcyjności dla inwestorów. W dłuższej perspektywie inwestycja ma na celu przyśpieszenie rozwoju terenów postoczniowych oraz pomoc zwiększenia zatrudnienia w tym rejonie. Otwarcie mostu nastąpiło we wrześniu 2015 roku.

- Teleskop Spółka z o.o., która zezwolenie otrzymała w czerwcu 2013 roku, jest producentem wielkogabarytowych konstrukcji stalowych. Na blisko 40 ha terenu położonego pomiędzy dawnymi papiernią a Hutą Skolwin powstał nowoczesny zakład produkujący elementy dźwigów i urządzeń nośnych. Firma zatrudnia obecnie ponad 100 osób, docelowo w fabryce będzie zatrudnionych około 1000 pracowników. Uroczyste otwarcie zakładu miało miejsce w maju 2015 r. W ramach inwestycji przebudowano pół kilometra ulicy Nad Odrą (w tym infrastrukturę: kanalizację deszczową, oświetlenie ulic, chodniki, sygnalizacja świetlna, oznakowanie pionowe i poziome), wybudowano 0,3 km drogi dojazdowej do terenów inwestycyjnych Podstrefy Szczecin wraz z towarzyszącą infrastrukturą, a do terenów inwestycyjnych doprowadzono sieć wodno-kanalizacyjną. Łączny koszt inwestycji to około 5,6 mln złotych.

Na początku 2016 r. teren o powierzchni około 2 ha nabył inwestor AM UNI-MEBEL Sp. z o.o. S.K., który planuje realizację nowoczesnej hali produkcyjnej, gdzie produkowane będą meble okrętowe, lądowe oraz wyposażenie okrętowe. Ponadto w trakcie negocjacji jest sprzedaż trzech kolejnych nieruchomości położonych w obszarze Trzebusza i Dunikowa z inwestorami z branży stalowej, spożywczej i drzewnej.

Poza strefą ekonomiczną, choć w jej sąsiedztwie, ulokowane są inne firmy przemysłowe:

- KK Wind Solutions jest częścią grupy kapitałowej kk-group, której główna siedziba znajduje się w Danii, posiada 38-letnie doświadczenie w przemyśle wiatrowym. Firma jest wiodącym dostawcą innowacyjnych oraz sprawdzonych rozwiązań dla turbin wiatrowych, dostarcza systemy sterownicze dla 60 proc. przybrzeżnych elektrowni wiatrowych na całym świecie. Spółka zatrudnia w Szczecinie ponad 450 osób, łącznie grupa zatrudnia około 800 pracowników. W 2015 roku firma zwiększyła powierzchnie produkcyjną do 17 tys. mkw., inwestycja w rozbudowę własnej hali pochłonęła 10 mln złotych.
- CUBIC Polska Sp. z o.o. – firma z kapitałem duńskim produkująca rozdzielnice elektryczne jest największym najemcą powierzchni North West Logistic Park (około 7,4 mkw.). Firma rozpoczęła działalność w Szczecinie w maju 2015 roku.
- IQ Metal Polska – firma z kapitałem duńskim z branży obróbki metali, która dostarcza metalowe komponenty i podzespoły do wielu gałęzi przemysłu, takich jak turbiny wiatrowe, sprzęt elektroniczny, maszyny dla przemysłu spożywczego, wyposażenie medyczne, automaty sprzedażowe, branża sanitarne etc. Zatrudnia ponad 350 osób. Od lutego 2015 roku produkcja mieści się na terenie North West Logistic Park.
- Shadowline Sp. z o.o. – firma powstała w 1991 r. jako firma dystrybuująca żaluzje na rynku niemieckim, po 3 latach otworzyła pierwszą linię produkcyjną, a następnie rozwinęła produkcję stając się producentem najwyższej jakości produktów osłon słonecznych wewnętrznych i zewnętrznych. Spółka działa na terenie North West Logistic Park przy ulicy Kniewskiej od lutego 2016 roku.
- InCom Polska jest częścią hiszpańskiej grupy InCom Group, produkuje komponenty do produkcji elementów dla elektrowni wiatrowych. Firma prowadzi działalność w zakresie obejmującym procesy cięcia, szycia, składania i pakowania materiałów kompozytowych (głównie włókna szklanego). Mieści się na terenie North West Logistic Park.
- PartyDeco zatrudniająca 110 pracowników prowadzi działalność w branży dekoracyjnej. Firma specjalizuje się w szeroko pojętych elementach do dekoracji, stworzyła innowacyjne studio projektowe

oraz wykorzystuje nowoczesne systemy zarządzania i zaawansowane technologie informatyczne. Dostarcza produkty dekoratorskie na najwyższym poziomie do odbiorców w całej Unii Europejskiej, Białorusi, Ukrainy, Gruzji, Chorwacji.

7.3.4 PODAŻ GRUNTÓW - INWESTYCJE MIESZKANIOWE

W latach 2014 – 2015 rozpoczęto budowę łącznie 4 142 nowych mieszkań, z czego 970 indywidualnie oraz 2 888 przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem. Wydano 5 017 pozwoleń na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

W latach 2014 – 2015 oddano do użytku łącznie ponad 2 535 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej ponad 193 299 m².

Miasto Szczecin w roku 2015 przygotowało do zbycia ofertę nieruchomości gruntowych o powierzchni ponad 955 tys. m², w tym nieruchomości przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe, o łącznej powierzchni ponad 169 637 m², z czego:

- nieruchomości przeznaczone pod budownictwo jednorodzinne -107 453 m²,
- nieruchomości przeznaczone pod budownictwo wielorodzinne -62 184 m².

Więcej informacji dotyczących konkretnych inwestycji mieszkaniowych dostępna jest w niniejszym Raporcie w rozdziale „Mieszkalnictwo”.

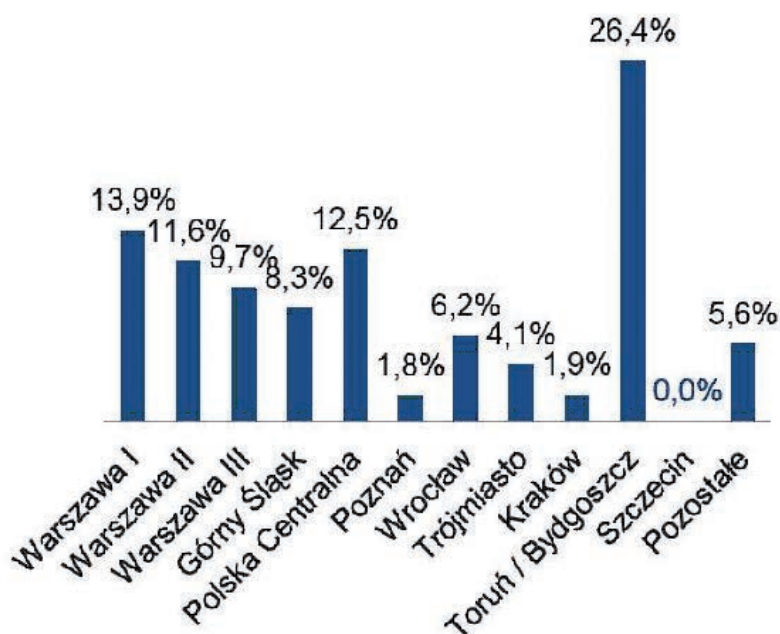
7.3.5. INWESTYCJE MAGAZYNOWE

Według Colliers International Szczecin stanowi jeden z najmłodszych i najmniejszych rynków magazynowych w Polsce. Do niedawna w najbliższej okolicy miasta istniał tylko jeden park przemysłowy – Prologis Park Szczecin. W ostatnich latach Szczecin zanotował znaczne zainteresowanie inwestycjami magazynowymi. W 2013 roku w Szczecinie powstał pierwszy park logistyczny o powierzchni 7000 m² – North-West Logistic. Dzięki ogromnemu zainteresowaniu najemców (cała powierzchnia została wynajęta jeszcze przed ukończeniem inwestycji) w Szczecinie nastąpił znaczny wzrost podaży nowoczesnej powierzchni magazynowej. North-West Logistic Park liczy obecnie 4 hale magazynowe o łącznej powierzchni 64 000 m². Są to powierzchnie przeznaczone na logistykę, magazynowanie oraz produkcję, wszystkie wyposażone w nowoczesne rozwiązania techniczne zapewniające możliwość wysokiego składowania i wygodnego prowadzenia wszelkich operacji logistycznych oraz produkcyjnych. North-West Logistic Park planuje kolejne inwestycje, które łącznie zapewnią 77 000 m².

W październiku 2015 Weimea Holding S.A. podpisała umowę przedwstępną na dzierżawę 30ha, na których planowana jest budowa nowoczesnego centrum logistycznego zlokalizowanego na terenie Portu Szczecin-Świnoujście. Dzięki tej inwestycji na terenie Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego powstaną hale magazynowe o powierzchni użytkowej nie mniejszej niż 40 000 m².

Kolejnym deweloperem powierzchni magazynowo-produkcyjnych w Szczecinie jest Panattoni Europe. W ramach pierwszej w Szczecinie inwestycji Panattoni Europe, od września 2015 r. trwa budowa nowoczesnego centrum dystrybucyjnego w miejscu dawnej fabryki przy ul. Kabłowej na terenie Załomia w Szczecinie. Inwestycja będzie się składać z dwóch hal o powierzchni 51,6 tys. m². Zakończenie prac planowane jest na grudzień 2016 r.

Jones Lang LaSalle w raporcie Rynek nieruchomości magazynowych w 2014 zwraca uwagę na położenie Szczecina w pobliżu rynków niemieckiego i skandynawskiego jako potencjalnego czynnika rozwoju tego rynku. Niższe koszty działalności, tańsza siła robocza oraz dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa (DK10, trasa S3, niemieckie autostrady A11 i A20) i połączenia promowe z Europą Zachodnią i Północną to główne elementy brane pod uwagę przez zagraniczne firmy inwestujące w Szczecinie. Według Jones Lang LaSalle efektywne czynsze w Szczecinie wynoszą 2,7-3,4€/ m²/ miesiąc.

Źródło: Szczeciński rynek nieruchomości komercyjnych 2014, Colliers International

7.3.6 INWESTYCJE W PORCIE SZCZECIN

Pomyślne zakończenie wielkich przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z Portami Szczecin-Świnoujście pozwoli na jeszcze lepsze wykorzystanie ich atutów obejmujących doskonale skomunikowanie z wykorzystaniem szlaków morskich i rzecznych oraz kolejowych i drogowych wiodących z Południa Europy do Skandynawii i Europy Zachodniej. Już dziś wiele firm branży morskiej i portowej związało swoją działalność z portami w Szczecinie i Świnoujściu. Ich własne inwestycje oraz te realizowane przez Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście dają efekt synergii w poprawie pozycji konkurencyjnej całego zespołu portowego Szczecin-Świnoujście, czego wyrazem są rosnące z roku na rok wielkości przeładowywanych towarów.

Inwestycje Zarządu Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. w Porcie Szczecin współfinansowane ze środków UE w ramach perspektywy 2007-2013:

1. Modernizacja dróg kołowych. Projekt objął przebudowę prawie 9 km dróg (Szczecin – 6 km, Świnoujście – 3 km) wraz z towarzyszącą infrastrukturą energetyczną, infrastrukturą związaną z odprowadzeniem wód opadowych, usunięciem kolizji z sieciami energetycznymi, kanalizacyjnymi i gazowymi. Inwestycję ukończono w 2014 roku.
2. Przebudowa nabrzeży w okolicach elewatora Ewa, tj. modernizacja nabrzeża Zbożowego oraz budowa od podstaw nabrzeża Niemieckiego. Otwarto, je 9 czerwca 2015. Dzięki tej rozbudowie, Port w Szczecinie wykonał kolejny krok w kierunku zwiększenia swojej konkurencyjności. Na całym świecie obserwuje się bowiem tendencję do wzrostu udziału statków o większej nośności. Dotyczy to zarówno floty masowców, jak i statków kontenerowych. Dlatego portowe inwestycje uwzględniają potrzebę przystosowania infrastruktury do przyjmowania przez Szczecin większych statków. Nowe nabrzeża budowane są w taki sposób, aby po pogłębieniu toru wodnego do głębokości 12,5 m mogły przyjmować statki o większym niż dotychczas zanurzeniu. Również ten projekt pozwoli na obsługę większych jednostek - o długości 230 m lub na jednoczesny rozładunek dwóch mniejszych statków.
3. Modernizacja infrastruktury kolejowej. W ramach tej inwestycji w zespole Portów Szczecin-Świnoujście przebudowano i zmodernizowano łącznie prawie 36 km torów oraz 134 rozjazdy. W efekcie dostosowano parametry torów kolejowych w portach do wymogów taboru eksploatowanego na trasach międzynarodowych magistrali kolejowych E-59 oraz CE-59. Inwestycja zakończona w 2015 r.

4. Port Szczecin wzbogacił się o blisko 350 nowych miejsc parkingowych, w tym dla samochodów ciężarowych, jak i osobowych. Dzięki czemu usprawniony został ruch, i co bardzo ważne zwiększyło się bezpieczeństwo pojazdów, zarówno w drodze do portów jak i na ich terenie. Dzięki temu projektowi zwiększono dopuszczalny nacisk pojedynczej osi pojazdu na nawierzchnię jezdni i nawierzchnię przeznaczoną do postoju ciężkich pojazdów z istniejących 40-60 do 115 kN. W ramach projektu powstało pięć nowych placów postojowych (trzy w Szczecinie oraz dwa w Świnoujściu) o całkowitej powierzchni 9,3 ha. Inwestycja zakończona w 2015 r.
5. Zakup nowoczesnego sprzętu ratowniczego i pomiarowego dla Portowej Służby Ratowniczej. Dzięki temu Porty w Szczecinie i Świnoujściu zwiększają bezpieczeństwo i ochronę wód portowych. Sprzęt zakupiono w ramach projektu pn. „Zakup sprzętu pomiarowego oraz ratowniczego przez Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.". Wśród nowego sprzętu są statek pożarniczy, samochód dowodzenia i łączności, dwa samochody ratowniczo-gaśnicze oraz mobilny zestaw na przyczepie z separatorem substancji ropopochodnych, motorówka hydrograficzno-inspekcyjna, ratownicza łódź hybrydowa typu RIB z żurawikiem, a także sprzęt pomiarowy do wykrywania zanieczyszczeń ropopochodnych i zapora przeciwrozlewowa.

Zmodernizowane drogi kolejowe w Porcie Szczecin (Fot. Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.)

7.3.7. INWESTYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU SIECI SŁUŻĄCYCH MIESZKAŃCOM

Zarząd Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie w latach 2014-2015 zrealizował m.in. następujące zadania inwestycyjne:

Przedsięwzięcia rozwojowe, modernizacyjne i racjonalizujące sieć wodociągową:

- Przebudowa galerii rurociągów filtrów pospiesznych ZPW Miedwie,
- Przebudowa sieci wodociągowej w dzielnicy Żelechowa w ul. Kmicica, Kormoranów, Krańcowa, Szczerkowa, Thugutta, Wołodyjowskiego, Żabia, Żurawia,
- Przebudowa magistrali wodociągowej w ul. Granitowa, Piwna,
- Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Ciasnej,
- Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Zakręt,
- Budowa pompowni wody Zdroje przy ul. Batalionów Chłopskich,
- Budowa sieci wodociągowej w ul. Widuchowskiej,
- Wymiana magistrali wodociągowej w ul. Budziszyńskiej i Powstańców Wielkopolskich,
- Przebudowa magistrali i sieci wodociągowej w ul. Potulickiej, Narutowicza,

- Budowa sieci wodociągowej w ul. Wendeńskiej, Hożej i Bogumińskiej,
- Budowa sieci wodociągowej w ul. Południowej,
- Budowa sieci wodociągowej w ul. Nocznickiego, Firlika.

Przedsięwzięcia rozwojowe, modernizacyjne i racjonalizujące odprowadzanie ścieków:

- Budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Żelechowa - Bociania, Gęsia, Gołębia, Kormoranów, Krańcowa, Piańska, Róży Polnej, Szczerkowa, Thugutta, Ułańska, Wołodyjowskiego, Zięby, Żurawia,
- Przebudowa i budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Ciasnej,
- Przebudowa i budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Zakręt,
- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią ścieków na oś. Glinki,
- Budowa kanalizacji ogólnospławnej w ul. Ku Słońcu (boczna),
- Budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Warszewo,
- Budowa kanalizacji sanitarnej Szczecin Lewobrzeże - Kolumba, Nowa, Św. Ducha, Panieńska,
- Budowa kanalizacji sanitarnej Szczecin Lewobrzeże - Łowiecka, Morska, Policka, Bajeczna, Narciarska, Górską, Gołęcińska, Ziemowita, Paproci, Świętojańska, Pokoju, Strzałowska, Marzanny, Ceglówka,
- Budowa rurociągu tłocznego wraz z pompownią ścieków Wielgowo,
- Budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Wielgowo-Sławociesz w rejonie ul. Turystycznej, Hodowlanej, Długiej, Gościniec, Przedwiośnie, Tatarakowej, Sadowej, Gromadzkiej, Doleńców, Przytorze, Zagajnikowej,
- Przebudowa i renowacja kanalizacji ogólnospławnej w ul. Potulickiej, Narutowicza,
- Budowa pompowni ścieków wraz z kanalizacją sanitarną w ul.: Sokołowskiego, Przytorze, Sadowa, Lutyków, Rozdroże, Przylesie, Szosa Stargardzka,
- Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Południowej,
- Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Wrocławskiej,
- Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. ul. Nocznickiego, Firlika,
- Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Dubois,
- Modernizacja kanalizacji w ul. Rayskiego i Jagiellońskiej,
- Budowa farmy fotowoltaicznej o łącznej mocy 1,45 MW - ZPW Miedwie,
- Budowa farmy fotowoltaicznej o łącznej mocy 0,5 MW - Pompownia P-1 Żelewo,
- Budowa farmy fotowoltaicznej o łącznej mocy 0,5 MW - ZPW Pilchowo,
- Budowa sieci wodociągowej w ul. Warmińskiej,
- Modernizacja sieci wodociągowej oś. Żelechowa w ul.: Siewna, Działkowa,
- Wymiana sieci wodociągowej w dzielnicy Warszewo,
- Przebudowa magistrali i sieci wodociągowej w ul. Potulickiej, Narutowicza,
- Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Batalionów Chłopskich,
- Budowa sieci wodociągowej na terenie Załomia,
- B.II.19 Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Pokoju.

Farma fotowoltaiczna ZPW Miedwie (Fot. Zarząd Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie)

ENEA Operator Sp. z o.o. Oddział Dystrybucji Szczecin w latach 2014-2015 zrealizował m.in. następujące zadania inwestycyjne:

- *Linia napowietrzna WN-110 kV relacji: Dolna Odra – Chlebowo o długości 17km.* Inwestycja zapewniająca poprawę pewności zasilania Szczecina. Inwestycja zwiększyła liczbę linii 110kV zasilających aglomerację szczecińską od strony elektrowni Dolna Odra z jednej do trzech.
- *Linia napowietrzna WN-110 kV relacji: Załom – Goleniów,* która była ostatnim etapem przebudowy ciągu Dąbie – Pomorska – Załom – Goleniów o łącznej długości 33 km.
- *Stacja 110/SN Redlica.* Inwestycja zrealizowana w ramach poprawy zasilania w energię elektryczną północno zachodnich dzielnic Szczecina oraz gmin przyległych.
- *Linia napowietrzna (częściowo kablowa) WN-110 kV relacji: Glinki – Żelechowo.* Przystąpiono do fazy projektowej modernizacji linii 110 kV relacji Glinki – Żelechowo na całym odcinku 6,1 km wraz z przebudową linii napowietrznej na linię kablową na odcinku 5,1 km. Inwestycja mająca na celu poprawę warunków zasilania aglomeracji szczecińskiej.
- *Linia napowietrzna WN-110 kV relacji: Dąbie – Morzyczyn.* Przystąpiono do modernizacji linii. Inwestycja zapewniająca zwiększenie niezawodności zasilania aglomeracji szczecińskiej od strony Morzyczyna.
- *Linia kablowa WN-110 kV relacji: Dąbie-Zdroje.* Przystąpiono do budowy linii kablowej w celu poprawy bezpieczeństwa energetycznego aglomeracji Szczecińskiej.
- *Stacja 110/SN Niemierzyn.* Przystąpiono do przebudowy. Inwestycja zapewniająca zwiększenie pewności zasilania północnych dzielnic miasta.
- *Stacja 110/SN Zdroje.* Przystąpiono do prac projektowych związanych z przebudową stacji. Inwestycja realizowana dla poprawy niezawodności zasilania aglomeracji szczecińskiej.
- *Stacja 110/SN Dąbie.* Przystąpiono do prac projektowych związanych z przebudową rozdzielni. Inwestycja realizowana dla poprawy niezawodności zasilania aglomeracji szczecińskiej.
- *Stacja 110/SN Załom.* Przystąpiono do budowy stacji. Realizowana dla poprawy zasilania okolicznych dzielnic Szczecina, gmin przyległych oraz wspomaganie zasilania Specjalnej Strefy Ekonomicznej Trzebusz-Dunikowo.

Ponadto w ramach rozbudowy istniejącej sieci kablowej, jej wymiany oraz przyłączania nowych klientów w latach 2014-2015 na terenie miasta wybudowano około 120km linii kablowych 15kV, 140km linii kablowych 0,4kV oraz wybudowano 49 stacje transformatorowe 15/0,4kV.

Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.

Podstawowym przedmiotem działalności realizowanym przez Szczecińską Energetykę Ciepłą Spółkę z o.o. jest wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja i obrót energią ciepłą, a od roku 2012 również energią elektryczną. Znaczną część prowadzonej działalności przez Spółkę stanowi realizacja zadania własnego Gminy Miasta Szczecin w zakresie zaopatrzenia mieszkańców Szczecina w ciepło. W celu dotrzymania parametrów pracy systemów ciepłowniczych i zagwarantowania odbiorcom dostawy ciepła, w latach 2014 – 2015 Szczecińska Energetyka Ciepła realizowała wiele przedsięwzięć inwestycyjnych na łączną kwotę nakładów 117,8 mln złotych.

Do najistotniejszych przedsięwzięć realizowanych przez SEC w latach 2014-2015 należy zaliczyć:

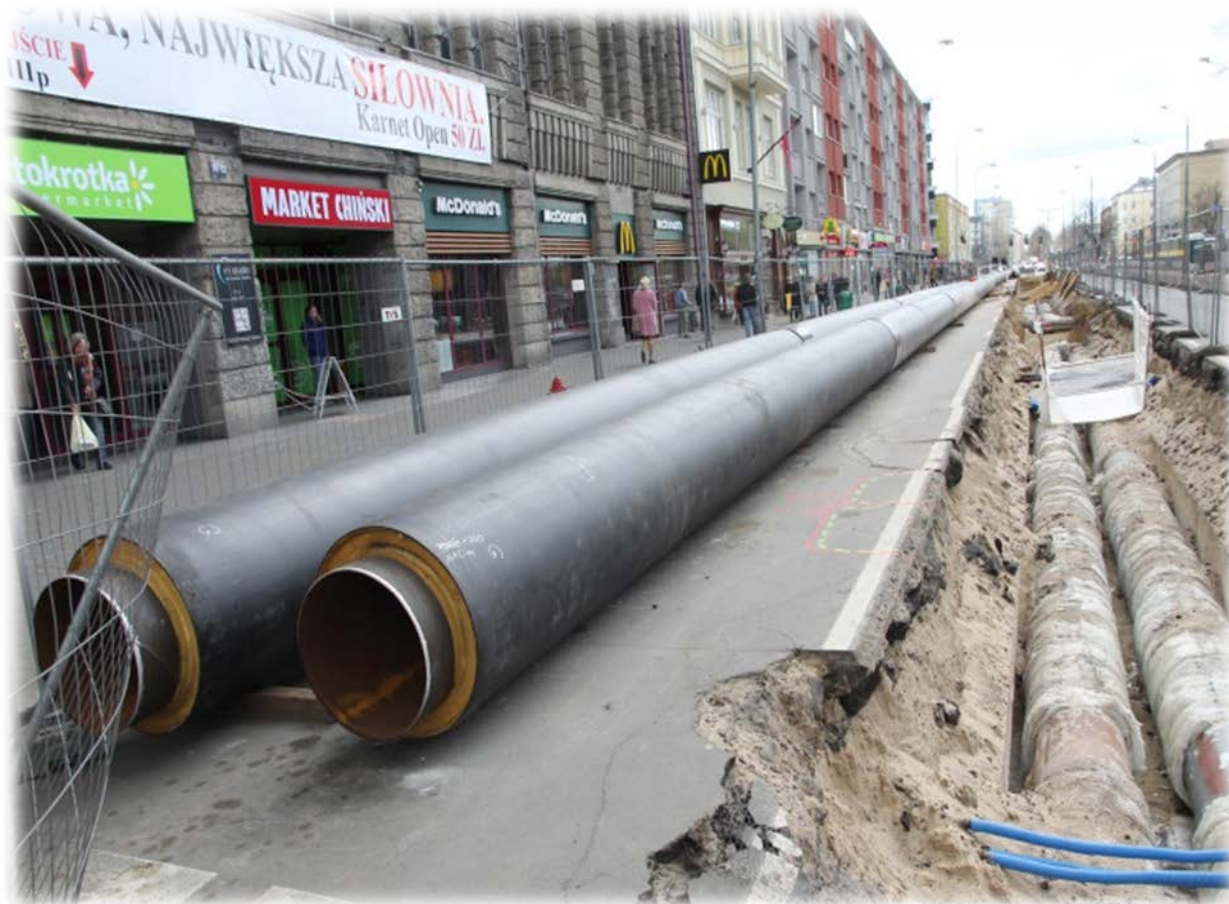
- Modernizację systemu ciepłowniczego Miasta Szczecina – Lewobrzeże - to projekt inwestycyjny zrealizowany w latach 2011 - 2015 w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko i współfinansowany z funduszy Unii Europejskiej. W ramach przedsięwzięcia zmodernizowano 73 odcinki sieci ciepłowniczej o łącznej długości 34,6 km, w tym: 26,8 km sieci podziemnych oraz 7,8 km sieci napowietrznych, dzięki czemu zmniejszono straty ciepła na przesyłach oraz emisję dwutlenku węgla do atmosfery.
- Połączenie systemów ciepłowniczych prawo i lewobrzeżnego Szczecina - to projekt inwestycyjny, którego zadaniem jest zwiększenie bezpieczeństwa dostaw ciepła dla mieszkańców Miasta oraz poprawa sprawności działania całego systemu ciepłowniczego. Pozwala na dostarczanie ciepła do systemu lewobrzeżnego z aktualnie najtańszego źródła wytwarzania ciepła jakim jest Ciepłownia Rejonowa „Dąbska” zlokalizowanego na prawobrzeżu, wprowadzając element konkurencji wśród wytwórców ciepła przyłączonych do systemu ciepłowniczego. Z kolei w przypadku awarii CR Dąbska lub planowanych przerw remontowych, połączenie to gwarantuje dostawę ciepła dla

mieszkańców prawobrzeża ze źródeł energii zlokalizowanych na lewobrzeżu Szczecina. W tym celu, w ramach Projektu wybudowano 5,7 km sieci ciepłowniczej, dwie przepompownie oraz zmodernizowano pompownię w CR Dąbska.

- Budowę magistrali ciepłej „Średnicowa” – to przedsięwzięcie, które umożliwi wzrost bezpieczeństwa energetycznego Szczecina oraz przyczyni się do poprawy warunków ciepło – hydraulicznych dostawy ciepła do odbiorców zasilanych z Elektrociepłowni Szczecin. W ramach Projektu powstanie nowy odcinek sieci ciepłowniczej magistralnej o długości ok. 2,3 km. W roku 2015 podpisano umowę na projektowanie i budowę sieci ciepłowniczej. Cały Projekt zakończy się w roku 2016.

Ponadto, Spółka aktywnie uczestniczy we wdrażanym przez Miasto Szczecin Projekcie pn.: „Zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza w Szczecinie – Etap II - Program KAWKA” współfinansowanym ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej uruchomionych w ramach programu KAWKA. Celem projektu jest zredukowanie niskiej emisji (pyłów i gazów) w centrum miasta poprzez likwidację indywidualnych, wyeksploatowanych instalacji grzewczych (najczęściej pieców opalanych węglem) i przyłączenie obiektów do miejskiej sieci ciepłowniczej. Realizacja programu została zaplanowana na lata 2014 – 2018.

W latach 2014 – 2015 systematycznie były realizowane przez Spółkę zadania polegające na przyłączeniu do systemu ciepłowniczego nowych odbiorców ciepła. W tym okresie zostało przyłączonych do miejskiej sieci ciepłowniczej 127 obiektów, a nakłady inwestycyjne z tym związane wyniosły 10,5 mln złotych.

Prace w al. Niepodległości (Fot. Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.)

Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.

Miasto Szczecin zasilane jest gazem ziemnym grupy E (wg PN-C-04750:2011) z kierunku Stargardu oraz Polic. Na terenie miasta zlokalizowane są trzy stacje redukcyjno-pomiarowe I-go stopnia (redukcja ciśnienia gazu z wysokiego na średnie) – własność Operatora Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A., tj.: przy ul. Kredowej (na północy), przy ul. Sąsiedzkiej (na południu) i w Płoni (południowy-wschód).

Na terenie Szczecina spółka posiada i eksploatuje dystrybucyjną sieć gazową średniego ciśnienia ($P_{nmin.} = 150 \text{ kPa}$, $P_{nmax.} = 400 \text{ kPa}$) i niskiego ciśnienia ($P_{nmin.} = 1,6 \text{ kPa}$, $P_{nmax.} = 2,5 \text{ kPa}$) wykonaną z rur stalowych oraz z rur z polietylenu (PE). Redukcja ciśnienia gazu ze średniego na niskie odbywa się poprzez 43 stacje gazowe II-go stopnia (redukcyjne lub redukcyjno-pomiarowe) zlokalizowane na terenie miasta.

Ponadto dystrybucyjna sieć gazowa ułożona na terenach gmin ościennych podłączona jest od dystrybucyjnej sieci gazowej ułożonej na terenie Miasta Szczecin, tj.: na terenie gm. Gryfino (Gryfino, Radziszewo, Daleszewo, Nowe Brynki, Czepino, Łubnica, Dębce, Mniszki, Żabnica, Pniewo i Żórawki), gm. Kołbaskowo (Kołbaskowo, Ustowo, Kurów, Siadło Górne, Siadło Dolne, Smołęcín, Będargowo, Przeclaw, Warzymice, Rajkowo, Ostoja, Przylep i Stobno), gm. Dobra (Dobra, Mierzyn, Skarbimierzyce, Dołuje, Lubieszyn, Wąwelnica, Redlica, Bezrzecze, Wołczkowo, Grzeczynica, Sławoszewo, Buk, Łęgi, Rzędziny i Stolec), gm. Police (Pilchowo, Bartoszewo - w trakcie realizacji).

Ułożona na terenie Szczecina sieć gazowa połączona jest również układami gazociągów średniego ciśnienia z siecią gazową średniego ciśnienia ułożoną na terenie: gm. Goleniów (gazociągi relacji Szczecin-Załom – Pucice - Kliniska Wielkie – Rurzyca – Łozienica - Goleniów zasilane ze stacji gazowej I-go stopnia w Goleniowie), gm. Kobylanka i gm. Stargard (zasilanej ze stacji gazowych I-go stopnia w Lipniku i Strzebielewie), a także siecią gazową średniego ciśnienia ułożoną na terenie gm. Police (zasilanej ze stacji gazowej redukcyjnej I-go stopnia Policach).

Długość sieci gazowej na terenie Szczecina (stan na dzień 31-12-2015 r.):

- gazociągi niskiego ciśnienia: 546,120 km,
- gazociągi średniego ciśnienia: 349,673 km,
- przyłącza gazowe niskiego ciśnienia: 18 009 szt.; dług. 206,7 km,
- przyłącza gazowe średniego ciśnienia: 3 911 szt.; dług. 62,447 km.

Liczba odbiorców gazu w poszczególnych grupach taryfowych kształtowała się następująco (stan na 31-12-2015 r.):

- W1 – gospodarstwa domowe – 86.082
- W2 – gospodarstwa domowe 36.172
- W3 – gospodarstwa domowe (ogrzewanie mieszkań) – 18.064
- W4 - handel i usługi –531
- W5 - zakłady produkcyjno-usługowe – 316
- W6 - zakłady produkcyjno-usługowe – 36
- W7 - zakłady produkcyjno-usługowe - 6

Dystrybucyjny system sieci gazowej niskiego ciśnienia i średniego ciśnienia podlega sukcesywnej modernizacji i rozbudowie. Poniżej zestawienie największych zrealizowanych zadań inwestycyjnych w latach 2014-2015 w granicach miasta:

Tabela nr 4.

MODERNIZACJA SIECI GAZOWEJ	CIŚNIENIE
ul. Chłopska – wymiana stacji gazowej II - stopnia	
ul. Sanatoryjna - modernizacja stacji gazowej II - stopnia	
ul. Włociańska	n/c
ul. Ostoi - Zagórskiego	ś/c
ul. 1 Maja - Miedziana (Os. Gontyny)	n/c
ul. Potulicka - Narutowicza	n/c
ul. Sanatoryjna - Jaśminowa	ś/c
ul. Połabska	ś/c
ul. Radosna	n/c
ul. Przestrzenna	ś/c
ul. Barnima II Wielkiego	n/c
ul. Warcisława	ś/c i n/c

Rozbudowa sieci gazowej i przyłączenie nowych odbiorców	ciśnienie
ul. Podbórzeńska - Śródleśna	ś/c
ul. Tulipanowa	ś/c
ul. Bukowska	ś/c
ul. Klonowa	n/c
ul. Tropikalna	ś/c
ul. Korczaka - Prószyńskiego	n/c
ul. Łączna	ś/c
ul. Kmiecika	ś/c
ul. Struga - Pomorska	ś/c
ul. Deszczowa	n/c
ul. Wakacyjna	ś/c
ul. Celna - Zbożowa - Wendy	ś/c
ul. Władysława IV - Wendy	
ul. Mickiewicza	ś/c
ul. Rodzinna	n/c
ul. Kolonistów	ś/c
ul. Limby	ś/c
ul. Wesoła	ś/c
ul. Cukrowa	ś/c
ul. Rzeźbiarska	ś/c
ul. Os. Kasztanowe	ś/c
ul. Stepowa - Herbaciana	ś/c
ul. Głowicka - Ludowa	ś/c
ul. Głęboka	ś/c
ul. Blizińskiego	ś/c
ul. Chłodna	ś/c
ul. Perseusza	n/c
ul. Samopomocy Chłopskiej	ś/c
ul. Chłopska	n/c
ul. Rafy Koralewej - Rybitwy	ś/c
ul. Miodowa	ś/c
ul. Mokradłowa	n/c
ul. Biwakowa - Plażowa	n/c
ul. Piotrowskiego – Koziego Wierchu	ś/c
ul. Żyzna - Szeroka	ś/c
ul. Goleniowska	ś/c
ul. Południowa	ś/c
ul. Platynowa	ś/c
ul. Zbójnicka - Harnasiów	n/c
ul. Goleniowska, Zdrowa, Wolińska	ś/c
ul. Jaśminowa – Piechoty – Czwartaków - Walecznych	ś/c
ul. Ludowa – Ostrów Brdowski	ś/c
ul. Nehringa - Potulicka	ś/c
ul. Stołczyńska - etap I (gazociąg do strefy przemysłowej w rejonie ul. Stołczyńskiej)	n/c
ul. Janiny Smoleńskiej – Cukrowa - Harnasiów	n/c
ul. Bazyliowa - Tymiankowa	ś/c
ul. Stokrotki	ś/c
ul. Nektarowa	ś/c

Stan techniczny infrastruktury gazowej na terenie Szczecina określa się jako dobry. Zgodnie z obowiązującymi w PSG sp. z o.o. procedurami dokonywane okresowe kontrole i przeglądy sieci gazowej oraz prowadzone są bieżące prace eksploatacyjne mające na celu zapewnienie bezpiecznej i ciągłej dostawy paliwa gazowego do odbiorców gazu.

Większość awarii sieci gazowej ułożonej na terenie miasta, które do tej pory zostały odnotowane były spowodowane działaniem osób trzecich, a ich główną przyczyną – brak zachowania szczególnej ostrożności podczas prowadzenia prac ziemnych przy użyciu maszyn budowlanych (typu koparka, spychacz) w bliskim sąsiedztwie istniejącej sieci gazowej.

7.4. DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA MIASTA

7.4.1. STRATEGIA ROZWOJU SZCZECINA 2025 ORAZ WIELOLETNI PROGRAM ROZWOJU SZCZECINA

Prowadzenie działalności inwestycyjnej stanowi niezwykle ważną sferę zadań będących przedmiotem szczególnego zainteresowania Miasta Szczecin. Skuteczna polityka planowania i realizacji inwestycji jest jednym z gwarantów wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju miasta. Szczecin w ciągu ostatnich lat wypracował taki system planowania inwestycji, umocowany odpowiednimi aktami prawnymi, w którym obowiązujące procedury umożliwiają rozpoznanie wszystkich rzeczywistych potrzeb inwestycyjnych, jak też minimalizują polityczne naciski na dobór zadań przewidzianych do realizacji. Podstawowe narzędzia jakimi dysponuje Miasto to Strategii Rozwoju Szczecina 2025, Programy strategicznych wynikające z realizacji Strategii Rozwoju Szczecina 2025 oraz Wieloletnie Programy Rozwoju Szczecina.

Wieloletni Program Rozwoju Szczecina (WPRS) jest bezpośrednim narzędziem realizacji Strategii Rozwoju Szczecina 2025 (Strategia) i tworzą go inwestycje strategiczne mające wpływ na realizację celów Strategii. Są przewidziane do zrealizowania w okresie pięcioletnim. WPRS jest dokumentem kroczącym, aktualizowanym w cyklu rocznym.

Propozycje projektów i zadań strategicznych trafiają pod obrady Rady Strategii, która dokonuje wyboru konkretnych zadań inwestycyjnych do WPRS. *Prezydent Miasta Szczecin* (będący jednocześnie Przewodniczącym Rady Strategii) powołał Radę Strategii w składzie: *Zastępcy Prezydenta Miasta* (Koordynatorzy programów strategicznych), *Pełnomocnicy Prezydenta*, *Sekretarz Miasta*, *Skarbnik Miasta*, *Dyrektor Biura Strategii*.

Rada Strategii rekomenduje konkretne projekty i zadania strategiczne do WPRS w oparciu o następujące kryteria:

- wpływ na realizację celu strategicznego,
- efektywność finansowa i ekonomiczna,
- możliwość pozyskania środków bezzwrotnych,
- komplementarność i spójność z innymi projektami,
- stopień przygotowania projektu do realizacji.

Preferowane są inwestycje, które uzyskały dofinansowanie zewnętrzne, w tym zwłaszcza ze środków bezzwrotnych, tym niemniej kryterium to nie jest kryterium rozstrzygającym. *Rada Strategii*, wybierając zadania do WPRS, kieruje się także priorytetami rozwoju, jakie przyjęła w horyzoncie WPRS na najbliższe lata.

Środki finansowe przeznaczone na **realizację Strategii Rozwoju Szczecina 2025 przez Miasto Szczecin** w latach 2014-2015 w zakresie wydatków na zadania majątkowe (inwestycyjne) to kwota ponad 1 mld zł.

Zestawienie nakładów Miasta Szczecin na realizację Strategii w latach 2013 -2015 i plan na rok 2016, prezentuje Tabela 5.

Tabela nr 5.

ZESTAWIENIE WYDATKÓW MIASTA SZCZECIN NA REALIZACJĘ STRATEGII ROZWOJU SZCZECINA 2025 W ZAKRESIE WYDATKÓW NA ZADANIA MAJĄTKOWE (INWESTYCYJNE) [MLN ZŁ]					
	WYSZCZEGÓLNIENIE	2013 R.	2014 R.	2015 R.	PLAN NA 2016R.
	Wydatki Miasta na zadania majątkowe (inwestycyjne)	303,9	424,2	669,4	509,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie wykonania Dochodów i Wydatków Budżetu Miasta Szczecin w latach 2013-2015 oraz Uchwały nr XVII/411/16 Rady Miasta Szczecin z dnia 22 marca 2016r. w sprawie zmiany Wieloletniego Programu Rozwoju Szczecina 2016-2020 z perspektywą do roku 2023.

7.4.2. DZIAŁALNOŚĆ MIASTA SZCZECIN W ZAKRESIE WSPIERANIA ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Podstrefa Szczecin Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro Park Mielec:

- Lokalizacja Trzebusz:

Teren przeznaczony pod zabudowę usługową, produkcyjną, magazynową i składową. Dostępna powierzchnia całkowita – ok. 25 ha. Teren inwestycyjny podzielony jest na działki o powierzchniach od około 1,9 do 2,4 ha. W zależności od potrzeb Inwestora istnieje możliwość nabycia kilku działek.

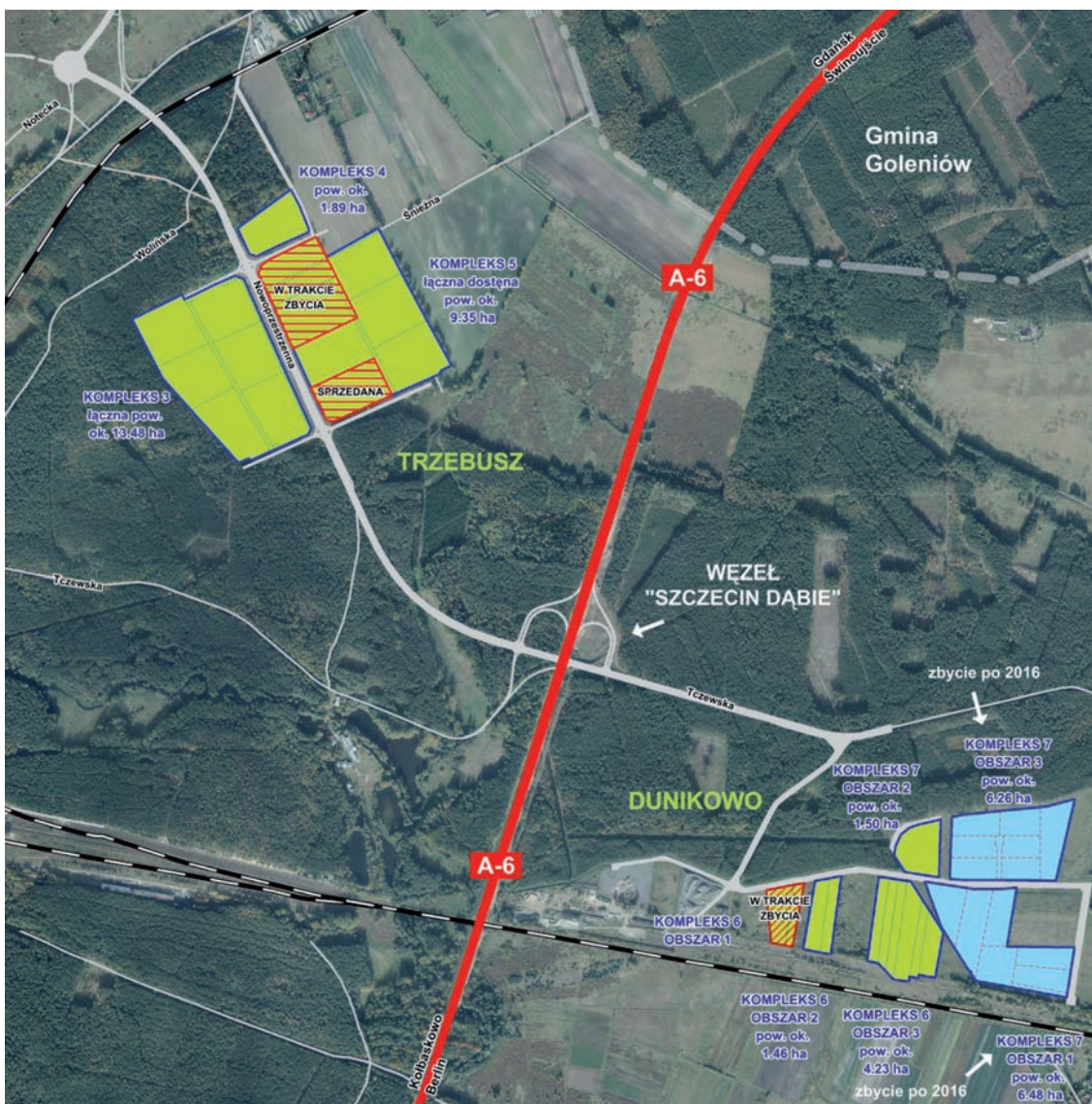
- Lokalizacja Dunikowo:

Teren przeznaczony pod obiekty produkcyjne, składy, magazyny, obiekty usługowe, bazy transportowe. Dostępna powierzchnia całkowita – ok. 21 ha.

W czerwcu 2014 roku ukończone zostały prace związane z projektem „Doprowadzenie niezbędnej infrastruktury technicznej do stref inwestycyjnych Trzebusza i Dunikowa przeznaczonych pod funkcje przemysłowo – składowe”, w wyniku których wykonane zostało kompleksowe uzbrojenie ww. terenów inwestycyjnych (energia elektryczna, woda, odprowadzenie ścieków sanitarnych, odprowadzenie wód opadowych) w tym połączenie ich z układem komunikacyjnym autostrady A6 i Miasta Szczecina. Całkowity koszt inwestycji oszacowano na kwotę ok. 70 mln zł.

Równolegle zrealizowana została inwestycja prowadzona przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad polegająca na budowie „Węzła Dąbie” na przecięciu autostrady A6 z istniejącą ulicą Tczewską w Szczecinie. „Węzeł Dąbie” stanowi nowy wyjazd od strony Dąbia i Wielgowa na autostradę A6,

i skomunikował również z drogą krajową tereny inwestycyjne w Trzebuszu i Dunikowie. Koszt budowy „Węzła Dąbie” – około 18,8 mln zł (razem z przebudową odcinka A-6 o dł. 2,6 km – ok. 43 mln zł).

Lokalizacje Podstrefy Szczecin Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro Park Mielec

Morska Strefa Przemysłowa

- Lokalizacja - tereny po byłej Stoczni Szczecińskiej wraz z przyległymi terenami produkcyjnymi usytuowanymi wzdłuż brzegów Odry oraz tereny Wyspy Gryfia.

W strefie działa grupa około 40 przedsiębiorstw prowadzących działalność produkcyjną na rzecz gospodarki morskiej. Średnie zatrudnienie w Strefie ok. 2000 pracowników. Przedsiębiorcy zrzeszeni są w Kastrze Morskim.

Profil produkcji w Strefie:

- Budowa kadłubów statków,
- Budowa sekcji okrętowych,
- Konstrukcje na potrzeby przemysłu off-shore,
- Remonty i przebudowy jednostek pływających,
- Obróbka i przygotowanie kompletów prefabrykacyjnych,
- Konstrukcje instalacji technologicznych do fabryk i obiektów lądowych.

Większe firmy wchodzące w skład Strefy:

- Morska Stocznia Remontowa GRYFIA: Remonty i przebudowy statków, przeglądy klasowe, budowa jednostek pływających, usługi dla off-shore – ok. 590 pracowników,
- FINOMAR: Konstrukcje wielkogabarytowe, budowa jednostek pływających, konstrukcje dla przemysłu off-shore i budownictwa przemysłowego - ok. 250-300 osób,
- Grupa PARTNER: Budowa statków morskich i innych jednostek, prefabrykacja i montaż sekcji okrętowych oraz konstrukcji wielkogabarytowych - 300-500 pracowników,
- STALKON: Produkcja oraz montaż konstrukcji stalowych, sekcje statków, przeładunkowe urządzenia portowe – ok. 300 pracowników,
- CERMAR: budowa konstrukcji wielkogabarytowych, produkcja specjalistycznych elementów wyposażenia morskich platform dla sektora offshore oil&gas; zbiorniki ciśnieniowe, specjalistyczne spawalnictwo. Zatrudnienie 80- 100 pracowników,
- PTS: eksportowa budowa statków rybackich i jednostek serwisowych „pod klucz” oraz budowa barek specjalistycznych. Przebudowa i remonty jednostek pływających- wszystkie systemy. Konstrukcje stalowe i zbiorniki. Zatrudnienie od 48 do 300 pracowników w kooperacji.
- SPAWREM: Remonty i przebudowy statków w kraju i za granicą, budowa jednostek pływających, montaż sekcji okrętowych, konstrukcje stalowe dla budownictwa przemysłowego – w kooperacji do 300 pracowników.

Strefa Północ

- Lokalizacja - tereny na północ byłej Stoczni Szczecińskiej, leżące wzdłuż Odry wraz z przyległymi terenami. Okolice dzielnicy Gołęczin, Skolwin.

Firmy w Strefie:

- Teleskop Sp. o.o. – zakład wytwarzający wielkogabarytowe elementy stalowe – produkcja elementów dźwigowych. Uroczyste otwarcie zakładu miało miejsce w maju 2015 r.
- Apis Sp. J., która otworzyła na koniec 2015 roku zakład produkcji papieru/tektury zlokalizowany przy ulicy Stołczyńskiej, w obiektach dawnej fabryki papieru w dzielnicy Skolwin. Firma zainwestowała w modernizację fabryki wraz z montażem nowej linii produkcyjnej około 60 mln złotych. Zatrudnienie znalazło około 100 osób, z czego połowa to dawni pracownicy dawnej Papierni Skolwin.
- Stocznia Partner Sp. z o.o. – przedsiębiorstwo zajmujące się działalnością stoczniową i produkcją statków.
- Park Przemysłowy Skolwin promowany przez spółkę NPPN, który obejmuje tereny po byłej Papierni Skolwin. Celem spółki jest odtworzenie funkcji przemysłowej poprzez udostępnienie nieruchomości przedsiębiorcom zainteresowanym prowadzeniem działalności na ww. terenie.
- Kronospan Sp. o.o. – teren położony w północnej części miasta wykorzystywany jest jako punkt logistyczny w transporcie surowca produkcyjnego ze Skandynawii.
- MILEX Sp. z o.o. – przedsiębiorstwo z sektora produkcji materiałów budowlanych tworzonych z urobku po pogłębianiu akwenów wodnych.

7.4.3. INWESTYCJE ZREALIZOWANE PRZEZ MIASTO SZCZECIN

Drogi i ulice, torowiska:

- Budowa Szczecińskiego Szybkiego Tramwaju – etap I - zakresem inwestycji objęto budowę nowego torowiska na odcinku od Basenu Górniczego do pętli przy ul. Turkusowej o całkowitej długości około 4 kilometrów oraz nowych peronów przystankowych. W ramach niniejszej inwestycji zostały również przebudowane ulice Hangarowa oraz Batalionów Chłopskich. W 2016r. planowana jest jako uzupełnienie niniejszej inwestycji budowa pętli autobusowej i nowego układu dróg dojazdowych przy przystanku końcowym SST „Turkusowa” oraz budowa parkingu Park&Ride przy przystanku SST „Lotnisko”. W celu ułatwienia dostępu do SST dzięki zaangażowaniu Mieszkańców w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego 2016 powstanie też na Prawobrzeżu sieć stacji rowerowych Szczecińskiego Roweru Miejskiego.

Szczeciński Szybki Tramwaj – przystanek Turkusowa (Fot. Biuro Strategii Urzędu Miasta Szczecin)

- Projekt pn.: Budowa i przebudowa torowisk w Szczecinie”. W latach 2014-2015 zakres projektu objął inwestycje:
 - 1) przebudowę i rozbudowę zajezdni tramwajowej Pogodno,
 - 2) przebudowę tramwajowej infrastruktury transportowej w następujących lokalizacjach:
 - ciąg komunikacyjny al. Piastów,
 - ciąg komunikacyjny od ul. Energetyków poprzez ul. Gdańską do Basenu Górniczego wraz z pętlą,
 - ciąg komunikacyjny ul. Ks. P. Wawrzyniaka,
 - rozjazdy przy skrzyżowaniu ul. Jagiellońskiej i al. Bohaterów Warszawy.

Inwestycje realizowała Spółka Tramwaje Szczecińskie, jako pełnomocnik Gminy Miasto Szczecin. Przebudowę torowisk w Alei Piastów, na skrzyżowaniu Alei Bohaterów Warszawy z ul. Jagiellońską i w ul. Wawrzyniaka zakończono w 2014 r. Roboty budowlane w ul. Energetyków, ul. Gdańskiej i na pętli Basen Górniczy oraz w zajezdni Pogodno zakończono w 2015 r. Głównym celem przebudowy zajezdni Pogodno było jej dostosowanie do obsługi tramwajów niskopodłogowych. Przebudowa objęła prace remontowe oraz wyposażenie obiektu w specjalistyczny sprzęt do obsługi pojazdów (zakupione zostały między innymi: tokarka podtorowa, żuraw, suwnice, podnośniki taboru, urządzenia do napełniania piasku i tankowania płynów, urządzenia do mycia tramwajów. Zakres przebudowy objął także prace rekonstrukcyjne wraz z przebudową i rozbudową istniejących budynków będących w większości pod opieką konserwatorską. Wybudowano nową wiatę odstawczą. Przebudowany i rozbudowany został także układ torowy w całej zajezdni, co umożliwi wyjazd tramwajów zarówno w kierunku pętli Głębokie, jak i do centrum miasta. Niektóre tory spełniają nowe funkcje, przeznaczone są do mycia wózków w tramwajach, demontażu pantografów za pomocą specjalnego żurawia, czy obsługi wyłącznie pojazdów niskopodłogowych. Jeden z torów jest przeznaczony do obsługi taboru za pomocą tokarki podtorowej. Dobudowany został także nowy 21 tor, który pełni funkcję toru objazdowego. Zamontowano również stanowisko wykrywania miejsc płaskich taboru tramwajowego. Kontynuowano również realizację robót budowlanych polegających na przebudowie torowiska tramwajowego i sieci trakcyjnej w Alei 3 Maja.

Przebudowana Zajezdnia Pogodno (Fot. zdjęcie ze strony www.wasko.pl)

- Przebudowa ulic: Potulicka, Narutowicza - zakresem inwestycji objęto przebudowę ul. Potulickiej na odcinku od skrzyżowania z ul. Narutowicza wraz ze skrzyżowaniem do końca pasa drogowego i pętlą tramwajową, remont ul. Narutowicza na odcinku od ul. Potulickiej do al. 3 Maja. Przebudowa objęła także przystanki autobusowe, budowę nowych miejsc parkingowych oraz sygnalizacji świetlnej.

Przebudowana ulica: Potulicka (Fot. Urząd Miasta Szczecin)

- Trasa Północna, etap Ib - Przebudowa ul. Warcisława od ul. Orzeszkowej do ul. Przyjaciół Żołnierza - zakresem inwestycji objęto przebudowę ulicy Warcisława od ul. Orzeszkowej (od północnej strony wiaduktu kolejowego) do skrzyżowania z ul. Przyjaciół Żołnierza.

Przebudowana ul. Warcisława (Fot. Biuro Strategii Urzędu Miasta Szczecin)

- Budowa drogi łączącej ul. E. Plater i ul. Księżnej Salomei w Szczecinie – Etap I - zakresem inwestycji objęto budowę układu drogowego w rejonie ulicy Emilii Plater i Księżnej Salomei w Szczecinie;
- W latach 2014-2015 przebudowano Aleję Niepodległości i Wyzwolenia, zmodernizowano drogi przy ul. Żupańskiego, Lenartowicza, Zamoyskiego oraz częściowo przebudowano ul. 9-go Maja.
- W ramach „Programu remontów i przebudowy dróg i chodników, w tym „jedna ulica rocznie” odnowiono i przebudowano:
 - ul. Kołłątaja - na odcinku od ronda Sybiraków w kierunku ul. Orzeszkowej i Św. Barbary,
 - ul. Orzeszkowej - na odcinku od ul. Warcisława do ul. Boguchwały,
 - ul. Jagiellońską - na odcinku od al. Boh. Warszawy do ul. Witkiewicza,
 - ul. Szafera - na odcinku od hali Widowiskowo - Sportowej do Ronda Olimpijczyków oraz odcinek od Ronda Olimpijczyków do al. Wojska Polskiego,
 - ul. Szosa Stragardzką - na odcinku od ul. Balińskiego do ul. Przyszłości nitka wjazdowa;
 - ul. Wawrzyniaka,
 - ul. Zegadłowicza - na odcinku od granicy miasta Szczecin do skrzyżowania z ul. Makowską,
 - nawierzchnię bitumiczną jezdni w ciągu al. Piastów w Szczecinie,
 - nawierzchnię bitumiczną oraz wprowadzono organizację ruchu na ul. Monte Cassino,
 - nawierzchnię ul. 5-go Lipca,
 - chodnik przy ul. Małopolskiej,
 - nawierzchnię al. Wojska Polskiego,
 - nawierzchnię ul. Niemcewicza,
 - ulice: Biała, Aluminiowa, Planty, Kruszcowa,
 - ul. Libelta 63a-68a wraz z budową oświetlenia ulicznego,
 - oświetlenie ul. Wernyhory,
 - nawierzchnię ul. Unii Lubelskiej na odcinku od al. Wojska Polskiego do ul. Litewskiej,
 - wybudowano sygnalizację świetlną na skrzyżowaniu ulic: Bogumińska – Hoża,
 - wybudowano oświetlenie ul. Bogumińskiej,
 - wykonano energooszczędne oświetlenie uliczne w Mieście (program SOWA) - montaż opraw oświetlenia drogowego.

Energooszczędne oświetlenie ul. Moniuszki (Fot. Urząd Miasta Szczecin)

Turystyka i rekreacja:

- Szczeciński Rower Miejski – inwestycja zrealizowana w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego. Obecnie w systemie znajduje się 35 stacji i ponad 320 rowerów. W planach na 2016r. jest rozbudowa systemu o kolejne stacje na Prawobrzeżu (w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego) oraz częściowo na Lewobrzeżu.

Szczeciński Rower Miejski stacja na Jasnych Błoniach (Fot. Biuro Strategii Urzędu Miasta Szczecin)

- Przebudowa kąpieliska ARKONKA dla potrzeb sportu i rekreacji - zakresem inwestycji objęto budowę zespołu basenów otwartych zewnętrznych wraz z atrakcjami i zjeżdżalnią. Całkowita powierzchnia lustra wody to 8 012,00 m², całkowita objętość niecek to 3 810,00 m³ wody. Ponadto na kąpielisku wybudowano: budynek toalet wraz z przebieralniami, budynki gastronomiczne, budynek administracyjno-socjalno-sanitarny, budynek „sztuczna skała”, cztery budynki o funkcji tymczasowych punktów gastronomicznych, zespół boisk sportowo – treningowych, sztuczną plażę, plac zabaw dla dzieci, skatepark i stałe sezonowe lodowisko zewnętrzne. Ponadto zagospodarowano otoczenie obiektów: wybudowano infrastrukturę drogowo – komunikacyjną, parking na 206 miejsc wraz z dojazdem, parking na 120 rowerów wraz ze ścieżką rowerową, dojazdy techniczne z placami manewrowymi, chodniki, ciągi pieszo – jezdne, schody terenowe oraz nowe ogrodzenie terenu kąpieliska.

Kąpielisko Arkonka (Fot. Urząd Miasta Szczecin)

- Budowa Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego Euroregionalne Centrum Edukacji Wodnej i Żeglarskiej - w ramach realizacji inwestycji została rozbudowana marina żeglarska, wykonano budowę obiektu konferencyjno – szkoleniowego, stworzono bazę noclegową, gastronomiczną oraz budynek administracyjny. Wybudowane i zmodernizowane obiekty:
 - schronisko młodzieżowe które posiada infrastrukturę noclegową dla 42 osób. Na terenie schroniska powstała „siłownia pod chmurką” oraz stoły do tenisa stołowego,
 - budynek administracyjny - połączono wszystkie działy w jednym budynku,
 - obiekt konferencyjno-szkoleniowy wyposażony w nowoczesne sale konferencyjne oraz zaplecze żywieniowe,
 - stołówka, świetlica, budynek sanitarny.

Dodatkowo rozbudowano część wodną: zmieniono nabrzeże (palowanie terenu, montaż stalowej ścianki, żelbetonowej nadbudowy), pomosty pływające z odnogami, slip oraz wylot u nabrzeża. Łącznie może cumować 227 jachtów.

Międzyszkolny Ośrodek Sportowy Euroregionalne Centrum Edukacji Wodnej i Żeglarskiej (Fot. Centrum Żeglarskie w Szczecinie)

- Port Jachtowy Szczecin- Przygotowanie części Wyspy Grodzkiej pod budowę transgranicznej bazy turystyki żeglarskiej - zrealizowano zwodzony most pieszo-jezdny przez kanał Duńczyca, pomosty pływające z miejscami postojowymi do cumowania łodzi, wybudowano zaporę lodową oraz elementy zagospodarowania nabrzeża Starówka.

Port jachtowy na Wyspie Grodzkiej (Fot. Urząd Miasta Szczecin)

- Budowa sieci zakątków wodnych w rejonie jeziora Dąbie w Szczecinie - utworzono 4 zakątki żeglarskie, położone w bliskiej odległości od siebie. W ramach inwestycji zrealizowano punkty postojowe dla małych jednostek pływających (jachtów, łodzi, kajaków) oraz wybudowano infrastrukturę towarzyszącą w części lądowej- nabrzeżnej i wodnej terenu w obrębie Zakątka Głębia, Kwadrat, Orły na rzece Święta oraz kanału Wydrnik.

Zakątek Kwadrat (Fot. Urząd Miasta Szczecin)

- Rewitalizacja Stawu Brodowskiego i okolicznych terenów – (inwestycja powstała w ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego) - zakres inwestycji objął: umocnienie linii brzegowej stawu i zabezpieczenie skarp, roboty w zakresie zieleni, wykonanie nowej fontanny, przebudowę alejek i ścieżek parkowych, budowę instalacji odwodnienia terenu, oświetlenie terenu, wykonanie placu zabaw dla dzieci, wykonanie strefy seniora i skate parku, przebudowę i budowę schodów terenowych, przebudowę i budowę murków oporowych, wymianę ławek parkowych, montaż stojaków rowerowych.

Staw Brodowski (Fot. Biuro Strategii Urzędu Miasta Szczecin)

- Plac aktywności fizycznej dla seniorów - zakres inwestycji polegał na stworzeniu zestawów urządzeń do ćwiczeń na świeżym powietrzu. Siłownia zewnętrzna ma za zadanie umożliwić osobom starszym, niezależnie od poziomu sprawności i umiejętności, dostęp do bardzo efektywnej formy aktywności fizycznej na świeżym powietrzu. Tworzenie tego typu ogólnodostępnych i prostych w użytkowaniu zestawów urządzeń pozwala osobom starszym na podjęcie ćwiczeń ruchowych i motywuje do prowadzenia zdrowszego trybu życia. Korzystanie z urządzeń siłowni zewnętrznej wpływa pozytywnie na zdrowie i układ krążenia, a ponadto wzmacnia kondycję fizyczną i koordynację ruchową. Siłownie są bezpłatne i ogólnodostępne, a także cieszą się ogromnym zainteresowaniem mieszkańców.

Ustawiono siłownie w następujących lokalizacjach:

- Zieloniec przy ul. Tarpanowej – Kijewo,
- Zieloniec przy ul. Kołbackiej – Płonia,
- Teren rekreacyjny przy Jeziorku Słonecznym – Gumieńce,
- Park Kownasa,
- Teren rekreacyjny przy ul. Smoczej – Podjuchy,
- Park Arkoński,
- Ścieżka rowerowa wzdłuż rzeki Płoni przy ul. Weteranów – Dąbie.

Plac aktywności w Parku Kownasa (Fot. Biuro Strategii Urzędu Miasta Szczecin)

- Przebudowa parku im. Stanisława Nadratowskiego - teren inwestycji o powierzchni 1,344 ha położony jest w dzielnicy Drzetowo – Grabowo, przy ul. Jacka Malczewskiego. Inwestycja realizowana jest etapami, od 2013 r. i wykonano prace w zakresie: roboty rozbiórkowe, przebudowa i wyłączenie wejść ukrycia dla ludności, wykonanie nawierzchni z płyt betonowych mineralnych, wykonanie nawierzchni z bruku klinkierowego, budowa murka z siedziskami, wykonanie oświetlenia, nawierzchnie z kostki betonowej oraz siłownia.

Park Nadratowskiego (Fot. ZUK Szczecin)

- Zagospodarowanie parku przy ulicy 26 Kwietnia - Twardowskiego - inwestycja realizowana jest etapami od 2013 r. Wykonano wycinkę samosiewów drzew i krzewów do lat 10 oraz wycinkę wiatrolomów na terenie parku, wybudowano ciągi komunikacyjne, zamontowano elementy małej architektury, wybudowano nowe oświetlenie parkowe, zieloną siłownię, wykonano plac zabaw z nawierzchnią bezpieczną - piaszczystą, wykonano tor agily dla psów wraz z ogrodzeniem oraz zamontowano urządzenia do street Workuto.

Park Twardowskiego (Fot. ZUK Szczecin)

- Park osiedlowy u zbiegu ulic Bałtycka i Wiślana (os. Sławociesz - Wielgowo) inwestycja zlokalizowana jest na terenie leśnym. Teren inwestycji podzielony jest na część północną i południową. Na terenie uwzględniono istniejące przedepty, po trasie których poprowadzono ścieżki pieszo-rowerowe. Połączona została część mieszkalna osiedla Wielgowo z rejonem szkoły. Układ funkcjonalny ścieżek umożliwi dostęp do istniejącej, wybrukowanej kostką granitową polany, która jest miejscem organizowania tradycyjnych imprez dla mieszkańców osiedla. Ścieżkom towarzyszy infrastruktura turystyczna: ławeczki, kosze na śmieci, stojaki na rowery i ażurowa konstrukcja zadaszenia z siedziskami tzw. „Wiata leśna” oraz oświetlenie typu parkowego. Pozostałe elementy zagospodarowania jako dokończenie inwestycji będą zrealizowane w 2016 roku.
- Zagospodarowanie terenu położonego między ulicami Walecznych, Sanatoryjną oraz terenami stanowiącymi własność PKP z przeznaczeniem na zielone tereny rekreacyjne - zakres inwestycji obejmował wykonanie ciągów pieszych, ukształtowanie terenu pod nasadzenia w formie drzew, krzewów oraz założenie trawnika. Na ciągach pieszych rozlokowano ławki i siedziska, pojemniki na odpady. Na wejściach na ciągi pieszych ustawiono ograniczniki uniemożliwiające wjazd samochodom niezwiązanym z obsługą terenu. Ze względu na duże nasilenie ruchu samochodowego na przyległych ulicach, wykonano nasypy – wały ziemne, które obsadzono krzewami w celu wyizolowania wnętrza zieleńca. Powstały zieleńiec to próba stworzenia osiedlowego skweru, miejsca zatrzymania. Jednak z uwagi na specyfikę miejsca i silne odgródenie tego terenu od reszty osiedla Zdroje, zrezygnowano z funkcji typowo rekreacyjnych stawiając przede wszystkim na chwilowe zatrzymanie się osób, podróżujących komunikacją miejską. Na przecięciu ciągów pieszych zaprojektowano plac, który może stanowić miejsce czasowych wystaw, spotkań. Umieszczona na skarpach zieleń ma choć w minimalnym stopniu wygłuszyć hałas uliczny i stworzyć atmosferę intymności.
- Zagospodarowanie skweru im. Guido Recka - skwer znajduje się przy ul. Kurkowej na terenie Starego Miasta, którego obszar wpisany jest do rejestru zabytków. Ze względu na zapisy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zakres prac ograniczony został do niezbędnego minimum, o charakterze porządkującym dotychczasowe zagospodarowanie. Projekt zakładał wprowadzenie ciągów pieszych, elementów małej architektury, remont schodów, wprowadzenie oświetlenia terenu i rewitalizację istniejącej zieleni.
- Rewitalizacja parku im. Karpińskiego - teren parku przylega do Gimnazjum nr 6 i Technoparku Pomierania (Szczeciński Park Naukowo – Technologiczny). Park przy ul. Niemierzyńskiej w Szczecinie, od 2014 roku nosi nazwę im. Jacka Karpińskiego, utworzono w 1980 roku w miejscu, w którym ok. 1820 r. założono cmentarz dla wsi Niemierzyn (cmentarz funkcjonował do 1945 r.). Kamienie nagrobne usunięto w latach 1976-77, a po cmentarzu pozostały dwie główne, krzyżujące się aleje oraz cenne starodrzew z fragmentami nasadzeń rzędowych, które niegdyś oddzielały kwatery cmentarne.

Park Karpińskiego (Fot. Biuro Strategii Urzędu Miasta Szczecin)

- Przebudowa sceny (muszli) koncertowej na pl. Waleriana Pawłowskiego - inwestycja zlokalizowana jest na terenie urządzonej zieleni rekreacyjnej. Na terenie placu zlokalizowane są urządzenia rekreacyjne: stoły do gry w ping ponga, boisko do gier zespołowych oraz plac zabaw. W ramach inwestycji rozebrano istniejące podium, wybudowano nowe podium z płytek chodnikowych oraz wybudowano zadaszenie z drewna klejonego i płyt poliwęglanowych. Powierzchnia podium wraz z zadaszeniem: 10 x 21,6m.

Muszla koncertowa na pl. Pawłowskiego (Fot. Biuro Strategii Urzędu Miasta Szczecin)

Obiekty użyteczności publicznej:

- Filharmonia Szczecińska im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie - w 2007 roku został ogłoszony konkurs na projekt nowego budynku instytucji. Spośród 44 propozycji została wybrana praca autorstwa Estudio Barozzi Veiga. W kwietniu 2011 roku rozpoczęła się budowa nowego gmachu Filharmonii. Zakończenie prac nastąpiło wiosną 2014 roku. Nowy gmach filharmonii zbudowano w miejscu XIX-wiecznego Konzerthaus, który został zniszczony w 1944 roku przez alianckie naloty. Mimo późniejszych prób odbudowy w roku 1962 budynek rozebrano, a na jego miejscu przez ponad 50 lat mieścił się parking. Koszt inwestycji wyniósł ponad 100 mln zł, z czego 45 mln stanowił wkład z RPO Województwa Zachodniopomorskiego. Budynek Filharmonii posiada cztery kondygnacje naziemne oraz podziemny dwupoziomowy parking. Powierzchnia użytkowa wynosi 12 734 m², a kubatura - 98 200m². W filharmonii znajdują się dwie sale koncertowe: symfoniczna i kameralna, kawiarnia oraz galeria. Inauguracja nowej siedziby Filharmonii odbyła się 5 września 2014r. Z tej okazji odbył się ośmiodniowy cykl koncertów inauguracyjnych, zatytułowany *forte. fortissimo. filharmonia*.

Wnętrze Filharmonii Szczecińskiej (Fot. Biuro Strategii Urzędu Miasta Szczecin)

- Remont sali Biura Obsługi Interesantów oraz elewacji gmachu UM - dzięki powyższym pracom uzyskano poprawę jakości obsługi interesanta m.in. poprzez zmianę wyglądu i estetyki budynku oraz sali, podniesienie komfortu przebywania i pracy w sali oraz dostosowanie funkcjonalności sali do potrzeb osób z dysfunkcjami wzroku. Przed salą zainstalowano plan z nakładką brajlowską (plan tyflograficzny) oraz połączono go z wejściem do budynku. W Informacji zainstalowano powiększalnik z wbudowanym systemem rozpoznającym tekst i funkcją mowy. Ponadto dostosowano 6 stanowisk do obsługi osób niepełnosprawnych ruchowo, zmodernizowano system kolejkowy, co pozwala bardziej elastycznie i nowocześniej wyświetlać informacje dla interesantów. Stworzono miejsca, w którym interesanci mogą skorzystać z komputera oraz możliwości dokonywania transakcji kartą płatniczą (zainstalowano 30 terminali płatniczych).

Nowa elewacja budynku Urzędu Miasta (Fot. Urząd Miasta Szczecin)

- Budowa i wyposażenie I etapu „Technopark Pomerania”. W centrum miasta przy ulicy Niemierzyńskiej i Cyfrowej oddano do użytku nowoczesną przestrzeń dla rozwoju firm innowacyjnych. Technopark Pomerania to miejsce i przestrzeń w Szczecinie, gdzie realizowana jest idea wspierania innowacyjnej przedsiębiorczości. Dzięki nowoczesnej infrastrukturze oraz kompleksowym programom wsparcia tworzone są najlepsze warunki dla dynamicznego rozwoju firm ICT – od inkubacji dla początkujących tzw. startupów do wzmacniania funkcjonujących już na rynku przedsiębiorstw, skupionych wokół Klastra ICT Pomorze Zachodnie.

W ramach niniejszej inwestycji wybudowano trzy obiekty biurowe o powierzchni 11.500 m² wraz z garażami podziemnymi i zagospodarowaniem terenu. Powierzchnia przeznaczona do obsługi najemców: 9.000 m², w podziale na:

powierzchnia biur 5 500 m²; powierzchnia serwerowni 600 m², pojemność do 170 szaf serwerowych 47U; powierzchnie konferencyjno - wystawiennicze 2.400 m²; parking wewnętrzny - 193 miejsc parkingowych (garaż podziemny, parkingi naziemne), parkingi rowerowe. Dodatkowo do dyspozycji najemców został oddany parking publiczny – 75 miejsc w ciągu ulicy Cyfrowej – inwestycja miejska. Łącznie do dyspozycji na terenie kompleksu jest 268 miejsc parkingowych.

„Technopark Pomerania” zrealizował projekt polegający na budowie infrastruktury usługowej i społeczeństwa informacyjnego. W ramach projektu wybudowano 5 odcinków sieci światłowodowej o długości 9,1 kilometra oraz 5 punktów bezprzewodowego dostępu do Internetu (hot-spot). Uruchomiono również Centrum Zarządzania Siecią wraz z infrastrukturą umożliwiającą stworzenie Szczecińskiego Punktu Wymiany Ruchu Między Operatorskiego.

Celem projektu było zapewnienie dostępu do powszechnego, szerokopasmowego, bezpiecznego Internetu i możliwości przesyłu danych dla pacjentów szczecińskich szpitali i klientów Szczecińskiego Parku Naukowo – Technologicznego sp. z o.o.

Budynki Technoparku Pomerania (Fot. SPNT Sp. z o.o. w Szczecinie)

Obiekty sportowe:

- Ogólnomiejska Hala Widowiskowo-Sportowa, przy ul. Szafera - wybudowana została z przeznaczeniem na organizację zawodów o zasięgu lokalnym, ogólnopolskim, jak i międzynarodowym. Ponadto umożliwia ona organizację koncertów, widowisk, konferencji, gal i innych działań. Hala stanowi zespół trzech budynków o zróżnicowanej formie zewnętrznej i konstrukcji w zależności od zlokalizowanych wewnątrz funkcji.

Hala Widowiskowo-Sportowa (Fot. Biuro Strategii Urzędu Miasta Szczecin)

- Hala specjalistyczna przy Zespole Szkół Sportowych przy ul. Małopolskiej (w trakcie budowy) - przedmiotem inwestycji jest budowa budynku sali gimnastycznej w istniejącym zespole zabudowy ZSSP, powiązanego z układem komunikacyjnym dwóch najniższych kondygnacji dzisiejszej szkoły. Realizowany budynek sali gimnastycznej dzieli się na część główną mieszczącą arenę sportową z przyległymi do niej pomieszczeniami magazynowymi i technicznymi oraz częścią pomieszczeń sanitarnych widowni i łącznik z układem komunikacyjnym istniejącego budynku szkoły mieszczący szatnie, jak też pomieszczenia nauczycieli oraz gabinet pierwszej pomocy. Głównym przeznaczeniem obiektu będzie prowadzenie zajęć w dyscyplinie sportu- gimnastyka sportowa.
- Boisko wielofunkcyjne przy ul. Pomarańczowej 31 - na boisku, które posiada wymiary 32,1m x 19,1m grać można w koszykówkę, siatkówkę i badminton.
- Remont boiska wielofunkcyjnego przy ul. Tarpanowej w Szczecinie (os. Kijewo) - istniejące boisko zlokalizowane jest w sąsiedztwie zabudowy wielorodzinnej i służy lokalnej społeczności do rekreacji i uprawiania sportu. Nawierzchnia była utwardzona ale wymagała remontu z uwagi na bardzo zły stan techniczny i użytkowy. Istniejące płyty poliuretanowe należało zdemontować i wykonać nową nawierzchnię poliuretanową w kolorze czerwonym wraz z malowaniem linii do gry w siatkówkę, kosza i tenisa, montażem nowych słupów do gry w siatkówkę, remontem istniejących słupów do gry w kosza, wykonaniem ogrodzenia, wykonaniem prac pielęgnacyjnych wokół terenu boiska.
- Budowa zaplecza stadionu przy ul. Topolowej - Budynek socjalno-szatniowy - dwukondygnacyjny budynek wyposażony jest w cztery szatnie z łazienkami dla zawodników, pokój trenera/sędziów z łazienką, pokój socjalny z łazienką, dwa magazynki, dwie toalety zewnętrzne dla kibiców (również niepełnosprawnych).
- Budowa instalacji fotowoltaicznej na dachach budynków Miejskiego Ośrodka Sportu Rekreacji i Rehabilitacji: SDS przy ul. Wąskiej 16 - na dachach Kompleksu Sportowego SDS zamontowano 424 sztuki modułów fotowoltaicznych o łącznej mocy 112,36 kWp.
- Modernizacja basenu dla dzieci w Kompleksie Sportowym SDS przy ul. Wąskiej 16 w Szczecinie - zakres prac objął przebudowę i remont pomieszczenia basenu dla dzieci, niecki tego basenu, podbasenia i pomieszczenia technologii basenowej. Wykonano basen o wymiarach 10 x 4,5 m i głębokości 65-90 cm. Wykonano całą nową technologię basenową, wymieniono instalację grzewczą w pomieszczeniu brodzika, wymieniono odcinek przyłącza wody w podbaseniu i wymieniono instalację oświetlenia w podbaseniu. Wymienione zostały także drzwi wejściowe i płytki ceramiczne w pomieszczeniu brodzika.
- Modernizacja boiska do piłki nożnej przy ul. Wiśniowej w Szczecinie (os. Osów) oraz remont boiska rekreacyjnego przy ul. Szczecińskiej- Rostockiej w Szczecinie.

Boisko przy ul. Wiśniowej – Dzielnica Osów (fot. ZUK Szczecin)

Sfera Społeczna

- Modernizacja Domu Pomocy Społecznej przy ul. Romera – w ramach zadania wykonano remont powierzchni dachu, wykonano serwerownię oraz zagospodarowano teren zielony przy jednostce jako ogródek dla mieszkańców.
- Modernizacja budynku Kontrasty na potrzeby Centrum Diagnostyki, Terapii i Rehabilitacji Dziecięcej – przeprowadzono roboty rozbiórkowe i budowlane obejmujące przebudowę ze zmianą sposobu użytkowania budynku na niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, przedszkole specjalne, świetlicę środowiskową wraz z przebudową budynku garażowego, infrastruktury technicznej i urządzeniem terenu. Realizatorem zadania było Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo „Tęcza”. Zadaniem objęto budynek o powierzchni 541 m².
- Budowa nowych oddziałów Żłobków Miejskich – w ramach zadania oddano do użytku budynek II pawilonu w Żłobku Miejskim nr 8 przy ul. Niedziałkowskiego – w ramach zadania uruchomiono dodatkowe pomieszczenia przeznaczone do sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3, co pozwoliło uruchomić dodatkowo 90 miejsc. Powierzchnia zabudowy pawilonu II to 927,25 m², kubatura – 3 563,06 m³.
- Rozwój i zwiększenie wykorzystania energii słonecznej w miejskich jednostkach organizacyjnych - w ramach zadania wykonano instalacje fotowoltaiczne w placówkach:
 - Dom Pomocy Społecznej przy ul. Broniewskiego, 67 modułów, łączna moc 17,755 kW,
 - Dom Pomocy Społecznej Dom Kombatanta przy ul. Kruczej, 230 modułów, łączna moc 60,950 kW,
 - Dom Pomocy Społecznej Dom Kombatanta i Pioniera Ziemi Szczecińskiej przy ul. Romera: 80 modułów, łączna moc 21,2 kW.
- Remont dachu Domu Pomocy Społecznej przy ul. Broniewskiego - remont obejmował wymianę części konstrukcji nośnej dachu oraz jego pokrycia. Powierzchnia wyremontowanego dachu to 374 m². Wykonane prace pozwoliły na realizację zadania związanego z montażem ogniw fotowoltaicznych.
- Modernizacja Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie - adaptacja obiektu przy ul. Jagiellońskiej 62A - w ramach zadania wykonano roboty budowlane dostosowujące budynek o powierzchni 685,93 m² przy ul. Jagiellońskiej na potrzeby jednostki organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, w tym wymiana posadzek, izolacji termiczno- akustycznej i wykładzin, przebudowa węzłów sanitarnych, wyburzanie kominów i przebudowa instalacji wentylacyjnej, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej oraz ocieplenie ścian w piwnicy budynku, przebudowa układu przestrzennego wewnątrz budynku, demontaż i wykonanie nowych instalacji technicznych oraz ocieplenie wewnętrzne ścian budynku i wymiana stolarki otworowej.
- Modernizacja Dziennego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Krasieńskiego - w ramach zadania przeprowadzono roboty budowlane dostosowujące pomieszczenia na potrzeby działalności w zakresie ośrodka wsparcia dziennego, w tym demontaż i wykonanie nowych instalacji, ocieplenie wewnętrzne ścian oraz wymiana stolarki otworowej. Przystosowaniem objęto pomieszczenia o powierzchni 180,20 m². W wyniku realizacji zadania stworzono 20 dodatkowych miejsc dla osób dotkniętych chorobą Alzheimera.
- Mieszkania wspomagane dla osób starszych – w ramach inwestycji zrealizowanej przez STBS powstały 23 mieszkania wspomagane dla osób starszych, 1 mieszkanie chronione dla usamodzielniających się wychowanków prowadzone przez Centrum Opieki nad Dzieckiem oraz 1 mieszkanie chronione – interwencyjne dla podopiecznych MOPR. Zapewniono niezbędne wyposażenie do uruchomienia przy kompleksie mieszkań Dziennego Domu Senior –WIGOR.
- Budowa węzła cieplnego oraz przebudowie instalacji ogrzewczej i wodociągowej w budynku przy ul. Hryniewieckiego 9 w Szczecinie na potrzeby Schroniska dla Osób Bezdomnych prowadzonego przez Szczecińskie Stowarzyszenie ZŁOTY WIEK - prace remontowe objęły: kompleksową przebudowę instalacji ogrzewczej, instalacji ciepłej wody użytkowej, częściową przebudowę instalacji zimnej wody, budowę dwufunkcyjnego węzła cieplnego, wykonanie instalacji elektrycznych i technologicznych węzła, adaptację pomieszczenia przeznaczonego na węzeł cieplny. W 2016r. zaplanowane są prace polegające na remoncie dachu i ociepleniu elewacji przedmiotowego obiektu.

Inwestycje dotyczące placówek oświatowych realizowano w ramach Programów:

- Poprawa stanu technicznego obiektów oświatowych - w szczególności zrealizowano:
 - przebudowę kuchni wraz z zapleczem i stołówki w budynku internatu SOSW dla Dzieci Słabosłyszących przy ul. Grzymańskiej 6,
 - remont pomieszczeń Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 4 przy ul. Pokoju 48 na potrzeby Bursy Szkolnej Nr 2 przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 7 (I etap),
 - przebudowę ze zmianą sposobu użytkowania części pomieszczeń na poddaszu na salę zajęć przeszkolonych w budynku Przedszkola Publicznego Nr 72 przy ul. Felczaka 14,
 - remont dachu budynku Bursy Szkolnej Integracyjnej na ul. Zygmunta Starego 1 (I etap),
 - przebudowę budynku Przedszkola Publicznego Nr 30 na ul. Piotra Skargi 18,
 - modernizację internatu Bursy Szkolnej Nr 2 na ul. Pokoju 48 (II etap),
 - kompleksowy remont dachu w Szkole Podstawowej Nr 63 z Oddziałami Integracyjnymi na ul. Grodzkiej 23.
- Program będzie kontynuowany w kolejnych latach.
- Dostosowanie budynków do wymogów przeciwpożarowych:

W latach 2014-2015 były przygotowywane i realizowane zadania inwestycyjne mające na celu dostosowanie obiektów placówek oświatowych do wymogów bezpieczeństwa pożarowego. Dostosowano do wymogów bezpieczeństwa pożarowego budynki: Przedszkola Publicznego Nr 23 przy ul. Ofiar Oświęcimia 12, Przedszkola Publicznego Nr 30 przy ul. Piotra Skargi 18, Przedszkola Publicznego Nr 31 przy ul. Monte Cassino 17, Szkoły Podstawowej Nr 16 przy ul. Chobolańskiej 20, Gimnazjum Nr 10 przy ul. Siemiradzkiego 2, VII Liceum Ogólnokształcącego przy ul. Jana Styki 13; Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego przy ul. Kamiennej 22, Centrum Mistrzostwa Sportowego przy ul. Mazurskiej 40, Szkoły Podstawowej Nr 41 przy ul. Cyryla i Metodego 44, Gimnazjum Nr 6 przy ul. Niemierzyńskiej 17, Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 4 przy ul. Romera 2, Filii Przedszkola Publicznego Nr 45 przy ul. Wiślanej 12, Filii Przedszkola Publicznego Nr 51 przy ul. Chlebowej 4. Program nie jest kontynuowany w latach kolejnych, a zadania są realizowane w ramach programu „Poprawa stanu technicznego obiektów oświatowych”.

- Program przystosowania obiektów dla potrzeb dzieci niepełnosprawnych - zrealizowano wykonanie obudowy i oddymiania klatek schodowych wraz z przebudową instalacji hydrantów wewnętrznych oraz zewnętrzną izolacją ścian piwnic, wymianą stolarki okiennej i drzwi zewnętrznych w budynku Szkoły Podstawowej Nr 54 w Szczecinie ul. Rayskiego 9.
- Program budowy i modernizacji sal gimnastycznych - w ramach programu przeprowadzono różnego rodzaju prace modernizacyjne (np. remonty dachów, renowacje parkietów, wymiana okien, tynkowanie i malowanie ścian i sufitów) w 14 salach gimnastycznych. W szczególności przebudowany został blok sportowy w budynku Szkoły Podstawowej nr 11 przy ul. Emilii Plater 20 (etap II) oraz wykonano remont sali gimnastycznej w Gimnazjum Nr 3 przy ul. Malczewskiego 22a.
- Program „Budowa i modernizacja osiedlowych i dzielnicowych centrów sportu i rekreacji” - w ramach programu zagospodarowano teren boiska sportowego wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i małą architekturą przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 9 ul. Małkowskiego 12.
- Program „Moje boisko - Orlik 2012” - zakończono budowę kompleksu boisk przy Szkole Podstawowej Nr 14 przy ul. Strzałowskiej 27a.
- Program budowy małych boisk w przedszkolach (GRYFUŚ) – zrealizowano kompleks sportowy w Przedszkolu Publicznym nr 61 ul. Maciejowicka 26 - boisko o nawierzchni poliuretanowej, bieżnia, ścieżka zdrowia o nawierzchni syntetycznej.
- Budowa i modernizacja osiedlowych i dzielnicowych centrów sportu i rekreacji – zrealizowano boisko piłkarskie przy Szkole Podstawowej nr 37 ul. Rydla 6, boiska Zespołu Szkół nr 7 przy ul. Rymarskiej 22a oraz boiska Szkoły Podstawowej nr 54 przy ul. Rayskiego 9.
- Program modernizacji boisk szkolnych (MAGNOLIA) - zrealizowano boisko Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 1 ul. Ofiar Oświęcimia 14, boisko przy Szkole Podstawowej nr 41 ul. Cyryla i Metodego 44, boisko przy Szkole Podstawowej nr 23 ul. Miernicza 10, modernizacja boiska

szkolnego Gimnazjum nr 3 oraz SP nr 56 ul. Malczewskiego 22a oraz modernizacja boiska szkolnego Gimnazjum nr 1 i SP nr 3 ul. Reymonta 23.

- Program modernizacji basenów w obiektach oświatowych – w ramach programu trwa rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej nr 10 przy ul. Kazimierza Królewicza 63 o budynek basenu wraz z zapleczem. Nowy obiekt powstanie w miejsce przeznaczonej do rozbiórki istniejącej pływalni. Hala basenowa o wysokości około 10m będzie mieściła dwie niecki wykonane ze stali nierdzewnej – pływaką o wymiarach 25x12.5m oraz mniejszą nieckę do nauki pływania. Ponadto na antresoli hali przewidziano trybuny z siedziskami na 100 osób. W bezpośrednim sąsiedztwie hali basenowej zlokalizowane będzie zaplecze basenu – szatnie, natryski, węzły sanitarne, magazyny. Poza prowadzeniem zajęć szkolnych obiekt będzie również przystosowany do prowadzenia działalności sportowo- rekreacyjnej w godzinach pozalekcyjnych. Ponadto wykonano remont pomieszczenia z niecką basenu oraz zaplecza socjalnego w Gimnazjum Nr 3 przy ul. Malczewskiego 22a.

W ramach inwestycji dotyczących obiektów oświatowych zrealizowano również:

- Rozbudowę Szkoły Podstawowej nr 7 na bazie kontenerów modułowych.
- Przebudowę i renowację zabytkowego budynku Państwowej Szkoły Muzycznej I Stopnia na cele edukacyjne i kulturalne - w ramach inwestycji wykonano tynki na elewacji i renowację zachowanych okien, częściowo wykonano renowację istniejących elementów kamiennych na elewacji. Wewnątrz budynku wykonano roboty murowe i konstrukcje drewniane na poddaszu, prace renowacyjne istniejącej stolarki drzwiowej i drewnianych boazerii oraz naprawiono sztukaterię na sufitach na parterze, wykonano roboty instalacji elektrycznych.
- Rozbudowę i przebudowę budynku Żłobka Miejskiego Nr 8 przy ul. Niedziałkowskiego 49 - zakres robót objął dobudowę nowego skrzydła do istniejącego budynku żłobka oraz remont i modernizację istniejącego budynku. Budynki są połączone i stanowią jeden obiekt.

7.4.4 INWESTYCJE ZREALIZOWANE NA TERENIE SZCZECINA PRZEZ WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE

- Podniesienie jakości i dostępności kardiologicznych usług medycznych w SPWSZ w Szczecinie poprzez modernizację szpitalnych oddziałów kardiologicznych - przedmiotem projektu jest utworzenie nowoczesnego ośrodka leczenia chorób kardiologicznych. Projektem zostały objęte następujące oddziały: Kardiologii i Kardiologii Inwazyjnej oraz Intensywnego Nadzoru Kardiologicznego SPWSZ w Szczecinie (łącznie 72 łóżka dla pacjentów). W nowym budynku rozpoczęły funkcjonowanie m.in. pracownie, w których wykonywane są badania na rzecz pacjentów stacjonarnych oraz pacjentów ambulatoryjnych (pacjentów poradni kardiologicznych).
- Budowa pawilonu wystawowego służącego celom „Centrum Dialogu Przełomy - efektem realizacji niniejszego projektu jest przedstawienie w nowym świetle historii Szczecina i Pomorza Zachodniego w latach 1945 – 1990 w oparciu o najnowsze badania historyczne, poprzez budowę Pawilonu Wystawowego Muzeum Narodowego w Szczecinie o nazwie „Centrum Dialogu Przełomy”. Inwestycja objęła wykonanie niezbędnych instalacji wewnętrznych i zewnętrznych, zagospodarowanie terenu, zakup wyposażenia obiektu i elementów małej architektury, wykonanie ekspozycji stałej, pozyskanie materiałów archiwalnych towarzyszących wystawie, zakup dzieł sztuki. Stworzenie nowoczesnego gmachu Muzeum „Centrum Dialogu Przełomy” pozwala na pokazanie w ciekawy i przejrzysty sposób historii Szczecina i Pomorza Zachodniego. Zrealizowana inwestycja przyczyniła się do wzmocnienia walorów kulturalno-historycznych miasta oraz wzrostu udziału społeczeństwa w kulturze i turystyce. Centrum stanowi jedyny tego rodzaju obiekt w województwie zachodniopomorskim, ponadto można go uznać za wizytówkę Szczecina. Dzięki realizacji niniejszej inwestycji stworzona została powierzchnia wystawowa z prawdziwego zdarzenia pozwalająca na pełne eksponowanie zbiorów muzealnych o dużej wartości historycznej i współczesnej.
- Przebudowa Opery na Zamku w Szczecinie - dzięki inwestycji poprawie uległa jakość infrastruktury (kubaturowej) związanej z działalnością kulturalną w Szczecinie oraz wzbogacona została oferta kulturalna miasta i regionu Pomorza Zachodniego. W ramach realizacji inwestycji wykonany został

remont i przebudowa pomieszczeń użytkowanych przez Operę. Rezultatem projektu jest nowoczesna, wielofunkcyjna sala teatralna, z możliwością wykorzystania jej na spektakle, konferencje, koncerty wraz z odpowiednim zapleczem technicznym, kuluarami, foyer i częścią gastronomiczną dostępną dla pracowników i dla publiczności. Przebudowano i przystosowano akustycznie i funkcjonalnie salę baletową oraz salę kameralną, w której odbywać się będą mniejsze przedstawienia muzyczne. Zakres projektu przebudowy objął południową część Skrzydła Wschodniego Zamku (kuluary dla publiczności, węzły sanitarne, komunikacja, hol szatniowy, hol kasowy, biuro obsługi widzów), część Skrzydła Zachodniego (administracja, garderoby, sale prób, pracownie, magazyn kostiumów), całe Skrzydło Południowe. W kubaturze objętej przebudową stworzono nowoczesną architektonicznie, funkcjonalną przestrzeń widowiskową, umożliwiającą realizację widowisk muzycznych i dramatycznych o zróżnicowanej formie, wykorzystującej nowoczesne, efektowne rozwiązania z zakresu technologii teatralnej. Celem projektu była także likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i poprawa funkcjonalna komunikacji wewnętrznej widzów, poprawa warunków bezpieczeństwa pożarowego, poprawa warunków pracy personelu artystycznego i technicznego, racjonalizacja gospodarki wodnej i energetycznej, wyposażenie obiektu w nowoczesne systemy klimatyzacji i wentylacji wymuszanej, całkowita przebudowa aranżacji wnętrz, zmiana funkcji wybranych pomieszczeń.

- Modernizacja skrzydła północnego Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie - Zamek Książąt Pomorskich stanowi jeden z najważniejszych symboli Szczecina i całego Pomorza Zachodniego, będąc jedną z nielicznych, zachowanych rezydencji książęcych, położonych w centrum współczesnych polskich metropolii. Otwartość i dostępność tego rodzaju obiektów stanowi dla mieszkańców regionu jedną z najważniejszych cech umożliwiającą identyfikację z obiektem stanowiącym powszechnie rozpoznawalne miejsce realizacji działań kulturalnych. Podjęciu decyzji o przyznaniu dofinansowania na realizację projektu przyświecała idea zwiększenia aktywności kulturalnej na terenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego jako czynnika dynamizującego rozwój społeczno-gospodarczy województwa zachodniopomorskiego. Idea powyższa znalazła swoje odzwierciedlenie w celu projektu, którym było wykorzystanie potencjału Zamku jako głównego ośrodka promocji walorów kulturalno-historycznych regionu oraz instytucji kreującej powszechne, społeczne zainteresowanie kulturą. Realizacja tego celu została osiągnięta poprzez zwiększenie dostępności przestrzeni skrzydła północnego, w tym zapewnienie możliwości swobodnego przemieszczania się osób niepełnosprawnych, przywrócenie historycznego charakteru pomieszczeń w skrzydle północnym oraz przystosowanie techniczne do organizacji imprez kulturalnych, poprzez zapewnienie atrakcyjnej infrastruktury towarzyszącej kulturze i skutecznego systemu bezpieczeństwa. Realizacja przedmiotowej inwestycji, a w szczególności zaplanowanych w jej ramach działań renowacyjnych i modernizacyjnych przyczyniła się do poprawy stanu północnego skrzydła Zamku a tym samym do zwiększenia atrakcyjności całego obiektu.
- Muzeum Narodowe w Szczecinie – Muzeum Tradycji Regionalnych - efektem realizacji niniejszego projektu było stworzenie Muzeum Tradycji Regionalnych łączącego funkcję wystawienniczą, edukacyjną oraz artystyczną z szeroko rozumianą działalnością kulturalną. W ramach projektu zmodernizowano i odrestaurowano pomieszczenia oraz dziedziniec zabytkowego budynku Muzeum Narodowego w Szczecinie na potrzeby stworzenia nowoczesnego Muzeum poświęconego historii Pomorza. Realizacja projektu pozwoliła w sposób kompleksowy eksponować i przechowywać cenne zbiory archeologiczne, etnograficzne, numizmatyczne związane z naszym regionem. Dzięki realizacji niniejszej inwestycji poszerzy się oferta kulturalna o charakterze ponadregionalnym, która przyciągnie większą liczbę turystów oraz zwiększy udział mieszkańców w życiu kulturalnym na terenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Realizacja projektu pozwoli również ocalić od zapomnienia przeszłość historyczną Ziemi Pomorskich, a zwłaszcza rozciągającego się po obu stronach rzeki Odry - Księstwa Pomorskiego, którego Szczecin był wielowiekową metropolią i stolicą. Umieszczenie w zabytkowym budynku eksponatów „opowiadających” w sposób nowoczesny historię Ziemi Pomorskich, słabo znanych szerszej publiczności, w tym również współczesnym mieszkańcom Szczecina, ma szansę stać się ponadnarodową atrakcją turystyczną. Dodatkowo współpraca transgraniczna w zakresie wystaw przygotowywanych z niemieckimi partnerami przyciągnie turystów zarówno z zagranicy jak i turystów polskich spoza naszego województwa.

- Modernizacja i przebudowa pomieszczeń w skrzydle wschodnim i zachodnim Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie - przedmiotem projektu była modernizacja i przebudowa pomieszczeń oraz wejść do budynku w skrzydle wschodnim i zachodnim Zamku. Modernizacją i przebudową objęto hole, klatki schodowe, ciągi komunikacyjne i inne pomieszczenia ogólnodostępne jak również zewnętrzne schody z piaskowca. Kluczowy zakres robót stanowił zaprojektowanie i wykonanie prac modernizacyjnych wraz z niezbędnymi instalacjami i infrastrukturą techniczną w celu dostosowania obiektu do przepisów ochrony przeciwpożarowej i do potrzeb osób niepełnosprawnych. Obie klatki schodowe zostały wydzielone przegrodami o odpowiedniej odporności ogniowej oraz wyposażone w klapy oddymiające. Planowane było również wykonanie windy łączącej wszystkie kondygnacje budynku w skrzydle wschodnim, oraz jak najszersze udostępnienie pozostałych części budynku, w tym Galerii Gotyckiej o unikalnej wartości historycznej i Celi Czarownic.

Zamek Książąt Pomorskich (Fot. Zachodniopomorski Urząd Marszałkowski)

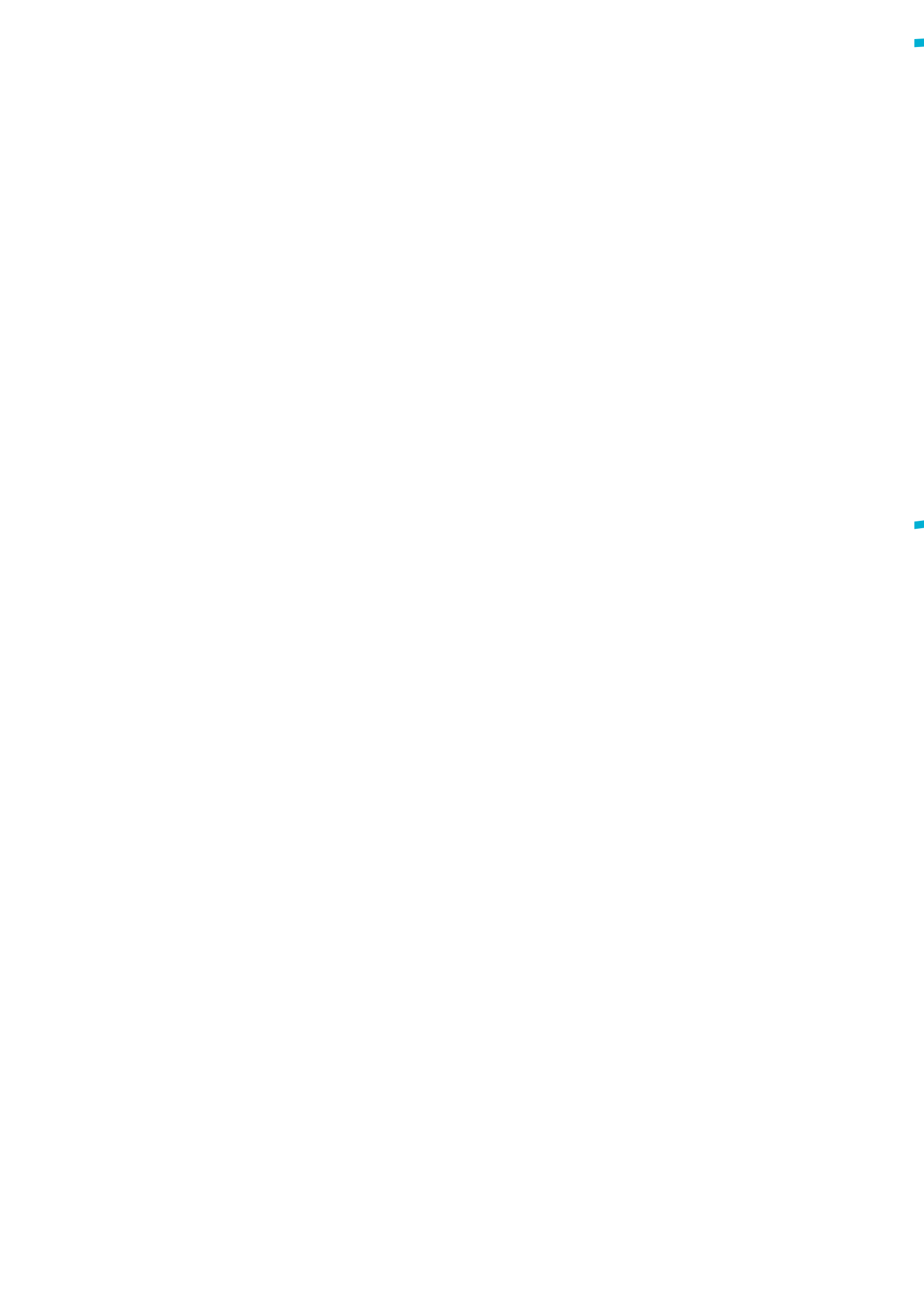
ŹRÓDŁA INFORMACJI

1. Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miasta Szczecin.
2. Uchwała Nr XIV/320/11 Rady Miasta Szczecin z dnia 19 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Szczecina 2025.
3. Zarządzenie Nr 83/13 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Programów strategicznych wynikających z realizacji Strategii Rozwoju Szczecina 2025.
4. Uchwały Rady Miasta Szczecin w sprawie Wieloletnich Programów Rozwoju Szczecina.
5. Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Szczecin za lata 2014, 2015.
6. www.invest.szczecin.eu
7. Raport Ernst&Young „Atrakcyjność Inwestycyjna Europy 2015”.
8. Raporty Colliers „Szczeciński rynek nieruchomości komercyjnych 2014”.
9. Główny Urząd Statystyczny.
10. Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych.
11. Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie.
12. Szczeciński Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o.
13. Nieruchomości i Opłaty Lokalne Sp. z o.o.
14. Tramwaje Szczecińskie Sp. z o.o.
15. Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.
16. Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.
17. ENEA Operator. Oddział Dystrybucji Szczecin.
18. Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.
19. Zachodniopomorski Urząd Marszałkowski.
20. Jednostki Organizacyjne Miasta Szczecin:

- Wydział Inwestycji Miejskich,
- Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska,
- Wydział Oświaty,
- Wydział Sportu,
- Wydział Kultury,
- Wydział Spraw Społecznych,
- Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności,
- Biuro Obsługi Urzędu,
- Wydział Informatyki,
- Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie,
- Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie,
- Miejski Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji w Szczecinie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie.

SFERA SPOŁECZNA

Rozdział 8

TURYSTYKA

8.1 WYBRANE ATRAKCJE TURYSTYCZNE MIASTA SZCZECIN

8.1.1 TRASY PIESZE.

Szczecin, jako stolica i zarazem największe miasto województwa zachodniopomorskiego stanowi ośrodek turystyczny, który ma do zaoferowania wiele atrakcji i ciekawych miejsc. Można podążać szlakami pieszymi, do których należą m.in. Miejski Szlak Turystyczny, Jednodniowy Szlak Turystyczny, Złoty Szlak, Trasa śladami niezwykłych szczecinian i ich kamienic.

Do najczęściej uczęszczanych szlaków należą:

Miejski Szlak Turystyczny

Miejski Szlak Turystyczny (czerwona przerywana linia na chodniku) rozpoczyna się przy dworcu kolejowym Szczecin Główny (ul. Kolumba1), liczy 7 km, prowadzi do 42 zabytków i obiektów warty obejrzenia, w tym m.in.:

- wzgórza Wałów Chrobrego – tarasy widokowe o długości ok. 500 metrów, z których do brzegów Odry prowadzą szerokie schody. Na Wałach zlokalizowany jest kompleks budynków Akademii Morskiej, Teatru Współczesnego i Muzeum Narodowego.
- Bazyliki Archikatedralnej pw. św. Jakuba – jednego z najstarszych szczecińskich kościołów, którego początki sięgają XII wieku.
- Bramy Królewskiej – jednej z dwóch (obok Bramy Portowej) zachowanych bram miejskich, wzniesionej w latach 1725-27 przez Prusaków z okazji zajęcia przez nich miasta. Wewnątrz bramy znajduje się restauracja-kawiarnia.

Złoty Szlak

Wiedzie z centrum miasta, począwszy od Zamku Księżąt Pomorskich, przez aleję Jana Pawła II, Jasne Błonia, aż do ogrodu różanego. Jest to jedyny taki szlak spacerowy w kraju.

Na trasie „Złotego Szlaku” napotkamy m.in.:

1. Zamek Księżąt Pomorskich
2. Pomnik Bogusława X i Anny Jagiellonki
3. „Domki Profesorskie”
4. Kościół p.w. św. Piotra i Pawła
5. Pomnik Anioł Wolności
6. Bramę Królewską
7. Tablicę poświęconą polskim harcerzom w Szczecinie z okresu międzywojennego
8. Pomnik Wdzięczności
9. Pomnik Colleonego
10. Budynek Urzędu Miar i Wag
11. Archiwum Państwowe
12. Pomnik Marynarza na Alei Fontann (w ciągu ul. Jana Pawła II)
13. Plac Grunwaldzki wraz z tablicą pamiątkową
14. Budynek Rektoratu Uniwersytetu Szczecińskiego
15. Gmach Urzędu Miasta Szczecin
16. Pomnik Chłopca z Harmonią
17. Jasne Błonia im. Jana Pawła II, Pomnik Papieża Jana Pawła II, Aleje Platanowe
18. Rzeźba Czynu Polaków
19. Rzeźbę „Ptaki” Hasiora”
20. Teatr Letni
21. Ogród Różany

Szlak jest oznakowany specjalnymi tablicami, które powstały w ramach Systemu Informacji Miejskiej.

Niezwykli szczecinianie i ich kamienice

Szlak dotyczy trzynastu śródmiejskich kamienic i ich lokatorów okresu przed- i powojennego. Mapa szlaku z wyznaczoną trasą, opisami architektonicznymi kamienic oraz biogramami mieszkańców jest do pobrania na stronie internetowej projektu(<http://www.kamieniceszczecina.pl/>).

8.1.2 WARTO BYĆ I ZOBACZYĆ.

Do najciekawszych historycznych miejsc należą:

Zamek Książąt Pomorskich – jest to pięcioskrzydłowy gmach zamku, dawnej siedziby książąt z pomorskiej dynastii Gryfitów. Kształtował się od XIV do XVII wieku, a jego dzisiejszy wygląd ukształtował się przede wszystkim w czasach renesansu. Do najchętniej odwiedzanych zamkowych atrakcji należą szesnastowieczny zegar astronomiczny (z 1693 r.) oraz punkt widokowy na Wieży Dzwonów z wahadłem Foucaulta – doświadczalnie udowadniające wirowy ruch ziemi. Zamek jest szczecińskim ośrodkiem kulturalnym, który przygotowuje i organizuje koncerty, przedstawienia teatralne, wystawy, konferencje oraz spotkania naukowe i popularno-naukowe.

Podziemne trasy Szczecina to rekonstrukcja schronu przeciwlotniczego z II Wojny Światowej oraz przeciwatomowego z okresu Zimnej Wojny. Jest to największy cywilny schron w Polsce z okresu II wojny, umieszczony na głębokości ok. 5 pięter w skarpie opasanej murem oporowym. Różnica wysokości od najwyższego wyjścia (Plac Zawiszy) do podłogi dolnego poziomu wynosi 17 metrów. W schronie udostępnione są dwie tematyczne trasy turystyczne: Trasa „II Wojna Światowa” i Trasa „Zimna Wojna”. Orowadzaniem zajmuje się Centrum Turystyki MAGNOLIA. Wszelkie informacje są dostępne na stronie www.schron.szczecin.pl

Cmentarz Centralny – największy i najpiękniejszy w Polsce cmentarz o charakterze parkowym, projektu architekta miejskiego Wilhelma Meyer-Schwartau. W 2010 roku utworzono dwa trakty turystyczne: historyczny i dendrologiczny. Oba mają przywoływać dawną tradycję traktowania tego miejsca jako atrakcji turystycznej.

Kino Pionier – najstarsze kino na świecie; zostało przyjęte do prestiżowej sieci Europa Cinemas oraz sieci Kin Studyjnych. W 2005 roku Pionierowi został przyznany tytuł najstarszego, nieprzerwanie działającego kina na świecie oraz wydany został certyfikat Księgi Rekordów Guinnessa. Film można tam obejrzeć w kameralnej sali lub przy stoliku w położonej niżej Kiniarni. Wyświetlane są tam głównie filmy z gatunku „kino ambitnego”.

Muzeum Techniki i Komunikacji – zabytkowa zajezdnia tramwajowa to żelazobetonowa konstrukcja z 1912 r., ze spadzistym dachem i przeszkloną ścianą frontową z zegarem. Od 2006 r. jest tu jedno z największych w Polsce muzeów o profilu technicznym. W zbiorach muzeum są m.in. tramwaje, autobusy, samochody, motocykle, rowery, pojazdy nietypowe, sprzęt elektroniczny, telekomunikacyjny i gospodarstwa domowego.

Bulwary Nadodrzańskie – ciągi spacerowe wzdłuż Odry, znajdujące się po obu stronach rzeki. Ozdobą jest Łódź Wyszaka, rzeźba powstała w ramach Alei Żeglarzy. Aleja łączy funkcjonalność nabrzeży z historią i tradycją miasta portowego, jednocześnie nadając nadodrzańskim bulwarom charakteru rekreacyjnego i artystycznego, tworząc nowe miejsce spotkań szczecinian.

Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza – wiodąca instytucja kultury w województwie zachodniopomorskim. Działalność Filharmonii zapoczątkowano od 1948 roku. Od września 2014 r. siedzibą jest nowoczesny budynek, zlokalizowany przy ul. Małopolskiej 48 w Szczecinie, zaprojektowany przez barcelońską pracownię Estudio Barozzi Veiga. Budynek jest laureatem wielu nagród architektonicznych. Budynek Filharmonii posiada cztery kondygnacje naziemne oraz podziemny dwupoziomowy parking. Powierzchnia użytkowa wynosi 12 734 m², a kubatura - 98 200m². W filharmonii znajdują się dwie sale koncertowe: symfoniczna oraz kameralna, kawiarnia oraz galeria Poziom 4.

Wały Chrobrego – 500 metrowy taras widokowy skąd można podziwiać rozległą panoramę na Odrę i port. Przy Wałach Chrobrego mieszczą się okazałe siedziby: Muzeum Narodowego, Teatru Współczesnego, Akademii Morskiej i Urzędu Wojewódzkiego. Są tam również restauracje oferujące dobrą

kuchnię. U podnóża Wałów Chrobrego znajduje się piękna fontanna oraz dwie kolumny stylizowane na latarnie morskie.

Zakątki wodne – Głębia, Orły, Wydrnik i Kwadrat to niewielkie i bardzo praktyczne przystanki dla małych jednostek pływających w rejonie jeziora Dąbie. Każdy zakątek składa się z pomostu do cumowania oraz platformy rekreacyjnej. Na platformie znajdują się ławy, siedziska, toalety oraz pojemniki na śmieci. To świetne miejsca na odpoczynek podczas wyprawy kajakiem, żaglówką czy łódką.

8.1.3 TURYSTYKA AKTYWNA

Długość infrastruktury rowerowej w Szczecinie liczy ok. 115 km, w tym ponad 100 km wydzielonych dróg dla rowerów oraz blisko 15 km pasów ruchu dla rowerów wyznaczonych na jezdni. Od 2014 roku można korzystać z bezobsługowego systemu wypożyczalni miejskich rowerów BikeS. System ten stanowi uzupełnienie oferty transportu publicznego, a osobom przyjezdnym ułatwia komunikację i daje możliwość bezproblemowego dotarcia do każdego punktu w mieście.

Jedną z popularniejszych wśród mieszkańców tras rowerowych jest odcinek stanowiący fragment międzynarodowej trasy rowerowej wokół Zalewu Szczecińskiego, poprowadzony wzdłuż al. Jana Pawła II oraz alejkami parkowymi i leśnymi w kierunku jeziora Głębokie. Trasa ta umożliwia również swobodny przejazd w kierunku jeziora Dąbie. W niedalekiej przyszłości stanowić będzie lokalny kręgosłup tras rowerowych poprowadzonych drogami województwa zachodniopomorskiego.

Szczecin posiada wspaniałe warunki do uprawiania turystyki wodnej, tj. żeglarstwo, kajakarstwo, sporty motorowodne. Żegluga Szczecińska oferuje pięcioosobowe łodzie motorowe, które wypożycza się bez żadnych uprawnień i po krótkim przeszkoleniu można podziwiać meandry Odry. Szczecin można podziwiać z perspektywy wody również podczas godzinnych wycieczek oferowanych przez szczecińską białą flotę.

8.2 ZARZĄDZANIE TURYSTYKĄ

Koncepcja rozwoju gospodarki turystycznej w regionie została zawarta w „Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Zachodniopomorskim do 2015r.”, w projekcie „Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020”, a także w dokumencie o charakterze programowym: „Program rozwoju turystyki wodnej na obszarze dorzecza rzeki Odry oraz Jeziora Dąbie i Jeziora Miedwie”.

Rozwój turystyki w Mieście Szczecin wpisuje się z kolei w Strategię Rozwoju Szczecina 2025 – cel II.3. *Zdynamizowanie rozwoju turystyki z wykorzystaniem zasobów przyrodniczych i dziedzictwa historyczno-kulturowego.* Narzędziem realizacji ww. celu jest Program Strategiczny II, którego działania obejmują:

1. rozwój sieciowy szczecińskich i regionalnych (w tym transgranicznych) produktów turystycznych;
2. wspieranie inicjatyw w zakresie rozbudowy i utrzymania infrastruktury sprzyjającej rozwojowi turystyki i rekreacji (w tym rekreacji wodnej i żeglarstwa) w subregionie metropolitalnym;
3. wspieranie rozwoju różnorodnych form turystyki, w tym biznesowej, zdrowotnej, kulturalnej i wypoczynkowej w oparciu o wartości historyczne, przyrodnicze i usługowe;
4. stworzenie zintegrowanego systemu regionalnej informacji i promocji turystycznej;
5. budowa lokalnych centrów rekreacyjno – przyrodniczych.

W ramach ww. Programu istotne znaczenie ma rozwój turystyki poprzez lokowanie i promocję nowych produktów turystycznych oraz stwarzanie szans na inwestycje w rozwój branży hotelowej. Szczecin ma niepowtarzalne walory przyrodniczo-krajobrazowe dzięki unikatowemu położeniu. Program ma na celu wydobyć jak największą ilość tych walorów, co poza korzyścią dla mieszkańców Miasta, będzie dodatkowym bodźcem.

Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego jest realizatorem projektów finansowanych lub współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, w ramach których realizowane są działania obejmującego swoim zakresem także Gminę Miasto Szczecin, w tym:

„Poznaj Pomorze Zachodnie. Oznakowanie turystyczne regionu”. W ramach projektu na terenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM) ustawiono:

- a) turystyczne znaki drogowe tj. tablice informujące o wjeździe do danej miejscowości, w tym 10 tablic informujących o wjeździe do Szczecina.

- b) tablice informujące o atrakcjach turystycznych, w tym 1 na terenie miasta Szczecin
- c) 90 tablic (docelowo 92) informacyjnych (wskazujących kierunek do danej atrakcji lub obiektu użyteczności publicznej) – wszystkie na terenie miasta Szczecin.

Oznakowanie na terenie SOM powstało w drodze uzgodnień z Urzędami Miast, Urzędami Gmin i Starostwami Powiatowymi. Projekty znaków drogowych oraz projekty organizacji ruchu zostały uzgodnione z Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad oraz pozostałymi Zarządami Dróg.

„Pomorze Zachodnie – dobre wspomnienia na przyszłość. Promocja turystyczna Województwa Zachodniopomorskiego i Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego”. Głównym celem projektu był wzrost konkurencyjności Województwa Zachodniopomorskiego w krajowym i zagranicznym ruchu turystycznym, w tym również wzrost konkurencyjności Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. W ramach projektu zrealizowano m.in.

- a) prezentacja regionu na krajowych i zagranicznych imprezach promocyjnych (Poznań, Giżycko, Oslo, Dublin, Londyn, Hamburg, Berlin, Goeteborg, Malmoe),
- b) realizacja kampanii promujących Województwo, w tym: promocja w TV ogólnokrajowej oraz tzw. Rynkowe Pakiety Partnerskie (promocja regionu w internecie, prasie outdoor) realizowane w Norwegii, Wielkiej Brytanii i Irlandii.

Powyższe działania obejmowały także promocję Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

Ponadto, w 2015 r. zakończyła się realizacja projektu „MARRIAGE” – Lepsze zarządzanie mariną, konsolidacja sieci przystani i marketing turystyki wodnej na obszarze Południowego Bałtyku” realizowanego ze środków UE w ramach programu Europejskiej Współpracy Terytorialnej Program SOUTH BALTIC, w którym uczestniczyła również Gmina Miasto Szczecin.

W 2015 r. samorząd Województwa rozpoczął współpracę z centrami informacji turystycznej w regionie, mającą na celu wdrożenie jednolitego i wspólnego dla całego regionu systemu badań turystów odwiedzających region, a w szczególności placówki „i”. Na terenie miasta Szczecin współpracują z nami: Centrum Informacji Turystycznej Żeglugi Szczecińskiej (wraz z punktem na dworcu PKP) oraz Centrum Informacji Kulturalnej i Turystycznej Zamku Książąt Pomorskich. Na potrzeby ankietowania gości odwiedzających dane centrum, WTiG udostępnił ich pracownikom do bieżącego wykorzystywania ankietę badawczą online, która w wersji papierowej funkcjonuje również w j. niemieckim i angielskim. Treść ankiety została opracowana wspólnie z przedstawicielami centrów „i”, na podstawie ich sugestii popartych wieloletnim doświadczeniem w bezpośredniej obsłudze turysty. Jednocześnie ankietę jest doskonałym narzędziem badawczym pozwalającym zagregować dane na temat turystów, w różnych zbiorach i w zależności od potrzeb konkretnego centrum „i”. Na podstawie tych informacji, można uzyskać dane m.in. na temat: skąd pochodzi turysta, na jak długo przyjechał, w jakim celu, co go interesuje, jak ocenia swój pobyt w mieście / regionie itp.

8.3 BAZA NOCLEGOWA

Zgodnie z Ewidencją Obiektów Hotelarskich prowadzoną przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego oraz zgodnie z Centralnym Wykazem Obiektów Hotelarskich, w Szczecinie funkcjonuje łącznie 21 skategoryzowanych hoteli – dysponujących razem liczbą 3.129 miejsc noclegowych, w tym:

Tabela nr 1.

HOTELE WG KATEGORII	LICZBA HOTELI (STAN NA 31.12.2015)	LICZBA MIEJSC NOCLEGOWYCH (STAN NA 31.12.2015)
Hotele 4*	5	1.244
Hotele 3*	7	645
Hotele 2*	4	423
Hotele 1*	5	817

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie

W stosunku do roku 2014, nastąpił wzrost liczby hoteli o 1 obiekt (kategorii 4 *) tj. Hotel DANA.

8.4 DZIAŁALNOŚĆ BIUR TURYSTYCZNYCH.

W województwie zachodniopomorskim działa 176 podmiotów turystycznych a w Szczecinie 71 przedsiębiorców posiadających wpis do Rejestru Organizatorów i Pośredników Turystycznych. Swoją działalność zawiesiła Zachodniopomorska Izba Turystyki.

8.5 RUCH TURYSTYCZNY.

W sezonie letnim w 2015 r. w biurach Informacji Turystycznej były prowadzone ankiety przygotowane przez Urząd Marszałkowski. Pytania w ankiecie dotyczyły kraju pochodzenia w przypadku cudzoziemców i regionu w przypadku polskich turystów, celu przyjazdu, źródła informacji o mieście i rodzaju zakwaterowania.

Wyniki ankiet:

- kraje z których zanotowaliśmy najliczniej przybywających turystów: Niemcy, Skandynawia (głównie Duńczycy), Holandia, a z krajów zamorskich – USA,
- regiony Polski: Dolnośląskie, Mazowieckie, Wielkopolska, Kujawsko-Pomorskie,
- długość pobytu: ponad połowa ankietowanych zaznaczyła 2 do 5 dni, a pozostali 1 dzień,
- cel przyjazdu: turystyka wypoczynkowa, aktywna, imprezy kulturalne,
- źródło informacji o miejscowości: internet, znajomi, materiały informacyjne,
- rodzaj zakwaterowania: hotel.

8.6 DZIAŁANIA W ZAKRESIE TURYSTYKI W LATACH 2014-2015

Centrum Informacji Turystycznej działało w tym czasie w strukturach Miejskiego Ośrodka Sportu, Rekreacji i Rehabilitacji (od 1 stycznia 2016 w Żegludze Szczecińskiej).

Podstawowym zadaniem CIT jest zbieranie, przetwarzanie i udzielanie kompleksowych informacji o mieście. Ponadto w zakres działalności biura wchodzi:

- doradztwo w zakresie turystyki krajowej,
- sprzedaż: wydawnictw turystycznych i pamiątek, Szczecińskiej Karty Turystycznej oraz karty Euro 26, biletów na międzynarodowe połączenia autokarowe, biletów na wydarzenia kulturalne,
- współpraca z lokalnymi i krajowymi instytucjami turystycznymi i kulturalnymi,
- reprezentacja miasta poprzez uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych targach turystycznych we współpracy z Urzędem Miasta,
- współpraca z lokalnymi instytucjami turystycznymi i kulturalnymi -to przede wszystkim współpraca z biurami podróży , gestorami szczecińskiej bazy noclegowej, filharmonią, operą, teatrami, organizatorami imprez kulturalnych i turystycznych. Wszyscy wyżej wspomniani mogą dostarczać do biura wszelkie materiały informacyjne w postaci ulotek, informatorów, wizytówek, plakatów, które udostępniane są wszystkim zainteresowanym.

W styczniu 2014 r. zostały zintensyfikowane działania związane ze Szczecińską Kartą Turystyczną, tj. pozyskiwanie nowych podmiotów udzielających zniżek oraz punktów dystrybucji SKT. Punkty dystrybucji zwiększono z trzech do pięciu. Udało się również pozyskać kilka nowych podmiotów do uczestnictwa w projekcie SKT (hotele, restauracje). Sprzedaż karty w 2015 wzrosła dwukrotnie w porównaniu do 2014 (z 591 w 2014 do 1007 w 2015 r.).

Źródła informacji:

1. Główny Urząd Statystyczny.
2. Zaktualizowana Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Zachodniopomorskim do 2015 r.
3. Strategia Rozwoju Województwa do 2020.
4. Strategia Rozwoju Szczecina 2025.
5. Urząd Statystyczny w Szczecinie.
6. Ustawa z dnia 29 sierpnia o usługach turystycznych.
7. szczecin.pttk.pl
8. www.zamek.szczecin.pl
9. www.forumturystyki.pl
10. Wydział Turystyki, Gospodarki i Promocji, Urząd Marszałkowski WZ.
11. Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska, Urząd Miasta Szczecin.

Rozdział 9

NAUKA I SZKOLNICTWO WYŻSZE

9. NAUKA I SZKOLNICTWO WYŻSZE

9.1. UCZELNIE WYŻSZE

Szczecin jest największym ośrodkiem akademickim w województwie. Spośród 19. szkół wyższych w województwie, w Szczecinie działa 14 uczelni, w tym 5 publicznych (Uniwersytet Szczeciński, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie, Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie, Akademia Morska w Szczecinie, Akademia Sztuki w Szczecinie) i 9 niepublicznych. Na uczelniach w Szczecinie studiuje 40 672. studentów (rok akademicki 2014/2015), to o 8,04 % mniej w stosunku do roku akademickiego 2013/2014 (44 226). Spadła również liczba absolwentów o 7,33 % w porównaniu z rokiem 2012/2013 (11 779) – w roku 2013/2014 studia ukończyło 10 915 absolwentów.

Tabela Nr 1.

SZKOLNICTWO WYŻSZE W ROKU AKADEMICKIM 2013/2014 I 2014/2015										
UCZELNIA	2013/2014		2014/2015							
	STUDENCI	ABSOL- -WENCI*	STUDENCI**				ABSOLWENCI***			
			OGÓŁEM	WTYM KOBIECY	Z LICZBY OGÓŁEM		OGÓ- ŁEM	WTYM KOBIECY	Z LICZBY OGÓŁEM	
					STUDIA STACJO- -NARNE	CUDZO- -ZIEMCY			STUDIA STACJO- -NARNE	CUDZO- -ZIEMCY
Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie	12212	2646	11703	4892	9653	54	2547	1296	2078	3
Uniwersytet Szczeciński	17950	5373	16329	10809	13260	94	4689	3289	3535	14
Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie	4453	1082	4388	3174	3215	645	1132	902	753	64
Akademia Morska w Szczecinie	4015	498	3911	1104	3143	280	691	219	527	23
Akademia Sztuki w Szczecinie	499	154	534	369	534	12	148	103	148	2
Zachodniopomorska Szkoła Biznesu w Szczecinie	1123	331	877	569	26	22	355	245	12	6
Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Szczecinie	327	140	220	186	-	-	104	88	-	-
Wyższa Szkoła Zawodowa „Oeconomicus” Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Szczecinie	-	-	14	11	-	1	2	-	-	2
Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie	831	574	527	448	-	-	404	325	-	-
Wyższa Szkoła Integracji Europejskiej w Szczecinie	249	68	194	62	-	-	72	26	-	-
Szczecińska Szkoła Wyższa „Collegium Balticum”	1797	750	1468	991	14	-	578	478	6	-
Wyższa Szkoła Języków Obcych w Szczecinie	124	36	114	93	-	1	29	23	14	-

Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Szczecinie	565	93	369	46	-	-	143	23	9	-
Wyższa Szkoła Kosmetologii i Promocji Zdrowia w Szczecinie	81	34	24	24	-	-	21	21	-	-
Ogółem	44226	11779	40672	22778	29845	1109	10915	7038	7082	114

*absolwenci z roku akademickiego 2012/2013

** stan w dniu 30 XI 2014 r.

*** absolwenci z roku akademickiego 2013/2014

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie

Spadek liczby studentów jest bezpośrednim następstwem niekorzystnych tendencji demograficznych, przejawiających się w ogólnym spadku liczby ludności, w szczególności w grupie wiekowej potencjalnych studentów.

W Szczecinie działają również wydziały zamiejscowe uczelni z innych miast.

Tabela Nr 2.

STUDENCI I ABSOLWENCI W FILIACH I PUNKTACH KONSULTACYJNYCH SZKÓŁ WYŻSZYCH W ROKU AKADEMICKIM 2014/2015						
UCZELNIA	STUDENCI			ABSOLWENCI*		
	OGÓŁEM	Z LICZBY OGÓŁEM		OGÓŁEM	Z LICZBY OGÓŁEM	
		W TYM KOBIETY	NA STUDIACH STACJONARNYCH		W TYM KOBIETY	NA STUDIACH STACJONARNYCH
Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego w Warszawie - Wydział Zarządzania w Szczecinie	39	25	-	-	-	-
Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu - Zamiejscowy Wydział Ekonomiczny w Szczecinie	1805	1152	69	371	264	29
Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. J. Korczaka w Warszawie Wydział Zamiejscowy w Szczecinie	116	100	-	38	34	-
Wyższa Szkoła Zdrowia, Urody i Edukacji w Poznaniu Wydział Zamiejscowy w Szczecinie	151	151	47	70	70	29
Wyższa Szkoła Edukacji i Terapii w Poznaniu - Wydział Zamiejscowy w Szczecinie	386	271	74	131	86	42

Stan w dniu 30 XI

*absolwenci z roku akademickiego 2013/2014

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie

Z kolei szczecińskie szkoły wyższe prowadzą zamiejscowe wydziały:

- Uniwersytet Szczeciński – Wydział Zamiejscowy w Jarocinie, Zamiejscowy Wydział Ekonomii w Wałczu, Zamiejscowy Wydział Społeczno-Ekonomiczny w Gorzowie Wielkopolskim,
- Zachodniopomorska Szkoła Biznesu z siedzibą w Szczecinie – Wydział Zamiejscowy w Świnoujściu, Gryficach i Stargardzie Szczecińskim,
- Szczecińska Szkoła Wyższa Collegium Balticum w Szczecinie – Wydział Zamiejscowy w Nowogardzie i Stargardzie Szczecińskim.

Szczecin jest stosunkowo liczebnym ośrodkiem akademickim, niemniej jednak pod względem liczby studentów na tle innych dużych miast wojewódzkich nie wypadamy najlepiej. Dystans w stosunku do Poznania, Krakowa i Wrocławia jest duży, ale należy zaznaczyć, że są to ośrodki akademickie o wieloletnich tradycjach i ugruntowanej pozycji w kraju. Niższa liczba studentów uczących się w szczecińskich szkołach wyższych nie świadczy bezpośrednio o słabości Szczecina jako ośrodka naukowego, gdyż zdecydowanie dużo ważniejsza od liczby studentów jest jakość nauczania, niemniej jednak powinna być sygnałem do bardziej wyężonych działań uczelni i władz miasta, m.in. w kierunku podniesienia atrakcyjności oferty kształcenia, standardu bazy dydaktycznej i pozyskania kandydatów.

9.2. OCENA SZCZECIŃSKICH UCZELNI

W ogólnopolskim „Rankingu uczelni akademickich 2014” przeprowadzonym przez miesięcznik „Perspektywy” najwyższe miejsce w rankingu uczelni ze Szczecina, podobnie jak w latach poprzednich, zajmuje Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie. Uczelnia plasuje się na 26. miejscu. W rankingu tym brane były pod uwagę: prestiż, innowacyjność, potencjał naukowy, efektywność naukowa, warunki kształcenia, umiędzynarodowienie. Pozostałe miejsca szczecińskich uczelni: Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie - 38. miejsce, Uniwersytet Szczeciński - 51., Akademia Morska w Szczecinie - 81. Wśród niepublicznych uczelni magisterskich znalazła się Zachodniopomorska Szkoła Biznesu w Szczecinie, która zajęła 29. miejsce oraz Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie - na 61. miejscu. Natomiast w „Rankingu uczelni akademickich 2015” Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie uplasował się na 27. pozycji, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie na 34., a Uniwersytet Szczeciński - 51. Wśród niepublicznych uczelni magisterskich na miejscu 29. znalazła się Zachodniopomorska Szkoła Biznesu w Szczecinie, a Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie - na 50. Według tego rankingu w kategorii uniwersytety, Uniwersytet Szczeciński zajął miejsce 15., a w kategorii uczelnie techniczne Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie 8. miejsce. W kategorii uczelnie medyczne Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie był 9. Ranking uczelni akademickich składał się z sześciu grup kryteriów - prestiżu, potencjału naukowego, efektywności naukowej, innowacyjności, warunków kształcenia oraz umiędzynarodowienia studiów, a ranking uczelni niepublicznych magisterskich to prestiż, siła naukowa, warunki kształcenia, innowacyjność i umiędzynarodowienie.

Rankingi, pomimo, że często budzą wiele zastrzeżeń i wątpliwości i nie zawsze uwzględniają specyfikę uczelni, potrafią wskazać faktyczne mankamenty czy sygnalizować problemy. W Szczecinie - mieście położonym na styku Polski, Niemiec i Skandynawii problemem jest umiędzynarodowienie uczelni, studiuje u nas zbyt mało obcokrajowców, a uczelnie oferują swoim studentom słabą ofertę wymiany międzynarodowej, jest również mało zajęć w językach obcych.

9.3. PROJEKTY INWESTYCYJNE ORAZ NAUKOWO-BADAWCZE REALIZOWANE PRZEZ UCZELNIE WYŻSZE

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie zrealizował w latach 2014-2015 wiele projektów inwestycyjnych, które znacznie podniosły jakość kształcenia, standard wyposażenia laboratoriów dydaktycznych na uczelni i wpłynęły na jej rozwój naukowo-badawczy. Dzięki realizacji projektów zapewniono bliską współpracę uczelni i jednostek sektora badawczo-rozwojowego z sektorem gospodarki, a w szczególności przemysłu wysokich technologii, otwartości i współpracy środowisk akademickich.

Jednym z najważniejszych projektów o strategicznym znaczeniu dla Szczecina i regionu był projekt pn. „Budowa Centrum Dydaktyczno-Badawczego Nanotechnologii”, sfinansowany ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w kwocie ponad 46 mln zł. Centrum zostało oddane do użytkowania w kwietniu 2013 r., a w roku 2014 zakupiono aparaturę dydaktyczno-badawczą. Obecnie Centrum jest nowoczesnym ośrodkiem ogólnouczelnianym o łącznej powierzchni ponad 10 000 m². Składa się z zespołu 72 laboratoriów dydaktycznych, w ramach których prowadzone są już od początku roku akademickiego 2013/2014 zajęcia praktyczne dla studentów z kierunków: nanotechnologia, technologia

chemiczna, inżynieria chemiczna i procesowa, inżynieria materiałowa, biotechnologia, ochrona środowiska oraz budownictwo. W budynku znajduje się sala wykładowa dla 500 osób, pomieszczenia dydaktyczne, czytelnia, pokoje konsultacyjne dla studentów i nauczycieli. Budynek połączony jest siecią światłowodową z szerokopasmowym Internetem i siecią uczelnianą. W holu głównym i na poszczególnych piętrach do dyspozycji studentów pozostają stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu. Zgromadzona, nowoczesna baza aparaturowa sprzyja również prowadzeniu badań naukowych na światowym poziomie, w obszarach związanych z technologią grafenu i innych nanomateriałów, w tym ditlenku tytanu, nanorurek węglowych, polimerowych biomateriałów do zastosowań jako implanty lub nośniki leków, nanokompozytów polimerowych oraz zagadnień z obszaru biotechnologii, mikrobiologii i genetyki. Centrum stanowi siedzibę dla kilku jednostek organizacyjnych z czterech wydziałów: Wydziału Technologii i Inżynierii Chemicznej - Zakład Nanotechnologii oraz Zakład Biomateriałów i Technologii Mikrobiologicznych, Wydziału Biotechnologii i Hodowli Zwierząt - Katedra Immunologii, Mikrobiologii i Chemii Fizjologicznej oraz Katedra Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt, Wydziału Inżynierii Mechanicznej i Mechatroniki - Zakład Tworzyw Polimerowych, Wydziału Budownictwa i Architektury - Katedra Inżynierii Sanitarnej.

W powstałym Centrum w 2014 r. zrealizowano projekt pn. „Wsparcie inteligentnych rozwiązań dla nanomedycyny” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na kwotę dofinansowania w wysokości 3 mln zł. Celem projektu było zwiększenie zdolności uczelni do prowadzenia i udostępniania przedsiębiorcom wyników prac badawczo-rozwojowych prowadzonych w ramach laboratoriów Centrum Dydaktyczno-Badawczego Nanotechnologii. Projekt obejmował zakup wysokospecjalistycznych urządzeń umożliwiających pracę w nowoczesnych laboratoriach oraz specjalistycznej aparatury do badań związanych z nanomedycyną.

W ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka zrealizowano również projekt pn. „Biotechnologiczna konwersja glicerolu do polioli i kwasów dikarboksylowych” na kwotę dofinansowania 3 040 950,04 zł. W ramach projektu opracowano dwie nowe technologie produkcji surowców do „zielonej” chemii. Projekt doprowadził do wzrostu poziomu wiedzy i umiejętności ich praktycznego wykorzystania w priorytetowej dziedzinie konwersji odnawialnych źródeł surowcowych do ważnych gospodarczo produktów przemysłowych. Realizowany był przez jednostki tworzące Konsorcjum naukowe pod nazwą „Zielona Chemia” (w tym Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie).

Z kolei w ramach Programu Operacyjnego Ryby uczelnia przeprowadziła 3 projekty o znaczeniu strategicznym dla Szczecina i regionu, tj.:

1. „Kompleksowe badania ichtiofauny w Zatoce Pomorskiej służące poprawie zarządzania i kontroli dostępu do zasobów łowiska oraz ograniczeniu przyłowów (redukcja poziomu odrzutów)” na kwotę dofinansowania 2 425 610 zł. Celem projektu była poprawa zarządzania i kontroli dostępu do zasobów łowiska oraz ograniczenia przyłowów (redukcji poziomu odrzutów) w wodach Zatoki Pomorskiej.
2. „Wspieranie naturalnego rozrodu wędrownych ryb łososiowatych (troć i łosoś), Zlewni Dolnej Odry i Zalewu Szczecińskiego w oparciu o przyjazne środowisku działanie w postaci budowy tarlisk, monitoring biologiczny i środowiskowy oraz znaczenie projektu dla rozwoju i restrukturyzacji społeczno-gospodarczej regionu” na kwotę dofinansowania 2 535 085 zł.
3. „Restytucja raków rodzimych w wybranych jeziorach Pojezierza Myśliborskiego, możliwość wspomagania rozrodu ryb głabielowatych oraz znaczenie tych działań w rozwoju społeczno-gospodarczym regionu” na kwotę dofinansowania 1 620 091 zł.

Ponadto Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie kontynuuje następujące projekty rozpoczęte w latach 2014-2015:

1. „Aktywność turystyczna na przygranicznych obszarach chronionych na przykładach Parku Narodowego Ujście Warty i Dolina Dolnej Odry – TAPA” (wartość: 36 402 EURO). Celem projektu jest identyfikacja barier rozwoju turystyki na polskich i niemieckich obszarach chronionych, a także możliwości rozwoju turystyki transgranicznej z perspektywy walorów jakie oferują cenne obszary chronione po obu stronach granicy.
2. „Modernizacja hali sportowej Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie” (wartość: 1 595 154 zł).

3. „Zintegrowany system do komplementarnej oceny stanu konstrukcji żelbetonowych metodami elektromagnetycznymi” (wartość: 154 tys. zł) - wybudowanie systemu wykorzystującego nowatorskie metody elektromagnetyczne do identyfikacji stanu oraz parametrów struktur żelazobetonowych”.
4. „Demonstracja procesu wytwarzania płyt fotopolimerowych o zwiększonych możliwościach transferu farby na podłoża elastyczne za pomocą instalacji pilotażowej” (wartość: 744 194 zł). Rezultatem przeprowadzonego zadania badawczego będzie potwierdzenie trwałości płyty fotopolimerowej o najlepszych parametrach użytkowych - stabilności twardości oraz erozji mechanicznej płyty pod danej działaniu światła.
5. „Innowacyjna strategia diagnostyki, profilaktyki i adjuwantowej terapii wybranych schorzeń neurodegeneracyjnych w populacji polskiej” (wartość: 979 680 zł). Projekt współfinansowany jest ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu STRATEGMED i jest odpowiedzią na potrzeby starzejącego się społeczeństwa, wzrost zachorowalności na choroby przewlekłe oraz rosnące koszty opieki medycznej.

Uniwersytet Szczeciński w latach 2014-2015 realizował 6 projektów inwestycyjnych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko:

1. „Centrum Transferu Wiedzy i Innowacji dla Sektora Usług - Service Inter-Lab” przy ul. Cukrowej (wartość projektu: 66 mln zł). Celem powstałego centrum jest wieloaspektowa i wielokierunkowa współpraca pomiędzy jednostkami naukowo-badawczymi, instytucjami otoczenia biznesu, przedsiębiorcami oraz jednostkami administracyjnymi poprzez wymianę wiedzy i doświadczenia. Centrum świadczy usługi na rzecz przedsiębiorców, studentom umożliwia naukę poprzez praktykę, a naukowcom zapewnia dostęp do aktualnych danych rynkowych.
2. „Centrum Biologii Molekularnej i Biotechnologii” (wartość projektu: 13,4 mln zł). W ramach CBMiB utworzone zostało Laboratorium Biologii Molekularnej z Pracownią Cytogenetyki i Proteomiki oraz Laboratorium Badań Środowiskowych z kolekcją roślin i bankiem nasion w Małkocinie, wyposażone w wysokiej klasy aparaturę badawczą, najnowocześniejszą w północno-zachodniej Polsce. Powstanie CBMiB otworzyło możliwość prowadzenia szeroko zakrojonych badań w branży biologii molekularnej i biotechnologicznej oraz realizację na tym polu innowacyjnych projektów na wysokim poziomie.
3. „Laboratoria Badawczo-Rozwojowe Uniwersytetu Szczecińskiego (eLBRUS)” na Wydziale Matematyczno-Fizycznym (wartość projektu: 10,1 mln zł). W ramach projektu utworzone zostało centrum badawczo-rozwojowe dla badań materii twardej, miękkiej i żywej, wykorzystujące akcelerator z ultra wysoką próżnią.
4. „Centrum Badań Strukturalno-Funkcjonalnych Człowieka” (wartość projektu: 10,9 mln zł). W jednostce prowadzi się prace naukowe z zakresu szeroko pojętej kultury fizycznej, sportu i medycyny sportowej. W jego skład wchodzi doskonale wyposażone cztery laboratoria - genetyki, biochemii, fizjologii i kinezylogii. Nowa infrastruktura umożliwi m.in. prowadzenie badań na rzecz gospodarki, wypracowywanie nowych rozwiązań technologicznych dla zastosowania genetyki w sporcie, a także wzmocnienie powiązań pomiędzy uczelnią a przedsiębiorstwami oraz ugruntowanie jej pozycji jako partnera w międzynarodowych projektach naukowo-badawczych.
5. „Remont Biblioteki Uniwersytetu Szczecińskiego” (wartość projektu: 5,8 mln zł), co pozwoliło na modernizację budynku przy al. Piastów 40 b i przeniesienie do niego 4 dotychczasowych bibliotek - Akademickiego Centrum Kształcenia Językowego, Filologicznej, Instytutu Filologii Germańskiej Wydziału Filologicznego oraz Wydziału Kultury Fizycznej i Promocji Zdrowia. Zmodernizowana i w pełni dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych biblioteka stanowi komfortową przestrzeń dla czytelników, w której organizowane są również spotkania o charakterze kulturalno-naukowym.
6. „Budowa i wyposażenie Centrum Dydaktyczno-Badawczego Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Szczecińskiego” (wartość projektu: 27 mln zł). W ramach projektu powstał nowy obiekt przy ul. Tarczyńskiego, w którym utworzono 4 laboratoria - genetyki organizmów jednokomórkowych, biologii morza, sedimentologiczne oraz laboratorium hydrochemiczne a także 10 pracowni - geochronologii, kartografii geologicznej, mikroskopowa (biologia), paleobiologiczna, komputerowa, mikroskopowa (geologia), geologii złóż, geologii regionalnej i stratygrafii, geologii inżynierskiej i geotechniki oraz mikroskopii fluorescencyjnej.

W wskazanym okresie Uniwersytet Szczeciński realizował 5 znaczących projektów naukowo-badawczych, w tym 3 międzynarodowe. Spośród przedsięwzięć krajowych należy wymienić następujące projekty:

1. „Satelitarna kontrola środowiska Morza Bałtyckiego (SatBałtyk)” (wartość projektu: 3,5 mln zł). Celem projektu było przygotowanie i uruchomienie bazy technicznej oraz praktycznych procedur operacyjnych umożliwiających sprawne, rutynowe określanie stanów środowiska Bałtyku, tj. tworzenie map, jego charakterystyk strukturalnych i funkcjonalnych, w tym dopływu i charakterystyk energii (PAR i UV), rozkładów temperatury, stanu dynamicznego powierzchni morza, stężenia chlorofilu i innych pigmentów fitoplanktonu, zakwitów sinic, występowania upwellingów, pojawiania się plam zanieczyszczeń, w tym rozlewów ropy oraz charakterystyk produkcji pierwotnej materii organicznej.
2. „Restauracja rybacka zlewni Drawy z uwzględnieniem rekultywacji, ochrony i poprawy środowiska oraz rozwoju społeczno-gospodarczego regionu” (wartość projektu: 1,74 mln zł). Głównym celem projektu było stworzenie w wodach zlewni Drawy warunków dla naturalnego rozrodu ryb i odbudowa naturalnej infrastruktury rzek oraz jezior dla zapewnienia rybnemu naturalnej przestrzeni życiowej.

Najważniejsze projekty międzynarodowe to:

1. „BalticMuseums 2.0 Plus Implementation of eGuides with cross-border shared content for South Baltic Oceanographic Museums” (wartość projektu: 1,1 mln EURO). Celem projektu było opracowanie procesu współdzielenia i tłumaczenia treści przygotowanych przez muzea i wsparcie go odpowiednią technologią, która umożliwi w łatwy sposób wykorzystanie opracowanych treści. Uniwersytet Szczeciński zakończył realizację projektu w maju 2015 r.
2. “Application of in situ observations, high frequency radars, and ocean color, to study suspended matter, particulate carbon, and dissolved organic carbon fluxes in coastal waters of the Barents Sea” (wartość projektu: 3,8 mln zł). Celem projektu jest przeprowadzenie badań Morza Barentsa umożliwiających opisanie mechanizmów zachodzących przy wymianie wód między fiordem, a otwartym morzem w zależności od pogody. Wyniki badań posłużą w przyszłości do analizy zjawisk zachodzących w Arktyce.
3. “Climate forcing factors for marine environmental change during the mid and late Holocene - a link between the eastern Atlantic and the Baltic Sea” (wartość projektu: 3,9 mln zł). W ramach projektu wybrane i przeanalizowane będą długie oraz krótkie rdzenie osadów morskich pod kątem charakterystycznych zespołów organizmów wskaźnikowych (okrzemki i otwornice) oraz przebadany zostanie szeroki zakres parametrów środowiskowych i klimatycznych. Wyniki umożliwią m.in. poznanie czynników wpływających na zmiany klimatyczne oraz przewidywanie kierunków tych zmian.

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie w latach 2014-2015 kontynuował dwa projekty inwestycyjne dofinansowane ze środków Unii Europejskiej, które dotyczyły rozbudowy Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 - Centrum Diagnostyki i Leczenia Nowotworów Dziedzicznych PUM. Po rozbudowie obiekt wyposażono w najnowocześniejszą, wysokospecjalistyczną aparaturę medyczną. W budynku funkcjonują: Klinika Chirurgii Ogólnej i Onkologicznej, Klinika Hematologii, Katedra i Klinika Ortopedii, Traumatologii i Onkologii Narządu Ruchu, Zakład Medycyny Nuklearnej oraz poradnie przykliniczne, w tym poradnia onkologiczna, genetyczna i hematologiczna, a także pracownie diagnostyki obrazowej oraz diagnostyki i leczenia w zakresie medycyny nuklearnej oraz zespół sal operacyjnych. Do użytku oddano dwa obiekty dydaktyczne - Międzywydziałowe Centrum Dydaktyki nr 1 na terenie SPSK nr 2 (Pomorzany) oraz Międzywydziałowe Centrum Dydaktyki nr 2 przy ul. Żołnierskiej 54.

Wśród najważniejszych projektów naukowo-badawczych realizowanych w omawianym okresie wymienić należy:

1. „Pomerania regionem modelowym ds. współpracy terytorialnej w zakresie badań przesiewowych noworodków”, którego celem było stworzenie międzynarodowego, transgranicznego systemu badań przesiewowych noworodków. Badania mają charakter prewencyjny - służą rozpoznaniu schorzeń z grupy wrodzonych wad metabolizmu oraz zaburzeń hormonalnych. Projekt powstał we współpracy z Uniwersytetem w Greifswaldzie i Instytutem Matki i Dziecka w Warszawie.
2. „Innowacyjne metody wykorzystania komórek macierzystych w medycynie”. Celem projektu jest wdrożenie innowacyjnych rozwiązań w zakresie wykorzystania komórek macierzystych

w medycynie, w oparciu o dotychczasowe doświadczenia uczestniczących w projekcie zespołów. Projekt realizowany jest przez Konsorcjum: Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego w Warszawie, Instytut Biologii Doświadczalnej PAN im. M. Nenckiego w Warszawie.

3. „Budowa infrastruktury informatycznej spełniającej standardy umożliwiające współpracę biobanku onkologicznego z europejskimi sieciami naukowo-badawczymi”. Projekt realizowano od kwietnia 2011 r. do grudnia 2015 r. (wartość 5,5 mln zł). Genetyka jest dynamicznie rozwijającą się dziedziną nauki. Proces poznawania znaczenia zmian genetycznych dla przebiegu klinicznego chorób jest bardzo złożony i wymaga sprawnej analizy nie tylko wyników badań molekularnych lecz także zgromadzonych danych genotypowo-klinicznych pacjentów. Zebranie tego typu danych i wprowadzenie ich do systemu bazodanowego jest procesem bardzo pracochłonnym i wymaga ciągłej weryfikacji. Kluczowym elementem jest tworzenie rejestrów pacjentów oraz sprawnie funkcjonującego biobanku próbek biologicznych.
4. „Innowacyjna strategia diagnostyki, profilaktyki i adiuwantowej terapii wybranych schorzeń neurodegeneracyjnych w populacji polskiej – akronim NeuStemGen”. Celem projektu jest opracowanie innowacyjnych procedur diagnostyczno-terapeutycznych dla chorób o podłożu neurodegeneracyjnym, których częstość wzrasta w starzejącym się społeczeństwie polskim. Cele szczegółowe projektu zakładają opracowanie oraz wdrożenie nowatorskich metod diagnostyki genetycznej i molekularnej chorób siatkówki, a także innowacyjnych metod izolacji, ekspansji, modyfikacji, różnicowania i zwiększenia potencjału regeneracyjnego komórek macierzystych w aspekcie ich aplikacji klinicznych. Innowacyjne badania dotyczyć będą przede wszystkim zwyrodnienia plamki związanego z wiekiem (AMD) oraz stwardnienia zanikowego bocznego (ALS) - postępującej neurodegeneracji neuronów ruchowych. Projekt realizowany jest w ramach Konsorcjum: Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie – Lider Konsorcjum, Genomed SA, Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej im. M. Mossakowskiego PAN, Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie, Śląski Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Fundacja Ewy Błaszczuk „A kogo?”.

Pomorski Uniwersytet Medyczny Szczecinie i Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie kształcą absolwentów, którzy mają najmniejszy problem z podjęciem pracy, gdyż zgodnie z obecnymi tendencjami rynku najbardziej poszukiwani są absolwenci kierunków technicznych i medycznych. Należy podkreślić, że „poszukiwane przez pracodawców kierunki” wymagają bogatego zaplecza dydaktycznego, a co za tym idzie nakładów finansowych.

Akademia Morska w Szczecinie realizowała w latach 2014-2015 wiele priorytetowych projektów inwestycyjnych o dużym znaczeniu dla uczelni, w tym m.in.:

1. „Uruchomienie Ośrodka Szkoleniowego Rybołówstwa Bałtyckiego w Kołobrzegu jako nowoczesnego narzędzia szkoleniowego”, który umożliwi pracownikom sektora rybołówstwa doskonalenie kwalifikacji zawodowych wynikających z międzynarodowych konwencji, zdobywanie wiedzy o nowych metodach, technikach i narzędziach połowowych oraz praktycznych umiejętności z zakresu ratownictwa, ratowania życia i mienia na morzu dzięki ćwiczeniom na nabrzeżu i poligonie.
2. „Zielona Energetyka - Rozwój bazy B+R dla energetyki wiatrowej w Akademii Morskiej w Szczecinie” - Laboratorium Zielona Energetyka (LZE) świadczy głównie usługi związane z diagnozowaniem stanu urządzeń pochodzących z przemysłu energetycznego, petrochemicznego, wydobywczego, włókienniczego, ceramicznego, chemicznego, papierniczego, hutniczego oraz prowadzi specjalistyczne badania dotyczące systemów energetycznych i ich wzajemnego oddziaływania na produkowaną i przesyłaną energię.
3. „Budowa Centrum Naukowo-Badawczego Analizy Ryzyka Eksploatacji Statków w Akademii Morskiej w Szczecinie”, które realizuje prace badawcze oraz zlecone w zakresie bezpieczeństwa na morzu, obszarów portowych i obiektów off-shore. Placówka wyposażona została w siedem nowoczesnych specjalistycznych urządzeń badawczych, oprogramowanie analityczne oraz urządzenia wspomagające prezentację i archiwizację wyników prac badawczych.
4. „Utworzenie Centrum Badania Paliw, Cieczy Roboczych i Ochrony Środowiska” - laboratorium umożliwia uczelni wykorzystanie swojego potencjału naukowego do realizacji kompleksowych badań

w zakresie olejów hydraulicznych, smarowych i transformatorowych, paliw do silników z zapłonem samoczynnym (okrętowych, samochodowych, trakcyjnych) oraz badań na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

5. „NAUKA - Nowoczesna Administracja Uczelni oraz Kadra Akademicka”. Zakres projektu obejmuje podnoszenie kompetencji kadry kierowniczej poprzez szkolenia menedżerskie oraz dwusemestralne studia podyplomowe, a także wdrożenie nowoczesnych modeli zarządzania uczelnią - kadrami, finansami, majątkiem, dokumentami i informacją oraz jakością kształcenia, do realizacji których wprowadzony został zintegrowany system informatyczny oraz zakupiony nowoczesny sprzęt komputerowy.
6. Projekt GRASS - Międzynarodowy projekt badawczy zrealizowany w ramach Programu Polsko-Norweska Współpraca Badawcza realizowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, którego liderem była Akademia Morska w Szczecinie¹. Celem Projektu GRASS (*Green And Sustainable freight transport Systems in cities*) było opracowanie wskazań dla efektywnego, przyjaznego środowisku, miejskiego transportu towarowego. W trakcie realizacji pakietów roboczych przeanalizowano m.in. najlepsze działania i wdrożenia mających na celu ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko, badano wpływ miejskiego transportu towarowego na środowisko oraz jakość i komfort życia mieszkańców Szczecina i Oslo. Na podstawie wyników badań zrealizowanych opracowano m.in. model rozkładu zanieczyszczeń generowanych przez transport samochodowy (w tym aplikację pozwalającą na wyliczenie emisji dwutlenku do atmosfery w zależności od wybranej trasy przejazdu, rodzaju paliwa i jego zużycia), plan wdrożenia rozwiązań dla miejskiego transportu towarowego opartych na alternatywnych źródłach energii. Więcej informacji o projekcie GRASS można znaleźć na stronie: www.grassproject.eu.

Uczelnia realizowała ponadto 9 krajowych projektów badawczych finansowanych ze środków na naukę, na łączną kwotę dofinansowania 5 743 182,20 zł. Najważniejsze to:

1. „Innowacyjny jacht z hybrydowym napędem zasilanym z odnawialnych źródeł energii”.
2. „Kompozytowe piany metalowe – obróbka cieplna, cięcie, łączenie”.
3. „Analiza ważności elementów w strukturze niezawodnościowej złożonych systemów technicznych na przykładzie siłowni okrętowej”.
4. „Badanie potrzeb informacyjnych środowiska heterogenicznego w systemie zrównoważonego miejskiego transportu towarowego”.
5. „Rola lądowo-morskich łańcuchów przewozowych w europejskiej zrównoważonej sieci transportowej”.

Spośród międzynarodowych projektów badawczych należy wymienić:

1. „Badania eksperymentalne nad zmniejszeniem nieujawnionych odrzutów przy połowach dorsza bałtyckiego”.
2. „Przeprowadzenie audytów energetycznych dla grup statków rybackich w celu przygotowania systemu zarządzania eksploatacją w sposób przyjazny środowisku”.
3. „Przeprowadzenie ekspertyz planów restrukturyzacji i modernizacji polskiej floty rybackiej na przykładzie wybranych jednostek prowadzących do zmniejszenia negatywnego oddziaływania na ekosystemy wodne”.
4. „Budowa morskiego symulatora historycznych systemów nawigacyjnych celem propagacji wiedzy o ich działaniu na przełomie wieków”.
5. „MARTECH LNG – Transfer kompetencji, technologii oraz wiedzy w regionie Południowego Morza Bałtyckiego”.
6. „ESABALT – Zwiększenie świadomości sytuacyjnej dla podniesienia bezpieczeństwa morskiego na Bałtyku”.

¹ Projekt został zrealizowany we współpracy z Instytutem Ekonomiki Transportu w Oslo w okresie od czerwca 2013 roku do kwietnia 2016 roku. Projekt GRASS jest kontynuacją Projektu C-Liege (*Zarządzanie czystym transportem i logistyką ostatniego kilometra na potrzeby mądrej i wydajnej administracji lokalnej w Europie*), który był w latach 2010-2013 realizowany w ramach programu Intelligent Energy – Europe 2010 (IEE 2010) przez Akademię Morską w Szczecinie, we współpracy z instytucjami z Włoch, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Belgii, Portugalii, Grecji, Malty oraz Bułgarii.

Główną jednostką realizującą w latach 2014-2015 działania innowacyjne na uczelni jest Centrum Transferu Technologii Morskich Akademii Morskiej w Szczecinie (CTTM). Do zadań Centrum należy stymulowanie rozwoju potencjału technologicznego uczelni oraz współpracy nauki z przemysłem i otoczeniem gospodarczym, komercjalizacja wyników badań i prac rozwojowych oraz wsparcie krajowych i międzynarodowych projektów badawczo-rozwojowych (w szczególności w odniesieniu do programów Horyzont 2020, Południowy Bałtyk, Region Morza Bałtyckiego, ERA-NET, Bonus, a także programów operacyjnych na poziomie regionalnym i krajowym).

Akademia utworzyła również swoją spółkę celową Centrum Innowacji Akademii Morskiej w Szczecinie Sp. z o.o., której głównym zadaniem w 2014 i 2015 r. była sprzedaż wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz wynalazków powstałych w uczelni. Oferuje ona również możliwość skorzystania z nowoczesnych laboratoriów, zaplecza badawczego oraz wysoko wykwalifikowanej kadry (usługi badawcze) uczelni. W jej imieniu i jako podmiot gospodarczy obejmuje również udziały w spółkach kapitałowych (spin-off, spin-out) opartych na wynalazkach pracowników akademii.

Ponadto, w Akademii utworzono pierwsze ogólnouczelniane Studenckie Naukowe Koło Innowatora „Ordo ex Chao”, opierające się na idei multidyscyplinarności. Jest to wykorzystanie „dobrych praktyk” z najlepszych europejskich i amerykańskich uczelni. Celem Koła jest pogłębianie wiedzy, rozwijanie zainteresowań i umiejętności w zakresie kreatywnego rozwiązywania problemów technicznych oraz organizacyjnych w odniesieniu do układów Człowiek-Technika-Środowisko. W latach 2014-2015 Koło było głównym organizatorem otwartych warsztatów kreatywnego myślenia z wykorzystaniem design thinking w ramach ogólnopolskiego festiwalu Design Thinking Week 2014 i 2015.

Akademia Sztuki w Szczecinie w latach 2014-2015 zrealizowała dwa znaczące projekty inwestycyjne:

1. „Akademia ZMIENIA Szczecin: modernizacja Pałacu pod Globusem”, dzięki któremu wyremontowana została zabytkowa siedziba uczelni i powstała przestrzeń przeznaczona do prezentacji sztuki oraz działań edukacyjnych, w tym m.in. galerie, kameralna sala koncertowo-wykładowa, mała sala teatralna, pracownie warsztatowe i czytelnia Mediateki. W miejscach tych organizowane są wydarzenia artystyczno-edukacyjne oraz liczne wystawy z udziałem wykładowców i studentów uczelni a także zapraszanych gości. Projekt był współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Województwo Zachodniopomorskie. Całkowita wartość projektu to: 19 150 300, 56 zł.
2. „Akademia ZMIENIA Szczecin: Centrum Przemysłów Kreatywnych” - w dawnym budynku internatu powstały pomieszczenia dla 15 laboratoriów wyposażonych w nowoczesny sprzęt, dostosowane do prowadzenia badań oraz realizacji projektów artystyczno-naukowych i badawczo-rozwojowych. W budynku znajduje się również zaplecze materiałowo-technologiczne, sala konferencyjna, przestrzeń CO-WORKING, pokoje gościnne funkcjonujące w oparciu o program ARTIST IN RESIDENCE LABORATORY (A-I-R LABORATORY). Wszystkie prace zakończono w grudniu 2015 r. Projekt był współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 oraz przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Całkowita wartość projektu to: 18 251 878,90 zł.

W ww. okresie uczelnia zrealizowała ponadto kilkadziesiąt projektów naukowo-badawczych, w tym kilka ściśle powiązanych ze Szczecinem i regionem:

1. „Amatorski ruch artystyczny na Pomorzu Zachodnim na tle przemian społeczno- ekonomicznych”, którego celem było przedstawienie wpływu zmian systemu polityczno-ekonomicznego na działalność instytucji kulturalnych zrzeszających amatorski ruch artystyczny i funkcjonowanie w nich zespołów śpiewaczych oraz instrumentalnych funkcjonujących na Pomorzu Zachodnim. Przeprowadzone badania pozwoliły przede wszystkim na wyodrębnienie kompetencji prowadzących je osób w kontekście zmian kulturowych, społecznych oraz gospodarczych.
2. „Ekonomia alternatywna w Szczecinie” – realizacja projektu ma na celu zbadanie skrajnych i alternatywnych zjawisk związanych z ekonomią Miasta. W ramach badań przeprowadzono m.in. szczegółową dokumentację fotograficzną wykonując łącznie kilka tysięcy zdjęć Stoczni Szczecińskiej oraz nieużytkowanej infrastruktury (np. kolejowej). Rozpoczęto również prace nad monografią na temat ekonomii alternatywnej w Szczecinie pod redakcją dr Mikołaja Iwańskiego. Projekt jest w trakcie realizacji.
3. „Analiza historyczna, architektoniczna i socjologiczna wybranych obiektów zabytkowych na obszarach zdegradowanych na terenie Pomorza Zachodniego w celu ich rewitalizacji poprzez przywrócenie wartości kulturowej

i społecznej”. Głównym założeniem projektu jest przeprowadzenie badań oraz analizy zasobów dziedzictwa kulturowego (architektury sakralnej, przemysłowej, wiejskiej, rezydencjonalnej, założeń parkowych, układów urbanistycznych i ruralistycznych) województwa zachodniopomorskiego oraz zdiagnozowanie stanu zachowania obiektów. Prowadzone działania powinny przyczynić się do aktywizacji społecznej, ekonomicznej i kulturowej oraz popularyzacji wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego regionu. W ramach badań przeprowadzono m.in. kwerendę na temat stanu obiektów projektu Waltera Gropiusa na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Akademia Sztuki w Szczecinie w efekcie prowadzonej w latach 2014-2015 działalności dydaktycznej, a także w wyniku modernizacji Pałacu pod Globusem ma ogromny potencjał kulturotwórczy. Uczelnia organizuje wystawy, koncerty, warsztaty, spotkania autorskie, otwarte wykłady oraz pokazy adresowane do różnych grup odbiorców. Wśród projektów zasługujących na szczególną uwagę jest „Akademia dostępna”, w ramach którego w 2015 r. zorganizowano szereg warsztatów dla dzieci, młodzieży i seniorów. Z pierwszej edycji warsztatów skorzystało ponad 200 osób. W 2015 r. w Pałacu pod Globusem odbyło się łącznie 297 wydarzeń, w których udział wzięło około 27 tysięcy osób. Większość imprez ma charakter otwarty i jest dostępna bezpłatnie.

9.4. WSPÓŁPRACA MIASTA Z UCZELNIAMI WYŻSZYMI

Miasto Szczecin od lat aktywnie współpracuje ze środowiskiem naukowym Szczecina zarówno w realizacji zadań bieżących jak i tworzeniu i wdrażaniu długookresowych dokumentów programowych. Jednym z najważniejszych obszarów współpracy jest wdrażanie, wypracowanej wspólnie ze szczecińskimi uczelniami, Polityki wspierania rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego (przyjętej Uchwałą Nr XXXII/620/05 Rady Miasta Szczecin). W 2007 roku Prezydent Miasta powołał Zespół ds. koordynowania realizacji Polityki wspierania rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego oraz współpracy ze środowiskiem akademickim, w skład którego weszli przedstawiciele szczecińskich uczelni wyższych, środowiska gospodarczego oraz Urzędu Miasta Szczecin.

Uchwałą Nr L/1273/10 Rady Miasta Szczecin z dnia 6 września 2010 r. (ze zmianami) przyjęto Regulamin przyznawania i realizacji stypendiów naukowych Prezydenta Miasta Szczecin dla studentów i doktorantów. Celem funduszu stypendialnego jest tworzenie warunków do budowania w Szczecinie społeczeństwa wiedzy, a w szczególności pomnażanie i wykorzystanie wiedzy wspierającej priorytety rozwojowe miasta oraz regionu, wspieranie pracy naukowej studentów i doktorantów, zapobieganie odpływowi z terenu miasta młodych zdolnych absolwentów szkół wyższych i naukowców oraz pomoc w pozyskaniu dla szczecińskiego środowiska naukowego kadr spoza miasta. Program stypendialny wpisuje się w działania związane z projektem pn. „Akademicki Szczecin”, o którym mowa w podrozdziale 9.5.

Komisja Stypendialna² na posiedzeniach w 2014 i w 2015 roku rekomendowała do otrzymania stypendium 27 studentów i 28 doktorantów.

² jej funkcję pełni powołany przez Prezydenta Miasta Szczecin Zespół ds. koordynowania realizacji Polityki wspierania rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego oraz współpracy ze środowiskiem akademickim

Tabela Nr 3.

STUPENDIA NAUKOWE PREZYDENTA MIASTA SZCZECIN DLA STUDENTÓW I DOKTORANTÓW PRZYZNANE W LATACH 2014-2015				
EDYCJA	STUDENCI		DOKTORANCI	
	LICZBA STYPENDYSTÓW	UCZELNIA/KIERUNEK KSZTAŁCENIA	LICZBA STYPENDYSTÓW	UCZELNIA/SPECJALNOŚĆ
Marzec 2014	6	Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie: nanotechnologia automatyka i robotyka informatyka Akademia Sztuki w Szczecinie: architektura wnętrz Uniwersytet Szczeciński: kulturoznawstwo	6	Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie: elektrotechnika technologia chemiczna organiczna rybactwo Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie: biologia medyczna
Październik 2014	5	Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie: wzornictwo Akademia Sztuki w Szczecinie: grafika edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej instrumentalistyka architektura wnętrz	5	Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie: technologia chemiczna organiczna technologia chemiczna nieorganiczna budowa i eksploatacja maszyn
Marzec 2015	9	Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie: nanotechnologia elektrotechnika automatyka i robotyka Akademia Sztuki w Szczecinie: grafika edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie: dietetyka	9	Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie: technologia chemiczna organiczna technologia chemiczna nieorganiczna elektrotechnika automatyka i robotyka budownictwo Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie: biologia medyczna
Październik 2015	7	Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie: automatyka i robotyka elektrotechnika informatyka gospodarka przestrzenna Akademia Sztuki w Szczecinie: architektura wnętrz grafika	8	Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie: technologia chemiczna organiczna technologia chemiczna nieorganiczna budowa i eksploatacja maszyn inżynieria materiałowa Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie: biologia medyczna Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu: biotechnologia Politechnika Warszawska: budownictwo

Źródło: Protokoły z posiedzeń Komisji Stypendialnej w latach 2014-2015

Wyrazem współpracy Miasta ze szczecińskimi uczelniami wyższymi są konkursy na najlepsze prace dyplomowe dotyczące problematyki przestrzenno-architektonicznej oraz kształtowania krajobrazu miasta Szczecin. Corocznie od 1993 r. Prezydent Miasta Szczecin przyznaje nagrody dla absolwentów kierunków architektonicznych: Architektura i Urbanistyka Wydziału Budownictwa i Architektury oraz Architektura Krajobrazu Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Do konkursu prac wykonanych w roku akademickim 2012/2013 po raz pierwszy zaproszono absolwentów Wydziału Sztuk Wizualnych Akademii Sztuki w Szczecinie. Za prace dyplomowe wykonane w roku 2014 przyznana została jedna nagroda główna dla absolwenta Wydziału Budownictwa i Architektury Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Wyróżnienia przyznano czterem absolwentom Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, w tym trzem z Wydziału Budownictwa i Architektury i jednemu z Wydziału Kształtowania

Środowiska i Rolnictwa. Po raz pierwszy wyróżnienie przyznano absolwentowi Akademii Sztuki w Szczecinie z Wydziału Sztuk Wizualnych. Za prace dyplomowe wykonane w roku 2015 przyznano jedną nagrodę główną dla absolwenta Wydziału Budownictwa i Architektury Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Cztery wyróżnienia otrzymali natomiast absolwenci Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie z Wydziału Budownictwa i Architektury oraz dwa z Akademii Sztuki w Szczecinie z Wydziału Sztuk Wizualnych.

Jednym z najważniejszych zadań stojących przed władzami miasta jest tworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego uwzględniającego nowoczesne technologie i innowacje. Wyrazem tego są te osiągnięcia szczecińskiej nauki, które mają zastosowanie w gospodarce. Od 2008 r. organizowany jest konkurs dla pracowników naukowych i absolwentów szczecińskich uczelni na najlepszą pracę doktorską, magisterską lub dyplomową ukierunkowaną na nowoczesne technologie i innowacje oraz na pracę naukową z zastosowaniem komercyjnym. Celem konkursu jest stworzenie stałej platformy wymiany informacji pomiędzy studentami i absolwentami uczelni oraz młodymi naukowcami, a przedstawicielami świata biznesu, przybliżenie szerokiemu gronu rozwiązań naukowych mogących mieć lub mających zastosowanie w działalności gospodarczej oraz promowanie autorów nagrodzonych prac. Partnerem konkursu od 2011 roku jest Polska Fundacja Przedsiębiorczości. Za 2014 rok Kapituła Konkursu przyznała dwie nagrody, w tym jedną za pracę magisterską oraz jedną za doktorską oraz dwa wyróżnienia w tej samej kategorii. Natomiast za 2015 rok przyznano trzy nagrody - za pracę magisterską, doktorską i naukową z zastosowaniem komercyjnym oraz wyróżnienie za pracę doktorską.

Więcej informacji na temat stypendiów, nagród oraz wyróżnień znajduje się na stronach Urzędu Miasta Szczecin.

9.5 REALIZACJA PROJEKTU PN. „AKADEMICKI SZCZECIN”

W latach 2014-2015 Miasto Szczecin kontynuowało, we współpracy ze szczecińskimi uczelniami wyższymi, realizację projektu o charakterze promocyjno-informacyjnym pn. „Akademicki Szczecin”. Celem projektu jest wsparcie działań na rzecz rozwoju szczecińskiego ośrodka naukowo-akademickiego, zgodnie z założeniami wynikającymi z celu III. Strategii Rozwoju Szczecina 2025: Szczecin – miasto o wysokim potencjalnie kapitału intelektualnego. Działania podejmowane w ramach Akademickiego Szczecina dotyczyły w szczególności:

- skatalogowania inicjatyw prowadzonych przez Miasto Szczecin,
- oceny efektywności projektów realizowanych przez uczelnie wyższe,
- poszerzenia zakresu współpracy Miasta Szczecin z uczelniami wyższymi,
- przygotowania narzędzi oraz procedur związanych z procesem przepływu informacji w relacji Miasto-uczelnie wyższe. Jednym z takich narzędzi jest uruchomiona 2014 r. strona internetowa Akademickiego Szczecina oraz konto na serwisie społecznościowym Facebook.

Przejawem aktywnej współpracy Miasta z uczelniami wyższymi w ramach projektu Akademicki Szczecin jest również uczestnictwo w targach edukacyjnych. W 2014 r. Miasto Szczecin oraz uczelnie publiczne wzięły udział w 21 wydarzeniach targowych. Z kolei w 2015 r. odbyło się 30 prezentacji wystawieniowych, które podzielone zostały na dwa okresy. W miesiącach luty-kwiecień oferta zaprezentowana została w miastach województwa zachodniopomorskiego oraz w województwach ościennych natomiast jesienią w największych ośrodkach akademickich w kraju. Według danych organizatorów targów, w 2015 r. wszystkie imprezy targowe odwiedziło łącznie ponad 35 tys. maturzystów, czyli ponad 11% osób zdających w kraju egzamin dojrzałości.

W działania związane z realizacją projektu „Akademicki Szczecin” wpisuje się również uczestnictwo Miasta w programach skierowanych do studentów, doktorantów oraz absolwentów szkół wyższych, których celem jest stworzenie młodzieży studiującej na uczelniach warunków przyjaznych do zamieszkania i pozostania w Szczecinie. Możliwość zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, jak również szansa znalezienia zatrudnienia wpływają na wybór odpowiedniego miejsca do życia, stanowiąc tym samym podstawowe przesłanki przemawiające za jego atrakcyjnością. Mając na względzie rozwój gospodarczy oraz zapobieganie migracji części mieszkańców, priorytetowo traktuje się oraz wspiera wszelkie działania w obszarze polityki mieszkaniowej zmierzające do realizacji tych inwestycji mieszkaniowych, które skierowane

są do młodych osób. W latach 2014-2015 realizowany był program „Dom dla studenta” - oferta mieszkań do wynajęcia skierowana do osób pochodzących spoza Szczecina, zarówno rozpoczynających studia jak i już studiujących na szczecińskich uczelniach. Do dyspozycji takich osób Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. przeznaczyło kompleksowo wyremontowane i wyposażone duże lokale położone w centrum miasta, niedaleko ośrodków akademickich. W każdym z mieszkań znajduje się przestronny pokój wspólny, sypialnie, kuchnia i łazienka z kompletnym wyposażeniem. Koszty wyposażenia mieszkań w całości sfinansowało Miasto. Wysokość czynszu w takim mieszkaniu była niższa niż na wolnym rynku, to około 350-400 zł na osobę (bez mediów). Program stworzył alternatywną formę zamieszkania w stosunku do oferty wolnego rynku najmu oraz pokoi w akademikach. W dwóch edycjach programu w 2014 i 2015 roku w 10 mieszkaniach należących do Spółki przygotowano łącznie miejsca dla czterdziestu studentów. W ramach ewaluacji programu i jego powiązania ze szczecińskimi uczelniami, w 2015 roku zawarto porozumienie z Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym w Szczecinie (Wydział Informatyki) umożliwiające skierowanie przez Dziekana Wydziału do udziału w Programie studentów rozpoczynających naukę na tym wydziale. Na łączną liczbę 28 wolnych miejsc w ramach edycji 2015 r. zawarto umowy z 9 studentami I roku Wydziału Informatyki. Do udziału w programie w 2015 r. zgłosiło się łącznie 63 studentów. W roku 2016 planowana jest kolejna III już edycja. Dla szczecińskich studentów przygotowanych zostanie 19 miejsc.

W 2015 r. rozpoczęły się z kolei prace związane z uruchomieniem programu „Dom dla absolwenta”, którego celem ma być zachęcenie osób kończących studia do pozostania w Szczecinie. Program ten ma pomóc absolwentom w uzyskaniu funkcjonalnego mieszkania na korzystnych warunkach, dostosowanych do ich możliwości finansowych. Główne jego założenie polega na wsparciu Miasta we wpłacie zwrotnego wkładu własnego (tzw. partycypacji w kosztach budowy), umożliwiającego wynajęcie lokalu z zasobów Szczecińskiego TBS. Pozostała część powinna zostać wpłacona przez absolwenta lub firmę, w której pracuje lub rozpoczyna pracę. W początkowym etapie wdrażania programu zaplanowało 30 mieszkań w dwóch lokalizacjach - w realizowanej inwestycji przy ul. Chodkiewicza oraz na budowanym obecnie osiedlu mieszkaniowym Sienno przy ul. Pelikana, Łącznej i Flaminga. Umowa najmu wybranego mieszkania zawierana będzie na czas określony (3 lata) z możliwością jej przedłużenia na czas nieoznaczony. Zgodnie z założeniami programu absolwentem jest osoba nie posiadająca więcej niż 30 lat, która ukończyła studia pierwszego lub drugiego stopnia na kierunku określonym jako szczególnie istotny dla rozwoju Miasta. Pierwsza edycja tego programu zaplanowana została w 2016 r. a kierunkiem priorytetowym będzie informatyka, co podyktowane jest poszukiwaniem przez pracodawców wykwalifikowanych specjalistów z branży informatycznej. W związku ze zmianami zachodzącymi w biznesie, profile kierunkowe absolwentów mogą się zmieniać w kolejnych latach obowiązywania programu. W 2015 r. prowadzone były przez Szczecińskie TBS oraz Urząd Miasta Szczecin prace nad ostatecznym kształtem programu.

Realizacja obydwóch projektów stanowi bez wątpienia wartość dodaną dla działań związanych z rozwojem Szczecina jako silnego ośrodka naukowo-akademickiego oraz gospodarczego, w tym zapewnienia odpowiednich warunków mieszkaniowych dla młodych osób.

Na szczególną uwagę zasługują działania podejmowane przez uczelnie wyższe ukierunkowane na rozwój indywidualny uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Inicjatywy te - warsztaty, wykłady otwarte, fora dyskusyjne i konkursy wspierają pozyskanie przez młode zdolne osoby wiedzy oraz umiejętności znajdujących zastosowanie w przyszłej karierze zawodowej.

Do najbardziej ciekawych inicjatyw realizowanych w latach 2014-2015 należą m.in.:

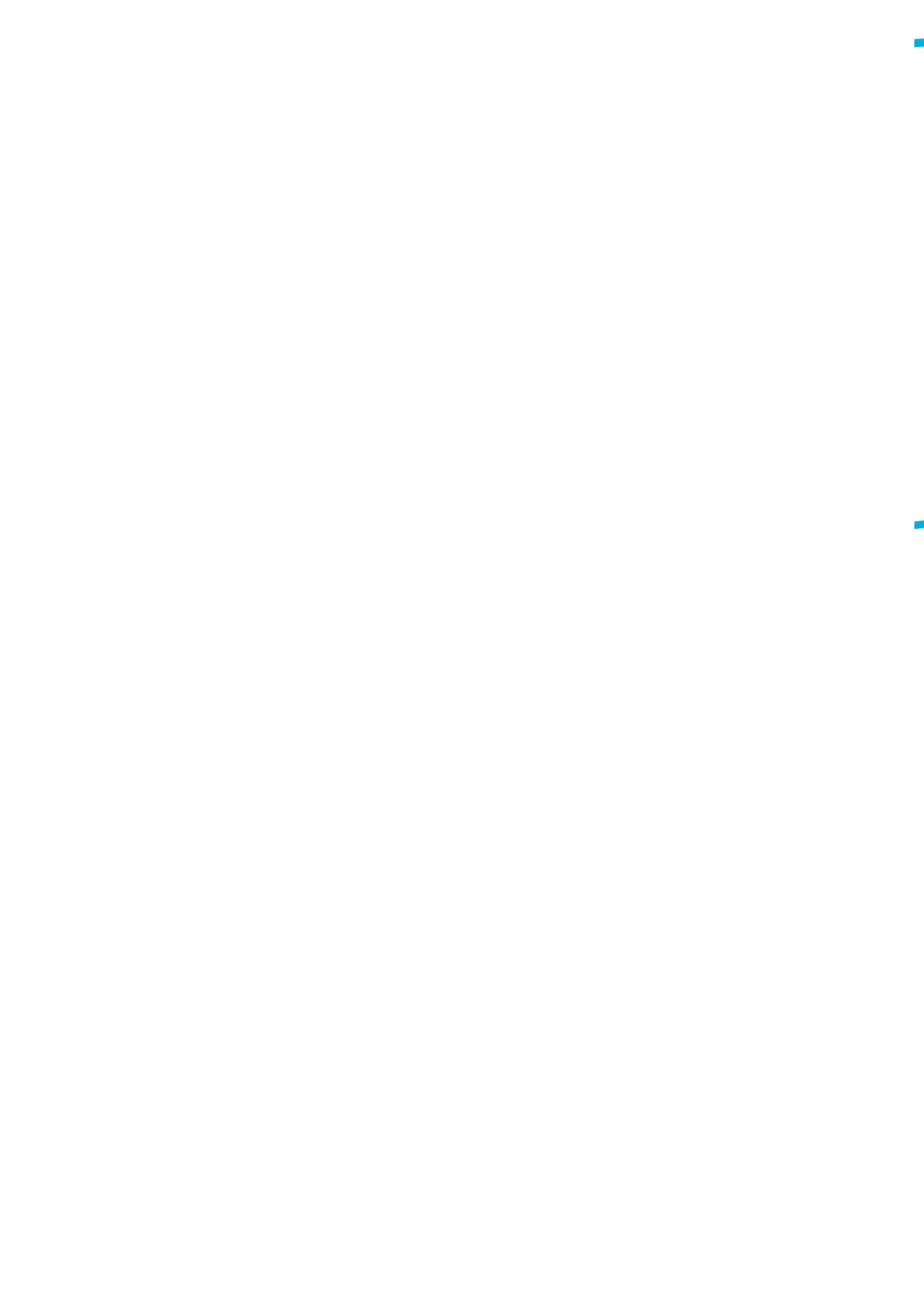
1. Akcja edukacyjna „Planetarium bez tajemnic” realizowana przez Akademię Morską w Szczecinie, skierowana do dzieci i młodzieży szkolnej. Podczas wizyt w planetarium uczniowie obserwowali wędrówki ciał niebieskich nieba północnego, równikowego i południowego, poznali podstawy astronawigacji oraz wysłuchali ciekawostek astronomicznych i legend. Prelekcje dostosowane zostały do wieku zwiedzających. Planetarium odwiedziło około 1500 osób.
2. „Pitagoras” – nieodpłatny kurs z matematyki przygotowujący do egzaminu maturalnego, prowadzony przez wykładowców z Akademii Morskiej w Szczecinie, organizowany w okresie od lutego do kwietnia 2014 i 2015 r. Kurs cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem wśród młodzieży, do udziału zgłosiło się około 1000 osób.

3. Konkurs dla szkół ponadgimnazjalnych z okazji „Międzynarodowego Dnia Fizyki Medycznej”, organizowany przez Instytut Fizyki Wydziału Matematyczno-Fizycznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Uczestniczyło w nim corocznie około 30 zorganizowanych grup ze szkół ponadgimnazjalnych prezentujących prace z zakresu fizyki medycznej.
4. „Noc Biologów” oraz „Wiosna Biologów” - wykłady, prezentacje, warsztaty, pokazy i konkursy popularyzujące nauki przyrodnicze organizowane przez Uniwersytet Szczeciński, skierowane do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych. W każdym z tych wydarzeń wzięło udział około 1200 osób.
5. „Tydzień Ziemi” - cykl imprez skierowanych do mieszkańców Szczecina, których organizatorem był Uniwersytet Szczeciński, obejmujących zajęcia w laboratoriach i w terenie, dyskusje z podróżnikami czy akcje wymiany elektrośmieci na rośliny doniczkowe (sadzonki).
6. „Dzień Ekonomisty” - coroczna impreza na Uniwersytecie Szczecińskim obejmująca cykl wykładów oraz warsztatów poświęconą tematyce ekonomii i przedsiębiorczości. Uczestniczyło w niej każdego roku około 300 osób ze szkół ponadgimnazjalnych.
7. „Licealista w świecie nauki” – kontynuacja projektu Gimnazjalista w świecie nauki. Projekt zainicjowany przez Wydział Biotechnologii i Hodowli Zwierząt Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, skierowany do młodzieży licealnej oparty na prezentacjach, zajęciach laboratoryjnych i wykładach. Na zajęcia zgłaszało się każdego roku około 300 licealistów ze Szczecina oraz województwa zachodniopomorskiego. Uczniowie wybierali zaproponowane zagadnienie, zgodnie z zainteresowaniami. Zajęcia odbywały się w laboratoriach nowoczesnego Centrum Dydaktyczno-Badawczego Nanotechnologii. Projektowi towarzyszyło duże zainteresowanie.
8. Noc Naukowców 2014-2015, Researchers' Night projekt koordynowany przez Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie w ramach Programu Ramowego Horyzont 2020, prezentujący znaczenie nauki i naukowców w życiu codziennym, skierowany do dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Wydarzenie skupiało każdorazowo ponad 20 000 uczestników.
9. Dziecięcy Uniwersytet Technologiczny DUTEK – oferta dla gimnazjalistów. Zajęcia odbywały się na wydziałach i w jednostkach Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, a ich tematyka dotyczyła nauk technicznych, przyrodniczych oraz ekonomicznych. Wykładowcami byli nauczyciele akademicki z uczelni.
10. Wykłady i warsztaty (ponad 150 tematów do wyboru) w ramach „Oferty zajęć dydaktycznych dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych” przygotowanej przez wydziały Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Zajęcia cieszyły się dużym zainteresowaniem.
11. Dziecięcy Uniwersytet Medyczny Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie „DUM PUM” - oferta skierowana do uczniów szkół podstawowych w wieku od 7 do 13 lat. Zajęcia prowadzili nauczyciele akademicki a tematyka dotyczyła medycyny oraz nauk pokrewnych. Celem nadrzędnym jest kształtowanie postaw prozdrowotnych i poszerzenie wiedzy o medycynie. W latach 2014-2015 w zajęciach udział wzięło około 200 dzieci.
12. Młodzieżowa Akademia Medyczna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie „MAM PUM” - adresowana do licealistów, którzy uczestniczyli w wykładach prowadzonych przez nauczycieli akademickich poszerzając wiedzę z zakresu medycyny.

Informacje o inicjatywach uczelni wyższych skierowanych do uczniów znajdują się na Portalu Edukacyjnym www.pe.szczecin.pl, w zakładce „Rozwijaj pasję”.

ŹRÓDŁA INFORMACJI:

1. www.szczecin.eu; www.szczecin.pl
2. Protokoły z posiedzeń Komisji Stypendialnej w latach 2014-2015
3. Ranking uczelni akademickich 2014 i 2015 - Perspektywy
4. Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
5. Uniwersytet Szczeciński
6. Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie
7. Akademia Morska w Szczecinie
8. Akademia Sztuki w Szczecinie
9. Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
10. Urząd Statystyczny w Szczecinie - Szkolnictwo wyższe w roku akademickim 2013/2014
11. Urząd Statystyczny w Szczecinie – opracowanie „Edukacja i wychowanie w województwie zachodniopomorskim w latach szkolnych 2011/12 - 2013/14”
12. Urząd Statystyczny w Szczecinie – „S-10 Sprawozdanie o studiach wyższych”
13. Główny Urząd Statystyczny – publikacja „Szkoły wyższe i ich finanse w 2014 r.”

Rozdział 10
KULTURA I OCHRONA
DZIEDZICTWA KULTURALNEGO

10. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

10.1. MIEJSKIE INSTYTUCJE KULTURY

W latach 2014-2015 Gmina Miasto Szczecin jest organem założycielskim dla 12 instytucji kultury. Jedną spośród nich – Ośrodek Teatralny Kana – współprowadzona jest z samorządem Województwa Zachodniopomorskiego. Najmłodszą miejską placówką pozostaje Trafostacja Sztuki, powołana w 2012 roku jako ośrodek prezentacji i promocji polskiej i zagranicznej sztuki współczesnej. Krótka charakterystyka poszczególnych instytucji wraz z podstawowymi danymi statystycznymi zawarta została poniżej

10.1.1. DOM KULTURY „13 MUZ”

„13 Muz” konsekwentnie realizuje program instytucji głównie o charakterze wystawienniczym, nastawionym na prezentację i promocję szeroko rozumianych sztuk wizualnych, ze szczególnym uwzględnieniem najnowszej sztuki mediów, designu, performansu oraz działań interdyscyplinarnych, łączących dziedziny muzyki, teatru, filmu i plastyki. Placówka buduje swoją markę także w oparciu o kampanie społeczne, których tematyka wykracza poza ramy stricte kulturalne. Jej „flagowe” projekty to interdyscyplinarne, międzynarodowe festiwale: inSpiracje, Digitalia, 13Sphere. Poszerzając grono nowych odbiorców otwarto w Muzach, we współpracy z Fundacją *Las Sztuki* nowe miejsce, które jest formą *przedszkola nowych mediów* i pierwszą galerią dla dzieci w Polsce – *Tworze się!* Cechą charakterystyczną „Muz” stała się współpraca z organizacjami pozarządowymi, które są partnerem wielu wspólnych przedsięwzięć, przy jednoczesnej aktywizacji wolontariatu. Działalność „13 Muz” wpisuje się w autorską formułę domu kultury jako Galerii Miejskiej, firmowaną przez dyrektora Rafała Roguszkę i szefa programowego Krzysztofa Keda Olszewskiego. Działalność „13 Muz” ilustruje tabela:

Tabela nr 1.

DOM KULTURY „13 MUZ”				
RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	ROK			
	2014		2015	
	LICZBA	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW	LICZBA	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW
koncerty	19	2 850	22	6 000
wystawy	31	54 064	12	30 120
spotkania	14	1 400	3	250
spektakle	11	7 000	50	2 000
inne formy działalności	168	16 445	93	2 550
Razem	243	81 759	180	40 920

10.1.2. DOM KULTURY „SŁOWIANIN”

Działalność „Słowianina” skupia się przede wszystkim na współpracy z amatorskim ruchem artystycznym, organizowaniu różnorodnych form edukacji kulturalnej i wychowania przez sztukę (Mała Akademia Bluesa) oraz organizacji imprez rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży. Od kilku lat instytucja prowadzi Dziecięce Pogotowie Lekcyjne oraz Centrum Seniora, żywo angażując się w przedsięwzięcia mające na celu ograniczanie przejawów społecznego wykluczenia. „Słowianin” pozostaje jedną z najciekawszych scen muzycznych w mieście, na której regularnie goszczą najważniejsi polscy wykonawcy, prezentujący rozmaite odmiany rocka, bluesa, hip-hopu, rapu itd. Działalność „Słowianina” ilustruje tabela:

Tabela nr 2.

DOM KULTURY „SŁOWIANIN”				
RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	ROK			
	2014		2015	
	LICZBA	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW	LICZBA	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW
wystawy	3	2 100	3	2 300
koncerty	50	14 210	37	10 180
spotkania	55	5 350	43	4 380
spektakle	15	5 200	8	2 550
imprezy muzyczno-taneczne	50	8 810	52	6 320
zespoły artystyczne	17	275	16	275
koła zainteresowań	4	90	4	100
imprezy plenerowe	13	11 100	19	18 000
inne formy działalności	3	2 000	4	2 795
Razem	210	49 135	186	46 900

10.1.3. DOM KULTURY „KLUB SKOLWIN”

„Klub Skolwin” rozpoczął działalność w 2004 r. i od początku swojego istnienia realizuje zadania m.in. z zakresu upowszechniania kultury, edukacji kulturalnej, opieki nad amatorską twórczością artystyczną, rekreacji i aktywnych form wypoczynku, wspierania działalności lokalnych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, profilaktyki uzależnień i promowania zdrowego stylu życia oraz promocji kultury zdrowotnej. W ramach stałych form działalności funkcjonuje Biblioteka, kawiarenka internetowa, koła zainteresowań (turystyczno-eksploratorskie, plastyczne, modelarskie, językowe, teatralne, tańca breakdance, fotograficzne), a także Klub Seniora i Klub Malucha. Uznanie odbiorców i uczestników zyskały takie projekty cykliczne, jak np.: Ogólnopolski Konkurs Poetycki *Refleksy*, Szczeciński Konkurs Fotograficzny, Artystyczna Inscenizacja Drogi Krzyżowej, Miejski Konkurs Twórczości Plastycznej *Moje Miasto Szczecin*, Miejski Konkurs Twórczości Plastycznej *Trzeźwy umysł*, Scena na dachu i Scena plenerowa, Jazz na rogatkach, Przegląd Piosenki Polskiej *Skolwińskie przeboje*, Teatr w Skolwinie dzięki współpracy z Wydziałem Spraw Społecznych UM „Klub Skolwin” organizuje corocznie półkolonie letnie. Przy „Klubie Skolwin” działały zespoły muzyczne: Demon Vomit, Wishmaster, Vain Creation oraz Black Meadow. Działalność „Klubu Skolwin” obrazuje tabela:

Tabela nr 3.

DOM KULTURY „KLUB SKOLWIN”				
RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	2014		2015	
	LICZBA	LICZBA WIDZÓW (UCZESTNIKÓW)	LICZBA	LICZBA WIDZÓW (UCZESTNIKÓW)
koncerty	8	340	8	385
wystawy	10	9 550	12	7 850
spotkania	12	631	16	738
spektakle	40	2 415	46	2 610
imprezy plenerowe	6	1 750	5	1 252
działalność edukacyjno-kulturalna	3	49	2	47
zespoły artystyczne	3	13	3	11
koła zainteresowań	15	344	15	352
inne formy działalności	3	3 177	2	2 465
konkursy	6	934	6	838
Razem	106	19 203	115	16 548

10.1.4. MIEJSKI OŚRODEK KULTURY

Terenem działania MOK-u jest głównie prawobrzeże Szczecina. Placówka pełni funkcję kulturalno-edukacyjną dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, odbywają się w niej regularnie koncerty, wystawy, projekcje filmowe, spotkania autorskie, spektakle, turnieje taneczne, z powodzeniem funkcjonuje Regionalny

Ośrodek Ceramiki. MOK od wielu lat jest organizatorem cieszących się dużą popularnością imprez cyklicznych, do których należą m.in. Dąbskie Wieczory Filmowe (impreza plenerowa na plaży miejskiej w Dąbiu), czy Jesienny Turniej Recytatorski „Romantycznie”. Filią MOK-u jest Klub „Delta” przy ul. Raclawickiej 10, w którym działa m.in. Ośrodek Kultury Filmowej, Klub Młodego Filmowca, Grupa Teatralna „Proscenium”, a także prowadzone są warsztaty recytatorskie i taneczne. Dla dorosłych mieszkańców organizowane są kameralne spotkania muzyczne, warsztaty rękodzieła oraz spotkania w ramach Akademii Aktywnego Seniora. Na podstawie umowy z Gminą Miasto Szczecin MOK prowadził również działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i innym uzależnieniom (warsztaty filmowe „Z klatki schodowej do klatki filmowej” oraz warsztaty plastyczne „Kreatywna strona życia”). Działalność MOKu- ilustruje tabela:

Tabela nr 4.

MIEJSKI OŚRODEK KULTURY				
RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	ROK			
	2014		2015	
	LICZBA	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW	LICZBA	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW
koncerty	19	1 520	17	1 150
spektakle	7	600	5	650
spotkania	25	935	6	320
wystawy	9	2 800	9	1 100
prezentacje filmowe	26	1 690	20	5 500
konkursy	3	380	9	800
pracownie	14	372	14	400
kursy i warsztaty	31	570	35	750
inne formy działalności	95	10 500	44	3 500
Razem	229	19 367	139	14 170

10.1.5. OŚRODEK TEATRALNY KANA

Programowe i ideowe podwaliny pod działalność Ośrodka jako instytucji kultury położyło Stowarzyszenie Teatr Kana, którego założycielem i liderem był zmarły w 2006 roku Zygmunt Duczyński. Od 1 stycznia 2007 r. Kana jest samorządową instytucją kultury, dla której organizatorem jest Gmina Miasto Szczecin oraz Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego. Obecnie Kana realizuje rozmaite projekty o charakterze artystycznym, kulturotwórczym, edukacyjnym i badawczym. Rocznie organizuje kilkadziesiąt wydarzeń kulturalnych, jest aktywnym uczestnikiem międzynarodowej sieci współpracy łączącej europejskie ośrodki sztuki. Najważniejsze projekty OT Kana to m.in.: Międzynarodowy Festiwal *Spoiwa kultury*, Międzynarodowe Spotkania Teatralne OKNO, Weekend_100° W Poszukiwaniu Tożsamości Miejsca, Ćwiczenia z zapisywania świata, Zachodniopomorska Offensywa Teatralna, Ogród Wspólnotowy, Wokół Tradycji, projekt *Matecznik*; wydarzeniem okazały się ponadto spektakle Kany: *Matka*, **adaptacja i reżyseria**: Mateusz Przyłęcki oraz *Hotel Misery Deluxe* w koprodukcji z Krepesko Theatre Group, nominowany do Bursztynowego Pierścienia 2014. Działalność OT Kana ilustruje tabela:

Tabela nr 5.

OŚRODEK TEATRALNY KANA				
RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	ROK			
	2014		2015	
	LICZBA	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW	LICZBA	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW
spektakle	92	8782	80	4860
koncerty	23	5590	65	6520
wystawy	9	1700	4	1470
spotkania	16	820	34	1492
projekcje filmowe	16	520	29	527
warsztaty	23	745	34	887
inne formy działalności	0	0	59	1946
Razem	179	18157	305	17702

10.1.6. MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

MBP należy do największych instytucji kultury w Szczecinie, z której usług korzysta rocznie najliczniejsza grupa odbiorców. Oprócz podstawowej działalności, polegającej na udostępnianiu książek i czasopism, biblioteka organizuje wiele imprez o charakterze promocyjnym, z czego na szczególne wyróżnienie zasługują spotkania z najbardziej poczytnymi współczesnymi pisarzami polskimi, krytykami literackimi, badaczami literatury bądź wydawcami. W 2012 r. MBP pozyskała nowy lokal po dawnym Empiku, który od 2014 r. pełni funkcję swego rodzaju salonu literackiego. Działalność MBP ilustruje tabela:

Tabela nr 6.

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA		
DANE O ZBIORACH MBP	ROK	
	2014	2015
liczba książek (woluminów)	596 541	597 650
liczba zbiorów specjalnych (jednostek inwentarzowych)	43 185	39 297
Razem	639 726	636 947
liczba zakupionych książek	17 668	16 235
liczba zakupionych jednostek zbiorów specjalnych	1 358	1 300
Razem	19 026	17 535
liczba ubytkowanych książek	22 506	21 163
liczba ubytkowanych jednostek zbiorów specjalnych	2 114	5 657
Razem	24 620	26 820
Dane o nakładach na zakupy nowości		
dotacja Organizatora	367 683	307 475
dotacja MKiDN	41 710	52 524
Razem	409 393	359 999
Działalność podstawowa MBP		
liczba zarejestrowanych czytelników	58 782	58 926
liczba odwiedzin w MBP	514 822	514 032
liczba wypożyczonych książek	906 033	870 429
liczba wypożyczonych jednostek zbiorów specjalnych	28 285	45 171
liczba stanowisk komputerowych dla czytelników	80	80
liczba filii bibliotecznych	34	34

Tabela nr 7.

POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ MBP	2014		2015	
	LICZBA	LICZBA UCZESTNIKÓW	LICZBA	LICZBA UCZESTNIKÓW
lekcje biblioteczne/prelekcje, kursy komputerowe, spotkania, wystawy	495	10 096	796	12 782
szkolenia biblioteczne	2 127	2 783	2 015	3 522
inne	3	220	4	73
Razem	2 625	13 099	2 815	16 377

10.1.7. MUZEUM TECHNIKI I KOMUNIKACJI – ZAJEZDZIA SZTUKI

Muzeum Techniki i Komunikacji - Zajezdnia Sztuki w Szczecinie powołano w 2006 r. Siedzibą instytucji stała się zabytkowa zajezdnia tramwajowa przy ul. Niemierzyńskiej, która dzięki środkom z tzw. funduszy norweskich została całkowicie zmodernizowana i przystosowana do funkcji wystawienniczych. Najważniejszym elementem merytorycznego programu Muzeum pozostaje wystawa stała, która powstała w oparciu o obiekty z zasobów własnych instytucji (ich podstawę stanowi zakupiona przez Miasto kolekcja Leszka Liszewskiego). Ekspozycja przedstawia różne zagadnienia, obrazujące historię motoryzacji oraz dzieje miejskiego transportu zbiorowego; wystawa podzielona jest na kilka grup tematycznych: historia szczecińskiej komunikacji tramwajowej, historia szczecińskiej komunikacji autobusowej, szczeciński przemysł motoryzacyjny, polskie samochody i motocykle (przedwojenne i powojenne), wiele

twarzy Malucha (różne wersje konstrukcyjne, bazujące na Fiacie 126p), Syrena niejedno ma imię, pojazdy służb jednostek mundurowych (straż pożarna, milicja). Wystawą stałą jest również *Eureka ruchu*, interaktywna ekspozycja przygotowywana pod kierownictwem prof. Jerzego Stelmacha. W 2015 r. zakończono realizację projektu „Transgraniczne osieciowanie muzeów – wdrożenie wielojęzycznych systemów oprowadzania i Cross marketing”, we współpracy z DeutschesMeeresmuseum i Ozeaneumw Stralsundzie oraz Wolińskim Parkiem Narodowym w Międzyzdrojach, które uzyskało dofinansowanie ze środków UE w ramach programu Interreg IVA. Działalność MTiK ilustruje tabela:

Tabela nr 8.

MUZEUM TECHNIKI I KOMUNIKACJI – ZAJEZDZIA SZTUKI				
RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	ROK			
	2014		2015	
	LICZBA	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW	LICZBA	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW
wystawy ogółem	15		12	
w tym:		50 770		53 054
- wystawy stałe	2		1	
- wystawy czasowe	13		11	
warsztaty muzealne	4	78	11	135
lekcje muzealne	72	1 220	80	1 375
koncerty	1	100	2	159
pozostałe rodzaje działalności	9	8 906	10	11 930
Razem	86	61 074	115	66 653

10.1.8. TEATR WSPÓŁCZESNY

TW od wielu lat cieszy się opinią jednej z najlepszych i najciekawszych scen teatralnych w Polsce, specjalizującej się w dramaturgii współczesnej, zarówno polskiej, jak i światowej. W dużej mierze jest to zasługą autorskiej koncepcji i konsekwencji programowej dyrektorki artystycznej teatru Anny Augustynowicz oraz bardzo wysokiego i wyrównanego poziomu zespołu aktorskiego. TW regularnie bierze udział w najważniejszych ogólnopolskich przeglądach, konkursach i festiwalach teatralnych, na których zdobywa najwyższe laury i wyróżnienia; do najważniejszych z nich można zaliczyć: wyróżnienie dla Ireny Jun za rolę Meter w spektaklu „Utwór o Matce i Ojczyźnie” w reżyserii Marcina Libera na Festiwalu Teatru Nowego w Rzeszowie (2014); nagroda dla Anny Augustynowicz za reżyserię sztuki „Męczennicy” Mariusa von Mayenburga oraz wyróżnienie aktorskie dla Marii Dąbrowskiej za rolę Inge Sudel oraz nagroda za debiut dla Konrada Bety za rolę Benjamina Sudel na Festiwalu Dramaturgii Współczesnej *Rzeczywistość przedstawiona* (2014), nagroda główna jury dla Katarzyny Szyngiery za reżyserię spektaklu „Świadkowie albo Nasza mała stabilizacja” na VI Koszalińskich Konfrontacjach Młodych *m – teatr* (2015); Najlepszy Debiut Aktorski Konrada Bety w spektaklu „Męczennicy” w reżyserii Anny Augustynowicz w spektaklu „Męczennicy” na III Festiwalu Debiutantów *Pierwszy Kontakt* w Toruniu (2015); spektakl „Smaki i dotyki” Ingi Iwasiów w reżyserii Stanisława Miedziewskiego z udziałem Krystyny Maksymowicz został zakwalifikowany do udziału w XIII Ogólnopolskim Przeglądzie Monodramu Współczesnego w Warszawie (2015). Działalność Teatru Współczesnego ilustruje tabela:

Tabela nr 9.

TEATR WSPÓŁCZESNY						
RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	ROK					
	2014			2015		
LICZBA PREMIER	6			7		
PRZEDSTAWIENIA, W TYM: DUŻA SCENA	LICZBA	LICZBA WIDZÓW	FREKWENCJA [%]	LICZBA	LICZBA WIDZÓW	FREKWENCJA [%]
Malarnia	167	41 600	82,63	173	43 542	82,35
Teatr Mały	36	1 713	77,85	39	2 027	79,04
	97	4 213	81,57	76	3 264	81,57

przedstawienia poza siedzibą	12	1 954	81,43	7	976	81,75
Razem	312	49 480	80,87	295	49 809	81,18

Tabela nr 10.

POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ	2014		2015	
	LICZBA	LICZBA UCZESTNIKÓW	LICZBA	LICZBA UCZESTNIKÓW
warsztaty	18	654	25	799
festiwale	2	100	2	100
inne	-	-	8	374
Razem	20	754	35	1 273

10.1.9. TEATR LALEK „PLECIUGA”

Jedyna tego rodzaju placówka na Pomorzu Zachodnim i na obszarze polsko-niemieckiego pogranicza, a zarazem jedna z czołowych scen dziecięcych w kraju. W swojej ofercie posiada przede wszystkim spektakle dla dzieci (od kameralnych po duże sceniczne widowiska), a także przedstawienia dla widzów dorosłych; od 2010 r. funkcjonuje Scena Etiud, w ramach której prezentowane są propozycje aktorów i reżyserów z młodego pokolenia twórców polskiego teatru. „Pleciuga” z powodzeniem realizuje również cykliczne programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Lato w teatrze”. Jest również organizatorem jednego z najstarszych festiwali teatralnych w Polsce, czyli Przeglądu Teatrów Małych Form *Kontrapunkt* (w 2015 r. odbyła się jego 50. edycja) Działalność TL „Pleciuga” ilustruje tabela”:

Tabela nr 11.

TEATR LALEK „PLECIUGA”						
RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	ROK					
	2014			2015		
LICZBA PREMIER	5			6		
PRZEDSTAWIENIA, W TYM: SALA GŁÓWNA	LICZBA	LICZBA WIDZÓW	FREKWENCJA [%]	LICZBA	LICZBA WIDZÓW	FREKWENCJA [%]
	245	59 771	101	245	58 900	104
sala prób	36	1 858	103	26	1 315	101
sala kameralna	64	5 166	101	55	4 741	108
przedstawienia poza siedzibą				9	2 364	
Razem	345	66 795		335	67 320	

Tabela nr 12.

POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ	2014		2015	
	LICZBA	LICZBA UCZESTNIKÓW	LICZBA	LICZBA UCZESTNIKÓW
warsztaty	195	1 910	117	1 591
festiwale	4	11 554	4	12 350
inne – lekcje teatralne	26	969	27	1 228
Razem	225	14 433	148	15 169

10.1.10. FILHARMONIA IM. MIECZYŚŁAWA KARŁOWICZA

Jedna z największych i najstarszych instytucji artystycznych w Szczecinie. Od 31 sierpnia 2012 r. funkcję dyrektora naczelnego Filharmonii pełni Dorota Serwa, a pierwszym dyrygentem i kierownikiem muzycznym w sezonie 2013/2014 została Ewa Strusińska. W 2014 r. Filharmonia przeniosła się do nowej siedziby (fot. nr 1) – zaprojektowanego przez barcelońskie Estudio Barozzi Veiga obiektu przy ul. Małopolskiej. Działalność Filharmonii w nowej siedzibie zainaugurowana została 5 września 2014 r. cyklem ośmiu wydarzeń artystycznych pt. „*Forte. Fortissimo. Filharmonia*”, które zakończyły się 12 września finałowym występem Steve’a Vaia wraz z Orkiestrą Symfoniczną Szczecińskiej Filharmonii pod kierunkiem Ewy Strusińskiej. W aspekcie programowym, poza atrakcyjną, ujmowaną w różnorodny cykl tematyczny, działalnością koncertową, na uwagę zasługuje niezwykle rozbudowana oferta edukacyjna Filharmonii, skierowana do różnych grup odbiorców, w tym do dzieci i młodzieży. Od momentu oddania do użytku obiektu Filharmonii był on wielokrotnie nagradzany najbardziej prestiżowymi wyróżnieniami

architektonicznymi, w tym Nagrodą Unii Europejskiej w dziedzinie współczesnej architektury: *Mies van der Rohe Award 2015* (była to pierwsza nagroda dla obiektu z Polski w dotychczasowej historii tego tytułu). Ponadto instytucja została wyróżniona w 2015 r. *Medalem za zasługi dla Miasta Szczecina*. Działalność Filharmonii ilustruje tabela:

Tabela nr 13.

FILHARMONIA IM. MIECZYŚLAWA KARŁOWICZA						
RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	ROK					
	2014			2015		
	LICZBA KONCERTÓW	LICZBA SŁUCHACZY	FREKWENCJA [%]	LICZBA KONCERTÓW	LICZBA SŁUCHACZY	FREKWENCJA [%]
koncerty symfoniczne ogółem	40	22 166	112,25	39	33 249	125,35
koncerty poza Salą Symfoniczną	4	3 000	100	3	2 200	100
koncerty rodzinne	7	5 335	80,0	10	8 654	99,10
koncerty szkolne	14	6 756	88,88	20	10 090	110,69
koncerty kameralne/recitale	10	3 967	98,44	20	7 710	104,8
koncerty zamknięte/sprzedane (na zlecenie)	3	3 100	100	4	4 000	100,0
koncerty współorganizowane/partnerskie	-	-	-	-	-	-
audycje szkolne/przedszkolne/warsztaty	67	4 340	109,6	96	8 907	121,96
inne formy działalności	21	18 081	115,63	79	34 363	99,39
Razem	166	66 745		271	109 173	

10.1.11. SZCZECIŃSKA AGENCJA ARTYSTYCZNA

Instytucja specjalizuje się w organizacji imprez masowych, w tym przede wszystkim plenerowych imprez artystycznych. Do najważniejszych organizowanych przez nią wydarzeń, które odbyły się w omawianym okresie należą m.in.: Finały WOŚP, Międzynarodowy Festiwal Jazzowy Me.Ba., Benefis Wojciecha Rapy, Różany Ogród Sztuki, Dni Morza, Festiwal Literatury Kobiet i przyznanie Nagrody Literackiej *Gryfia* (laureatką za 2014 r. została Małgorzata Rejmer za książkę „Bukareszt. Kurz i krew”, a za rok 2015 – Ewa Winnicka za reporterską książkę „Angole”), Międzynarodowy Festiwal Ognia Sztucznych *Pyromagic*, Gala Eska Music Awards, Muzyczne Zaduszki, Festiwal Młodych Talentów – Nowa Energia, Sylwester dla dzieci i Sylwester Miejski. SAA była ponadto organizatorem opraw artystycznych rozmaitych imprez rocznicowych, obchodów i wydarzeń okolicznościowych, a także współproducentem audiobooka „Błękitna pustynia” autorstwa Rafała Molendy (premiera 29 października 2014 r. w Filharmonii Szczecińskiej), wideoklipu Michała Grobelnego „Wszystko jedno”. SAA została ponadto wyróżniona za wydanie książki Wojciecha Rapy „Mocne uderzenie po szczecińsku” w ogólnopolskim konkursie „Wspomnienia miłośników rock’n’rolla”, którego organizatorem była Fundacja Sopockie korzenie. Działalność SAA ilustruje tabela:

Tabela nr 14.

SZCZECIŃSKA AGENCJA ARTYSTYCZNA				
RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	ROK			
	2014		2015	
	LICZBA	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW	LICZBA	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW
koncerty	128	82 600	137	190 000
spektakle	24	2 800	35	10 000
wystawy	3	50 000	3	60 000
festiwale	4	170 500	3	20 500
inne formy działalności	87	55 000	90	90 000
Razem	246	360 900	268	370 000

10.1.12. TRAFOSTACJA SZTUKI

Od 1 listopada 2012 r. rozpoczęła formalnie swoją działalność najmłodsza miejska instytucja kultury – Trafostacja Sztuki z siedzibą w zabytkowym budynku transformatorowni przy ul. Świętego Ducha 4, który po gruntownym remoncie i modernizacji oddany został do użytku w czerwcu 2013 r. Trafostacja to największy ośrodek sztuki współczesnej na obszarze Euroregionu Pomerania. Do najciekawszych przedsięwzięć zrealizowanych w 2014 r. można zaliczyć: wystawę Natalii Szostak (*Esprit de corps*), *Szczecin Zine Fest*, Festiwal Kids Love Design, *Apnea*. Kontynuowany był program wymiany artystów Artis in Residence, we współpracy z galerią Momentum Worldwide z Berlina. W ramach wymiany Trafostacja gościła niemieckiego rzeźbiarza Andreasa Blanka oraz holenderskiego malarza Jarika Jongmana, natomiast Momentum Berlin prezentowała prace Natalii Szostak i Aurelii Nowak. Na szczególną uwagę zasługuje projekt *Migiem na Majka*, czyli integracyjne warsztaty muzyczne skierowane do osób niesłyszących i niedosłyszących, prowadzone od kierunkiem szczecińskiego kompozytora Piotra Klimka (projekt uzyskał dofinansowanie z MKiDN). Rok 2015 Zarządca uznał za przełomowy dla działalności Trafostacji Sztuki, zarówno w aspekcie artystycznym, jak i wizerunkowym. Trzy wystawy monograficzne okazały się wydarzeniami o znaczącej randze, przede wszystkim z uwagi na międzynarodową renomę artystów oraz jakość i dobór tematyczny zaprezentowanych dzieł; do wystaw tych należały: „Religo” Nicoli Samoriego, (pierwsza monograficzna wystawa tego artysty w Polsce), „Four Works” Gilada Ratmana, „Nach Osten” Alicji Kwade. Ponadto kontynuowano cykle wystawiennicze w ramach zainicjowanych w poprzednich latach projektów: Trafo Media Lab (seria wystaw z dziedziny wideo i fotografii) oraz Trafo Plug In: Project Room (przestrzeń eksperymentalna Trafostacji dedykowana młodym artystom z Polski i zagranicy). Działalność Trafostacji Sztuki ilustruje tabela:

Tabela nr 15.

TRAFOSTACJA SZTUKI				
RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	ROK			
	2014		2015	
	LICZBA	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW	LICZBA	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW
wystawy ogółem	46	6028	53	12824
koncerty	36	6562	13	1749
inne formy działalności,	208	9628	177	9262
w tym:				
- happeningi	3	258	2	800
- warsztaty	117	1133	142	2420
- projekcje filmowe	10	680	2	628
- spektakle	22	573	4	467
- wykłady, panele	20	102	9	603
- konferencje	3	200	4	160
- pozostałe	39	6682	14	4184
Razem	290	22 218	243	23 835

10.2 STOWARZYSZENIA I FUNDACJE

Skuteczna forma wykonywania przez Gminę Miasto Szczecin zadań publicznych w sferze kultury wymaga partnerstwa i współpracy między administracją samorządową a tzw. trzecim sektorem, czyli organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Współpraca ta stanowi nie tylko ważny element budowania społeczeństwa obywatelskiego, ale w istotny sposób wpływa na wzbogacenie oferty kulturalnej Szczecina. Wspieranie przez Miasto Szczecin organizacji pozarządowych działających w sferze kultury w latach 2014-2015 ilustruje poniższa tabela:

Tabela nr 16.

RODZAJ DANYCH	ROK	
	2014	2015
Liczba otwartych konkursów ofert	3	3
Liczba złożonych ofert w procedurze otwartego konkursu ofert	89	85

Liczba złożonych ofert w procedurze małej dotacji		
Liczba podmiotów, które otrzymały dotację na realizację zadań publicznych w procedurze otwartego konkursu ofert	35	33
Liczba podmiotów, które otrzymały dotację na realizację zadań publicznych w procedurze małej dotacji	-	19
Ogólna kwota dotacji przekazana prowadzącym działalność pożytku publicznego, w trybie otwartego konkursu ofert	1 535 000	1 577 500
Ogólna kwota dotacji przekazana podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego, w trybie małej dotacji	-	152 100
Ogólna kwota wnioskowana przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, na wsparcie wykonania zadania publicznego w procedurze otwartego konkursu ofert	4 596 517	4 447 860,96

W Szczecinie działa ponad 420 organizacji pozarządowych, które wskazują kulturę i sztukę jako główny cel i pole swojej aktywności. Ich oferta skierowana jest do bardzo szerokiego grona odbiorców. Niejednokrotnie są to imprezy o randze ogólnopolskiej bądź międzynarodowej, które przyciągają liczną publiczność oraz gwarantują najwyższy poziom artystycznego wykonania. Przykłady najciekawszych przedsięwzięć zorganizowanych w latach 2014-2015 przez organizacje pozarządowe, które uzyskały finansowe wsparcie Miasta, przedstawia tabela:

Tabela nr 17.

NAZWA IMPREZY/WYDARZENIA	NAZWA ORGANIZACJI/ORGANIZATORA
Szczecin European Film Festival	Stowarzyszenie OFFicyna
Zmagania Jazzowe	Stowarzyszenie Orkiestra Jazzowa
Wydarzenia artystyczne w Szczecinie w ramach: Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego Sacrum non Profanum – Muzyka Naszych Czasów	Pomorskie Stowarzyszenie Instrumentalistów „Academia”
KinoTeatr – Galeria Wzorcowa – Wielkopolska 27	Stowarzyszenie Twórców i Producentów Sztuki
Przedstawienia – premiery w sezonie teatralnym	Szczecińskie Towarzystwo Przyjaciół Sztuki
Międzynarodowe Dni Bonhoefferowskie – Bonhoeffer i Szczecin w Europie bez granic	Parafia Ewangelicko – Augsburgska Świętej Trójcy
XII Szczeciński Festiwal Muzyki Dawnej W stronę natury	Fundacja Akademii Muzyki Dawnej
Amatorski Ruch Artystyczny na Prawobrzeżu	Fundacja Kultury i Sportu „Prawobrzeże”
Westival – Sztuka Architektury Wygrać Szczecin	Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział w Szczecinie
VIII Międzynarodowy Festiwal Organowy – Bazylika Archikatedralna w Szczecinie	Stowarzyszenie Rewaloryzacji Zabytków Sakralnych i Ochrony Dziedzictwa Kulturowego „Katedra”
Eksperymentalne Place Zabaw w Szczecinie	Fundacja Las Sztuki
Mozaika	Związek Ukraińców w Polsce Oddział w Szczecinie
Studencki festiwal - Juwenalia Szczecin	Stowarzyszenie Inspiracje Młodych
9. Festiwal Komedi Szpak	Stowarzyszenie Winda Kreatywnych
VII Jarmark Jakubowy	Fundacja Dzieło Świętego Jakuba
VIII Międzynarodowy Konkurs Baletowy „Złote Pointy 2015” (XIV edycja Ogólnopolskiego Konkursu Baletowego „Najlepszy Absolwent Szkół Baletowych w Polsce 2015”) i Międzynarodowa Gala Gwiazd Baletu	Fundacja Balet
XIII Międzynarodowy Festiwal Teatrów Niezależnych Pro-Contra	Stowarzyszenie Teatralne „nie ma”
6 Festiwal Artelier	Fundacja Artelier
Organizacja Tygodnia Kresowego w Szczecinie Kaziuk Wileński	Stowarzyszenie Przyjaciół Wilna, Ziemi Wileńskiej, Nowogródzkiej i Polesia „Świtęż”
Koncerty i warsztaty w ramach Międzynarodowych Festiwalu „Saxmania 2015”	Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju „Impresja”

Z punktu widzenia wzmocnienia systemowego wsparcia dla organizacji pozarządowych było powołanie przez Miasto Szczecin z dniem 1 września 2011 r. Szczecińskiego Inkubatora Kultury. Inkubator prowadzony w wyniku wygranego konkursu przez Stowarzyszenie Media Dizajn wspomaga przede wszystkim młode organizacje i animatorów kultury, oferując im m.in. powierzchnię na prowadzenie biura, pomoc marketingową, usługi doradcze (prowadzenie darmowych konsultacji księgowo-prawnych), czy szkoleniowe. Siedzibę inkubatora ulokowano w budynku przy al. Wojska Polskiego 90 (w miejsce zlikwidowanej instytucji kultury *Szczecin 2016*). W latach 2014-2015 inkubator uzyskał dotację na swoją działalność z budżetu miasta w wysokości 615.000 zł.

10.3 NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA KULTURALNE

Lata 2014-2015 stanowią potwierdzenie roli kultury w budowaniu i umacnianiu metropolitalnej pozycji Szczecina, jednym bowiem z jej wyznaczników jest silne lokalne środowisko twórcze, instytucje kultury o ugruntowanej renomie oraz atrakcyjna i wartościowa oferta artystyczna. W opisywanym okresie odbyło się w Szczecinie wiele imprez, których wymiar daleko wykraczał poza lokalne granice, a do najciekawszych z nich można zaliczyć:

Muzyka, taniec:

- **Akustyczeń** - festiwal muzyczny organizowany od 2009 r. przez Olka Różanka (Podparty Produkcja), składający się z serii projektów artystycznych (oprócz Akustycznia są to: Styczeń Lutuje, Klezmarzec, Maj Session), których cechą wspólną jest otwartość na rozmaite nurty, formę i styl; festiwal odbywa się w różnych miejscach i przestrzeniach: filharmonii, teatrach, klubach. W edycji 2014 wystąpili tacy wykonawcy, jak: Leoszewski Śpiewa Majem, Oho!Koko, Big Fat Mama, Krzysztof Napiórkowski & Marek Napiórkowski, Robert Kasprzycki, Fismol; z kolei w 2015 r. wystąpili: Ciechowski Klasycznie, Joanna Kondrat, Chango, Cezik & Klejnuty, Krzysztof Zalewski.
- **Międzynarodowy Festiwal „Zmagania Jazzowe”** – organizowany od 2002 r. przez Stowarzyszenie Orkiestra Jazzowa całoroczny festiwal muzyki jazzowej. W koncertach, warsztatach, wydarzeniach kulturalnych, odbywających w szczecińskich klubach muzycznych, Studiu Polskiego Radia oraz i Filharmonii Szczecińskiej, udział biorą artyści ze ścisłej czołówki jazzowej w Polsce i na świecie.
- **Szczecin Music Fest** – cykl koncertów największych światowych sław muzyki world, etno i jazzu, organizowany przez Dariusza Startka. W ramach Szczecin Music Fest w edycji 2014 wystąpili: Kurt Elling, Richard Galliano, Pat Metheny, Jolly Boys, Asaf Avidan, a w roku 2015: Ana Moura, Yasmin Levy, Al Di Meola, Goran Bregovic, Herbie Hancock, Selah Sue.
- **Międzynarodowy Festiwal Saksofonowy** – warsztaty muzyczne oraz koncerty światowych sław saksofonu organizowane przez Fundację na Rzecz Instrumentów Dętych.
- **Ogólnopolski Konkurs Baletowy „Złote Pointy” i Międzynarodowa Gala Gwiazd Baletu** - konkurs o miano najlepszego absolwenta szkół baletowych w Polsce organizowany przez Fundację Balet. O laury w konkursie walczą uczniowie wszystkich liczących się szkół baletowych w kraju. W Gali Gwiazd Baletu rokrocznie występują zwycięzcy konkursu i znane gwiazdy baletu.
- **Szczeciński Festiwal Muzyki Dawnej** – cykl koncertów i warsztatów muzyki dawnej, którego pomysłodawcą jest Paweł Osuchowski, szczeciński animator kultury, muzyk i dyrygent.
- **Szczeciński Festiwal Młodych Talentów – Nowa Energia** – festiwal muzyczny zainicjowany w 2007 roku, organizowany początkowo przez Polskie Radio Szczecin we współpracy z Miastem Szczecin; od edycji 2012 roku imprezę organizuje samodzielnie Szczecińska Agencja Artystyczna. Festiwal odwołuje się do tradycji szczecińskich festiwali młodych talentów z lat 60. XX w., które zapoczątkowały kariery takich artystów, jak Czesław Niemen, Karina Stanek, Helena Majdaniec, Niebiesko-Czarni, Wojciech Gossowski, Krzysztof Klenczon, Mira Kubasińska, Tadeusz Nalepa, Zdzisława Sośnicka, czy Halina Frąckowiak. Podobnie jak wtedy, tak i obecnie zasadniczą ideą festiwalu jest promocja polskiej piosenki z rozmaitych gatunków muzycznych. Konkurs ma charakter ogólnopolski. Co roku w Szczecinie o zwycięski tytuł walczą artyści rozpoczynający swoje kariery muzyczne.
- **Międzynarodowy Festiwal Jazzowy Me.Ba.** – to cykliczne wydarzenie artystyczne promujące jazzowe kultury muzyczne krajów basenów mórz śródziemnego i bałtyckiego. Nazwa festiwalu – Me.Ba to skrót od Mediterranean i Bałtyk, a idea imprezy narodziła się na bazie aktywnej współpracy artystycznej szczecińskiego Stowarzyszenia Orkiestra Jazzowa i Sylwestra Ostrowskiego z jazzmanami z włoskiego regionu Apulia, której początek datuje się na rok 2007. W roku 2014 festiwal stał pod znakiem prezentacji artystycznych grup z Włoch, Skandynawii i Polski; można było usłyszeć takich wykonawców, jak: Jona Ardyn & Me.Ba Jazz Ensemble, Silje Nergaard, Maya Koterba. Z kolei w roku 2015 w ramach festiwalu Me.Ba. wystąpili: Thomas Dybdahl, John Betsch, Cecilia Stalin, Piotr Wojtasik ze specjalnym udziałem legendarnego pianisty Bobby Few, Joris Teepe.
- **Muzyka na wodzie** – coroczne koncerty Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Szczecińskiej odbywające się w plenerze, na przystani żeglarskiej przy ul. Przestrzennej w Szczecinie, których organizatorem jest Jacht Klub AZS.

- **Międzynarodowy Festiwal Muzyczny *Sacrum Non Profanum*** – organizator: Pomorskie Stowarzyszenie Instrumentalistów *Academia* przy współudziale Miasta Szczecin.
- **Baltic Neopolis Orchestra** – całoroczny cykl koncertów kameralnych, w ramach, którego muzyka klasyczna łączy się z innymi dyscyplinami artystycznymi, tworząc nową, innowacyjną, interdyscyplinarną jakość artystyczną. W koncertach BNO w latach 2014-2015 udział brali wybitni soliści i światowej sławy koncertmistrzowie, jak np.: Emanuel Salvador, Vasco Vasiliev, Bartosz Bryła, Lars Bjornkjaer, Wolfgang Schmidt, Vicente Balaguer Domenech, Vincent Campos, Yuri Zhislin, Boris Brovtsyn, Jozsef Lendvai, Daniel Rowland, Carmine Lauri, Adam Bałdych.

Sztuki wizualne:

- **Międzynarodowy Festiwal Sztuki Wizualnej *inSPIRACJE*** – coroczny festiwal sztuk wizualnych organizowany Dom Kultury „13 Muz” przy współudziale Stowarzyszenia Make It Funky.
- **Festiwal Sztuki Digitalnej *Digitalia*** – jeden z czołowych festiwali prezentujący najnowszą sztukę mediów w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem najnowszych osiągnięć technologii i elektroniki, którego organizatorem jest Dom Kultury „13 Muz”.
- **13 Sphere Festiwal Sztuki Aktualnej** – coroczna prezentacja rozmaitych, najbardziej aktualnych zjawisk w sztuce współczesnej; organizatorem jest Dom Kultury „13 Muz”.

Teatr, sztuka performatywna:

- **Międzynarodowy Festiwal Artystów *Spoiwa Kultury*** – to prezentacje teatrów plenerowych i indywidualnych artystów organizowane od 2000 roku przez Ośrodek Teatralny Kana. Otwarta formuła imprezy angażuje zarówno świadomie uczestniczącą w wydarzeniach publiczność, jak i przypadkowych przechodniów. Rokrocznie na festiwal zapraszani są artyści z całego świata. W ramach każdej edycji „Spoiwa Kultury” odbywa się ok. 30 wydarzeń artystycznych, które przyciągają po kilkanaście tysięcy widzów.
- **Przegląd Teatrów Małych Form *Kontrapunkt*** – jeden z najstarszych, cyklicznych festiwali teatralnych w Polsce. Festiwalowi towarzyszą koncerty, wystawy oraz panele dyskusyjne. Od 2007 roku „Kontrapunkt” co roku gości w Berlinie, dzięki czemu polska publiczność ogląda spektakle konkursowe na najważniejszych deskach teatralnych stolicy Niemiec. W programie Kontrapunktu w 2014 znalazło się 10 spektakli konkursowych i 13 przedstawień pozakonkursowych, nagrodę Grand Prix, czyli Wielką Nagrodę Publiczności otrzymał spektakl „Chopin bez fortepianu” w reżyserii Michała Zadary.
- W programie jubileuszowego, 50. Kontrapunktu w 2015 r. znalazło się 9 spektakli konkursowych i 10 przedstawień pozakonkursowych oraz 3 pokazy mistrzowskie. Nagrodę Grand Prix otrzymał „The Hideout / Kryjówka” w reżyserii Pawła Passiniego.
- **Międzynarodowe Spotkania Młodego Teatru *Okno*** – cykliczny Festiwal organizowany co roku przez Ośrodek Teatralny Kana ukierunkowany na budowanie sytuacji spotkania i wymiany doświadczeń. Oprócz prezentacji artystycznych realizowane są otwarte pokazy metod pracy, projekcje filmów, warsztaty, prezentacje ośrodków sztuki, wykłady, seminaria, a także koncerty i wystawy.

Film:

- **Szczecin European Film Festival** – europejski festiwal filmowy, którego organizatorem jest Stowarzyszenie OFFicyna. Program festiwalu realizowany jest we współpracy z polsko-niemiecką siecią partnerów i prezentowany w Szczecinie oraz w kilku miejscowościach w Polsce i Niemczech.
- **Zachodniopomorski Fundusz Filmowy „Pomerania Film”** – wspólne przedsięwzięcie Województwa Zachodniopomorskiego, Miasta Szczecin i Miasta Koszalin, którego celem jest wspieranie produkcji filmowej i promocja regionu. W roku 2014 w ramach Funduszu dofinansowano filmy: „Córy wody”, „Po drugiej stronie”, „Anatomia zła”, „Niekoniecznie o Jędrzeju”, „Vivaldi Piąta Pora Roku”, „Krótka historia developmentu pewnego filmu”, „Błoki”, „Temat”, „Art. Locations”, „Dornier Do-24”, „750 lat kobiet na 750-lecie Koszalina”. Z kolei w roku 2015 dofinansowanie dotyczyło takich tytułów, jak: „Droga przez las”, „Karbala”, „Piękniutka”, „O przemijaniu”, „Model”, „Na Fali – Ballada o Olku Dobie”, „Pan Jan i jego czterdzieści dziewczyn”, „Po co w jazzie awangarda?”, „Praca”, „Przepraszam”, „Zły”, „Drugie Mistrzostwa One Man Show Ludzik 2015”.

- **Dąbskie Wieczory Filmowe** - Wieczory Filmowe organizowane są przez Miejski Ośrodek Kultury w Szczecinie. Idea przedsięwzięcia opiera się na promocji kina w wakacyjnych warunkach, na plaży nad czwartym co do wielkości jeziorem w Polsce.

Wykłady, panele dyskusyjne, nauki humanistyczne:

- **Westival - Sztuka Architektury** – cykliczne przedsięwzięcie, obejmujące spotkania filmowe i dyskusje na temat architektury; impreza organizowana przez Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział w Szczecinie.
- **Międzynarodowe Dni Bonhoefferowskie** – coroczne wydarzenie organizowane w czerwcu przez Międzynarodowe Centrum Spotkań i Studiów im Dietricha Bonhoeffera i parafię Ewangelicko-Augsburską p.w. Świętej Trójcy w Szczecinie. Od 2012 roku część uroczystości odbywa się w Ogrodzie Ciszy i Medytacji im. ks. Dietricha Bonhoeffera w Zdrojach, tam gdzie działało Seminarium Kaznodziejskie dla młodych teologów. Dni Bonhoefferowskie składają się z cyklu imprez – spotkań, koncertów muzycznych i konferencji i wykłady prowadzone między innymi przez duchownych i są poświęcone postaci ks. Dietricha Bonhoeffera.
- **Literatura i róża – kiermasz książki, Festiwal Literatury Kobiet, Nagroda Literacka dla Autorki „Gryfia”** - festiwal gromadzi szczecińskich miłośników książki i literatury. Głównym wydarzeniem festiwalu jest wyłonienie laureatki Ogólnopolskiej Nagrody Literackiej dla Autorki Gryfia. W 2014 roku otrzymała ją Małgorzata Rejmer, autorka znakomitego tomu reportaży „Bukareszt. Kurz i krew”, natomiast w 2015 wyróżniona została Ewa Winnicka za reportaż „Angole”.

Sztuka i kultura tradycyjna, ludowa i mniejszości narodowych:

- **Dni Kultury Kresowej Kaziuki** – impreza organizowana corocznie w pierwszym tygodniu marca przez Stowarzyszenie Przyjaciół Wilna, Ziemi Wileńskiej, Nowogródzkiej i Polesia – „Świtez”, integrująca środowisko dawnych mieszkańców kresów wschodnich – Wilna i okolic. Impreza Tygodnia Kresowego obejmuje wystawy, wykłady, tradycyjny Kiermasz Kaziukowy oraz Wieczór Kaziukowy, na którym rokrocznie goszczą znani artyści folklorystyczni.
- **Dni Kultury Ukraińskiej** – coroczna impreza organizowana w czerwcu przez Związek Ukraińców w Polsce Oddział Szczecin, której celem jest prezentacja współczesnej sztuki ukraińskiej oraz ukazanie jej jako żywego, interesującego zjawiska kulturowego, poznania aktualnych trendów w kulturze ukraińskiej, oraz sztuce. Istotą tych spotkań jest budowa dialogu kulturowego oraz integracja środowisk twórczych. W ramach wydarzenia odbywają się koncerty, wystawy, kiermasze rękodzieła, prezentacje kuchni ukraińskiej.
- **Dni Kultury Francuskiej** – cykliczna impreza mająca na celu popularyzację języka i kultury francuskiej w Polsce, w ramach której odbywają się wystawy, koncerty, spotkania i prelekcje w języku francuskim, spektakle teatralne, pokazy filmów w oryginalnej wersji językowej. Służy promocji współpracy polsko-francuskiej, upowszechnianiu idei integracji europejskiej, nawiązywaniu kontaktów międzynarodowych i budowaniu sieci partnerskiej między organizacjami działającymi w sferze współpracy polsko-francuskiej.

Literatura:

- **eleWator. Kwartalnik literacko-kulturalny** – nowe pismo powstałe w 2012 roku, którego wydawcą jest Fundacja Literatury im. Henryka Berezyna stworzona przez Pawła Nowakowskiego oraz Cezarego Sikorskiego. Kwartalnik publikuje teksty literackie, szkice, eseje, felietony i recenzje autorstwa zarówno uznanych już twórców jak i debiutantów z całego kraju; znajdują się w nim także informacje z dziedziny filmu, muzyki, malarstwa, architektury czy teatru (po likwidacji Dwumiesięcznika Kulturalnego „Pogranicza” w 2012 r. „eleWator” stał się najważniejszym czasopismem kulturalnym Szczecina).

10.4 NAGRODY I TYTUŁY

Nagroda Artystyczna Miasta Szczecin

Nagroda Artystyczna to najważniejsze samorządowe wyróżnienie, przyznawane już od ponad 20 lat najwybitniejszym szczecińskim twórcom i artystom. Jego pierwszymi laureatami byli: wirtuoz skrzypiec Bartłomiej Nizioł oraz znakomity rysownik i satyryk Henryk Sawka. Za osiągnięcia w roku 2014 Nagrodą uhonorowany został wybitny gitarzysta klasyczny Krzysztof Meisinger, natomiast za rok 2015 laur ten przypadł w udziale Tomaszowi Lazarowi (Tomasz Lazar jest absolwentem Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego i wykładowcą Akademii Sztuki w Szczecinie, wyróżnienie otrzymał za „Dzieci Syberii”, czyli cykl portretów szczecińskich Sybiraków – ludzi, którzy dzieciństwo spędzili na zesłaniu).

W ciągu minionych dwóch dekad zasady przyznawania Nagrody Artystycznej ewoluowały, zmieniały się jej regulamin i skład gremiów opiniujących zgłaszanych kandydatów. W latach 90. ubiegłego wieku Nagrodę przyznawał Prezydent na wniosek Komisji ds. Kultury Rady Miejskiej. Od roku 2000 kandydatów opiniowała Kapituła Nagrody Artystycznej, w skład której wchodziłi wszyscy dotychczasowi laureaci i która swoje propozycje przedstawiała Komisji Kultury, a ta składała własny wniosek Prezydentowi. W roku 2008 Kapitułę zastąpiła Prezydencka Rada Kultury. W posiedzeniach Prezydenckiej Rady Kultury poświęconych dokonaniu wyboru nominowanych do Nagrody Artystycznej udział mogli brać z prawem głosu laureaci Nagrody Artystycznej z co najmniej czterech poprzednich edycji. W lutym 2011 roku Rada Miasta przyjęła nowe zasady przyznawania Nagrody Artystycznej oraz tytułu Mecenasa Kultury. Zgodnie z nimi do zgłaszania kandydatów do obu wyróżnień uprawnieni są pełnoletni mieszkańcy Szczecina jako osoby fizyczne oraz osoby prawne i podmioty nieposiadające osobowości prawnej, pod warunkiem, że mają swoją siedzibę na terenie Szczecina. Każdego roku można przyznać tylko jedną Nagrodę, której wysokość wynosi 40 000 zł, a jej laureatami mogą być wyłącznie twórcy i artyści związani ze Szczecinem, którzy w minionym roku kalendarzowym mają na swoim koncie wybitne osiągnięcia artystyczne. Wyłonienie osób rekomendowanych do Nagrody odbywa się na wspólnym posiedzeniu Komisji Kultury Rady Miasta i Prezydenckiej Rady Kultury w trybie głosowania tajnego. Ostatecznego wyboru laureata Nagrody Artystycznej dokonuje Prezydent Miasta spośród rekomendowanych kandydatów, którzy uzyskali największą liczbę głosów.

Tytuł Mecenasa Kultury Szczecina

Honorowy tytuł Mecenasa Kultury Miasta Szczecina przyznany został po raz pierwszy w roku 1997. Tytuł ten przyznawany jest firmom, instytucjom bądź osobom, które w najbardziej znaczący sposób wspierały swym mecenatem przedsięwzięcia kulturalne i artystyczne, odbywające się w naszym mieście. Wyróżnienie początkowo przyznawane było w dwóch kategoriach: za największy finansowy wkład we współfinansowanie podmiotów lub przedsięwzięć kulturalnych i artystycznych związanych ze Szczecinem, oceniany według najwyższego wkładu liczonego w kwotach bezwzględnych oraz za najciekawszą formę i efektywność mecenatu, ustaloną według najlepszego lub niekonwencjonalnego pomysłu, ciągłość mecenatu nad jednym podmiotem lub przedsięwzięciem. Pierwszymi Mecenasami Kultury (za rok 1996) zostali: firma Browar Szczecin oraz dr Stanisław Flejterski. W roku 2008 Rada Miasta zdecydowała, że tytuł Mecenasa Kultury Szczecina może być przyznany osobie fizycznej lub osobie prawnej bądź jednostce organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej (zarówno polskiej, jak i zagranicznej) wyróżniającej się działalnością na rzecz realizowanych na terenie Szczecina przedsięwzięć kulturalnych lub działalnością podejmowaną w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, w tym w szczególności w zakresie ochrony zabytków. Tytuł przyznawał Prezydent Miasta na wniosek Prezydenckiej Rady Kultury. W lutym 2011 roku Rada Miasta przyjęła nowe zasady przyznawania tytułu Mecenasa Kultury Szczecina. Zgodnie z nimi wyróżnienie to może być przyznany jednej osobie fizycznej lub osobie prawnej bądź jednostce organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej, zarówno polskiej, jak i zagranicznej, wyróżniającej się w roku poprzedzającym przyznanie tytułu działalnością na rzecz realizowanych na terenie Szczecina przedsięwzięć kulturalnych lub działalnością podejmowaną na terenie Szczecina w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Z prawa kandydowania do tytułu Mecenasa Kultury wyłączone zostały podmioty, które mają prawny obowiązek realizowania zadań z zakresu działalności kulturalnej i ochrony dziedzictwa kulturowego. Ustalony został minimalny wkład finansowy kandydata do tytułu

Mecenasa Kultury – nie może on być niższy niż 10 000 zł za rok miniony. Podobnie jak w przypadku Nagrody Artystycznej wyłonienie osób rekomendowanych do tytułu Mecenasa odbywa się na wspólnym posiedzeniu Komisji Kultury Rady Miasta i Prezydenckiej Rady Kultury w trybie głosowania tajnego. Ostatecznego wyboru Mecenasa Kultury dokonuje Prezydent Miasta spośród rekomendowanych kandydatów, którzy uzyskali największą liczbę głosów.

Za rok 2014 tytuł Mecenasa Kultury został nadany Przedsiębiorstwu Budowlanemu Calbud Sp. z o.o., natomiast za rok 2015 tytułem tym wyróżniono firmę Euroafrica Linie Żeglugowe.

10.5. EDUKACJA KULTURALNA I ARTYSTYCZNA

W Szczecinie od lat przywiązuje się wielką wagę do znaczenia edukacji artystycznej w rozwoju kompetencji poznawczych, wiedzy i umiejętności dzieci i młodzieży. Edukacja tego rodzaju, podobnie jak niemal we wszystkich krajach Europy, odbywa się zasadniczo w systemie szkolnym – na każdym etapie kształcenia: od przedszkola po szkołę wyższą. Uzupełnieniem tego systemu jest pozaszkolna edukacja artystyczna, realizowana w Szczecinie m.in. przez liczne organizacje pozarządowe, a także samorządowe instytucje kultury, dla których organizatorem jest zarówno Gmina Szczecin, jak i samorząd Województwa Zachodniopomorskiego.

Szkolnictwo artystyczne na poziomie wyższym odbywa się w Akademii Sztuki (fot. nr 2), pierwszej w Szczecinie samodzielnej państwowej uczelni artystycznej, która zainaugurowała swoją działalność w październiku 2010 r. Obecnie uczelnia kształci ok. 500 studentów na wydziałach: malarstwa i nowych mediów, sztuk wizualnych, instrumentalnym oraz edukacji muzycznej, na których prowadzone są studia I i II stopnia.

Edukacja artystyczna na poziomie ponadgimnazjalnym realizowana jest w Szczecinie głównie w placówkach państwowych nadzorowanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego: Liceum Plastycznym i w Zespole Szkół Muzycznych im. Feliksa Nowowiejskiego. Edukację muzyczną zapewnia Społeczna Szkoła Muzyczna prowadzona przez Szczecińskie Towarzystwo Kształcenia Artystycznego. Najbogatszą sieć tworzą podstawowe szkoły muzyczne, zarówno publiczne: Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia i Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia w Zespole Szkół nr 2, jak i niepubliczne. Pozostałą kategorię stanowią szkoły prywatne, które nie są objęte nadzorem ministerialnym i nie figurują w jego rejestrze szkół niepublicznych, ale organizując kursy muzyczne przygotowują adeptów do egzaminów wstępnych na wyższe studia. Placówki edukacji artystycznej pełnią często rolę centrów kultury, w których odbywają się koncerty i wystawy. Warto dodać, że w niektórych szczecińskich szkołach podstawowych funkcjonują klasy z tzw. innowacjami pedagogicznymi w zakresie klas artystycznych, co oznacza, że ich uczniowie realizują autorskie programy kształcenia artystycznego w dziedzinie edukacji teatralnej, plastycznej i muzycznej.

Gmina Miasto Szczecin wspiera edukację artystyczną na każdym poziomie kształcenia m.in. poprzez fundowanie stypendiów artystycznych dla najlepszych uczniów i studentów. Od roku 2010 na stypendia artystyczne Miasto przeznacza po 80 000 zł. Liczbę ubiegających się o stypendia oraz liczbę przyznanych przez dwie komisje stypendialne (ds. muzyki i ds. sztuk wizualnych) wyróżnień w latach 2014-2015 ilustruje poniższe zestawienie:

Tabela nr 18.

STYPENDIA ARTYSTYCZNE MIASTA SZCZECIN	ROK	
	2014	2015
Liczba ubiegających się o stypendium ogółem	64	59
Liczba przyznanych stypendiów ogółem	30	30
Liczba przyznanych stypendiów w zakresie sztuk wizualnych	16	16
Liczba przyznanych stypendiów w zakresie muzyki	14	14

Od 2010 r. w ramach mecenatu Miasta nad kulturą funkcjonuje program wspierania rozwoju edukacji artystycznej. Miasto przeznaczyło na ten program w roku 2014 kwotę 219 000 zł, zaś w 2015 roku – 221 500 zł.

Z tych środków Miasto współfinansuje rozmaite projekty i imprezy kulturalne (koncerty, konkursy, festiwale, wystawy, warsztaty itp.) zgłaszane przez poszczególne szkoły i uczelnie.

Zespół Szkół Muzycznych im. Feliksa Nowowiejskiego w Szczecinie zrealizował przy wsparciu finansowym Miasta Szczecin w 2014 i 2015 roku 15 muzycznych projektów (festiwale, konkursy warsztaty, cykle koncertów „Mistrz i Uczeń”), w tym:

- **Zachodniopomorski Festiwal Klarnetowy** – festiwal skierowany był do miłośników muzyki klarnetowej oraz uczniów Szkół Muzycznych I i II st. i studentów Wydziałów Instrumentalnych Akademii Muzycznych z Polski i z zagranicy. Głównym celem Festiwalu jest popularyzacja muzyki klarnetowej, podnoszenie poziomu nauczania gry na klarncie oraz wymiana doświadczeń uczniów i pedagogów z kraju i zagranicy. Ideą Festiwalu jest promocja Miasta Szczecin i Województwa Zachodniopomorskiego oraz stworzenie przestrzeni do spotkania środowiska muzycznego klarncistów - uczniów, pedagogów, artystów, solistów, miłośników muzyki klarnetowej. Podczas Festiwalu odbywały się lekcje mistrzowskie, warsztaty, wykłady i prezentacje multimedialne prowadzone przez światowej sławy klarncistów m.in. prof. Guy Danguina oraz prof. Ricardo Crocilli. W ramach Festiwalu odbywały się również koncerty z udziałem Orkiestry Symfonicznej Filharmonii im. M. Karłowicza w Szczecinie, Orkiestry Akademii Muzyki Dawnej, oraz pianistów i kameralistów. W roli solistów wystąpili wybitni klarnciści m.in. Francois Sauzeau, Odilo Ettet, Ricardo Crocilla, Woytek Mrozek, Karel Dohnal, Krzysztof Grzybowski, Tomasz Żymła. Założycielem Festiwalu i Dyrektorem Artystycznym jest klarncista Piotr Piechocki – muzyk Filharmonii Szczecińskiej oraz Dyrektor Naczelny Zespołu Szkół Muzycznych im. Feliksa Nowowiejskiego w Szczecinie;
- **IV Zachodniopomorski Konkurs Pianistyczny o Zasięgu Ogólnopolskim** – odbywający się co dwa lata projekt artystyczno-edukacyjny w 2015 roku miał już czwartą edycję. Skierowany był do uczniów wszystkich (około 370) szkół muzycznych w Polsce (szkół średnich i starszych klas szkół podstawowych). Podobnie jak w przypadku pierwszej, drugiej i trzeciej edycji konkursu, do programu konkursowego włączono utwór obowiązkowy skomponowany szczecińskiego kompozytora, Profesora Akademii Sztuki w Szczecinie, Jaromira Gajewskiego. Konkurs oceniany był przez grono jurorskie złożone z najwybitniejszych polskich pianistów-pedagogów w trzech grupach wiekowych: uczniowie szkół podstawowych oraz I i II klas gimnazjum, uczniowie III klasy gimnazjum i I liceum, uczniowie klas II i III liceum;

Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Tadeusza Szeligowskiego w Szczecinie otrzymane w latach 2014 i 2015 wsparcie przeznaczyła na realizację projektów artystycznych, w tym na:

- **Edukacja z Mistrzem** – cykle warsztatów;
- **Konkurs Pianistyczny;**
- **Muzyczne Bajki Grajki** – w ramach projektu pn. „Muzyczna edukacja – przyszłość jest w moich rękach”; trzecia i czwarta już edycja tego projektu pomyślana została jako cykl audycji muzycznych dla najmłodszych odbiorców. Każda audycja miała swój temat przewodni i prowadzona była przez zawodowych muzyków, mających duże doświadczenie w prowadzeniu lekcji muzycznych dla dzieci i młodzieży. Audycje skierowane były do dzieci najstarszych przedszkolnych grup wiekowych oraz do dzieci szkół podstawowych klas I-IV. W trakcie audycji dzieci poznawały podstawowe elementy wiedzy muzycznej, z wyjaśnieniem i opisem, brały również udział we wspólnym muzykowaniu. Całość projektu łączy odkrywanie i rozbudzanie pasji począwszy od najmłodszego człowieka, po dorosłe osoby. Projekt ma na celu przybliżyć korzyści płynące z muzycznego – wszechstronnego i wielokierunkowego wykształcenia, a także zachęcić do profesjonalnej edukacji artystycznej w dziedzinie muzyki i gry na wybranym instrumencie.

Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia im. prof. Marka Jasińskiego w Szczecinie uzyskała wsparcie na realizowane przez siebie projekty artystyczne, w szczególności konkursy muzyczne:

- **Ogólnopolski Konkurs Skrzypcowy Sonat** to projekt cykliczny, skierowany do uczniów szkół muzycznych I stopnia w Polsce. Jest to jedyny konkurs o zasięgu ogólnopolskim, który popularyzuje muzykę barokową. Głównym celem projektu jest rozwijanie talentów muzycznych dzieci i podnoszenie poziomu edukacji muzycznej;
- **Ogólnopolski Konkurs Pianistyczny „Muzyka ilustracyjna i programowa w świecie dziecka”** to projekt cykliczny, skierowany do uczniów szkół muzycznych I stopnia cyklu sześciu- i czteroletniego. Celem konkursu jest rozwinięcie dziecięcej muzykalności i wrażliwości poprzez wyrażanie w muzyce

treści emocjonalnych oraz wspieranie rozwoju talentów muzycznych i podnoszenie poziomu edukacji muzycznej. Wśród jurorów zasiadają wybitni profesorowie akademii muzycznych i uznani pianiści;

Akademia Sztuki zrealizowała przy wsparciu Miasta Szczecin szereg projektów muzycznych oraz z zakresu sztuk wizualnych:

- **Orkiestra Akademii Sztuki w Szczecinie** – projekt realizowany i wspierany od początku istnienia uczelni w oparciu o zespół Orkiestry Akademii Sztuki; główną ideą projektu jest umożliwienie profesjonalnego przygotowania pod kierunkiem wybitnych dyrygentów do pracy w zawodowych zespołach symfonicznych oraz zaznajomienie zespołu Orkiestry z nowymi problemami repertuarowymi i wykonawczymi. Ponadto celem projektu jest także wykonywanie koncertów z repertuarem przygotowanym podczas warsztatów. Jest to praktyka stosowana w wiodących ośrodkach akademickich w Europie przygotowująca młodych adeptów sztuki wykonawczej do pracy w profesjonalnych zespołach orkiestrowych. Celem projektu jest też poszerzenie i uatrakcyjnienie programu artystycznego i edukacyjnego dla mieszkańców miasta. W ramach każdego cyklu realizowano 5-cio dniowe sesje warsztatowe zakończone koncertem dla mieszkańców Szczecina w wykonaniu członków Orkiestry Akademii Sztuki w Szczecinie. W latach 2014 i 2015 zrealizowano 10 cykli warsztatowych;
- **Ogólnopolski Festiwal Sztuki Dźwięku i Obrazu „Młode Wilki 15”** – to druga edycja ogólnopolskiego festiwalu sztuki dźwięku i obrazu, skierowanego do studentów wyższych szkół plastycznych i muzycznych oraz niestudujących osób do 25. roku życia, zainteresowanych zagadnieniami sztuki współczesnej. To także jeden z nielicznych festiwali skierowany do młodych twórców zajmujących się sztuką dźwięku (soundart). Festiwal zrealizowany w 2015 r. składał się z cyklu wydarzeń edukacyjnych poświęconych sztuce najnowszej i roli dźwięku i obrazu we współczesnej praktyce artystycznej (warsztaty, wykłady, prezentacje), konkursu realizacji studenckich w zakresie soundartu i videoartu, wystawy prac laureatów z roku 2014 oraz prezentacja prac nominowanych w roku 2015. Elementem innowacyjnym drugiej edycji był konkurs „**Młode Wilki 1/2**” przeznaczony dla uczniów szkół średnich, zainteresowanych sztuką współczesną i muzyką eksperymentalną Nagrodę Prezydenta Miasta Szczecin Jury zdecydowało się rozdzielić na dwa równorzędne wyróżnienia, które otrzymały: Maria Olbrychtowicz (ASP w Krakowie) i Teresa Otulak (Akademia Sztuki w Szczecinie).

10.6. WSPÓŁPRACA KRAJOWA I MIĘDZYNARODOWA

Współpraca krajowa i międzynarodowa w latach 2014-2015 w sferze szeroko pojętej kultury realizowana była zarówno bezpośrednio przez Miasto Szczecin, jak przy udziale miejskich instytucji kultury, szkół i uczelni, organizacji pozarządowych oraz samych twórców, artystów i zespołów artystycznych. Wiele wydarzeń zrealizowanych we współpracy z partnerami zagranicznymi uzyskało finansowe wsparcie ze środków pozabudżetowych, w tym zwłaszcza z funduszy unijnych oraz programów operacyjnych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Do najbardziej aktywnych podmiotów w tej dziedzinie należały m.in.:

Akademia Sztuki w Szczecinie – jej otwarcie w 2010 r. otworzyło nowe możliwości współpracy i wymiany międzynarodowej, szczególnie na obszarze polsko-niemieckiego pogranicza; uczelnia kieruje swoją ofertą edukacyjną m.in. do młodych mieszkańców przygranicznych niemieckich miast i powiatów, ale przede wszystkim stwarza warunki do realizacji szeregu wspólnych transgranicznych przedsięwzięć o charakterze artystycznym (wystawy, koncerty).

Trafostacja Sztuki – utworzona w 2012 r. miejska galeria sztuki współczesnej najintensywniejsze kontakty utrzymuje z Berlinem i jego ośrodkami wystawienniczymi; w roku 2014 kontynuowany był program wymiany artystów we współpracy z berlińską galerią Momentum Worldwide: w ramach wymiany Trafostacja gościła niemieckiego rzeźbiarza Andreasa Blanka oraz holenderskiego malarza Jarika Jongmana, natomiast w Momentum Berlin prezentowała prace Natalii Szostak i Aurelii Nowak. W 2015 r. kluczowym zagranicznym partnerem Trafostacji pozostawał Berlin; przy realizacji poszczególnych projektów instytucja nawiązała współpracę m.in. z Centrum Sztuki Współczesnej w Tel Aviwie oraz Instytutem Kultury Włoskiej w Warszawie (przy okazji prezentacji katalogu Gilada Ratmana podczas Biennale Sztuki w Wenecji).

Ośrodek Teatralny Kana jest od lat jednym z liderów międzynarodowej współpracy w dziedzinie kultury. Współpraca ta realizowana jest głównie poprzez liczne projekty artystyczne, jak np. festiwal Spoivi Kultury (w roku 2015 wystąpili aktorzy, muzycy, pieśniarze, mistrzowie technik wokalnych z Iranu, Armenii, Anatolii oraz Stambułu oraz dokumentaliści i badacze skupieni wokół Projektu Armine, Sister Teatru ZAR), Teatry Świata (spotkania poświęcone m.in. kulturze Japonii, Indii, Afryki, Rosji), **Offenes Berlin** (prezentacja niezależnej sztuki teatralnej, tanecznej i performatywnej z Berlina),

Weekend_100° (prezentacje sztuk performatywnych – zwycięzców Festiwalu 100° Berlin).

Teatr Lalek „Pleciuga” jako organizator Przeglądu Teatrów Małych Form Kontrapunkt stał się inicjatorem włączenia do tej imprezy partnerów zagranicznych, dzięki czemu Przegląd jest dzisiaj największym międzynarodowym festiwalem teatralnym północno-zachodniej Polski. Od 2007 r. Kontrapunkt gości również w Berlinie, co sprawia, że widzowie mają szansę obejrzyć najgłośniejsze spektakle sezonu na najlepszych scenach stolicy Niemiec. Regularnie w Przeglądzie biorą udział zespoły i przedstawienia spoza Polski, nierzadko zdobywając na nim nagrody i wyróżnienie: w 2014 r. Tale Doven otrzymała Nagrodę im. Zygmunta Daczyńskiego dla indywidualności artystycznej festiwalu za rolę w spektaklu „Exit” A Two Dogs Company Krisa Verdoncka z Brukseli (Belgia); w roku 2015 Główną Nagrodę Jury ufundowaną ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dla najlepszego spektaklu Przeglądu otrzymało przedstawienie „Mystery Magnet” w reżyserii Miet Warlop z teatru Campo w Belgii, a Nagrodę Promocyjną im. Kazimierza Krzanowskiego otrzymali twórcy i aktorzy spektaklu „Distant Voices” – Heine Avdal, Yukiko Shinozaki, wyprodukowanego przez belgijski Fieldworks.

10.6.1. DOM KULTURY 13 MUZ

W latach 2014-2015 instytucja prowadziła niezwykle ożywioną współpracę i wymianę artystyczną, zarówno w wymiarze krajowym, jak i międzynarodowym. Przykładem takich działań może być projekt *Transfery* (coroczna prezentacja najnowszych osiągnięć artystów związanych z galerią 13 Muz i Akademią Sztuki w Szczecinie we współpracy z akademickimi ośrodkami artystycznymi w Lublinie, Łodzi, Poznaniu) oraz projekt *Przejścia Graniczne* (naprzemienna prezentacja twórców szczecińskich w Lublinie i artystów lubelskich w Szczecinie). Od lat międzynarodowy charakter posiada Festiwal Sztuki Wizualnej inSPIRACJE; jednym z wydarzeń towarzyszących festiwalowi w roku 2014 była wystawa *Proximity/Bliskość* (dwuczęściowy projekt zrealizowany wspólnie przez 13 Muz, Muzeum Narodowe w Szczecinie i The Bangkok Art and Culture Centre). W roku 2015 13 Muz zostało zaproszone do zrealizowania drugiej części projektu *Proximity* w Bangkok Art & Cultural Centre. W realizację tego projektu zaangażowano nie tylko instytucje kultury, ale także placówki dyplomatyczne: Ambasadę Królestwa Tajlandii w Polsce, Ambasadę RP w Tajlandii, Ministerstwo Spraw Zagranicznych (patronat), Sejmową i Senacką komisję ds. współpracy z Tajlandią. W ramach tego przedsięwzięcia 10 polskich artystów pierwszy raz pokazało polską sztukę współczesną w Tajlandii (udało się także wydać album prezentujący tę wystawę). W 2015 r. wspólnie z Instytutem Adama Mickiewicza zakończono przygotowania do wystawy w Bangalore w Indiach (data wystawy – listopad 2016 roku).

Szczecińska Agencja Artystyczna

Od kilku lat SAA jest współorganizatorem bądź współproducentem wielu wydarzeń artystycznych i kulturalnych o międzynarodowym charakterze, do najważniejszych spośród nich, zorganizowanych w latach 2014-2015 można zaliczyć: Międzynarodowy Festiwal Jazzowy ME.BA., Międzynarodowy Festiwal Ognia Sztucznych *Pyromagic*, BMW Jazz; udana współpraca ze Stowarzyszeniem Orkiestra Jazzowa Sylwestra Ostrowskiego przyniosła szereg znakomitych koncertów z udziałem światowych gwiazd jazzu.

Filharmonia Szczecińska

Od momentu rozpoczęcia działalności w nowym obiekcie (wrzesień 2014) Filharmonia prowadzi bardzo intensywną współpracę i wymianę artystyczną, zarówno krajową, jak i zagraniczną, goszcząc najwybitniejszych dyrygentów i solistów. Filharmonia w Szczecinie dba także o rozwój i współpracę młodych muzyków oraz promocję polskiej muzyki współczesnej, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki Witolda Lutosławskiego, będąc inicjatorem międzynarodowego projektu „International Lutosławski Youth Orchestra”.

„Klub Storrady” Stowarzyszenie na Rzecz Wzbogacania i Rozwoju Życia Kulturalno – Społecznego Szczecina prowadzi aktywną współpracę transgraniczną, głównie z ośrodkami kulturalnymi i artystycznymi z Niemiec, szczególnie w zakresie literatury i wymiany rezydencjalnej.

Fundacja Międzynarodowe Centrum Studiów i Spotkań im. Dietricha Bonhoeffera jest inicjatorem corocznego przedsięwzięcia, które poza wspieraniem międzynarodowego porozumienia i współpracy, w szczególności polsko-niemieckiej, ma także na celu refleksję nad życiem i dziełem Dietricha Bonhoeffera. Fundacja jest organizatorem licznych konferencji, seminariów, warsztatów, wystaw poświęconych jego działalności, w których udział bierze młodzież z obu krajów.

Stowarzyszenie Officyna – stowarzyszenie jest realizatorem Szczecin European Film Festival, na którym prezentowane są filmy dokumentalne, jest to możliwe dzięki zagranicznym kooperatorom wyrażającym chęć współpracy międzynarodowej.

Fundacja Akademia Muzyki Dawnej – współpraca międzynarodowa organizacji opiera się głównie na stałych i regularnych warsztatach i koncertach z takimi zespołami jak: Ensemble Vorpomern (Pasewalk) i Agenda St. Jacob Chemnitz (Niemcy), a także na udziale w międzynarodowych festiwalach, na które zapraszani są artyści z Ukrainy, Niemiec, USA, Czech, Francji i Rosji.

10.7 PROMOCJA KULTURY

Polityka promocji miasta związana z marką „Floating Garden” wykorzystuje kulturę jako trwały element pozytywnego wizerunku Szczecina, mający z jednej strony odzwierciedlać jego dotychczasowy dorobek i potencjał, a z drugiej – umacniać metropolitalny status stolicy województwa.

Od kilku lat Gmina Miasto Szczecin w sposób spójny, systemowy i przy wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi promocyjno-marketingowych buduje swój obraz, m.in. jako prężnego ośrodka kultury, oddziałującego na cały region polsko-niemieckiego pogranicza. W tym celu w latach 2014-2015 stosowano cały wachlarz działań, jak np.: systematyczne informowanie mediów o planowanych wydarzeniach kulturalnych, organizacja konferencji prasowych, briefingów, indywidualnych spotkań i wywiadów, przyznawanie honorowych patronatów Prezydenta Miasta i Mecenatu Miasta tym przedsięwzięciom, których charakter, ranga i zasięg stwarzały możliwość kreowania pożądanego wizerunku Szczecina, akcentowanie partnerstwa we współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze kultury i sztuki, organizowanie reklamowych kampanii medialnych.

W celu podniesienia efektywności tego rodzaju działań w zakresie promocji Miasta Szczecin, ze szczególnym uwzględnieniem potencjału wydarzeń kulturalnych i artystycznych, dokonano w roku 2015 zmiany statutu Szczecińskiej Agencji Artystycznej. Uchwałą Nr XIII/299/15 Rady Miasta Szczecin z dnia 17 listopada 2015 r. dodano do zakresu zadań tej instytucji prowadzenie działalności związanej z promocją wizerunkową oraz wsparciem marketingowym Gminy Miasto Szczecin. Dla realizacji wspomnianego celu zreorganizowano również strukturę organizacyjną Urzędu Miasta Szczecin i zmodyfikowano dotychczasowe kompetencje Biura Komunikacji Społecznej i Marketingowej.

W przypadku udzielenia finansowego wsparcia organizatorom wydarzeń kulturalnych i artystycznych przyjęto zasadę, zgodnie z którą organizatorzy zobowiązani byli do wykonania określonego planu promocyjnego. W każdym przypadku organizator – beneficjent dofinansowania zobowiązywał się do kreowania pozytywnego wizerunku Miasta Szczecin oraz do informowania, że dane przedsięwzięcie jest współfinansowane ze środków gminy.

Kultura stała się również ważnym elementem innych działań społecznych podejmowanych przez Miasto Szczecin. Uchwałą Nr XXI/588/12 Rady Miasta z dnia 16 lipca 2012 r. wprowadzono program pn. *Szczecin Przyjazny Rodzinie*. Celem tego programu jest m.in. niwelowanie różnic pomiędzy obywatelami zamieszkującymi na terenie Szczecina, stwarzanie warunków do korzystania z różnych form preferencji, ulg i udogodnień, które wspierać będą rodzinę, zwiększenie dostępności dla rodzin i ich członków do różnego rodzaju dóbr kultury, wypoczynku, sportu, rekreacji, turystyki, oświaty oferowanych przez jednostki organizacyjne gminy, miejskie instytucje kultury oraz do towarów i usług oferowanych przez inne instytucje publiczne i inne podmioty zainteresowane udziałem w programie. Obecnie w programie udział bierze 6 miejskich instytucji kultury, oferując zniżki posiadaczom Szczecińskiej Karty Rodzinnej oraz Szczecińskiej Karty Seniora.

Innym rodzajem promocji kultury stał się zainaugurowany w maju 2015 roku przez Wydział Kultury *Program przeciwdziałania wykluczeniu kulturowemu dzieci i młodzieży – Kultura zaprasza*. Program skierowany jest do najmłodszych mieszkańców Gminy Miasto Szczecin, w szczególności pochodzących z rodzin o niskim statusie majątkowym, wielodzietnych, z problemami zagrażającymi trwałości rodziny, zamieszkujących w oddalonych od centrum dzielnicach.

W porozumieniu z miejskimi instytucjami kultury oraz organizacjami pozarządowymi stworzono ofertę, zachęcającą dzieci i młodzież do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i imprezach artystycznych oraz w różnego rodzaju warsztatach i kursach edukacyjnych. Zasadniczym celem tak pomyślanego przedsięwzięcia było podjęcie próby ograniczenia zjawiska marginalizacji kulturowej młodych szczecinian, wskazywanie sposobów aktywnego i pożytecznego spędzania czasu wolnego, a także wyrównywanie szans dzieci i młodzieży w dostępie do kultury. Naczelną zasadą programu jest jego niekomercyjny charakter, a więc udział dzieci w tego rodzaju zajęciach zawsze pozostaje nieodpłatny.

Strategicznym partnerem programu stał się Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego, który zapewnia bezpłatny przejazd autobusowy dla danej grupy uczestników. Partnerem instytucjonalnym jest również Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Do programu udało się zaangażować prywatnych sponsorów, którzy finansują koszt posiłku (najczęściej obiadu) dla poszczególnych grup, biorących udział w danej odsłonie programu. W roku 2015 partnerami – sponsorami były takie podmioty, jak: CSL Internationale Spedition sp. z o.o., Blue Seven sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Budowlane Calbud sp. z o.o., Hotel Radisson Blu w Szczecinie, *Cafe Pauza J. Kowaliński*, *Restauracja Mars Robert Kopij*. Rolę koordynatorów programu pełniły dwa miejskie domy kultury: Dom Kultury „Klub Skolwin” (obejmujący swoim zasięgiem działania przede wszystkim dzielnicę północne) oraz Miejski Ośrodek Kultury (prawobrzeże). Obie placówki odpowiadały za wybór, przygotowanie i zorganizowanie określonej grupy dzieci lub młodzieży oraz zapewnienie nad nimi opieki podczas uczestnictwa w danym wydarzeniu, czy zajęciach. W roku 2015 odbyło się w sumie 8 wyjazdów, w których uczestniczyło prawie 300 dzieci.

Laureaci nagrody Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego „Pro Arte” z obszaru Szczecina:

2014:

1. Cezary Dubiel - Fotograficzny samouk. Autor fotografuje i tworzy diaporamę. Ma w swoim dorobku ponad 150 wystaw oraz blisko sto pokazów diaporam w Polsce i w 33 państwach na wszystkich kontynentach.
2. Bohdan Boguszewski - Profesor Akademii Sztuki w Szczecinie, Akademii Sztuki w Poznaniu, dyrygent i założyciel Orkiestry „Academia”, projektodawca i dyrektor artystyczny Festiwalu „Sacrum on Profanum” w Trzemeszcu.

2015:

1. Stanisław Biżek - Artysta rzeźbiarz. Jego twórczość obejmuje rzeźbę plenerową i monumentalną (granit, kamień sztuczny, blacha miedziana, brąz), małe formy rzeźbiarskie w brązie, medalierstwo. Ponadto jest autorem wielu prac rzeźbiarskich oraz pomników, z których większość zrealizował na Pomorzu Zachodnim, w tym m.in. pomnika 1000-lecia bitwy pod Cedynią (jako współautor), Pomnik na Cmentarzu Wojskowym w Kamieniu Pomorskim, pomnik Osadnikom w Chojnie, Pomniki w Dobrej Nowogardzkiej, Dębnie Lubuskim, Łobzie. Rzeźby w Międzyzdrojach, Świnoujściu, Kamieniu Pomorskim, Legnicy oraz w Niemczech: w Binz, Kuhlungsborn, Albeck, Behringen.
2. Krzysztof Meisinger - W opinii wielu krytyków muzycznych, jak i melomanów z całego świata, jest jednym z najbardziej fascynujących i charyzmatycznych młodych gitarzystów klasycznych. Występuje m.in. z „Academy of St Martin in the Fields”, PKF-Prague Philharmonia, Philharmonia Quartet Berlin, Orkiestrą Kameralną „Amadeus”, Orkiestrą Kameralną Filharmonii Narodowej w Warszawie oraz wieloma innymi orkiestrami filharmonicznymi i kameralnymi u boku wybitnych dyrygentów takich jak: Łukasz Borowicz, Agnieszka Duczmal, Wojciech Michniewski, Krzysztof Urbański, Michał Klauza, Monika Wolińska czy Massimiliano Caldi. Występował na wielu festiwalach m.in. Festiwal Muzyki Polskiej w Krakowie, „Muzyka w Starym Krakowie”, Letni Festiwal Filharmonii Narodowej, La Folle Journee de Varsovie, „Toruń- Muzyka i Architektura”, czy Festiwal Laureatów Konkursów Muzycznych w Bydgoszczy.

10.8 WYDATKI NA KULTURĘ

W latach 2014-2015 wydatki bieżące Gminy Miasto Szczecin na sferę kultury wyniosły odpowiednio: **41 618 946 zł** i **45 772 033 zł**, co stanowiło **2,78%** i **2,95%** ogólnych wydatków budżetowych Miasta. Największa część wydatków bieżących dotyczy finansowania działalności samorządowych instytucji kultury, dla których organizatorem jest Miasto Szczecin; procentowy udział dotacji podmiotowych w stosunku do łącznych wydatków na kulturę wyniósł w roku 2014 – **92,12%**, a w roku 2015 – **92,36%**.

Do wydatków związanych z instytucjami kultury należy także doliczyć dotacje celowe przeznaczane na realizację wskazanych zadań i programów; możliwość udzielania tego rodzaju wsparcia pojawiła się wraz z nowelizacją ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. W roku 2014 z budżetu Miasta przekazano instytucjom kultury łącznie 6 dotacji celowych na kwotę 675 000 zł, a w roku 2015 były to 2 dotacje celowe na kwotę ogółem 220 000 zł.

Wydatki w dziale **Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego** w latach 2014-2015 ilustruje poniższa tabela:

Tabela nr 19.

KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	ROK	
	2014	2015
Mecenat kulturalny Miasta Szczecin	1 489 669	1 677 067
Podnoszenie poziomu edukacji kulturalnej	80 000	80 000
Współpraca z organizacjami pozarządowymi	1 668 829	1 699 437
Wspieranie wybitnych twórców związanych ze środowiskiem Miasta	40 000	40 000
Prowadzenie działalności kulturalnej przez domy i ośrodki kultury, w tym:	4 468 130	4 433 637
Dom Kultury „Słowianin”	742 771	768 255
Dom Kultury „Klub Skolwin”	700 994	723 587
Dom Kultury „13 Muz”	1 463 771	1 376 108
Miejski Ośrodek Kultury	920 880	916 932
Ośrodek Teatralny Kana	639 714	648 755
Prowadzenie działalności kulturalnej przez pozostałe instytucje kultury, w tym:	33 872 318	37 841 892
Filharmonia im. M. Karłowicza	11 071 400	14 499 600
Miejska Biblioteka Publiczna	6 265 432	6 367 654
Muzeum Techniki i Komunikacji – Zajezdnia Sztuki	2 074 427	2 087 683
Szczecińska Agencja Artystyczna	3 712 778	3 611 314
Teatr Lalek „Pleciuga”	3 862 660	4 064 191
Teatr Współczesny	5 524 656	5 626 019
Trafostacja Sztuki	1 360 965	1 585 431
RAZEM	41 618 946	45 772 033

W 2015 r. w ramach działalności promocyjnej i współpracy międzynarodowej Wydział Kultury był dotatkowo dysponentem środków wysokości 1 360 000 zł, które zostały przeznaczone na organizację imprezy pn. Baltic Tall Ships Regatta 2015.

Wydatki majątkowe w latach 2014-2015 zrealizowane w sferze kultury i finansowane ze środków, których dysponentem był Wydział Kultury, ilustrują poniższe tabele:

Tabela nr 20.

WYDATKI MAJĄTKOWE W ROKU 2014			
LP	NAZWA ZADANIA	OPIS ZADANIA	KWOTA
1	Muzeum Techniki i Komunikacji – Zajezdnia Sztuki: Transgraniczne osieciowanie muzeów – wdrożenie wielojęzycznych systemów oprowadzania i cross marketing w obiektach muzealnych	Uzupełnienie wdrożenia wielojęzycznych systemów oprowadzania i Cross marketing w obiektach muzealnych: OZEANEUM, Woliński Park Narodowy, Muzeum Techniki i Komunikacji - Zajezdnia Sztuki w Szczecinie oraz Niemieckie Muzeum Morskie w Stralsundzie.	123 000,00
2	Miejska Biblioteka Publiczna: przebudowa ze zmianą sposobu użytkowania lokalu usługowego mieszczącego się przy al. Wojska Polskiego 2 na placówkę biblioteczną	Zadanie polegało m.in. na modernizacji instalacji wentylacyjnej i klimatyzacji, zakupie wykładziny PCV flokowej do sali wielofunkcyjnej.	80 000,00

3	Szczecińska Agencja Artystyczna: zakup sprzętu technicznego i sceny	Celem zadania były zakupy sprzętu technicznego sceny: konstrukcji scenicznej, podestów scenicznych, zestawu nagłośnienia, akcesoriów scenicznych i mikrofonów bezprzewodowych.	99 962,33
4	Wsparcie finansowe Akademii Sztuki w Szczecinie	Roboty budowlane w zakresie modernizacji węzła ciepłego w budynku przy ul. Grodzkiej 50 w Szczecinie oraz roboty budowlane w zakresie izolacji akustycznych w pomieszczeniach budynku przy ul. Kuśnierskiej 14 A w Szczecinie.	89 002,80
5	Miejski Ośrodek Kultury w Szczecinie: modernizacja	Zadanie polegało m.in. na wykonaniu prac dekarских oraz modernizacji wnętrza obiektu Klubu Delta przy ul. Raclawickiej 10 w Szczecinie.	80 000,00
6	Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza: zakup instrumentów muzycznych	W ramach zadania zakupiono fortepian z ławą i pokrowcem oraz trąbkę z akcesoriami.	324 000,00
7	Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza: zakup wyposażenia do nowej Filharmonii	Zadanie polegało na zakupie sprzętu elektronicznego, komputerowego, oprogramowania graficznego, sprzętu foto-video, nagłośnienia, oświetlenia, sprzętu technicznego oraz narzędzi.	989 209,07
8	Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza: zakup wyposażenia do nowej Filharmonii – etap II	Zadanie polegało na zakupie wyposażenia orkiestry oraz zakupie sprzętu gastronomicznego oraz naczyń.	191 646,03
9	Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza: zakup wyposażenia do nowej Filharmonii – etap III	Zadanie polegało na zakupie wyposażenia punktu pierwszej pomocy, saloniku wiolinowego, drobnego wyposażenia technicznego, biurowego, elementów małej architektury i oświetlenia scenicznego.	56 544,90
10	Dom Kultury „Słowianin”: wyposażenie w sprzęt muzyczny, sceniczny i oświetleniowy	Zakup sprzętu nagłośnieniowego, oświetleniowego, podestów i monitorów scenicznych, ekranu i rzutnika oraz zasłony scenicznej z zastawkami.	137 497,00
11	Dom Kultury „Klub Skolwin”: przyłącze energetyczne	W ramach zadania wykonano nowe przyłącze energetyczne do budynku DK „Klub Skolwin”.	15 000,00
12	Wyposażenie pracowni w Trafostacji Sztuki w Szczecinie	Wykonanie i wyposażenie pracowni edukacyjnej dla instytucji kultury: zakup stolików do kawiarni i sprzętu komputerowego oraz oprogramowania z doposażeniem serwerowni.	53 000,00
Razem			2 101 365,13

Tabela nr 21.

WYDATKI MAJĄTKOWE W ROKU 2015			
LP	NAZWA ZADANIA	OPIS ZADANIA	KWOTA
1	Miejska Biblioteka Publiczna: modernizacja obiektów MBP - filii nr 28 MBP w Szczecinie przy placu Lotników 7	Projekt polegał na remoncie i wymianie posadzki, boazerii, urządzeń sanitarnych, stolarki drzwiowej, remoncie sufitów w wypożyczalni i pomieszczeniach gospodarczych, montażu stolarki drzwiowej i renowacji wew. stalowych ram okiennych.	100 000,00
2	Dom Kultury 13 Muz : realizacja instalacji artystycznych w miejskiej przestrzeni publicznej przez DK 13 Muz	W ramach zadania zrealizowano instalację przestrzenną, tzw. „Frygę”.	200 000,00
3	Opracowanie koncepcji modernizacji obiektu Dom Kultury 13 Muz	Zadanie polegało m.in. na: opracowaniu i wykonaniu koncepcji funkcjonalnej obiektu DK 13 MUZ, wykonaniu projektu modernizacji obiektu, dostosowaniu części pomieszczeń na II piętrze oraz zaplecza na potrzeby pom. biurowych, dostosowaniu archiwum, dostosowaniu pom. magazynowych.	100 000,00
4	Modernizacja w obiekcie Teatru Współczesnego	Celem zadania było: zakupienie kabiny dla palaczy, zakup samochodu osobowo dostawczego (furgon), modernizacja sceny i zaplecza sceny, wykonanie I etapu magazynu na dekoracje, zakupu schodołazu dla niepełnosprawnych, zakup nowych maszyn do pracowni.	300 000,00
5	Trafostacja Sztuki: wykup samochodu marki Peugeot Boxer	Wykup samochodu dla instytucji po zakończeniu umowy leasingowej.	20 000,00
6	Doposażenie Trafostacji Sztuki	Zadanie dotyczyło zakupu wyposażenia dla instytucji w postaci: systemu oświetlenia ekspozycji i wyświetlania prac, systemu ekspozycyjnego.	120 000,00
7	Modernizacja Domu Kultury „Słowianin” w Szczecinie	Zadanie dotyczyło remontu toalet w instytucji.	25 000,00
8	Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza: zakup rzutnika	Celem zadania było wyposażenie instytucji w nowoczesny rzutnik multimedialny oraz dostosowanie pomieszczenia, w którym będzie on zainstalowany.	297 000,00

9	Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza: zakupy inwestycyjne	Zadanie polegało na uzupełnieniu wyposażenia dla instytucji w celu dostosowania do wymogów realizacji różnorodnego repertuaru artystycznego poprzez zakup: miksera oraz fletu z futerałem.	150 000,00
10	Remont Miejskiego Ośrodka Kultury	Wymiana podłogi na podłogę o podwyższonej trwałości w sali widowiskowej budynku przy ul. Goleniowskiej 67.	40 000,00
Razem			352 000,00

10.9 WOJEWÓDZKIE INSTYTUCJE KULTURY

Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego jest organizatorem lub współorganizatorem łącznie siedmiu instytucji kultury (Muzeum Narodowe jest współprowadzone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a Ośrodek Teatralny Kana prowadzony jest wspólnie z Gminą Miasto Szczecin).

Zamek Książąt Pomorskich to jedna z największych instytucji kultury Szczecina o ponadregionalnym znaczeniu, realizująca szeroki program upowszechniania kultury w Szczecinie i województwie. Zamek przygotowuje i organizuje koncerty, przedstawienia teatralne i kabaretowe, wystawy, projekcje filmowe, konferencje oraz spotkania naukowe i popularnonaukowe, w tym dotyczące upowszechniania wiedzy o dziejach Pomorza Zachodniego.

Stałymi propozycjami są m.in.: Wiosenne Koncerty Gitarowe, Niedzielne Koncerty Południowe, koncerty kameralne i okolicznościowe oraz liczne imprezy w ramach Zamkowego Lata Artystycznego, w tym plenerowe widowiska historyczno-artystyczne, takie jak Noc Kupały – tradycyjne obchody przesilenia letniego czy Festiwal Spotkanie Kultur. Od kilku lat dużym uznaniem wśród mieszkańców Szczecina cieszy się organizowany każdorazowo w grudniu Jarmark Bożonarodzeniowy.

Dzięki kontaktom utrzymywanym z polskimi i zagranicznymi muzeami, archiwami, galeriami sztuki oraz środowiskami twórczymi, prezentowane w Zamku wystawy są okazją do obejrzenia dzieł najwybitniejszych twórców oraz wyjątkowych kolekcji z kraju i zagranicy, m.in. prezentacje malarstwa polskiego i europejskiego, wystawy sztuki dawnej i współczesnej, wystawy fotograficzne i historyczne.

Ważnym elementem składowym Zamku Książąt Pomorskich jest edukacja artystyczna oraz przeglądy ruchu amatorskiego na szczeblu powiatowym i wojewódzkim.

W Zamku ma swą siedzibę Teatr „Piwnica przy Krypcie”, najmniejsza w Szczecinie scena zawodowa. Wyjątkowy klimat teatru tworzą kameralne gotyckie wnętrza zamkowych podziemi.

W strukturze Zamku funkcjonuje Zachodniopomorski Fundusz Filmowy Pomerania Film - wspierający produkcje filmowe związane z województwem zachodniopomorskim - oraz kameralne kino Zamek promujące ambitne produkcje filmowe polskie i europejskie.

W Zamku mieści się także pracownia konserwacji dzieł sztuki oraz Centrum Informacji Kulturalnej i Turystycznej (CIKiT).

Tabela nr 22.

ZAMEK KSIĄŻĄT POMORSKICH				
RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	2014 R.		2015 R.	
	LICZBA IMPREZ	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW	LICZBA IMPREZ	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW
koncerty i inne imprezy	53	150 725	62	136 030
wystawy stałe i czasowe	19	15 074	14	30 125
spektakle teatralne	44	1 766	55	3 090
seanse filmowe w Kinie Zamek oraz ZFF Pomerania Film	479	9 768	226	7 470
diaporama	1	570	1	115
przeglądy amatorskiego ruchu artystycznego w siedzibie	3	123	6	788

wystawy, koncerty, spektakle, ZFF Pomerania Film, przeglądy amatorskiego ruchu artystycznego i inne imprezy poza siedzibą	73	58 615	63	39 791
zajęcia edukacyjne, w tym: - spotkania - warsztaty - wykłady	151	8 143	232	6 595
zwiedzanie, w tym: - wieży widokowej (remont) - serwisu internetowego - zwiedzanie Zamku z przewodnikiem - odwiedzający CIKiT	47	624 908	73	630 276
Ogółem	870	869 692	732	854 280

Źródło: Wydział Kultury, Nauki i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego

Opera na Zamku od lat prezentuje bogaty repertuar operowy, baletowy, operetkowy i musicalowy. Oprócz spektakli w swojej siedzibie Opera od lat organizuje także wydarzenia plenerowe, które na stałe wpisały się w kulturalną mapę Szczecina – Wielki Turniej Tenorów i koncert „Tym, którzy nie powrócili z morza”.

W 2015 roku zakończone zostało zadanie inwestycyjne pn. „Przebudowa Opery na Zamku w Szczecinie”, w wyniku którego jest przebudowa funkcjonalna i akustyczna sceny oraz orkiestronu i widowni, zwiększenie pojemności widowni do 550 widzów (fot. nr 3 - widownia po modernizacji), dobudowa kieszeni scenicznej, oraz wymiana i rozbudowa instalacji i urządzeń (mechanika, akustyka i elektroakustyka, oświetlenie). W wyniku gruntownej przebudowy i modernizacji Opera na Zamku w Szczecinie jest obecnie jednym z najnowocześniejszych teatrów muzycznych w całym kraju. Całkowity koszt realizacji inwestycji wyniósł ok. 70 mln zł. Współfinansowany był ze środków pochodzących z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego i Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013.

Tabela nr 22.

OPERA NA ZAMKU						
RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	2014 R.			2015 R.		
	LICZBA PRZEDSTAWIEŃ	LICZBA WIDZÓW	FREKWENCJA (%)	LICZBA PRZEDSTAWIEŃ	LICZBA WIDZÓW	FREKWENCJA (%)
przedstawienia i koncerty	114	41904	~73%	118	42486	~74 %
spektakle gościnne	10	2061	b/d	11	2 565	b/d

Źródło: Wydział Kultury, Nauki i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego

Teatr Polski jest teatrem dramatycznym dysponującym trzema scenami: Dużą, Małą oraz kabaretową, która jest siedzibą działającego w TP kabaretu Czarny Kot Rudy. W repertuarze Teatru Polskiego znajduje się klasyka polska i światowa, dramaturgia współczesna oraz spektakle muzyczne i kabaretowe. W sezonie Teatr przygotowuje średnio pięć premier. Do stałych współpracowników sceny przy Swarżycza należą m. in. Andrzej Poniedziałki i Stanisław Tym.

Tabela nr 22.

TEATR POLSKI						
RODZAJ DZIAŁALNOŚCI (PRZEDSTAWIENIA)	2014 R.			2015 R.		
	LICZBA PRZEDSTAWIEŃ	LICZBA WIDZÓW	FREKWENCJA (%)	LICZBA PRZEDSTAWIEŃ	LICZBA WIDZÓW	FREKWENCJA (%)
Duża Scena	165	41 212	80	147	34 485	75
Mała Scena	97	10 630	88	88	9 994	95
Czarny Kot Rudy (scena kameralna)	64	4 511	91	66	4 873	92
Scena na Scenie						
poza siedzibą	11	1 480		9	2 005	

Razem	337	57 833	310	51357
liczba premier	5		4	

Źródło: Wydział Kultury, Nauki i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego

Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica pełni funkcję centralnej biblioteki całego Pomorza Zachodniego i wojewódzkiej biblioteki publicznej, sprawując opiekę merytoryczną nad siecią 180 bibliotek samorządowych w województwie zachodniopomorskim. Ze względu na bogaty księgozbiór, liczący około 1,5 mln jednostek książek, czasopism i zbiorów specjalnych, Książnica Pomorska stanowi ważny warsztat pracy naukowej i dydaktycznej szczecińskiego środowiska naukowego. To również miejsce wydarzeń ważnych dla rozwoju i promocji kultury. Organizowane są tu liczne przedsięwzięcia kulturalne: wystawy, wykłady, promocje książek, spotkania literackie, prezentowane są osiągnięcia twórców regionalnych. Corocznie Biblioteka wydaje kilka własnych publikacji: nieprzerwanie od 1959 r. kwartalnik „Bibliotekarz Zachodniopomorski”, od 2001 r. serię „Monumenta Pomeranorum”, a od 2004 r. serię „Bibliotheca Buddhica Polonica”, prezentującą najważniejsze teksty kultury i filozofii Dalekiego Wschodu. Od 2010 r. w Książnicy funkcjonuje **Muzeum Literatury**. W jego zasobach znalazły się cenne zabytkowe zbiory, liczące ponad 400 tys. jednostek, w tym ok. 30 tys. starych druków z okresu XV-XVII wieku oraz ponad 100 tys. fotografii. Zgromadzono tu także unikatowe zbiory rękopiśmiennicze, muzyczne, ikonograficzne i kartograficzne. Książnica Pomorska współtworzy również elektroniczną Encyklopedię Pomorza Zachodniego - pomeranica.pl, internetowy zbiór haseł opisujących ludzi, miejsca, organizacje, zabytki, dzieła i wydarzenia związane z województwem zachodniopomorskim.

Tabela nr 23.

KSIĄŻNICA POMORSKA IM. S. STASZICA				
DZIAŁALNOŚĆ PODSTAWOWA	2014 R.		2015 R.	
liczba zarejestrowanych czytelników	53 951		46 309	
liczba odwiedzin	202 483		201 843	
liczba wypożyczeń	713 602		620 297	
w tym:				
- na zewnątrz	274 145		267 297	
- na miejscu	439 457		353 000	
stan księgozbioru (liczba jednostek)	1 281 018		1 124 495	
liczba zakupionych woluminów	7 894		5	
915	13 909		198 288	
środki na zakup wszystkich materiałów bibliotecznych	252 622		210 467	
Działalność dodatkowa	liczba lekcji, wystaw	liczba uczestników	liczba lekcji, wystaw	liczba uczestników
lekcje biblioteczne	272	6 637	154	3 637
wystawy	62	2000	77	2441
Razem	334	8 637	231	6 078

Źródło: Wydział Kultury, Nauki i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego

Muzeum Narodowe w Szczecinie jest największą instytucją kultury na Pomorzu Zachodnim. Należy do grupy dziewięciu polskich muzeów wyróżnionych w nazwie tytułem „narodowe” – ze względu na rangę i ponadregionalne znaczenie posiadanych zbiorów. Jest klasycznym muzeum wielodziałowym, sprawującym opiekę nad ponad 150 tys. obiektów, wśród których są dzieła sztuki dawnej oraz współczesnej, zabytki archeologiczne, nautologiczne, etnograficzne, cenne numizmaty. Tutaj znajduje się także największy w Polsce zbiór świadectw kultury materialnej krajów pozaeuropejskich (Afryka, Ameryka, Oceania). 25 stycznia 2016 r. otwarte zostało Centrum Dialogu Przełomy (fot. nr 4 - wewnątrz Centrum). Celem ekspozycji jest pokazanie przełomowych momentów historii zachodniopomorskiej, poczynawszy od włączenia Szczecina w granice państwa polskiego w wyniku porozumień poczdamskich w 1945 r., ze szczególnym uwzględnieniem momentów buntu społecznego (1970, 1980, 1989), które doprowadziły do odzyskania przez Polskę suwerenności w 1989 r.

Tabela nr 23.

MUZEUM NARODOWE W SZCZECINIE					
RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	2014 R.		2015 R.		
	LICZBA WYSTAW, LEKCJI	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW	LICZBA WYSTAW, LEKCJI	LICZBA WIDZÓW/ UCZESTNIKÓW	
wystawy ogółem	36	130 146 *	47	107 290 *	
w tym:					
- wystawy stałe	15		16		
- wystawy czasowe	21		31		
lekcje muzealne i warsztaty	709	19 432	526	14 583	
inne formy działalności edukacyjnej	281	14 550	256	12 834	
Razem	1 026	164 128	829	134 707	

*z przyczyn organizacji przestrzeni MNS oraz wspólnego biletu na wystawy czasowe i stałe nie jest możliwy podział zwiedzających według wymienionych kategorii

Źródło: Wydział Kultury, Nauki i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

Do podstawowych zadań **Biura Dokumentacji Zabytków** należy dbałość o zachowanie wartości kulturowych województwa, prowadzenie prac w zakresie ewidencji i dokumentacji zabytków, kształtowanie świadomości kulturowej mieszkańców regionu poprzez szeroko pojmowaną edukację, promowanie walorów kulturowych regionu, współpraca z instytucjami i organizacjami w zakresie ochrony wspólnego dziedzictwa pogranicza. Aktualnie wiodącym tematem w działaniach Biura jest budownictwo ludowe i małomiasteczkowe. Prowadzone są prace ewidencyjne i dokumentacyjne zabytków architektury i elementów ich historycznego wystroju i wyposażenia – wykonywane są opracowania w postaci gminnych ewidencji zabytków, kart ewidencyjnych, studiów krajobrazu kulturowego, inwentaryzacji konserwatorskich. Biuro prowadzi również monitoring realizacji Wojewódzkiego Programu Opieki nad Zabytkami, a także opracowuje kolejne edycje tego programu. Efektem prac dokumentacyjnych jest bogaty, kilkutyśięczny zbiór naukowych opracowań historyczno-konserwatorskich, udostępniany pracownikom naukowym, projektantom i studentom oraz innym osobom zainteresowanym zagadnieniami dziedzictwa kulturowego regionu. Popularyzacji dziedzictwa kulturowego województwa służą także Europejskie Dni Dziedzictwa (od 2016 r. Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa) corocznie organizowane przez Biuro we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami kultury, placówkami oświatowymi, stowarzyszeniami pozarządowymi i osobami prywatnymi.

Budżet BDZ wynosił:

- w roku 2014 933.470,89 zł,
- w roku 2015 957.654,01 zł.

W ramach **naboru wniosków o udzielenie dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego**, w roku 2014 Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwałą Nr XXXIV/474/14 z dnia 27 maja 2014 roku przyznał spośród 50 m.in. dotacje 3 podmiotom, których zadanie dotyczyło obiektów znajdujących się w Szczecinie.

Szczecińskie Towarzystwo Przyjaciół Sztuki, ul. Podgórna 64, 70-205 Szczeci	Brama Portowa w Szczecinie - odtworzenie historycznego wyglądu, konserwacja i prace	100 000,00 zł
Parafia Rzymskokatolicka Najświętszego Serca Pana Jezusa w Szczecinie, ul. Bogurodzicy 3, 70-400 Szczecin	Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa w Szczecinie, Plac Zwycięstwa 2A, działka nr 9, obr. 1401 Szczecin, przygotowanie projektu konserwatorskiego elewacji masywu wieżowego kościoła	30 000,00 zł
Parafia Rzymskokatolicka przy Bazylice pw. św. Jana Chrzyciela, ul. Bogurodzicy 3A, 70-400 Szczecin	Kościół pw. św. Jana Chrzyciela w Szczecinie, ul. Bogurodzicy 3, działka nr 206, przygotowanie dokumentacji projektowej obejmującej ekspertyzy, program prac konserwatorskich i restauratorskich oraz projekt budowlany	10 000,00 zł

10.10 OCHRONA I OPIEKA NAD ZABYTKAMI:

Tabela nr 24.

	LICZBA WPISÓW-STAN NA KONIEC 2014 ROKU	LICZBA WPISÓW-STAN NA KONIEC 2015 ROKU
Rejestr zabytków	201 oraz pompy 28 sztuk	203 oraz pompy 28 sztuk
Gminna Ewidencja Zabytków	3 634	3 639

Budżet:

Tabela nr 25.

	BUDŻET 2014 ROK	BUDŻET 2015 ROK
Wydatki bieżące	65 210 zł	76 210 zł
Wydatki majątkowe	910 000 zł	1 164 000 zł

Działania promocyjne w 2014 r. :

- organizacja zjazdu członków Stowarzyszenia Europejski Szlak Gotyku Ceglanego w październiku 2014 roku Szczecinie

Działania promocyjne w 2015 r. :

- organizacja Szkoły letniej PKN ICOMOS w lipcu 2015 roku. Temat przewodni spotkania to: „Ochrona i zarządzanie miejskimi zespołami historycznymi”,
- skład i druk dwóch folderów tematycznych, dotyczących zabytków Szczecina. Foldery wykonane zostały w wersji barwnej wg tekstów i fotografii dostarczonych przez Miasto i noszą następujące tytuły:
 - a) Zabytki Szczecina na Europejskim Szlaku Gotyku Ceglanego,
 - b) Fortyfikacje Szczecina,
- opracowanie analizy historycznej zabudowy Szczecina-wykonanie fotografii lotniczych miasta Szczecin w ilości 15 sztuk.

1) najważniejsze prace i opracowania konserwatorskie w 2014 roku:

- Prace ratowniczo-konserwatorskie zabytkowego ogrodzenia przy placu Tobruckim w Szczecinie, stanowiącego fragment zabudowy dawnej twierdzy z połowy XIX w.,
- Wykonanie prac renowacyjnych 5 zabytkowych pomp, usytuowanych przy ulicach: Kopernika, Małopolska, 5-go Lipca, Felczaka i Odzieżowa w Szczecinie,
- Dofinansowanie w formie dotacji prac konserwatorskich i rekonstrukcyjnych kościoła pw. św. Piotra i św. Pawła w Szczecinie,
- Dofinansowanie w formie dotacji renowacji elewacji budynku zabytkowej willi przy ul. Wawrzyniaka 7a (budynek dawnego Klubu Kontrasty) w Szczecinie,
- Dofinansowanie w formie dotacji prac ratowniczo-konserwatorskich wieży oraz korony murów kościoła pw. św. Antoniego Padewskiego w Szczecinie,
- Dofinansowanie w formie dotacji konserwacji i renowacji elewacji oraz osuszenia murów kościoła pw. Chrystusa Króla w Szczecinie,
- Dofinansowanie w formie dotacji prac ratowniczo-konserwatorskich zabytkowego muru, stanowiącego ogrodzenie zabytkowych budynków Akademii Morskiej w Szczecinie,
- Dofinansowanie w formie dotacji prac konserwatorskich elewacji północnej kościoła pw. św. Jana Ewangelisty w Szczecinie,
- Bieżąca konserwacja barokowej rzeźby Flory, usytuowanej przy Placu Orła Białego w Szczecinie,
- Uzupełnienie istniejącego pomnika Sybiraków na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie, o akcent rzeźbiarski pn. „Matka Sybiraczka – prace sfinansowane ze środków pochodzących z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego,
- Wykonanie i montaż tablicy informacyjnej dotyczącej pomnika „Poległym w walce o wyzwolenie Dąbia”, usytuowanego przy ul. Emilii Gierczak w Szczecinie-Dąbiu,
- Opracowanie dokumentacji dla potrzeb złożenia wniosku do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o wpis Cmentarza Centralnego w Szczecinie na listę pomników historii Prezydenta RP.

2) najważniejsze prace i opracowania konserwatorskie w 2015 roku:

- Wykonanie prac renowacyjnych 5 zabytkowych pomp, obejmujących konserwację i rekonstrukcję ubytków korpusu pomp usytuowanych przy ulicach: Malczewskiego, Piastów, pl. Zawiszy Czarnego, Potulicka/Drzymały, Kaszubska/Narutowicza w Szczecinie.
- Wykonanie bieżącej konserwacji zabytkowego zespołu tarasów widokowych przy ul. Wały Chrobrego w Szczecinie.
- Dofinansowanie w formie dotacji prac konserwatorskich elewacji północnej kościoła pw. św. Jana Ewangelisty w Szczecinie.
- Dofinansowanie w formie dotacji prac konserwatorskich i restauratorskich elewacji prezbiterium kościoła pw. św. Piotra i św. Pawła w Szczecinie oraz wykonanie opierzeń blacharskich.
- Dofinansowanie w formie dotacji prac konserwatorskich i restauratorskich elewacji kościoła pw. św. Antoniego Padewskiego w Szczecinie.
- Dofinansowanie w formie dotacji prac konserwatorskich i restauratorskich elewacji budynku, d. pałacu Velthusena, będącego siedzibą Zespołu Szkół Muzycznych w Szczecinie.
- Wykonanie inwentaryzacji barokowej fontanny przy pl. Orła Białego w Szczecinie w formacie 3D, przy użyciu techniki skanowania laserowego.
- Wykonanie bieżącej konserwacji szczecińskich fontann oraz posągu Flory usytuowanego przy Placu Orła Białego w Szczecinie.
- Dofinansowanie w formie dotacji prac konserwatorskich i restauratorskich zabytkowej balustrady głównej klatki schodowej w budynku Wojewódzkiej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Szczecinie.
- Wykonanie prac konserwatorskich zabytkowych nagrobków znajdujących się na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie.
- Opracowanie informacji naukowej dotyczącej fortyfikacji Szczecina.

Ponadto:

- kontrole w obiektach zabytkowych z oceną prawidłowości użytkowania i zachowania zabytkowej substancji budowli,
- opracowanie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami – nowy Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2014-2018 został przyjęty na sesji w dniu 17 marca 2014 roku,
- bieżące monitorowanie i aktualizacja bazy danych Gminnej Ewidencji Zabytków oraz Rejestru Zabytków.

Rozdział 11

KULTURA FIZYCZNA

11.1 TWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU KULTURY FIZYCZNEJ

Działalność w zakresie uprawiania i organizowania sportu prowadzona jest w oparciu o ustawę o sporcie z dnia 25 czerwca 2010 r. (Dz. U. z 2010 r., Nr 127, poz. 857). Ustawa określa także sposób wspierania sportu przez organy władzy publicznej, w szczególności jednostki samorządu terytorialnego, rozszerzając tym samym ogólne zapisy ustaw kompetencyjnych. Ustawy te nakładają na gminę, powiat i województwo obowiązek realizacji zadań z zakresu kultury fizycznej odpowiednio o charakterze lokalnym, ponadgminnym i wojewódzkim i mają na celu zaspokojenie potrzeb mieszkańców związanych z kulturą fizyczną (w tym ze sportem) oraz zapewnienie terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych. Miasto Szczecin zobowiązane jest, we współpracy z organami administracji rządowej i Samorządem Województwa Zachodniopomorskiego, do tworzenia warunków prawno-organizacyjnych i ekonomicznych do rozwoju kultury fizycznej, a dodatkowo, we współdziałaniu z organami administracji rządowej, klubami sportowymi oraz stowarzyszeniami kultury fizycznej i ich związkami, do organizowania działalności w dziedzinie rekreacji ruchowej oraz tworzenia odpowiednich warunków materialno-technicznych do jej rozwoju. Miasto Szczecin posiada Politykę kultury fizycznej (Uchwała Nr LII/989/06 Rady Miasta Szczecin z dnia 14 marca 2006 r.) i konsekwentnie ją realizuje. Kieruje się przy tym zasadami: dbałości o prawidłowy rozwój psychofizyczny i zdrowie mieszkańców Szczecina, zaspokajania istniejących i pobudzania nowych potrzeb w zakresie kultury fizycznej, wspierania różnych form działalności sportowej dzieci i młodzieży, wspierania i pomocy środowiskom osób niepełnosprawnych, upowszechniania dostępu do terenów i obiektów oraz urządzeń sportowych i rekreacyjnych, promocji sportu wśród mieszkańców Szczecina, jak również promocji miasta Szczecin poprzez sport.

Tworzenie warunków do rozwoju kultury fizycznej przez Gminę Miasto Szczecin realizowane jest poprzez:

1. System nieodpłatnego udostępniania obiektów sportowych. Łączny koszt nieodpłatnie wynajmowanych obiektów sportowych przez Miejski Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji dla szczecińskich stowarzyszeń kultury fizycznej w 2014 r. wyniósł 7 737 616 zł. W 2015 r. łączny koszt nieodpłatnie wynajmowanych obiektów wyniósł 8 366 054 zł.
2. Udzielanie pomocy finansowej dla podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie kultury fizycznej. Na realizowanie zadań z zakresu kultury fizycznej dla podmiotów, które się tym zajmują, Gmina Miasto Szczecin w 2014 przekazała 10 403 798,16 zł dla 138 klubów, a w 2015 r. 11 581 227,26 zł dla 147 klubów.

3. System nagród i wyróżnień za wybitne osiągnięcia i wyniki sportowe zawodników, trenerów i działaczy, osób prawnych i fizycznych w dyscyplinach olimpijskich i paraolimpijskich. W roku 2014 przyznano 116 nagród Prezydenta Miasta Szczecin na łączną kwotę 150 000 zł, a w 2015 r. przyznano 164 nagród na kwotę 150 000 zł.
4. Stypendia sportowe dla zawodników. W 2014 przyznano 456 361 zł na stypendia zwykłe i 367 370 zł na stypendia olimpijskie, a w 2015 kwota przeznaczona na stypendia zwykłe wynosiła 466 108 zł oraz 270 557 zł na stypendia olimpijskie. Dotacja dla klubów prowadzących zawodników w 2014 roku wyniosła 180.000 zł. W roku 2015 w kwocie 160 000 zł.
5. Promocja miasta przez sport. Na promocję Miasta przez sport Gmina Miasto Szczecin w 2014 r. przeznaczyła dla różnych podmiotów realizujących zadania z zakresu kultury fizycznej (w tym kluby sportowe) środki w wysokości 4.650 000 zł, w tym 4.000 000 zł na Pogoń Szczecin S.A., w roku 2015 kwota przeznaczona na ten cel wynosiła 4 650 000 zł, z czego 4 000 000 zł na Pogoń Szczecin S.A.

Istotny udział w finansowaniu sportu w województwie, w tym w najsilniejszym ośrodku – Szczecinie ma samorząd województwa. W 2014 roku była to kwota 3 356 400 zł, z czego 2 856 000 zł to dotacje dla stowarzyszeń, 72 500 zł na stypendia sportowe, 120 400 zł na współorganizację imprez, na projekt Multisport Zachodniopomorskiej Federacji Sportu – 200 000 zł, na projekt Mały Mistrz – 101 000 zł oraz 6 500 zł na nagrody finansowe. W roku 2015 była to kwota wyższa, bo 4 023 813 zł. Z kwoty tej stowarzyszenia otrzymały 3 736 000 zł, na współorganizację imprez wydano 117 313 zł, na stypendia sportowe – 63 000 zł, na projekt Multisport (wersja poza Szczecin) – 80 000 zł, na nagrody finansowe – 27 500 zł. Około połowa tych kwot zasilila sport szczeciński.

11.2 DZIAŁALNOŚĆ STOWARZYSZEŃ KULTURY FIZYCZNEJ

W sferze kultury fizycznej działa wiele podmiotów realizujących zadania z zakresu sportu, rekreacji oraz rehabilitacji ruchowej. Ich działalność skierowana jest do różnych środowisk oraz grup wiekowych. Podstawową jednostką organizacyjną realizującą zadania w zakresie kultury fizycznej są kluby sportowe, tworzone w formie stowarzyszeń kultury fizycznej bądź spółek akcyjnych.

ORGANIZACJE SPORTOWE 2015 r.

- stowarzyszenia kultury fizycznej (kluby sportowe) 273
- związki sportowe 26
- uczniowskie kluby sportowe 108
- sportowe spółki akcyjne 3
- razem 410

W ramach sportu kwalifikowanego wyróżnić należy sport młodzieżowy, gdzie główny nacisk kładzie się na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo. Corocznie młodzież objęta szkoleniem prowadzonym przez kluby sportowe bierze udział w rywalizacji sportowej prowadzonej i dofinansowywanej przez Ministerstwo Sportu i Turystyki (w ramach „Systemu Sportu Młodzieżowego”). Zawodnicy zrzeszeni w klubach sportowych biorą udział najpierw w eliminacjach wojewódzkich, międzywojewódzkich, a następnie, walczą o medale i najlepsze wyniki sportowe we współzawodnictwie ogólnopolskim w różnych grupach wiekowych. W ogólnopolskim współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży w 2015 r. w ramach „Systemu Sportu Młodzieżowego” miasto Szczecin uplasowało się na 9 miejscu wśród powiatów, podobnie jak rok wcześniej. Wśród szczecińskich klubów sportowych w 2015 r. najwyższe pozycje zajęły: Międzyszkolny Klub Sportowy „Kusy”, Miejski Klub Pływacki, Bokserski Klub Sportowy „Skorpion”, SEJK Pogoń Szczecin, Bokserski Klub Sportowy Olimp, Uczniowski Klub Sportowy „Błękitna”, Klub Sportowy „Wiskord”, Akademicki Związek Sportowy Szczecin. Nasze Miasto było reprezentowane na najważniejszych zawodach sportowych osób niepełnosprawnych: Mistrzostwach Polski, Europy i Świata. Reprezentanci Szczecina godnie reprezentowali Miasto, zdobywając liczne medale i tytuły najlepszych zawodników poszczególnych imprez. Większość zadań realizowana była na zlecenie Miasta przez Klub Sportowy Inwalidów START Szczecin, Szczeciński Klub Sportowy Głuchych KORONA oraz UKS Wiosło i UKS Iskierka. Największą ofertę zajęć sportowych na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych realizował KSI „Start”. Najliczniejszy Klub realizujący zadania z zakresu dyscyplin paraolimpijskich liczy około 300 członków, którymi opiekuje się i szkoli 13-osobowa kadra instruktorska. Zawodnicy klubów wzięli udział

w ponad 120 imprezach krajowych i zagranicznych. W minionych dwóch latach zostały zorganizowane w Szczecinie duże imprezy sportowe o zasięgu międzynarodowym głównie w sportach paraolimpijskich:

- Zimowe i Letnie Mistrzostwa Polski w Pływaniu Osób Niepełnosprawnych,
- Puchar Świata w Strzelectwie Sportowym,
- Mityngi Lekkoatletyczne Osób Niepełnosprawnych.

Szczecińskie kluby sportowe prowadzą swoją działalność przede wszystkim w oparciu o obiekty udostępniane przez Miejski Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji (należące do Gminy Miasto Szczecin) oraz obiekty dzierżawione. Środowisko akademickie swoją działalność sportową realizuje w oparciu o Akademicki Związek Sportowy, ukierunkowany m.in. na upowszechnianie kultury fizycznej i turystyki oraz rozwijanie sportu wyczynowego w środowisku akademickim. AZS organizuje Ligi Międzyuczelniane (17 sekcji), Uniwersjady Lat Pierwszych (w dziewięciu dyscyplinach) oraz realizuje Program Rozwoju Sportu Akademickiego. AZS

Organizacja Środowiskowa w Szczecinie zrzesza ponad 2 200 członków uprawiających sport i rekreacji rekrutujących się z młodzieży szkół średnich oraz studentów szkół wyższych miasta Szczecin i województwa zachodniopomorskiego. AZS posiada 17 sekcji sportowych. Jednostkami organizacyjnymi AZS w Szczecinie są: kluby uczelniane (Akademii Morskiej, Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego, Uniwersytetu Szczecińskiego i Szczecińskiej Szkoły Wyższej „Collegium Balticum”), których działalność to przede wszystkim uczelniany sport masowy – udział w różnego rodzaju imprezach i studenckich rozgrywkach sportowych oraz kluby środowiskowe i sekcje wyczynowe, których działalność skupia się przede wszystkim na sporcie wyczynowym (Jacht Klub AZS, Akademicki Klub Karate „Szogun” oraz środowiskowa sekcja wioślarska). AZS swoją działalność prowadzi na bazie obiektów sportowych wyższych uczelni oraz SDS.

11.3 REKREACJA I SPORT AMATORSKI

Coraz większego znaczenia w dziedzinie upowszechniania sportu i kultury fizycznej nabierają Uczniowskie Kluby Sportowe (UKS). UKS-y są stowarzyszeniami środowiskowymi działającymi w szkołach i zrzeszającymi uczniów, rodziców, nauczycieli i sympatyków na rzecz upowszechniania kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży. System uczniowskich klubów sportowych ma na celu wspomaganie realizacji szkolnego programu wychowania fizycznego, zachęcenie i zaangażowanie młodych ludzi do różnych form aktywności fizycznej, a także rozwój szczególnie uzdolnionych sportowo. Kluby te, o ile są członkami związków sportowych w określonej dyscyplinie, posiadają wszelkie uprawnienia i obowiązki klubów sportowych uczestniczących we współzawodnictwie sportowym. Realizując swoje zadania, UKS-y współpracują ściśle z klubami sportowymi, władzami samorządowymi i sportowymi. Na terenie Szczecina wg stanu na koniec 2015 r. zarejestrowanych było 108 uczniowskich klubów sportowych. Działalność w zakresie uprawiania sportu amatorskiego, oprócz klubów sportowych i uczniowskich klubów sportowych, prowadzona jest w osiedlowych klubach sportowych (OKS) działających w miejscu zamieszkania i skupiających społeczność lokalną osiedla. Zorganizowana działalność rekreacyjna realizowana jest głównie poprzez posiadające osobowość prawną ogniska zrzeszone w Zachodniopomorskim Związku Towarzystw Krzewienia Kultury Fizycznej. ZZ TKKF skupia ogółem 32 ogniska (w tym 9 z terenu Szczecina), a jego celem jest upowszechnianie wszelkiego rodzaju form rekreacji ruchowej i profilaktyki zdrowotnej w różnych grupach wiekowych, jak również propagowanie i rozwijanie masowego, aktywnego wypoczynku. Działalność ognisk obejmuje m.in.: organizowanie różnego rodzaju imprez rekreacyjnych (festyny, zawody biegowe, mecze itp.), regularne zajęcia ruchowe (fitness, gimnastyka korekcyjna, itp.) oraz kursy i szkolenia (dla animatorów, instruktorów i menedżerów sportu oraz wolontariuszy). Wyrazem rozwoju sportu masowego (rekreacyjnego) są dynamicznie działające na terenie Szczecina ligi amatorskie zarówno w grach zespołowych jak i indywidualnych. Najdłuższą tradycją może pochwalić się Szczecińska Amatorska Liga Piłki Siatkowej (SALPS) – w 1994 roku wystartowała pierwsza edycja,

w której uczestniczyło 6 zespołów kobiecych i 17 męskich, obecnie gra ponad 60 drużyn. Najbardziej popularne są jednak rozgrywki piłkarskie. W Halowej Amatorskiej Lidze Piłkarskiej (HALP) uczestniczy blisko 100 drużyn, w dużej części drużyny biorą także udział w rozgrywkach Szczecińskiej Ligi Szóstek (SLS). Wszystkie mecze HALP i SLS rozgrywane są na obiektach przy ul. Tenisowej. Konkurencją dla HALP jest m. in. Szczecińska Liga Piłki Nożnej Netto licząca ponad 500 osób, która od dwóch sezonów funkcjonuje na boisku ze sztuczną trawą przy ul. Witkiewicza. Swoje rozgrywki mają także koszykarze. Miejska Liga Basketu rozgrywa mecze w hali w Podjuchach. Frekwencją MLB nie dorównuje wprawdzie ani piłkarskiemu HALP, ani siatkarskiej SALPS, ale na uwagę zasługuje profesjonalna obsługa ligi. W grach indywidualnych działa Szczecińska Liga Squasha, która powstała w 2009 roku. Rozgrywki odbywają się na obiektach Squash Club Pilchowo, oraz ligi tenisowe: działająca od 2009 r. Amatorska Liga Tenisa Ziemnego (rozgrywana na kortach przy ul. Miodowej). W 2015 roku ruszyła również Amatorska Liga Tenisa (rozgrywana na kortach przy ul. Tenisowej).

11.4 OSIĄGNIĘCIA SPORTOWE, OSIĄGNIĘCIA INDYWIDUALNE

Tabela nr 1.

NAJLEPSZE WYNIKI SZCZECIŃSKICH SPORTOWCÓW W 2014 ROKU:					
SPORT OLIMPIJSKI					
LP	IMIĘ I NAZWISKO	DYSCYPLINA	KLUB	OSIĄGNIĘCIA	KATEGORIA WIEKOWA
1	Małgorzata Wojtyra	kolarstwo	GK BOGO Szczecin	IV MŚ drużyna	senior
2	Tadeusz Kubiak	żeglarstwo	SEJK Pogoń Szczecin	VI MŚ	senior
3	Maciej Bielecki	kolarstwo	GK Piast Szczecin	VII MŚ drużyna	senior
4	Konrad Kuchta	wioślarstwo	AZS Szczecin	VII MŚ drużyna	młodzieżowiec
5	Damian Zieliński	kolarstwo	GK Piast Szczecin	II ME	senior
6	Marta Pihan- Kulesza	gimnastyka sportowa	MKS Kusy Szczecin	IV ME	senior
7	Natalia Hollińska	boks	BKS Skorpion	V ME	senior
8	Piotr Licznarski	wioślarstwo	AZS Szczecin	V ME drużyna	senior
9	Piotr Lisek	lekka atletyka	OSOT Szczecin	VI ME	senior
10	Dorota Strąg	siatkówka plażowa	UKS Osiemnaśka	II ME	młodzieżowiec
11	Martyna Długosz	szermierka	MKS Kusy Szczecin	II ME drużynowo	młodzieżowiec
12	Patrycja Kiwak	boks	BKS Skorpion	III ME	junior
13	Maciej Kuświk	pływanie	MKP Szczecin	VII ME	junior
14	Filip Foryś	boks	BKS Skorpion	V ME	junior młodszy

Tabela nr 2.

SPORT PARAOLIMPIJSKI					
LP	IMIĘ I NAZWISKO	DYSCYPLINA	KLUB	OSIĄGNIĘCIA	KATEGORIA WIEKOWA
1	Rafał Wilk	kolarstwo	KSI Start	I MŚ	senior
2	Arkadiusz Skrzypiński	kolarstwo	KSI Start	III MŚ	senior
3	Michał Gadowski	wioślarstwo	KSI Start	VII MŚ	senior
4	Jolanta Pawlak	wioślarstwo	KSI Start	VII MŚ	senior
5	Tadeusz Krzysztof Sondej	strzelectwo sportowe	KSI Start	VIII MŚ	senior
6	Paulina Woźniak	pływanie	KSI Start	III ME	senior
7	Patryk Karliński	pływanie	KSI Start	III ME	senior
8	Piotr Mejsner	pływanie	KSI Start	VII ME	senior

Tabela nr 3.

NAJLEPSZE WYNIKI SZCZECIŃSKICH SPORTOWCÓW W 2015 ROKU:

SPORT OLIMPIJSKI					
LP	IMIĘ I NAZWISKO	DYSCYPLINA	KLUB	OSIĄGNIĘCIA	KATEGORIA WIEKOWA
1	Piotr Lisek	lekka atletyka	OSOT Szczecin	III MŚ	senior
	Agnieszka Skrzypulec	żeglarstwo	SEJK Pogoń Szczecin	VI MŚ	senior
2	Kacper Ziemiński	żeglarstwo	SEJK Pogoń Szczecin	VIII MŚ	senior
3	Joanna Gadzina	piłka ręczna	SPR Pogoń Szczecin	IV MŚ drużyna	senior
4	Małgorzata Stasiak	piłka ręczna	SPR Pogoń Szczecin	IV MŚ drużyna	senior
5	Kamil Kuczyński	kolarstwo	GK Piast Szczecin	VII MŚ drużyna	senior
6	Martyna Długosz	szermierka	MKS Kusy Szczecin	III MŚ	młodzieżowiec
7	Patrycja Kiwak	boks	BKS Skorpion	III MŚ	junior
8	Mateusz Miłek	kolarstwo	GK Piast Szczecin	III MŚ drużyna	junior
9	Rafał Staszak	wioślarstwo	AZS Szczecin	V MŚ drużyna	junior
10	Marek Jaskółka	triathlon	KS Biuro Podróży AS	I ME na długim dystansie	senior
11	Damian Zieliński	kolarstwo	GK Piast Szczecin	III ME	senior
12	Patryk Piotr Adamczyk	pływanie	MKP Szczecin	IV Igrzyska Europejskie	senior
13	Paweł Sendyk	pływanie	MKP Szczecin	IV Igrzyska Europejskie	senior
14	Małgorzata Wojtyra	kolarstwo	GK Planet X-Bogo Szczecin	V ME	senior
15	Marta Pihan Kulesza	gimnastyka sportowa	MKS Kusy Szczecin	V ME	senior
16	Sebastian Wiktorzak	boks	BKS Olimp Szczecin	III ME	młodzieżowiec
17	Karol Kowal	boks	BKS Skorpion	V ME	młodzieżowiec
18	Zbigniew Murawski	lekka atletyka	Klub Biegacza Maratończyk Team	I ME	weteran

SPORT PARAOLIMPIJSKI					
LP	IMIĘ I NAZWISKO	DYSCYPLINA	KLUB	OSIĄGNIĘCIA	KATEGORIA WIEKOWA
1	Paulina Woźniak	pływanie	KSI Start	IV MŚ	senior
2	Arkadiusz Skrzypiński	kolarstwo handbike	KSI Start	IV MŚ	senior
3	Zbigniew Wandachowicz	kolarstwo handbike	KSI Start	VII MŚ	senior
4	Michał Gadowski	wioślarstwo	KSI Start	VII MŚ drużyna	senior
5	Jolanta Majka Pawlak	wioślarstwo	KSI Start	VII MŚ drużyna	senior
6	Patryk Chojnowski	tenis stołowy	KSI Start	I ME	senior
7	Piotr Mejsner	pływanie	KSI Start	II IWAS Games	senior
8	Tomasz Labocha	siatkówka na siedząco	KSI Start	VI ME drużyna	senior
9	Michał Kaczmarek	siatkówka na siedząco	KSI Start	VI ME drużyna	senior
10	Andrzej Małecki	siatkówka na siedząco	KSI Start	VI ME drużyna	senior

Ponadto sportowcy ze Szczecina zdobyli ponad 120 tytułów Mistrzów Polski w różnych grupach sportów i dyscyplin.

OSIĄGNIĘCIA ZESPOŁOWE

W 2014 roku siatkarki Chemika Police w swoim debiutanckim sezonie w Orlen Lidze zajęły 1. miejsce i zdobyły tytuł Mistrzyń Polski.

Natomiast piłkarze Pogoni Szczecin zajęli 7. miejsce w tabeli T-Mobile Ekstraklasy, a po rundzie jesiennej sezonu 2014/2015 również są na 7. miejscu.

Flota Świnoujście utrzymała się w pierwszej lidze, zajmując 12. miejsce w tabeli. Niestety w kolejnym sezonie, z powodu kłopotów finansowych, zespół został wycofany z rozgrywek po 29 kolejkach.

Piłkarki nożne Olimpii Szczecin wygrały rozgrywki pierwszej ligi kobiet i wywalczyły awans do Ekstraligi. Po rundzie jesiennej sezonu 2014/2015 zajmowały 10 miejsce.

Doskonały sezon rozegrali zawodnicy Błękitnych Stargard Szczeciński, którzy rozgrywki drugiej ligi skończyli na bardzo dobrym 4. miejscu, dodatkowo dotarli aż do półfinału rozgrywek o Puchar Polski.

Szczypiorniści Pogoni Gaz System zakończyli rywalizację w Superlidze mężczyzn na 6. miejscu w tabeli.

Lepiej spisały się piłkarki ręczne Pogoni Baltica, które zdobyły 4. miejsce.

King Wilki Morskie odpadły w ćwierćfinale rozgrywek play-off pierwszej ligi, ale uzyskały licencję na grę w Tauron Basket Lidze w sezonie 2014/2015 i po 12 kolejkach zajmują 14. miejsce w tabeli.

Futsaliści Pogoni 04 Szczecin po raz kolejny udowodnili, że są czołową drużyną w kraju i wywalczyli bardzo dobre 2. miejsce.

Po sezonie 2013/2014 KS Morze Bałtyk Szczecin przekształciło się w KS Espadon Szczecin i pod tą nazwą wystartowało w rozgrywkach pierwszej ligi.

Tabela nr 4.

ZESPOŁY LIGOWE SEZON 2013/2014:			
LP	NAZWA KLUBU	DYSCYPLINA	WYNIKI 2013/2014
1	Pogoń Szczecin SA	p.nożna	Ekstraklasa, 7. miejsce
2	MKS Pogoń 04 Szczecin	futsal	Ekstraklasa futsalu, 2. miejsce
3	SPR Pogoń Baltica Szczecin	p. ręczna	Superliga kobiet, 4. miejsce
4	KS Gaz System Pogoń Handball Szczecin	p.ręczna	Superliga mężczyzn, 6. miejsce
5	KS Morze Bałtyk Szczecin	siatkówka	Druga liga, 5. miejsce
6	MKS Olimpia Szczecin	p.nożna	Awans do Ekstraligi
7	King Wilki Morskie Szczecin	koszykówka	Awans do Tauron Basket Ligi

W 2015 roku siatkarki Chemika Police potwierdziły swoją dominację i drugi raz z rzędu zdobyły tytuł Mistrzyń Polski. Dodatkowo wystąpiły one w rozgrywkach Final Four siatkarskiej Ligi Mistrzyń, gdzie uplasowały się na 4. miejscu. Turniej finałowy rozegrano w Hali widowiskowo-sportowej Azoty Arena.

Piłkarze Pogoni Szczecin skończyli sezon T-Mobile Ekstraklasy na 8. miejscu w tabeli.

Piłkarki nożne Olimpii Szczecin pewnie utrzymały się w Ekstralidze kobiet plasując się na 8. miejscu w ligowej tabeli.

Szczypiorniści Pogoni Handball Szczecin zajęli wysokie 4. miejsce i w nagrodę awansowali do europejskich pucharów. Niestety ich przygoda skończyła się na II rundzie pucharu EHF, w której szczeciński zespół musiał uznać wyższość Csurgoi KK.

Zawodniczki Pogoni Baltica Szczecin doskonale się spisały w europejskich pucharach, zdobywając główne trofeum w Challenge Cup. Również udział w Superlidze kobiet zakończył się dużym sukcesem. Piłkarki skończyły sezon na 3. miejscu.

Koszykarze King Wilków Morskich w swoim debiutanckim sezonie uplasowali się na 13. miejscu w tabeli Tauron Basket Ligi.

Futsaliści Pogoni 04 Szczecin po bardzo słabym sezonie spadli do pierwszej ligi. Jednak z powodu wycofania się innego zespołu z rozgrywek, w kolejnym sezonie szczecinianie ponownie mogli zagrać w najwyższej klasie rozgrywkowej.

KS Espadon Szczecin rywalizację w pierwszej lidze siatkówki zakończył na 8. miejscu.

Tabela nr 5.

ZESPOŁY LIGOWE SEZON 2014/2015:			
LP	NAZWA KLUBU	DYSCYPLINA	WYNIKI 2014/2015
1	Pogoń Szczecin SA	p.nożna	Ekstraklasa, 8. miejsce
2	MKS Pogoń 04 Szczecin	futsal	Ekstraklasa futsalu, 11. miejsce
3	SPR Pogoń Baltica Szczecin	p. ręczna	Superliga kobiet, 3. miejsce

4	KS Gaz System Pogoń Handball Szczecin	p.ręczna	Superliga mężczyzn, 4. miejsce
5	KS Espadon Szczecin	siatkówka	Pierwsza liga, 8. miejsce
6	MKS Olimpia Szczecin	p.nożna	Ekstraliga, 8. miejsce
7	King Wilki Morskie Szczecin	koszykówka	Tauron Basket Liga, 13. miejsce

11.5 BAZA SPORTOWO-REKREACYJNA

Jednym z podstawowych czynników decydującym o rozwoju sportu i rekreacji jest stan infrastruktury. Miejskimi obiektami zarządza Miejski Ośrodek Sportu, Rekreacji i Rehabilitacji (MOSRiR). Ośrodek udostępnia bazę sportową i rekreacyjną klubom i związkom sportowym, organizacjom kultury fizycznej, fundacjom, organizacjom sportowym i zawodowym, szkołom, uczelniom, zakładom pracy i osobom prywatnym.

Obecnie MOSRiR zarządza następującymi obiektami sportowymi:

- Stadion Miejski im. Floriana Krygiera, ul. Karłowicza 28: stadion wraz z kompleksem boisk treningowych, 16 138 miejsc na widowni,
- Hala Miejska, ul. Twardowskiego 12: hala wielofunkcyjna posiadająca dwa pełnowymiarowe boiska do gry w piłkę ręczną i koszykówkę z wyposażeniem i zapleczem, 730 miejsc, zaplecze hotelowe,
- Szczeciński Dom Sportu, ul. Wąska 16: zespół obiektów z zapleczem hotelowym, w tym m.in.: kryta pływalnia sportowa 50 m spełniająca wymogi do przeprowadzania zawodów pływackich i meczy piłki wodnej (Floating Arena), 1 760 miejsc na trybunach; kryta pływalnia sportowa 25 m, 416 stałych miejsc na trybunach; wielofunkcyjna hala sportowa, 744 miejsca na trybunach, wioślarski basen treningowy,
- Miejski Stadion Lekkoatletyczny, ul. Litewska 20: stadion wraz z zapleczem treningowym posiadający certyfikat PZLA do rozgrywania międzynarodowych zawodów lekkoatletycznych zgodnie z kryteriami IAAF, 1 638 miejsc na trybunach,
- Zespół Obiektów Sportowych „Tor Kolarski”, al. Wojska Polskiego 246: tor zadaszony, 400 m obwodu, widownia na 2 000 miejsc, służy głównie do popularyzacji kolarstwa torowego; hala sportowa z wyposażeniem, przeznaczona dla sztuk walk dalekowschodnich,
- Młodzieżowe Centrum Sportowe, ul. Narutowicza 17: hala wielofunkcyjna, w tym sala do gier zespołowych; sala gimnastyczna z wyposażeniem przeznaczona do gimnastyki sportowej; sala z wyposażeniem przystosowana do uprawiania szermierki,
- Stadion Młodzieżowy, ul. Tenisowa 38: stadion wielofunkcyjny przeznaczony do rozgrywek i treningów piłki nożnej oraz rozgrywania niektórych konkurencji lekkoatletycznych, 1 050 miejsc na trybunach; cztery korty tenisowe o nawierzchni z mączki ceglanej,
- Stadion Stal Stocznia, ul. Bandurskiego: stadion piłkarski z boiskami treningowymi, 2 500 miejsc, zaplecze socjalne,

- Kompleks Sportowo-Rekreacyjny ul. Nehringa 69: trzy boiska trawiaste, w tym największe z trybuną na 624 miejsca i sztucznym oświetleniem, dwa korty tenisowe asfaltowe, zaplecze socjalne,
- Boiska sportowe: ul. Witkiewicza, ul. Modra, Os. Kasztanowe, ul. Topolowa, ul. Stołczyńska, ul. Studzienna, ul. Wesoła, ul. Potulicka, ul. Pomarańczowa.

W 2012 roku z obiektów sportowych zarządzanych przez MOSRiR bezpłatnie korzystało 102, a w 2013 łącznie 99 uprawnionych podmiotów (kluby, stowarzyszenia sportowe, szkoły). Koszty bezpłatnego udostępniania obiektów wyniósł odpowiednio: 6 891,1 tys. zł w 2012 r. i 7 007,5 tys. zł w 2013 r. Wszystkie obiekty sportowe wykorzystywane są zgodnie ze swoimi funkcjami i przeznaczeniem, a sporadycznie udostępniane na inne imprezy np.: targi, koncerty, wystawy itp. Z analizy ogólnego stanu istniejącej, specjalistycznej bazy sportowej, wykorzystywanej dla potrzeb sportu wyczynowego (stadiony piłkarskie, stadiony lekkoatletyczne, tory kolarskie, baseny itp.) wynika, że wiele obiektów na skutek wieloletniej eksploatacji jest w znacznym stopniu zdekapitalizowanych i nie spełnia aktualnie obowiązujących standardów w zakresie rozwiązań funkcjonalno-technicznych, zarówno w stosunku do wymagań polskich, jak i międzynarodowych federacji sportu. Obecnie Szczecin dysponuje trzema obiektami specjalistycznymi klasy międzynarodowej. Pierwszym z nich jest Miejski Stadion

Lekkoatletyczny im. Wiesława Maniaka (1 628 miejsc), posiadający certyfikat drugiej klasy Międzynarodowego Stowarzyszenia Federacji Lekkoatletycznych (IAAF), uprawniający do prowadzenia na nim zawodów międzynarodowych do rangi młodzieżowych mistrzostw Europy włącznie. Drugim obiektem jest zadaszony basen olimpijski o długości 50 m w kompleksie Szczecińskiego Domu Sportu przy ul. Wąskiej (Floating Arena) spełniający wymogi do przeprowadzania zawodów pływackich i meczy piłki wodnej (1 760 miejsc na trybunach). Szczecińskie stadiony piłkarskie nie odpowiadają pod stawowym standardom, jakie powinny spełniać obiekty tego typu. Nie są one wyposażone w odpowiednie urządzenia sportowe, brakuje zespołów obiektów pomocniczych, właściwej nawierzchni, jak również odpowiedniej liczby miejsc dla widzów. Jedynym z liczbą miejsc na trybunach powyżej 3 000 jest Stadion Miejski im. Floriana Krygiera (16 138 miejsc). Obiekt objęty w całości systemem monitoringu posiada również elektroniczny system identyfikacji kibiców przyjezdnych, płyta główna jest podgrzewana i oświetlona.

W 2014 roku oddano do użytku Halę Widowiskowo – Sportową przy ul. Szafera (fot nr 1). Umożliwia ona organizację koncertów, widowisk, konferencji, targów, wystaw itp. Na widowni podczas imprez sportowych może zasiąść 5300 widzów, a podczas koncertów – 7 300. Hala to trzeci obiekt wysokiej klasy, który pozwala na rozgrywanie imprez sportowych najwyższej rangi krajowej i międzynarodowej we wszystkich dyscyplinach halowych. W skład obiektu wchodzi trzy budynki wraz z infrastrukturą zewnętrzną (boiskami, skate parkiem, placem zabaw, parkingiem). Ogółem kompleks zajmuje teren o powierzchni 102 tys. m².

Część sportowa obejmuje : klimatyzowaną halę główną o powierzchni boiska 1 760 m² z mobilnymi powierzchniami, salę rozgrzewkową o powierzchni 730 m², z możliwością podziału na dwie części. Ponadto w budynkach kompleksu znajdują się sale konferencyjne na 450 osób, sale fitness, siłownia oraz mała gastronomia.

Rozwinięta infrastruktura sportowa stanowi zaplecze dla młodych sportowców i umożliwia osiągnięcia najlepszych rezultatów, z pewnością może też przyczynić się do postępów w powstawaniu silnych zespołów sportowych i przyciągnąć rzesze kibiców. W mieście znajduje się 12 przystani wodnych. Większość szczecińskich obiektów wodnych wymaga dodatkowych nakładów w celu poprawy standardu infrastruktury. Dotyczy to budowy zaplecza technicznego (np. w celu przechowywania sprzętu pływającego), bazy noclegowej, sanitariatów oraz modernizacji nabrzeży. Wieloletnie zaniedbania w zakresie infrastruktury związanej z uprawianiem sportów i turystyki wodnej były w latach 2014-2015 wyraźnie nadrabiane (np. Centrum Żeglarskie – fot. nr 2), umożliwiając realizację wizji Szczecina jako centrum jachtingu i ośrodka sportów wodnych. Kąpieliska w mieście to pływalnie otwarte rekreacyjne, a ich powierzchnia i standard w dużym stopniu ograniczają możliwość wypoczynku i rekreacji. Obiekty do sportów zimowych spełniają wyłącznie rolę obiektów rekreacyjnych.

Poza obiektami sportowo-rekreacyjnymi działalność rekreacyjna może być realizowana również w oparciu o naturalne obszary wypoczynkowe (np. urządzenia sportowo-rekreacyjne na osiedlowych placach i w parkach – fot. nr 3), szlaki oraz ścieżki rowerowe.

W kompleksach leśnych w obrębie miasta znajduje się ok. 200 km pieszych znakowanych szlaków turystycznych. W Szczecinie istnieje ok. 200 km dróg pieszo-rowerowych oznakowanych, ok. 95,7 km ścieżek rowerowych oznakowanych i ok. 37 km szlaków rowerowo-pieszych w lasach komunalnych. Długość ścieżek systematycznie wzrasta przy okazji przeprowadzania modernizacji i przebudowy ciągów komunikacyjnych na terenie miasta.

11.6 IMPREZY SPORTOWE

Lata 2014-2015 obfitowały w liczne wydarzenia sportowe o zasięgu międzynarodowym, ogólnopolskim, jak i lokalnym, reprezentujące różne dyscypliny sportowe. Najważniejsze imprezy sportowe organizowane w Szczecinie w latach 2014-2015 to:

- Mistrzostwa Świata Dzieci, Kadetów i Juniorów w Karate WUKF 2014 r. z udziałem 1300 zawodników,
- Gala Konfrontacja Sztuk Walki – 2014, impreza sportowa z udziałem wielu czołowych zawodników specjalizujących się w mieszanych sztukach walki (MMA),
- X Nocny Mityng Skoku o Tyczce – 2014; impreza z udziałem czołowych tyczkarzy z Polski i Europy,
- Puchar Świata w Strzelectwie Sportowym Osób Niepełnosprawnych – kwiecień 2014 i 2015,
- Szczeciński Rajd Magnolii – 2014 i 2015 (ok. 1 000 widzów): 34 i 35 edycja zawodów samochodowych KJS z udziałem 80 załóg automobilklubów z całej Polski,
- Międzynarodowy Turniej Wiosny w Gimnastyce Artystycznej - 2014 i 2015: 39 i 40 edycja turnieju z udziałem ekip z całego świata i wielu czołowych zawodniczek,
- 35 Szczeciński Półmaraton Gryfa - 2014, 36 PKO Półmaraton Szczecin – 2015: kolejne edycje biegu na dystansie 21,097 km z udziałem kilku tysięcy biegaczy z kraju i świata,
- Międzynarodowy Turniej Tenisa Ziemnego Mężczyzn ATP „PEKAO SZCZECIN OPEN” – wrzesień 2014 i 2015 (ok. 6 000 widzów): rozgrywany corocznie męski turniej tenisowy należący do cyklu ATP Challenger Series,
- Rajd Samochodowy Baja Poland – 2014 i 2015, rajd jest rundą kandydacką Pucharu Świata FIA w Rajdach Terenowych,
- Międzynarodowy Memoriał Kusocińskiego, 2014 i 2015, (ok. 4 000 widzów): 60 i 61 edycja, impreza z udziałem najlepszych lekkoatletów,
- 1. PZU Maraton Szczeciński – wrzesień 2015,
- Otwarte Mistrzostwa Polski w pływaniu Osób Niepełnosprawnych z udziałem ekip zagranicznych (z udziałem 30 państw) – grudzień 2015.

11.7 EDUKACJA SPORTOWA DZIECI I MŁODZIEŻY

Edukacja sportowa dzieci i młodzieży w szczecińskich szkołach odbywa się w oparciu o następujące formy:

- **zajęcia wychowania fizycznego** realizowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji i Sportu w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych. Zajęcia sportowe w szkołach podstawowych klasach IV-VI i gimnazjach odbywają się w wymiarze 4 godzin lekcyjnych tygodniowo, a w szkołach ponadgimnazjalnych w wymiarze 3 godzin tygodniowo. W szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych, w ramach tygodniowego wymiaru godzin, dwie godziny obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego mogą być realizowane, jako zajęcia lekcyjne, pozalekcyjne lub pozaszkolne. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dopuszczalnych form realizacji dwóch godzin obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego, zajęcia mogą być realizowane w formie: zajęć sportowych, rekreacyjno-zdrowotnych, tanecznych lub aktywnych form turystyki.
- **szkolenie sportowe** dzieci i młodzieży o szczególnych uzdolnieniach sportowych oraz odpowiednich warunkach zdrowotnych. Szkolenie sportowe odbywa się w oddziałach sportowych i oddziałach mistrzostwa sportowego zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa

sportowego. W oddziałach sportowych, szkołach sportowych oraz szkołach mistrzostwa sportowego, realizuje się następujące etapy szkolenia sportowego:

- ukierunkowany w klasach IV–VI szkoły podstawowej i wszystkich klasach gimnazjum, mający na celu ujawnienie predyspozycji i uzdolnień kwalifikujących uczniów do szkolenia w określonej dyscyplinie;
- specjalistyczny realizowany w szkołach ponadgimnazjalnych.

W sportach: pływanie, gimnastyka artystyczna, gimnastyka sportowa i tenis stołowy, ukierunkowany etap szkolenia sportowego realizowany jest od klasy I szkoły podstawowej, a specjalistyczny – od klasy I gimnazjum.

Systemowe rozwiązania w zakresie szkolenia sportowego realizowane są w ścisłej współpracy ze związkami i klubami sportowymi w oparciu o opracowane dla poszczególnych dyscyplin programy szkolenia sportowego.

W roku szkolnym 2014/2015 szkolenie sportowe mające na celu ujawnienie predyspozycji i uzdolnień kwalifikujących uczniów do szkolenia w określonej dyscyplinie sportu prowadzone jest dla 4312 uczniów (1875 dziewcząt i 2437 chłopców), w tym szkoleniem ukierunkowanym objętych jest 3884 uczniów a specjalistycznym 428 uczniów (109 uczniów w ramach oddziałów mistrzostwa sportowego). Szkolenie odbywa się w 21 szkołach podstawowych, 13 gimnazjach oraz 3 Szkołach Ponadgimnazjalnych, w tym w Szkole Mistrzostwa Sportowego w dyscyplinach pływanie i boks.

Natomiast w roku szkolnym 2015/2016 prowadzone jest dla 4423 uczniów (1957 dz. i 2466 chł.), w tym szkoleniem ukierunkowanym objęto 4001 uczniów, a specjalistycznym 422 uczniów (127 w oddziałach mistrzostwa sportowego). Szkolenie sportowe prowadzone jest w 24 Szkołach Podstawowych, 13 Gimnazjach, w tym jednym mistrzostwa sportowego oraz 3 Szkołach Ponadgimnazjalnych, w tym w Szkole Mistrzostwa Sportowego w dyscyplinach pływanie i boks.

Szkolenie realizowane jest w następujących dyscyplinach sportu: *gimnastyka sportowa i artystyczna, piłka ręczna dziewcząt i chłopców, piłka nożna dziewcząt i chłopców, piłka siatkowa dziewcząt i chłopców, piłka koszykowa dziewcząt i chłopców oraz szermierka, lekka atletyka, tenis stołowy, triathlon, kolarstwo a także w sportach wodnych pływanie, piłka wodna, żeglarstwo i kajakerstwo.*

W ramach wspierania rozwoju oddziałów sportowych Wydział Oświaty rokrocznie finansuje dodatkowe godziny na organizację szkolenia sportowego. W roku szkolnym 2014/2015 w wymiarze 2175 godzin tygodniowo, wydając 6 220 500zł rocznie, w tym 4 979 047zł pozyskanej subwencji oświatowej, zaś na rok szkolny 2015/2016 zaplanowano 2250 godzin tygodniowo, a wydatki na poziomie 6 469 320zł, w tym subwencji oświatowej 4 981 144zł. Dodatkowo oddziały sportowe uzyskują środki na zakup sprzętu i wyposażenia sportowego, wyjazdy na zgrupowania i obozy sportowe, udział w rozgrywkach, turniejach i regatách. Natomiast uczniowie uzyskujący sukcesy sportowe mają możliwość otrzymania dodatkowych godzin lekcyjnych w ramach „Miejskiego programu pracy z uczniem zdolnym”.

Szkolne współzawodnictwo sportowe dzieci i młodzieży, jest uzupełnieniem systemu szkolenia sportowego, realizowane przez Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Szczecinie w oparciu o kalendarz imprez Wojewódzkiego Szkolnego Związku Sportowego. Rozgrywki i zawody sportowe organizowane są dla uczniów szkół podstawowych w ramach Igrzysk Młodzieży Szkolnej, dla uczniów szkół gimnazjalnych w ramach Gimnazjad oraz dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, jako Licealiada. Wszystkie zawody są przeprowadzane w kategorii dziewcząt i chłopców. Najlepsze zespoły i zwycięzcy w konkurencjach indywidualnych i zespołowych reprezentują Miasto Szczecin w dalszych rozgrywkach wojewódzkich i regionalnych oraz ogólnopolskich. Ośrodek organizuje również życie sportowe szczecińskich szkół, przeprowadzając zawody sportowe dla szczecińskich szkół o zasięgu miejskim pod nazwą „Szczecińska Liga z klasą” wyłaniając najlepsze zespoły w dyscyplinach i zawodach sportowych nieujętych w imprezach Wojewódzkiego Szkolnego Związku Sportowego. Dla obu cykli imprez prowadzona jest klasyfikacja szkół na poszczególnych poziomach. Zsumowanie punktów w obu klasyfikacjach daje ostateczne wyniki współzawodnictwa szczecińskich szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

W zawodach MOS-u w roku 2014 uczestniczyło 45 szkół podstawowych, 35 gimnazjów oraz 31 szkół ponadgimnazjalnych w kategorii dziewcząt i chłopców. Przeprowadzono 79 imprez dla ponad 14116 uczniów reprezentujących 111 szczecińskich szkół. Natomiast w zawodach MOS-u w roku 2015 uczestniczyło 41 szkół podstawowych, 35 gimnazjów oraz 32 szkoły ponadgimnazjalne w kategorii dziewcząt i w kategorii chłopców. Zorganizowano łącznie 88 imprez dla 13475 uczniów reprezentujących 108 szczecińskich szkół w rywalizacji sportowej m.in. w grach zespołowych (p. nożna, koszykowa, siatkowa, ręczna, unihokej), zawodach

lekkoatletycznych (sztafetowe biegi przełajowe, czwartki LA, Szkolna Liga LA), a także konkurencjach indywidualnych (tenis stołowy, badminton, ergometr wioślarski, pływanie, kajaki oraz szachy).

Zajęcia sportowo-rekreacyjne, adresowane do dzieci i młodzieży podejmowane przez Miasto Szczecin w ramach upowszechniania i popularyzowania sportu i rekreacji ruchowej, profilaktyki zdrowotnej, jak również rozwoju zainteresowań, jako zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne. Zajęcia sportowe odbywają się w ramach realizacji projektów edukacyjno-wychowawczych i programów: „Animator Sportu”, „Mały Mistrz”, „Powszechna Nauka Pływania”, „Tenis w szkole”, „Tenis na Orlikach”, „Aktywny Szczecin”.

Program „*Animator Środowiskowy*”, ma na celu popularyzację sportu i aktywnego wypoczynku w czasie wolnym poprzez organizację i prowadzenie systematycznych pozalekcyjnych i pozaszkolnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży, uczniów szczecińskich szkół na szkolnych obiektach sportowych typu „Osiedlowe Centra Sportu i Rekreacji”, „Moje Boisko Orlik 2012”, a także udostępnianie wymienionych obiektów sportowych mieszkańcom. Program „*Animator Środowiskowy*” finansowany jest ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz budżetu Wydziału Oświaty. W projekcie bierze udział 28 placówek oświatowych, w których zatrudnionych jest 50 animatorów (27,5 etatu), którzy w godzinach popołudniowych oraz w weekendy prowadzą zajęcia sportowo-rekreacyjne dla uczniów szczecińskich szkół oraz udostępniają obiekty mieszkańcom Szczecina. W skali roku odbywa się około 130 000 wejść jednostkowych na wszystkie obiekty, wytypowane do programu. Roczny koszt przedsięwzięcia to kwota 2 000 000 zł, na której wysokość składają się: płace animatorów i konserwatorów, koszty eksploatacji, w tym koszty mediów (największa część to - energia elektryczna), konserwacja i drobne naprawy oraz wyposażenie w sprzęt sportowy.

Projekt „*Mały Mistrz*”, ma na celu upowszechnianie sportu wśród dzieci klas I-VI szkół podstawowych, rozwój zainteresowań sportowych, uatrakcyjnienie zajęć wychowania fizycznego poprzez organizację zajęć sportowych, jako zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych. Wczesna identyfikacja talentów sportowych. W projekcie uczestniczy 960 uczniów, stanowiących 41 klas z 34 Szkół Podstawowych.

Program „*Powszechnej Nauki Pływania*”, to umożliwienie jak największej grupie dzieci klas I – IV szkół podstawowych nabycia umiejętności pływania, jako dodatkowej formy aktywności fizycznej, profilaktyka prozdrowotna. Programem w roku 2014 objęto 3800 uczniów, a w 2015 program ukończyło 4300 uczniów szczecińskich szkół i placówek oświatowych.

Program „*Tenis w szkole i tenis na Orlikach*”, jest propozycją adresowaną do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych poprzez stworzenie warunków do uprawiania tenisa ziemnego, jako formy aktywności ruchowej. Upowszechnianie tenisa i promowanie zdrowego stylu życia, zachęcenie jak największej liczby dzieci i młodzieży do uprawiania sportu, w tym tenisa. W roku 2014 programem zainteresowano 385 uczniów, natomiast w 2015 roku do programu przystąpiło 785 osób.

Projekt „*Aktywny Szczecin*”, ma na celu popularyzację sportu i rekreacji i stanowi cykl imprez oraz przedsięwzięć sportowo rekreacyjnych organizowanych we współpracy ze stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi (wsparcie finansowo-organizacyjne imprez popularyzujących aktywny wypoczynek i rekreację, np. Akademia Młodych Orłów, Mistrzostwa Szczecina dla przedszkolaków, upowszechnianie łyżwiarstwa). Projekt wprowadzony został w 2015 roku i wzięło w nim udział ponad 12200 uczestników.

Realizowany system kształcenia sportowego ma na celu odpowiednie przygotowanie dzieci i młodzieży do uprawiania sportu powszechnego ze szczególnym nastawieniem pozyskania talentów dla sportu kwalifikowanego. W okresie sprawozdawczym edukacją sportową objęto w roku 2014 ponad 153 570 osób a w roku 2015 ponad 166 140 osób.

Wysokość środków wydatkowanych na realizację zadań przez jednostki podległe Wydziałowi Oświaty z zakresu kultury fizycznej systematycznie ulega zwiększeniu i kształtuje się na poziomie 9 024 750 zł (w tym środki pozyskane 5 394 500zł) w roku 2014, do kwoty 9 487 760 zł (w tym środki pozyskane 5 369 790zł) w 2015 roku.

Rozdział 12

OŚWIATA I WYCHOWANIE

12.1. ORGANIZACJA SZKÓŁ I PLACÓWEK OŚWIATOWYCH

12.1.1. PRZEDSZKOLA

Podstawowym celem wychowania przedszkolnego jest zapewnienie dzieciom opieki, wspomaganie indywidualnego rozwoju oraz realizacja podstawy programowej. Wychowanie przedszkolne może być realizowane w różnych formach: w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i/lub w innych formach wychowania przedszkolnego. Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2015 r. poz. 2156) edukacja przedszkolna do roku szkolnego 2014/2015 obejmowała dzieci od 3 do 6 lat, a od roku szkolnego 2015/2016 – dzieci od 3 do 5 lat.

W roku szkolnym 2014/2015 opieką przedszkolną objętych było łącznie **13 720** dzieci w wieku **od 3 do 6 lat**, natomiast w roku szkolnym 2015/2016 do szczecińskich przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i punktów przedszkolnych przyjęto **11 493** dzieci w wieku **od 3 do 6 lat***.

Tabela 1.

PRZEDSZKOLA DZIAŁAJĄCE W SZCZECINIE W ROKU SZKOLNYM 2014/2015 ORAZ 2015/2016				
RODZAJE PLACÓWEK	ROK SZKOLNY 2014/2015		ROK SZKOLNY 2015/2016	
	LICZBA PRZEDSZKOLI	LICZBA DZIECI	LICZBA PRZEDSZKOLI	LICZBA DZIECI
przedszkola publiczne prowadzone przez Gminę Miasto Szczecin	51 oraz 6 filii	7 157	51 oraz 6 filii	7 171
publiczne przedszkola specjalne prowadzone przez Gminę Miasto Szczecin (w tym przedszkole publiczne wchodzące w skład specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego)	2	36	2	32
oddziały przedszkolne dla 3-latków i 4-latków w szkołach podstawowych	5	272	5	246
oddziały przedszkolne dla 5-latków i 6-latków* w szkołach podstawowych	41	2 702	39	1 721
przedszkola niepubliczne (dotowane przez Gminę Miasto Szczecin)	30	2 603	37	1 697
niepubliczne punkty przedszkolne (dotowane przez Gminę Miasto Szczecin)	26	696	22	367
oddziały przedszkolne dla 5-latków i 6-latków w niepublicznych szkołach podstawowych	11	254	12	259
Razem	166 oraz 6 filii	13 720	168 oraz 6 filii	11 493

*w roku szkolnym 2015/2016 uwzględniono także dzieci 6-letnie, którym odroczone spełnianie obowiązku szkolnego

Źródło: System Informacji Oświatowej

Z uwagi na rosnące wśród rodziców zainteresowanie różnego rodzaju formami opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym edukacja przedszkolna stanowi jeden z podstawowych priorytetów Gminy Miasto Szczecin. Wychodząc naprzeciw potrzebom rodziców oraz w celu zapewnienia dzieciom w wieku przedszkolnym równych szans edukacyjnych, w latach 2014-2015 działały dodatkowe oddziały w 25 przedszkolach publicznych. Oferta edukacyjna w publicznych przedszkolach została także poszerzona o dodatkowe zajęcia finansowane przez Miasto Szczecin. W ramach miejskich programów jakościowych uruchomiony został projekt skierowany do przedszkolaków pn. „Ogrody wyobraźni”, który ma na celu stwarzanie warunków do indywidualizowania procesu edukacyjnego oraz poszerzenie oferty działań edukacyjnych prowadzonych przez przedszkola o zajęcia, które nie są dodatkowo opłacane przez rodziców. W roku szkolnym 2014/2015 przeznaczono na ten cel 2 880 godzin, a w kolejnym roku szkolnym – 2 889 godzin.

W 12 przedszkolach publicznych realizowane jest wczesne wspomaganie nauki języka obcego w ramach innowacji pedagogicznych równoległe z podstawą programową wychowania przedszkolnego. Projekt objął 1 575 dzieci w 63 oddziałach w roku szkolnym 2014/2015 oraz 1 800 dzieci w 72 oddziałach z językiem angielskim, niemieckim, włoskim, hiszpańskim i francuskim w roku 2015/2016. W trzech przedszkolach publicznych funkcjonują oddziały integracyjne, do których uczęszczają dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. We wszystkich przedszkolach publicznych dzieci korzystają

z pięciogodzinnej bezpłatnej podstawy programowej. Opłaty pobierane są jedynie za każdą godzinę korzystania dziecka ze świadczenia i usługi opiekuńczo-wychowawczej wykraczającej poza podstawę programową wychowania przedszkolnego. W związku z wprowadzeniem na terenie Miasta Szczecin programu „Szczecin Przyjazny Rodzinie”, opłata za świadczenia i usługi opiekuńczo-wychowawcze wykraczające poza bezpłatne nauczanie, wychowanie i opiekę ulega obniżeniu o 50% za drugie dziecko z danej rodziny, o 75% za trzecie dziecko z danej rodziny, o 100% za czwarte i każde następne dziecko z danej rodziny.

12.1.2. SZKOŁY PODSTAWOWE

W roku szkolnym 2014/2015 w Szczecinie funkcjonowało **67 szkół podstawowych** – 53 szkoły publiczne prowadzone przez Gminę Miasto Szczecin (w tym 42 szkoły ogólnodostępne, 10 szkół specjalnych oraz 1 dla dorosłych), 12 szkół niepublicznych oraz 2 szkoły publiczne prowadzone przez inny organ, do których uczęszczało łącznie **21 790 uczniów**. W roku szkolnym 2015/2016 liczba szkół podstawowych wzrosła o jedną placówkę publiczną (Sportową Szkołę Podstawową Nr 2 w Centrum Mistrzostwa Sportowego) i 7 niepublicznych szkół podstawowych dotowanych przez Gminę Miasto Szczecin. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2015 r. poz. 2156), od 1 września 2015 r. naukę w pierwszej klasie szkoły podstawowej rozpoczęły obowiązkowo dzieci 6-letnie, dlatego liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych wzrosła do **23 303**.

Tabela 2.

SZKOŁY PODSTAWOWE DZIAŁAJĄCE W SZCZECINIE W ROKU SZKOLNYM 2014/2015 ORAZ 2015/2016				
RODZAJE PLACÓWEK	ROK SZKOLNY 2014/2015		ROK SZKOLNY 2015/2016	
	LICZBA SZKÓŁ	LICZBA UCZNIÓW	LICZBA SZKÓŁ	LICZBA UCZNIÓW
szkoły podstawowe publiczne prowadzone przez Gminę Miasto Szczecin (ogólnodostępne, w tym Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I st.)	42	19 323	43	20 837
szkoły podstawowe specjalne prowadzone przez Gminę Miasto Szczecin	10	395	10	341
szkoły podstawowe dla dorosłych prowadzone przez Gminę Miasto Szczecin	1	0	1	0
niepubliczne szkoły podstawowe (dotowane przez Gminę Miasto Szczecin) w tym 2 publiczne szkoły podstawowe prowadzone przez inny organ	14	2 072	21	2 125
Razem	67	21 790	75	23 303

Źródło: System Informacji Oświatowej

Analiza wyników sprawdzianu umiejętności uczniów kończących naukę w sześcioletniej szkole podstawowej pozwala na sprawdzenie stopnia opanowania umiejętności przez uczniów kończących drugi etap edukacyjny w oparciu o krajowe standardy egzaminacyjne, tj. *zwięzły opis powszechnie oczekiwanych osiągnięć ucznia kończącego szkołę podstawową w zakresie pięciu umiejętności: czytanie, pisanie, rozmowienie, korzystanie z informacji oraz wykorzystywanie wiedzy w praktyce*. Ten sposób organizacji ogólnopolskiego sprawdzianu obowiązywał do końca roku szkolnego 2014/2015 („stara” formuła).

Do sprawdzianu w kwietniu 2014 r. zorganizowanego w oparciu o „stara” formułę przystąpiło w całym kraju 350 941 uczniów, z tego 14 776 z województwa zachodniopomorskiego, w tym 3 042 uczniów z Gminy Miasto Szczecin.

Tabela 3.

ŚREDNI WYNIK PUNKTOWY DLA SPRAWDZIANU UCZNIÓW SZCZECIŃSKICH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH	
MIASTO SZCZECIN	ŚREDNI WYNIK PUNKTOWY
województwo zachodniopomorskie	24,92
kraj	25,82

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

15 szkół (1 185 uczniów) uzyskało w przedziałach staninowych (*miara wyników stosowana w pomiarze dydaktycznym*) wynik wysoki, 22 szkoły (1 173 uczniów) wynik średni i 9 szkół (328 uczniów) wynik niski. Absolwenci szkół podstawowych najlepiej opanowali umiejętność czytania (82%) i korzystania z informacji (72%), najsłabiej opanowaną umiejętnością jest rozumowanie (61%).

W roku 2015 ogólnopolski sprawdzian został przeprowadzony po raz pierwszy według „nowej” formuły. Sprawdzian w klasie szóstej szkoły podstawowej w nowej formule składa się z dwóch części:

- 1) część pierwsza obejmuje zadania z języka polskiego i z matematyki,
- 2) część druga obejmuje zadania z języka obcego nowożytnego.

Do sprawdzianu w kwietniu 2015 r. zorganizowanego w oparciu o „nową” formułę przystąpiło w całym kraju 344 749 uczniów, z tego 14 393 z województwa zachodniopomorskiego, w tym 2 995 uczniów z Gminy Miasto Szczecin.

Tabela 4.

ŚREDNI WYNIK PROCENTOWY ZE SPRAWDZIANU 2015 UCZNIÓW SZCZECIŃSKICH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH NA TLE KRAJU, WOJEWÓDZTWA I OKRĘGU					
	CZĘŚĆ I	CZĘŚĆ I J. POLSKI	CZĘŚĆ I MATEMATYKA	CZĘŚĆ II J. ANGIELSKI	CZĘŚĆ II J. NIEMIECKI
KRAJ	67	73	61	78	70
okręg (3 województwa)	64,94	70,80	58,76	76,71	69,16
województwo zachodniopomorskie	64,95	71,21	58,35	76,67	69,28
Szczecin	70,54	75,74	65,04	82,62	82,57

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

W pierwszej części sprawdzianu obejmującej zadania z języka polskiego i matematyki 17 szkół (łącznie 1 434 uczniów) uzyskało wyniki plasujące się w obszarze wyników wysokich, 17 szkół (łącznie 847 uczniów) – w obszarze wyników średnich i 10 szkół (łącznie 415 uczniów) – w obszarze wyników niskich. W drugiej części sprawdzianu obejmującej zadania z języka obcego nowożytnego (język angielski) 17 szkół podstawowych (łącznie 1 186 uczniów) uzyskało wyniki plasujące się w obszarze wyników wysokich, 19 szkół (łącznie 960 uczniów) – w obszarze wyników średnich i 6 szkół (łącznie 184 uczniów) – w obszarze wyników niskich. W drugiej części sprawdzianu obejmującej zadania z języka obcego nowożytnego (język niemiecki) 10 szkół podstawowych (łącznie 286 uczniów) uzyskało wynik plasujący się w obszarze wyników wysokich, 3 szkoły – w obszarze wyników średnich i 1 szkoła (łącznie 2 uczniów) – w obszarze wyników niskich.

12.1.3. GIMNAZJA

W roku szkolnym 2014/2015 w Szczecinie funkcjonowały **62 gimnazja** – 48 publicznych prowadzonych przez Gminę Miasto Szczecin (w tym 37 gimnazjów ogólnodostępnych, 10 specjalnych oraz 1 dla dorosłych), 13 szkół niepublicznych oraz 1 gimnazjum publiczne prowadzone przez inny organ. Do gimnazjów uczęszczało łącznie 10 132 uczniów. W roku szkolnym 2015/2016 w 64 gimnazjach uczyło się łącznie 10 141 uczniów.

Tabela 5.

GIMNAZJA DZIAŁAJĄCE W SZCZECINIE W ROKU SZKOLNYM 2014/2015 ORAZ 2015/2016				
RODZAJE PLACÓWEK	ROK SZKOLNY 2014/2015		ROK SZKOLNY 2015/2016	
	LICZBA SZKÓŁ	LICZBA UCZNIÓW	LICZBA SZKÓŁ	LICZBA UCZNIÓW
gimnazja publiczne prowadzone przez Gminę Miasto Szczecin (ogólnodostępne)	37	8 767	37	8 666
gimnazja specjalne prowadzone przez Gminę Miasto Szczecin	10	340	10	365

gimnazja publiczne dla dorosłych	1	171	1	187
gimnazja niepubliczne (dotowane przez Gminę Miasto Szczecin), w tym 1 publiczne gimnazjum prowadzone przez inny organ	14	854	16	923
Razem	62	10 132	64	10 141

Źródło: System Informacji Oświatowej

Egzamin gimnazjalny sprawdza stopień opanowania umiejętności i wiadomości istotnych dla przedmiotów humanistycznych, matematyczno-przyrodniczych oraz dla języka obcego nowożytnego. W części humanistycznej gimnazjaliści rozwiązują odrębne zestawy zadań z języka polskiego oraz historii i wiedzy o społeczeństwie, a w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu matematyki oraz z przedmiotów przyrodniczych (biologia, chemia, fizyka i geografia). W trzeciej części egzaminu uczniowie rozwiązują zadania z języka obcego nowożytnego albo tylko na poziomie podstawowym albo na poziomie podstawowym i rozszerzonym.

Do egzaminu gimnazjalnego w kwietniu 2014 r. przystąpiło w całym kraju 371 915 uczniów, z tego 15 809 z województwa zachodniopomorskiego, w tym 3 240 uczniów z Gminy Miasto Szczecin.

Tabela 6.

OGÓLNE WYNIKI UCZNIÓW SZCZECIŃSKICH GIMNAZJÓW NA TLE KRAJU I WOJEWÓDZTWA – CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA ORAZ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA W SESJI EGZAMINACYJNEJ 2014				
	CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA (ŚREDNI WYNIK PROCENTOWY)		CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA (ŚREDNI WYNIK PROCENTOWY)	
	JĘZYK POLSKI	PRZEDMIOTY HUMANISTYCZNE	MATEMATYKA	PRZEDMIOTY PRZYRODNICZE
Miasto Szczecin	69,74	60,72	50,09	53,99
zachodniopomorskie	64,86	56,63	43,93	49,57
kraj	68	59	47	52

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

Tabela 7.

OGÓLNE WYNIKI UCZNIÓW SZCZECIŃSKICH GIMNAZJÓW NA TLE KRAJU I WOJEWÓDZTWA – CZĘŚĆ JĘZYKOWA W SESJI EGZAMINACYJNEJ 2014					
	CZĘŚĆ JĘZYKOWA ZAKRES PODSTAWOWY (ŚREDNI WYNIK PROCENTOWY)				
	JĘZYK ANGIELSKI	JĘZYK NIEMIECKI	JĘZYK HISZPAŃSKI	JĘZYK WŁOSKI	JĘZYK FRANCUSKI
Miasto Szczecin	74,51	58,19	84,81	72,45	77,32
zachodniopomorskie	64,66	53,10	85,29	72,45	77,32
kraj	67	54	66	57	70

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

Wyniki egzaminu pokazują, że gimnazjaliści opanowali umiejętności z poszczególnych zakresów na poziomie wyższym od średniego wyniku krajowego i województwa zachodniopomorskiego. W części egzaminu z zakresu języka polskiego 14 szkół (łącznie 1 354 uczniów) uzyskało w przedziałach staninowych (*miara wyników stosowana w pomiarze dydaktycznym*) wynik wysoki, 14 szkół (łącznie 995 uczniów) wynik średni i 15 szkół (łącznie 598 uczniów) wynik niski. W części egzaminu z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie 10 szkół (łącznie 1 004 uczniów) uzyskało w przedziałach staninowych wynik wysoki, 16 szkół (łącznie 1 221 uczniów) wynik średni i 17 szkół (łącznie 721 uczniów) wynik niski. W części egzaminu z zakresu matematyki 10 szkół (łącznie 1 107 uczniów) uzyskało w przedziałach staninowych wynik wysoki, 13 szkół (łącznie 881 uczniów) wynik średni i 20 szkół (łącznie 901 uczniów) wynik niski. W części egzaminu z zakresu przedmiotów przyrodniczych 11 szkół (łącznie 1 008 uczniów) uzyskało w przedziałach staninowych wynik wysoki, 13 szkół (łącznie 1 109 uczniów) wynik średni i 19 szkół (łącznie 824 uczniów) wynik niski.

Do egzaminu gimnazjalnego w kwietniu 2015 r. przystąpiło w całym kraju 359 520 uczniów, z tego 15 216 z województwa zachodniopomorskiego, w tym 3 180 uczniów z Gminy Miasto Szczecin.

Tabela 8.

OGÓLNE WYNIKI UCZNIÓW SZCZECIŃSKICH GIMNAZJÓW NA TLE KRAJU I WOJEWÓDZTWA – CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA ORAZ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA W SESJI EGZAMINACYJNEJ 2015				
	CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA (ŚREDNI WYNIK PROCENTOWY)		CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA (ŚREDNI WYNIK PROCENTOWY)	
	JĘZYK POLSKI	PRZEDMIOTY HUMANISTYCZNE	MATEMATYKA	PRZEDMIOTY PRZYRODNICZE
Miasto Szczecin	63,12	66,13	51,83	52,80
zachodniopomorskie	58,28	61,93	45,13	47,98
kraj	62	64	48	50

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

Tabela 9.

OGÓLNE WYNIKI UCZNIÓW SZCZECIŃSKICH GIMNAZJÓW NA TLE KRAJU I WOJEWÓDZTWA – CZĘŚĆ JĘZYKOWA W SESJI EGZAMINACYJNEJ 2015					
	CZĘŚĆ JĘZYKOWA ZAKRES PODSTAWOWY (ŚREDNI WYNIK PROCENTOWY)				
	JĘZYK ANGIELSKI	JĘZYK NIEMIECKI	JĘZYK HISZPAŃSKI	JĘZYK WŁOSKI	JĘZYK FRANCUSKI
Miasto Szczecin	74	62,14	82,26	86,14	75,78
zachodniopomorskie	65,69	56,76	71,92	86,65	75,78
kraj	67	57	74	69	58

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

Wyniki egzaminu pokazują, że gimnazjaliści opanowali umiejętności z poszczególnych zakresów na poziomie wyższym od średniego wyniku krajowego i województwa zachodniopomorskiego. W części egzaminu z zakresu języka polskiego 9 szkół (łącznie 1 037 uczniów) uzyskało w przedziałach staninowych (*miara wyników stosowana w pomiarze dydaktycznym*) wynik wysoki, 17 szkół (łącznie 1 149 uczniów) wynik średni i 11 szkół (łącznie 532 uczniów) wynik niski. W części egzaminu z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie 9 szkół (łącznie 927 uczniów) uzyskało w przedziałach staninowych wynik wysoki, 18 szkół (łącznie 1 351 uczniów) wynik średni i 10 szkół (łącznie 446 uczniów) wynik niski. W części egzaminu z zakresu matematyki 10 szkół (łącznie 964 uczniów) uzyskało w przedziałach staninowych wynik wysoki, 16 szkół (łącznie 1 301 uczniów) wynik średni i 11 szkół (łącznie 461 uczniów) wynik niski. W części egzaminu z zakresu przedmiotów przyrodniczych 10 szkół (łącznie 880 uczniów) uzyskało w przedziałach staninowych wynik wysoki, 18 szkół (łącznie 1 499 uczniów) wynik średni i 9 szkół (łącznie 347 uczniów) wynik niski. W części egzaminu z zakresu języka obcego nowożytnego – język angielski (poziom podstawowy) 17 szkół (łącznie 1 556 uczniów) uzyskało w przedziałach staninowych wynik wysoki, 15 szkół (łącznie 621 uczniów) wynik średni i 5 szkół (łącznie 138 uczniów) wynik niski. W części egzaminu z języka obcego nowożytnego – język niemiecki (poziom podstawowy) 18 szkół (łącznie 155 uczniów) uzyskało w przedziałach skali staninowej wynik wysoki, 11 szkół (łącznie 154 uczniów) wynik średni i 6 szkół (łącznie 51 uczniów) wynik niski.

12.1.4. SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2015 r. poz. 2156) szkoła ponadgimnazjalna realizuje zadania dydaktyczne na podbudowie programowej trzyletniego gimnazjum. Do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się następujące typy szkół: zasadnicze szkoły zawodowe, licea ogólnokształcące, technika, szkoły specjalne przysposabiające do pracy oraz szkoły policealne. W roku szkolnym 2014/2015 w Szczecinie funkcjonowało 130 różnych typów szkół ponadgimnazjalnych, w tym 65 publicznych prowadzonych przez Miasto Szczecin i 65 prowadzonych przez inny niż jednostka samorządu terytorialnego organ prowadzący. Do szkół ponadgimnazjalnych uczęszczało łącznie 21 408 uczniów i słuchaczy. W roku szkolnym 2015/2016 w 159 różnych typach szkół ponadgimnazjalnych uczy się łącznie 19 185 uczniów i słuchaczy.

Tabela 10.

SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE DZIAŁAJĄCE W SZCZECINIE W ROKU SZKOLNYM 2014/2015 ORAZ 2015/2016				
RODZAJE PLACÓWEK	ROK SZKOLNY 2014/2015		ROK SZKOLNY 2015/2016	
	LICZBA SZKÓŁ	LICZBA UCZNIÓW	LICZBA SZKÓŁ	LICZBA UCZNIÓW
SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE PUBLICZNE PROWADZONE PRZEZ MIASTO SZCZECIN				
licea ogólnokształcące	20	6 212	20	5 926
licea ogólnokształcące specjalne	2	62	2	56
licea dla dorosłych	3	141	3	106
Technika	14	4 803	12	4 637
technika uzupełniająca	1	0	0	0
technika uzupełniająca dla dorosłych	2	16	0	0
zasadnicze szkoły zawodowe	10	934	9	793
zasadnicze szkoły zawodowe specjalne	5	170	5	151
szkoły specjalne przysposabiające do pracy	2	84	2	66
szkoły policealne dla młodzieży	5	27	1	0
szkoły policealne dla dorosłych	1	0	1	0
razem	65	12 449	55	11 735
SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE PROWADZONE PRZEZ INNY NIŻ JEDNOSTKA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO ORGAN PROWADZĄCY				
licea ogólnokształcące	7	464	34	2 360
licea dla dorosłych	21	2 871		
technika	4	1 029	13	1 143
technika dla dorosłych	1	15		
technika uzupełniająca dla dorosłych	3	24	0	0
zasadnicze szkoły zawodowe	2	325	6	293
szkoły policealne	4	335	51	3 654
szkoły policealne dla dorosłych	23	3 896		
razem	65	8 959	104	7 450

Źródło: System Informacji Oświatowej

W 2014 r. odbyła się 10. edycja ogólnopolskiego egzaminu maturalnego opartego na bazie standardów egzaminacyjnych (*powszechnie obowiązującego opisu oczekiwanych osiągnięć absolwenta szkoły ponadgimnazjalnej*). Egzamin maturalny po raz ostatni odbył w się w liceach ogólnokształcących według „starej” formuły obowiązującej od 2005 r. Osoby przystępujące po raz pierwszy do egzaminu maturalnego, począwszy od roku 2010, zdawały obowiązkowo następujące egzaminy:

- w części pisemnej:
 - język polski (poziom podstawowy),
 - język obcy nowożytny - ten sam co w części ustnej,
 - język mniejszości narodowej - dla absolwentów szkół lub oddziałów z nauczaniem języka danej mniejszości,
 - matematyka (poziom podstawowy),
- w części ustnej:
 - język polski,
 - język obcy nowożytny, wybrany spośród: angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, rosyjskiego, włoskiego,
 - język mniejszości narodowej - dla absolwentów szkół lub oddziałów z nauczaniem języka danej mniejszości.

Egzamin maturalny uznawano za zdany, jeżeli zdający z każdego z obowiązkowych przedmiotów (zarówno w części ustnej, jak i pisemnej) uzyskał minimum 30% punktów możliwych do uzyskania.

Absolwent miał także prawo przystąpić w danym roku do egzaminu maturalnego z nie więcej niż sześciu przedmiotów dodatkowych, m.in. z biologii, chemii, fizyki i astronomii, historii, geografii, filozofii.

Tabela 11.

OGÓLNE WYNIKI UCZNIÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH Z EGZAMINU MATURALNEGO W SESJI EGZAMINACYJNEJ 2014				
	POZIOM PODSTAWOWY (ŚREDNI WYNIK PROCENTOWY)			
	JĘZYK POLSKI	MATEMATYKA	JĘZYK ANGIELSKI	JĘZYK NIEMIECKI
Miasto Szczecin	54,27	50,60	76,86	75,24
okręg	50,32	45,33	69,05	67,32
zachodniopomorskie	49,30	43,88	68,99	65,74
kraj	51	48	69	68
	ZDAWALNOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH OBOWIĄZKOWYCH EGZAMINÓW (ŚREDNI WYNIK PROCENTOWY)			
	JĘZYK POLSKI	MATEMATYKA	JĘZYK ANGIELSKI	JĘZYK NIEMIECKI
Miasto Szczecin	95,9	78,1	95,5	96,1
zachodniopomorskie	91,8	69,3	90,5	95
kraj	94	75	92	97

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

W roku 2015 egzamin maturalny w liceach ogólnokształcących został przeprowadzony po raz pierwszy według „nowej” formuły. W myśl nowych zasad przeprowadzania egzaminu maturalnego, absolwent szkoły ponadgimnazjalnej obowiązkowo przystępuje do **dwóch** egzaminów w części **ustnej** oraz **czterech** egzaminów w części **pisemnej**.

Obowiązkowe egzaminy w części ustnej:

- egzamin z języka polskiego (bez określania poziomu),
- egzamin z języka obcego nowożytnego (bez określania poziomu).

Obowiązkowe egzaminy w części pisemnej:

- egzamin z języka polskiego (na poziomie podstawowym),
- egzamin z matematyki (na poziomie podstawowym),
- egzamin z języka obcego nowożytnego (na poziomie podstawowym),
- egzamin z wybranego przedmiotu dodatkowego (obowiązkowo na poziomie rozszerzonym).

Aby zdać egzamin maturalny w „nowej” formule należało:

- uzyskać co najmniej 30% punktów z egzaminu z każdego przedmiotu obowiązkowego w części ustnej,
- uzyskać co najmniej 30% punktów z egzaminu z każdego przedmiotu obowiązkowego w części pisemnej,
- przystąpić do egzaminu z wybranego przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym w części pisemnej (dla tego przedmiotu nie jest określony próg zaliczenia).

W „nowej” formule absolwent szkoły ponadgimnazjalnej jest zobowiązany przystąpić do ustnego egzaminu z języka polskiego. Prezentację, która dotychczas obowiązywała na egzaminie maturalnym, zastąpiła wypowiedź ustna na określony temat. Zdający losuje zadanie egzaminacyjne zawierające tekst kultury (literacki, ikoniczny lub popularnonaukowy z zakresu wiedzy o języku) oraz odnoszące się do niego polecenie i ma za zadanie wygłosić wypowiedź monologową, a następnie uczestniczyć w związanej z tą wypowiedzią rozmowie z zespołem przedmiotowym.

W „nowej” formule egzaminu maturalnego wprowadzono również obowiązek przystąpienia do części pisemnej egzaminu z jednego wybranego przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym.

W 2015 r. absolwenci techników zdawali egzamin maturalny w „starej” formule. „Nowa” formuła egzaminu maturalnego w technikum będzie obowiązywać w sesji egzaminacyjnej 2016.

Tabela 12.

OGÓLNE WYNIKI PROCENTOWE UCZNIÓW SZCZECIŃSKICH SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NA TLE WOJEWÓDZTWA I OKRĘGU W SESJI EGZAMINACYJNEJ 2015				
	PRZEDMIOTY OBOWIĄZKOWE W CZĘŚCI PISEMNEJ /ŚREDNI WYNIK PROCENTOWY/			
	JĘZYK POLSKI PP*	MATEMATYKA PP	JĘZYK ANGIELSKI PP	JĘZYK NIEMIECKI PP
okręg	60,17	48,31	71,43	60,55
województwo zachodniopomorskie	59,45	46,78	72,05	60,95
Miasto Szczecin	62,56	51,82	77,63	70,03

*PP – poziom podstawowy

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

Tabela 13.

ZDAWALNOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH EGZAMINÓW W LICEACH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH I TECHNIKACH W SZCZECINIE NA TLE WOJEWÓDZTWA I OKRĘGU W SESJI EGZAMINACYJNEJ 2015						
	KRAJ		WOJEWÓDZTWO		MIASTO SZCZECIN	
	LO*	T**	LO	T	LO	T
język polski PP***	98	98	96	98	99,64	99,41
matematyka PP	82	70	75	71	86,23	78,15
język angielski PP	97	90	96	91	98,61	95,17
język niemiecki PP	97	90	97	89	100	90,75

*LO – absolwenci liceum ogólnokształcącego zdający egzamin w nowej formule

**T – absolwenci technikum zdający egzamin w starej formule

***PP – poziom podstawowy

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

Wśród 500 liceów ogólnokształcących z całego kraju notowanych w roku 2015 w Rankingu Liceów Ogólnokształcących miesięcznika „Perspektywy” znalazło się 9 liceów prowadzonych przez Miasto Szczecin. Na podium powróciło XIII Liceum Ogólnokształcące zajmując 6. miejsce w rankingu ogólnym. W pierwszej setce znalazły się także: II Liceum Ogólnokształcące (24. miejsce), V Liceum Ogólnokształcące (95. miejsce), IX Liceum Ogólnokształcące (64. miejsce). Na 20 szczecińskich liceów ogólnodostępnych aż 10 zaistniało na liście najlepszych szkół w Polsce. W rankingu znalazła się również szczecińska szkoła prowadzona przez inny organ, tj. Katolickie Liceum Ogólnokształcące (216. miejsce).

W Rankingu Techników znalazły się 3 szkoły zawodowe prowadzone przez Miasto Szczecin: Zespół Szkół Nr 8 (26. miejsce), Zespół Szkół Elektryczno-Elektronicznych (77. miejsce), Zespół Szkół Budowlanych (144. miejsce) notowane na liście 300 najlepszych szkół zawodowych.

W Rankingu Egzaminów Zawodowych znalazły się 3 szkoły zawodowe prowadzone przez Miasto Szczecin: Technikum Kolejowe w Zespole Szkół Nr 4 (39. miejsce), Technikum Hotelarskie w Zespole Szkół Nr 6 (70. miejsce) i Technikum Zawodowe Nr 1 w Zespole Szkół Budowlanych (96. miejsce).

12.1.5. PLACÓWKI ZAPEWNIAJĄCE OPIEKĘ I WYCHOWANIE UCZNIĄ W OKRESIE POBIERANIA NAUKI POZA MIEJSCEM ZAMIESZKANIA

W Szczecinie funkcjonuje 8 internatów przy szkołach ponadgimnazjalnych zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem zamieszkania oraz 2 bursy szkolne. W roku szkolnym 2014/2015 i w roku 2015/2016 w placówkach tych funkcjonuje 1 246 miejsc dla uczniów spoza Szczecina uczących się w szczecińskich gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.

12.1.6. PLACÓWKI I OŚRODKI KSZTAŁCENIA SPECJALNEGO

W roku szkolnym 2014/2015 oraz w 2015/2016 na terenie Miasta Szczecin funkcjonowało łącznie 12 placówek i ośrodków kształcenia specjalnego, tj. 5 zespołów szkół specjalnych, 4 specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, 2 młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz 1 młodzieżowy ośrodek wychowawczy. W strukturze tych placówek działały łącznie: 1 przedszkole specjalne, 9 szkół podstawowych specjalnych, 10 gimnazjów specjalnych, 9 ponadgimnazjalnych szkół specjalnych, w tym 2 licea ogólnokształcące specjalne, 5 zasadniczych szkół zawodowych specjalnych oraz 2 szkoły specjalne przysposabiające do pracy. W roku szkolnym 2014/2015 w publicznych placówkach kształcenia specjalnego naukę pobierało 1 102 uczniów, w tym 333 w grupach wychowawczych, a w roku 2015/2016 – 1 026 uczniów, w tym 294 w grupach wychowawczych.

Tabela 14.

RODZAJE PLACÓWEK	KSZTAŁCENIE W PLACÓWKACH SPECJALNYCH							
	ROK SZKOLNY 2014/2015				ROK SZKOLNY 2015/2016			
	UCZNIOWIE		ODDZIAŁY		UCZNIOWIE		ODDZIAŁY	
	LICZBA UCZNIÓW	LICZBA WYCHOWANKÓW W GRUPACH WYCHOWAWCZYCH	LICZBA ODDZIAŁÓW	LICZBA GRUP WYCHOWAWCZYCH	LICZBA UCZNIÓW	LICZBA WYCHOWANKÓW W GRUPACH WYCHOWAWCZYCH	LICZBA ODDZIAŁÓW	LICZBA GRUP WYCHOWAWCZYCH
zespoły szkół specjalnych	534	---	68	---	520	---	67	---
specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	394	148	55	21	340	121	51	19
młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze	174	185	20	17	166	173	16	18
Razem	1 102	333	143	38	1 026	294	134	37

Źródło: System Informacji Oświatowej

Na terenie Szczecina działały również **niepubliczne placówki specjalne** wpisane do ewidencji prowadzonej przez Miasto Szczecin. Należą do nich: Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Specjalny Dzienny Ośrodek Terapeutyczno-Edukacyjno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem „Razem” Szczecińskiego Stowarzyszenia Pomocy Autystom, Specjalny Dzienny Ośrodek Terapeutyczno-Edukacyjny dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem oraz Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii im. św. Brata Alberta.

12.1.7 WSPIERANIE UCZNIÓW Z RÓŻNEGO RODZAJU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Obok kształcenia specjalnego prowadzonego w ośrodkach i szkołach specjalnych dzieci niepełnosprawne (w zależności od stopnia niepełnosprawności) uczęszczają do szkół ogólnodostępnych lub też objęte są innymi formami wsparcia w procesie edukacji.

Kształcenie integracyjne jest formą organizacyjną wspólnej edukacji uczniów zdrowych i niepełnosprawnych na wszystkich etapach edukacyjnych. Uczniowie niepełnosprawni mogą skorzystać z oferty klas integracyjnych, które prowadzone są przez 3 przedszkola, 5 szkół podstawowych, 4 gimnazja (w tym jedno w zespole szkół ogólnokształcących), 2 licea ogólnokształcące oraz jedną zasadniczą szkołę zawodową. W roku szkolnym 2014/2015 w 15 szczecińskich placówkach funkcjonowały łącznie 73 oddziały integracyjne. Naukę pobierało w nich 342 uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. W roku szkolnym 2015/2016 w 77 oddziałach kształciło się 345 takich uczniów.

Tabela 15.

KSZTAŁCENIE INTEGRACYJNE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH						
SZKOŁA/PLACÓWKA	LICZBA ODDZIAŁÓW W SZKOLE		W TYM LICZBA ODDZIAŁÓW INTEGRACYJNYCH		UCZNIOWIE Z ORZECZENIEM O POTRZEBIE KSZTAŁCENIA SPECJALNEGO W ODDZIAŁACH INTEGRACYJNYCH	
	2014/2015	2015/2016	2014/2015	2015/2016	2014/2015	2015/2016
VIII Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 9	10	8	1	2	4	7
Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi	13	12	12	12	44	48
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 10 w Centrum Edukacji Ogrodniczej	2	2	1	1	5	4
Szkoła Podstawowa Nr 41 z Oddziałami Integracyjnymi	16	18	12	15	59	69
Szkoła Podstawowa Nr 45 z Oddziałami Integracyjnymi	24	28	5	6	28	27
Szkoła Podstawowa Nr 54	23	24	1	0	4	0
Szkoła Podstawowa Nr 63 z Oddziałami Integracyjnymi	20	16	11	12	54	58
Szkoła Podstawowa Nr 74	35	40	5	5	25	23
Gimnazjum Nr 18	15	15	6	6	30	28
Gimnazjum Nr 20	12	13	3	4	15	20
Gimnazjum Nr 26 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 9	10	10	5	5	22	21
Gimnazjum Nr 29	14	13	2	2	9	10
Przedszkole Publiczne Nr 1	5	5	4	4	20	16
Przedszkole Publiczne Nr 3	10	10	4	3	20	14
Przedszkole Publiczne Nr 9	12	12	1	0	3	0
Razem	221	226	73	77	342	345

Źródło: Wydział Oświaty Urzędu Miasta Szczecin

W roku szkolnym 2014/2015 indywidualnym nauczaniem objęto dzieci i młodzież, których stan zdrowia uniemożliwił lub znacznie utrudnił uczęszczanie do przedszkola lub szkoły. W związku z koniecznością organizacji indywidualnego nauczania dla 527 uczniów realizujących obowiązek szkolny w szkołach prowadzonych przez Miasto Szczecin przeznaczono łącznie 4 667,25 godzin. Gmina Miasto Szczecin utworzyła dodatkowo około 259 etatów pedagogicznych. Całkowity koszt nauczania indywidualnego wyniósł 16 877 149 zł.

12.1.8. PORADNIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne udzielają dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym logopedycznej, doradztwa w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także zapewniają rodzicom i nauczycielom wsparcie związane z wychowaniem i kształceniem dzieci oraz młodzieży. Na terenie Miasta Szczecin funkcjonuje pięć publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym jedna specjalistyczna. Placówki te w roku szkolnym 2014/2015 przyjęły łącznie **12 379** dzieci i młodzieży, które zostały poddane diagnozie oraz uzyskały bezpośrednią pomoc. Poradnie wydały łącznie **16 326** diagnoz. Pomocy udzielono również rodzicom, nauczycielom i wychowawcom. W publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych zatrudnieni byli w roku szkolnym 2014/2015 specjaliści w łącznych wymiarach etatów: 51,75 pedagog, 39,75 psycholog, 10,00 logopeda, 0,60 lekarz i 0,50 rehabilitant, a w roku szkolnym 2015/2016 – 50,00 pedagog, 41,25 psycholog, 10,00 logopeda, 0,60 lekarz i 0,75 rehabilitant.

Na terenie Szczecina działały również **niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne** wpisane do ewidencji prowadzonej przez Gminę Miasto Szczecin. Należą do nich: Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Ośrodek Terapii Dysleksji, Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Tęcza”, Niepubliczna Poradnia Konsultacyjno-Szkoleniowa Terapii Mowy i Alternatywnej Komunikacji Językowej „Piktogramy”, Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Carpe Diem”, Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Tęczowa Przystań”, Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „IQ Akademia”.

12.1.9. PLACÓWKI OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZE

Do placówek oświatowo-wychowawczych prowadzonych przez Miasto Szczecin należą:

- **Pałac Młodzieży - Pomorskie Centrum Edukacji w Szczecinie**

Z oferty placówki korzysta rocznie około 1 400 stałych uczestników. Oferta Pałacu Młodzieży skierowana jest do różnych grup wiekowych. Zajęcia prowadzone są w Akademii Edukacji Przedszkolaka, w pracowniach artystycznych, plastycznych, naukowo-technicznych, sportu, turystyki i rekreacji. Organizowane są warsztaty wyjazdowe dla uczestników zajęć stałych oraz zajęcia dla dzieci i młodzieży na czas przerwy od nauki w szkole.

- **Międzyszkolny Ośrodek Sportowy**

Zadaniem Ośrodka jest wspieranie szkolnej działalności sportowej poprzez organizowanie współzawodnictwa sportowego szczecińskich szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień sportowych oraz nauczanie i doskonalenie umiejętności sportowych. W roku szkolnym 2014/2015 Ośrodek zorganizował 79 miejskich imprez sportowych z udziałem ponad 14 100 uczniów z 111 szczecińskich szkół. Ponadto ośrodek prowadził szkolenia sportowe w 7 grupach ćwiczebnych zrzeszających 630 uczniów, z udziałem 42 instruktorów i trenerów. W roku szkolnym 2015/2016 utworzono 8 grup. Z zajęć korzystało 677 stałych uczestników a 13 475 uczestników ze 108 szkół wzięło udział w imprezach i zajęciach okresowych.

- **Szczeciński Chór Chłopięcy „Słowiki”**

Funkcjonuje jako ognisko pracy pozaszkolnej. Jest to światowej klasy zespół skupiający utalentowanych muzycznie chłopców w wieku 6-16 lat. Chór kształci przyszłych śpiewaków reprezentujących Miasto Szczecin w szkołach i uczelniach muzycznych całej Polski. Zespół koncertuje w kraju i za granicą, odnosząc liczne sukcesy. W roku szkolnym 2014/2015 chór liczył 220 członków, a w kolejnym roku – 215 osób.

- **Międzyszkolny Ośrodek Sportowy Euroregionalne Centrum Edukacji Wodnej i Żeglarskiej**

Ośrodek realizuje zadania edukacyjne, wychowawcze, profilaktyczne, ze szczególnym naciskiem na sporty wodne i żeglarstwo oraz wychowanie prozdrowotne w połączeniu z aktywnym wypoczynkiem i ekologią w ramach zajęć pozalekcyjnych wśród dzieci i młodzieży ze szczecińskich szkół i placówek oświatowych. W roku 2014/2015 działało w nim 15 sekcji żeglarskich oraz sekcje szkółki żeglarskiej zrzeszające 359 uczniów. Ośrodek zorganizował zajęcia praktyczne dla 24 szkół i 366 uczniów w ramach Szczecińskiego Programu Edukacji Wodnej i Żeglarskiej. W roku szkolnym 2015/2016 utworzono 15 grup. Z zajęć korzystało 284 stałych uczestników oraz 771 uczestników w zajęciach okresowych.

- **Szkolne Schroniska Młodzieżowe**

Zadaniem placówek jest upowszechnianie krajoznawstwa i turystyki jako aktywnej formy wypoczynku, połączonej z edukacją turystyczną, ekologiczną, prozdrowotną, sportową i rekreacją, a także zapewnienie dzieciom i młodzieży taniego noclegu, informacji krajoznawczo-turystycznej oraz udzielenie pomocy przy organizowaniu pobytu i zwiedzaniu. Na terenie Szczecina funkcjonują 4 szkolne schroniska młodzieżowe prowadzone przez Miasto Szczecin: 2 całoroczne (174 miejsca) oraz 2 sezonowe działające w okresie wakacji (90 miejsc).

W Szczecinie działają również niepubliczne placówki szkolno-wychowawcze wpisane do ewidencji prowadzonej przez Gminę Miasto Szczecin. Należą do nich Ognisko Pracy Pozaszkolnej „Serduszka”, Placówka Oświatowo-Wychowawcza „Dom Harcerza”.

12.1.10. SZKOŁY I PLACÓWKI ARTYSTYCZNE PROWADZONE PRZEZ MIASTO SZCZECIN

Na podstawie porozumienia zawartego z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego Miasto Szczecin pełni rolę organu prowadzącego szkoły i placówki artystyczne.

Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Szczecinie jest szkołą o sześcioletnim i czteroletnim cyklu kształcenia (w zależności od wieku ucznia) oferującą podstawy wykształcenia muzycznego. Nauka gry na 17 różnych instrumentach odbywa się w systemie indywidualnym. W roku szkolnym 2014/2015 szkoła kształciła 136 uczniów w cyklu czteroletnim oraz 237 w cyklu sześcioletnim, natomiast w roku szkolnym 2015/2016 – 125 uczniów w cyklu czteroletnim oraz 235 w cyklu sześcioletnim.

Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia to szkoła artystyczna o sześcioletnim cyklu kształcenia dająca podstawy wykształcenia muzycznego oraz wykształcenia ogólnego w zakresie szkoły podstawowej, łącząca naukę gry na instrumentach z nauką przedmiotów ogólnokształcących obowiązujących w szkole podstawowej. Nauka gry na 15 różnych instrumentach odbywa się w systemie indywidualnym. W roku szkolnym 2014/2015 do szkoły uczęszczało 346 uczniów, natomiast w kolejnym roku – 444 uczniów.

Państwowe Ognisko Baletowe w Szczecinie jest placówką artystyczną, która umożliwia rozwijanie zainteresowań i uzdolnień tanecznych. Ognisko prowadzi dwa działy nauczania w cyklach czteroletnich: dział dziecięcy – 173 uczniów oraz dział młodzieżowy – 70 uczniów.

12.1.11. INNE FORMY KSZTAŁCENIA

Do publicznych placówek, które umożliwiają uzyskanie lub uzupełnienie wiedzy ogólnej oraz umiejętności i kwalifikacji zawodowych należą:

- 1) placówki kształcenia ustawicznego,
- 2) ośrodki doksztalania i doskonalenia zawodowego,
- 3) placówki kształcenia praktycznego, którymi są centra kształcenia praktycznego.

W Szczecinie funkcjonuje jedna **placówka kształcenia ustawicznego** – Ośrodek Kształcenia Kursowego w Zachodniopomorskim Centrum Edukacji Morskiej i Politechnicznej w Szczecinie. Placówka prowadzi kształcenie, doksztalanie i doskonalenie osób dorosłych w formie kursów, szkoleń, seminariów, samokształcenia kierowanego oraz stażów zawodowych, umożliwiających zdobywanie nowych i uzupełnianie już posiadanych kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy.

Ośrodki doksztalania i doskonalenia zawodowego prowadzą z kolei doksztalanie młodocianych pracowników oraz realizują zadania z zakresu doskonalenia zawodowego osób dorosłych. W Mieście Szczecin funkcjonuje siedem takich ośrodków:

- a) Ośrodek Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego Nr 1 w Zespole Szkół Rzemieślniczych,
- b) Ośrodek Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego Nr 2 w Zespole Szkół Elektryczno-Elektronicznych,
- c) Ośrodek Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego Nr 3 w Zespole Szkół Samochodowych,
- d) Ośrodek Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego Nr 4 w Centrum Edukacji Ogrodniczej,
- e) Ośrodek Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego Nr 5 w Zachodniopomorskim Centrum Edukacji Morskiej i Politechnicznej,
- f) Ośrodek Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego Nr 6 w Zespole Szkół Nr 6,
- g) Ośrodek Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego Nr 7 w Zespole Szkół Nr 3.

W Szczecinie działają ponadto trzy **placówki kształcenia praktycznego**:

- a) Ośrodek Kształcenia Praktycznego w Zachodniopomorskim Centrum Edukacji Morskiej i Politechnicznej,
- b) Centrum Kształcenia Praktycznego w Zespole Szkół Nr 6,
- c) Centrum Kształcenia Praktycznego w Zespole Szkół Nr 8.

Głównym zadaniem placówek kształcenia praktycznego jest organizowanie i prowadzenie zajęć dydaktycznych, laboratoryjnych, warsztatowych i praktyk zawodowych dla młodzieży i słuchaczy ze wszystkich typów szkół zawodowych województwa zachodniopomorskiego. Tego typu placówki prowadzą także działalność gospodarczą z wykorzystaniem własnej bazy.

12.2. KADRA PEDAGOGICZNA

W roku szkolnym 2014/2015 łączny wymiar zatrudnienia pracowników pedagogicznych we wszystkich szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto Szczecin wynosił 5 408,86 etatów. Największą grupę zatrudnionych stanowili nauczyciele dyplomowani (2 735,53 etatów) i mianowani (1 580,77 etatów). W kolejnym roku szkolnym łączny wymiar zatrudnienia pracowników pedagogicznych we wszystkich szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto Szczecin wynosił 5 425,94 etatów.

Tabela 16.

LICZBA ETATÓW PEDAGOGICZNYCH						
2014/2015	BEZ STOPNIA AWANSU	STAŻYŚCI	KONTRAKTOWI	MIANOWANI	DYPLOMOWANI	RAZEM
liczba etatów	30,03	165,33	897,2	1 580,77	2 735,53	5 408,86
procent	0,56%	3,06%	16,59%	29,23%	50,57%	100%
2015/2016	BEZ STOPNIA AWANSU	STAŻYŚCI	KONTRAKTOWI	MIANOWANI	DYPLOMOWANI	RAZEM
liczba etatów	31,35	160,01	901,75	1 501,83	2 831,00	5 425,94
procent	0,58%	2,95%	16,62%	27,67%	52,18%	100%

Źródło: System Informacji Oświatowej

12.3. DZIAŁANIA JAKOŚCIOWE MIASTA SZCZECIN W KIERUNKU POSZERZENIA OFERTY KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA W SZKOŁACH I PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

12.3.1. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Od kilku lat Miasto Szczecin z powodzeniem wdraża w szczecińskich przedszkolach i szkołach wszystkich typów program wspierania nauki języków obcych, przyznając na jego realizację dodatkowe godziny w ramach innowacji pedagogicznych (przedszkola i szkoły podstawowe) oraz tworząc oddziały dwujęzyczne (gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne). Kształcenie językowe odbywa się w języku angielskim, niemieckim, hiszpańskim, włoskim oraz francuskim. Wczesną nauką języka obcego (innowacja pedagogiczna w przedszkolach i szkołach podstawowych) lub kształceniem dwujęzycznym w gimnazjach i liceach ogólnokształcących w roku szkolnym 2014/2015 objętych było łącznie 35 placówek, w których uczyło się 5 593 dzieci i młodzieży, natomiast w roku szkolnym 2015/2016 do tego typu oddziałów uczęszczało 6 113 wychowanków przedszkoli i uczniów szkół.

Tabela 17.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE W PRZEDSZKOLACH I SZKOŁACH				
PLACÓWKA	LICZBA SZKÓŁ/ PLACÓWEK	LICZBA ODDZIAŁÓW	LICZBA UCZNIÓW / WYCHOWANKÓW	JĘZYK OBCY NOWOŻYTNY
ROK SZKOLNY 2014/2015				
przedszkole publiczne	12	63	1575	angielski niemiecki włoski hiszpański francuski
szkoła podstawowa	14	105	2630	
gimnazjum	5	37	1055	
szkoła ponadgimnazjalna	4	14	333	
RAZEM	35	219	5 593	
ROK SZKOLNY 2015/2016				
przedszkole publiczne	12	72	1800	angielski niemiecki włoski hiszpański francuski
szkoła podstawowa	16	114	2850	
gimnazjum	5	40	1169	
szkoła ponadgimnazjalna	4	11	294	
RAZEM	37	237	6 113	

Źródło: Wydział Oświaty Urzędu Miasta Szczecin

W 12 szczecińskich przedszkolach publicznych realizowane są innowacje pedagogiczne równoległe z podstawą programową wychowania przedszkolnego dotyczące wczesnego nauczania języka obcego. W ramach tych innowacji prowadzone są grupy dwujęzyczne z językiem angielskim (4 przedszkola), z językiem niemieckim (3 przedszkola), z językiem włoskim (2 przedszkola), z językiem hiszpańskim (2 przedszkola) i z językiem francuskim (1 przedszkole). Innowacje prowadzone są w oparciu o autorskie programy nauczania języka obcego. Polegają one na włączaniu elementów języka obcego w trakcie codziennych, różnorodnych zajęć w grupie.

W szkołach podstawowych innowacje pedagogiczne dotyczące nauczania języka obcego funkcjonują w 14 placówkach, w których prowadzone są klasy dwujęzyczne z językiem angielskim, niemieckim oraz dodatkowo z językiem hiszpańskim, włoskim i francuskim. Wprowadzony w Mieście Szczecin elastyczny system umożliwi absolwentom szczecińskich szkół podstawowych kontynuację nauki języków obcych w oddziałach dwujęzycznych w gimnazjum. W roku szkolnym 2014/2015 oraz 2015/2016 w Szczecinie realizowano kształcenie dwujęzyczne w 5 gimnazjach. Absolwenci tych szkół mogli kontynuować naukę języka w 4 liceach ogólnokształcących. Dzięki nauczaniu dwujęzycznemu młodzież ma możliwość zdawania matury w języku angielskim, niemieckim, francuskim i hiszpańskim.

12.3.2. KSZTAŁCENIE ARTYSTYCZNE

Profil kształcenia artystycznego został wyraźnie podkreślony w polityce edukacyjnej Miasta Szczecin. Rozwija się on prężnie m.in. dzięki funkcjonowaniu w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I stopnia oddziałów wychowania przedszkolnego prowadzących wczesne kształcenie muzyczne (2 oddziały). Ich zadaniem jest przygotowywanie przedszkolaków do podjęcia nauki w szkole muzycznej I stopnia i zapoznanie dzieci 5 i 6-letnich z nauką gry na wielu instrumentach.

W celu rozwijania umiejętności artystycznych oraz wdrażania uczniów do aktywności twórczej, w szkołach podstawowych kontynuowany jest program klas realizujących – w ramach innowacji pedagogicznej – podstawę programową kształcenia ogólnego i wczesnego kształcenia artystycznego. W roku szkolnym 2014/2015 oraz 2015/2016 klasy o takim profilu kształcenia prowadziło 10 szkół podstawowych.

12.3.3. MIEJSKIE PROGRAMY JAKOŚCIOWE

Celem działań jakościowych jest wspieranie zdolności i talentów uczniów oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, stwarzanie im warunków indywidualnego rozwoju. Cel ten realizowany jest przede wszystkim poprzez miejskie programy jakościowe. Główne rodzaje miejskich programów jakościowych to:

- Miejski Program Pracy z Uczniem Zdolnym, w tym: Międzyszkolne Koła Przedmiotowe, Indywidualny Tok Nauki, Indywidualny Program Nauki, Szkolne Koła Pracy z Uczniem Zdolnym, Edukacja Informatyczna, Klub Gimnazjalisty,
- Miejski Program Wspierania Nauki Języków Obcych,
- Program Wspierania Edukacji Uczniów z Trudnościami w Procesie Uczenia się, w tym: Program Poprawy Efektywności Kształcenia i Wychowania, Szkolne Koła Pracy z Uczniem z Trudnościami, Program Wspierania Edukacji Zawodowej,
- miejski program pracy z wychowankiem przedszkola – „Ogrody Wyobraźni”.

Ponadto w roku szkolnym 2014/2015 uruchomiono nowe programy edukacyjne:

- a) „Matematyczny Szczecin” – program realizowany w siedmiu wybranych gimnazjach, których uczniowie uzyskują wysoki średni wynik procentowy na egzaminie gimnazjalnym w części matematyczno-przyrodniczej z zakresu matematyki,
- b) „Szczecin bliżej sąsiadów” – program wspierania nauki języka niemieckiego, realizowany w czterech wybranych szkołach podstawowych i czterech gimnazjach,
- c) „Repetytorium z geometrii” – program realizowany w klasach trzecich gimnazjalnych we wszystkich gimnazjach rejonowych,
- d) „Wychowanie patriotyczno-obywatelskie” i „Mała Ojczyzna” – program polegający na wzbogacaniu podstawy programowej kształcenia ogólnego o treści patriotyczno-obywatelskiej poprzez organizację konkursów tematycznych, wieczorków i uroczystości patriotycznych, konferencji o zasięgu szkolnym, międzyszkolnym, miejskim oraz wojewódzkim.

12.4. INNE DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z DYDAKTYKĄ, WYCHOWANIEM I OPIEKĄ W SZKOŁACH I PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

12.4.1 POMOC MATERIALNA, WYŻYWIENIE

Pomoc materialna o charakterze socjalnym udzielana jest w formie stypendium szkolnego oraz zasiłków szkolnych przeznaczonych na pokrycie kosztów związanych z wydatkami na cele edukacyjne dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Miasto Szczecin. Uczniowie mogą również otrzymać dofinansowanie do zakupu podręczników szkolnych. W 2015 r. łączna kwota dofinansowania wyniosła 3 718 203,58 zł.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. W roku szkolnym 2014/2015 tą formą pomocy objęto ponad 2 900 uczniów szczecińskich szkół i placówek, natomiast w kolejnym roku o stypendium ubiegało się ponad 3 000 uczniów.

Wyprawka szkolna – w roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016 realizowano rządowy program pomocy uczniom w formie dofinansowania zakupu podręczników „Wyprawka szkolna”, na który Gmina Miasto Szczecin otrzymała środki w wysokości 535 839,76 zł. Dofinansowanie w ramach projektu w roku szkolnym 2014/2015 otrzymało 1 868 osób, a w kolejnym – 966 osób na łączną kwotę 264 243,58 zł.

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, a w szczególności w razie klęski żywiołowej, bądź zdarzenia losowego powodującego istotny uszczerbek materialny, w razie śmierci rodzica lub opiekuna, utraty źródła utrzymania lub mieszkania, nagłej i ciężkiej choroby uprawnionego rodzica lub opiekuna. W roku szkolnym 2014/2015 z zasiłków szkolnych skorzystało 102 uczniów. Miasto Szczecin przeznaczyło na ten cel 24 600 zł. Natomiast w roku szkolnym 2015/2016 z zasiłków szkolnych skorzystało 79 uczniów a na ich wypłatę przeznaczono 21 800,00 zł.

12.5. WARUNKI KSZTAŁCENIA

12.5.1 OBIEKTY SPORTOWE

Szczecińskie szkoły i placówki oświatowe dysponują bogatą bazą obiektów sportowych, na którą składają się sale gimnastyczne, hale sportowe, boiska szkolne, w tym boiska wielofunkcyjne wybudowane w ramach programu Moje Boisko – „Orlik 2012”, place zabaw oraz baseny szkolne. Szczecińskie szkoły dysponują następującymi obiektami sportowymi: 94 salami gimnastycznymi, 9 halami sportowymi, 165 boiskami, 87 placami zabaw oraz 7 basenami. W szczecińskich przedszkolach publicznych wdrożono program budowy małych boisk „Gryfuś”. Utworzone w 7 placówkach boiska stanowią bazę dla realizacji zadań i celów prozdrowotnych wynikających z podstawy programowej i statutowych zadań przedszkola.

12.5.2. WARSZTATY SZKOLNE I PRACOWNIE PRAKTYCZNEJ NAUKI

ZAWODU

W roku szkolnym 2014/2015 w szczecińskich szkołach zawodowych uczyło się 4 803 uczniów, a w 2015/2016 – 4 637 osób. Kształcenie odbywało się w 37 zawodach w technikum i 23 na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej. W 12 zespołach szkół zawodowych uczniowie korzystali ze 144 nowoczesnie wyposażonych pracowni. Podane wyżej dane nie dotyczą szkół zawodowych specjalnych.

12.6. ELEKTRONICZNY SYSTEM ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ

W latach 2014-2015 funkcjonował w Szczecinie zintegrowany elektroniczny system zarządzania oświatą wdrażany stopniowo od 2012 r. Obejmuje on wszystkie elementy pracy szkoły – rekrutację, finanse, dydaktykę. Pierwszą częścią tego systemu był program elektronicznego naboru do szkół ponadgimnazjalnych, a w dalszej kolejności do wszystkich typów szkół, przedszkoli i żłobków. Następnie uruchomiony został elektroniczny system opracowywania arkuszy organizacyjnych szkół i placówek oświatowych, umożliwiający dyrektorom sprawniejszy nadzór nad ich działalnością administracyjno-finansową. Kolejnym elementem systemu był **Portal Edukacyjny** – nowoczesne narzędzie informatyczne w zakresie e-edukacji. Portal pełni funkcję elektronicznej platformy społecznościowej oraz edukacyjnej wspierającej proces dydaktyczny, zapewniającej wgląd do profesjonalnych materiałów dydaktycznych, zasobów cyfrowych oraz modułów usprawniających zarządzanie jednostkami oświatowymi. Jednym z elementów portalu jest **elektroniczny dziennik** ułatwiający rodzicom zarówno kontakt ze szkołą poprzez dostęp do ocen i nieobecności, jak i z nauczycielem drogą elektroniczną.

12.7. SYSTEM MOTYWOWANIA I NAGRADZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

I NAUCZYCIELI

Prezydent Miasta Szczecin przyznaje corocznie nagrody dla nauczycieli za wybitne osiągnięcia w pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej. W roku szkolnym 2014/2015 uhonorowano nagrodami 181 pedagogów (dyrektorów oraz nauczycieli) ze szczecińskich szkół i placówek oświatowych.

W roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016 Prezydent Miasta Szczecin przyznał prestiżową Nagrodę Oświatową „Pierwszy wśród równych” dla najwybitniejszego nauczyciela czynnego zawodowo spośród szkół i placówek oświatowych. Kandydaturę wyłania Kapituła Nagrody Oświatowej Miasta Szczecin, w skład której wchodzi Zastępca Prezydenta Miasta Szczecin, przedstawiciele środowiska oświatowego, Kolegium Rektorów uczelni wyższych oraz laureaci nagrody z poprzednich lat. „Pierwszy wśród równych” jest nagrodą indywidualną przyznaną za osiągnięcia dydaktyczne i twórcze. W roku szkolnym 2014/2015 za najlepszego pedagoga uznano nauczyciela historii w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 7, a w 2015/2016 – nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej w Szkole Podstawowej Nr 61.

Nagrody Prezydenta Miasta Szczecin przyznawane są również dla uczniów szczecińskich szkół za osiągnięcia szkolne i naukowe. W roku szkolnym 2014/2015 wpłynęło 1 370 wniosków (1 138 wniosków ze szkół podstawowych i gimnazjów, 232 wnioski ze szkół ponadgimnazjalnych), z których Komisja pozytywnie rozpatrzyła 729 wniosków. Ze szkół podstawowych wpłynęło 796 wniosków, z których Komisja pozytywnie rozpatrzyła 382. Najwięcej punktów otrzymało dwoje uczniów ze Szkoły Podstawowej Nr 56 i Szkoły Podstawowej Nr 10. Z gimnazjów wpłynęły 342 wnioski, z których Komisja pozytywnie rozpatrzyła 161. Najwięcej punktów otrzymał uczeń Gimnazjum Nr 16 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 7. Ze szkół ponadgimnazjalnych wpłynęły 232 wnioski, z których Komisja pozytywnie rozpatrzyła 186. Najwięcej punktów otrzymał uczeń XIII Liceum Ogólnokształcącego w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 7.

ŹRÓDŁA INFORMACJI:

1. Raport o stanie realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2014/2015, Wydział Oświaty Urzędu Miasta Szczecin,
2. System Informacji Oświatowej,
3. System elektroniczny iArkusz,
4. Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu,
5. Opracowania własne Wydziału Oświaty Urzędu Miasta Szczecin
6. (rok szkolny 2015/2016 uwzględnia dane sporządzone w okresie od 1 września 2015 r. do 31 grudnia 2015 r.).

Rozdział 13
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

13.1. ZAGROŻENIE PRZESTĘPCZOŚCIĄ

Główną instytucją bezpieczeństwa i porządku publicznego w Szczecinie jest Komenda Miejska Policji. W strukturze tej jednostki wyodrębniono: Wydział Prewencji, Wydział Ruchu Drogowego, Wydział Sztab Policji, Wydział Kryminalny, Wydział do Walki z Przestępczością Narkotykową, Wydział do Walki z Przestępczością Gospodarczą, Wydział Techniki Kryminalistycznej, Wydział Skarg i Wniosków, Wydział Kadr i Szkolenia, Wydział Administracyjno-Gospodarczy, Referat Łączności i Informatyki, Zespół ds. Ochrony Informacji Niejawnych, Zespół Statystyki Przestępczości oraz pięć Komisariatów, w tym Komisariat Policji Szczecin Śródmieście, Komisariat Policji Szczecin Niebuszewo, Komisariat Policji Szczecin Pogodno, Komisariat Policji Szczecin Nad Odrą i Komisariat Policji Szczecin Dąbie. Każdy obszar działania komisariatu dzieli się na sektory patrolowe oraz rejony dzielnicowych.

Na koniec 2015 roku Komenda Miejska Policji w Szczecinie posiadała 1024 etatów, w tym 147 etatów w ogniach patrolowo-interwencyjnych, 87 etatów dzielnicowych, 18 etatów ogniwa wywiadowczego i 113 etatów w Wydziale Ruchu Drogowego.

W strukturze organizacyjnej KMP w Szczecinie w latach 2014-2015 wprowadzono następujące zmiany:

- od 1 listopada 2014r. wyłączono z Wydziału Prewencji KMP w Szczecinie 6 etatów Referatu Przewodników Psów Służbowych i Konnego (utworzono Zespół Konny w strukturze Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie);
- z dniem 1 stycznia 2015r. z KP Dąbie wyłączono 4 etaty z ogniwa patrolowo-interwencyjnego Wydziału Prewencji;
- z dniem 1 października 2015r. wyłączono 1 etat z Referatu Prewencji na Wodach i Terenach Przywodnych Wydziału Prewencji KMP w Szczecinie.

W 2015 roku na terenie miasta Szczecina stwierdzono ogółem 11 617 przestępstw, tj. 3 348 przestępstw mniej niż w roku 2014.

Tabela nr 1.

LICZBA WYBRANYCH KATEGORII PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH NA TERENIE DZIAŁANIA KMP SZCZECIN W LATACH 2014-2015				
KATEGORIA PRZESTĘPSTWA	LICZBA PRZESTĘPSTW		ZMIANA ILOŚCIOWA	ZMIANA %
	2014	2015		
przestępstwa ogółem	14965	11617	-3348	-22,37%
przestępstwa kryminalne	11718	8556	-3162	-26,98%
zabójstwo	12	7	-5	-41,67%
kradzież cudzej rzeczy (bez samochodu)	2935	2333	-602	-20,51%
kradzież samochodu	222	128	-94	-42,33%
kradzież z włamaniem	2418	1869	-549	-22,70%
rozbój i kradzieże rozbójnicze	149	107	-42	-28,19%
bójki i pobicia	70	57	-13	-18,57%
uszczerbek na zdrowiu	184	154	-30	-16,30%
uszkodzenie rzeczy	707	719	+12	+1,7%
przestępstwa gospodarcze	2069	2001	-68	-3,29%
przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii	599	758	+159	+26,54%

Źródło: Komenda Miejska Policji Szczecin

W 2015 roku ściganiem karnym objęto 3 668 osób podejrzanych, w tym 310 nieletnich sprawców czynów karalnych. W analogicznym okresie roku 2014 liczby te wynosiły odpowiednio 4 172 (odnotowano spadek o 12,1%) i 449 (odnotowano spadek o 30,9%).

Ponadto funkcjonariusze KMP w Szczecinie ujawnili 79 osób nieletnich pod wpływem alkoholu (wzrost w stosunku do roku 2014 o 41,1%), 7 nieletnich pod wpływem narkotyków (wzrost o 40,0%), 125 nieletnich uciekinierów z domów rodzinnych (wzrost o 30,2%) oraz 190 nieletnich uciekinierów

z placówek opiekuńczo wychowawczych, Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych i Ośrodków Socjoterapeutycznych (spadek o 37,5%).

W 2015 r. policjanci KMP w Szczecinie przeprowadzili łącznie 94 221 interwencji. Daje to średnią 258 interwencji na dobę – w porównaniu z rokiem ubiegłym stanowi to wzrost o 18 interwencji dziennie. Pomimo tego czas reakcji spadł poniżej 12 minut. W ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie policjanci KMP w Szczecinie przeprowadzili 10160 interwencji domowych (spadek o 751), sporządzili 1 191 Niebieskich kart (spadek o 91), ujawnili 1 201 osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową (spadek 96), w tym 1 058 mężczyzn, 134 kobiety oraz 9 nieletnich. Ujawniono 1254 osoby dotknięte przemocą domową, w tym 1 010 kobiet, 158 mężczyzn oraz 86 małoletnich dzieci.

Funkcjonariusze pionu prewencji KMP Szczecin zatrzymali 3 958 sprawców przestępstw na gorącym uczynku, co stanowi wzrost w stosunku do roku 2014 o 11,7% (o 416 osób). Daje to w przybliżeniu średnio 11 sprawców na dobę. W poszczególnych kategoriach sytuacja przedstawia się następująco:

- przestępstwa rozbójnicze – 130 sprawców na gorącym uczynku – wzrost o 23,8% (o 25 osób);
- kradzieże z włamaniem – 127 sprawców – spadek o 12,4% (o 18 osób);
- kradzieże cudzej rzeczy – 518 sprawców – wzrost o 16,7% (o 74 osoby);
- bójki i pobicia, uszkodzenia ciała – 812 sprawców – wzrost o 23,2% (o 153 osoby);
- nietrzeźwych kierujących – 161 sprawców – spadek o 5,3% (o 9 osób),
- uszkodzenia mienia – 464 sprawców – wzrost o 19,3% (o 75 osób);
- przestępstwa narkotykowe – 305 sprawców – wzrost o 67,6% (o 123 osoby).

Ponadto w 2015 roku ujawniono 1 629 osób poszukiwanych, ukrywających się przed wymiarem sprawiedliwości (wzrost o 32,8%), w tym 815 osób poszukiwanych na podstawie listów gończych i nakazów osadzenia w Areszcie Śledczym lub Zakładzie Karnym, 505 osób poszukiwanych na podstawie wezwania do ustalenia miejsca pobytu oraz 309 osób z innych powodów procesowych.

Odnaleziono 41 pojazdów samochodowych poszukiwanych przez Policję (wzrost o 28,1%) oraz 214 innych przedmiotów pochodzących z przestępstwa (wzrost o 11,4%).

Przeprowadzono 7 622 spotkania z przedstawicielami społeczeństwa (wzrost o 13,4%), w tym 683 spotkania z członkami samorządu lokalnego (wzrost o 35,8%).

W 2015r. funkcjonariusze KMP w Szczecinie ujawnili łącznie 110 262 wykroczenia, co stanowi wzrost o 8,4% w odniesieniu do roku poprzedniego, w tym:

- wobec 3 389 osób skierowano wnioski o ukaranie do sądu – spadek 2,5%,
- odnotowano 11 czynów karalnych w sprawach skierowanych do sądu – spadek o 56,0%,
- 70 596 osób ukarano mandatami karnymi – wzrost o 13,6%,
- wobec 3 0187 osób zastosowano środek oddziaływania wychowawczego – spadek o 2,11%.

Spośród wszystkich wykroczeń ujawniono:

- 19 125 wykroczeń z art. 43 Ustawy o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi (spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych), co stanowi wzrost o 20,3% w stosunku do roku 2014,
- 12 688 wykroczeń przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu, co stanowi wzrost 9,9%,
- 9 584 wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego, co stanowi wzrost o 21,8%,
- 7 904 wykroczeń przeciwko obyczajności publicznej, co stanowi wzrost o 58,3%,
- 7 582 wykroczenia przeciwko mieniu, co stanowi spadek o 0,4%,
- 256 wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia, co stanowi wzrost o 11,3%.
- 49 430 wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, co stanowi spadek o 1,2%;

W 2015 roku na terenie działania KMP Szczecin wydarzyło się 556 wypadków, w których zginęło 15 osób i 647 osób zostało rannych. Do Policji zgłoszono 5782 kolizje drogowe.

W porównaniu do 2014 r. odnotowano:

- spadek liczby wypadków o 64 (tj. o 10,3%),
- spadek liczby zabitych o 2 (tj. o 60,0%),

- spadek liczby rannych o 64 (tj. o 9,0%),
- spadek liczby wypadków śmiertelnych o 1 (tj. o 6,1%),
- wzrost liczby kolizji drogowych o 329 (tj. o 6,0%).

Z winy kierującego w 2015 roku odnotowano 433 wypadki drogowe, tj. 77,9% ogółu wypadków (w porównaniu do ub. r. spadek o 65, tj. 13,1%), w których 12 osób poniosło śmierć, tj. 80,0% ogółu zabitych (w porównaniu do ub. roku spadek o 2, tj. 14,3%) i 504 osoby doznało obrażeń ciała, tj. 77,9% (spadek o 73, tj. 12,7%).

Głównymi przyczynami wypadków spowodowanych przez kierujących było:

- nieprawidłowe zachowanie wobec pieszych (niezgodne z przepisami przejeżdżanie przejść dla pieszych, nieudzielenie pierwszeństwa pieszemu) – 134 wypadki tj. 30,9% ogółu wypadków z winy kierującego, w których 3 osoby poniosły śmierć a 141 osób zostało rannych.
- nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu – 111 wypadków tj. 25,6% ogółu wypadków z winy kierującego, w których 3 osoby poniosły śmierć a 133 osoby zostały ranne

Wszystkie wypadki ze skutkiem śmiertelnym oraz zdecydowana większość wypadków z udziałem rannych (635 osób). Poza obszarem zabudowanym w wypadkach nie zginęła żadna osoba, a 12 osób doznało obrażeń ciała. Najwięcej ofiar wypadków drogowych odnotowuje się wśród kierujących i pasażerów samochodów osobowych oraz pieszych.

Tabela nr .2.

LICZBA WYPADKÓW			LICZBA ZABITYCH			LICZBA RANNYCH			LICZBA WYPADKÓW ŚMIERTELNYCH		
2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
630	619	556	16	17	15	731	710	647	16	16	15

Źródło: Komenda Miejska Policji Szczecin

W ciągu 2015 roku w Szczecinie najwięcej zdarzeń drogowych (przyjęto kryterium: 161 i więcej incydentów) było między innymi na ulicach:

- al. Wojska Polskiego – ogółem 255 zdarzeń, w tym 10 wypadków (13 osób rannych) i 245 kolizji (najwięcej zdarzeń w rejonie skrzyżowania z pl. Szarych Szeregów i ul. Zaleskiego);
- al. Piastów – ogółem 230 zdarzeń, w tym 17 wypadków (23 osoby ranne) i 213 kolizji drogowych (najwięcej zdarzeń notuje się w rejonie skrzyżowania z pl. Szarych Szeregów, pl. Kościuszki);
- al. Wyzwolenia – ogółem 220 zdarzeń, w tym 21 wypadków (1 osoba zabita, 23 osoby ranne) i 199 kolizji drogowych (najwięcej zdarzeń zanotowanych w rejonie skrzyżowania z Rondem Giedroycia, Plac Rodła);
- ul. Gdańska – ogółem 218 zdarzeń, w tym 10 wypadków (1 osoba zabita, 13 osób rannych) i 208 kolizji drogowych (najwięcej zdarzeń w rejonie skrzyżowania z ul. Merkatora, Estakadą Pomorską);
- ul. Struga – w sumie 212 zdarzeń, w tym 15 wypadków (18 osób rannych) i 197 kolizji drogowych (najwięcej zdarzeń notuje się w rejonie skrzyżowania z ul. Gryfińską, ul. Wiosenną);
- ul. Ku Słońcu – ogółem 161 zdarzeń, w tym 13 wypadków (13 osób rannych) i 148 kolizji drogowych (najwięcej zdarzeń nastąpiło w rejonie skrzyżowania z ul. Hrubieszowska, Rondem Gierosa).

W celu ograniczenia oraz zapobiegania przestępczości szczecińska Policja prowadziła w latach 2014-2015 szereg akcji profilaktycznych i edukacyjnych dążąc do eliminowania i minimalizowania negatywnych zjawisk społecznych. Kierowane one były zarówno do najmłodszych (dzieci szkolne i przedszkolne), jak również do osób dorosłych i seniorów. Do najważniejszych z nich należały: „Nieletni Paragraf”, „Świadomi i bezpieczni”, „Bezpieczna Przestrzeń”, „Bezpieczne Wakacje”, „Cyberdżungla”, „Szczecin nie dopala”, „Vademecum Seniora”. Natomiast funkcjonariusze Wydziału Ruchu Drogowego KMP w Szczecinie dodatkowo brali udział w cyklicznych działaniach zmierzających do poprawy bezpieczeństwa na drogach i w rejonach przejść dla pieszych, w tym m.in.: „Trzeźwy Poranek”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Fotelik”, „Po imprezie nie prowadź”, „Transport”.

Rok 2015 był kontynuacją procesów inwestycyjno – remontowych zmierzających do polepszenia warunków pracy policjantów i pracowników szczecińskiej Policji. Kontynuowano prace remontowe w budynkach Komendy Miejskiej Policji w Szczecinie przy ul. Kaszubskiej 35 oraz Komisariacie Policji Szczecin Nad Odrą przy ul. Bardzińskiej 1A.

Rada Miasta Szczecina w roku 2015 przeznaczyła ok. 1.000.000 zł na zakup pojazdów służbowych na potrzeby KMP w Szczecinie. Powyższa kwota przy 50% udziale środków uzyskanych z Komendy Głównej Policji umożliwiła nabycie 28 nowych radiowozów.

13.2. DZIAŁALNOŚĆ STRAŻY MIEJSKIEJ

Straż Miejska Miasta Szczecin realizuje zadania określone w ustawie o strażach gminnych (miejskich), kładąc szczególny nacisk na przestrzeganie przepisów prawa miejscowego w zakresie porządku publicznego oraz bezpieczeństwa w ruchu drogowym. W latach 2014 – 2015 kontynuowano współpracę z wydziałami Urzędu Miejskiego, administracjami mieszkaniowymi, Radami Osiedli, innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz instytucjami państwowymi w szczególności zaś z Policją. W roku 2015 w Straży zatrudnionych było 141 osób (w 2014 – 140). W strukturze organizacyjnej wyodrębnione są 4 oddziały: Północ, Prawobrzeże, Zachód i Śródmieście oraz 7 referatów: wykroczeń, ruchu drogowego, wodny, profilaktyki (szkolny), gospodarczo – zaopatrzeniowy, dyżurnych SM – DTM, kontroli i analiz. Z uwagi na fakt iż 23,8% obszaru Gminy Miasto Szczecin zajmują akwenty będące miejscem rekreacji i wypoczynku konieczna jest możliwość oddziaływania na stan porządku publicznego. Referat Wodny funkcjonuje od 21 lipca 2006 roku. Wyposażony jest w dwie łodzie (jedna kabinowa). Których obsadę stanowi 5 funkcjonariuszy posiadających usprawnień ster motorzysty oraz przeszkolenie w zakresie udzielania pomocy przedmedycznej.

W Szczecinie Straż Miejska funkcjonuje od roku 1991 na podstawie Zrządzenia NR15/91 Prezydenta Miasta Szczecina z dnia 21 października 1991r., w sprawie utworzenia Straży Miejskiej w Szczecinie. Z dniem 1 października 1993 r. Straż Miejska Szczecin została przekształcona w jednostkę budżetową Urzędu Miasta Szczecin na mocy Uchwały Nr XL/558/93 Rady Miasta Szczecin z dnia 26 lipca 1993 r., w sprawie przekształcenia Straży Miejskiej w jednostkę budżetową.

Strażnik Miejski wykonujący zadania ma prawo do:

- udzielania pouczeń,
- legitymowania osób w uzasadnionych przypadkach w celu ustalenia ich tożsamości,
- ujęcia osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także mienia i niezwłocznego doprowadzenia do najbliższej jednostki Policji,
- nakładania grzywien w postępowaniu mandatowym za wykroczenie określone w trybie przewidzianym przepisami o postępowaniu w sprawach o wykroczenia,
- dokonywania czynności sprawdzających, kierowania wniosków o ukaranie do sądu, oskarżania przed sądem i wnoszenia środków odwoławczych – w trybie przewidzianym przepisami o postępowaniu w sprawach o wykroczenia,
- usuwaniu pojazdów i blokowania kół pojazdów w przypadkach określonych w przepisach o ruchu drogowym,
- wydawania poleceń,
- żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych i samorządowych.

Strażnik może stosować, wobec osób uniemożliwiających wykonanie przez niego zadań określonych w ustawie, następujące środki przymusu bezpośredniego: siła fizyczna w postaci chwytów obezwładniających, kajdanki, pałki obronne wielofunkcyjne, psy obronne, paralizator elektryczny, broń gazowa i ręczne miotacze gazu.

Liczby obrazujące aktywność w poszczególnych sferach działań są odzwierciedleniem skali problemów, z jakimi mieszkańcy Miasta mają na co dzień do czynienia. Na podstawie porównania ich w poszczególnych latach można wnioskować o tendencjach w poszczególnych dziedzinach. W sprawie przestrzegania ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i uchwały nr IV/N/692/12 Rady Miasta Szczecin w sprawie wprowadzenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto

Szczecin oraz art. 117 i 145 Kodeksu wykroczeń w roku 2015 przeprowadzono 6 023 (w 2014 - 7 335) działania, mandatami ukarano 456 (w 2014 – 431) osób na sumę 41 560 zł (w 2014 – 44 310 zł), pouczone 263 (w 2014 – 440) osoby, skierowano 16 (w 2014 – 12) wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego.

W roku 2015 przeprowadzono 1 526 (w 2014 – 1 608) interwencji i kontroli w sprawie naruszenia zapisów § 20 uchwały nr IV/N/692/12 regulującego zasady utrzymania w mieście zwierząt domowych oraz art. 77 i 166 Kodeksu wykroczeń, mandatami ukarano 84 (w 2014 – 100) osoby na sumę 8 670 zł (w 2014 – 9 000 zł), pouczone 136 (w 2014 – 111) sprawców wykroczeń, do Sądu Rejonowego skierowano 5 (w 2014 – 12) wniosków o ukaranie.

W sprawie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz przeciwdziałaniu alkoholizmowi w 2015 roku interweniowano i kontrolowano 5 516 razy (w 2014 – 4 808), mandatami ukarano 1 066 (w 2014 – 821) osób na sumę 58 160 zł (w 2014 – 48 460 zł), pouczone 510 (w 2014 – 508) sprawców, skierowano 7 (w 2014 – 2) wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego. Doprowadzono do Miejskiej Izby Wyrzeźwień 328 (w 2014 – 271) osób.

Codziennie dyscyplinowano kierowców naruszających przepisy bezpieczeństwa i porządku w komunikacji. W 2015 roku ukarano mandatami 12 883 (w 2014 – 15 903) osoby na sumę 2 128 930 zł (w 2014 – 2 554 760 zł), w tym za wykroczenia ujawnione przez urządzenia rejestrujące: 7 775 (w 2014 – 12 338) sprawców na sumę 1 486 210 zł (w 2014 – 2 124 540 zł). Skierowano 2 974 (w 2014 – 2 920) wnioski o ukaranie do Sądu Rejonowego, pouczone 4 141 (w 2014 – 3 738) sprawców wykroczeń, w 1 696 (w 2014 – 2 360) przypadkach zastosowano blokady na koła pojazdów.

W różnego rodzaju zdarzeniach, do których zalicza się zabezpieczanie miejsc pożarów, wypadki drogowe, przestępstwa, znalezienia niewybuchów i niewypałów, awarie itp. interweniowano w 2015 roku - 96 (w 2014 – 102) razy.

W sprawie osób bezdomnych przeprowadzono w 2015 roku – 1 743 (w 2014 – 1 887) interwencje i kontrole. Straż Miejska interweniowała również w przypadku awarii sygnalizacji ulicznej, oświetlenia ulic i awarii sieci wodociągowo - kanalizacyjnej.

Ponadto Straż Miejska w 2015 roku zabezpieczała 814 (w 2014 – 822) imprez, uroczystości i wydarzeń o różnym charakterze: koncerty, imprezy masowe, imprezy rekreacyjne, uroczystości patriotyczne i religijne, manifestacje, protesty itp.

Wspólnie z Policją w 2015 roku Straż Miejska przeprowadziła 326 (w 2014 – 432) wspólnych 8 godzinnych patroli podczas działań rutynowych oraz w ramach akcji: „Trzeźwość”, „Bezpieczne Osiedle”, „Złom”, „Znicz”, „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczna zima”.

W latach 2014 – 2015 kontynuowano funkcjonowanie tzw. strażników szkolnych, w ramach programu Prezydenta Miasta Szczecin „Bezpieczne miasto – bezpieczna szkoła”, przygotowanych do realizacji działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku w placówkach oświatowych wskazanych przez Wydział Oświaty UM Szczecin.

Straż Miejska realizowała w szkołach podstawowych, gimnazjach i przedszkolach różnego rodzaju programy edukacyjne, m.in.: Agresja, Bezpieczna droga do szkoły, Rozumiemy zwierzęta, Moje pierwsze prawo jazdy, Bezpieczne ferie, Bezpieczne wakacje Bezpieczny w domu, Obcy, Pierwsza pomoc przedmedyczna, Ryzykowne zachowania, Nikotyna – legalny narkotyk, Rola i zadania Straży Miejskiej, Cyberprzemoc, Handel żywym towarem, Bezpieczeństwo, Ekoprzedszkoludek, Fajerwerki, Odpowiedzialność karna.

W trakcie przeprowadzonych zajęć przekazywano m.in. informacje na temat prawidłowych zachowań w przypadku zaatakowania przez niebezpiecznego psa, zagadnienia związane z bezpieczeństwem w szkole i podczas wakacji i ferii, skutków nieprawidłowego użycia środków pirotechnicznych oraz podstawowe informacje o sprawach, którymi zajmuje się Straż Miejska. W ramach prowadzenia działalności edukacyjnej w 2015 roku zrealizowano 18 (w 2014 – 18) programów, w ramach których przeprowadzono 586 (w 2014 – 410) prelekcji, w których uczestniczyło 33 411 (w 2014 – 33 114) dzieci i młodzieży.

Tabela .3.

RODZAJ SPRAWY	2014	2015
Przyjęte zgłoszenia	29 213	36 536
Kontrole	19 112	15 013
Interwencje	56 961	53 107
Pouczenia	5 246	5 419
Mandaty gotówkowe	174	211
Mandaty kredytowe	17 381	13 448
Mandaty zaoczne	162	12
Skierowane wnioski do Sądu	2 947	3 011

Źródło: Straż Miejska Szczecin

DZIAŁANIA MIASTA W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

Zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli jest jednym z ważniejszych zadań Władz Miasta. Do zadań z tego zakresu należy też ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa, a także zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi.

Podobnie jak w latach ubiegłych także w latach 2014–2015 około 2% wydatków budżetu Miasta Szczecin przeznaczono na realizację zadań z zakresu bezpieczeństwa publicznego. Około 67% wydatków to koszty funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej. Utrzymanie jej działalności to zadanie zlecone Miastu. Stąd większość budżetu przeznaczona jest na wydatki bieżące. Miasto zapewnia też środki finansowe na funkcjonowanie wpisanej do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego Ochotniczej Straży Pożarnej w Śmierdniczy.

Jednostką, której działanie całkowicie finansuje Miasto jest Straż Miejska. Koszty jej funkcjonowania to około 28% wszystkich wydatków w sferze bezpieczeństwa. Oprócz głównego zadania, jakim jest działanie w zakresie ochrony porządku publicznego Straż prowadzi większość realizowanych na terenie Miasta programów profilaktycznych. Zadaniem tym zajmuje się funkcjonujący w strukturach Straży Referat Komunikacji Społecznej. Funkcjonariusze z tego referatu posiadają przygotowanie pedagogiczne, resocjalizacyjne i doświadczenie w pracy z dziećmi i młodzieżą. Referat realizując swoje zadania ściśle współpracuje z Wydziałem Oświaty.

Bardzo ważną ze względu na położenie Miasta dziedziną jest zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych. Duża ilość akwenów w obrębie Miasta powoduje, że realizacja tego zadania wymaga zaangażowania znacznych środków. W strukturach Policji i w Straży Miejskiej są wyodrębnione referaty działające na obszarach wodnych. Aby wzmocnić ich działania i zapewnić odpowiednio wysoki poziomu stanu bezpieczeństwa w tej sferze zdecydowano się ogłosić konkurs na powierzenie zadania zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych wyspecjalizowanej organizacji pozarządowej, która będzie współdziałała z Policją i Strażą Miejską. W wyniku rozstrzygnięcia tego konkursu zadanie to zostało powierzone Szczecińskiemu Wodnemu Ochotniczemu Pogotowiu Ratunkowemu. Współpraca z WOPR stwarza szansę na zbudowanie w przyszłości systemu bezpieczeństwa obejmującego cały obszar metropolitalny. Systemu, w który włączone byłyby przystanie zlokalizowane wokół całego Jeziora Dąbskiego jak i Zalewu Szczecińskiego.

Coraz większą popularnością cieszy się uruchomiony przez Miasto w roku 2012 specjalistyczny portal internetowy „Bezpieczni Razem” redagowany wspólnie przez wszystkie służby. Zamieszczane są tam istotne materiały ze sfery bezpieczeństwa. Można dowiedzieć się dzięki niemu, jakie imprezy są organizowane i jakie przedsięwzięcia są podejmowane. Na stronie znajdziemy też przydatne informacje o aktualnych zagrożeniach, także wskazówki jak zachować się wobec tych zagrożeń. Realizowana jest misja portalu, który ma być miejscem, do którego będą odwoływać się mieszkańcy – miejscem, o którym będzie się mówić: nie wiesz, co zrobić – wejdź na stronę www.br.szczecin.pl i sprawdź.

Wobec coraz większej koncentracji różnych wydarzeń dziejących się w Mieście w rejonie miejskich nabrzeży sprawdza się usytuowane na Wyspie Bielawa Centrum Zarządzania Bezpieczeństwem. W związku z powierzeniem zapewnienia bezpieczeństwa na obszarach wodnych WOPR-owi, to ta organizacja jest gospodarzem na wyspie. Zapewnia ona możliwość wykorzystywania w czasie sezonu letniego Centrum,

jako bazy dla jednostek wodnych Policji, Straży Miejskiej czy też Państwowej Straży Pożarnej. Sprawdza się koncepcja zarządzania działaniami w trakcie imprez organizowanych na wodzie i nad wodą z jednego położonego w samym centrum ich lokalizacji miejsca.

Aby zwiększyć możliwości działań służb odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa Miasto corocznie przeznaczają w budżecie środki na zakupy inwestycyjne. Tak samo było w roku 2014 gdy przeznaczono na ten cel około 2,3 miliona złotych w 2015 przeznaczono kolejne 2,8 miliona. W 2014 roku około milion złotych przeznaczono na 50% wkład przy zakupie radiowozów dla Policji. W tym samym systemie w 2015 roku dzięki wsparciu Miasta Policja mogła kupić 28 radiowozów. Zakupiono także telefony komórkowe dla dzielnicowych. W dalszym ciągu Miasto finansowało działania Policyjnego Telefonu Zaufania, który jest jednym z elementów systemu współpracy ze społecznością Miasta. Straż Pożarna dzięki pomocy Miasta pozyskała w 2014 roku samochód ratowniczo – gaśniczy, a w roku 2015 cztery pojazdy: 20 osobowy autobus, pickap, 9 osobowy bus i samochód osobowy. Realizowano też program termomodernizacji budynków Straży Pożarnej. W 2014 roku Straż Miejska pozyskała nową siedzibę na przystosowanie jej do potrzeb Straży przeznaczono około 0,25 miliona złotych a w roku 2015 zakupiono dwa radiowozy.

Tabela 4.

WYDATKI Z BUDŻETU MIASTA SZCZECIN NA REALIZACJĘ ZADAŃ SFERY BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ W LATACH 2014-2015		
WYSZCZEGÓLNIENIE	NAKŁADY W LATACH	
	2014	2015
Wydatki ogółem, w tym	32 591 500	33 726 100
wydatki bieżące	30 312 500	30 911 400
wydatki majątkowe	2 279 000	2 814 700
Komendy powiatowe Policji	1 000 000	1 033 300
wydatki bieżące		33 800
wydatki majątkowe	1 000 000	999 500
Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej	21 525 700	22 313 000
wydatki bieżące	20 674 200	20 737 000
wydatki majątkowe	851 500	1 576 000
Ochotnicze straże pożarne	145 000	180 000
wydatki bieżące	145 000	180 000
wydatki majątkowe		
Obrona cywilna	18 000	18 000
wydatki bieżące	18 000	18 000
wydatki majątkowe		
Straż Miejska	9 239 200	9 409 800
wydatki bieżące	8 811 700	9 230 000
wydatki majątkowe	427 500	179 800
Zarządzanie kryzysowe	166 900	241 600
wydatki bieżące	166 900	182 200
wydatki majątkowe		59 400
Zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych	490 000	525 000
wydatki bieżące	490 000	525 000
wydatki majątkowe		
Pozostała działalność	6 700	5 400
wydatki bieżące	6 700	5 400
wydatki majątkowe		

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Szczecin za lata 2014-2015.

W mieście realizowanych jest wiele inicjatyw poprawiających bezpieczeństwo w określonych obszarach. Ścisła współpraca służb i instytucji sprawdza się w czasie działań o charakterze nadzwyczajnym. Wydarzenia tego typu jak Finały Regat, czy też zdarzenia wyjątkowe, jak na przykład wydobywanie dużego

niewybuchu z dna Odry, przebiegają bez poważnych i nieprzewidzianych incydentów. Prowadzone są w sposób jak najmniej uciążliwy dla mieszkańców. Nie oznacza to, że obecnego stanu nie można doskonalić. Jedną z istotnych trudności komplikujących i utrudniających współpracę pomiędzy przedstawicielami różnych instytucji jest niejednorodny podział administracyjny miasta. Obecnie podział ten jest inny dla każdego podmiotu. Np. powoduje to, że jeden dzielnicowy współpracuje z więcej niż jednym pracownikiem MOPR-u, więcej niż jednym kuratorem sądowym itd. Podobnie jest w przypadku, gdy każdy pracownik danej instytucji współpracuje z więcej niż jednym dzielnicowym. W ten sposób powstaje siatka przepływu informacji i współdziałania, która utrudnia wykonywanie zadań. Choć wprowadzenie zmiany podziału administracyjnego nie jest rzeczą prostą, to wydaje się, że będzie w przyszłości konieczną. Innym istotnym zadaniem na następne lata będzie zintensyfikowanie działań zmierzających do zwiększenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji powstałych na styku z pieszymi. Niepokojące jest, że mimo bardzo wielu inwestycji drogowych na terenie Miasta ilość wypadków, w których ludzie odnoszą poważne obrażenia lub tracą życie nie ulega radykalnemu obniżeniu. W większości wypadków ofiarami są niestety piesi.

13.3. POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

ZAGROŻENIA POŻARAMI

Ochrona przeciwpożarowa na terenie miasta Szczecin opiera się na strukturach Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie oraz Ochotniczej Straży Pożarnej. W ramach KM PSP obszar miasta obsługuje 5 Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych:

- Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Nr 1, przy ul. Grodzkiej 1/5,
- Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Nr 2, przy ul. Struga 10a,
- Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Nr 3, przy ul. Klonowica 4,
- Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Nr 4, przy ul. Nad Odrą 12,
- Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Nr 5, przy ul. Firlika 9/14.

Działają 3 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej posiadające możliwość prowadzenia działań operacyjnych:

- OSP Śmierdnica (funkcjonuje w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego, w 2015 roku brała udział w 42 zdarzeniach na terenie Miasta Szczecin, natomiast w roku 2014 – w 69 zdarzeniach),
- OSP „Szczecin”,
- OSP „Gryf”.

Ponadto na terenie miasta działa jedna Zakładowa Straż Pożarna w Stoczni Remontowej „Gryfia” S.A. oraz Portowa Służba Ratownicza Zarządu Portu Szczecin Świnoujście.

W latach 2014 i 2015 zatrudnionych w Komendzie Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie było 292 funkcjonariuszy oraz 15 pracowników cywilnych. W korpusie oficerskim pełni służbę 40 oficerów i 53 aspirantów.

W KM funkcjonują cztery grupy specjalistyczne: ratownictwa wysokościowego, wodno-nurkowa stacjonujące w JRG 3, oraz ratownictwa chemiczno-ekologicznego i ratownictwa technicznego utworzone na bazie JRG 2. Wyposażenie sprzętowe tych grup jest bliskie założonym standardom. Występujące braki (głównie w wyposażeniu indywidualnym członków grupy wodno-nurkowej oraz wysokościowej) zostały w znacznym stopniu uzupełnione ze środków budżetowych KM PSP w Szczecinie w roku 2014. Przeszkolenie w zakresie ratownictwa wysokościowego posiada 22 strażaków. W grupie wodno-nurkowej podstawowe przeszkolenie posiada 19 strażaków. W skład grupy chemiczno-ekologicznej w obecnej chwili wchodzi ok. 51 strażaków. W 2015 roku grupa ratownictwa wodno-nurkowego była dysponowana do 14 zdarzeń. W roku ubiegłym 6 razy interweniowała również specjalistyczna grupa ratownictwa chemiczno-ekologicznego.

Rok 2015 w stosunku do 2014 charakteryzuje się zwiększeniem liczby zdarzeń zarówno miejscowych zagrożeń jak i pożarów. Średnio w 2015 r. jednostki ochrony przeciwpożarowej interweniowały, co 3 godziny i 06 minut (w 2014 co 3 godziny i 56 minut). Do pożaru wyjeżdżano średnio, co 5 godziny i 53 minuty (w 2014 co 6 godziny i 56 minut), do miejscowych zagrożeń, co 7 godzin i 10 minut (w 2014 co 8 godziny i 47 minut) i do alarmów fałszywych, co 73 godziny i 12 minut (w 2014 co 69 godzin i 31 minut).

Tabela 5.

LICZBA ZDARZEŃ, W KTÓRYCH UCZESTNICZYŁY JEDNOSTKI KM PSP NA TERENIE SZCZECINA					
RODZAJ ZDARZENIA	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem, w tym	3476	3014	2703	2456	2832
Pożary	1938	1601	1463	1334	1490
miejscowe zagrożenia	1221	1208	1103	996	1222
fałszywe alarmy	317	205	137	126	120

Źródło: Komenda Miejska PSP.

W zakresie zdarzeń pożarowych najczęściej pożarów wystąpiło w grupie obiektów mieszkalnych – 294 (w 2014 r. – 282), pożarów typu trawy, trawniki – 320 (w 2014 r. – 270) oraz śmietniki i zsypy to łącznie 507 zdarzeń (w 2014 r. – 486). Ilość zdarzeń w tych grupach od lat utrzymuje się na podobnym poziomie. W grupie miejscowych zagrożeń najczęściej wystąpiło w obiektach mieszkalnych – 668 (w 2014 r. – 570) oraz środkach transportu – 160 (w 2014 r. – 147). Usuwano również wiele zdarzeń powstałych w wyniku silnych wiatrów i gwałtownych opadów deszczu w liczbie – 164 (w 2014 roku – 66 zdarzenia), a także zdarzenia związane z nietypowym zachowaniem się zwierząt i owadów – 73 interwencje (w 2014 r. – 70 wyjazdów).

Osoby poszkodowane w zdarzeniach w roku 2015 - ofiary śmiertelne – 28 osób (30 ofiar śmiertelnych w 2014 roku), ranni – 308 osób (282 rannych w 2014 roku).

W pożarach zginęło 8 osób, a 70 zostało rannych, w tym 4 strażaków. W miejscowych zagrożeniach ofiar śmiertelnych było 20, natomiast rannych – 234, w tym 0 strażaków podczas usuwania skutków miejscowych zagrożeń.

W ramach działań prewencyjnych prowadzono szereg przedsięwzięć profilaktyczno - kontrolnych. W styczniu 2015 r. skontrolowano 11 placówek, w których organizowane były półkolonie zimowe. W wyniku powyższych działań wydano 3 decyzje administracyjne oraz 2 upomnienia. Była to realizacja programu „Bezpieczne Ferie Zimowe 2015”. W czerwcu 2015r. podobne działania prowadzono w ramach programu „Bezpieczne Wakacje 2015” odbyły się 23 kontrole w 24 obiektach, w których prowadzono półkolonie dzieci i młodzieży. Zaopiniowano 19 imprez masowych organizowanych na terenie miasta w okresie wakacyjnym. W wyniku powyższych działań wydano 3 decyzje administracyjne. W marcu 2015 r. oraz w marcu 2014r. przeprowadzono kolejne edycje eliminacji miejskich Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej pn. „Młodzież zapobiega pożarom”. W listopadzie roku 2014 i 2015 brano udział w prewencyjno – informacyjnej akcji „NIE DLA CZADU”. W każdym roku przeprowadzane są pogadanki z zakresu bezpieczeństwa pożarowego oraz profilaktyki wypadków odbywa się to przeważnie poprzez udział w festynach, w których uczestniczyły dzieci i młodzieży. Wiele pogadank odbyło się na terenie siedzib szczecińskich jednostek ratowniczo-gaśniczych. Zakres tematyczny spotkań to zagadnienia ochrony przeciwpożarowej, bezpiecznego zachowania się w sytuacji zagrożeń (szczególnie omówiono zasady dotyczące bezpiecznego korzystania z akwenów wodnych czy prawidłowego udzielania pierwszej pomocy). Prowadzono działania informacyjne o charakterze i specyfice służby strażaka. Prowadzono też pokazy sprzętu i urządzeń ratowniczych. Na stronie internetowej KM umieszczono informacje związane z zagrożeniami tlenkiem węgla, co robić, aby uniknąć zacczadzenia, jak pomóc poszkodowanym, jakie są objawy zatrucia. Zamieszczono też regulamin i materiały edukacyjne pomocne do przygotowania uczniów szczecińskich szkół do Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej pn. „Młodzież zapobiega pożarom”.

Oceniając zmiany, jakie nastąpiły w ostatnich latach należy stwierdzić, że poziom ochrony przeciwpożarowej oraz stan utrzymania obiektów, urządzeń, instalacji technologicznych i zabezpieczających obiektów mogących generować zagrożenia techniczne chemiczne i ekologiczne w szczególności tych objętych obowiązkiem monitoringu można uznać za zadowalającą. To samo dotyczy obszarów leśnych

na terenie miasta. W grupie budynków użyteczności publicznej celowym jest kontynuowanie kontroli oraz zwiększenie skuteczności egzekwowania obowiązków w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych. Dotyczy to w szczególności warunków ewakuacji ludzi w sytuacjach powodujących zagrożenie życia. Ale także utrzymania we właściwym stanie urządzeń przeciwpożarowych. Działania te należy kontynuować, mimo że w roku 2015 nastąpiła znaczna poprawa realizacji praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi w tego typu obiektach, w szczególności w takich, w których przepisy wymagają przeprowadzenia ćwiczeń, co najmniej raz na rok. Obowiązek próbnej ewakuacji w budynkach dydaktycznych realizowana jest w 43%. Mimo ujawnionych nieprawidłowości w grupie wysokich budynkach mieszkalnych, poprawia się stan dróg pożarowych zapewniających dojazd do tych budynków (nieprawidłowości odnotowano w 150 przypadkach) i wyposażenia w nawodnione piony z zaworami (tu ujawniono nieprawidłowości w 250 przypadkach).

13. 4. BEZPIECZEŃSTWO NA WODZIE

W latach 2014 – 2015 za bezpieczeństwo na obszarach wodnych Szczecina odpowiadało Szczecińskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. W okresie tym zauważalnie spadła ilość zdarzeń na wodzie w obrębie obszarów wodnic oraz wyznaczonych obszarów wodnych. Spadek ten dotyczy tak zdarzeń z zakresu ratowania życia i zdrowia jak również z zakresu pomocy technicznej.

Rok 2014 był pierwszym rokiem obowiązywania umowy ramowej pomiędzy MiG Szczecin a Szczecińskim WOPR w ramach której MiG Szczecin powierzyła realizację zadania pod nazwą „Zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych w tym wykonywanie ratownictwa wodnego na kąpieliskach” Szczecińskiemu WOPR. W ramach umowy SzWOPR zapewniał całodobowy dyżur ratowniczy z zakresu ratownictwa wodnego na terenie Miasta Szczecin. Efektem tej umowy było również wzmożenie akcji profilaktycznej wśród dzieci i młodzieży mającej na celu podnoszenie świadomości o zagrożeniach nad wodą. Wzmoczona aktywność profilaktyczna oraz większa obecność ratowników wodnych w ramach patroli na akwenach miasta przyczyniły się do spadku zagrożenia nieszczęśliwymi wypadkami w obrębie miejskich obszarów wodnych.

13. 5. WYPADKI PRZY PRACY

W roku **2014** inspektorzy pracy zbadali 50 zdarzeń wypadkowych na terenie Szczecina, w tym jedno potencjalnie wypadkowe. Wśród 49 poszkodowanych, 28 osób zatrudnionych było na podstawie umowy o pracę, a 21 na podstawie innej umowy, w tym 2 niepodlegające ubezpieczeniu.

W wyniku wypadków 7 osób poniosło śmierć, a 23 doznały ciężkich obrażeń ciała.

W roku **2015** zbadano okoliczności i przyczyny 33 zdarzeń, którym uległo 17 osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę i 16 osób świadczących pracę na innej podstawie, niż stosunek pracy.

W wyniku wypadków 6 osób poniosło śmierć, a 4 osoby doznały ciężkich obrażeń ciała.

Ponadto w roku 2014, po wstępnym rozpoznaniu okoliczności zdarzenia odstąpiono od badania 27 zgłoszonych zdarzeń wypadkowych, w tym: 8 zdarzeń medycznych (zawały serca, udary), 5 wypadków komunikacyjnych, których okoliczności i przyczyny ustalała Policja, 13 wypadków lekkich (złamania, rozcięcia, stłuczenia itp.), 1 ciężkiego wypadku, któremu uległ przedsiębiorca – właściciel firmy.

Podobnie w roku 2015 odstąpiono od badania 40 wypadków, w tym: 37 wypadków lekkich, 1 komunikacyjnego, 1 zdarzenia medycznego oraz 1 wypadku ze skutkiem śmiertelnym, któremu uległ przedsiębiorca.

Do największej liczby wypadków dochodzi w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie oraz leśnictwie. W branżach tych również najczęściej jest ofiar śmiertelnych i wypadków ciężkich. Do wypadków dochodziło najczęściej w wyniku: upadku osób z wysokości (19%), utraty kontroli nad środkami transportu lub sprzętem ruchomym (12%), upadku z góry czynnika materialnego na poszkodowanego (9%). Skutkiem upadków z wysokości była śmierć pracownika, albo poważny uraz. Upadki z wysokości w 63% miały miejsce na budowie.

Wypadki uderzenia pracowników przez spadający z góry czynnik (drzewo, konar) występowały najczęściej przy pracach leśnych lub podczas ścinania/przycinania drzew wzdłuż dróg komunikacyjnych.

Wśród osób poszkodowanych w wypadkach były najczęściej osoby o krótkim stażu pracy: **49%** poszkodowanych – od kilku dni do roku pracy, **16%** - 1 rok pracy.

Były również osoby pracujące ponad 10 lat (10%), które wykonywały pewne czynności rutynowo, bez zachowania ostrożności lub zasad bezpieczeństwa.

Przyczyny wypadków wynikają najczęściej z niewłaściwej organizacji pracy – ok. 54% i niewłaściwych zachowań ludzkich – ok. 31-35%. Najmniejszy odsetek stanowią przyczyny techniczne ok. 11-15%. Przyczyny organizacyjne to nie tylko błędna organizacja stanowiska pracy, ale także brak nadzoru lub tolerowanie przez nadzór odstępstw od przepisów i zasad bhp, albo niewydanie pracownikom środków ochrony indywidualnej, czy instrukcji. Niewłaściwe zachowania poszkodowanego wynikają z niedostatecznego przygotowania zawodowego, krótkiego stażu pracy, niewłaściwego szkolenia w dziedzinie bhp lub lekceważenia zagrożeń.

13. 6. ZAGROŻENIA W MIEJSCACH PUBLICZNYCH

Prace remontowo-budowlane bardzo często powodują zagrożenia nie tylko dla pracowników, ale także dla osób postronnych - mieszkańców, przechodniów, czy bawiących się dzieci. Istotne są tu np. prace związane z demontażem azbestu, ocieplaniem budynków, wymianą instalacji na drogach i placach, wymagającą wykonania wykopów. Dlatego inspektorzy pracy prowadzą rutynowe kontrole w miejscach występowania zagrożeń publicznych.

W roku 2014 przeprowadzono 22 ww. kontrole. Wydano 136 decyzji nakazowych, w tym 12 decyzji wstrzymania prac, 6 decyzji skierowania pracowników do innych prac. Za 43 wykroczenia skierowano 1 wniosek o ukaranie do sądu, 7 osób ukarano mandatami, a w stosunku do 10 osób zastosowano środek wychowawczy.

W roku 2015 przeprowadzono 33 kontrole bezpieczeństwa pracy w miejscach publicznych. Wydano 151 decyzji nakazowych, w tym 12 decyzji wstrzymania prac i 8 decyzji skierowania pracowników do innych prac. Stwierdzono 46 wykroczeń, 5 osób ukarano mandatami, a w stosunku do 17 osób zastosowano środek wychowawczy.

Uzyskano poprawę bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez wygrodzenie i oznakowanie stref niebezpiecznych, zagrażających upadkiem przedmiotów z góry w miejscu wykonywania robót budowlanych, wykonanie daszków ochronnych nad wejściem do obiektów, np. przy wejściach do klatek schodowych budynków mieszkalnych, zabezpieczenie i oświetlenie wykopów, zabezpieczenie przed przenikaniem do gruntu składowanych odpadów zawierających azbest. Poprawa dotyczyła także bezpieczeństwa osób wykonujących pracę, w szczególności zabezpieczenie pracowników przed upadkiem z wysokości poprzez uzupełnienie rusztowań budowlanych i wydanie środków ochrony indywidualnej.

13. 7. LEGALNOŚĆ ZATRUDNIENIA

Systematycznie kontrolowana jest legalność zatrudnienia obywateli polskich i cudzoziemców. Kontrole prowadzone są na terenie zakładów pracy, na targowiskach oraz na stoiskach podczas imprez masowych organizowanych w mieście.

Tabela nr 6.

	2014	2015
Liczba kontroli – legalność obywateli polskich	224	281
Liczba osób świadczących pracę (obywateli polskich)	2169	2325
Niepotwierdzenie w terminie umowy o pracę na piśmie	36 osób	25 osób
Niezgłoszenie w terminie do ZUS	286 osób	373 osoby
Zgłoszenie nieprawdziwych danych do ZUS (obniżenie świadczenia)	14 osób	32 osoby

Nie zawiadomienie w terminie PUP o podjęciu pracy przez bezrobotnego	23 osoby	17 osób
Nieopłacenie składek na FP	za 149 osób / 32 265 zł	za 261 osób/ 116 760 zł
Liczba kontroli – legalność cudzoziemców	38	58
Liczba kontrolowanych cudzoziemców	374	512
Ujawniono nielegalnie zatrudnionych cudzoziemców	3	21

W wyniku kontroli legalności zatrudnienia przeprowadzonych w roku **2014** skierowano do pracodawców 1085 wniosków i zaleceń w wystąpieniach. Pracodawcom i przedsiębiorcom udzielono 164 porady prawne i 149 porad z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Za 176 wykroczeń skierowano do sądu 27 wniosków o ukaranie, 3 osoby ukarano mandatami, a do 38 osób zastosowano środki wychowawcze.

W roku **2015** w wyniku kontroli skierowano do pracodawców 1266 wniosków i zaleceń. Udzielono pracodawcom i przedsiębiorcom 247 porad prawnych i 234 porady z zakresu bhp. Za 172 wykroczenia skierowano do sądu 23 wnioski o ukaranie, sześć osób ukarano mandatami, a do 30 osób zastosowano środki wychowawcze.

13. 8. PREWENCJA I PROMOCJA

Działania prewencyjne i promocja zagadnień prawa pracy i legalności zatrudnienia na terenie miasta Szczecina w latach 2014-2015.

Tabela nr 7.

DZIAŁANIA - CELE	2014	2015
Konkurs „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej”: promowanie pracodawców, którzy organizują pracę w sposób zapewniający wysoki poziom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników oraz przestrzeganie przepisy prawa pracy	4 pracodawców	3 pracodawców
Konkurs „Poznaj swoje prawa w pracy”: celem jest popularyzowanie wiedzy o przepisach prawa pracy i bhp wśród uczniów szkół zawodowych.	34 uczniów szkół ponadgimnazjalnych	41 uczniów szkół ponadgimnazjalnych
Konkurs „Najaktywniejszy zakładowy społeczny inspektor pracy”: promowanie działalności społecznych inspektorów pracy, którzy aktywnie wpływają na poprawę stanu bhp oraz ochronę uprawnień pracowniczych	8 społecznych inspektorów pracy	8 społecznych inspektorów pracy
Konkurs dla pracowników młodocianych zatrudnionych w rzemiośle „Bezpiecznie od startu”: popularyzacja wiedzy o przepisach prawa pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy, wśród uczniów uczących się zawodu w zakładach rzemieślniczych; współorganizatorem jest Zachodniopomorska Izba Rzemieślnicza Małej i Średniej Przedsiębiorczości	15 uczniów szkół ponadgimnazjalnych	28 uczniów szkół ponadgimnazjalnych
Konkurs „Buduj bezpiecznie”: cel upowszechnianie dobrych praktyk związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy na placach budów oraz inspirowanie wykonawców robót budowlanych do tworzenia bezpiecznych stanowisk pracy	5 budów	7 budów
Międzynarodowy Konkurs Stolarski: głównym celem jest promowanie bezpiecznych i higienicznych metod prowadzenia prac stolarskich, podniesienie rangi zawodu stolarza oraz wymiana doświadczeń między uczniami oraz szkołami; współorganizatorem jest Zespół Szkół Salezjańskich w Szczecinie	36 uczniów szkół ponadgimnazjalnych	41 uczniów szkół ponadgimnazjalnych
Konkurs „Wiedza o bhp w budownictwie dla uczniów techników i szkół zawodowych o profilu budowlanym”: promuje bezpieczne zachowania przy wykonywaniu robót budowlanych, współorganizatorem konkursu jest Zachodniopomorski Klaster Budowlany przy Północnej Izbie Gospodarczej w Szczecinie	32 uczniów szkół ponadgimnazjalnych	37 uczniów szkół ponadgimnazjalnych
Kampania informacyjno-promocyjna „Zanim podejmiesz pracę”: jej celem jest upowszechnianie wiedzy o przepisach prawa pracy, min. poprzez szkolenia dla młodzieży szkół średnich, studentów, innych osób	4 szkolenia/ 66 uczestników	9 szkoleń/ 424 uczestników
Dzień Otwarty Okręgowego Inspektoratu Pracy w Szczecinie; odbywały się pokazy i warsztaty użytkowania środków ochrony indywidualnej, zasad udzielania pierwszej pomocy oraz zapobiegania dolegliwościom układu mięśniowo-szkieletowego i oddechowego człowieka, udzielano porad.	121	-

Program prewencyjny dla małych zakładów pracy: „Zarządzanie bezpieczeństwem pracy – prewencja wypadkowa”: jego celem było ograniczenie zagrożeń wypadkowych w zakładach, w których odnotowano wypadki przy pracy.	1 szkolenie /34 uczestników	1 szkolenie /34 uczestników
Kampania informacyjno – prewencyjna „ Bezpieczeństwo pracy zależy od Ciebie! ”. Celem jest inspirowanie do zmiany postaw dotyczących bezpieczeństwa pracy, poprzez popularyzowanie pozytywnych zachowań zgodnych z przepisami prawa pracy i przełamujących dotychczasowy stereotyp lekceważenia bhp. Celem jest również wzmacnianie poczucia odpowiedzialności za bezpieczną pracę wśród wszystkich uczestników procesu pracy.	3 szkolenia/ 115 uczestników	1 szkolenia/ 16 uczestników
Współorganizacja I Wojewódzkiej Konferencji Bezpieczeństwa i Higieny Pracy „Profesjonalizm w bezpieczeństwie i higienie pracy” Współorganizacja II Wojewódzkiej Konferencji Bezpieczeństwa i Higieny Pracy „Profesjonalne zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy”.	-	120 uczestników 104 uczestników
Seminarium z okazji Światowego Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy ; coroczna impreza organizowana wspólnie z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Szczecinie, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Szczecinie oraz Grupą Azoty Zakłady Chemiczne Police S.A. Tematykę konferencji określa Międzynarodowa Organizacja Pracy. W roku 2014 hasłem przewodnim było „Bezpieczeństwo i ochrona zdrowia przy stosowaniu substancji chemicznych w pracy”; w roku 2015 hasło przewodnie brzmiało „Budujmy kulturę bezpieczeństwa”. Seminarium odbywa się w sali konferencyjnej Oddziału ZUS w Szczecinie.	150 uczestników	198 uczestników
Program prewencyjny „ Czas na społeczną inspekcję pracy ”, przeznaczony dla społecznych inspektorów pracy. Jego głównym celem jest podnoszenie poziomu wiedzy o bhp i przepisach prawa. Spotkania - wykłady, warsztaty, dyskusje - odbywają się raz w miesiącu.	20 społecznych inspektorów pracy	46 społecznych inspektorów pracy
Program prewencyjny „ Przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu w miejscu pracy ”. Celem jest przekazywanie wiedzy na temat stresu i innych zagrożeń psychospołecznych w miejscu pracy (mobbingu, dyskryminacji, równego traktowania, molestowania, agresji i przemocy), a także identyfikacja tego rodzaju zagrożeń oraz przeciwdziałanie im.	4 szkolenia/127 uczestników	4 szkolenia/95 uczestników
Program edukacyjny „Kultura bezpieczeństwa” skierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych (w szczególności o profilu zawodowym) i młodzieży akademickiej, ale poprzez nauczycieli i wykładowców. Jego celem jest podniesienie poziomu wiedzy z zakresu prawnej ochrony pracy oraz przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.	13 szkoleń /615	11 szkoleń /299 uczestników
Program informacyjno-prewencyjny w budownictwie „ Promocja standardów BHP! ”. W 2015 program zmienił nazwę na „ Budowa. STOP wypadkom! ” Jego celem jest ograniczenie poziomu zagrożeń wypadkowych, wzrost świadomości i wiedzy dotyczącej bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych, a także doprowadzenie warunków pracy i bezpieczeństwa do poziomu zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa pracy.	6 szkoleń /122 uczestników	7 szkoleń/248 uczestników
Zachodniopomorska Rada ds. Bezpieczeństwa Pracy w Budownictwie przy Okręgowym Inspektorze Pracy. W skład Rady weszli przedstawiciele Okręgowego Inspektoratu Pracy w Szczecinie, także: Koszalińskiej Izby Przemysłowo – Handlowej, Zachodniopomorskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa, Zachodniopomorskiej Izby Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Szczecinie, Polskiego Stowarzyszenia Dekarzy Oddział Zachodniopomorski, Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Pracowników Służby BHP Oddział Szczecin, Izby Rzemieślniczej Małej i Średniej Przedsiębiorczości, Wojewódzkiej Stacji SanitarnoEpidemiologicznej w Szczecinie, Prezydium Zarządu Regionu NSZZ Solidarność Pomorza Zachodniego w Szczecinie, Zarządu Związku Zawodowego “Budowlani” Okręg Zachodniopomorski; Zachodniopomorskiego Klastra Budowlanego przy Północnej Izbie Gospodarczej, Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego, Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji RP Oddział w Szczecinie.	1 posiedzenie	1 posiedzenie
Program prewencyjny „Minimalne wymagania bhp dla maszyn” Celem jest zapobieganie wypadkom przy maszynach i urządzeniach użytkowanymi w przemyśle.	1 szkolenie/ 30 uczestników	1 szkolenie/44 uczestników

Program prewencyjny dla mikro zakładów (do 9 pracowników) „Zdobądź dyplom PIP”. Pracodawcy poprzez uczestnictwo w szkoleniach i ankiety samokontroli osiągają standardy prawne i wymagania bhp. Po ich spełnieniu uzyskują dyplom.	1 szkolenie/3 uczestników	1 szkolenie/ 21 uczestników
Gala „Razem dla bezpieczeństwa. Prewencja 2014” i „Razem dla bezpieczeństwa. Prewencja 2015” Coroczna gala podsumowująca konkursy i programy prewencyjne realizowane w Okręgowym Inspektoracie Pracy w Szczecinie odbywa się w Teatrze Lalek „Pleciuga”. W uroczystościach uczestniczyli przedstawiciele lokalnych władz, organów kontroli, pracodawcy, reprezentanci szkół średnich i wyższych uczelni, organizacji pracodawców, związków zawodowych oraz służb bezpieczeństwa i higieny pracy.	153 uczestników	197 uczestników
Kampanie informacyjne realizowano również poprzez uczestnictwo przedstawicieli OIP w Szczecinie w targach, giełdach i dniach otwartych organizowanych przez podmioty zewnętrzne. Uczestniczyliśmy w następujących wydarzeniach: Targi Pracy Pomorza Zachodniego w Szczecinie Dzień Otwarty dla Osób Niepełnosprawnych w Oddziale ZUS w Szczecinie Spotkanie organizacji pozarządowych „Pod platanami” w Szczecinie Dni Ubezpieczonego ZUS Szczecin Targi Pracy Kariera 2014 w Szczecinie/ Targi Pracy Kariera 2015 w Szczecinie Międzynarodowe Targi Budowlane Bud-Gryf Tydzień Przedsiębiorcy w ZUS Szczecin 2015	odbiorca masowy	odbiorca masowy

13. 9. PRZESTĘPCZOŚĆ GRANICZNO-CELNA

Placówka Straży Granicznej w Szczecinie została utworzona z dniem 01 października 2013 r. na bazie trzech zniesionych z dniem 30 września 2013r. placówek: Placówki Straży Granicznej w Szczecinie, Placówki Straży Granicznej w Szczecinie – Porcie i Placówki Straży Granicznej w Szczecinie – Goleniowie.

Z dniem 16 października 2013 r. nowoutworzona Placówka Straży Granicznej w Szczecinie została przeniesiona na mocy Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2013 r. „w sprawie zniesienia niektórych oddziałów Straży Granicznej oraz zmiany rozporządzenia w sprawie utworzenia oddziałów Straży Granicznej” w struktury organizacyjne Morskiego Oddziału Straży Granicznej w Gdańsku.

Placówka Straży Granicznej w Szczecinie ochrania granicę z Niemcami na odcinku 158,6 km. Terytorialny zasięg działania placówki obejmuje: obszar strefy nadgranicznej od znaku granicznego nr 568 do znaku granicznego nr 892; linia rozgraniczenia z: Pomorskim Dywizjonem Straży Granicznej w Świnoujściu: znak graniczny nr 892, linią brzegową Zalewu Szczecińskiego w gminie Nowe Warpno i Police do granicy wód Zalewu Szczecińskiego i dalej wzdłuż granicy wód morskich portu w Policach i Szczecinie, placówką Straży Granicznej w Świnoujściu lądową granicą gminy Stepnica i Goleniów. Poza strefą nadgraniczną: powiaty: wałecki, choszczeński, pyrzycki, stargardzki, z powiatu gryfińskiego gmina Trzcińsko - Zdrój, z powiatu myśliborskiego gminy Myślibórz, Nowogródek Pomorski, Barlinek, z powiatu goleniowskiego gmina Goleniów.

Podległe przejścia graniczne:

- Morskie przejście graniczne w Szczecinie.
- Położone w odległości ok. 7 km od siedziby Placówki SG w Szczecinie. W przejściu obsługiwany jest ruch osobowy i towarowy. Przejście czynne jest całodobowo, odprawy realizowane są na bieżąco.
- Lotnicze przejście graniczne w Szczecinie – Goleniowie.

Położone jest w odległości ok. 50 km od siedziby Placówki SG w Szczecinie. W przejściu obsługiwany jest ruch osobowy i towarowy. Przejście czynne jest całodobowo, odprawy realizowane są na bieżąco. Dane szacunkowe określające możliwości portu w zakresie obsługi podróżnych: 850.000 osób rocznie, 10 operacji lotniczych na godzinę.

Placówka Straży Granicznej w Szczecinie z uwagi na swoje usytuowanie współpracuje z dwiema Inspekcjami Policji Federalnej Niemiec w Pasewalku i Angermünde.

W strukturach Placówki Straży Granicznej w Szczecinie do 31 grudnia 2015r. znajdował się Zespół Kontaktowy - Punkt Przyjmowania Osób i Regionalnej Wymiany Informacji, który realizował czynności związane z wypełnieniem zobowiązań wynikających z prawodawstwa Unii Europejskiej oraz bilateralnych umów międzynarodowych, jak również zajmował się stałą współpracą przygraniczną pomiędzy Strażą Graniczną RP i Policją Federalną Niemiec. Natomiast od 1 stycznia 2016r. w strukturach Placówki Straży Granicznej w Szczecinie znajduje się **Grupa ds. Wspólnej polsko - niemieckiej Placówki z siedzibą w Pomellen.**

Do głównych zadań realizowanych przez wspólną Placówkę należy:

- zwalczanie przestępczości transgranicznej,
- przeciwdziałanie nielegalnej migracji,
- współdziałanie w zapobieganiu i przeciwdziałaniu zagrożeniom bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- przekazywanie osób zgodnie z rozporządzeniem *Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca,*
- przekazywanie osób zgodnie z *Porozumieniem między Rządami państw grupy Schengen, a Rządem RP o przyjmowaniu osób przebywających bez zezwolenia z dnia 29 marca 1991r.,*
- koordynowanie przewozów tranzytowych obywateli państw trzecich przez terytorium RP,
- udzielenie pomocy w nawiązywaniu kontaktów pomiędzy organami przygranicznymi,
- realizacja zadań w przypadku przywrócenia kontroli granicznej.

W ramach struktur Placówki Straży Granicznej w Szczecinie w Grupie do Spraw Cudzoziemców zadania realizuje Oficer łącznikowy przy Wojewodzie Zachodniopomorskim, który współpracuje z Wydziałem Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie.

Zidentyfikowane zagrożenia w rejonie służbowej odpowiedzialności Placówki SG w Szczecinie:

1. Nadużywanie procedur związanych z nadaniem statusu uchodźcy w RP;
2. Nadużywanie przepisów w zakresie legalizacji pobytu na terytorium RP (wyłudzone wize lub wykorzystywanie wiz niezgodnie z celem ich uzyskania);
3. Przestępczość narkotykowa (swoboda przemieszczania się osób w znacznym stopniu ułatwia poruszanie się w całej Strefie Schengen bez konieczności poddawania się kontroli co w znacznym stopniu sprzyja transgranicznemu przemieszczaniu substancji narkotycznych wewnątrz Strefy Schengen a co za tym idzie do i przez województwo zachodniopomorskie);
4. Posiadanie/przemieszczanie kradzionego na terytorium innych krajów Układu z Schengen mienia, w tym pojazdów;
5. produkcja, posiadanie i obrót towarami bez polskich znaków akcyzy skarbowej.

Do miejsc najbardziej zagrożonych w strefie służbowej odpowiedzialności Placówki Straży Granicznej w Szczecinie zaliczyć należy:

- autostradę A-6 ;
- drogę krajową DK 10;
- drogę krajową DK 26 ;
- drogę wojewódzką DW 124;
- lotnicze przejście graniczne w Szczecinie - Goleniowie;
- aglomerację Szczecin.

Do najczęstszych przyczyn zrealizowanych zatrzymań /ujęć należało:

- przekroczenie granicy wbrew obowiązującym przepisom;
- nielegalny pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- realizacja czynności zleconych;
- przekazanie od strony niemieckiej w ramach Rozporządzenia RE DUBLIN III;
- posiadanie towarów bez polskich znaków akcyzy skarbowej.

1. Odprawa graniczna

1.1 Lotnicze przejście graniczne w Szczecinie-Goleniowie

Tabela nr 8.

ODPRAWA GRANICZNA OSÓB			
	2014	2015	ZMIANA %
Razem	130932	205854	57,2%
cudzoziemcy	114867	179724	56,7%
Polacy	16065	26130	62,6%

Tabela nr 9.

ODPRAWA GRANICZNA JEDNOSTEK LATAJĄCYCH			
	2014	2015	ZMIANA %
Razem	874	1311	50%
obce	848	1294	52%
polskie	26	17	-34,6%

1.2 Morskie przejście graniczne w Szczecinie

Tabela nr 10.

ODPRAWA GRANICZNA OSÓB			
	2014	2015	ZMIANA %
Razem	12878	18600	44,4%
cudzoziemcy	10536	13995	32,8%
Polacy	2342	4605	96,6%

Tabela nr 11.

ODPRAWA GRANICZNA JEDNOSTEK PŁYWAJĄCYCH			
	2014	2015	ZMIANA %
Razem	972	1208	34,9%
obce	952	1157	24,3%
polskie	20	33	65%

2. Działania realizowane na szlakach komunikacyjnych

Tabela nr 12.

LICZBA OSÓB WYLEGITYMOWANYCH			
	2014	2015	ZMIANA %
Razem	35072	36694	4,6%
cudzoziemcy	23810	22915	-3,7%
Polacy	11262	13779	22,3%

Tabela nr 13.

LICZBA SKONTROLOWANYCH ŚRODKÓW TRANSPORTU			
	2014	2015	ZMIANA %
Razem	17594	18502	5,2%
cudzoziemcy	13348	13348	0%
Polacy	4246	5154	21,4%

3. Zrealizowane zatrzymania/ujęcia

Tabela nr 14.

	2014	2015	ZMIANA %
Razem	672	759	12,9
cudzoziemcy	516	523	1,3%
Polacy	156	227	45,1%

4. Czynności podejmowane wobec cudzoziemców

Tabela nr 15.

	2014	2015	ZMIANA %
Zobowiązanie do powrotu	43	117	+ 172 %
Kontrola legalności pobytu	149	226	+ 51,68 %
Przyjęte wnioski o nadanie statusu uchodźcy/ochronę międzynarodową	7 (na 7 osób)	43 (na 61 osób)	+ 514,29 %
Decyzje o unieważnieniu wizen	20	7	- 65 %
Decyzje o cofnięciu wizen	1	14	+ 1300 %
Wnioski do Sądu o umieszczenie w ośrodku	56	19	- 66,07 %
Decyzja o cofnięciu zakazu ponownego wjazdu na terytorium RP	5	18	+ 260 %

Tabela nr 16.

	2014	2015	ZMIANA %
Zrealizowane wywiady środowiskowe	239 (sporządzono 1018 sprawozdań)	288 (sporządzono 1058 sprawozdań)	20,50 %

Tabela nr 17.

	2014	2015	ZMIANA %
Wydane wizen Schengen	234	229	2 %
Wydane wizen Schengen	5	4	20 %

5. Ujawnienia narkotyków, towarów bez polskich znaków akcyzy skarbowej oraz przedmiotów pochodzących z przestępstwa

W wyniku prowadzonych czynności funkcjonariusze Placówki SG w Szczecinie samodzielnie oraz we współdziałaniu z innymi służbami zatrzymali/ujawnili:

Tabela nr 18.

	2014	2015	ZMIANA %
tytoń (krajanki tytoniowej, suszu liści tytoniu)	77122,815 kg	4908,264 kg	-93,6%
papierosy	626780 szt.	54194 szt.	-91%
amfetamina	99,97 g	5411,12 g	5312,7%
marihuana	2585,10 g	1826,694 g	-29,3%
kokaina	0	1300 g	100%
krzewy konopi indyjskich	23	33	43,5%
alkohol	0	223,5 l	100%
rowery	3	0	-100%
pojazdy pochodzące z kradzieży	3	6	100%

13. 10. WOJSKO

Na terenie miasta Szczecin funkcjonuje 28 jednostek i instytucji wojskowych. Do najważniejszych jednostek wojskowych należy zaliczyć 12 Szczecińską Dywizję Zmechanizowaną im. Bolesława Krzywoustego wraz z jej podległymi oddziałami tzn. 12 Brygadą Zmechanizowaną im. gen. Józefa Hallera oraz 12 batalionem dowodzenia Ułanów Podolskich. Ponadto w Szczecinie Podjuchach stacjonuje 5. Pułk Inżynieryjny im. gen. Ignacego Prądzyńskiego, a przy ul. Łukasińskiego rozmieszczone jest Dowództwo Wielonarodowego Korpusu Północ – Wschód, w skład którego wchodzi 13 krajów. Do Danii, Niemiec i Polski dołączyły Chorwacja, Czechy, Estonia, Łotwa, Litwa, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Stany Zjednoczone i Węgry.

W zakresie bezpieczeństwa publicznego dyslokowane w garnizonie jednostki wpływają dodatnio na jego poziom, poprzez realizację zadań wynikających zarówno z treści normatywów prawa, jak i umów między UM, a poszczególnymi jednostkami.

Do najważniejszych przedsięwzięć i zadań mających na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego realizowanych przez siły rozmieszczone w Garnizonie Szczecin należą:

- utrzymywanie wydzielonych sił i środków w gotowości do udziału w akcjach ratowniczych, likwidacji skutków awarii i katastrof zgodnie z przyjętymi planami działania przez Dowództwo 12 Szczecińskiej Dywizji Zmechanizowanej oraz 12 Brygady Zmechanizowanej;
- wykonywanie zadań niemilitarnych wsparcia służb cywilnych w ramach ustawy o zarządzaniu kryzysowym, poprzez wydzielenie sił i środków do zwalczania klęsk żywiołowych oraz usuwania ich skutków przez wydzielone pododdziały 12DZ oraz 5 pułk inżynieryjny;
- udział w realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego w województwie Zachodniopomorskim przez Wojewódzki Sztab Wojskowy;
- prowadzenie działań na rzecz gospodarki energetycznej, komunalnej i ochrony środowiska przez Rejonowy Zarząd Infrastruktury;
- wykonywanie zadań określonych w Ustawie o Żandarmerii Wojskowej i Wojskowych Organach Porządkowych, a także wsparcie Policji i miejskich służb porządkowych w zabezpieczeniu świąt, imprez masowych i bezpieczeństwa publicznego przez Żandarmerię Wojskową;
- usuwanie i likwidację niewybuchów, niewypałów oraz amunicji będącej pozostałością po II wojnie światowej realizowane przez patrol rozminowania z 5. pułku inżynieryjnego, który w 2015 interweniował na terenie Szczecina 87 razy.

Wyszczególnione przedsięwzięcia w sposób istotny przyczyniają się do podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego.

Dyslokowane w Garnizonie Szczecin siły podnoszą rangę i prestiż miasta poprzez organizację uroczystości wojskowych i świąt państwowych zgodnie z Ceremoniałem Wojskowym. Garnizon posiada orkiestrę wojskową, która uświetnia wyżej wymienione przedsięwzięcia.

Charakter służby wojskowej oraz nieprzerwanie prowadzone szkolenie, czynią każdego żołnierza służącego w garnizonie gotowym do niesienia pierwszej pomocy przedmedycznej. Bardzo często odważna postawa żołnierzy w służbie czynnej jest czynnikiem uniemożliwiającym dokonanie przestępstwa lub ograniczającym jego skutki.

Wielonarodowy Korpus Północno-Wschodni (WKP-W) z Kwaterą Główną znajdującą się w Koszarach Bałtyckich w Szczecinie jest częścią Struktury Wojskowej Sojuszu. Przeznaczony jest do dowodzenia i prowadzenia operacji w ramach Artykułu 5 Traktatu Północnoatlantyckiego, operacji reagowania kryzysowego, operacji wspierania pokoju oraz operacji humanitarnych.

Obecna struktura WKP-W zorganizowana jest zgodnie ze standardami NATO. Obejmuje ona Grupę Dowódczą oraz trzy pionierzy (operacyjny, planowania i zabezpieczenia) w skład których wchodzi poszczególne zarządy. Kluczowe stanowiska w Grupie Dowódczej są stanowiskami rotacyjnymi pomiędzy państwami założycielskimi.

Dowódcą Korpusu od sierpnia 2015 roku, wyznaczonym na trzyletnią kadencję, jest niemiecki generał broni Manfred Hofmann. WKP-W podlega bezpośrednio trzem Państwom Założycielom (Dania, Niemcy, Polska). Państwa Założycielskie reprezentowane są w Komitecie Korpusu, który jest organem nadrzędnym dla Dowódcy Korpusu. Komitet Korpusu zbiera się co trzy miesiące i opracowuje wytyczne do działalności Korpusu.

WKP-W ma charakter integracyjny, co jest doskonale widoczne w procesie przystępowania kolejnych państw uczestniczących. W roku 1999 Dowództwo zostało utworzone przez trzy państwa założycielskie: Danię, Niemcy oraz Polskę. Obecnie służą tu żołnierze z 21 krajów.

W dotychczasowej działalności żołnierze Korpusu trzykrotnie brali udział w misji w ramach Międzynarodowych Sił Wsparcia Bezpieczeństwa (ISAF) w Afganistanie. Żołnierze Kwatery wyjeżdżali do Afganistanu w 2007, 2010 i 2014 roku. Za ten udział w misjach Międzynarodowych Sił Wsparcia Bezpieczeństwa (ISAF) w Afganistanie personel Kwatery Głównej Wielonarodowego Korpusu Północno-Wschodniego, otrzymał od Naczelnego Dowódcy Sił Sojuszniczych w Europie (SACEUR) tzw. ISAF Campaign Pennant (wstęga misji ISAF).

W lipcu 2014 roku, za szczególne osiągnięcia w wykonywaniu zadań szkoleniowych oraz w misjach wojskowych poza granicami państwa, Minister Obrony Narodowej, wyróżnił część polską Kwatery Głównej Wielonarodowego Korpusu Północno-Wschodniego wpisem nazwy i osiągnięć do Księgi Honorowej Wojska Polskiego.

Gotowość do działania zgodnie z przeznaczeniem utrzymywana jest poprzez organizację i udział w licznych szkoleniach i ćwiczeniach. Gwarantuje to systematyczne podnoszenie umiejętności personelu Dowództwa Wielonarodowego Korpusu Północno-Wschodniego, Brygady Wsparcia Dowodzenia, a także podległych formacji. Proces szkoleniowy koncentruje się na przygotowaniu do udziału w operacjach, przekazywaniu doświadczeń innym dowództwom i wykorzystaniu ich do udoskonalenia własnego programu przygotowawczego. Podczas ćwiczeń Korpus stosuje scenariusze opierające się na współczesnych operacjach NATO, uwzględniając w szczególności tematykę Obrony Kolektywnej oraz Operacji Wsparcia Pokoju.

Ważny dla przyszłości Kwatery był szczyt Nato w Walii we wrześniu 2014 roku, kiedy to ministrowie obrony Państw Założycielskich Korpusu (Dania, Niemcy i Polska) podpisali trójstronne porozumienie (z dnia 6 września 2014 roku). W dokumencie tym Państwa decydują o podniesieniu gotowości bojowej Kwatery Głównej Korpusu.

Pierwszym widocznym krokiem w tym kierunku było przygotowanie i wdrożenie nowej struktury, która funkcjonuje od 1 czerwca 2015. W nowej strukturze (strukturze przygotowanej do działania jako Kwaterna wysokiej gotowości znajduje się 400 stanowisk wojskowych i 45 stanowiska cywilne.

W przypadku konieczności użycia Korpusu, Państwa Założycielskie oraz tzw. Państwa Uczestniczące (pozostałe kraje występujące w Kwaterze) zdecydują, w zależności od rodzaju postawionego przed naszą formacją zadania, jakie siły i środki zostaną oddelegowane pod jego komendę.

Uszczegółowienie zadań dla Kwatery jako jednostki Wysokiej Gotowości Bojowej zostało dokonane przez ministrów obrony Państw Założycielskich Korpusu (Dania, Niemcy i Polska) w kolejnym porozumieniu trójstronnym podpisanym w dniu 5 lutego 2015 roku. Jednym z zadań dla WKP-W wynikającym z tego porozumienia jest odpowiedzialność za monitorowanie sytuacji w rejonie północno-wschodniej granicy NATO w czasie pokoju.

Jednakże najważniejszym zadaniem dla Korpusu jest osiągnięcie do szczytu NATO w Warszawie w 2016 roku gotowości do kierowania między innymi połączonymi siłami zadaniowymi bardzo wysokiej gotowości (Very High Readiness Joint Task Force – VJTF) zwanych potocznie „szpicą” oraz jednostkami integracyjnymi sił NATO (NATO Force Integration Units – NFIUs) z Estonii, Litwy, Łotwy i Polski.

Źródła informacji:

1. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej.
2. Komenda Miejska Policji w Szczecinie.
3. Placówka Straży Granicznej w Szczecinie.
4. Wielonarodowy Korpus Północ – Wschód.
5. Garnizon Szczecin.
6. Sprawozdanie GIP z działalności PIP.
7. Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Szczecin za lata 2014-2015.
8. Straż Miejska w Szczecinie.
9. Szczecińskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe.
10. Urząd Miasta Szczecin, Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.
11. Urząd Statystyczny w Szczecinie.

Rozdział 14
OCHRONA ZDROWIA

14.1. OCHRONA ZDROWIA

14.1.1. WPROWADZENIE

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO, 2000) system ochrony zdrowia to „całość działań, których podstawowym celem jest promowanie, poprawa i zachowanie dobrego stanu zdrowia członków populacji”. Oparty na modelu ubezpieczeniowo-budżetowym, funkcjonujący obecnie w Polsce system opieki zdrowotnej wprowadzony został w życie z dniem 01 stycznia 1999 r. na podstawie ustawy z dnia 06 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym. Fundamentem systemu powszechnej publicznej opieki zdrowotnej w Polsce jest podstawowa opieka zdrowotna (POZ). Następnie występuje ambulatoryjna opieka specjalistyczna (AOS) oraz stacjonarna opieka zdrowotna (SOZ) w formie szpitali. Politykę zdrowotną w wymiarze strategicznym kreuje w kraju Ministerstwo Zdrowia. Wpływ na funkcjonowanie systemu opieki zdrowotnej ma także główny płatnik – Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ), instytucje i organy administracji państwowej, świadczeniodawcy i świadczeniobiorcy, organizacje pozarządowe i opinia publiczna. Nad prawidłowym funkcjonowaniem systemu opieki zdrowotnej w Polsce kontrolę sprawują: Państwowa Inspekcja Sanitarna (Sanepid), Państwowa Inspekcja Farmaceutyczna, Rzecznik Praw Pacjenta i wojewodowie.

Regulacje prawne polskiego systemu ochrony zdrowia zawarte są w szeregu akt legislacyjnych, począwszy od Konstytucji RP z 1997 r., poprzez różnorodne ustawy i rozporządzenia, do zarządzeń Prezesa NFZ. Artykuł 68 Konstytucji RP głosi, że „Każdy ma prawo do ochrony zdrowia. Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.” Z innych aktów prawnych regulujących na poziomie strategicznym i operacyjnym system opieki zdrowotnej w kraju należy wymienić:

- Ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- Ustawę z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej,
- Ustawę z dnia 05 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry,
- Ustawę z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej,
- Ustawę z dnia 06 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym,
- Ustawę o dnia 06 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta,
- Ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- Ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2005 r. w sprawie zakresu zadań lekarza, pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej.
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 02 lutego 2011 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej.

14.1.2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA MIASTA SZCZECIN

Województwo zachodniopomorskie zamieszkiwało w 2014 r. ponad 1,7 mln mieszkańców, co stanowiło 4,5 % ludności kraju. Jest to jedenaste pod względem liczby ludności województwo w Polsce. Populacja województwa zachodniopomorskiego jest młodsza niż populacja Polski ogółem. W 2014 roku było blisko 251 tys. osób w wieku co najmniej 65 lat, co stanowiło 14,6 % wobec 15,3 % dla Polski i niecałe 339 tys. osób do 19 r.ż. (udział 19,7 %, mniej o 0,5 pp. niż dla Polski ogółem). Ludność w wieku 20-64 lata wyniosła 1,13 mln osób, co stanowiło 65,6 % ogółu populacji, czyli o 1,1 pp. więcej niż dla Polski. Warto podkreślić, iż w 2014 r. w województwie zachodniopomorskim na każdy tysiąc osób w wieku produkcyjnym przypadało 625 osób w wieku nieprodukcyjnym. Była to trzecia najniższa wartość spośród wszystkich województw (o 22 osób na każdy tysiąc w wieku produkcyjnym) i niższa niż dla Polski ogółem. W grupach wieku do 49 r.ż. obserwujemy przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet, natomiast w następnych grupach wieku relacja jest odwrotna, przy czym powyżej 60 roku życia nadwyżka kobiet nad mężczyznami zwiększa się wraz z wiekiem. Współczynnik feminizacji wyniósł 105 kobiet na 100 mężczyzn, natomiast wśród osób w wieku 65 lat i więcej wyniósł 155 i w obu przypadkach był niższy niż dla całego kraju.

Oczekiwane trwanie życia noworodka płci męskiej w województwie zachodniopomorskim w 2014 roku wyniosło 73,6 lat dla chłopców (9. miejsce wśród województw w kolejności malejącej) i było o 0,2 roku mniejsze niż dla Polski ogółem. Wartość parametru dla dziewczynek wyniosła 80,9 lat (miejsce 13.) i była mniejsza o 0,7

roku od wartości dla Polski. Oczekiwane dalsze trwanie życia osoby w wieku 60 ukończonych lat plasowało się na 14. miejscu dla mężczyzn i 8. dla kobiet w zestawieniu województw. Ten parametr wynosił 18,7 lat dla mężczyzn i był niższy niż dla Polski ogółem o 0,5 roku, zaś dla kobiet 24,0 lata i był niższy o 0,3 roku w porównaniu do wartości dla Polski. Z kolei umieralność niemowląt jest najwyższa w Polsce – współczynnik zgonów niemowląt wyniósł w 2014 r. 5,3 zgony na tysiąc urodzeń żywych.

Źródło: Mapa potrzeb zdrowotnych w zakresie leczenia szpitalnego dla województwa zachodniopomorskiego

W 2014 roku przeciętne trwanie życia w województwie było dłuższe u kobiet niż u mężczyzn o 7,3 roku. Dysproporcja ta zauważalna jest również w kraju, gdzie różnica wynosi 7,8 roku. W 2014 roku w zachodniopomorskim kobiety żyły średnio 80,9 lat (w kraju 81,6), natomiast mężczyźni żyli 73,6 lat (w kraju 73,8). Analizując przeciętne trwanie życia w 2013 i 2014, zauważalne jest wydłużenie się życia u

mężczyzn 0,9 roku, a przeciętne trwanie życia u kobiet o 0,4. Wydłużenie się przeciętnego trwania życia i wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym informują o stopniowym starzeniu się społeczeństwa. W ubiegłym roku zarejestrowano 16279 zgonów tj. o 707 mniej niż w roku 2013, z czego liczba zgonów mężczyzn wynosiła 8613 (o 381 mniej niż w roku 2013) a liczba zgonów kobiet 7666 (o 326 zgonów mniej niż w roku 2013). W województwie zachodniopomorskim w 2014 roku wskaźnik zgonów ogółem na 1 tys. ludności wynosił 9,5; dla mężczyzn 10,3, natomiast dla kobiet 8,7.

Głównymi przyczynami zgonów w 2013 roku były choroby układu krążenia, nowotwory, zewnętrzne przyczyny zgonów (urazy, upadki, wypadki, zatrucia, samobójstwa i zabójstwa), choroby układu oddechowego, objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych. Dokonując analizy struktury przyczyn zgonów stwierdzamy, iż najwyższy odsetek (45,4%) stanowiły zgony z powodu chorób układu krążenia. W 2013 roku w województwie zachodniopomorskim z tego powodu zmarło 7720 osób, z czego 3588 mężczyzn (39,9% zgonów mężczyzn) i 4132 kobiety (51,7% zgonów kobiet). Wskaźnik liczby zgonów na choroby układu krążenia na 10 tys. ludności wynosił 44,9 i był wyższy o 1,5 niż w roku poprzednim.

Drugą co do wielkości przyczyną zgonów w województwie zachodniopomorskim były choroby nowotworowe. W 2013 roku zmarło z tego powodu 4661 osób, co stanowiło 27,4% ogólnej liczby zgonów, tym 2589 mężczyzn (28,8% zgonów mężczyzn) i 2072 kobiety (25,9% zgonów kobiet). Wskaźnik liczby zgonów na nowotwory na 10 tys. ludności w 2013 roku wynosił 27,1 i wzrósł o 0,3 w stosunku do roku poprzedniego. Z ogólnej liczby zgonów na choroby nowotworowe 95,6% zgonów miało charakter złośliwy. Liczba wszystkich zgonów na nowotwory złośliwe w 2013 roku wynosiła 4455 osób (o 26 osób więcej niż w 2012 roku), z tego mężczyzn zmarło 2477 (o 73 osoby więcej), natomiast kobiet zmarło 1978 (o 47 osób mniej niż w roku poprzednim).

Wśród zgonów na nowotwory znaczący udział miały zgony na nowotwory złośliwe. Z kolei wśród samych nowotworów złośliwych dwiema głównymi przyczynami zgonów były nowotwory złośliwe układu oddechowego i klatki piersiowej (27,7%, mężczyźni 34,0%, kobiety 19,7%) oraz nowotwory narządów trawiennych (27,5%, mężczyźni 27,9%, kobiety 27,1%). Wśród kobiet widoczny jest również duży udział zgonów na nowotwory złośliwe żeńskich narządów płciowych (13,9%).

Tabela nr 1.

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA MIASTA SZCZECINA W ROKU 2014						
LATA	LUDNOŚĆ OGÓŁEM	Z TEGO		WSKAŹNIK NA 1000 LUDNOŚCI		
		MĘŻCZYŹNI	KOBIETY	URODZENIA ŻYWE	ZGONY	PRZYRÓST NATURALNY
2014	407 180	193 549	213 631	8,8	10,2	-1,4

Źródło: GUS: Informator Statystyczny ochrony zdrowia województwa zachodniopomorskiego za rok 2014., Urząd Statystyczny w Szczecinie.

W 2014 roku urodziło się 15530 niemowląt, a 83 zmarło. Wskaźnik zgonów na 1 tys. urodzeń żywych wynosił więc 5,3, w tym samym czasie w Polsce wskaźnik ten wyniósł 4,2. W zachodniopomorskim w 2013 roku zmarło 77 niemowląt, wskaźnik na 1 tys. Urodzeń żywych wynosił 5,0 w województwie i 4,6 w Polsce. Podstawową przyczyną zgonów niemowląt były niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym - 44 zgony, stanowiły one 57,1% ogólnej liczby zgonów wśród niemowląt (wskaźnik 2,9). Kolejną przyczyną zgonów były wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe, w wyniku których zmarło 21 niemowląt, stanowiły one 27,3% zgonów niemowląt (wskaźnik 1,4). Liczba zgonów z pozostałych przyczyn wynosiła 12 i stanowiła 15,6% ogólnej liczby zgonów.

Tabela nr 2.

URODZENIA ŻYWE WEDŁUG WIEKU MATKI W 2014 R.	
JEDNOSTKA	OGÓŁEM
Miasto Szczecin	4 647
Województwo zachodniopomorskie	15 530

Źródło: GUS: Informator Statystyczny ochrony zdrowia województwa zachodniopomorskiego za rok 2014., Urząd Statystyczny w Szczecinie.

Tabela nr 3.

ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2014 R.						
LATA	MIASTO SZCZECIN			WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2014	5 037	2 661	2 376	16 279	8 613	7 666

Źródło: GUS: Informator Statystyczny ochrony zdrowia województwa zachodniopomorskiego za rok 2014., Urząd Statystyczny w Szczecinie.

Tabela nr 4.

ZGONY NIEMOWLĄT W 2014 R.			
LATA	OGÓŁEM	WSKAŹNIK NA 1000 ŻYWYCH URODZEŃ	
	WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE	WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE	POLSKA
2014	15 530	5,3	4,2

Źródło: GUS: Informator Statystyczny ochrony zdrowia województwa zachodniopomorskiego za rok 2014., Urząd Statystyczny w Szczecinie.

14.1.2. SYTUACJA ZDROWOTNA MIESZKAŃCÓW SZCZECINA

W 2014 r. z budżetu Gminy Miasto Szczecin na ochronę zdrowia wydano ogółem ponad 25,7 mln zł (to o 1,7 mln mniej niż w roku poprzednim).

Światowe ustalenia wskazują, że do dobrej sytuacji zdrowotnej populacji w zasadniczym stopniu przyczyniają się: zdrowy i właściwy styl życia (50%), czynniki szeroko rozumianego środowiska fizycznego (20%) oraz właściwości organizmu człowieka mające podłoże genetyczne (20%). Zorganizowanie i funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia stanowi tylko 10% udziału w kształtowaniu sytuacji zdrowotnej populacji. Badania wskazują, że u podstaw głównych przyczyn zachorowalności i umieralności wśród społeczeństwa leży tzw. triada zachowań antyzdrowotnych. Należą do nich: zła dieta, brak aktywności ruchowej oraz wszelkiego rodzaju używki (m.in. papierosy, alkohol, narkotyki). Składowe te są przyczyną największej liczby odnotowywanych zachorowań, stanowiących choroby układu sercowo - naczyniowego w tym udary mózgu oraz nowotwory. Powyższe schorzenia uważa się za przyczynę 1/3 wszystkich zgonów. Z prowadzonych badań zachowań zdrowotnych mieszkańców Szczecina wynika, że 1/4 młodzieży rozpoczyna palenie papierosów przed ukończeniem 11 roku życia. W wieku 12 - 16 lat palić zaczyna co piąty młody człowiek. Wynik jest bardzo niepokojący: co trzeci mieszkaniec Szczecina (33%) przyznaje się do palenia papierosów.

Tabela nr 5.

ZGONY WEDŁUG NAJCZĘSTSZYCH PRZYCZYN W 2014 R.	
NAJCZĘSTSZE PRZYCZYNY ZGONÓW	MIASTO SZCZECIN
	2014
Choroby układu krążenia	1 942
Choroby nowotworowe	1 194
Przyczyny zewnętrzne	223
Choroby układu trawiennego	191
Choroby układu oddechowego	236
Objawy, cechy chorobowe i nieprawidłowe wyniki badań laboratoryjnych i klinicznych	193

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych.

Dane statystyczne wskazują, że w przypadku 72,8 % zgonów przyczyny leżą u podstaw chorób układu krążenia (45,4%) i schorzeń nowotworowych (27,4%). Są to współczesne choroby cywilizacyjne. Trzecią z głównych przyczyn zgonów są wypadki i urazy, samobójstwa oraz zgony w wyniku popełnienia przestępstwa. Główną przyczyną zgonów mężczyzn w Szczecinie są nowotwory układu oddechowego (krtani, tchawicy i płuca), jelita grubego i gruczołu krokowego. Wśród kobiet (podobnie jak u mężczyzn) z powodu rozpowszechnienia nałogu palenia tytoniu i diety wysokotłuszczowej zgony związane są głównie z chorobami układu oddechowego i trawiennego. Na trzecim miejscu wśród przyczyn zgonów kobiet plasuje się nowotwór piersi i jajnika. Stałemu obniżaniu podlegają również wskaźniki zachorowalności na choroby przenoszone drogą płciową (STI) za wyjątkiem rozpowszechnienia nosicielstwa wirusa HIV i związanej z tym choroby AIDS (od wdrożenia badań w 1985 r. do stycznia 2014 r. w Polsce wykryto 17 634 przypadków nosicielstwa tego wirusa, u 3 067 osób rozwinął się pełnoobjawowy AIDS, z czego zmarło aż 1 247 osób). Jak podaje Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych w Szczecinie można uznać za dobrą. W I półroczu 2015r. zarejestrowano 29 przypadków zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową, tj. znacznie mniej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, kiedy to zarejestrowano 49 takich zgłoszeń. W analizowanym okresie zachorowało 24 mężczyzn, 4 kobiety i 1 noworodek płci żeńskiej. Największą liczbę zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową wykazał powiat szczeciński –7 przypadków, w pozostałych powiatach zgłoszono pojedyncze zachorowania. Na uwagę zasługuje fakt, że zgłaszalność zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową w stosunku do porównywalnego okresu w roku 2015 uległa znacznemu zmniejszeniu. Brak badań przesiewowych w kierunku kiły, nieujawnianie partnerów seksualnych osób zakażonych, a także brak należytej staranności w dopełnianiu obowiązku zgłaszalności tych chorób przez lekarzy powoduje w dalszym ciągu niedoszacowanie zgłaszanej liczby zachorowań, a tym samym brak możliwości rzetelnej oceny sytuacji epidemiologicznej w tym zakresie.

W woj. zachodniopomorskim w I półroczu 2015r. zarejestrowano 123 przypadki zachorowania na gruźlicę i objęto nadzorem 260 osób z otoczenia osób chorych. Liczba zarejestrowanych zachorowań w stosunku do I półrocza 2014r. zwiększyła się o 20 przypadków. W analizowanym okresie 2015r. podobnie jak w latach poprzednich znaczną większość zachorowań stanowili mężczyźni. W I półroczu zachorowało 82 mężczyzn i 41 kobiet. Największa liczba zachorowań miała miejsce w grupie wiekowej 45 –64 lata wśród osób zamieszkujących na terenie miast.

Źródło: Wojewódzka Stacja Epidemiologiczno – Sanitarna w Szczecinie.

Szacuje się, że osoby niepełnosprawne stanowią 10% ogólnej populacji mieszkańców Szczecina. W 2014 r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał 8 140 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności i 769 orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia. W 2013 r. było to odpowiednio: 7 604 i 752. Jeśli chodzi o stopień niepełnosprawności to najliczniejszą grupę stanowią osoby niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym (3 337), następnie w stopniu znacznym (3 339) i w stopniu lekkim (1 935). Niepełnosprawność dotyczy częściej mężczyzn (4 169), niż kobiet (3 971). Najwięcej jest osób niepełnosprawnych w grupie wiekowej 60 lat i więcej (4 058), najmniej w grupie wiekowej 16 – 25 lat (400).

14.2. ZASOBY KADROWE SYSTEMU OPIEKI ZDROWOTNEJ W SZCZECINIE

14.2.1. PERSONEL MEDYCZNY WEDŁUG ZAWODÓW

Wybrany personel medyczny z wyższym i średnim wykształceniem przedstawiono na podstawie rocznych sprawozdań o pracujących w podmiotach wykonujących działalność leczniczą (MZ-88). Liczba pracującego personelu medycznego według stanu w dniu 31 XII 2014 roku wykazana w głównym miejscu pracy przyjmowana jest jako faktyczna liczba pracującego personelu i w województwie zachodniopomorskim przedstawia się następująco:

- 4004 lekarzy,
- 666 lekarzy dentystów,
- 7 436 pielęgniarek łącznie z pielęgniarkami z wyższym wykształceniem,
- 877 położnych łącznie z położnymi z wyższym wykształceniem.

W 2014 roku faktyczna liczba pracujących lekarzy, przypadająca na 10 tys. mieszkańców, wynosiła 23,3. Najwięcej pracujących lekarzy przypadających na 10 tys. mieszkańców było w mieście Szczecinie (50,5).

Liczba pracujących lekarzy dentystów przypadających na 10 tys. mieszkańców w 2014 roku wynosiła 3,9. Najwięcej pracujących lekarzy dentystów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców było w mieście Szczecinie (8,0).

Rzeczywista liczba pielęgniarek przypadających na 10 tys. mieszkańców wynosiła 43,3.

Najwyższe wartości wskaźnika zanotowano w mieście Szczecinie (76,4).

Liczba pracujących położnych przypadających na 10 tys. mieszkańców wynosiła 5,1. Najwyższe wartości wskaźnika dla pracujących położnych były w powiatach: polickim (12,7), w mieście Koszalinie (7,5) oraz powiecie myśliborskim (7,3).

Liczba pracujących lekarzy we wszystkich miejscach pracy w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na Szczecinie (24,6), mieście Koszalinie (20,4) i powiecie polickim (16,1) 10 tys. ludności wynosiła 14,3. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w mieście Szczecinie (24,6), mieście Koszalinie (20,4) i powiecie polickim (16,1).

14.2.2. OPIEKA AMBULATORYJNA PERSONEL MEDYCZNY

W AMBULATORYJNEJ OPIECE ZDROWOTNEJ

W 2014 roku w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej we wszystkich miejscach pracy zatrudnionych było ogółem 1847 pielęgniarek, w tym: 1146 pielęgniarek w podstawowej opiece zdrowotnej, w tym 619 pielęgniarek środowiskowo – rodzinnych, 138 pielęgniarek środowiskowych nauczania i wychowania. Liczba pracujących pielęgniarek we wszystkich miejscach pracy w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 10 tys. ludności wynosiła 10,8.

W 2014 roku w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej we wszystkich miejscach pracy pracowało ogółem 302 położnych, w tym 216 położnych w podstawowej opiece zdrowotnej. Liczba pracujących położnych we wszystkich miejscach pracy w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 10 tys. ludności wynosiła 1,8.

14.2.3. LICZBA LEKARZY I LEKARZY DENTYSTÓW POSIADAJĄCYCH SPECJALIZACJĘ

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 X 2005 roku w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystów (Dz. U. NR 213 poz. 1779 z późn. zm.), została wprowadzona jednostopniowa specjalizacja. W związku z powyższym liczba lekarzy dentystów, którzy uzyskują tytuł specjalisty według nowych zasad będzie ulegać przyrostowi, a liczba lekarzy i lekarzy dentystów posiadających specjalizację I° i II° będzie sukcesywnie maleć.

W województwie zachodniopomorskim w dniu 31 XII 2014 roku według głównego miejsca pracy zatrudnionych było ogółem 3120 lekarzy posiadających specjalizację, z czego 499 - I°, 1 935 - II° i 686 ze specjalizacją uzyskaną według nowych zasad. Liczba lekarzy posiadających specjalizację według głównego miejsca pracy przypadająca na 10 tys. ludności wynosiła 18,19.

Najwięcej lekarzy posiadało specjalizację z zakresu: chorób wewnętrznych –362 (wskaźnik na 10 tys. ludności –2,11), medycyny rodzinnej –305 (wskaźnik na 10 tys. ludności –1,78), położnictwa i ginekologii –253 (wskaźnik na 10 tys. ludności –1,47), pediatrii –214 (wskaźnik na 10 tys. ludności –1,25, anestezjologii i intensywnej terapii –210 (wskaźnik na 10 tys. ludności –1,22), chirurgii ogólnej –182 (wskaźnik na 10 tys. ludności –1,06).

Według Ustawy z dnia 27 VIII 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ambulatoryjna opieka zdrowotna jest to udzielanie przez świadczeniodawców świadczeń opieki zdrowotnej osobom niewymagającym leczenia w warunkach całodobowych lub całodziennych. Zgodnie z wspomnianą ustawą, podstawowa opieka zdrowotna obejmuje świadczenia zdrowotne profilaktyczne, diagnostyczne, lecznicze, rehabilitacyjne oraz pielęgnacyjne z zakresu medycyny ogólnej, rodzinnej i pediatrii, udzielane w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. W województwie zachodniopomorskim w 2014 roku opieką profilaktyczną objętych zostało 42 284 dzieci zdrowych do trzeciego roku życia, udzielono 96330 porad, w tym 43 735 dzieciom do 1-szego roku życia. W ramach profilaktycznych badań lekarskich dzieci i młodzieży w wieku 2-19 lat przebadano 72 732 osób.

Informacje o zachorowaniach podano według „X Rewizji Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10”, obowiązującej od 01 I 1997 roku.

Liczba dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, u której stwierdzono schorzenia wymagające opieki czynnej, wynosiła 67076 i zmniejszyła się w stosunku do roku ubiegłego o 9 123.

Najliczniejszą grupę w przedziale wiekowym 0-18 lat stanowili pacjenci z rozpoznaniem dychawicy oskrzelowej (18 687, wskaźnik na 10 tys. ludności wynosił 586,5), leczący się z powodu zniekształceń kręgosłupa (13 005, wskaźnik na 10 tys. ludności wynosił 408,2) i niedokrwistości (8 767, wskaźnik na 10 tys. ludności wynosił 275,1).

Nowych zachorowań wśród dzieci i młodzieży odnotowano najwięcej na dychawicę oskrzelową (2 465, wskaźnik na 10 tys. ludności wynosił 76,7) oraz z powodu zniekształceń kręgosłupa (2063, wskaźnik na 10 tys. ludności wynosił 64,2).

Liczba osób w wieku 19 lat i więcej objętych opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, u których stwierdzono schorzenia wymagające opieki czynnej, wynosiła 578665 i zmalała o 44059 w porównaniu do roku 2013.

Z uwagi na rozpoznanie najliczniejszą grupę stanowili pacjenci leczeni z powodu chorób układu krążenia (309893, wskaźnik na 10 tys. ludności wynosił 2218,6), w tym choroby nadciśnieniowej (224071, wskaźnik na 10 tys. wynosił 1604,2) oraz chorób układu mięśniowo – kostnego i tkanki łącznej (219160, wskaźnik na 10 tys. ludności wynosił 1569,0).

Wśród nowych zachorowań w grupie osób dorosłych najczęściej występowały schorzenia układu krążenia (35005, wskaźnik na 10 tys. ludności wynosił 250,6), w tym choroba nadciśnieniowa (24320, wskaźnik na 10 tys. ludności wynosił 174,1) oraz choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (33189, wskaźnik na 10 tys. ludności wynosił 237,6). Duży udział w zachorowaniach osób dorosłych mają choroby cywilizacyjne związane z rozwojem gospodarczym i społecznym. Można do nich zaliczyć choroby układu krążenia, nowotwory i cukrzycę.

14.2.4. SPECJALISTYCZNA OPIEKA ZDROWOTNA

Według ustawodawcy świadczenie specjalistyczne jest to świadczenie opieki zdrowotnej we wszystkich dziedzinach medycyny, udzielane przez lekarza specjalistę i/lub przez lekarza dentystę, z wyłączeniem świadczeń udzielanych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. W związku ze zmianą metodologii badań dotyczących sprawozdania MZ-12 od 2013 badaniu nie podlega liczba porad w okresie sprawozdawczym w poradniach specjalistycznych i stomatologicznych. W 2014 roku liczba porad udzielonych kobietom w ciąży, w ramach opieki profilaktycznej wyniosła 82292. Wskaźnik ciągłości opieki nad kobietą ciężarną określający średnią liczbę porad przypadających na 1 kobietę ciężarną wynosił 4,8 i wzrósł o 0,5 w stosunku do roku 2013. Jednym z najniższych wskaźników osiągnęło miasto Szczecin (3,3). Wskaźnik wczesnego objęcia opieką kobiet ciężarnych do 14-go tygodnia ciąży określający liczbę kobiet ciężarnych, którym udzielono porady po raz pierwszy w okresie do 14-go tygodnia ciąży do liczby kobiet ciężarnych, którym udzielono porady po raz pierwszy ogółem wynosił 70,4% i zmalał w stosunku do roku 2013 o 6,5 p.p.

14.2.5. STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA

Opieka zdrowotna o charakterze stacjonarnym świadczona jest w szpitalach oraz innych zakładach opieki zdrowotnej, takich jak: zakłady psychiatryczne, zakłady opiekuńczo – lecznicze, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, zakłady lecznictwa uzdrowiskowego oraz zakłady opieki domowej. Według stanu na dzień 31 XII 2014 roku na terenie województwa zachodniopomorskiego działało 47 szpitali ogólnych, 12 stacjonarnych podmiotów psychiatrycznych i 21 stacjonarnych podmiotów opieki długoterminowej.

Liczba stacjonarnych podmiotów psychiatrycznych obejmuje:

- 4 ośrodki leczenia odwykowego,
- 6 ośrodków rehabilitacyjnych dla narkomanów,
- 2 szpitale psychiatryczne.

Liczba stacjonarnych podmiotów opieki długoterminowej obejmuje:

- 18 podmiotów/oddziałów: pielęgnacyjno – opiekuńczych, opiekuńczo – leczniczych, pielęgnacyjno – opiekuńczych psychiatrycznych, opiekuńczo – leczniczych psychiatrycznych, opieki paliatywnej,
- 3 hospicja.

Ogólna liczba łóżek w lecznictwie stacjonarnym wynosiła 9645, z czego 8083 w szpitalach ogólnych, 596 w stacjonarnych podmiotach psychiatrycznych i 966 w stacjonarnych podmiotach opieki długoterminowej. Liczba leczonych pacjentów w lecznictwie stacjonarnym wynosiła ogółem 350395, z czego 342204 w szpitalach ogólnych, 5252 w stacjonarnych podmiotach psychiatrycznych i 2939 w stacjonarnych podmiotach opieki długoterminowej.

Źródło: GUS: Informator Statystyczny ochrony zdrowia województwa zachodniopomorskiego za rok 2014., Urząd Statystyczny w Szczecinie.

14.2.6. DZIAŁALNOŚĆ SZPITALI OGÓLNYCH

Wskaźnik liczby łóżek na 10 tys. ludności dla szpitali ogólnych wynosił 47,1. Wskaźnik wykorzystania łóżek w szpitalach ogólnych wynosił 240,0 dnia, co stanowi 65,8%. Średni czas pobytu pacjenta w szpitalach ogólnych wynosił 5,6 dnia. Liczba leczonych na 1 łóżko wynosiła 43,0. Wyniki badań działalności oddziałów szpitali ogólnych pokazują, że największe wykorzystanie łóżek było na oddziałach geriatrycznych (110,8%), hematologicznych (98,5%), psychiatrycznych (96,5%). Najmniejsze natomiast na oddziałach alergologicznych (5,3%), leczenia jednego dnia (19,5%), chirurgii szczękowo-twarzowej (29,0%). Najdłużej leczono pacjentów na oddziałach psychosomatycznych (26,9 dnia), rehabilitacyjnych (24,1 dnia), psychiatrycznych (23,9 dnia), a najkrócej na oddziałach ratunkowych (1,0 dnia), leczenia jednego dnia (1,2 dnia), alergologicznych (1,3 dnia).

Liczba miejsc na oddziałach dziennych w szpitalach ogólnych i przychodniach specjalistycznych wynosiła 298, w tym 177 na oddziałach dziennych w szpitalach ogólnych. W trybie dziennym leczono 122443 pacjentów, w tym 113565 na oddziałach dziennych w szpitalach ogólnych.

Źródło: GUS: Informator Statystyczny ochrony zdrowia województwa zachodniopomorskiego za rok 2014., Urząd Statystyczny w Szczecinie.

14.2.7. DZIAŁALNOŚĆ STACJONARNYCH PODMIOTÓW PSYCHIATRYCZNYCH

Wskaźnik liczby łóżek na 10 tys. ludności dla stacjonarnych podmiotów psychiatrycznych wyniósł 3,5 i był o 0,2 wyższy niż w roku 2013. Niższe niż w roku poprzednim było średnie wykorzystanie łóżka 349,2 dnia, tj. 95,7% (wobec 359,5 dnia-98,5% w 2013 roku). Skróceniu uległ średni czas pobytu chorego z 39,9 do 37,0 dnia, a liczba leczonych na 1 łóżko wzrosła z 9,0 do 9,4.

Obserwując wskaźnik wykorzystania łóżek w procentach w oddziałach stacjonarnych podmiotów psychiatrycznych zauważamy, że najwyższy był on na oddziałach psychiatrycznych i oddziałach leczenia uzależnień (102,0%) oraz na oddziałach leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych (101,1%). Wskaźnik osiągnął najniższą wartość na oddziałach psychiatrii sądowej (61,4%) i oddziałach terapii uzależnienia do alkoholu (87,4%). Najdłuższy pobyt pacjentów zaobserwowano na oddziałach psychiatrii sądowej (141,6 dnia) i oddziałach rehabilitacyjnych dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych (104,8 dnia), a najkrótszy na oddziałach leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacji) (8,6 dnia) i oddziałach leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacji) (16,6 dnia).

Źródło: GUS: Informator Statystyczny ochrony zdrowia województwa zachodniopomorskiego za rok 2014., Urząd Statystyczny w Szczecinie.

14.2.8. DZIAŁALNOŚĆ STACJONARNYCH PODMIOTÓW OPIEKI DŁUGOTERMINOWEJ

Wskaźnik liczby łóżek na 10 tys. ludności dla stacjonarnych podmiotów opieki długoterminowej wyniósł 5,6. Wskaźnik wykorzystania łóżek w stacjonarnych podmiotach opieki długoterminowej wyniósł 338,1, tj. 92,6 %. Średni czas pobytu chorego wyniósł 107,7 dnia, a liczba leczonych na 1 łóżko 3,1. W zależności od oddziału w stacjonarnych podmiotach opieki długoterminowej dostrzegamy zróżnicowany wskaźnik wykorzystania łóżek. Największe wykorzystanie łóżek było w podmiotach/oddziałach opiekuńczo - leczniczych psychiatrycznych (101,5%) i pielęgnacyjno - opiekuńczych psychiatrycznych (99,6%). Najmniejsze wykorzystanie łóżek było w oddziałach opieki paliatywnej (52,3%).

Najdłuższe pobyty pacjentów zarejestrowano w podmiotach/oddziałach opiekuńczo - leczniczych psychiatrycznych (208,8 dnia). Zdecydowanie krótsze pobyty zaobserwowano w podmiotach/oddziałach pielęgnacyjno - opiekuńczych i pielęgnacyjno - opiekuńczych psychiatrycznych (142,0 dnia) oraz opiekuńczo - leczniczych (138,9 dnia). Najkrótszą obecność pacjentów odnotowano na oddziałach opieki paliatywnej (26,5 dnia) oraz w hospicjach (19,6 dnia).

Źródło: GUS: Informator Statystyczny ochrony zdrowia województwa zachodniopomorskiego za rok 2014., Urząd Statystyczny w Szczecinie.

14.2.9. POMOC DORAŻNA

Wobec osób, które uległy nagłemu wypadkowi lub zachorowaniu, pomoc doraźną świadczą jednostki systemu ratownictwa medycznego. W województwie zachodniopomorskim w dniu 31 XII 2014 roku funkcjonowały następujące zakłady pomocy doraźnej:

- Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Szczecinie obejmująca łącznie 20 jednostek organizacyjnych w następujących powiatach: mieście Koszalinie i powiecie koszalińskim, mieście Szczecinie, mieście Świnoujściu, powiecie białogardzkim, choszczeńskim, drawskim, goleniowskim, gryfickim, gryfińskim, kamieńskim, kołobrzeskim, łobeskim, myśliborskim, polickim, pyrzyckim, stargardzkim, świdwińskim i waleckim
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ASKLEPIOS” Raczyńscy i Wspólnicy w Bobolicach
- Zakład Opieki Zdrowotnej w Malechowie
- Zakład Opieki Zdrowotnej w Polanowie
- Szpital w Szczecinku Sp. z o.o.
- Falck Medycyna Sp. z o.o.

W 2014 roku w ramach ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej szybką pomoc medyczną w nagłych przypadkach świadczyło 79 zespołów ratownictwa medycznego, z tego 30 zespołów specjalistycznych i 49 zespołów podstawowych. W porównaniu z rokiem ubiegłym ogólna liczba zespołów ratownictwa medycznego nie zmieniła się. W okresie letnim funkcjonowały dodatkowo 4 sezonowe zespoły ratownictwa medycznego.

Zakłady pomocy doraźnej dysponowały ogółem 146 karetkami sanitarnymi, w tym 67 do przewozu chorych. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił spadek o 5 zarówno ogólnej liczby ambulansów, jak i do przewozu pacjentów. W 2014 roku liczba ludności przypadająca na jeden zespół ratownictwa medycznego wynosiła 21,7 tys. i spadła w porównaniu do roku 2013. Najwyższy wskaźnik określający liczbę ludności przypadającą na 1 zespół ratownictwa medycznego (w tys.) odnotowano w powiecie polickim (37,7), w mieście Szczecinie (29,1) oraz w powiecie kołobrzeskim (26,5), z kolei najniższy w powiecie kamieńskim (11,9), sławieńskim (14,4) i drawskim (14,6).

W ciągu roku na terenie województwa zachodniopomorskiego interweniowano łącznie 170158 razy, z czego: 141 087 stanowiły wyjazdy do zachorowań i 29 071 do wypadków.

Liczba wszystkich interwencji ratownictwa medycznego przypadająca na 1 tys. mieszkańców wynosiła 99,0 i wzrosła o 5,4 w stosunku do roku 2013. W odniesieniu do wypadków wskaźnik ten kształtował się na poziomie 16,9, w przypadku zachorowań 82,1. Najwięcej wyjazdów do wypadków w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców odnotowano w powiecie kamieńskim (29,7) oraz mieście Szczecinie (23,5). Najmniej wyjazdów do wypadków w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców odnotowano w powiatach: gryfińskim (6,8), polickim (9,5) oraz sławieńskim (10,7).

Najwięcej wyjazdów do zachorowań w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców odnotowano w powiecie kamieńskim (111,4), mieście Szczecinie (98,4) i mieście Świnoujściu (97,4). Najmniej wyjazdów do zachorowań w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców odnotowano w powiatach: polickim (39,5), szczecineckim (61,6) i choszczeńskim (61,8).

W trakcie wszystkich interwencji stwierdzono 3 104 zgonów przed podjęciem lub w trakcie czynności ratunkowych, co stanowiło 1,8% ogólnej liczby interwencji.

Największy procentowy udział stwierdzeń zgonów przed podjęciem lub w trakcie czynności ratunkowych do ogólnej liczby interwencji był w powiatach: myśliborskim (2,7), koszalińskim i białogardzkim (2,5) oraz choszczeńskim (2,2), natomiast najniższy odnotowano w mieście Koszalinie (1,3), w powiecie stargardzkim (1,5) oraz mieście Szczecinie i powiatach: drawskim, goleniowskim, gryfińskim, łobeskim, szczecineckim, waleckim (1,7).

14.2.10. DZIAŁALNOŚĆ REGIONALNEGO CENTRUM KRWIODAWSTWA

I KRWIOLECZNICTWA

W dniu 31 XII 2014 roku Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Szczecinie obejmowało swoją działalnością teren województwa zachodniopomorskiego i posiadało 7 oddziałów terenowych i 3 punkty Ekipowego Poboru Krwi oraz 1 punkt mobilny (ambulans). W 2014 roku było 24 670 krwiodawców, od których pobrano 51 219 jednostek krwi. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił wzrost zarówno liczby krwiodawców (o 834), jak i pobranych jednostek krwi (o 2048). Jedna jednostka krwi pełnej równa się

450 ml, jeden litr krwi pełnej w przybliżeniu równa się 2,22 jednostki. Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom.

14.2.11. APTEKI I PUNKTY APTECZNE

Sieć placówek ochrony zdrowia uzupełniają apteki i punkty apteczne. W województwie zachodniopomorskim w roku 2014 sprzedaż leków i środków medycznych prowadziło 533 aptek ogólnodostępnych i 41 punktów aptecznych. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba aptek wzrosła o 13, również liczba punktów aptecznych zwiększyła się o 2. Liczba ludności w tys. przypadająca na jedną aptekę wyniosła 3,2, tj. o 0,1 mniej niż w roku poprzednim. Łącznie w aptekach ogólnodostępnych i punktach aptecznych na koniec 2014 roku pracowało 2 627 osoby (wzrost o 23), w tym 850 pracujących to magistrów farmacji (wzrost o 3). Stan aptek w województwie na tle kraju w latach 2013-2014 przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela nr 6.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013		2014	
	WOJEWÓDZTWO	KRAJ	WOJEWÓDZTWO	KRAJ
Liczba aptek	520	12 221	533	12 438
Liczba ludności na 1 aptekę w tys.	3,3	3,2	3,2	3,1

Źródło: GUS: Informator Statystyczny ochrony zdrowia województwa zachodniopomorskiego za rok 2014., Urząd Statystyczny w Szczecinie.

Sprawozdanie za rok 2014 z realizacji „Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych 2002 - 2015” zatwierdzonego Uchwałą Rady Miasta Szczecina nr LVI/1262/02 z dnia 2 października 2002 r.

Tabela nr 7.

LICZBA OSÓB, KTÓRE UZYSKAŁY NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI				WIEK			
	ZNACZNY	UMIARKOWANY	LEKKI	RAZEM	16-25	26-40	41-60	60+
Liczba osób	2 339	3 866	1 935	8 140	400	815	2 867	4 058

Tabela nr 8.

LICZBA OSÓB, KTÓRE UZYSKAŁY NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	PŁEĆ		ZATRUDNIENIE	
	K	M	TAK	NIE
Liczba osób	3 971	4 169	727	7 413

Na prowadzenie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydatkowano ze środków Wojewody – 812.336 zł, ze środków powiatu Szczecin – 24.831 zł.

Źródło: Wydział Spraw Społecznych Urząd Miasto Szczecin.

W roku 2014 dofinansowano ze środków PFRON zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych dla 985 osób niepełnosprawnych i jednej organizacji, w kwocie 1.228.816 zł, w tym dla 123 dzieci na kwotę 199.976,80 zł.

W ramach inwestycji miejskich przeprowadzono modernizacje, w których uwzględniono potrzeby środowiska osób niepełnosprawnych:

- budowa Trasy Północnej – etap II wraz z dojazdem przez ul.Łączną,
- budowa drogi łączącej ul.E.Plater z ul.Księżnej Salomei,
- rozbudowa Szkoły Podstawowej Nr 7 przy ul.Złotowskiej w Szczecinie w systemie modułowym,
- budowa Filharmonii Szczecińskiej im. Mieczysława Karłowicza.

ŹRÓDŁA INFORMACJI:

1. Główny Urząd Statystyczny: Informator Statystyczny ochrony zdrowia województwa zachodniopomorskiego za rok 2014, Urząd statystyczny w Szczecinie
2. Mapa potrzeb zdrowotnych w zakresie leczenia szpitalnego dla województwa zachodniopomorskiego
3. Główny Urząd Statystyczny: Bank Danych Lokalnych
4. Wojewódzka Stacja Epidemiologiczno – Sanitarna w Szczecinie
5. Wydział spraw Społecznych, Urząd Miasto Szczecin.

Rozdział 15

POMOC SPOŁECZNA

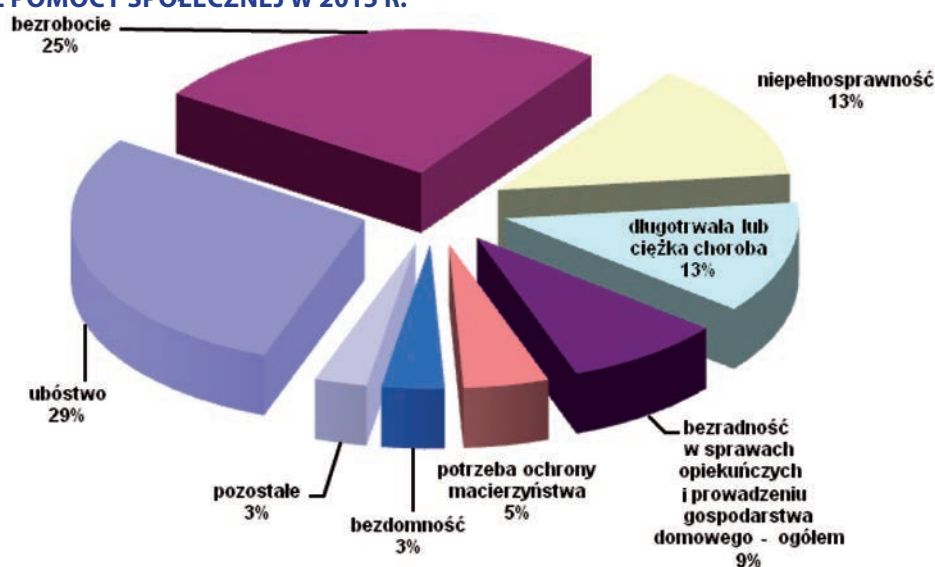
15.1. IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Przedmiotem interwencji instytucji pomocy społecznej są występujące problemy społeczne i zjawiska patologiczne. Wynikają one przede wszystkim ze złej sytuacji materialnej rodzin i sytuacji na rynku pracy. Do podstawowych problemów społecznych w Szczecinie można zaliczyć:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- problemy wynikające z niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- dysfunkcjonalność rodzin, w tym często wyuczona bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- bezdomność.

Wykres nr 1.

WYSTĘPOWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W SZCZECINIE WG LICZBY OSÓB W RODZINACH KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W 2015 R.

Zjawiska te są często silnie powiązane, wzajemnie warunkują się i przeplatają. Konsekwencją nakładania się na siebie zjawisk problemowych jest wykluczenie społeczne.

15.2. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W MIEŚCIE

Obowiązek realizowania zadań pomocy społecznej spoczywa na instytucjach administracji rządowej i samorządowej, które współpracują w tym zakresie z organizacjami społecznymi, pozarządowymi, kościołami, zgromadzeniami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Zadania i zasady szeroko rozumianego systemu pomocy społecznej określa Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz inne akty prawne¹. Szereg zmian w regulacjach prawnych wprowadziła obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. nowa Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa ta reguluje kwestie prawne związane z pomaganiem rodzinom i systemami opieki zastępczej, do tej pory usytuowane w ustawie o pomocy społecznej.

Za wykonanie zadań pomocy społecznej na terenie Szczecina odpowiada samorząd miejski. Wielkość wydatków z budżetu Miasta Szczecin na realizację zadań w sferze pomocy społecznej wyniosła w 2014

¹ M.in.: Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 poz. 163.), Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r., poz. 546.), Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 ze zm.), Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r. poz. 114), Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 966 ze zm.), Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 581), Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390), Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 poz. 332, poz.ze zm.).

roku 202 108 069 zł, co stanowiło 13,51% udziału w wydatkach budżetu miasta ogółem. W 2015 roku kwota ta wzrosła do 210 556 950 zł (13,55 % udziału w wydatkach budżetu Miasta)².

W stosunku do lat 2012-2013 wielkość kosztów poniesionych w latach 2014-2015 wzrosła, wzrósł również ich udział w ogólnej kwocie wydatków budżetowych.

Tabela nr 1.

WYDATKI Z BUDŻETU MIASTA SZCZECIN NA ZADANIA W SFERZE OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA (W TYS. ZŁ)		
WYDATKI BIEŻĄCE	2014 R.	2015 R.
Szczecińskie Centrum Świadczeń	83 761 052 zł	84 526 900 zł
Zapewnienie opieki dzieciom w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie Szczecina	13 319 497 zł	13 511 127 zł
Zapewnienie opieki dzieciom w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza miastem Szczecin	1 398 518 zł	1 638 514 zł
Opieka nad dziećmi w rodzinnych formach pieczy poza miastem	1 612 523 zł	1 548 556 zł
Dodatki mieszkaniowe	15 558 045 zł	13 898 710 zł
Program „Posiłek dla potrzebujących”	6 492 685 zł	6 524 192 zł
Domy pomocy społecznej i ośrodki wsparcia	30 685 549 zł	33 614 342 zł
Koszty specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	395 883 zł	478 870 zł
Zabezpieczenie opieki osobom bezdomnym	1 407 890 zł	1 660 000 zł

Źródło: Sprawozdania z wykonania Budżetu Miasta Szczecin za lata 2014–2015, dane Wydziału Spraw Społecznych UM Szczecin

Głównym realizatorem polityki społecznej Miasta jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR), na którym spoczywa odpowiedzialność niesienia pomocy. Swoje działania MOPR realizuje przy wsparciu i pod nadzorem Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecina oraz we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi Gminy Miasta Szczecin, ze służbami publicznymi (głównie sądami, prokuraturą, szkołami wyższymi, szeroko rozumianą oświatą, policją, strażą miejską), jak również z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W 2014 roku MOPR udzielił pomocy 19 293 osobom, w 2015 roku – 17 359 osobom, przy czym jedna osoba mogła korzystać z różnych form pomocy.

W latach 2014 – 2015 zatrudnienie w MOPR kształtowało się na poziomie 403 osób. Około połowy zatrudnionych stanowią pracownicy socjalni. Pozostali to między innymi: psycholodzy, terapeuci, pedagodzy, asystenci rodziny, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, kierowcy Sekcji Obsługi Komunikacyjnej Osób Niepełnosprawnych, pracownicy zatrudnieni do realizacji projektów Europejskiego Funduszu Społecznego, osoby zatrudnione w administracji. Z roku na rok zwiększa się poziom wykształcenia pracowników MOPR. Pracownicy z wykształceniem wyższym stanowili pod koniec 2014 roku 79,65% ogółu zatrudnionych, natomiast na koniec 2015 roku wykształcenie wyższe posiadało 83,13% pracowników Ośrodka.

Ważnym partnerem Miasta w realizacji zadań społecznych są organizacje pozarządowe, którym samorząd przekazuje środki publiczne na realizację zadań publicznych zgodnie z ustawą o pożytku publicznym i wolontariacie. W roku 2014 kwota dotacji z budżetu Miasta, udzielanych w procedurze organizowanych przez Wydział Spraw Społecznych otwartych konkursów ofert wyniosła 9 415 154 zł, natomiast w 2015 r.: 10 545 693 zł.

Do głównych organizacji współpracujących w tym zakresie z Miastem należą: Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo „Tęcza”, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Szczecinie, Polski Związek Głuchych Oddział Zachodniopomorski; Polski Związek Niewidomych Oddział Zachodniopomorski; Katolickie Stowarzyszenie Civitas Christiana Oddział w Szczecinie, Chorągiew Zachodniopomorska ZHP, Stowarzyszenie MONAR – Poradnia Profilaktyczno-Konsultacyjna, Zachodniopomorski Oddział Towarzystwa Rodzin i Przyjaciół Dzieci

² Wydatki wg sprawozdania z wykonania Budżetu Miasta Szczecin za lata 2014 i 2015 w dziale 852 klasyfikacji budżetowej.

Uzależnionych „Powrót z U”, Stowarzyszenie Wolontariuszy „DA DU”, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej, CARITAS Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej, Zachodniopomorska Fundacja Pomocy Rodzinie „Tęcza Serc”, Polski Czerwony Krzyż Zachodniopomorski Oddział Okręgowy, Stowarzyszenie „Feniks”, Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy, Stowarzyszenie „Zrozumieć”, Stowarzyszenie Przyjaciół Duszpasterstwa Akademickiego „Razem”, Fundacja Kultury i Sportu „Prawobrzeże”, Towarzystwo Salezjańskie Dom Zakonny p.w. Św. Józefa, Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży, Towarzystwo Salezjańskie Dom Zakonny (ul. Lwowska), Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Jana Bosko, Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Mediatorów, Zachodniopomorski Związek Towarzystw Krzewienia Kultury Fizycznej.

15.3. PODSTAWOWE FORMY POMOCY

Pomoc oferowana mieszkańcom to zarówno liczne świadczenia pieniężne, jak i rozmaite formy wsparcia niefinansowego. Świadczenia pieniężne wypłacane są osobom i rodzinom, których dochód na osobę nie przekracza poziomu określonego w ustawie o pomocy społecznej, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Świadczenia pieniężne odgrywają coraz mniejszą rolę, ponieważ nie rozwiązują kryzysów społecznych, a wręcz utrwalają społeczną niezaradność i uzależniają korzystających z zasiłków od otrzymywanej pomocy. Coraz większego znaczenia nabierają usługi aktywizujące, realizacja programów reintegracji społecznej i zawodowej.

Pomoc w formie pracy socjalnej udzielana jest niezależnie od sytuacji materialnej osoby lub rodziny. Pracownik socjalny świadczący tę pomoc osobie lub rodzinie, wyposażony jest w szczególne narzędzie, jakim jest kontrakt socjalny – pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań, których celem jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Umowa ma na celu określenie sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów, umożliwienie aktywizacji społeczno-zawodowej, a także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W 2014 roku pomocy w formie pracy socjalnej udzielono 4 168 rodzinom składającym się z 6 943 osób, z czego 588 rodzin (1 101 osób) nie korzystało z innych form pomocy. W roku 2015 pomocy w formie pracy socjalnej udzielono 4 345 rodzinom (7 368 osób), z czego 397 (685 osób) korzystało wyłącznie z tej formy wsparcia.

Przyznanie lub odmowa przyznania świadczeń zarówno pieniężnych jak i niepieniężnych z zakresu pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej, poprzedzonej rodzinnym wywiadem środowiskowym, który przeprowadza pracownik socjalny w miejscu zamieszkania lub pobytu klienta. Wystawienia decyzji administracyjnej nie wymagają świadczenia w formie pracy socjalnej, interwencji kryzysowej, specjalistycznego poradnictwa, uczestnictwa w zajęciach klubu samopomocy, a także przyznanie biletu kredytowanego.

15.3.1. POMOC OSOBOM I RODZINOM W TRUDNEJ SYTUACJI MATERIALNEJ – ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE

Osoby i rodziny w trudnej sytuacji materialnej mogą ubiegać się o wsparcie finansowe z pomocy społecznej w postaci zasiłków oraz pomocy w naturze. Prawo do takich świadczeń przysługuje osobom i rodzinom, których dochód netto nie przekracza dla osoby samotnie gospodarującej – 634 zł, a dla gospodarstw domowych wieloosobowych – 514 zł na osobę w rodzinie, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów korzystania z pomocy, określonego w ustawie o pomocy społecznej.

Zasiłek stały jest świadczeniem pieniężnym, które przysługuje osobie pełnoletniej niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub – w przypadku osoby pozostającej w rodzinie – jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie, są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. **Zasiłek okresowy** przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów

zabezpieczenia społecznego. **Zasiłek celowy** wypłacany jest na zaspokojenie podstawowych potrzeb, w szczególności na pokrycie, w części lub w całości, wydatków związanych z zakupem żywności, odzieży, obuwia, leków i leczenia, opału, kosztów utrzymania mieszkania, drobnych remontów i napraw mieszkania, wydatków na świadczenia zdrowotne. W ciągu ostatnich dwóch lat liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej utrzymywała się na podobnym poziomie. Struktura świadczeń także nie uległa zasadniczym zmianom.

Tabela nr 2.

KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ WG RODZAJÓW UDZIELONYCH ŚWIADCZEŃ		
WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA OSÓB, KTÓRYM DECYZJĄ PRZYZNANO ŚWIADCZENIE	
	2014 R.	2015 R.
zasiłek stały	2 603	2 578
zasiłek okresowy	5 841	5 042
zasiłek celowy	8 208	7 722

Źródło: Dane MOPR

Obok świadczeń realizowanych na mocy ustawy o pomocy społecznej przyznawane są także, na podstawie odrębnych przepisów, inne formy finansowego wspierania osób i rodzin: dodatki mieszkaniowe, dodatki energetyczne, świadczenia rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Dotyczą one osób, których dochód nie przekracza określonego progu. Realizacją tych świadczeń zajmuje się Szczecińskie Centrum Świadczeń.

Dodatek mieszkaniowy z zasady ma pokryć ze środków publicznych (gminnych) tę część wydatków na mieszkanie, która przekracza określony poziom, uznany w naszych warunkach za dopuszczalny. Ustawa o dodatkach mieszkaniowych reguluje, komu przysługuje dodatek mieszkaniowy i określa niezbędne przesłanki uprawniające do otrzymania dodatku, tj.: tytuł prawny, kryterium dochodowe i normatywną powierzchnię lokalu mieszkalnego w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego. W 2014 roku dodatek mieszkaniowy otrzymało 6 301 gospodarstw domowych, a kwota wypłaconych dodatków wyniosła 14 521 858 zł. W 2015 roku dodatek mieszkaniowy otrzymało 5 660 gospodarstw domowych, a kwota wypłaconych dodatków wyniosła 12 822 123 zł.

Zryczałtowany **dodatek energetyczny** na częściowe pokrycie kosztów ponoszonych z tytułu opłat za energię elektryczną przysługuje osobom, którym przyznano dodatek mieszkaniowy. W 2014 roku dodatek energetyczny otrzymało 1 876 gospodarstw domowych, a kwota wypłaconych dodatków wyniosła 151 527 zł. W 2015 roku dodatek energetyczny otrzymało 1 997 gospodarstw domowych, a kwota wypłaconych dodatków wyniosła 205 502 zł.

Rodziny posiadające dzieci mogą ubiegać się o **świadczenia rodzinne** zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych. Wsparcie to obejmuje zasiłek rodzinny oraz rozmaite dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze, a także jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka. Natomiast **świadczenia z funduszu alimentacyjnego** to kwota wypłacana osobie uprawnionej do otrzymania takiego świadczenia, ustalonego na podstawie tytułu wykonawczego w sytuacji, gdy egzekucja tego świadczenia jest bezskuteczna. Wypłatę świadczeń alimentacyjnych reguluje ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Tabela nr 3.

ŚWIADCZENIA RODZINNE I ALIMENTACYJNE W LATACH 2014-2015 - KWOTY WYPŁACONE (W ZŁ)				
WYSZCZEGÓLNIENIE	2014 R.		2015 R.	
	Liczba rodzin	Kwota	Liczba rodzin	Kwota
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	5 936	18 887 639	5 495	18 101 783
jednorazowa dodatek z tytułu urodzenia się dziecka	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
	696	696 000	690	690 000
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
	2 426	2 426 000	2 508	2 508 000

świadczenia z funduszu alimentacyjnego	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
	2 249	15 521 171	2 193	15 548 286
zasiłki pielęgnacyjne	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
	86 334	13 209 102	82 185	12 574 305
świadczenia pielęgnacyjne	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
	8 972	6 615 795	9 528	11 358 853
dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
	9	900	1	100

Źródło: Dane Szczecińskiego Centrum Świadczeń

15.3.2. WSPARCIE DZIECKA I RODZINY

Rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny przysługuje z mocy prawa wsparcie zarówno w formie świadczeń pieniężnych, jak i w formie pracy socjalnej, asystentury rodzinnej, poradnictwa i mediacji, wsparcia dziennego, usług dla rodzin z dziećmi, a w szczególnych sytuacjach – zapewnienia dzieciom opieki i wychowania poza rodziną. Głównym założeniem obowiązującej od 1 stycznia 2012 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest maksymalizacja dostępnego wsparcia dla utrzymania dziecka w jego naturalnym środowisku. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej wbrew woli rodziców wyłącznie z powodu ubóstwa nie jest dopuszczalne. Może ono nastąpić jedynie wówczas, gdy zastosowane inne środki oraz formy pomocy rodzicom dziecka, nie doprowadziły do usunięcia stanu zagrożenia jego dobra. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej ma stanowić ostateczność.

W przypadku trudności w wypełnianiu funkcji wychowawczych, pomocy udzielają zatrudnieni w MOPR asystenci rodziny, specjaliści pracy z rodziną, pedagodzy, psychologowie, pracownicy socjalni. Pracownicy MOPR współpracują z placówkami wsparcia dziennego, kuratorami, ze szkołami w zakresie poprawy sytuacji rodziny, funkcjonowania dziecka w grupie rówieśniczej oraz zapewnienia gorącego posiłku, z organizacjami pozarządowymi udzielającymi wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego, prawnego, prowadzącymi terapię indywidualną, małżeńską i rodzinną, warsztaty umiejętności psychospołecznych, zajęcia psychoedukacyjne, organizującymi dzieciom wypoczynek letni.

Jednym z istotnych problemów społecznych jest **przemoc w rodzinie**. Skala występowania tego zjawiska jest trudna do oszacowania z uwagi na nieujawniane przypadki przemocy. Koordynowanie i integrowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie powierzono **Zespołowi Interdyscyplinarnemu do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**. Przewodniczącym Zespołu jest zatrudniony w MOPR **Koordinator Działań w Zakresie Przeciwdziałania Przemocy**. Podejmowane czynności to między innymi interwencje różnego typu, programy psychoedukacyjne, socjoterapeutyczne dla osób doznających przemocy, program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie.

W przypadku, gdy istnieje podejrzenie zaistnienia przemocy w rodzinie, wszczynana jest tzw. procedura Niebieskiej Karty (poprzez wypełnienie formularza „Niebieskiej Karty – A”). **Obowiązek założenia Niebieskiej Karty mają policjanci, pracownicy socjalni**, gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, **przedstawiciele ochrony zdrowia i przedstawiciele oświaty**. W 2014 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 1 234 Niebieskich Kart, założonych w większości przez Policję (1 204 karty). Na podstawie „Niebieskich Kart” powołane przez Koordynatora Działań w Zakresie Przeciwdziałania Przemocy grupy robocze prowadziły w 2015 roku 1 748 spraw.

Udzielanie wsparcia osobom i rodzinom będącym ofiarami przemocy jest też jednym z zadań Działu Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Celem **interwencji kryzysowej** jest złagodzenie objawów reakcji kryzysowej, przywrócenie równowagi psychicznej, zapobieganie przejściu ostrego kryzysu w stan chroniczny oraz przywrócenie umiejętności samodzielnego radzenia sobie.

Tabela nr 4.

KATEGORIE INTERWENCJI WG LICZBY ZGŁOSZEŃ DO DZIAŁU INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W LATACH 2014 I 2015		
KATEGORIE ZGŁASZANYCH PROBLEMÓW	LICZBA ZGŁOSZEŃ W DANEJ KATEGORII	
	2014 R.	2015 R.
Przemoc w rodzinie	1 797	1509
Kryzysy rodzinne	910	777
Problemy socjalne	1 158	736
Uzależnienia i współuzależnienia	872	833
Problemy zdrowotne i emocjonalne	843	889
Poszukiwanie informacji	688	923
Kryzys partnerski	259	256
Problemy wychowawcze	229	211
Inne kryzysy sytuacyjne	112	121
Przemoc poza rodziną	35	46
Katastrofy i wypadki	30	30

Źródło: Dane MOPR w Szczecinie

W Dziale Interwencji Kryzysowych funkcjonują:

- Sekcja terapii i profilaktyki – terapie krótkoterminowe dla osób w kryzysie psychicznym i doznających przemocy,
- Sekcja interwencji kryzysowej – prowadzi całodobowy punkt konsultacyjno-informacyjny wraz z telefonem interwencyjnym, udziela pomocy osobom i rodzinom doznającym przemocy lub będącym w kryzysie, inicjuje i podejmuje interwencje oraz koordynuje działania związane z podjętą interwencją, interweniuje w traumatycznych sytuacjach,
- Hostel – udziela bezpiecznego schronienia i wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie, organizuje i prowadzi grupy wsparcia, stanowi miejsce czasowego pobytu dla osób, które potrzebują czasowego odizolowania ich od sprawców przemocy,

W 2014 roku Dział Interwencji Kryzysowej udzielił wsparcia 3 201 osobom. W roku 2015 wsparcia udzielono 2 301 osobom. Podmiotem udzielanego wsparcia są najczęściej kobiety w wieku 36-60 lat. Schronienie w hostelu znalazło w 2014 roku łącznie 86 osób (40 kobiet, 2 mężczyzn i 44 dzieci), w 2015 – 75 osób (31 kobiet, 2 mężczyzn i 42 dzieci),

Odrębną formę wsparcia udzielanego rodzinom stanowią **działania na rzecz wspierania rodzin z problemem alkoholowym**. W 2014 roku pracownicy socjalni przeprowadzili 619 wywiadów środowiskowych na potrzeby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 38 przypadkach podjęto działania, w tym 18 rodzin objęto stałym monitorowaniem z powodu podejrzenia nadużywania alkoholu oraz motywowano do podjęcia terapii w ośrodkach terapii uzależnień. Ponadto 20 rodzin, w których zaprzestano nadużywania alkoholu bądź nie stwierdzono faktów świadczących o szkodliwym spożywaniu alkoholu, objęto obserwacją i wsparciem w postaci pracy socjalnej. W 2015 roku pracownicy socjalni MOPR przeprowadzili 628 wywiady środowiskowe na potrzeby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 33 przypadkach podjęto działania dotyczące prowadzenia obserwacji, nadzoru oraz wsparcia środowisk zgłoszonych przez Gminną Komisję.

W latach 2014-2015 Miasto realizowało wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Głównym celem programu jest wsparcie gminy w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym. MOPR w Szczecinie przyznał pomoc w formie posiłku lub zasiłku celowego dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym, z której w 2014 roku skorzystało 10 704 osoby, w roku 2015 skorzystało 10 237 osób. Pomoc w formie zasiłku celowego na zakup lub przygotowanie gorącego posiłku skierowana jest do wszystkich członków rodziny, decyzja administracyjna wystawiana jest na głowę rodziny. Koszt realizacji programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2014 roku wyniósł łącznie 6 439 785 zł, z czego 2 901 477 zł stanowiły środki własne gminy, natomiast w 2015 roku koszt realizacji programu wyniósł ogółem 6 471 292 zł, z czego 2 938 481 stanowiły środki własne gminy.

Pomoc na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych świadczona jest w jej środowisku lokalnym. Wsparcie prowadzone jest w formie pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, w szczególności jako: konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapia i mediacja, usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”. Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego oraz rodzin wspierających.

Podstawową formą pomocy jest praca socjalna, w ramach której podejmuje się m.in. działania wspierające rodziców. Ustawa z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła m.in. funkcję asystenta rodziny, który pomaga rodzinie dziecka mającej trudności w prawidłowym funkcjonowaniu. Wsparcia udziela się rodzinie przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych za jej zgodą i przy jej aktywnym udziale, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Pracę z rodziną prowadzi **asystent rodziny**, do którego należy m.in.:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, który wnioskuje o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny,
- udzielanie pomocy rodzinie w poprawie jej sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów społecznych, psychologicznych wychowawczych z dziećmi,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych jej członków.

W 2014 roku MOPR zatrudnił 30 asystentów rodziny, którzy wsparciem objęli 526 rodzin, z czego 102 rodziny do pracy z asystentem zobowiązał sąd. Z 251 rodzinami pracę zakończono ze względu na: osiągnięcie celu (97 rodzin), zaprzestanie współpracy przez rodzinę (85 rodzin), brak efektów (48 rodzin), zmianę metody pracy (21 rodzin). W 2015 roku 30 asystentów rodziny pracowało z 472 rodzinami, w tym 102 rodziny zobowiązane były do tej pracy przez sąd. Zakończono pracę z mniejszą liczbą rodzin (90). Cel pracy uzyskało 21 rodzin, 43 rodziny zaprzestały współpracy, 16 rodzin nie uzyskało efektów, a w stosunku do 10 rodzin zmieniono metodę pracy.

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w **placówce wsparcia dziennego**, która może być prowadzona w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej. Forma opiekuńcza zostaje spełniona poprzez zapewnienie opieki i wychowania, pomocy w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe i rozwój zainteresowań. Forma specjalistyczna – poprzez prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, terapeutycznych, korekcyjnych, kompensacyjnych oraz logopedycznych. W 2014 roku na terenie Gminy Miasto Szczecin działało 35 placówek wsparcia dziennego, z czego 34 prowadzone były przez organizacje pozarządowe i jedna prowadzona przez Centrum Opieki nad Dzieckiem im. Konstantego Maciejewicza w Szczecinie. Łącznie w placówkach tych ze wsparcia skorzystało 1 257 dzieci. W 2014 r. z budżetu Miasta na realizację tego zadania łącznie wydatkowano kwotę w wysokości 2 233 431 zł. W 2015 roku działało 36 placówek wsparcia dziennego, w tym 35 placówek prowadziły organizacje pozarządowe, a jedną placówkę Centrum Opieki nad Dzieckiem im. Konstantego Maciejewicza w Szczecinie. W sumie ze wsparcia w placówkach skorzystało 1318 dzieci. Z budżetu Miasta na działalność placówek wydatkowano kwotę 2 498 601 zł.

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców naddzieckiem sprawowana jest **piecza zastępcza**. Ma ona charakter czasowy. Zapewnia:

- czas potrzebny na pracę z rodziną biologiczną, umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub, gdy jest to niemożliwe, dążenie do przysposobienia dziecka;
- przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami;
- zaspokojenie potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych dziecka.

Pieczna zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodzina zastępcza:

- a) spokrewniona,
- b) niezawodowa,
- c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;

2) rodzinny dom dziecka.

W rodzinnej pieczy zastępczej umieszcza się dzieci, których rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej lub gdy władza ta została im ograniczona. Jest to więc forma pomocy dziecku w przypadku niemożności zapewnienia mu opieki i wychowania przez rodziców biologicznych.

Tabela nr 5.

LICZBA RODZIN, LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W LATACH 2014 I 2015, NARASTAJĄCA W ROKU NA TERENIE SZCZECINA.					
WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN		LICZBA DZIECI	
		2014	2015	2014	2015
rodzina zastępcza	spokrewniona	463	433	568	529
	niezawodowa	120	130	146	160
	zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	13	15	136	144
	zawodowa	4	5	19	21
	zawodowa specjalistyczna	2	2	3	3
Rodzinny dom dziecka		9	12	70	91
łącznie		611	597	942	948

Źródło: dane MOPR

Tabela nr 6.

LICZBA SZCZECIŃSKICH DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ, NIEZALEŻNIE OD JEJ FORMY I MIEJSCA SPRAWOWANIA PIECZY, NA DZIEŃ 31 GRUDNIA KAŻDEGO ROKU		
RODZAJ PIECZY	2014	2015
	LICZBA DZIECI	LICZBA DZIECI
na terenie Szczecina	1018*	1020**
poza Szczecinem	146	158
w tym w pieczy rodzinnej	109	122
w tym w pieczy instytucjonalnej	37	36
Razem	1164	1178

Źródło: dane MOPR

*dane uwzględniają dzieci spoza Szczecina, w liczbie - 60

** dane uwzględniają dzieci spoza Szczecina, w liczbie - 78

Sąd umieszcza dziecko w instytucjonalnej pieczy zastępczej, jeżeli brak jest możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub z innych ważnych względów, gdy jest to zasadne. Instytucjonalna piecza zastępcza w Szczecinie sprawowana jest w formie placówek opiekuńczo-wychowawczych. Placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają całodobową opiekę i wychowanie dzieciom, których rodzice trwale lub okresowo nie mogą, nie potrafią lub nie chcą stworzyć im właściwych warunków życia i rozwoju. Na terenie Szczecina łącznie funkcjonuje 17 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym 1 typu interwencyjnego, 1 typu socjalizacyjnego i interwencyjnego, 1 typu specjalistyczno-terapeutycznego, 9 typu socjalizacyjnego i 5 typu rodzinnego.

Miasto Szczecin prowadzi 11 placówek opiekuńczo-wychowawczych dla 181 wychowanków. Placówki te funkcjonują w strukturach Centrum Opieki nad Dzieckiem im. Konstantego Maciejewicza w Szczecinie, które zapewnia im wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną.

Natomiast prowadzenie 6 placówek opiekuńczo-wychowawczym Miasto Szczecin zleciło 2 organizacjom pozarządowym. Fundacji „MAM DOM” zlecono prowadzenie 5 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego dla 33 wychowanków, a Towarzystwu Salezjańskiemu Dom Zakonny p.w. Św. Józefa prowadzenie 1 placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego dla 12 wychowanków.

Funkcję **organizatora rodzinnej pieczy zastępczej** na terenie Gminy Miasto Szczecin pełni Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, który m.in.:

- prowadzi nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kwalifikowanie osób kandydujących,
- organizuje szkolenia dla kandydatów oraz zapewnia rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka szkolenia mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
- zapewnia pomoc i wsparcie osobom sprawującym pieczę zastępczą, w tym organizuje pomoc wolontariuszy, prowadzi poradnictwo i terapie, zapewnia pomoc prawną,
- dokonuje okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz przedstawia staroście i radzie powiatu coroczne sprawozdania z efektów pracy,
- zgłasza do ośrodków adopcyjnych informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Ważnym ogniwem wsparcia dla rodzinnych form pieczy zastępczej i osób usamodzielnianych z tych form są **koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej**, którzy udzielają pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej. Koordynatorzy przygotowują we współpracy z asystentem rodziny i rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka plan pomocy dziecku. Pomagają rodzinom zastępczym oraz osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu, zapewniają im dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej. Zadaniem koordynatorów jest też zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających. Ponadto pracownicy MOPR wspierają pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych, którzy pozostali w tych rodzinach, jak i tych którzy rozpoczęli proces usamodzielnienia poza rodziną zastępczą. W roku 2015 koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej współpracowali z 281 osobami na różnym etapie usamodzielnienia.

W ramach realizowanej polityki społecznej Gminy Miasto Szczecin funkcjonuje **Program „Szczecin Przyjazny Rodzinie”** (uchwała Nr XXI/588/12 Rady Miasta Szczecin z dnia 16 lipca 2012 r. w sprawie wprowadzenia na terenie miasta Szczecin programu SZCZECIN PRZYJAZNY RODZINIE oraz o zmianie innych uchwał Dz. Urz. Woj. Zach. z 2012 r. poz. 1852, z 2013 r. poz. 179, poz. 2860, z 2014 r. poz. 391, z 2015 r. poz. 3145).

Program SPR składa się z dwóch modułów :

1. **Szczecińskiej Karty Rodzinnej (SKR)**, która przeznaczona jest dla rodzin posiadających dwoje i więcej dzieci.
2. **Szczecińskiej Karty Seniora (SKS)**, o którą mogą ubiegać się osoby po ukończeniu 65 r. ż. Program zakładał możliwość przystąpienia Gmin położonych w obrębie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego do Programu. W maju 2015 r. do Programu SZCZECIN PRZYJAZNY RODZINIE, w części dotyczącej Szczecińskiej Karty Rodzinnej przystąpiły gminy Dobra, Kołbaskowo oraz Police.

Beneficjenci Programu, posiadacze SKR i SKS mogą korzystać z różnych form preferencji, ulg, zniżek i udogodnień w życiu codziennym, w tym:

1. Z ulg na zakup biletów w lokalnym transporcie zbiorowym dla dzieci i rodziców, w tym na zakup biletów miesięcznych i trzymiesięcznych za symboliczną złotówkę dla uczniów szkół podstawowych;
2. Z ulgi w miejskich instytucjach kultury (np. Filharmonii Szczecińskiej, Teatrze Współczesnym, Teatrze Lalek „Pleciuga”, Muzeum Techniki i Komunikacji, Szczecińska Agencja Artystyczna) oraz na basenach (MOSRiR, ZSO Nr 3, SP Nr 51 i 55, CKS oraz „Arkonka”);
3. Z ulg, zniżek i ofert bezpłatne sektora prywatnego, czyli Partnerów, którzy zawarli z Gminą Miasto Szczecin porozumienia o współpracy przy realizacji Programu - z zakresu zdrowia, transportu, kultury i rozrywki, urody, edukacji, gastronomii, sportu, turystyki, wypoczynku i innych.

Ponadto posiadacze Szczecińskiej Karty Rodzinnej mogą:

1. korzystać z ulg i zniżek za pobyt (drugiego i kolejnego) dziecka w żłobku lub/oraz przedszkolu;
2. wypożyczyć darmowo podręczniki oraz zeszyty ćwiczeń dla uczniów szkół podstawowych w przypadku rodzin z trójką dzieci i więcej.

Do końca 2015 r. wydano 25 845 Szczecińskich Kart Rodzinnych oraz 6732 Szczecińskich Kart Seniora, co łącznie stanowi 32 577 wydanych Kart.

W 2014 r. z budżetu WSS na działania związane z promocją Programu SZCZECIN PRZYJAZNY RODZINIE przeznaczono kwotę 135 958 zł, zaś w 2015 r. na realizację ww. Programu przeznaczono kwotę 183 685 zł., z czego 110 000 zł. na finansowanie zadań w ramach dotacji, oraz 80 000 zł w ramach otwartego konkursu ofert (pozyskiwanie partnerów, promocja i rozpowszechnianie informacji o Programie).

Elementem polityki społecznej Miasta jest również wspieranie **opieki nad dziećmi do lat trzech**, realizowanej w żłobkach, klubach dziecięcych oraz przez dziennych opiekunów. Żłobek i klub dziecięcy to jednostki organizacyjne wpisane do rejestru prowadzonego przez Prezydenta Miasta, realizujące wobec dzieci do lat trzech funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Dzienni Opiekunowie wpisani do wykazu prowadzonego przez Prezydenta Miasta Szczecin sprawują opiekę nad dziećmi na mocy umów zawartych z Fundacją im. M. Bajerskiej „Macierzanka” oraz z Fundacją „Droga Wolna”. W Szczecinie na koniec kwietnia 2016 roku funkcjonowało 29 żłobków, z tego 21 niepublicznych, 10 klubów dziecięcych oraz 5 dziennych opiekunów. Gmina Miasto Szczecin prowadzi 8 żłobków, które stanowią filie jednostki budżetowej pod nazwą Zespół Żłobków Miejskich. Ogólna liczba miejsc w publicznych żłobkach w 2014 r. wynosiła 910 (wzrost w stosunku do roku 2013 o 90 miejsc utworzonych w październiku 2014 r.). W przeliczeniu na liczbę dzieci w wieku 0-3 lat (11 029) daje to odsetek 8,25% dzieci uczęszczających do tych placówek. Według stanu na koniec 2015 r. liczba miejsc nie zmieniła się wynosząc 910 miejsc. Z powyższych danych jasno wynika, że co 12 dziecko urodzone w Szczecinie i będące w wieku 0-3 lat korzysta z tego typu opieki.

W wydatkach bieżących z budżetu miasta na żłobki miejskie na lata 2014 i 2015 ujęte są również środki z rządowego programu „Maluch” (dofinansowanie na rozwój i utrzymanie infrastruktury opieki nad dziećmi w wieku do lat 3) w wysokości 930 261 zł za 2014 r. oraz 547 692 zł za 2015 r.

Uchwałą Rady Miasta Szczecin Nr XI/207/15 z dnia 8 września 2015 r. w sprawie wprowadzenia świadczenia pieniężnego „Bon opiekuńczy” dla rodzin z dziećmi w wieku do lat 3, od dnia 1 stycznia 2016 r. Rodzice posiadający minimum dwoje dzieci oraz Szczecińską Kartę Rodzinną mogą otrzymać świadczenie pieniężne „Bon Opiekuńczy” w wysokości 500 zł z przeznaczeniem na zapewnienie opieki dla dziecka w formie żłobka niepublicznego, niepublicznego klubu dziecięcego, u dziennego opiekuna bądź u niani.

Tabela nr 7.

DZIAŁALNOŚĆ ŻŁOBKÓW MIEJSKICH W SZCZECINIE W LATACH 2014-2015		
ŻŁOBKI MIEJSKIE	2014	2015
Liczba działających placówek publicznych	8	8
Średnie miesięczne zatrudnienie osób	191,0	207,4
Dochody z tytułu wpłat rodziców w zł	1 946 872,83	2 127 996,22
Wydatki bieżące z budżetu miasta w zł	9 590 615,40	10 498 606,83

Źródło: Urząd Miasta Szczecin: Wydział Spraw Społecznych.

15.3.3. POMOC OSOBOM WYMAGAJĄCYM OPIEKI Z POWODU WIEKU, CHOROBY LUB NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Osobom, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione, przysługuje pomoc w formie **usług opiekuńczych**. Świadczenie obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę, higienę, pielęgnację i zapewnienie kontaktu z otoczeniem. W 2014 roku pomoc w formie usług opiekuńczych przyznano 1490 osobom, którym udzielono łącznie 597 156 świadczeń na kwotę 6 101 821 zł, przy czym średnio na jedną osobę przypadało 401 godzin usług w ciągu całego roku. W 2015 roku z usług opiekuńczych skorzystały 1500 osób, którym udzielono łącznie 617 290 świadczeń na kwotę 6 415 477 zł. Średnio na jedną osobę w ciągu roku

przypadało 411,53 godzin usług, przy czym średnio koszt jednej godziny w 2014 roku wyniósł 10,22 zł, a w 2015 roku 10,39 zł. W porównaniu do lat ubiegłych liczba osób korzystających z usług pozostawała na podobnym poziomie, systematycznie natomiast rośnie średnia liczba godzin i koszt świadczenia usług przypadający średnio na jedną osobę.

Pomoc w formie **specjalistycznych usług opiekuńczych** świadczona jest osobom z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania. Po przeprowadzeniu przez pracowników socjalnych MOPR rodzinnego wywiadu środowiskowego wystawiana jest decyzją administracyjna określająca rodzaj, zakres, miejsce świadczenia usług oraz wysokość odpłatności za jedną godzinę usług. W 2014 roku pomoc w tej formie przyznano 118 osobom (25 514 świadczeń na kwotę 395 883,33 zł), a w 2015 roku – 142 osobom (29 527 świadczenia na kwotę 480 100,41 zł). Realizacją zadania zajmuje się Dom Pomocy Społecznej przy ul. Broniewskiego 4/6 w Szczecinie.

Osoby starsze, niewymagające indywidualnej opieki i zdolne do samoobsługi mogą korzystać z usług (opiekuńczych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych, rekreacyjno-kulturalnych oraz wyżywienia) świadczonych w **ośrodkach wsparcia dziennego pobytu** (trzy Dzielne Domy Pomocy Społecznej wchodzące w struktury organizacyjne DPS DKiPZS przy ul. Romera w ramach Działu Wsparcia Dziennego prowadzone przez w/w Dom).

Na terenie Szczecina działają następujące ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi: trzy Zespoły Wsparcia Środowiskowego i Dom Klub „Pod Fontanną” prowadzone przez Środowiskowy Dom Samopomocy Szczecin przy ul. Tartacznej, Ośrodek Wsparcia dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych, Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Szczecinie oraz Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo „Tęcza”. Dział Wsparcia Dziennego przeznaczony dla osób z chorobą Alzheimera prowadzony przez Dom Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta” przy ul. Kruczej, Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 4 przy ul. Krasieńskiego 45/U2 wchodzących w struktury organizacyjne Domu Pomocy Społecznej DKiPZS przy ul. Romera.

W 2014 roku wszystkie ośrodki wsparcia dziennego dysponowały łącznie 353 miejscami, zaś w 2015 roku 391 miejscami. Pod koniec 2014 roku na miejsce w ośrodkach oczekiwało 61 osób, a pod koniec 2015 roku – 33 osoby.

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności mogą korzystać z usług bytowych, opiekuńczych, wspomagających, edukacyjnych świadczonych w **domach pomocy społecznej**.

Na terenie miasta funkcjonują trzy takie placówki zapewniające ogółem 560 miejsc:

1. Dom Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta” im. Generała Boruty Spiechowicza przy ul. Kruczej 17 – zapewniający całodobową opiekę i pielęgnację osobom w wieku podeszłym oraz przewlekle somatycznie chorym, dysponujący 241 miejscami w tym 2 czasowego pobytu;
2. Dom Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta i Pioniera Ziemi Szczecińskiej” przy ul. Romera 21-29 – zapewniający całodobową opiekę i pielęgnację osobom w wieku podeszłym oraz przewlekle somatycznie chorym, dysponujący 251 miejscami w tym 3 czasowego pobytu;
3. Dom Pomocy Społecznej przy ul. Broniewskiego 4/6 – zapewniający całodobową opiekę osobom przewlekle psychicznie chorym, przeznaczony dla 68 mieszkańców;

W domach pomocy społecznej w Szczecinie przebywało łącznie 675 osób w 2014 roku i 691 osób w roku 2015. Pomimo obserwowanego spadku liczby osób oczekujących na umieszczenie w DPS potrzeby mieszkańców Szczecina w zakresie opieki całodobowej nie są wystarczające. W 2014 roku na miejsca oczekiwały 477 osób, w roku 2015 – 350 osób. Ze względu na niewystarczającą liczbę miejsc w publicznych DPS w Szczecinie mieszkańcy umieszczeni byli w domach pomocy na terenie innych gmin oraz w Domu Pomocy Społecznej im. Doktora Edmunda Wojtyły w Szczecinie przy ul. Lubomirskiego 7, zgodnie z zawartym Porozumieniem pomiędzy Gminą Miasto Szczecin - Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Szczecinie, a Instytutem Medycznym im. Jana Pawła II w Szczecinie w zakresie świadczenia usług bytowych, opiekuńczych, wspomagających i edukacyjnych osobom skierowanych do ww. Domu na podstawie decyzji administracyjnych wydanych przez MOPR. Na koniec lutego 2016 roku w domach pomocy na terenie innych powiatów umieszczono 282 osoby, a w DPS im. Doktora Edmunda Wojtyły w Szczecinie 78 osób.

Niekorzystne trendy demograficzne (starzenie się społeczeństwa) pogłębią problem zapewnienia opieki niesamodzielnym osobom starszym.

15.3.4. POMOC OSOBOM BEZDOMNYM

Przyczyn bezdomności jest zwykle wiele w każdym przypadku, rzadko tylko jedna przyczyna ma wpływ i wyjaśnia sytuację osoby bezdomnej. W 2014 roku MOPR objął pomocą 1 056 środowisk dotkniętych bezdomnością (1 261 osób), w 2015 – 1 029 środowisk (1 206 osób).

Głównymi formami oferowanej pomocy jest – obok zapewnienia noclegu, wyżywienia i niezbędnej odzieży – także pomoc w odtworzeniu dokumentów tożsamości, w uzyskaniu konsultacji lekarskich, bezpośrednia pomoc finansowa (zasiłki). Wśród form pomocy, które mają szczególne znaczenie w procesie przygotowania osoby lub rodziny bezdomnej do samodzielnego życia i integracji ze społecznością lokalną, poza aktywizacją zawodową, pomocą w nawiązaniu kontaktów z rodziną, czy wyjściem z uzależnień jest wsparcie w postaci przyznania miejsca w mieszkaniu chronionym. MOPR prowadził w latach 2014 i 2015 cztery mieszkania chronione, dysponujące ogółem 27 miejscami.

Prowadzenie placówek dla osób bezdomnych Miasto zleca organizacjom pozarządowym otrzymującym dotacje z budżetu Miasta. Wysokość środków finansowych przekazanych organizacjom z przeznaczeniem na zapewnienie schronienia i rehabilitację społeczną osób bezdomnych wyniosła w 2014 roku 1 542 000 zł, w 2015 – 1 660 000 zł.

Na terenie Szczecina funkcjonuje 7 schronisk w tym jedno dla kobiet i matek z dziećmi oraz jedno schronisko dla chorych osób bezdomnych wymagających specjalistycznej opieki, przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Podmioty prowadzące schroniska dla bezdomnych to: Stowarzyszenie „Feniks”, Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej, Stowarzyszenie „Złoty Wiek” oraz Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Szczecinie. W 2014 roku we wszystkich schroniskach znajdowało się łącznie 500 miejsc dla bezdomnych, a ze schronienia w placówkach skorzystało 1 314 osób. W 2015 roku we wszystkich schroniskach znajdowało się łącznie 505 miejsc dla bezdomnych, a ze schronienia w placówkach skorzystało 1 702 osoby.

W okresie zimowym – od 01 listopada do 31 marca – pracownicy MOPR wspólnie z przedstawicielami Policji, Straży Miejskiej i schronisk dla bezdomnych w ramach „Akcja Zima” podejmują działania mające na celu zlokalizowanie koczowisk, w których przebywają osoby bezdomne oraz ich identyfikację. Podczas monitorowania pustostanów, ogrodów działkowych, opuszczonych altan, bunkrów i okolic węzłów ciepłowniczych nawiązują kontakt z osobami bezdomnymi, informując o możliwości skorzystania ze schronisk wraz z podaniem adresów placówek. Ponadto w celu zabezpieczenia podstawowych potrzeb osób bezdomnych oferowana jest pomoc w formie gorącego posiłku w barze lub zapewnienie opału na trudny zimowy czas – w przypadku posiadania pieców.

15.3.5. REALIZACJA PROJEKTÓW NA RZECZ INTEGRACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

W roku 2014 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie zakończył rozpoczętą w 2008 r. realizację projektu systemowego pn. „Aktywna integracja w Szczecinie”, Projekt ten współfinansowany był z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Głównym celem projektu była poprawa dostępu do rynku pracy i rozwój aktywnych form integracji społecznej. Działaniami wspierającymi objęto osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym m.in. osoby długotrwale bezrobotne, niepełnosprawne, niewydolne wychowawczo oraz wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych. W roku 2014 wsparciem w ramach projektu objęto 450 osób, w tym: młodzież w wieku 15–20 lat z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych (61 osób), młodzież w wieku 15-18 lat z rodzin biologicznych korzystających z pomocy społecznej (75 osób), osoby bezrobotne, zagrożone wykluczeniem społecznym w wieku aktywności zawodowej, charakteryzujące się niskimi kwalifikacjami zawodowymi bądź też ich brakiem (105 osób) oraz osoby niepełnosprawne, które w większości nie pracowały zawodowo i nie są objęte kompleksowym systemem wsparcia

rozwiązującym ich problemy psychofizyczne (209 osoby). Z uwagi na dość specyficzne potrzeby każda z grup miała własną ścieżkę aktywizacji. W roku 2014 na realizację projektu wykorzystano 2 518 930,39 zł w ramach środków z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz 299 377,55 w ramach środków własnych Gminy Miasto Szczecin.

Projekt „**Nowa szansa – wdrożenie Klubu Integracji Społecznej**” był kolejnym projektem realizowanym i współfinansowanym w latach 2012-2014 ze środków EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt był skierowany do klientów Rejonowego Ośrodka Pomocy Rodzinie Śródmieście w wieku od 18 do 64 r. ż., długotrwale bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy przez okres 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, osób samotnie wychowujących dzieci, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W 2014 roku w zajęciach brało udział 62 uczestników projektu, natomiast na końcowym etapie projektu, w 2015r. wsparciem objęto 19 osób. Na realizację projektu, w ramach środków pozyskanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w roku 2014r. wykorzystano 367 703,78 zł, natomiast w 2015r. 163 329,79 zł.

Kilkuletnia aktywność Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie w postaci realizacji projektów „Aktywna integracja w Szczecinie” i „Nowa szansa – wdrożenie Klubu Integracji Społecznej w Szczecinie” stanowi istotną przyczynę spadku liczby osób i rodzin korzystających z różnych form pomocy i wsparcia. W 2014 r. osób takich było: 19 293, natomiast w 2015 r. liczba ta uległa zmniejszeniu i wyniosła: 17 359 osób.

Projekt „**Dorosłość, Samodzielność, Praca**” stanowił nowatorskie podejście do problemu wejścia w samodzielność, związanego z poszukiwaniem pierwszej pracy przez wychowanków domów dziecka oraz młodzież zagrożoną wykluczeniem społecznym w wieku 15-25 lat. Działania opierały się poprzez stymulowanie odpowiednich zachowań w okresie bezpośrednio poprzedzającym wejście na rynek pracy, w trakcie tego procesu oraz w początkowym okresie zatrudnienia. Celem projektu była pomoc w podjęciu zatrudnienia poprzez indywidualne i grupowe zajęcia dla uczestników projektu (poradnictwo psychologiczno-zawodowe, coaching, mentoring), spotkania Uczestników z przedsiębiorcami i z asystentami zawodowymi na etapie poszukiwania pracy i w pierwszych 6 miesiącach od momentu podjęcia zatrudnienia, wsparcie uczestników na poziomie rodziny poprzez współpracę z asystentem rodziny. Projekt realizowany jest przez Zachodniopomorską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w partnerstwie ze Stowarzyszeniem „SOS dla Rodziny”, Powiatowym Urzędem Pracy w Policach oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Szczecinie. Innowacyjnym wsparciem **objęto ośmioosobowa grupy osób.**

W latach 2014-2015 zrealizowano wiele programów i projektów w ramach resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym m.in. przeprowadzono szkolenia rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych, sfinansowano pracę koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, zasilono pulę środków przeznaczonych na wsparcie wydatków rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka (z dofinansowania skorzystało ogółem 69 rodzin i 113 dzieci). Łączna kwota uzyskanych środków na to zadanie w latach 2014-2015 wyniosła – 578 838,00 zł. Ponadto we współpracy z Fundacją Robinson Crusoe w Warszawie MOPR realizował Program „Wehikuł usamodzielnienia”, kierowany do usamodzielniającej się młodzieży z różnych form pieczy zastępczej, a także uzyskano dofinansowanie na realizację zadań mających na celu rozwój sieci asystentów rodziny, przeprowadzono szereg szkoleń podwyższających kompetencje rodzicielskie i wychowawcze rodziców będących uczestnikami projektu.

W ramach **Programu Wieloletniego „Senior – WIGOR” na lata 2015-2020**, Gmina Miasto Szczecin w roku 2015 otrzymała z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotację w wysokości 144 536,33 zł, która przeznaczona została na adaptację pomieszczeń, wyposażenie i funkcjonowanie uruchomionego w październiku 2015 roku Dziennego Domu „Senior – WIGOR” przy ul. Królowej Jadwigi 45c i 45a w Szczecinie. Prowadzenie w/w Domu powierzone zostało organizacji pozarządowej, wyłonionej w ramach otwartego konkursu ofert. Dzięki utworzeniu Dziennego Domu „Senior – WIGOR” w ramach ww. programu możliwe było zapewnienie wsparcia 30 seniorom - osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60+.

15.3.6. PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

W latach 2014-2015 zrealizowano wiele programów i działań mających na celu promowanie i poprawę zdrowia mieszkańców Szczecina, w tym. m.in. program polityki zdrowotnej pn. „Zapobieganie grypie i jej powikłaniom dla osób po 65 roku życia zameldowanych w Szczecinie” (5 703 odbiorców w 2014 r. i 5 359 odbiorców w 2015 r.), działania edukacyjno – instruktażowe pn. „Szkoła Rodzenia - przygotowanie rodziców do odpowiedzialnego świadomego przeżycia ciąży i porodu” (22 odbiorców w 2015 r.), działania na rzecz zdrowia psychicznego pn. „Bądź szczęśliwy – zadbaj o swoje zdrowie psychiczne” (732 odbiorców w 2015 r.), działania na rzecz poprawy opieki diabetologicznej pn. „Profilaktyka cukrzycy dla mieszkańców Szczecina” (789 odbiorców w 2014 r. i 757 odbiorców w 2015 r.), działania z zakresu popularyzacji zachowań prozdrowotnych, a także wzbudzania zainteresowań z obszaru ochrony zdrowia wśród dzieci, młodzieży i osób starszych realizowane przez Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie pn. „Dziecięcy Uniwersytet Medyczny”, „Młodzieżowa Akademia Medyczna” i „Medyczny Uniwersytet Seniora” (464 odbiorców w 2014 r. i 358 odbiorców w 2015 r.), działania edukacyjne z zakresu profilaktyki wad postawy i roli prawidłowego żywienia wśród dzieci pn. „Jem. Rosnę, Wygrywam – Mam Zdrowe Nóżki i Kręgosłup” (4 706 odbiorców w 2015 r.), profilaktyka palenia tytoniu wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców pn. „Rzuć palenie razem z nami” i „Mamo, Tato nie pal” (245 osób w 2015 r.), profilaktyka próchnicy zębów i chorób przyzębia wśród dzieci pn. „Zdrowy uśmiech” (656 odbiorców w 2015 r.), propagowanie zdrowego żywienia i aktywności fizycznej oraz walka z nadwagą i otyłością wśród dzieci i młodzieży pn. „Trzymaj formę” (150 osób w 2015 r.). Realizowane były również akcje z zakresu promocji i profilaktyki zdrowia pn. „Koperta życia” adresowana do osób starszych, niepełnosprawnych i samotnych, propagująca zwiększenie szans na przeżycie oraz wsparcie dla służb ratowniczych (10 000 odbiorców w 2015 r.), propagowanie idei honorowego dawstwa krwi (316 odbiorców w 2014 i 757 odbiorców w 2015 r.). Wspierana była również opieka paliatywna, łącznie z prowadzeniem grup wsparcia i pomocy indywidualnej oraz promocja wolontariatu hospicyjnego (1 033 odbiorców w 2014 r. i 1 380 w 2015 r.). Wspieranie opieki paliatywnej przez Gminę Miasto Szczecin polegało na finansowaniu działań z zakresu rehabilitacji fizycznej i psychicznej wobec osób będących w stanie terminalnym oraz pomocy ich rodzinom, zarówno w trakcie choroby członka rodziny jak i w żałobie.

Tabela nr 8.

DZIAŁANIA Z ZAKRESU PROMOCJI I OCHRONY ZDROWIA – PROGRAMY ZDROWOTNE NA RZECZ MIESZKAŃCÓW SZCZECINA W 2014 ROKU				
	NAZWA DZIAŁANIA	DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH ZADANIA	LICZBA OSÓB OBJĘTYCH ZADANIEM	ŚRODKI FINANSOWE PRZEZNACZONE NA REALIZACJĘ ZADANIA (W ZŁ)
2014	Zapobieganie grypie i jej powikłaniom dla osób po 65 roku życia zameldowanych w Szczecinie	szczepienia przeciwko grypie	5 703	149 988,90
	Szkoła Rodzenia - przygotowanie rodziców do odpowiedzialnego i świadomego przeżycia ciąży i porodu	dwa kursy Szkoły Rodzenia	22	5 230,00
	Bądź szczęśliwy – zadbaj o swoje zdrowie psychiczne	edukacyjno-integrujące działania z zakresu zdrowia psychicznego, w tym: wykłady, warsztaty oraz Piknik Rodzinny	732	10 000,00
	Profilaktyka cukrzycy dla mieszkańców Szczecina	edukacyjno- informacyjne działania na rzecz poprawy opieki diabetologicznej, w tym: białe soboty, badania profilaktyczne, Szkoła Cukrzycy, szkolenia diabetologiczne	789	2 981,00

2014	Działania z zakresu promocji i profilaktyki zdrowia realizowane przez Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie	edukacyjne działania realizowane, w ramach: 1) Dziecięcego Uniwersytetu Medycznego; 2) Młodzieżowej Akademii Medycznej; 3) Medycznego Uniwersytetu Seniora	464	79 500,00
	Wspieranie opieki paliatywnej	działania z zakresu rehabilitacji fizycznej i psychicznej wobec osób będących w stanie terminalnym, pomoc ich rodzinom, zarówno w trakcie choroby członka rodziny jak i w żałobie oraz wsparcie wolontariatu hospicyjnego	1 033	58 200,00

Tabela nr 9.

DZIAŁANIA Z ZAKRESU PROMOCJI I CHOROBY ZDROWIA – PROGRAMY ZDROWOTNE NA RZECZ MIESZKAŃCÓW SZCZECINA W 2015 ROKU				
ROK	NAZWA DZIAŁANIA	DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH ZADANIA	LICZBA OSÓB OBJĘTYCH ZADANIEM	ŚRODKI FINANSOWE PRZEZNACZONE NA REALIZACJĘ ZADANIA (W ZŁ)
2015	Zapobieganie grypie i jej powikłaniom dla osób po 65 roku życia zameldowanych w Szczecinie	działania, w tym: szczepienia przeciwko grypie	5 359	149 998,41
	Profilaktyka cukrzycy dla mieszkańców Szczecina	edukacyjno- informacyjne działania na rzecz poprawy opieki diabetologicznej, w tym: biała sobota, badania profilaktyczne, Szkoła Cukrzycy, szkolenia diabetologiczne	757	3 500,00
	Jem. Rosnę, Wygrywam – Mam Zdrowe Nóżki i Kręgosłup	działania profilaktyczne z zakresu wad postawy i roli prawidłowego odżywiania	4 706	42 788,55
	Działania z zakresu promocji i profilaktyki zdrowia realizowane przez Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie	edukacyjne działania realizowane, w ramach: 1) Dziecięcego Uniwersytetu Medycznego; 2) Młodzieżowej Akademii Medycznej; 3) Medycznego Uniwersytetu Seniora	358	79 500,00
	Wspieranie opieki paliatywnej	działania z zakresu rehabilitacji fizycznej i psychicznej wobec osób będących w stanie terminalnym, pomoc ich rodzinom, zarówno w trakcie choroby członka rodziny jak i w żałobie oraz wsparcie wolontariatu hospicyjnego	1 380	58 200,00

ŹRÓDŁA INFORMACJI

Sprawozdania z wykonania Budżetu Miasta Szczecin za lata 2014–2015

Wydział Spraw Społecznych, Urząd Miasta Szczecin

Biuro do Spraw Organizacji Pozarządowych, Urząd Miasta Szczecin

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie

Ocena zasobów pomocy społecznej Gminy Miasto Szczecin za 2015 r.

Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie za rok 2014

Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie za rok 2015

Szczecińskie Centrum Świadczeń

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Urząd Marszałkowski

www.mopr.szczecin.plwww.swiadczenia.szczecin.pl<http://www.centrumopieki.szczecin.pl>

***SFERA SYSTEM ZARZĄDZANIA
STRUKTURAMI SAMORZĄDU MIEJSKIEGO***

Rozdział 16
ZARZĄDZANIE MIASTEM

16.1. SAMORZĄD GMINNY I POWIATOWY

Gmina miasto Szczecin jest jednym z trzech miast w województwie zachodniopomorskim na prawach powiatu¹. Do zakresu działań miasta Szczecin należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Gmina miasto Szczecin realizuje zadania wynikające z ustaw, a w szczególności ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2015 r., poz. 1515; zm: Dz.U. z 2015 r. poz. 1890 zm.) oraz zadania o charakterze ponadgminnym określone w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2015 r., poz.1445; zm.: Dz.U. z 2015 r. poz. 1045 i poz. 1890).

Miasto wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność, ma osobowość prawną, a jego samodzielność podlega ochronie sądowej. Ustawy mogą nakładać na Miasto obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzania wyborów powszechnych oraz referendum. Zadania z zakresu administracji rządowej mogą być również wykonywane na podstawie porozumień z organami tej administracji. Miasto może wykonywać również zadania leżące w gestii innych samorządów na podstawie porozumień z nimi zawartych.

W celu wykonywania zadań Miasto tworzy jednostki organizacyjne, a także zawiera umowy z innymi podmiotami np. organizacjami pozarządowymi. Wśród miejskich jednostek organizacyjnych znajdują się zakłady budżetowe, jednostki budżetowe oraz instytucje kultury. Ponadto zadania Miasta realizowane są także przez spółki z udziałem Miasta, różnego rodzaju służby, inspekcje i stráže. Podstawową jednostką organizacyjną Miasta, przy pomocy której Prezydent Miasta realizuje swoje ustawowe zadania jest Urząd.

Organami gminy miasta Szczecin jest Rada Miasta Szczecin (organ uchwałodawczy i kontrolny) i Prezydent Miasta Szczecin (organ wykonawczy).

16.1.1. RADA MIASTA SZCZECIN

Rada gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym. Kadencja rady gminy trwa 4 lata, licząc od dnia wyboru. Rada gminy podejmuje uchwały w zakresie swojej właściwości oraz kontroluje działalność Prezydenta, gminnych jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy.

Tabela nr 1.

PREZYDIUM RADY MIASTA SZCZECIN		
STANOWISKO	STAN NA DZIEŃ 31.12.2014	STAN NA DZIEŃ 31.12.2015
Przewodniczący Rady Miasta	Artur Szałabawka	Łukasz Tyszler
Wiceprzewodniczący Rady Miasta	Mariusz Bagiński	Mariusz Bagiński
Wiceprzewodniczący Rady Miasta	Tomasz Hinc	Tomasz Hinc
Wiceprzewodniczący(a) Rady Miasta	Arkadiusz Marchewka	Grażyna Zielińska

Źródło: Biuro Rady Miasta Urzędu Miasta Szczecin

Tabela nr 2.

KLUBY RADNYCH VI KADENCJI RADY MIASTA SZCZECIN				
STAN NA DZIEŃ 31.12.2014			STAN NA DZIEŃ 31.12.2015	
KLUB RADNYCH	LICZBA RADNYCH	PRZEWODNICZĄCY KLUBU	LICZBA RADNYCH	PRZEWODNICZĄCY KLUBU
Platforma Obywatelska	10	Paweł Bartnik	9	Paweł Bartnik
Prawo i Sprawiedliwość	10	Piotr Jania	10	p.o. Marek Duklanowski
Bezpartyjni	7	Władysław Dzikowski	8	Władysław Dzikowski
Radni niezrzeszeni	3		4	

Źródło: Biuro Rady Miasta Urzędu Miasta Szczecin

¹ Szczecin z dniem 1 stycznia 1999 r. uzyskał status miasta na prawach powiatu.

W 2014 r. odbyło się 14 sesji zwyczajnych Rady Miasta, jedna sesja uroczysta i jedna nadzwyczajna. Rada Miasta podjęła 282 uchwały. W 2015 roku odbyło się 11 sesji zwyczajnych, dwie sesje uroczyste oraz jedna nadzwyczajna. Rada Miasta podjęła w 2015 roku 339 uchwał.

W 2014 r. Rada Miasta nadała jeden tytuł Pioniera Miasta Szczecina oraz przyznała 9 Medali za Zasługi dla Miasta Szczecina, zaś w 2015 r. Rada Miasta nadała jeden tytuł Pioniera Miasta Szczecina oraz przyznała 6 Medali za Zasługi dla Miasta Szczecina. W latach 2014-2015 Rada Miasta nie nadała nikomu tytułu Honorowego Obywatela Miasta Szczecina.

Rada Miasta ze swojego grona może powoływać stałe i doraźne komisje do określonych zadań, ustalając działania oraz skład osobowy komisji. Komisje pełnią funkcje o charakterze opiniodawczo-doradczym i podlegają Radzie Miasta. Przedkładają jej plan pracy oraz sprawozdanie z działalności. W posiedzeniach komisji mogą uczestniczyć radni niebędący jej członkami. Mogą oni zabierać głos w dyskusji i składać wnioski bez prawa udziału w głosowaniu.

Tabela nr 3.

KOMISJE STAŁE RADY MIASTA SZCZECIN VII KADENCJI		
KOMISJA	PRZEWODNICZĄCY KOMISJI (STAN NA 31.12.2014)	PRZEWODNICZĄCY KOMISJI (STAN NA 31.12.2015)
ds. Budżetu i Finansów	Jolanta Balicka	Jolanta Balicka
ds. Rozwoju, Promocji i Gospodarki Morskiej	Bazyli Baran	Bazyli Baran
ds. Gospodarki Komunalnej, Rewitalizacji i Ochrony Środowiska	Marek Duklanowski	Marek Duklanowski
ds. Budownictwa i Mieszkalnictwa	Władysław Dzikowski	Władysław Dzikowski
ds. Edukacji	Stefania Biernat	Stefania Biernat
ds. Kultury	Maciej Kopeć	Maciej Kopeć
ds. Zdrowia i Pomocy Społecznej	Maria Magdalena Herczyńska	Maria Magdalena Herczyńska
ds. Bezpieczeństwa Publicznego i Samorządności	Piotr Jania	Piotr Jania
ds. Sportu	Marek Kolbowicz	Marek Kolbowicz
ds. Inicjatyw Społecznych	Joanna Bródka	Joanna Bródka
Rewizyjna	Henryk Jerzyk	Henryk Jerzyk

Źródło: Biuro Rady Miasta Urzędu Miasta Szczecin

16.1.2. MIEJSKA KOMISJA WYBORCZA RADY MIASTA

Miejska Komisja Wyborcza Rady Miasta (MKW) to doraźna komisja powołana na podstawie Uchwały Nr IV/31/15 Rady Miasta Szczecin z dnia 13 stycznia 2015 r.

Uchwała Nr V/133/07 Rady Miasta Szczecin z dnia 23 lutego 2007 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania wyborów do rad osiedli w gminie miasto Szczecin (Ordynacja wyborcza) określa tryb powołania oraz zadania, które należą do MKW. Par. 8 wymienionej uchwały mówi, że MKW powołuje, najpóźniej w 45 dniu przed dniem wyborów, Rada Miasta spośród radnych w składzie siedmioosobowym. Członkowie Miejskiej Komisji Wyborczej wybierają ze swojego grona przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego komisji bezwzględną większością głosów składu Komisji w głosowaniu jawnym. Komisja powoływana jest na okres kadencji Rady Miasta. Zmiany i uzupełnienia w składzie komisji następują w trybie przepisów o jej powołaniu.

Zgodnie z § 9 do zadań MKW należy ustalenie odpowiednio do zasad określonych w ustawie o samorządzie gminnym składu ilościowego członków poszczególnych rad osiedli, sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem prawa wyborczego, udzielanie osiedlowym komisjom wyborczym wytycznych i wyjaśnień, zapewnianie we współdziałaniu z Prezydentem Miasta organizacji wyborów, powoływanie osiedlowych komisji wyborczych, rozpatrywanie skarg na działalność komisji osiedlowych, przyjmowanie i rejestrowanie zgłoszeń kandydatów na członków rad osiedli, zarządzanie druku obwieszczeń o kandydatach, zarządzanie druku kart do głosowania, ogłoszenie zbiorczych wyników wyborów, przeprowadzanie zebrań konstytuujących nowo wybrane rady osiedli, przeprowadzanie wyborów uzupełniających,

podejmowanie uchwał w sprawie wygaśnięcia mandatów członków rad osiedli na podstawie § 40 ust. 1 uchwały Rady Miasta V/133/07, rozstrzyganie, w drodze losowania, o uzupełnieniu składów osobowych rad osiedli w przypadku zwolnienia mandatu, gdy kilku kandydatów, którzy nie weszli w skład rady osiedla otrzymało w wyborach tę samą liczbę głosów.

W 2014 roku odbyły się 3 posiedzenia MKW, podjęto 13 uchwały. W 2015 roku odbyły się 21 posiedzenia, podjęto 19 uchwał. Większość podjętych uchwał dotyczyła stwierdzenia wygaśnięcia mandatów członków rad osiedli.

16.1.3. WYNIKI WYBORÓW SAMORZĄDOWYCH

W wyborach samorządowych 16.11.2014 r. radnymi Rady Miasta Szczecin zostali wybrani:

1. Biernat Stefania
2. Dzikowski Władysław
3. Grodzki Tomasz²
4. Jerzyk Henryk
5. Bagiński Mariusz
6. Bródka Joanna
7. Matias Marcin
8. Jacyna-Witt Małgorzata
9. Kolbowicz Marek
10. Szałabawka Artur³
11. Tyszler Łukasz
12. Pańka Urszula
13. Stankiewicz Robert
14. Soska Krzysztof⁴
15. Balicka Jolanta
16. Bartnik Paweł
17. Hinc Tomasz
18. Herczyńska Maria Magdalena
19. Niburski Rafał
20. Jania Piotr⁵
21. Krystek Dawid
22. Stopyra Jan
23. Zielińska Grażyna
24. Jagielski Janusz
25. Baran Bazyli
26. Duklanowski Marek
27. Krzystek Piotr⁶
28. Połuszny Jan
29. Kopeć Maciej
30. Liktoras Maria
31. Marchewka Arkadiusz⁷

Skład Rady Miasta Szczecin na dzień 31.12.2015 wyglądał następująco:

1. Bagiński Mariusz
2. Balicka Jolanta
3. Baran Bazyli

2 Złożył rezygnację – Senat RP – odwołany 03.11.2015 r., w jego miejsce wszedł Wojciech Dorzyńkiewicz, powołany 17.11.2015 r.

3 Złożył rezygnację – Sejm RP – odwołany 03.11.2015 r., w jego miejsce wszedł Witold Dąbrowski, powołany 17.11.2015 r.

4 Złożył rezygnację, odwołany 03.12.2014 r.) w jego miejsce wszedł Wilkocki Michał (powołany 07.01.2015 r.)

5 Złożył rezygnację – Wojewoda Zachodniopomorski – odwołany 01.12.2015 r., w jego miejsce wszedł Krzysztof Piotrowski, powołany 29.12.2015 r.

6 Złożył rezygnację, odwołany 03.12.2014 r.) w jego miejsce weszła Łażewska Renata (powołana 22.12.2014 r.)

7 Złożył rezygnację – Sejm RP – odwołany 03.11.2015 r., w jego miejsce weszła Małgorzata Gadomska, powołana 17.11.2015 r.

4. Bartnik Paweł
5. Biernat Stefania
6. Bródka Joanna
7. Dąbrowski Witold
8. Dorżynkiewicz Wojciech
9. Duklanowski Marek
10. Dzikowski Władysław
11. Gadomska Małgorzata
12. Herczyńska Maria Magdalena
13. Hinc Tomasz
14. Jacyna-Witt Małgorzata
15. Jagielski Janusz
16. Jerzyk Henryk
17. Kolbowicz Marek
18. Kopeć Maciej
19. Krystek Dawid
20. Liktoras Maria
21. Łażewska Renata
22. Matias Marcin
23. Niburski Rafał
24. Pańska Urszula
25. Piotrowski Krzysztof
26. Posłuszny Jan
27. Stankiewicz Robert
28. Stopyra Jan
29. Tyszler Łukasz
30. Wilkocki Michał
31. Zielińska Grażyna

16.1.4. JEDNOSTKI POMOCNICZE

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym daje gminie możliwość tworzenia jednostek pomocniczych: sołectw oraz dzielnic, osiedli i innych. Jednostkę pomocniczą tworzy rada gminy w drodze uchwały, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami lub z ich inicjatywy. Zasady tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia jednostki pomocniczej określa statut gminy. Jednostkami pomocniczymi na terenie gminy miasta Szczecin jest 37 osiedli.

Tabela nr 4.

WYKAZ RAD OSIEDLI NA TERENIE GMINY MIASTA SZCZECIN	
DZIELNICA	RADY OSIEDLI
Śródmieście	Centrum, Drzetowo-Grabowo, Łęknio, Międzyodrze-Wyspa Pucka, Niebuszewo-Bolinko, Nowe Miasto, Stare Miasto, Śródmieście-Północ, Śródmieście-Zachód, Turzyn
Północ	Bukowo, Golęcino-Gocław, Niebuszewo, Skolwin, Stołczyn, Warszewo, Żelechowa
Zachód	Arkońskie-Niemierzyn, Gumieńce, Głębokie-Pilchowo, Osów, Pogodno, Krzekowo-Bezrzecze, Pomorzany, Świerczewo: Zawadzkieqo-Klonowica
Prawobrzeże	Bukowe-Kłęskowo, Dąbie, Kijewo, Majowe, Płonia-Śmierdnica-Jezierzyce Podjuchy, Słoneczne, Wielgowo-Sławocieszce-Zdunowo, Załom - Kasztanowe, Zdroje, Żydowce-Klucz

Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Szczecin

Organem uchwałodawczym osiedla jest rada, a organem wykonawczym zarząd. Funkcje w radach pełni się społecznie. W skład rady osiedla wchodzi 15 lub 21 radnych (zależnie od ilości mieszkańców osiedla).

W kwietniu 2015 r. zakończyła się czteroletnia kadencja rad, przeprowadzono wybory 579 nowych radnych osiedlowych. W głosowaniu wzięło udział 7,88% mieszkańców Szczecina. Największą frekwencję wyborczą odnotowano w Radzie Osiedla Międzyodrze – Wyspa Pucka – 31,93%. Głębokie – Pilchowo – 24,65% i Kijewo – 18,38%, najniższą na osiedlach: Śródmieście Zachód (1,76%), Centrum (1,85%) oraz Śródmieście Północ (1,88%). W 5 osiedlach wybory nie odbyły się. Do Rad Osiedli Żydowce – Klucz, Nowe Miasto, Stare Miasto, Warszewo i Golęcino – Gocław zgłosiło się mniej kandydatów niż było mandatów do obsadzenia. W tych radach osiedli, za wybranych uznano zarejestrowanych kandydatów.

Głównym zadaniem rady osiedla jest reprezentowanie interesów mieszkańców osiedla wobec organów miasta, miejskich jednostek organizacyjnych oraz innych instytucji i organizacji działających na terenie osiedla. Rady mogą zgłaszać wnioski i opiniują projekty planu budżetu miasta, wieloletnie programy inwestycyjne, plany, projekty zabudowy i zagospodarowania terenu oraz realizację zadań w odniesieniu do terenu osiedla. Do budżetu miasta na 2015 r. rady osiedli złożyły 181 wniosków inwestycyjnych dotyczących głównie uzbrajania terenów, budowy i remontów dróg i budynków komunalnych, budowy i remontów placówek oświatowych, inwestycji o charakterze rekreacyjno-sportowym.

Wzorem lat ubiegłych, każda z rad skorzystała z możliwości zdecydowania o przeznaczeniu kwoty 150 tys. zł na małe inwestycje na osiedlu. Rady złożyły wnioski o remonty boisk, ulic, chodników, zagospodarowanie terenów. W ramach tych środków na osiedlu Stare Miasto, przy ul. Dworcowej 10 za ponad 120 tys. zł przebudowano plac zabaw, w Kijewie przy ul. Tarpanowej zakończono remont boiska wielofunkcyjnego, w Zdrojach zagospodarowano teren między ulicami Walecznych, Sanatoryjną oraz terenem stanowiącym własność PKP z przeznaczeniem na zielone tereny rekreacyjne z częściowym uwzględnieniem funkcji parkingowej. W ramach Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego rady osiedli inicjowały składanie przez mieszkańców projektów inwestycji i aktywizowały do udziału w głosowaniu na najlepszy projekt.

16.1.5. PREZYDENT MIASTA SZCZECIN

Prezydent Miasta wybierany jest w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich oraz odbywających się w głosowaniu tajnym. Jest organem wykonawczym Miasta. Kadencja Prezydenta trwa 4 lata.

Prezydentem Miasta Szczecin jest Piotr Krzystek, który 1 grudnia 2014 roku został ponownie wybrany na kolejną kadencję. W wyniku II tury wyborów samorządowych Piotr Krzystek uzyskał 71,93% głosów. Do zadań Prezydenta Miasta należy w szczególności przygotowywanie projektów uchwał, określanie sposobu wykonywania uchwał, gospodarowanie mieniem komunalnym, wykonywanie budżetu. Prezydent Miasta pełni funkcję Kierownika Urzędu Miasta, zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników Urzędu, kierowników miejskich jednostek organizacyjnych, zwierzchnika w stosunku do powiatowych służb, inspekcji i straży oraz kierowników jednostek organizacyjnych powiatu, pełni funkcję organu samorządu terytorialnego przy rozstrzyganiu indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej, kieruje realizacją zadań Urzędu, a w szczególności określa kierunki polityki zagranicznej, sprawuje nadzór nad zapewnieniem porządku publicznego, promocją i komunikacją społeczną, kontrolą i audytem wewnętrznym, zapewnieniem ochrony informacji niejawnych oraz danych osobowych, odpowiada za sprawy związane z obronnością kraju oraz obroną cywilną miasta, bezpieczeństwem i higieną pracy w Urzędzie.

Prezydent na podstawie art. 26a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w drodze zarządzenia powołuje oraz odwołuje swojego zastępcę lub zastępców, określa ich liczbę i wskazuje imię pierwszego i kolejnych zastępców. Tabela 7 przedstawia zastępców powołanych przez Prezydenta Miasta Szczecina Piotra Krzystka.

Tabela nr 5.

ZASTĘPCY PREZYDENTA MIASTA SZCZECIN W LATACH 2014-2015			
LP.	ZASTĘPCY PREZYDENTA MIASTA	POWIERZONE SPRAWY, A W SZCZEGÓLNOŚCI:	OKRES SPRAWOWANIA FUNKCJI
1.	Krzysztof Soska	koordynowanie i integracja działań w sferze społecznej, w tym: sprawy oświaty, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, sportu, kultury, ochrony konserwatorskiej zabytków, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi	od 21.04.2010
2.	Mariusz Kądziołka	zarządzanie infrastrukturą komunalną i bieżące utrzymanie miasta, w tym sprawy: lokalnego transportu zbiorowego, inżynierii i organizacji ruchu drogowego, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami komunalnymi i utrzymanie porządku i czystości w mieście, sprawy gospodarki energetycznej i ciepłej, sprawy handlu, usług i targowisk, sprawy związane z nadzorem nad gospodarką nieruchomościami, sprawy ochrony i kształtowanie środowiska, administracji geologicznej, zieleni, gospodarki leśnej i cmentarzy, ochrony zwierząt	od 21.03.2011– 31.05.2016
3.	Bogdan Jaroszewicz	realizacja i koordynacja inwestycji, w tym inwestycji miejskich, ładu budowlanego, administrację geodezyjną i kartograficzną oraz współpracę z radami osiedla	od 18.04.2011– 31.07.2015
4.	Piotr Mync	koordynowanie tworzenia strategii i monitoringu rozwoju miasta, pozyskiwania i obsługi inwestorów oraz wspierania przedsiębiorczości, w tym sprawy polityki mieszkaniowej i rewitalizacji, aktywizacji gospodarczej, przeciwdziałaniu bezrobociu, sprawy planowania przestrzennego, ładu budowlanego, ochronę konserwatorską zabytków, ochronę praw konsumenckich	od 06.05.2013
5.	Dariusz Wąs	pozyskiwania i obsługi inwestorów oraz wspierania przedsiębiorczości, w tym: aktywizację gospodarczą, przeciwdziałanie bezrobociu, sprawy planowania przestrzennego, ochronę praw konsumenckich	od 01.07.2011 do 31.03.2013

Źródło: Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Szczecin.

Szczegółowy zakres działania zastępców Prezydenta Miasta, Sekretarza Miasta oraz Skarbnika Miasta określa Zarządzenie Nr 180/13 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 6 maja 2013 r. w sprawie podziału zadań i kompetencji oraz powierzenia prowadzenia określonych spraw gminy miasta Szczecin w imieniu Prezydenta Miasta Szczecin (ze zmianami).

Skarbnikiem Miasta jest Stanisław Lipiński. Pełni on tę funkcję nieprzerwanie od dnia 1 marca 2004 r. Stanisław Lipiński został powoływany na stanowisko Skarbnika Miasta na wniosek Prezydenta Miasta uchwałą Nr XVII/319/04 Rady Miasta Szczecina z dnia 23 lutego 2004 r. w sprawie powołania Skarbnika Miasta Szczecin.

Sekretarzem Miasta jest Ryszard Słoka. Pełni on tę funkcję od 1 stycznia 2007 r. Ryszard Słoka został powołany na stanowisko uchwałą Nr III/16/06 Rady Miasta Szczecin z dnia 28 grudnia 2006 r. w sprawie powołania Sekretarza Miasta Szczecin. Z dniem 1 stycznia 2009 r. związku ze zmianą przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458 ze zm.) stosunek pracy Sekretarza Miasta przekształcił się z powołania na umowę o pracę.

16.1.6. URZĄD MIASTA SZCZECIN

Urząd Miasta Szczecin jest jednostką budżetową i organizacyjną Miasta, przy pomocy, której Prezydent wykonuje zadania, w szczególności z zakresu administracji publicznej, zadania własne, zadania zlecone z mocy ustaw lub przejęte przez Miasto w wyniku porozumień z organami administracji rządowej i samorządowej. Urząd Miasta działa na podstawie obowiązujących przepisów prawa. Organizację i zasad funkcjonowania Urzędu określa regulamin organizacyjny, nadany przez Prezydenta w drodze zarządzenia⁸.

8 Zarządzenie Nr 417/15 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Szczecin określa organizację i zasady funkcjonowania Urzędu, a w szczególności organizację wewnętrzną Urzędu, zasady funkcjonowania Urzędu, zakres działania wydziałów i biur oraz samodzielnych stanowisk pracy działających poza strukturą wydziałów i biur Urzędu Miasta Szczecin.

Kierownikiem Urzędu jest Prezydent Miasta, który wykonuje czynności z zakresu prawa pracy na zasadach określonych odrębnymi przepisami. Prezydent kieruje Urzędem poprzez wydawanie zarządzeń i pism okólnych oraz poleceń służbowych. Nadzór nad jednostkami organizacyjnymi Gminy Miasto Szczecin oraz spółkami z udziałem Miasta sprawowany jest przez Prezydenta przy pomocy zastępców prezydenta oraz właściwych wydziałów i biur Urzędu. W celu zapewnienia realizacji przez Urząd zadań o szczególnym znaczeniu dla miasta, Prezydent może w drodze zarządzenia powołać zespół zadaniowy lub pełnomocnika. W skład zespołów mogą wchodzić pracownicy oraz osoby spoza Urzędu.

Filia Urzędu Miasta znajduje się na Prawobrzeżu Szczecina. Do zadań filii należy w szczególności: rejestracja pojazdów, przyjmowanie wniosków i wydawanie praw jazdy, załatwianie spraw z zakresu ewidencji ludności i dowodów osobistych, przyjmowanie opłat z tytułu podatków wnoszonych przez mieszkańców, sprawy załatwiane przez Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów, sporządzanie odpisów oraz zaświadczeń z aktów stanu cywilnego, aktualizacja aktów stanu cywilnego, prowadzenie spraw ze zmianą imion i nazwisk.

Szczegółowe informacje na temat funkcjonowania Urzędu Miasta Szczecin oraz działalności samorządu miejskiego znajdują się na stronie www.szczecin.pl.

16.1.7. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Gmina miasto Szczecin wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. W celu wykonywania tych zadań może tworzyć jednostki organizacyjne, zawierać umowy z innymi podmiotami, w tym z organizacjami pozarządowymi, oraz współdziałać z innymi jednostkami samorządu terytorialnego.

W Szczecinie od wielu lat prowadzone są działania zmierzające do wzmocnienia sektora pozarządowego i aktywnych obywateli. Działania te znajdują swoje odzwierciedlenie nie tylko w coraz większej ilości zadań zleczanych tym organizacjom, ale także są realizowane poprzez wiele różnych form współpracy, wykraczających poza art. 5 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Co roku ilość zadań publicznych zleczanych organizacjom rośnie, systematycznie także wzrasta ilość środków w budżecie miasta przeznaczonych na współpracę z III sektorem.

W roku 2014 na terenie Miasta Szczecin zarejestrowanych było **2563** organizacji pozarządowych; w roku 2015 zarejestrowano **2682** organizacje pozarządowe w Szczecinie. Dominującą od lat formą działalności wybieraną przez obywateli jest stowarzyszenie posiadające osobowość prawną nadawaną przez KRS – w roku 2014 powołano do życia **32** takie organizacje. Osobowość prawną uzyskało także **59** fundacji. Do ewidencji stowarzyszeń zwykłych wpisano **18** nowych stowarzyszeń. Jeśli chodzi o organizacje sportowe w roku 2014 zarejestrowano **9** stowarzyszeń kultury fizycznej (nieprowadzących działalności gospodarczej), **4** uczniowskie kluby sportowe, a KRS nadał osobowość prawną **6** organizacjom sportowym. Powołano do życia także **2** oddziały terenowe organizacji, których siedziba zarządu głównego zlokalizowana była poza Szczecinem.

W roku 2015 powołano do życia **37** stowarzyszeń o osobowości prawnej nadawanej przez KRS. Osobowość prawną uzyskało także **48** fundacji. Do ewidencji stowarzyszeń zwykłych wpisano **19** nowych stowarzyszeń. W roku 2015 zarejestrowano również **4** stowarzyszenia kultury fizycznej (nieprowadzących działalności gospodarczej), **2** uczniowskie kluby sportowe, a KRS nadał osobowość prawną **6** organizacjom sportowym; powołano do życia **14** oddziałów terenowych organizacji, których siedziba zarządu głównego zlokalizowana była poza Szczecinem.

Współpraca gminy miasta Szczecin, jako jednostki samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi, opiera się głównie na zadach uregulowanych Ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.) oraz Uchwałą Nr XXIV/707/12 z dnia 26 listopada 2012 r. w sprawie „Programu współpracy gminy miasta Szczecin z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2013 rok” – corocznie opracowywanego i przyjmowanego przez Radę Miasta Szczecin a konsultowanego ze Szczecińską Radą Działalności Pożytku Publicznego. Zasady współdziałania Miasta Szczecin i organizacji pozarządowych określone są również w przyjętej Uchwałą Nr XXVIII/728/08 Rady Miasta Szczecin

z dnia 24 listopada 2008 r. Szczecińskiej Karcie Współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, określającej formy wsparcia i współdziałania tych podmiotów z Miastem.

Głównymi formami pomocy udzielanej przez Miasto organizacjom pozarządowym są dotacje oraz przyznanie lokalu na działalność statutową organizacji.

Gmina Miasto Szczecin udzieliła w 2014 roku **501** dotacji na łączną kwotę 24.757.991 zł, zaś w 2015 – udzieliła **606** dotacji na łączną kwotę 26.491.795,15 zł. Dominującą formą zlecenia zadań publicznych było wsparcie, co oznacza, że zleceniodawca jakim jest Miasto, oczekiwał wkładu własnego w realizowane przez organizacje zadania. Forma ta mobilizuje organizacje do poszukiwania alternatywnych źródeł finansowania zadań publicznych, co w praktyce wspiera same organizacje jak i budżet Miasta. Dane o udzielonych dotacjach w latach 2010-2015 zawierają tabele nr 6 i 7.

Tabela nr 6.

ZESTAWIENIE DOTACJI UDZIELONYCH ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM ORAZ ILOŚĆ OGŁOSZONYCH OTWARTYCH KONKURSÓW OFERT W LATACH 2010-2015						
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba udzielonych dotacji	450	431	528	489	412	534
Kwota dotacji ogółem (w złotych)	15.385.011	18.559.587	21.944.919	22.444.536	24.109.158	26.049.810,15
Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert	72	64	68	71	65	65

Tabela nr 7.

ZESTAWIENIE DOTACJI UDZIELONYCH ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM W LATACH 2010-2015 W TRYBIE POZAKONKURSOWYM (ART. 19 A USTAWY ODPPiOW)						
ROK	2010*	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba udzielonych dotacji	47	82	86	99	89	72
Kwota dotacji ogółem (w złotych)	343.167,00	477.220,95	493.478,50	557.474,00	648.833,00	441.985,00

* pierwszy rok obowiązywania zmienionych przepisów Ustawy odppiw.

Źródło informacji w tabelach 6 i 7: Biuro Organizacji Pozarządowych Urzędu Miasta Szczecin

Wspieranie działalności organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego na terenie miasta Szczecin nie ogranicza się wyłącznie do zlecenia zadań publicznych organizacjom wybranym, jako zleceniobiorcy w otwartych konkursach ofert oraz małych dotacjach.

W latach 2014-2015 gmina miasto Szczecin udostępniała organizacjom pozarządowym lokale, nieruchomości, a także sale i pomieszczenia, na warunkach preferencyjnych, w celu prowadzenia działalności pożytku publicznego. Wiele lokali zostało udostępnionych organizacjom w ramach powołanych i działających na terenie miasta Szczecin Inkubatorów, a mianowicie Szczecińskiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych „Sektor 3” oraz Szczecińskiego Inkubatora Kultury. Łącznie w roku 2014 przekazano organizacjom pozarządowym **18 lokali** użytkowych na prowadzenie działalności pożytku publicznego, a w 2015 roku **15 lokali** użytkowych.

W latach 2014-2015 współpraca Miasta z Organizacjami realizowana była także w formie szkoleń dla organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów upoważnionych do partycypowania w procedurach konkursowych, które odbywały się przy okazji każdego ogłaszanego przez Prezydenta Miasta Szczecin otwartego konkursu ofert. Ponadto Biuro ds. Organizacji Pozarządowych, jako koordynator w zakresie prowadzenia spraw związanych z organizacjami działającymi w sferze pożytku publicznego oraz instytucji wspierających działalność tych organizacji, organizowało w miarę zapotrzebowania inne szkolenia dla organizacji, a także nawiązywało i utrzymywało kontakt z instytucjami, organizacjami, firmami itp. prowadzącymi działalność szkoleniową.

Kontynuowano również współpracę Biura ds. Organizacji Pozarządowych ze Szczecińskim Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych Sektor3 oraz szczecińskim Inkubatorem Kultury. Oba centra stawiają sobie za cel główny wspieranie społeczeństwa obywatelskiego poprzez rozwój potencjału już istniejących i wzmacnianie procesu powstawania nowych organizacji pozarządowych. Cel ten jest realizowany poprzez spotkania, szkolenia, doradztwo, warsztaty, udostępnianie pomieszczeń, adresu pocztowego czy szafek na dokumenty.

Działalność obu centrów wspierana jest przez działające od 8 lat Regionalne Centrum Wolontariatu prowadzone przez Stowarzyszenie „Polites”. Jest to także zadanie finansowane z budżetu miasta Szczecin. Głównymi celami działania Centrum Wolontariatu jest prowadzenie bazy wolontariuszy i instytucji poszukujących wolontariuszy, prowadzenie szkoleń, promocja idei wolontariatu i współpraca z instytucjami publicznymi oraz organizacjami w kwestiach dotyczących wolontariatu.

Miasto finansowało działalność Biura Porad Obywatelskich, prowadzoną przez Polski Komitet Pomocy Społecznej. Misją Biura Porad Obywatelskich (BPO) w Szczecinie jest zapewnienie obywatelom wiedzy o przysługujących im prawach, tak aby potrafili w aktywny i skuteczny sposób rozwiązywać swoje problemy, a także działania na rzecz pożądaných społecznie zmian. W ramach Biura Porad Obywatelskich udzielane są bezpłatne porady, informacje i wsparcie, co umożliwia dalsze samodzielne rozwiązanie problemów. Doradcy pracujący w Biurze udzielają porad zgodnie z zasadami doradztwa obywatelskiego, takimi jak bezpłatność, bezstronność, otwartość dla wszystkich, poufność, niezależność, aktualność i rzetelność informacji.

W Szczecinie od kilku lat działa **fundusz wkładów własnych**, który wspiera organizacje w pozyskiwaniu zewnętrznych funduszy. W trosce o organizacje, które chcą korzystać z tego rodzaju wsparcia, a wymagane jest prefinansowanie wydatków, od grudnia 2012 r. działa **fundusz pożyczkowy dla organizacji pozarządowych**. O pożyczkę udzielaną przez Fundusz mogą ubiegać się podmioty uprawnione do prowadzenia działalności pożytku publicznego zgodnie z przepisami Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Pożyczkę do wysokości maksymalnie 30.000 zł można otrzymać ze środków Szczecińskiego Funduszu Pożyczkowego sp. z o.o.

Lata 2014 i 2015 obfitowały także w wydarzenia i akcje, zorganizowane przez gminę miasto Szczecin dla organizacji pozarządowych.

Tabela nr 8.

WYKAZ IMPREZ DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W LATACH 2014-2015				
LP.	AKCJA	WYDARZENIE	TERMIN	MIEJSCE
1.	Akcja promocyjna „Niewiele trzeba by czuć się lepiej. Wystarczy 1 %”	Akcja ulotkowa	styczeń-kwiecień	urzędy skarbowe oraz instytucje publiczne
		Promocja organizacji OPP na stronie www.szczecin.eu/procent, w punktach informacyjnych oraz na portalach społecznościowych	styczeń-kwiecień	Urząd Miasta Szczecin
		Materiały promocyjne: plakaty, ulotki, roll-upy, siatki	styczeń-kwiecień	dystrybucja na terenie miasta
		Kiosk 1 %	styczeń-kwiecień 2014	teren miasta
		Przejazd zabytkowym tramwajem typu „N”	14 lutego i 1 kwietnia 2014	Zabytkowy tramwaj kursujący po centrum miasta
		Kawiarenka NGO	13 marca	C.H. Galaxy
		Wędrujący flashmob 1%	29 marca 2014	Plac Grunwaldzki godz.
		Wędrująca Kawiarenka NGO. Namaluj swój 1 %	12 i 13 kwietnia 2014	Jasne Błonia, Różanka, Polana Widok przy Jeziorze Szmaragdowym
		Gra miejska – PITU PITU czyli GROSZ DO GROSZA	18 kwietnia 2015	teren miasta
Przejazd zabytkowym tramwajem typu „N”	13 marca 2015	Zabytkowy tramwaj kursujący po centrum miasta		

	Mobilny 1%	15 marca -30 kwietnia 2015	Teren parkingów przy dwóch centrach handlowych
	Namaluj swój 1%	15 marca -30 kwietnia 2015	Wędrująca kawiarenka, wielkoformatowe płachty przedstawiające wizję 1% ulokowane na terenie miasta
2.	XIII Walne Spotkanie Organizacji Pozarządowych	20 maja 2014	Filharmonia Szczecińska
	IV Walne Spotkanie Organizacji Pozarządowych	19 listopada 2015	ZUS
3.	VIII Tydzień Inicjatyw Pozarządowych/ XIII Szczecińskie Spotkanie Organizacji Pozarządowych „POD PLATANAMI”	19 – 25 maja 2014	siedziby szczecińskich organizacji, Jasne Błonia im. Jana Pawła II
	IX Tydzień Inicjatyw Pozarządowych/XIV Szczecińskie Spotkanie Organizacji Pozarządowych „POD PLATANAMI”	25-31 maja 2015	siedziby szczecińskich organizacji, Jasne Błonia im. Jana Pawła II
4.	Gala Obywatelska 2014	5 grudnia 2014	Teatr Lalek „Pleciuga”
	V Gala Obywatelska 2015	7 grudnia 2015	Teatr Lalek „Pleciuga”

Dalsze szczegółowe informacje nt. różnych form współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi można znaleźć na stronach www.szczecin.pl/bop oraz na www.platany.org.

16.1.8. ZWIĄZKI MIĘDZYGMINNE I STOWARZYSZENIA

Gmina miasto Szczecin w latach 2014 – 2015 należała do 8 krajowych organizacji, związków międzygminnych i stowarzyszeń gmin, w których opłaca coroczną składkę członkowską. W roku 2014 ogólna wysokość składek członkowskich wyniosła 735 299,72 zł; w roku 2015 ogólna wysokość składek wyniosła 1 016 437,57 zł.

O przystąpieniu do większości z nich zdecydowano poprzez przyjęcie odpowiednich uchwał Rady Miasta Szczecin. Przedstawicielami w większości związków i stowarzyszeń jest Prezydent Miasta Szczecin, do niektórych jednak są delegowani przez Radę Miasta Szczecin przedstawiciele oraz koordynatorzy – radni Rady Miasta Szczecin oraz pracownicy Urzędu Miasta Szczecin. Wszystkie krajowe organizacje, związki międzygminne i stowarzyszenia gmin do których należy Gmina Miasto Szczecin prowadzą działalność statutową na terenie całego kraju.

Tabela nr 9.

PRZEDSTAWICIELE GMINY MIASTO SZCZECIN W ZWIĄZKACH I STOWARZYSZENIACH W LATACH 2014-2015		
ORGANIZACJA	DZIEDZINY DZIAŁALNOŚCI	PRZEDSTAWICIEL
Unia Metropolii Polskich	Działalność fundacji opiera się na pracach w tematycznych komisjach i zespołach: ds. integracji europejskiej i spójności Polski z UE, ds. finansów, majątku i inwestycji publicznych, ds. edukacji i sportu oraz kultury i mediów, ds. ochrony zdrowia oraz polityki społecznej, ds. administracji miejskiej oraz bezpieczeństwa obywateli, ds. infrastruktury, rozwoju przestrzennego, polityki regionalnej oraz środowiska, ds. obszarów metropolitalnych, miast i dzielnic oraz Zespole ds. ochrony zdrowia i polityki społecznej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego	Piotr Krzystek
Związek Miast Polskich	Działalność Związku opiera się na pracach w komisjach tematycznych tj.: finansów, kultury, bezpieczeństwa i porządku publicznego, gospodarki komunalnej, integracji europejskiej, polityki mieszkaniowej i przestrzennej, polityki społecznej, promocji i ochrony zdrowia, edukacji, kultury fizycznej, polityki gospodarczej i promocji miasta, ochrony środowiska, komisji ustrojowej, turystyki oraz powiatowej	Judyta Lemm Michał Przepiera – od 28 lipca 2015 r. Uchwała Nr X/188/15
Związek Miast i Gmin Morskich	Działalność Związku opiera się na dążeniu do gospodarczego i kulturowego rozwoju regionu nadmorskiego	Piotr Jania
Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pomerania	Działalność Stowarzyszenia polega na podejmowaniu inicjatyw, promowaniu oraz aktywnym popieraniu wszelkich działań mających na celu rozwój współpracy transgranicznej w oparciu o środki Unii Europejskiej oraz innych krajowych i międzynarodowych instytucji finansowych	Krzysztof Soska, Bazyli Baran, Mariusz Bagiński, Tomasz Hinc, Daniel Wacinkiewicz, Patrycjusz Ceran

Stowarzyszenie na Rzecz Gmin Miast Nadodrzańskich	Celem Stowarzyszenia jest m.in.: wspieranie rozwoju gospodarczego miast nadodrzańskich, kształtowanie świadomości ekologicznej, propagowanie walorów turystycznych regionów nadodrzańskich, podejmowanie działań skierowanych na rozwój korytarza transportowego północ – południe Europy, którego osią jest Odra, wspieranie rozwoju portów i żeglugi towarowo – pasażerskiej	Piotr Krzystek
Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	Działania Stowarzyszenia skupiają się na wzmacnianiu partnerstwa, integracji i rozwoju JST w obszarze metropolitalnym Szczecina	Piotr Krzystek
Zachodniopomorska Regionalna Organizacja Turystyczna	Celem działalności organizacji jest kreowanie wizerunku województwa zachodniopomorskiego jako regionu atrakcyjnego turystycznie, integrowanie środowisk samorządu terytorialnego i zawodowego oraz osób, instytucji i organizacji, zainteresowanych rozwojem turystycznym Województwa, zwiększenie liczby turystów odwiedzających Województwo Zachodniopomorskie, działanie na rzecz wzrostu wpływów z turystyki	Arkadiusz Pawlak
Stowarzyszenie Konwent Gmin i Powiatów RP współpracujących z samorządami Republiki Ukrainy	Celem Konwentu jest wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz współpracy i realizacji wspólnych interesów członków; inicjowanie i realizacja na obszarach gmin i powiatów projektów służących współpracy z samorządami Republiki Ukrainy; informowanie opinii publicznej o idei i praktyce współpracy polskich i ukraińskich jednostek samorządu terytorialnego; pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej oraz innych źródeł dla realizacji idei współpracy	Piotr Krzystek

Źródło: Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Szczecin

16.2. ORGANY NADZORU I KONTROLI

Nadzór nad działalnością samorządu gminnego sprawuje Prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych – regionalna izba obrachunkowa.

16.2.1. REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA

Zgodnie z ustawą z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r., Nr 55, poz. 577 ze zm.) regionalne izby obrachunkowe są państwowymi organami nadzoru i kontroli gospodarki finansowej takich podmiotów, jak: jednostki samorządu terytorialnego, związki międzygminne, stowarzyszenia gmin oraz stowarzyszenia gmin i powiatów, związki powiatów, stowarzyszenia powiatów, samorządowe jednostki organizacyjne (w tym samorządowe osoby prawne) oraz inne podmioty (w zakresie wykorzystywania przez nie dotacji przyznawanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego). Izby sprawują nadzór nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego w zakresie spraw finansowych oraz dokonują kontroli gospodarki finansowej, a także zamówień publicznych.

Izby wydają opinie w sprawach (art. 13) tj.: wydawanie, na wniosek organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego, opinii o możliwości spłaty kredytu, pożyczki lub wykupu papierów wartościowych; o przedkładanych projektach uchwał budżetowych jednostek samorządu terytorialnego; o przedkładanych projektach uchwał o wieloletnich prognozach finansowych. Izby wydają również opinie o przedkładanych przez zarządy powiatów i województw oraz przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) sprawozdaniach z wykonania budżetu wraz z informacjami o stanie mienia jednostek samorządu terytorialnego i objaśnieniami.

Izby badają uchwały i zarządzenia podejmowane przez organy jednostek samorządu terytorialnego w zakresie (art. 11) procedur uchwalania budżetu i jego zmian, budżetu i jego zmian, zaciągania zobowiązań wpływających na wysokość długu publicznego jednostki samorządu terytorialnego oraz udzielania pożyczek, zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, podatków i opłat lokalnych, do których mają zastosowanie przepisy ustawy - Ordynacja podatkowa, absolutorium, wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian.

Od 2000 r. jedną z 16 regionalnych izb obrachunkowych działających w Polsce jest Regionalna Izba Obrachunkowa w Szczecinie. Jej działania obejmują województwo zachodniopomorskie. Szczegółowe informacje na temat organizacji pracy i działalności Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie znajduje się na stronie www.szczecin.rio.gov.pl.

16.2.2. SAMORZĄDOWE KOLEGIUM ODWOŁAWCZE

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Szczecinie jest państwową jednostką budżetową. Działa głównie na podstawie ustawy z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz. U. z 2001 r., Nr 79, poz. 856 ze zm.) oraz na podstawie innych ustaw zawierających przepisy prawa administracyjnego materialnego. Samorządowe Kolegium Odwoławcze jest właściwe w szczególności do rozpatrywania odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia, żądań wznowienia postępowania lub stwierdzenia nieważności decyzji wydanych w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej, należących do właściwości organów jednostek samorządu terytorialnego. Kolegium orzeka także w sprawach aktualizacji opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości.

Obszar właściwości miejscowej Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Szczecinie obejmuje powiaty: choszczeński, goleniowski, gryficki, gryfiński, kamieński, łobeski, myśliborski, policki, pyrzycki i stargardzki oraz miasta na prawach powiatu: Szczecin i Świnoujście. Nadto Kolegium – ze względu na swoją siedzibę – jest organem wyższego stopnia w stosunku do organów samorządu województwa zachodniopomorskiego.

Tabela nr 10.

STAN SPRAW SKO W LATACH 2010-2015						
SKO	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1	2	3	4	5	6	7
Wpływ spraw do Kolegium	6396	8708	7410	6510	6416	5738
Ilość spraw zakończonych	5779	7476	7752	6585	6387	6378

Źródło: SKO w Szczecinie

Szczegółowe informacje na temat organizacji pracy i działalności Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Szczecinie znajdują się na stronie www.sko.szczecin.pl.

16.2.3. WOJEWÓDZKI SĄD ADMINISTRACYJNY

Sądy administracyjne⁹ sprawują wymiar sprawiedliwości przez kontrolę działalności administracji publicznej oraz rozstrzyganie sporów kompetencyjnych i o właściwość między organami jednostek samorządu terytorialnego, samorządowymi kolegiami odwoławczymi i między tymi organami, a organami administracji rządowej.

Do rozpoznania sprawy właściwy jest ten sąd wojewódzki, na którego obszarze właściwości ma siedzibę organ administracji publicznej, którego działalność została zaskarżona.

Sprawy należące do właściwości sądów administracyjnych rozpoznają, w pierwszej instancji, wojewódzkie sądy administracyjne. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie zakresem swego działania obejmuje województwo zachodniopomorskie.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie dzieli się na dwa wydziały orzecznicze tworzone na podstawie ustalonych kryteriów rzeczowo problemowych określających przedmiot spraw sądowo-administracyjnych oraz wydział informacji sądowej. Do Wydziału I finansowego należą sprawy z zakresu: zobowiązań podatkowych, cen, opłat, stawek taryfowych, ubezpieczeń majątkowych, cła, spraw kapitałowych i bankowości, finansów publicznych. Do Wydziału II ogólnoadministracyjnego należą sprawy z zakresu: budownictwa, utrzymania i ochrony dróg publicznych i innych dróg ogólnodostępnych, działalności gospodarczej, ludności, geologii i górnictwa, gospodarki mieniem, energetyki, gospodarki wodnej, komunalizacji mienia, geodezji i kartografii, środowiska, edukacji, zagospodarowania przestrzennego, rolnictwa i leśnictwa, uprawnień do wykonywania określonych czynności i zajęć, wyłączenia, stosunków pracy i służbowych, inspekcji pracy, ochrony zdrowia, spraw mieszkaniowych w tym dodatki mieszkaniowe, jakości, obronności, telemedia, samorządu terytorialnego, cudzoziemców, Statusu Kościołów, przejęcia mienia, wytwarzania i obrót bronią i materiałami wybuchowymi, pomocy społecznej, zatrudnienia i sprawy bezrobocia, kombatantów, kultury fizycznej, kultury i sztuki, własności przemysłowych, ochrony danych osobowych, informacji publicznej, ochrony informacji niejawnych, świadczenia w drodze wyjątku funduszy emerytalnych, ubezpieczeń zdrowotnych.

9 USTAWA z dnia 25 lipca 2002 r. Prawo o ustroju sądów administracyjnych Dz.U. z 2014 r. poz. 1647 (tekst jednolity).

Szczegółowe informacje na temat organizacji pracy i działalności Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie znajdują się na stronie www.szczecin.wsa.gov.pl.

16.2.4. NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Najwyższa Izba Kontroli (NIK) jest naczelnym i niezależnym organem kontroli państwowej z misją „strażnika grosza publicznego”, podległym Sejmowi RP. Od ponad 90 lat NIK ocenia funkcjonowanie państwa i gospodarowanie środkami publicznymi. Działa na podstawie przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli.

Kontrola państwowa sprawowana przez NIK opiera się na jasno określonych zasadach: przejrzystości intencji, rzetelności informacji, apolityczności kontrolerów oraz kolegalności w podejmowaniu kluczowych decyzji. Działalność NIK w szczególności obejmuje kontrole działalności organów administracji rządowej i samorządu, NBP a także innych jednostek organizacyjnych wykorzystujących majątek oraz wywiązujących się ze zobowiązań finansowych wobec państwa.

Podmiot zorganizowany jest w 16 delegaturach regionalnych. Jedną z delegatur Najwyższej Izby Kontroli Delegatura w Szczecinie ma swoją siedzibę w Szczecinie w gmachu Urzędu Miasta. Więcej informacji dostępnych o działalności delegatur NIK można znaleźć na stronie: <https://www.nik.gov.pl>.

16.3. STRATEGIA ROZWOJU SZCZECINA

Strategia Rozwoju jest nadrzędnym dokumentem programującym rozwój miasta w długofalowej perspektywie czasowej. Wskazując te obszary gdzie adresowania środków i działań będzie najbardziej celowe i efektywne, strategia stanowi podstawowy instrument wspomagający władze samorządowe w procesie zarządzania rozwojem. Obecnie obowiązująca Strategia Rozwoju Szczecina z perspektywą do 2025 roku (SRS 2025) została uchwalona w dniu 19 grudnia 2011 r.¹⁰ w następstwie zainicjowanego w 2008 r.¹¹ i rozbudowanego procesu aktualizacji Strategii przyjętej w 2002 r.¹²

Strategia Rozwoju Szczecina 2025 jest wynikiem weryfikacji i akceptacji szczecinian, dokonanej w szerokim procesie konsultacji społecznych i eksperckich. Zawarta w dokumencie Strategii misja brzmi:

„Szczecin miastem otwartym i tolerancyjnym, atrakcyjnym miejscem do życia i pracy – wspólnotą mieszkańców wykorzystującą do trwałego rozwoju dziedzictwo kulturowe, walory środowiska przyrodniczego oraz nadbałtyckie i nadodrzańskie położenie”

i jest wdrażana poprzez cztery cele strategiczne i realizujące je cele operacyjne, zgodnie z zamieszczonym poniżej schematem.

Tabela nr 11.

CELE STRATEGICZNE ROZWOJU MIASTA SZCZECIN			
CELE STRATEGICZNE			
I. Szczecin - miasto wysokiej jakości życia	II. Szczecin - miasto nowoczesnej, konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki	III. Szczecin – miasto o wysokim kapitale intelektualnym	IV. Szczecin – atrakcyjne miasto metropolitalne
CELE OPERACYJNE			
I.1.	II.1.	III.1.	IV.1.
Ochrona oraz wykorzystanie walorów przyrodniczych	Wspieranie rozwoju biznesu lokalnego i dopływu inwestycji zewnętrznych	Budowanie kapitału społecznego szczecinian, wzrost zaufania między ludźmi, poprawa relacji Miasto-Obywatel oraz pobudzanie aktywności społecznej	Intensyfikacja i wzrost efektywności współpracy międzynarodowej
I.2.	II.2.	III.2.	IV.2.

10 Uchwała Nr XIV/320/11 Rady Miasta Szczecina z dnia 19 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Szczecina 2025.

11 Uchwała Nr XVIII/468/08 z dnia 28 stycznia 2008 r. w sprawie przystąpienia do aktualizacji Strategii Rozwoju Szczecina.

12 Uchwała Nr I/N/1155/02 Rady Miasta Szczecina z dnia 6 maja 2002 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Szczecina.

Rewitalizacja i rozwój przestrzeni miejskiej	Podnoszenie innowacyjności przedsiębiorstw	Wspieranie rozwoju szczecińskiego ośrodka naukowego oraz współpracy środowisk nauki, gospodarki, kultury, sportu oraz lokalnych elit	Poprawa dostępności transportowej i układu komunikacyjnego miasta
I.3.	II.3.	III.3.	IV.3.
Wspieranie rozwoju efektywnych usług społecznych	Zdynamizowanie rozwoju turystyki z wykorzystaniem zasobów przyrodniczych i dziedzictwa historyczno-kulturowego	Poszerzanie zakresu, dostępności i jakości edukacji	Wspieranie rozwoju i harmonizacja metropolitalnych funkcji Szczecina oraz realizacja projektów budujących prestiż miasta

Źródło: Strategia rozwoju Szczecina 2025

Strategia Rozwoju Szczecina 2025 wskazuje na te obszary (w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej), których wsparcie, w ramach istniejących uwarunkowań budżetowych, przyczynia się do najbardziej efektywnego rozwoju społeczno-gospodarczego miasta w zakładanym horyzoncie czasu.

SRS 2025 opiera się na czterech priorytetach rozwojowych. W ramach koncepcji zarządzania Strategią wprowadzono narzędzie zarządzania strategicznego rozwojem miasta, tj. Wieloletni Program Rozwoju Szczecina (WPRS)¹³, będący zbiorem projektów i zadań strategicznych, dedykowanych poszczególnym celom strategicznym. WPRS tworzą go zadania strategiczne, mające wpływ na realizację celów Strategii, przewidziane do realizacji w okresie pięcioletnim.

WPRS jest dokumentem kroczącym, aktualizowanym w cyklu rocznym; pozwala on usystematyzować realizację najważniejszych zadań majątkowych planowanych do wykonania przez gminę miasto Szczecin w szerokim horyzoncie czasowym, umożliwiającym realizację celów wyznaczonych w Strategii Rozwoju Szczecina 2025. Plan finansowy wdrożenia Strategii jest zasadniczym elementem WPRS i jest przygotowywany w podziale na zaktualizowane cele rozwojowe miasta (strategiczne i operacyjne).

Za realizację poszczególnych celów strategicznych SRS 2025 odpowiadają Koordynatorzy programów strategicznych (Zastępcy Prezydenta Miasta). Zadania oraz sposób i zakres współpracy jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Szczecin wynikające ze Strategii znalazły swoje odzwierciedlenie w regulaminie organizacyjnym Urzędu Miasta Szczecin, w szczegółowym zakresie zadań realizowanych przez jednostki organizacyjne¹⁴ oraz w polityce jakości w Urzędzie Miasta Szczecin.

W zakresie układu wdrażania Strategii Rozwoju Szczecina 2025, w dniu 28 lutego 2013 r. wprowadzono w życie Zarządzenie Prezydenta Miasta Szczecin w sprawie przyjęcia Programów strategicznych¹⁵, wynikających z realizacji Strategii Rozwoju Szczecina 2025. Za koordynację realizacji Programów strategicznych odpowiada Biuro Strategii, zaś realizację powierzono dyrektorom wydziałów i kierownikom biur Urzędu Miasta. Przyjęto 4 programy strategiczne (pod względem nazw zgodne z celami strategicznymi SRS 2025¹⁶ wymienionymi wyżej).

Programy w pierwszej kolejności realizują konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji RP). Obok tej najważniejszej, realizacja Programów bazuje na zasadach tj. m.in. zasady partnerstwa, partycypacji społecznej, równych szans oraz spójności terytorialnej¹⁷.

Począwszy od roku 2012 polityka realizowana przez władze Szczecina opiera się o zasadę zintegrowanego podejścia terytorialnego, tzn. jest ukierunkowana na wykorzystanie endogenicznego potencjału, zasobów terytorialnych i wiedzy; umożliwia realizację interwencji ukierunkowanych na wyzwania rozwojowe, a jednocześnie precyzyjnie dostosowanych do lokalnych uwarunkowań.

13 Sporządzanie WPRS wynika z zapisów Strategii Rozwoju Szczecina 2025, przyjętej Uchwałą nr XIV/320/11 Rady Miasta Szczecin dnia 19 grudnia 2011 roku.

14 Zarządzenie Nr 96/12 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 1 marca 2012 r. w sprawie Regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta Szczecin.

15 Zarządzenie Nr 83/13 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Programów strategicznych wynikających z realizacji Strategii Rozwoju Szczecina 2025.

16 Program I: Szczecin- miasto wysokiej jakości życia; Program II: Szczecin – miasto nowoczesnej, konkurencyjnej i innowacyjnej Gospodarki; Program III: Szczecin - miasto o wysokim potencjale kapitału intelektualnego; Program IV: Szczecin- atrakcyjne miasto metropolitalne.

17 Zarządzenie wymienia łącznie 14 wspólnych zasad realizacji Programów strategicznych.

Strategiczna orientacja w zarządzaniu miastem¹⁸ i jego rozwojem opiera się na następujących aspiracjach:

1. Solidarność pokoleń szczecinian (solidarność międzypokoleniowa)
2. Tworzenie przestrzeni dla indywidualnych strategii wyboru mieszkańców, rodzin i wspólnot
3. Oparcie zarządzania miastem na kapitale społecznym (zasada otwartości na wspólnotowy, grupowy kapitał rozwoju, rosnącą zdolność do współpracy, rozumienia się, zaufania, wspólnotowego patrzenia w przyszłość)
4. Sieciowy charakter relacji międzyludzkich
5. Utrzymanie działań prorozwojowych, wspieranych środkami unijnymi, kontynuacją inwestycji innowacyjnych technicznie i nastawionych na poprawę kapitału intelektualnego – fundament miejskiej polityki rozwoju
6. Wzmacnianie przewag konkurencyjnych miasta (w sferze gospodarczej – usługi; w sferze społecznej – edukacja; w sferze przestrzennej – środowisko naturalne)
7. Tworzenie takich narzędzi zarządzania rozwojem aby minimalizować społeczne i rozwojowe skutki polaryzacji, nie niweczając przy tym pojawiających się, nowych szans na dalsze zwiększenie lub podtrzymanie tempa wzrostu wykorzystującego reguły konkurencji i rynku - potencjał rozwojowy i wyrównywanie warunków życia
8. Aktywizacja społeczna
9. Delegowanie zadań i usług: środowiska, wspólnoty lokalne, NGOs
10. Współdziałanie różnych instytucji w zakresie pomocy mieszkańcom potrzebującym tej pomocy
11. Wzmacnianie przedsiębiorczości społecznej i upowszechnianie idei partnerstwa trójsektorowego (administracja, NGOs, biznes).

Perspektywa roku 2025 to objęcie wyobraźnią i prognozami, scenariuszami i dylematami, co najmniej jednego pokolenia szczecinian więcej. Celem nadrzędnym realizowanych Programów strategicznych jest wzrost znaczenia transgranicznej metropolii szczecińskiej, jako ważnego i konkurencyjnego ośrodka miejskiego w obszarze południowego Bałtyku (wykreowanie nowego bieguna wzrostu gospodarczego), który skutecznie będzie w stanie konkurować z Regionem Öresund i stanie się jego przeciwwagą.

Programy strategiczne mają przyczynić się do wzrostu znaczenia Szczecina w układzie ponadregionalnym, zwiększając wpływ miasta na rozwój społeczno-gospodarczy, regionalny i przestrzenny w obszarze Transgranicznego Regionu Metropolitalnego Szczecina.

Szczecin jako miasto rdzeniowe obszaru funkcjonalnego upatruje swoje szanse rozwoju i zwiększenia konkurencyjności we współpracy ze swoim otoczeniem funkcjonalnym, planując własny rozwój z uwzględnieniem potrzeb sąsiednich JST w szczecińskim obszarze metropolitalnym.

16.3.1. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII ROZWOJU SZCZECINA 2025

Monitoring wdrażania SRS 2025 jest prowadzony w skali roku. Biuro Strategii opublikowało w BIP Urzędu Miasta Szczecin „Informację z realizacji Strategii Rozwoju Szczecina 2025 i Wieloletniego Programu Rozwoju Szczecina za rok 2014 i III kwartały 2015 roku obejmującą wykonanie WPRS za rok 2014 oraz III kwartały 2015 roku, monitoring i ewaluację strategii. Opracowanie to jest syntetyczną informacją o stopniu realizacji Strategii wraz z danymi liczbowymi dotyczącymi wykonania WPRS.

Nakłady finansowe przeznaczone na realizację Strategii za cały 2014 rok i III kwartały roku 2015 to odpowiednio: 424 mln zł i 314 mln zł. Najbardziej kapitałochłonnym celem jest cel 4: Szczecin – atrakcyjne miasto metropolitalne. Nakłady na jego realizację wyniosły odpowiednio: 223 mln zł w 2014 i 199 mln zł za III kwartały 2015 roku. Cel 4 obejmuje zadania na dwa kapitałochłonne cele rozwojowe: transport i komunikację (cel operacyjny 4.2) oraz metropolitalne funkcje Szczecina i projekty budujące prestiż miasta (cel operacyjny 4.3). Tradycyjnie (również w poprzedniej edycji WPRS) te dwa cele skupiały największe inwestycje rozwojowe miasta. Główne źródła finansowania wydatków strategicznych to środki własne (w każdym okresie ok. 64%) oraz środki pomocowe UE (ok. 20-30%).

¹⁸ Zarządzenie nr 83/13 Prezydenta Miasta Szczecina z dnia 18 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Programów strategicznych wynikających z realizacji Strategii Rozwoju Szczecina 2015.

Ewaluacja Strategii Rozwoju Szczecina 2025 została przeprowadzona przez niezależny zespół ekspercki w roku 2015 **metodą ilościowo-jakościową**, w której dane pochodzące z **monitoringu wskaźnikowego** Strategii i Wieloletniego Programu Rozwoju Szczecina (WPRS)¹⁹ stanowiły rolę pomocniczą i punkt wyjścia dla jakościowej oceny eksperckiej. Do **analizy danych ilościowych** pochodzących z monitoringu wykorzystano **miary syntetyczne**. W tym celu zastosowano **analizę benchmarkingową** (porównawczą), przeprowadzoną w oparciu o syntetyczne miary rozwoju w odniesieniu do grupy 7 miast porównywalnych (benchmarkingowych). W efekcie obliczono **4 cząstkowe wskaźniki rozwoju**, opisujące każdy z celów strategicznych, oraz dla całej Strategii – **syntetyczny wskaźnik rozwoju**. Szczegółowy opis metodyki analizy benchmarkingowej, oraz raporty z ewaluacji można znaleźć pod adresem: www.szczecin.pl/BIP/BiuroStrategii.

Realizację Strategii Rozwoju Szczecina 2025 oceniono na poziomie C+ (dostateczny plus). Wyniki oceny realizacji celów rozwojowych określonych w Strategii Rozwoju Szczecina 2025 przedstawia tabela.

Tabela nr 12.

OCENA STOPNIA REALIZACJI CELÓW SRS 2025	
CEL OPERACYJNY / STRATEGICZNY	OCENA ZA LATA 2011-2014 (OCENA EKSPERCKA)
Cel strategiczny nr 1: Szczecin – miasto wysokiej jakości życia	B -
Cel 1.1.: Ochrona oraz wykorzystanie walorów przyrodniczych	B
Cel 1.2. Rewitalizacja i rozwój przestrzeni miejskiej	B -
Cel 1.3. Wspieranie rozwoju efektywnych usług społecznych	C +
Cel strategiczny nr 2: Szczecin – miasto nowoczesnej, konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki	C +
Cel 2.1. Wspieranie rozwoju biznesu lokalnego i dopływu inwestycji zewnętrznych	C -
Cel 2.2. Podnoszenie innowacyjności przedsiębiorstw	C -
Cel 2.3. Zdynamiczowanie rozwoju turystyki z wykorzystaniem zasobów przyrodniczych i dziedzictwa historyczno-kulturowego	B -
Cel strategiczny nr 3: Szczecin – miasto o wysokim kapitale intelektualnym	C -
Cel 3.1. Budowanie kapitału społecznego szczecinian, wzrost zaufania między ludźmi, poprawa relacji Miasto-Obywatel oraz pobudzenie aktywności społecznej	C
Cel 3.2. Wspieranie rozwoju szczecińskiego ośrodka naukowego oraz współpracy środowisk nauki, gospodarki, kultury, sportu oraz lokalnych elit	D +
Cel 3.3. Poszerzanie zakresu, dostępności i jakości edukacji	C
Cel strategiczny nr 4: atrakcyjne miasto metropolitalne	C +
Cel 4.1. Intensyfikacja i wzrost efektywności współpracy międzynarodowej	D +
Cel 4.2. Poprawa dostępności transportowej i układu komunikacyjnego miasta	B +
Cel 4.3. Wspieranie rozwoju i harmonizacja metropolitalnych funkcji Szczecina oraz realizacja projektów budujących prestiż miasta	B -

Ocena realizacji Strategii została przeprowadzona za okres od momentu jej uchwalenia, tj. 19.12.2011, do końca 2014 roku, z uwzględnieniem istotnych zdarzeń po tej dacie. Jakościową ocenę ekspercką przeprowadzono w trzech etapach:

1. Ocena celów operacyjnych – każdy z ekspertów dokonał oceny każdego celu operacyjnego w pięciostopniowej skali:
 - A** – poziom **bardzo dobry**
 - B** – poziom **dobry**
 - C** – poziom **dostateczny**
 - D** – poziom **mierny**
 - E** – poziom **niedostateczny**

Przyjętą skalę postanowiono opisać literami, tak aby nie następowało bezpośrednie porównanie ze skalą ocen szkolnych, bowiem przyjęta skala jest szersza od stosowanej w szkolnictwie wyższym (skala

¹⁹ WPRS jest dokumentem wykonawczym Strategii i obejmuje zestawienie zadań strategicznych. Przygotowywany jest na kolejne okresy 5-letnie. WPRS został uchwalony po raz pierwszy 19.12.2012 roku (Uchwała nr XIV/320/11 Rady Miasta Szczecin z dnia 19 grudnia 2012 w sprawie uchwalenia Wieloletniego Programu Rozwoju Szczecina 2013-2017).

czterostopniowa), a węższa niż w systemie edukacyjnym (skala sześciostopniowa). Ocena danego celu operacyjnego została obliczona jako średnia arytmetyczna ocen wszystkich ekspertów.

1. *Ocena stopnia realizacji celu strategicznego* – została obliczona jako średnia arytmetyczna ocen celów operacyjnych składających się na dany cel strategiczny. Początkowo obliczone wartości średnie planowano zaokrąglić do pełnych ocen, jednak z uwagi na uzyskane wyniki i stosunkowo niewielkie zróżnicowanie ocen zarówno w zakresie poszczególnych celów operacyjnych jak i strategicznych, postanowiono zastosować zaokrąglenia do ocen połówkowych.
2. *Ogólna ocena stopnia realizacji Strategii* – na podstawie uzyskanych ocen celów strategicznych została obliczona łączna ocena stopnia realizacji Strategii – jako średnia arytmetyczna tych ocen.

W przeprowadzonej ocenie Strategii Rozwoju Szczecina 2025, **najwyższą ocenę, na poziomie B-**, uzyskała realizacja **celu strategicznego 1: Szczecin – miasto wysokiej jakości życia. Najslabiej** została oceniona realizacja **celu strategicznego 3: Szczecin – miasto o wysokim kapitale intelektualnym, (poziom C-)**.

Umiarkowane oceny uzyskały obydwie cele **poświęcone gospodarce**: 2.1.: Wspieranie rozwoju biznesu lokalnego i dopływu inwestycji zewnętrznych i cel 2.2: Podnoszenie innowacyjności przedsiębiorstw (ocena C-). Poprawa warunków do inwestowania i tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego w Szczecinie, to w dalszym ciągu wyzwania na najbliższe lata. Ocenę całościową **celu 2: Szczecin – miasto nowoczesnej, konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki** podnosi zauważalny postęp i ożywienie w zakresie rozwoju turystyki (cel 2.3. oceniony na poziomie B-), w rezultacie dając ogólną ocenę tego celu na **poziomie C+**.

Również relatywnie dobrą notę – **poziom C+** w ocenie eksperckiej i piątą lokatę w analizie benchmarkingowej – uzyskała realizacja **celu 4: Szczecin – atrakcyjne miasto metropolitalne**. Składają się na to dobre oceny celu 4.2: poprawa dostępności transportowej i układu komunikacyjnego miasta (ocena B+) i celu 4.3: wspieranie rozwoju i harmonizacja metropolitalnych funkcji Szczecina oraz realizacja projektów budujących prestiż miasta (ocena B-), a także dość dobre wartości (pierwsza i druga triada) wskaźników wybranych do opisu gospodarki i części infrastruktury technicznej metropolii. Szczecin klasyfikowany jest wśród dziesięciu największych ośrodków metropolitalnych w Polsce (ujęcie w KPZK 2030), a w klasyfikacjach europejskich (METREX/ESPON) zaliczany jest do grupy najmniejszych, słabo wykształconych metropolii, w początkowej fazie rozwoju (ang. weak MEGA).

Ekspercka ocena realizacji całej Strategii na poziomie C+, tj. jest nieco powyżej połowy przyjętej pięciostopniowej skali (A-E), znajduje potwierdzenie w wynikach analizy benchmarkingowej, w ramach której dla uzyskania maksymalnie syntetycznego miernika realizacji Strategii obliczono miary syntetyczne.

Szczegółowe uzasadnienia ocen poszczególnych celów operacyjnych oraz najważniejsze wnioski i rekomendacje w zakresie poszczególnych celów rozwojowych Szczecina można znaleźć w BIP Urzędu Miasta Szczecin.

16.3.2. MARKA

Kierunki i cele określone w Strategii Rozwoju Szczecina do 2025 (SRS 20250 roku odpowiadają ideom wynikającym ze strategii marki miasta, której wyznacznikiem jest wizja Szczecina przyszłości. Strategia brandingowa, która stanowi wytyczne dla długofalowego procesu komunikowania się miasta jako marki z interesariuszami, bazuje na niekwestionowanych potencjałach Szczecina, jakimi są: woda, zieleń, przestrzeń, otwartość na idee i przedsiębiorczość mieszkańców, tolerancja, wolność i poszanowanie przyrody, wielokulturowość i międzynarodowa społeczność, sytuacja geopolityczna – transgraniczność.

Wykorzystanie wyżej wymienionych potencjałów, z uwzględnieniem potrzeby strategicznego planowania i odpowiedzialności za niepowtarzalne walory naturalne miasta, stanowi podstawę wizji Szczecin Floating Garden 2050, która wyróżnia Szczecin spośród innych ośrodków miejskich polskich i europejskich.

SRS 2025 uwzględnia tę wizję, a zaprezentowane w niej kierunki rozwoju odpowiadają długofalowym założeniom strategii marki, doprecyzowując zasady ich realizacji w perspektywie najbliższych 15 lat. Określone w SRS 2025 cele są spójne z wizją Floating Garden.

Gmina miasto Szczecin w latach 2014-2025 podejmowała rozmaite działania promocyjne na arenie międzynarodowej, skupiając się w szczególności na takich działaniach, które wpisują się w wizję miasta jako miejsca otoczonego wodą, przyrodą i przyjaznego dla realizowania swoich pasji.

Marka miasta opiera się na założeniu, że rozwój Szczecina trzeba oprzeć na atutach, które miastu zostały dane – zwrócić się ku wodzie, zieleni, postawić na ekologię, połączyć zalety metropolii, a jednocześnie miejsca, które nie przytłacza wieloma mankamentami typowymi dla współczesnych miast. Strategia mówi o potrzebie i możliwościach zmiany skali działań w celu zagospodarowania wolnych przestrzeni miasta. W planowanych zabudowaniach wysp Śródmorza i innych fragmentów Szczecina można sięgać po najnowocześniejsze rozwiązania urbanistyczne, architektoniczne i technologiczne, ocalając przy tym naturę, która jest w tym wyjątkowym miejscu wszechobecna.

Prowadzone w latach 2014 - 2015 działania brandingowe były kontynuacją strategii marki przyjętej w 2008 r. w zakresie spójnej prezentacji miasta tj. system identyfikacji wizualnej (w zakresie spójności komunikacji marketingowej), system informacji miejskiej (w zakresie oznakowania przestrzeni miejskiej). Działaniom tym towarzyszył spadek nakładów z budżetu miasta na kampanie wizerunkowe, dzięki temu miasto mogło przesunąć wydatki na kampanie promocyjne związane z wydarzeniami miejskimi oraz dedykowane projektom merytorycznym.

W myśl przyjętej strategii planowania działań promocyjnych w latach 2014-2015, główne kampanie organizowane były w związku z wydarzeniami, które stanowiły pretekst do odwiedzenia Szczecina. Do działań promocyjnych tego typu zaliczyć należy realizowany we współpracy z Sail Training International finał zlotu żaglowców Baltic Tall Ships Regatta 2015 wraz z towarzyszącą mu kampanią promocyjną adresowaną do potencjalnych turystów. W wydarzeniu uczestniczyło ok. 400 tys. osób, (wg ostrożnych szacunków przyjąć można, że 30 - 40 procent z nich to goście spoza miasta).

Podobnym wydarzeniem, wokół którego realizowane były kampanie promujące miasto był międzynarodowy festiwal ogni sztucznych Pyromagic. Coroczne edycje tego wydarzenia, przyciągają na Wały Chrobrego od kilkudziesięciu tysięcy do 100 tysięcy uczestników, z czego znacząca część to goście, turyści wypoczywający nad morzem. Oceny skuteczności tego typu działań oraz ich wpływ na gospodarkę miasta można prowadzić odwołując się do raportów dot. wydatków (w *The Tall Ships Races 2013 w Szczecinie uczestniczyło około 620 tys. turystów polskich i 100 tys. zagranicznych. Łącznie turyści wydali w czasie trwania imprezy 351-476 mln zł*).

Innym rodzajem wydarzeń o charakterze promocyjnym są Dni Skandynawskie zainicjowane przez miasto w 2014 r. Celem wydarzenia jest budowanie długotrwałego i cyklicznego forum spotkań, ułatwiającego nawiązywanie kontaktów w sferach biznesowych czy społecznych. Dni Skandynawskie to także inicjowanie różnego rodzaju projektów w obszarze edukacji i turystyki, oraz zintegrowanie z ofertą miasta społeczności skandynawskiej uczącej się i pracującej w Szczecinie. Tego typu spotkania powodują ożywienie i pogłębienie rozwijającej się współpracy gospodarczej. Stwarzają też możliwości do zacieśnienia kontaktów i wymianę doświadczenia dotyczącego właściwie każdego aspektu dotyczącego funkcjonowania miasta.

Oprócz działań promocyjnych realizowano również komunikację towarzyszącą programom merytorycznym. Do programów takich należy np. Akademicki Szczecin. Akcja realizowana wspólnie ze szczecińskimi uczelniami ma na celu przyciąganie studentów na szczecińskie uczelnie. Kolejnym przykładem działań projektowych może być kampania Inwestuj w Szczecinie, której celem jest zwiększenie zainteresowania ofertą miejskich nieruchomości.

Największym wydarzeniem, w aspekcie zarówno promocyjnym jak i w kontekście wizerunkowym na przestrzeni dwóch minionych lat były działania miasta związane z oddaniem do użytku nowego gmachu Filharmonii im. Mieczysława Karłowicza. Śmiały projekt architektoniczny, wpisuje się w założenia kierunkowe strategii marki Szczecin Floating Garden 2050, w których wskazuje się m.in. na potrzebę stworzenia w mieście, ikon architektonicznych na skalę co najmniej europejską. Charakterystyczny gmach filharmonii stał się niewątpliwie wizytówką Szczecina, zbierając najważniejsze nagrody architektoniczne w kraju, a także określoną mianem „architektonicznego Oscara” nagrodę im. Miesa van der Rohe dla najlepszego europejskiego projektu architektonicznego w 2015 r., co z kolei stanowiło pretekst do prowadzenia szerokich działań promocyjnych miasta.

16.3.3. POLITYKA JAKOŚCI I SYSTEM ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ

Prezydent Miasta Szczecin ustanowił System Zarządzania Jakością Zarządzeniem nr 171/01 Prezydenta Miasta Szczecina z dnia 20 lipca 2001 r. oraz powołał Pełnomocnika ds. SZJ Zarządzeniem nr 172/01 Prezydenta Miasta Szczecina z dnia 20 lipca 2001 r.

Prezydent Miasta formułuje Politykę Jakości dla Urzędu, wprowadza ją do stosowania poprzez zapisy w Księdze Jakości oraz nadzoruje jej realizację stosując różnego rodzaju działania jak: audyty, przeglądy, działania korygujące i zapobiegawcze, ankiety itp. Zaktualizowana Polityka Jakości w Urzędzie Miasta Szczecin została podpisana przez Prezydenta Miasta Szczecin i przekazana do wiadomości wszystkim pracownikom Urzędu Zarządzeniem Nr 215/14 Prezydenta Miasta Szczecina z dnia 23 maja 2014 roku.

System Zarządzania Jakością w Urzędzie Miasta Szczecin został zbudowany w oparciu o faktycznie realizowane procesy usługowe, które dostosowano do wymagań określonych w normie PN EN ISO 9001:2009 i opisano w dokumentacji systemu. Głównym celem tego systemu jest wprowadzenie i trwałe utrzymanie zasad postępowania gwarantujących w sposób ciągły jednakowy poziom świadczonych usług, ku pełnemu zadowoleniu interesantów. System obejmuje elementy szybkiego reagowania na występujące niezgodności oraz elementy ciągłego doskonalenia.

System Zarządzania Jakością w Urzędzie Miasta jest udokumentowany następującymi dokumentami:

- **polityką jakości**, ustanowioną i przekazaną do wiadomości wszystkich pracowników Urzędu Miasta zarządzeniem Prezydenta Miasta Szczecin
- **Księgą Jakości**, określającą podstawowe zasady i wytyczne do spełnienia wymagań normy PN EN ISO 9001:2009. Jest to główny dokument systemu zarządzania jakością; zasady i ustalenia zawarte w KJ odnoszą się do wszystkich obszarów działania Urzędu, w których pełni on rolę służebną w stosunku do swoich interesantów,
- **procedurami SZJ**, opisującymi tryb postępowania, obowiązki i kompetencje poszczególnych stanowisk pracy, wzajemne zależności i przebieg informacji precyzujących osobową odpowiedzialność za te działania, (22 procedury w UM),
- **kartami informacyjnymi** zwanymi w Urzędzie Miasta procedurami BOI,
- **dokumentami zewnętrznymi** czyli: ustawami i rozporządzeniami,
- **dokumentami wewnętrznymi** jak: zarządzenia Prezydenta Miasta, uchwały Rady Miasta, Regulamin Organizacyjny Urzędu Miasta Szczecin, karty informacyjne, zakresy obowiązków pracowników.

Dokumenty Systemu Zarządzania Jakością są nadzorowane, aktualizowane i weryfikowane, zgodnie z przyjętą przez Pełnomocnika ds. SZJ procedurą. Właściwy nadzór nad dokumentacją systemową umożliwia dostęp do wyłącznie aktualnej informacji oraz zapobiega przypadkowemu użyciu nieaktualnych dokumentów. Egzemplarz oryginalny Księgi Jakości oraz procedur przechowuje Pełnomocnik ds. SZJ. Księga Jakości i procedury SZJ są ogólnodostępne na stronie internetowej Urzędu Miasta.

Każdy dyrektor/kierownik wydziału/biura śledzi wymagania wobec Urzędu w kontekście pracy własnej jednostki. Dokumenty zawierające wymagania prawne są aktualizowane w odpowiedni sposób, kompletowane i kontrolowane. Zapisy jakości są ustanowione i utrzymywane w celu dostarczania dowodów zgodności systemu z wymaganiami normy PN EN ISO 9001:2009 i jego skuteczności.

W celu monitorowania poprawności funkcjonowania SZJ w Urzędzie Miasta dokonywane są wewnętrzne i zewnętrzne audyty. Za kontrolę poprawności funkcjonowania systemu poza Pełnomocnikiem odpowiada Zespół audytorów wewnętrznych. Dodatkowo, by utrzymać jak najwyższą jakość SZJ, w każdym wydziale i biurze wskazana została osoba do prowadzenia spraw związanych z ISO. Zarówno audytorzy jak i wskazane osoby są szkolone w zakresie doskonalenia SZJ.

Komitet Techniczny ds. Certyfikacji SZJ PCBiC pozytywnie zaopiniował wynik audytu nadzoru w Urzędzie Miasta Szczecin utrzymując organizacji certyfikat. Mocnymi stronami systemu UM Szczecin jest nowoczesne, przyjazne i sprawnie działające Biuro Obsługi Interesantów, wysokie kompetencje pracowników realizujących usługi dla mieszkańców miasta, metodyka aktualizacji Strategii rozwoju Miasta Szczecina do 2025 roku, karty informacyjne oraz przejrzysta, spójna i zrozumiała dokumentacja systemu zarządzania jakością.

Tabela nr 13.

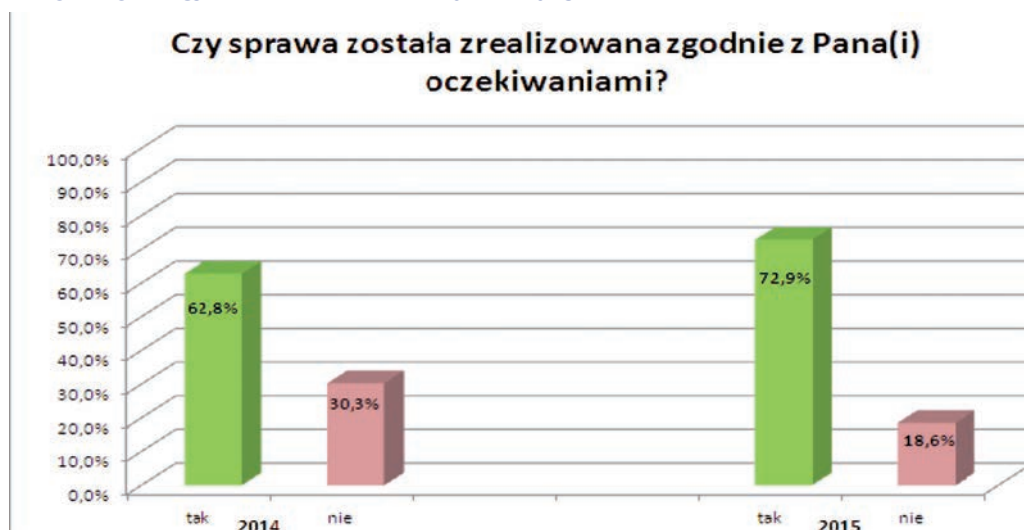
WSKAŹNIK ZASADNOŚCI SGARG I WNIOSKÓW			
ROK	ILOŚĆ SKARG I WNIOSKÓW		
	OGÓŁEM	ZASADNYCH	% ZASADNYCH SKARG I WNIOSKÓW DO OGÓŁU SKARG I WNIOSKÓW
2008	292	31	10,62
2009	283	34	12,01
2010	291	42	14,43
2011	258	65	25,19
2012	259	43	16,60
2013	260	68*	26,15
2014	110	12	11,00

*w tym 15 wniosków

Źródło: Zał. Nr 3 do Sprawozdania z funkcjonowania Systemu Zarządzania Jakością w Urzędzie Miasta Szczecin, 20 maja 2015 r.

Wykres nr 1.

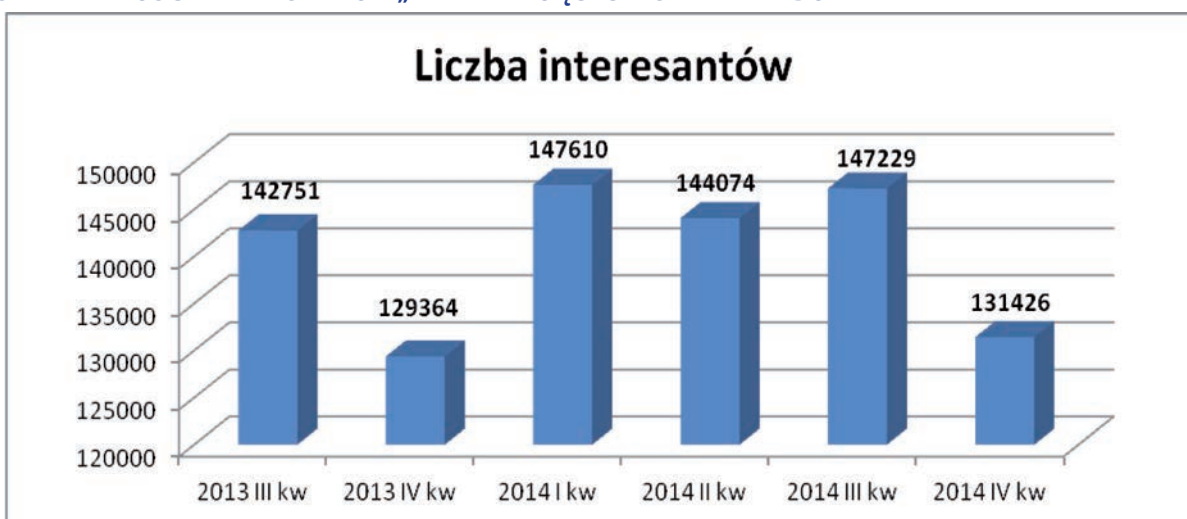
WSKAŹNIK SATYSFAKCJI KLIENTA ZA LATA 2014 – 2015

Źródło: Zał. Nr 3 do Sprawozdania z funkcjonowania Systemu Zarządzania Jakością w Urzędzie Miasta Szczecin, 20 maja 2015 r.

Wykres nr 2.

WSKAŹNIK ILOŚCI INTERESANTÓW „ZAŁATWIAJĄCYCH” SPRAWY W BOI

Źródło: Zał. Nr 3 do Sprawozdania z funkcjonowania Systemu Zarządzania Jakością w Urzędzie Miasta Szczecin, 20 maja 2015 r.

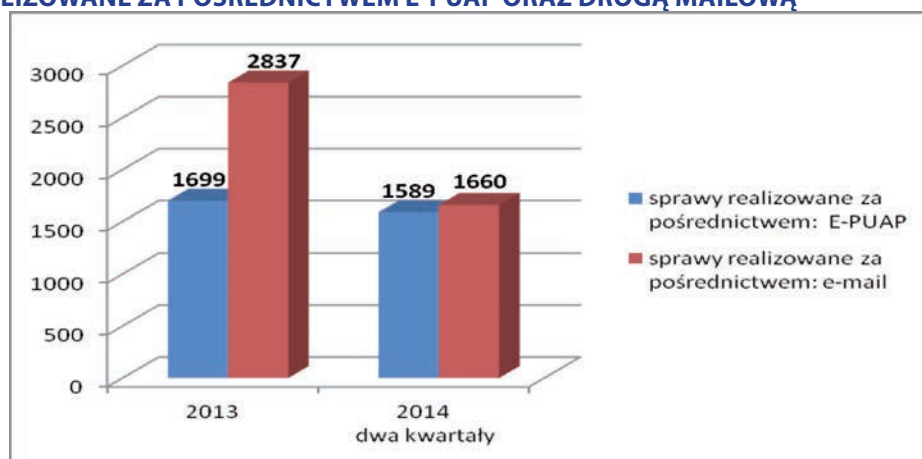
Tabela nr 14.

WSKAŹNIK ILOŚCI SPRAW ZAŁATWIANYCH DROGĄ ELEKTRONICZNĄ W STOSUNKU DO ROKU UBIEGŁEGO					
	2013	WZROST W STOSUNKU DO ROKU UBIEGŁEGO O %	2014	WZROST W STOSUNKU DO ROKU UBIEGŁEGO O %	2015 (I KW.)
e-mail	2837	9,3%	3191	12,5%	1208
ePUAP	1699	809%	2683	58%	605

Źródło: Zał. Nr 3 do Sprawozdania z funkcjonowania Systemu Zarządzania Jakością w Urzędzie Miasta Szczecin, 20 maja 2015 r.

Wykres nr 3.

SPRAWY REALIZOWANE ZA POŚREDNICTWEM E-PUAP ORAZ DROGĄ MAILOWĄ

Źródło: Zał. Nr 3 do Sprawozdania z funkcjonowania Systemu Zarządzania Jakością w Urzędzie Miasta Szczecin, 20 maja 2015 r.

16.4. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Współpraca międzynarodowa miasta Szczecin koncentruje się od wielu lat wokół trzech priorytetów: współpracy transgranicznej, międzyregionalnej i europejskiej. Zadania realizowane są poprzez współpracę z partnerami krajowymi i zagranicznymi, realizującymi projekty współfinansowane ze środków europejskich lub zewnętrznych; współpracę ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi państw europejskich na forum organizacji międzynarodowych, w obszarze transgranicznym oraz z miastami partnerskimi na bazie podpisanych porozumień lub umów; ze środowiskami i organizacjami polonijnymi oraz placówkami dyplomatycznymi, współpracę uczelni wyższych, realizujących projekty wymiany.

Miasto Szczecin podejmuje działania promocyjne na forach międzynarodowych o różnym profilu (kulturalne, gospodarcze), w tym tych adresowanych specjalnie do zagranicznych mediów i dziennikarzy. Miasto wspiera międzynarodową współpracę europejską szczecińskich organizacji, instytucji i uczelni wyższych, np. w zakresie organizowania konferencji naukowych, animowania środowisk zawodowych i wymiany młodzieży w ramach współpracy transgranicznej. W kooperacji z władzami województwa promowane są zagadnienia rozwoju miasta i regionu w instytucjach europejskich oraz na forum organizacji międzynarodowych. W mieście organizowane są konferencje międzynarodowe, seminaria, imprezy, wizyty studyjne, itp. Rozwijane są również kontakty z miastami i regionami partnerskimi poprzez uczestnictwo w różnych projektach i wydarzeniach międzynarodowych. Miasto Szczecin i województwo zachodniopomorskie zaznacza swoją obecność na forum organizacji międzynarodowych, tj. np. Sieć Europejskich Regionów i Obszarów Metropolitalnych - METREX prowadząc wspólnie aktywny lobbying interesów regionalnych.

W latach 2014-2015 głównymi priorytetami we współpracy międzynarodowej było przygotowanie się do nowej perspektywy finansowej UE na latach 2014 – 2020 w oparciu o identyfikację i umacnianie współpracy z partnerami niemieckimi w ramach Euroregionu Pomerania oraz we współpracy z Berlinem, a także intensyfikacja współpracy w basenie Morza Bałtyckiego z partnerami skandynawskimi. Mniejszą rolę odgrywała w tym okresie współpraca z partnerami z innych obszarów geograficznych.

Współpraca transgraniczna realizowana była przede wszystkim w ramach dwóch flagowych projektów Miasta, tj. Punkt Kontaktowo Doradczy oraz Centrum Usługowo-Doradcze. W obu przypadkach udzielono szeregu porad prawnych dotyczących działalności gospodarczej, społecznej czy kulturalnej,

a także zorganizowano szereg seminariów branżowych, warsztatów i konferencji. W wymiarze współpracy międzyregionalnej zainicjowano po raz pierwszy wydarzenie pod nazwą „Dni Skandynawskie”. W ramach tego przedsięwzięcia realizowanego w bliskiej współpracy z ambasadami państw skandynawskich, włączono również miasta partnerskie Szczecina w Skandynawii. Dzięki interdyscyplinarnemu charakterowi tej inicjatywy udało się włączyć do współpracy wiele instytucji, reprezentujących środowiska gospodarcze, naukowe, artystyczne i kulturalne. Klasycznie okazją do podtrzymywania relacji z miastami partnerskimi jest ich obecność podczas corocznych Dni Morza. Warto odnotować, że Szczecin został bardzo licznie odwiedzony podczas finału regat bałtyckich w 2015 r.

MIASTA PARTNERSKIE SZCZECINA Z WIZYTĄ PODCZAS FINAŁU REGAT BAŁTYCKICH W DN. 12-15 CZERWCA 2015.

Źródło: Biuro Prasowe UM

Miasto prowadzi również aktywność na forum organizacji międzynarodowych, tj. Związek Miast Bałtyckich (UBC), Sieć Europejskich Regionów i Obszarów Metropolitalnych (METREX) oraz Europejski Szlak Gotyku Ceglanego (EuRoB). W latach 2014-2015 Miasto ograniczyło swoją aktywność na forum organizacji międzynarodowych. Ciężar współpracy międzynarodowej został przesunięty w kierunku działań branżowych.

16.4.1. ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE

Europejska Sieć Regionów i Obszarów Metropolitalnych - METREX w swoim programie działania na lata 2014-2015 podejmowała kwestie dot. przyszłości obszarów i regionów metropolitalnych w Europie, wpływu zmian klimatycznych na strukturę miast, przestrzennych relacji policentrycznych, przebiegu korytarzy transportowych w Europie, relacji miasto-wieś w układach regionalnych oraz mobilności.

METREX promuje zagadnienia zrównoważonego rozwoju regionalnego Europy, realizuje założenia polityki regionalnej i spójności Unii Europejskiej. METREX oddziałuje na europejski rozwój terytorialny poprzez generowanie i analizowanie perspektyw i trendów rozwojowych aglomeracji miejskich. Sieć włączyła się aktywnie w europejską debatę dot. spójności terytorialnej, modernizacji sieci TEN-T oraz Europejską Politykę Sąsiedztwa.

Szczecin uczestniczy w wymianie doświadczeń w dziedzinie planowania przestrzennego, kreowania rozwoju gospodarczego oraz wzmacniania funkcji metropolitalnych w miastach regionach. Na forum organizacji Miasto zrealizowało zadania związane z mappingiem klastrów gospodarczych w obszarze metropolitalnym oraz promowało - wspólnie z województwem zachodniopomorskim (członek METREX od 2011 r.) Szczecin jako stolicę Euroregionu Pomerania i metropolię rozwijającą funkcje transgraniczne. Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego zrealizowało w ramach METREX projekt URMA dot. partnerstw miejsko-wiejskich. W 2015 r. odbyła się w Szczecinie konferencja roczna organizacji poświęcona aspektom społecznym w rozwoju metropolii²⁰.

²⁰ Więcej informacji nt. działalności Sieci METREX można znaleźć na stronie: www.eurometrex.org.

Szczecin jest również członkiem stowarzyszenia pn. **Europejski Szlak Gotyku Ceglanego (EuRoB)**, którego celem jest upowszechnianie wiedzy o gotyckim dziedzictwie kulturowym państw nadbałtyckich. Zgodnie z formułą Stowarzyszenia EuRoB, spotkania wszystkich członków odbywają się raz w roku jesienią, na których omawiana jest wspólna strategia działania i przekazywane informacje o prowadzonych inwestycjach i przedsięwzięciach realizowanych także przez Zarząd Stowarzyszenia. Dodatkowo wiosną mają miejsce posiedzenia dwóch komisji specjalistycznych: Komisji ds. marketingu i Komisji ds. konserwacji zabytków.

Promocja zabytków nie tylko pozwala na popularyzację wiedzy o nich, ale także buduje więzi między mieszkańcami, które oparte są na wspólnej tożsamości, zainteresowaniu historią miejsca a także troską o dobry stan zachowania obiektów dziedzictwa kultury. W ramach podejmowanych działań regularnie wydawane są foldery informacyjne o zabytkach położonych na gotyckim szlaku oraz na bieżąco aktualizowana strona internetowa, zawierająca dodatkowo najważniejsze informacje o miastach zrzeszonych w Stowarzyszeniu. Podczas roboczych spotkań prezentowane są aktualne prace konserwatorskie prowadzone przy zabytkach oraz działania promocyjne i popularyzatorskie gotyckich budowli.

W 2014 roku spotkanie Stowarzyszenia EuRoB miało miejsce w Szczecinie, gdzie przedstawiciele miast członkowskich zapoznali się m.in. z zabytkami i pracami prowadzonymi przy gotyckich świątyniach w Szczecinie. W 2015 roku spotkanie odbyło się w mieście Stendal.

Aktualnie do Stowarzyszenia, powstałego w 2007 roku na bazie wcześniejszego luźnego związku, należy 48 członków w tym 35 miast i regionów z państw: Polski, Niemiec i Danii. Wśród członków znajdują się również niemieckie organizacje turystyczne. Składki dla miast należących do Stowarzyszenia wynoszą 2500 Euro rocznie. Liczba członków Stowarzyszenia EuRoB nie jest liczbą stałą ponieważ rokrocznie pojawiają się zarówno nowi zainteresowani pracami EuRoBu, jak i rezygnujący z udziału w Stowarzyszeniu. Więcej informacji na temat działań podejmowanych w ramach współpracy międzynarodowej Miasta można znaleźć na stronie internetowej: www.szczecin.pl.

16.5. WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA

Miasto Szczecin realizowało w latach 2014-2025 projekt pn. **„Transgraniczna sieć Centrów Usług i Doradztwa Euroregionu Pomierania”**. Projekt realizowany był na rzecz wspierania rozwoju gospodarczej, społecznej i kulturalnej współpracy polsko-niemieckich regionów przygranicznych. Głównym celem projektu była transgraniczna poprawa konkurencyjności gospodarki oraz intensyfikacja współpracy transgranicznej w zakresie innowacji, turystyki, spraw społecznych, ochrony zdrowia, kultury i edukacji.

Projekt sfinansowany został w 85% z programu unijnego INTERREG IV A, Program Operacyjny Cel 3 „Europejska Współpraca Terytorialna” – „Współpraca Transgraniczna” krajów związkowych Meklemburgia – Pomorze Przednie - Brandenburgia i Rzeczpospolita Polska (Województwo Zachodniopomorskie) 2007-2013.

Tabela nr 15.

PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI CENTRUM USŁUGOWO-DORADCZEGO EUROREGIONU POMERANIA W SZCZECINIE (CUD SZCZECIN) W LATACH 2010-2015.

Liczba polsko-niemieckich wydarzeń (konferencje, fora przedsiębiorców, seminaria i wymiany doświadczeń) zorganizowanych przez CUD Szczecin	59
Liczba uczestników wydarzeń organizowanych przez CUD Szczecin	3157 osób
Liczba konsultacji udzielonych przez pracowników CUD polskim i niemieckim podmiotom	ok. 800

Źródło: Biuro Prezydenta Miasta

Do podstawowych zadań Centrum Usługowo-Doradczego należało:

- pośredniczenie w nawiązywaniu transgranicznych kontaktów gospodarczych
- pomoc w inicjowaniu projektów współpracy długofalowej
- wspieranie transgranicznych kontaktów i dziedzin służących procesowi rozwoju gospodarczego
- prowadzenie Centrum Usługowo-Doradczego w Szczecinie – realizacja działań przewidzianych w projekcie
- wspieranie współpracy transgranicznej w dziedzinie gospodarki, przedsiębiorczości, turystyki, ochrony środowiska, kultury i spraw społecznych
- organizacja konferencji, seminariów, warsztatów, branżowych i ponadbranżowych spotkań informacyjnych i kooperacyjnych
- organizacja wspólnych polsko-niemieckich forów przedsiębiorców

- doradztwo dla MŚP w kwestiach związanych z działaniami transgranicznymi
- pomoc w nawiązywaniu kontaktów i współpracy po polskiej i niemieckiej stronie Euroregionu
- pomoc w poszukiwaniu niemieckich i polskich partnerów dla wspólnych przedsięwzięć i projektów.

Odbiorcami usług świadczonych przez Sieć CUD były małe i średnie lokalne przedsiębiorstwa ze strony polskiej i niemieckiej, zrzeszenia przedsiębiorców, izby, samorządy, różne instytucje państwowe, stowarzyszenia i fundacje.

Przykładowe zapytania, na które CUD udzielił odpowiedzi związane były z poszukiwaniem partnerów do współpracy, kwestiami zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w Niemczech, prawnymi i podatkowymi kwestiami dotyczącymi transgranicznej działalności gospodarczej, poszukiwaniem klientów w kraju sąsiedzkim, na terenie Euroregionu Pomerania. Doradztwem w okresie działania CUD objęto około 800 podmiotów, przede wszystkim przedsiębiorców z Euroregionu.

Centrum intensywnie współpracowało z polskimi i niemieckimi organizatorami targów, m.in. z Międzynarodowymi Targami Szczecińskimi (MTS), Leistungsschau Uecker-Randow. Swoje wsparcie w pozyskiwaniu wystawców udzielało również targom gospodarczym odbywającym się w Szczecinie, Policach, Schwedt nad Odrą i Pasewalku oraz targom budowlanym BarnimBau w Eberswalde.

CUD Szczecin prowadziło działania informacyjne, współpracując z lokalnymi mediami. Notatki o organizowanych wydarzeniach umieszczano w polskich i niemieckich lokalnych mediach i multiplikatorach Euroregionu. Ponadto CUD Szczecin w ramach swojej działalności współorganizował stoiska promocyjne oraz brał udział w międzynarodowych targach, wydarzeniach i konferencjach gospodarczych i forach przedsiębiorców.

PREZYDENT SZCZECINA PODCZAS 76. POLSKO-NIEMIECKIEGO FORUM PRZEDSIĘBIORCÓW „NAUCZANIE DWUJĘZYCZNE JAKO ISTOTNY CZYNNIK ROZWOJU GOSPODARCZEGO EUROREGIONU POMERANIA”, 02 GRUDNIA 2014 R.

Źródło: Biuro Prezydenta Miasta

Tabela nr 16.

CUD SZCZECIN - ZORGANIZOWANE WYDARZENIA W RAMACH RELIZACJI PROJEKTU W LATACH 2010-2015			
ZORGANIZOWANE SEMINARIA/WARSZTATY/EKSPEDYCJE/FORA PRZEDSIĘBIORCÓW/KONFERENCJE			
LP.	DATA	NAZWA	LICZBA UCZESTNIKÓW
1	09.03.2010	Polско-Niemiecki Krąg Gospodarczy – Turystyka transgraniczna	100
2	12.03 -15.03.2010	Współorganizacja jednodniowego wyjazdu dla grupy niemieckich przedsiębiorców do Szczecina na targi budowlane „BUDGRYF Energia 2010”	40
3	10.04.2010	Wyjazd studyjny na targi budownictwa BarnimBau w Eberswalde	31

4	14.04.2010	Konferencja TVZ Greifswald-Energia odnawialna i jej zastosowanie – polityka środowiskowa i energetyczna Polski szansą dla niemieckiego transferu technologii	60
5	22.04.2010	Współorganizacja 51. Polsko-Niemieckiego Forum Przedsiębiorców „Aktywna turystyka transgraniczna”. Polsko-Niemiecka Giełda kooperacyjna operatorów turystycznych	80
6	25.05 -26.05.2010	Polsko-niemieckie seminarium dla przedsiębiorców branży turystycznej „Produkt turystyczny Euroregionu Pomerania” połączony z giełdą kooperacyjną „Wyspa Rugia alternatywą na weekend i dłużej”	56
7	23.06.2010	Współorganizacja 53. Polsko-Niemieckiego Forum Przedsiębiorców „Rozwój sieci kontaktów szansą dla regionalnych producentów, handlowców, usługodawców i dla nowych technologii żywności w Euroregionie Pomerania	108
8	23.09.2010	Współorganizacja 54. Polsko-Niemieckiego Forum Przedsiębiorców „Rozwiązania regionalne do trwałego wykorzystania energii odnawialnej”	120
9	14.10.2010	Seminarium - polsko - niemiecka wymiana doświadczeń: „Przedłużenie sezonu turystycznego nad Bałtykiem” – Fort Gerharda w Świnoujściu	90
10	09.12.2010	55 Polsko – Niemieckie Forum Przedsiębiorców - Zniesienie ograniczeń swobodnego przepływu pracowników w 2011 r./ Zabezpieczenie rynku specjalistów – szansą dla MŚP	170
11	18.02.2011	Polsko – niemieckie warsztaty „Korytarz nadodrzański, małe miasta, projekty transgraniczne”	50
12	24.02.2011	Współorganizacja konferencji: „Otwarcie niemieckiego rynku pracy od maja 2011 r.”	190
13	18.03.2011	Targi BudGryf w Szczecinie – ekspedycja niemieckich przedsiębiorców branży budowlanej	87
14	11.05.2011	Seminarium nt: „Bezpieczeństwo w transporcie autokarowym dzieci i młodzieży”	30
15	12.10.2011	I Seminarium „Niemiecki rynek-szanse i trudności dla polskich przedsiębiorców”	40
16	26.10.2011	60 Polsko – Niemieckie Forum Przedsiębiorców pn „Przedsiębiorczość w transgranicznych obszarach metropolitalnych”	145
17	16.11.2011	II Seminarium „Niemiecki rynek-szanse i trudności dla polskich przedsiębiorców”	40
18	08.12.2011	Seminarium „Kompetencje międzykulturowe w biznesie na terenach przygranicznych”	56
19	18.01.2012	III Seminarium „Niemiecki rynek-szanse i trudności dla polskich przedsiębiorców”	60
20	16.03.2012	Współorganizacja jednodniowego wyjazdu dla grupy niemieckich przedsiębiorców do Szczecina na targi budowlane „BUDGRYF Energia 2012”	40
21	17.04.2012	Polsko-Niemiecka ekspedycja przedsiębiorców z branży turystycznej	60
22	11.06.2012	Międzynarodowa konferencja „Kompetencje międzykulturowe kluczem efektywnej współpracy międzynarodowej i transgranicznej”.	106
23	20- 21.07.2012	Jarmark Jakubowy 2012. Zadania przejęte przez Centa Usługowo-Doradcze obejmowały: wsparcie językowe i tłumaczeniowe podczas przygotowań i podczas Jarmarku Jakubowego	10
24	24.10.2012	65. Polsko-Niemieckie Forum Przedsiębiorczości „Centra innowacji na obszarach transgranicznych”	122
25	20.11.2012	Seminarium: „Wspieranie przedsiębiorczości - Erasmus dla młodych przedsiębiorców” – przedstawienie programu, wymiana doświadczeń, korzyści i perspektywy	23
26	05.03.2013	Seminarium pn „Nowelizacja ustawy o VAT – Rewolucja w fakturowaniu, nowa podstawa prawna i inne zmiany w 2013 roku”	73
27	15.03.2013	Ekspedycja przedsiębiorców na 22. Targi Budowlane BUD-GRYF & ENERGIA w Szczecinie oraz zwiedzanie lokalnego przedsiębiorstwa	35
28	27.03.2013	Seminarium: „Transakcje wewnątrzwspólnotowe - podatek VAT a prawo Unii Europejskiej”	66
29	06.04.2013	Wyjazd studyjny na targi budownictwa BarnimBau w Eberswalde, seminarium szkoleniowe i zwiedzanie Ośrodka Informacyjnego w Zakresie Wykorzystania Drewna na Cele Energetyczne	34
30	19.04.2013	Seminarium „Bezpieczne i efektywne zarządzanie przedsiębiorstwem”	26
31	24.04.2013	Seminarium: „Nowelizacja ustawy o podatku VAT - rewolucja w fakturowaniu, nowa podstawa opodatkowania i inne zmiany w 2013 r.”	50
32	25.04.2013	Podróż studyjna: Architektura szczecińska na przełomie wieków. Polsko-Niemiecka wymiana doświadczeń dla przedstawicieli sektora budowlanego	48
33	25.06.2013	Międzynarodowa Konferencja „Kompetencje międzykulturowe w biznesie na terenach przygranicznych”	100
34	29.10.2013	Seminarium „Czas pracy w praktyce – zmiany prawne 2013 r.”	40
35	13.11.2013	Seminarium „Urlopy wypoczynkowe, rodzicielskie ze zmianami w 2013 r.”	40
36	28.11.2013	Seminarium: „Krajowe i zagraniczne podróże służbowe po zmianach w 2013 r.”	40
37	04.12.2013	Polsko-Niemieckie Forum Przedsiębiorców „Transgraniczne centra logistyczne jako ważne ogniwo rozwoju gospodarczego w perspektywie międzynarodowej”	122
38	31.01.2014	Seminarium „VAT - nowelizacja przepisów w 2014 r. i wpływ na rozliczenie podatku oraz VAT w obrocie międzynarodowym w ujęciu praktycznym”	85
39	04.03.2014	Seminarium „Zakładanie i prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Niemczech”	97

40	20.03.2014	Seminarium „Wprowadzenie międzynarodowych zasad rachunkowości kluczem do poprawy transgranicznej współpracy przedsiębiorstw”, cz. 1	35
41	21.03.2014	Seminarium „Wprowadzenie międzynarodowych zasad rachunkowości kluczem do poprawy transgranicznej współpracy przedsiębiorstw”, cz. 2	35
42	06.05.2014	Polsko-niemiecka wymiana doświadczeń dla architektów i przedstawicieli branży budowlanej	70
43	10.06.2014	Międzynarodowa konferencja „Kompetencje międzykulturowe kluczem efektywnej współpracy międzynarodowej i transgranicznej”	110
44	17.09.2014	Polsko-niemiecka wymiana doświadczeń dla przedstawicieli branży odnawialnych źródeł energii	58
45	29.09.2014	Polsko-niemiecka wymiana doświadczeń „Położenie transgraniczne wspólną szansą rozwojową”	48
46	14.10.2014	Polsko-niemiecka wymiana doświadczeń „Turystyka kulturowa jako czynnik lokalizacji gospodarczej”	65
47	02.12.2014	76. Polsko-Niemieckie Forum Przedsiębiorców „Nauczanie dwujęzyczne jako istotny czynnik rozwoju gospodarczego Euroregionu Pomerania”	135
48	27.01.2015	Polsko-niemieckie seminarium „Wybrane aspekty transgranicznej działalności gospodarczej na terenie Niemiec”	56
49	24.02.2015	Seminarium z prawa pracy „Zatrudnienie na podstawie umów cywilnoprawnych”	55
50	09.03.2015	Seminarium z prawa pracy „Czas pracy kierowców”	49
51	24.03.2015	Polsko-niemiecka wymiana doświadczeń „Mieszkalnictwo przyjazne osobom starszym”	73
52	13.04.2015	Seminarium z prawa pracy „Naliczanie wynagrodzeń w praktyce”	41
53	21.04.2015	Polsko-niemiecka wymiana doświadczeń dla przedstawicieli branży budowlanej, architektów i konserwatorów zabytków „Kamień naturalny – dar epoki lodowcowej”	71
54	21.05.2015	Seminarium z prawa podatkowego „Zmiany w podatku VAT w 2015 r. oraz aktualne orzecznictwo w zakresie podatku VAT”	74
55	09.06.2015	Polsko-niemiecka wymiana doświadczeń pn. „Polsko-niemiecka wspólna oferta w zakresie turystyki wodnej”	42
56	30.06.2015	Seminarium „Dotacje i dofinansowanie unijne dla firm w nowej perspektywie finansowej na lata 2014-2020”	39
57	24.09.2015	Polsko-niemieckie seminarium „Uznawanie polskich kwalifikacji zawodowych w Niemczech”	60
58	30.10.2015	Seminarium „Podatki oraz składki na ubezpieczeni społeczne przy prowadzeniu jednoosobowej działalności gospodarczej w Niemczech”	62
59	02.11.2015	Seminarium „Zmiany w prawie pracy w 2016 r.”	64

Źródło: Biuro Prezydenta Miasta

SZCZECIŃSKI OBSZAR METROPOLITALNY

Szczeciński Obszar Metropolitalny (SOM) jest miejskim obszarem funkcjonalnym o powierzchni 2 795 km², na którym zamieszkuje ok. 687 tys. mieszkańców (2015). Jest układem osadniczym ciągłym przestrzennie, złożonym z odrębnych administracyjnie jednostek i obejmuje zwarty obszar miejski oraz powiązaną z nim funkcjonalną strefę zurbanizowaną wraz z ośrodkami bliskiego sąsiedztwa. Jego potencjał ludnościowy (40% ogółu mieszkańców województwa), przestrzenny (11,35% powierzchni województwa) i gospodarczy (45,8% ogółu podmiotów gospodarczych) określa rangę SOM w skali regionu zachodniopomorskiego, wskazuje także na skalę powiązań funkcjonalnych (społecznych, gospodarczych, przestrzennych, komunikacyjnych) w ramach obszaru. Gminy miejskie, wiejskie i wiejsko-miejskie SOM zajmują łącznie 12,2% obszaru województwa i stanowią 39,9% populacji regionu (2014).

SOM składa się z ośrodka centralnego – miasta wojewódzkiego Szczecina i powiązanego z nim funkcjonalnie najbliższego otoczenia. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego za najsilniej powiązany ze Szczecinem uznano obszar gmin: Dobra (Szczecińska), Goleniów, Gryfino, Kobylanka, Kołbaskowo, Nowe Warpno, Stepnica, Police, Stare Czarnowo, Stargard (gmina miejska, gmina wiejska) oraz Świnoujście.

Aglomeracja szczecińska w tak zdefiniowanym układzie terytorialnym stanowi od lat dobrze współpracujący organizm, a formalna współpraca realizowana jest przez jednostki samorządu terytorialnego w ramach zawiązanego w 2005 r. samorządowego stowarzyszenia.

Szczecin jest jednym z dziesięciu ośrodków metropolitalnych w Polsce wskazanych przez Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Pod wpływem oddziaływania Szczecina znajduje się jednak znacznie szerszy obszar o nieco słabszych, choć wciąż silnych powiązaniach funkcjonalnych (przyrodniczych i infrastrukturalnych) budujący wspólny potencjał społeczno-gospodarczy. Obszar ten określany,

jako subregion metropolitalny²¹ obejmuje dalszych 13 gmin (Międzyzdroje, Wolin, Dziwnów, Kamień Pomorski, Przybiernów, Nowogard, Osina, Warnice, Pyrzyce, Bielice, Kozielice, Banie i Widuchowa).

Obszarem tradycyjnie ciężącym do Szczecina, jako centrum funkcjonalnego, są również tereny gmin po stronie Niemiec (część obszaru Meklemburgii Pomorza Przedniego), na które rozciąga się wpływ Szczecina głównie, jako ośrodka gospodarczego i kulturalnego, a dla których nie powstał ośrodek konkurencyjny. Obszar ten obejmujący gminy po stronie polskiej i niemieckiej stanowi strukturę przestrzenną określaną mianem transgranicznego regionu metropolitalnego Szczecina²².

Szczeciński Obszar Metropolitalny jest ośrodkiem metropolitalnym o unikalnym w skali kraju nadgranicznym położeniu. Z uwagi na brak dużych ośrodków miejskich mogących pełnić funkcję metropolitalną we wschodnich regionach przygranicznych Niemiec istnieją realne szanse na ukształtowanie regionalnej strefy oddziaływania miasta rdzeniowego wychodzącej poza granice kraju poprzez rozszerzenie wpływu obszaru metropolitalnego Szczecina na przygraniczne gminy niemieckie (tj. Prenzlau, Schwedt, Pasewalk). Jednakże podkreślić należy, że obszary znajdujące się po niemieckiej stronie granicy są terenami o wyraźnej tendencji depopulacyjnej i niskiej kondycji gospodarczej. Istotne ograniczenie stanowi brak silnych powiązań funkcjonalnych i administracyjnych Szczecina i jego otoczenia z obszarem oddziaływania na terenie Niemiec. W minionych latach z różnorodnym nasileniem występuje zjawisko odbudowy powiązań w sferze podstawowej obsługi i korzystania z wybranych usług (zwłaszcza w zakresie handlu i gastronomii).

Położenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego determinuje znaczenie tego ośrodka funkcjonalnego w rozwoju Euroregionu Pomerania, współpracy transgranicznej oraz transnarodowej w Regionie Morza Bałtyckiego.

Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SSOM) jest stowarzyszeniem gmin, prowadzącym swoją działalność na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) oraz ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. (Dz.U. z 2001 r., Nr 79, poz. 855 ze zm.) prawo o stowarzyszeniach. Stowarzyszenie gmin jest odrębną osobą prawną. Stowarzyszenie zawiązano na czas nieograniczony. W 2015 roku SSOM obchodziło 10-lecie istnienia.

U podstaw powołania SSOM legło przeświadczenie, że obecny jednolity model gminy nie stwarza wystarczających możliwości rozwoju i realizacji ponadgminnych projektów infrastrukturalnych, których celem jest trwały i zrównoważony rozwój całego regionu, zwiększenie jego międzynarodowej roli oraz poprawa jakości życia wszystkich jego mieszkańców. Inicjatywa powstania Stowarzyszenia wynikała z oddolnej potrzeby integracji działań zmierzających do zaspokajania potrzeb mieszkańców na obszarze powiązanych funkcjonalnie.

Jako oddolna inicjatywa samorządów, Stowarzyszenie bazuje na solidarnej współpracy samorządów, koordynując prace zmierzające do stworzenia silnego ośrodka metropolitalnego. Wspólne prace polegają m.in.: na przygotowaniu koncepcji zarządzania Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym, strategii rozwoju, wprowadzeniu uregulowań legislacyjnych, lobbingu i innych działaniach eksponujących atrakcyjność inwestycyjną, gospodarczą i kulturową obszaru.

Działania Stowarzyszenia idą w kierunku stworzenia wspólnego obszaru metropolitalnego, oddziałującego transgranicznie, rozwijającego się w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju o silnych, wewnętrznych powiązaniach funkcjonalnych oraz świadczącego wysoki poziom usług publicznych, zapewniającego wysoką jakość życia i miejsca pracy swoim mieszkańcom.

Początkowo Stowarzyszenie działało pod nazwą Samorządowego Stowarzyszenia Współpracy Regionalnej, które powołano dnia 15 kwietnia 2005 roku na mocy Uchwały nr 1/2005 Zebrania Założycielskiego Samorządowego Stowarzyszenia Współpracy Regionalnej. W dniu 4 września 2009 roku Uchwałą RM Nr/XXXI/783/09 Stowarzyszenie zmieniło nazwę na Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

21 Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, 2010, ss. 154-155.

22 Określenie istniejących powiązań funkcjonalnych pozwoliło na wstępną delimitację transgranicznego regionu metropolitalnego Szczecina (TRMS), obejmującego łącznie 12 968 km² powierzchni (w tym 7 835 km² po stronie polskiej), cały obszar znajduje się w granicach Euroregionu Pomerania. Więcej w: Koncepcja rozwoju transgranicznego regionu metropolitalnego Szczecina – część polska, 2011. Ponadto, w latach 2013-2015 opracowano „Koncepcję rozwoju Transgranicznego Regionu Metropolitalnego Szczecina”, zawierającą pierwszą polsko-niemiecką wspólną wizję rozwoju tego obszaru. Oba dokumenty dostępne są pod adresem: www.rbgp.pl.

Tabela nr 17.

CZŁONKOWIE SSOM			
LP.	JST	KOMPETENCJE	UCHWAŁA O PRZY- STĄPIENIU DO SSOM
1	Województwo Zachodniopomorskie	samorząd regionalny, utworzony na mocy ustawy o samorządzie województwa, realizuje zadania związane z regionalnym kolejowym transportem publicznym oraz zarządzania drogami wojewódzkimi; opracowuje i wdraża m.in. strategię rozwoju województwa, strategię rozwoju transportu w województwie oraz plan zagospodarowania przestrzennego województwa	Członek założyciel
2	Gmina Miasto Szczecin	gmina miejska na prawach powiatu utworzona na mocy ustawy o samorządzie gminnym i ustawy o samorządzie powiatowym; miasto rdzeniowe obszaru metropolitalnego, liczące ok. 408 tys. mieszkańców; koncentruje potencjał naukowy, gospodarczy i kulturalny regionu	Członek założyciel
3	Gmina Dobra	samorząd lokalny utworzony na mocy ustawy o samorządzie gminnym; gmina położona w bezpośrednim sąsiedztwie Szczecina, w której mieszka ponad 17,5 tys. mieszkańców	Członek założyciel
4	Gmina Goleniów	samorząd lokalny utworzony na mocy ustawy o samorządzie gminnym; gmina położona w bezpośrednim sąsiedztwie Szczecina; liczy ponad 35,1 tys. mieszkańców; na terenie gminy zlokalizowane są ważne dla rozwoju gospodarczego metropolii tereny inwestycyjno-przemysłowe oraz lotnisko	Członek założyciel
5	Gmina Gryfino	samorząd lokalny utworzony na mocy ustawy o samorządzie gminnym; gmina położona na południu w bezpośrednim sąsiedztwie Szczecina; liczy ponad 32,1 tys. mieszkańców; na terenie gminy zlokalizowane są ważne dla rozwoju gospodarczego metropolii tereny inwestycyjne	Członek założyciel
6	Gmina Kobylanka	samorząd lokalny utworzony na mocy ustawy o samorządzie gminnym; gmina położona od strony wschodniej w bezpośrednim sąsiedztwie Szczecina; liczy ponad 4,6 tys. mieszkańców; na terenie gminy zlokalizowane są ważne dla metropolii tereny rekreacyjne	Członek założyciel
7	Gmina Kołbaskowo	samorząd lokalny utworzony na mocy ustawy o samorządzie gminnym; gmina położona od strony zachodniej w bezpośrednim sąsiedztwie Szczecina i granicy z RFN; liczy ponad 11,2 tys. mieszkańców	Członek założyciel
8	Gmina Police	samorząd lokalny utworzony na mocy ustawy o samorządzie gminnym; gmina położona od północy w bezpośrednim sąsiedztwie Szczecina; liczy ponad 42,0 tys. mieszkańców; na terenie gminy zlokalizowane są ważne dla rozwoju gospodarczego regionu zakłady przemysłowe	Członek założyciel
9	Gmina Stare Czarnowo	samorząd lokalny utworzony na mocy ustawy o samorządzie gminnym; gmina położona na południu w bezpośrednim sąsiedztwie Szczecina; liczy ponad 3,8 tys. Mieszkańców	Członek założyciel
10	Gmina miejska Stargard ²³	samorząd lokalny utworzony na mocy ustawy o samorządzie gminnym; gmina położona od strony wschodniej w odległości 20 km od Szczecina; liczy ponad 69,7 tys. mieszkańców; na terenie gminy zlokalizowane są ważne dla rozwoju gospodarczego metropolii tereny inwestycyjno-przemysłowe oraz ważne zakłady pracy dla regionu	Uchwała nr XXI/235/08 Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim z dn. 27.05.2018
11	Gmina wiejska Stargard	samorząd lokalny utworzony na mocy ustawy o samorządzie gminnym; gmina położona od strony wschodniej w odległości 20 km od Szczecina; liczy ponad 12,3 tys. mieszkańców	Uchwała nr XVIII/125/08 Rady Gminy Stargard Szczeciński z dn.13.06.2008
12	Gmina Nowe Warpno	samorząd lokalny utworzony na mocy ustawy o samorządzie gminnym; gmina położona od strony północnej w odległości 30 km od Szczecina; liczy ponad 1,7 tys. Mieszkańców; pełni ważną funkcję rekreacyjną	Uchwała nr XX/119/2008 Rady Miejskiej w Nowym Warpnie z dn. 30.09.2008
13	Powiat Policki	samorząd ponadlokalny, utworzony na mocy ustawy o samorządzie powiatowym; realizuje m.in. zadania dotyczące transportu publicznego na terenie gmin: Nowe Warpno, Police, Kołbaskowo, Dobra; pełni ważną funkcję portową	Uchwała XXXII/220/2009 Rady Powiatu z dn. 07.10.2009
14	Gmina Stepnica	samorząd lokalny utworzony na mocy ustawy o samorządzie gminnym; gmina położona w północno-wschodniej części obszaru metropolitalnego, w linii prostej 25 km od Szczecina; liczy ponad 4,9 tys. mieszkańców; pełni ważną funkcję portową i rekreacyjną	Uchwała nr 5/57/11 Rady Gminy Stepnica z dn.31.05.2011

23 Z dniem 1 stycznia 2016 nastąpiła zmiana nazwy miasta na Stargard.

15	Gmina Miasto Świnoujście ²⁴	gmina miejska na prawach powiatu utworzona na mocy ustawy o samorządzie gminnym i ustawy o samorządzie powiatowym; jedno z najatrakcyjniejszych miast polskiego wybrzeża, położone na północno-zachodnim krańcu Polski; jedyne miasto w Polsce leżące na kilkudziesięciu wyspach; jego granice stanowią: od południa Zalew Szczeciński, od północy Morze Bałtyckie, od zachodu granica państwowa z RFN, od strony wschodniej gmina Międzyzdroje; liczy 41,1 tys. mieszkańców	Uchwała nr XXXIV/272/2013 Rady Miasta Świnoujście z dn. 17.01.2013
----	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

Wymienione wyżej samorzady w naturalny sposób wchodzą w różnego rodzaju partnerstwa związane z realizacją zadań ustawowych gmin i powiatów SOM – realizowane samodzielnie lub w ramach Stowarzyszenia SOM. Oznacza to, że partnerstwo jest w pełni merytorycznie i instytucjonalnie ukształtowane; posiada zdolność organizacyjną do wdrożenia projektu. Na przestrzeni 10 lat partnerstwo zrealizowało i realizuje zarówno projekty krajowe, jak i transgraniczne (w tym współfinansowane ze środków pomocowych). W 2015 roku SSOM obchodziło 10-lecie istnienia.

W 2014 r. Zarząd SSOM podjął 7 uchwał. W 2014 r. Walne Zebranie podjęło 20 uchwał. W 2015 r. Zarząd podjął 18 uchwał; Walne Zebranie podjęło 22 uchwały.

W roku 2014 Zarząd Stowarzyszenia pracował w następującym składzie:

Tabela nr 18.

ZARZĄD SSOM 2014	
Przewodniczący Zarządu	Piotr Krzystek
Zastępca Przewodniczącego Zarządu	Wojciech Drożdż
Zastępca Przewodniczącego Zarządu	Władysław Diakun
Zastępca Przewodniczącego Zarządu	Robert Krupowicz
Skarbnik Zarządu	Henryk Piłat
Sekretarz Zarządu	Marek Woś

Źródło: Biuro SSOM

W roku 2015 dokonano wyboru władz Zarządu Stowarzyszenia.

Tabela nr 19.

SKŁAD ZARZĄDU 2015	
PRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU	PIOTR KRZYSTEK
Zastępca Przewodniczącego Zarządu	Przemysław Włosek
Zastępca Przewodniczącego Zarządu	Władysław Diakun
Zastępca Przewodniczącego Zarządu	Sławomir Pajor
Skarbnik Zarządu	Teresa Dera
Sekretarz Zarządu	Mieczysław Sawaryn

Źródło: Biuro SSOM

PRZEDSTAWICIELE SSOM – WALNE ZEBRANIE 2014

Źródło: Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego, 2014

²⁴ Gmina miasto Świnoujście była wcześniej członkiem SSOM od 26.06.2008 do 24.09.2009 r.

Do najważniejszych projektów zrealizowanych przez Stowarzyszenie w latach 2014-2015 należą: „Koncepcja rozwoju Transgranicznego Regionu Metropolitalnego Szczecina”, Strategia rozwoju SOM 2020, Zintegrowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla SOM. SSOM zrealizował w latach 2014-2015 pięć projektów z dofinansowaniem zewnętrznym.

Tabela nr 20.

PROJEKTY ZREALIZOWANE PRZEZ SSOM W LATACH 2014-2015			
LP.	PROJEKT	ŁĄCZNA WYSOKOŚĆ PROJEKTU	ŹRÓDŁO DOFINANSOWANIA
1	„Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Wzmacnianie obszaru funkcjonalnego poprzez integrację systemu transportu publicznego na obszarze Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego”	2 461 900,00 PLN	Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2007 - 2013
2	Zintegrowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	999 600,00 PLN	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013
3	10 lat doświadczeń w transgranicznym obszarze metropolitalnym Szczecina	9 185,00 EUR	Fundusz Małych Projektów, INTERREG IVA
4	Koncepcja Funkcjonalno – Użytkowa zintegrowanego systemu tras rowerowych Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	294 920,00 PLN	Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2007-2013
5	Projekt związany z funkcjonowaniem podmiotu realizującego Zintegrowane Inwestycje Terytorialne	1 184 317,70 PLN	Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020

W roku 2015 prowadzono intensywne prace w zakresie przygotowania JST do realizacji zadań w ramach nowego mechanizmu wydatkowania środków w ramach nowego okresu finansowania zadań z programów UE na lata 2014 – 2020. W ramach prac odbyły się liczne spotkania w przedmiotowym temacie, a także prowadzono dalsze prace nad Strategią ZIT SOM.

Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego za prowadzoną działalność otrzymało dwie ważne nagrody: **Nagrodę Obywatelską Prezydenta RP²⁵** oraz **Samorządowy Lider Zarządzania 2015 „Razem dla rozwoju”**.

Szczegółowe informacje dot. działań podejmowanych przez Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego można pozyskać na stronach internetowych: www.som.szczecin.pl; www.zit-som.szczecin.pl.

ZINTEGROWANE INWESTYCJE TERYTORIALNE

W perspektywie finansowej 2014-2020 szczególne znaczenie przypisuje się planowaniu procesów rozwojowych w oparciu o zasadę zintegrowanego podejścia terytorialnego, zakładającą dostosowanie interwencji do potrzeb określonych geograficznie obszarów, których granice wyznaczają wspólne uwarunkowania rozwojowe oraz silne i wielokierunkowe powiązania funkcjonalne. Podejście terytorialne zostało szerzej zdefiniowane w założeniach i celach polityki regionalnej w Polsce zawartych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020.

Jednym z przyjętych instrumentów realizacji wymiaru terytorialnego polityki rozwoju i jednocześnie platformą dla współpracy samorządów są Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT). Przy pomocy tego narzędzia partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego – miast i powiązanych z nimi funkcjonalnie gmin oraz władze województwa ustaliły wspólne cele rozwojowe, a następnie wskazały zintegrowane przedsięwzięcia niezbędne do ich osiągnięcia, łączące działania finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności.

Instrument finansowy ZIT wdrażany jest obligatoryjnie na terenie miast wojewódzkich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie. Samorządy chcące wdrażać ZIT zostały zobligowane do sformalizowania swojej współpracy np. poprzez zawiązanie stowarzyszenia, związku lub zawarcie porozumienia

²⁵ Wyróżnienie przyznawane jest za wybitne, nowatorskie i efektywne działania obywatelskie na rzecz dobra wspólnego, które mogą stanowić wzory do naśladowania. Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego otrzymało nagrodę w kategorii 'Partnerstwo samorządów'. W tym 2015 roku do konkursu zgłoszono 115 podmiotów. Spośród nich Kapituła wybrała i nominowała tylko kilka podmiotów w każdej z kategorii. Ostatecznego wyboru laureatów dokonał Prezydent RP.

międzygminnego, wskazania podmiotu reprezentującego współpracujące gminy oraz do przygotowania wspólnej zintegrowanej strategii rozwoju terytorialnego całego obszaru, tzw. Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Dokument ten zawiera m.in. najważniejsze cele rozwojowe wspólne dla całego obszaru oraz listę przedsięwzięć strategicznych, niezbędnych do kompleksowej realizacji założonych celów obejmującą przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w ramach programu regionalnego, innych środków pomocowych, a także środków własnych.

W przypadku obszaru funkcjonalnego Szczecina, ZIT wdrażany jest na terenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM) obejmującego 13 gmin – członków Stowarzyszenia Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Na realizację ZIT na terenie SOM w Programie Regionalnym zaplanowano alokację w wysokości 109,1 mln euro (w tym 97,9 mln z EFRR i 11,2 mln euro z EFS), natomiast w POIiŚ 2012 – 2020 została wyodrębniona pula środków w wysokości 90,2 mln euro. Obszar realizacji instrumentu ZIT określiła **Uchwała Nr 734/2015 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 maja 2015 r.**

Podmiotem uprawnionym do reprezentowania jednostek samorządu terytorialnego oraz koordynowania wdrażania ZIT na terenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego zostało Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego, które realizuje zadania związane z wdrażaniem instrumentu ZIT na podstawie porozumienia z Instytucją Zarządzającą RPO WZ 2014 – 2020 zawartego w dniu 20 maja 2015 r.

Więcej informacji: www.zit-som.szczecin.pl oraz www.wzp.pl.

16.6. FINANSE SAMORZĄDU MIASTA

16.6.1. POLITYKA FINANSOWA MIASTA

Finanse Miasta są integralną częścią publicznego systemu finansowego, obejmującego procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz z ich rozdysonowaniem.

Gospodarka finansowa miasta Szczecin prowadzona jest w oparciu o corocznie opracowywany i uchwalany przez Radę Miasta budżet, zawierający zestawienie prognozowanych dochodów, planowanych wydatków oraz przychodów i rozchodów. Przygotowanie i opracowanie budżetu odbywa się zgodnie z określonymi przepisami gminnymi - przede wszystkim uchwałami Rady Miasta w sprawie kierunkowych założeń polityki budżetowej Miasta oraz procedury tworzenia i uchwalania budżetu. Podstawowym aktem prawnym określającym zasady opracowania budżetu, jego uchwalanie oraz wykonywanie jest Ustawa o finansach publicznych²⁶.

Od 2005 roku budżet Szczecina jest opracowywany w układzie zadaniowym. Takie ujęcie czyni budżet bardziej zrozumiałym dla mieszkańców, ponieważ u podstaw podejścia zadaniowego leży powiązanie konkretnego wydatku z zadaniem, które miasto realizuje na ich rzecz. Budżet w ujęciu zadaniowym ma umożliwić wybór optymalnego sposobu realizacji zadań Miasta poprzez określenie jasnych celów i wskaźników efektywności ich realizacji, a także wskazanie odpowiedzialności za wykonanie konkretnego zadania.

Budżet zadaniowy stanowi, obok wieloletniego planowania finansowego, wieloletniego planu inwestycyjnego, długu publicznego, oceny ratingowej oraz zarządzania płynnością istotne narzędzie polityki finansowej prowadzonej przez Miasto. Z jej zasadami, narzędziami i celami można się zapoznać na stronach Biuletynu Informacji Publicznej w dokumencie „Polityka finansowa miasta Szczecin”²⁷. Do 2010 roku Polityka Finansowa była prezentowana jako samodzielna publikacja, obecnie stanowi integralną część dokumentu „Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta Szczecin”.

Cele polityki finansowej Miasta Szczecin są sprzężone ze Strategią Rozwoju Miasta, w której określone zostały cele oraz perspektywy rozwoju Miasta. Założenia polityki dochodowej, pozyskiwania środków z funduszy unijnych oraz perspektywy polityki inwestycyjnej stanowią jej podwaliny. Zarządzanie

²⁶ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).

²⁷ Na stronie Biuletynu Informacji Publicznej www.bip.um.szczecin.pl, zakładka Finanse/ Finanse i majątek miasta można zapoznać się z budżetem miasta, sprawozdaniami z jego wykonania, oceną wiarygodności kredytowej Miasta. Zamieszczone są również dokumenty takie jak memorandum finansowe oraz informacja o stanie mienia komunalnego.

finansami opiera się na wieloletnim planowaniu i ścisłej korelacji między rocznym budżetem, a wieloletnim programem rozwoju Szczecina. Określenie długoterminowej perspektywy czasowej zamiarów inwestycyjnych w ujęciu rzeczowym i finansowym pozwala na ocenę zdolności kredytowej budżetu Miasta w konfrontacji z potrzebami. Pozwala również na podjęcie w odpowiednio wyprzedzającym terminie starań o pozyskanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych.

Celem strategicznym polityki finansowej Miasta jest zabezpieczenie środków finansowych na realizację zadań bieżących Miasta przy jednoczesnym utrzymaniu wzrostu poziomu wydatków inwestycyjnych.

W 2015 roku budżet Miasta Szczecin zamknął się kwotami:

po stronie dochodów kwotą 2 150 629 264 zł,

po stronie wydatków kwotą 2 222 947 777 zł.

Deficyt budżetowy wyniósł 72 318 513 zł.

W latach budżetowych 2005 - 2008 budżet Miasta zamykał się nadwyżką. Od roku 2009 wynik budżetowy miasta Szczecin jest ujemny. Deficyt budżetowy jest efektem zwiększonych wydatków inwestycyjnych finansowanych kredytami i obligacjami.

DOCHODY MIASTA

Miasto w celu realizacji zadań gromadzi dochody. Według zapisów ustawy z 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r., Nr 80 poz. 526 j. t.) na dochody tych jednostek składają się trzy podstawowe elementy:

- dochody własne
- subwencja ogólna,
- dotacje z budżetu państwa.

Dochodami jednostek samorządu terytorialnego mogą być także:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi,
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej,
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

Na wielkość dochodów budżetowych gminy miasta Szczecin w latach 2014 i 2015 znaczący wpływ miały następujące źródła (w nawiasach podano relację do dochodów ogółem):

- subwencje i dotacje na działalność związaną z realizacją zadań własnych i zleconych (w 2014 roku – 30,0 %, w 2015 roku – 27 %),
- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa tj. wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych i fizycznych (w 2014 roku – 23,6 %, w 2015 roku – 22,7 %),
- podatki i opłaty lokalne (w 2014 roku – 20,7 %, w 2015 roku – 18,5 %),
- dochody z majątku Miasta (w 2014 roku – 8,2 %, w 2015 roku – 8,6 %).

Od 2007 roku dochody w budżecie miasta podzielone są na bieżące i majątkowe. Do dochodów majątkowych zalicza się:

- dotacje i środki otrzymane na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

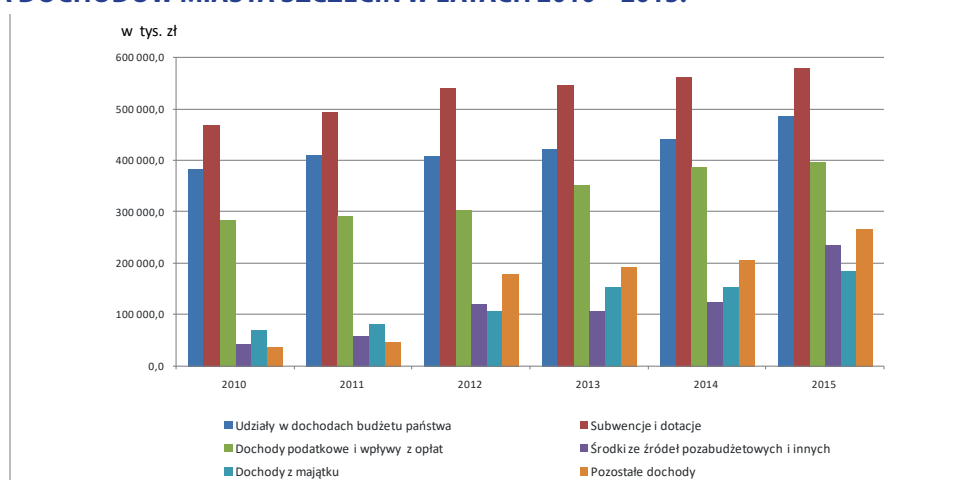
W strukturze dochodów miasta Szczecin dominują dochody bieżące. Stanowiły one w 2015 roku 86,7% całkowitych dochodów Miasta. Dochody miasta Szczecin według źródeł przedstawia tabela i wykres.

Tabela nr 21.

DOCHODY MIASTA SZCZECIN W LATACH 2014-2015 WEDŁUG GRUP (W TYS. ZŁ).				
Wyszczególnienie	2014		2015	
	Wykonanie	Struktura %	Wykonanie	Struktura %
I. DOCHODY BIEŻĄCE	1 722 897,7	92,0	1 864 217,9	86,7
1. Udziały w dochodach budżetu państwa (PIT, CIT)	442 420,7	23,6	487 232,4	22,7
2. Subwencje i dotacje	559 763,7	29,9	577 522,9	26,9
z tego:				
- subwencje	387 749,4	20,7	399 944,1	18,6
- dotacje	172 014,3	9,2	177 578,8	8,3
3. Dochody podatkowe i wpływy z opłat	387 044,0	20,7	397 174,9	18,5
z tego:				
- dochody podatkowe	264 360,5	14,1	271 847,9	12,6
- wpływy z opłat	122 683,5	6,6	125 327,0	5,8
4. Dochody z majątku	121 280,1	6,5	131 878,7	6,1
5. Środki ze źródeł pozabudżetowych i innych	7 975,4	0,4	4 834,1	0,2
6. Pozostałe dochody	204 413,8	10,9	265 574,9	12,3
II. DOCHODY MAJĄTKOWE	149 071,0	8,0	286 411,4	13,3
1. Środki ze źródeł pozabudżetowych i innych	115 639,6	6,2	230 342,0	10,7
2. Dochody z majątku (sprzedaż majątku, przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności)	32 482,4	1,7	52 954,2	2,5
3. Subwencje i dotacje	949,0	0,1	3 115,2	0,1
III. DOCHODY OGÓŁEM	1 871 968,7	100,0	2 150 629,2	100,0
z tego:				
1. Udziały w dochodach budżetu państwa	442 420,7	23,6	487 232,4	22,7
2. Subwencje i dotacje	560 712,7	30,0	580 638,0	27,0
z tego:				
- subwencje	387 749,4	20,7	401 683,2	18,7
- dotacje	172 963,3	9,2	178 954,8	8,3
3. Dochody podatkowe i wpływy z opłat	387 044,0	20,7	397 174,9	18,5
z tego:				
- dochody podatkowe	264 360,5	14,1	271 847,9	12,6
- wpływy z opłat	122 683,5	6,6	125 327,0	5,8
4. Środki ze źródeł pozabudżetowych i innych	123 615,0	6,6	235 176,1	10,9
5. Dochody z majątku	153 762,5	8,2	184 832,9	8,6
6. Pozostałe dochody	204 413,8	10,9	265 574,9	12,3

Wykres nr 4.

STRUKTURA DOCHODÓW MIASTA SZCZECIN W LATACH 2010 – 2015.

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu miasta Szczecin w latach 2010-2013

Poniższy ranking przedstawia wskaźnik zamożności na osobę w miastach wojewódzkich. Dochody budżetu samorządowego zostały pomniejszone o dotacje, które zwłaszcza w okresie tak intensywnego korzystania z funduszy unijnych, mają bardzo silny wpływ na wielkość dochodów. A jest to proces chwilowy nie mający związku z trwałym wzrostem zamożności budżetu. Ponadto dla potrzeb rankingu dochody do budżetu zostały skorygowane o składki przekazywane przez samorządy w związku z subwencją równoważącą oraz dodano skutki zmniejszenia stawek, ulg i zwolnień w podatkach lokalnych.

Tabela nr 22.

RANKING MIAST WOJEWÓDZKICH POD WZGLĘDEM ZAMOŻNOŚCI								
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Miasto	Zamożność per capita 2014*
1	1	1	1	1	1	1	Warszawa	6 333,21
15	8	11	11	11	12	2	Białystok	4 936,65
3	2	2	2	2	2	3	Wrocław	4 885,38
8	10	6	5	5	6	4	Gdańsk	4 621,04
6	3	5	4	4	3	5	Kraków	4 539,46
4	7	4	6	7	4	6	Opole	4 534,53
7	5	3	3	6	5	7	Katowice	4 375,14
2	4	7	7	3	7	8	Poznań	4 333,28
10	12	12	12	10	9	9	Olsztyn	4 223,59
5	11	10	9	9	10	10	Reszów	4 133,34
11	14	13	14	14	13	11	Toruń	4 034,63
9	6	8	8	8	11	12	Kielce	4 026,17
18	16	14	15	15	15	13	Lublin	3 913,57
17	18	18	17	16	14	14	Szczecin	3 848,97
13	13	16	13	12	8	15	Łódź	3 843,82
12	9	9	10	13	16	16	Zielona Góra	3 759,50
14	17	15	16	17	18	17	Bydgoszcz	3 639,95
16	15	17	18	18	17	18	Gorzów Wlkp.	3 441,43

* w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Źródło: www.wspolnota.org.pl

DOCHODY PODATKOWE I WPŁYWY Z OPŁAT

Podatki i opłaty lokalne (2014 rok – 387 044 tys. zł, 2015 rok – 397 175 tys. zł) to znaczące i zarazem stabilne źródło dochodów Miasta.

Największy udział w tej grupie dochodów posiada podatek od nieruchomości (2014 rok – 221 459 tys. zł, 2015 rok – 228 191 tys. zł), który jest najbardziej stabilnym źródłem dochodów własnych i najważniejszym z podatków lokalnych. Dochody z tego tytułu stanowiły w roku 2014 – 57,2 %, w roku 2015 – 57,45 % wszystkich wpływów z podatków i opłat lokalnych.

Inną znaczącą pozycją w grupie dochodów podatkowych są wpływy z podatków od czynności cywilnoprawnych. Do roku 2008 wpływy z tego tytułu były znaczące w związku ze znaczną liczbą zawieranych transakcji na rynku nieruchomości i ruchomości. Od 2009 roku nastąpił spadek wpływów z podatków od czynności cywilnoprawnych. Na koniec 2015 roku wpływy te kształtują się na poziomie 24 312 tys. zł, co stanowi 6,1 % wszystkich wpływów z podatków i opłat lokalnych.

Duże kwoty wpływają do budżetu miasta z tytułu opłat za parkowanie i zajęcie pasa drogowego i stanowią 9,89 % ogółu podatków i opłat lokalnych.

Od lipca 2013 funkcjonuje nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Dochód z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2014 roku wyniósł 58 461 tys. zł, a w 2015 roku 58 181 tys. zł.

Do ważniejszych źródeł dochodów z tytułu opłat należą wpływy z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż alkoholu, które w całości przeznaczane są na realizację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Do budżetu Miasta wpływają również znaczne kwoty z tytułu opłaty skarbowej, komunikacyjnej oraz z podatku od środków transportowych.

Tabela nr 23.

WYBRANE DOCHODY Z PODATKÓW I OPŁAT W LATACH 2014-2015 (W ZŁ)		
WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015
Podatek od nieruchomości	221 458 797	228 191 272
Opłaty za parkowanie	24 874 793	24 065 844
Podatek od czynności cywilnoprawnych	24 805 214	24 311 923
Opłaty za zajęcie pasa drogowego	10 838 251	15 245 358
Opłata za gospodarowanie odpadami	58 461 563	58 180 611
Wpływy z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż alkoholu	9 120 748	9 252 675
Opłata skarbową	7 567 063	6 686 638
Podatek od środków transportowych	10 973 006	11 681 124
Wpływy z opłaty komunikacyjnej i innych opłat związanych z ruchem pojazdów	7 584 361	7 720 231
Podatek od spadków i darowizn	3 202 431	2 936 365
Wpływy z karty podatkowej	1 443 669	1 276 762
Opłata targowa	562 977	516 710
DOCHODY Z PODATKÓW I OPŁAT OGÓŁEM	387 043 941	397 174 889
Udział dochodów z podatków i opłat w dochodach budżetu Miasta (%)	20,7	18,5

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Szczecin w latach 2014 i 2015

SUBWENCJE I DOTACJE

Subwencje i dotacje stanowiące dochód budżetu mMiasta obejmują: subwencję równoważącą, subwencję oświatową, dotacje celowe na zadania własne, dotacje na zlecenia z mocy ustaw i porozumień oraz dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST.

Najwyższe dochody w tej grupie stanowią subwencje, w tym subwencja na zadania oświatowe. W 2014 roku wyniosła ona 377 323 tys. zł, w 2015 roku – 389 094 tys. zł.

Na przestrzeni lat od 2000 roku udział subwencji i dotacji znacząco zmalał w wyniku zmiany systemu i wprowadzenia finansowania zadań jednostek udziałami PIT i CIT (udział w roku 2000 wynosił 48% a w roku 2015 – 27%).

W zakresie subwencji oświatowej MEN corocznie określa w drodze rozporządzenia sposób podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego z uwzględnieniem w szczególności typów i rodzajów szkół i placówek prowadzonych przez te jednostki, stopnie awansu zawodowego nauczycieli oraz liczby uczniów. Kwota subwencji oświatowej przekazywana jest Miastu z budżetu państwa według ściśle określonego algorytmu podziału części oświatowej subwencji, stanowiącego załącznik do wyżej wymienionego rozporządzenia. Otrzymywane przez Miasto dofinansowanie pokrywa ok. 70% wydatków związanych z realizacją zadań oświatowych. Również dotacje celowe z budżetu państwa nie pokrywają kosztów nałożonych ustawowo na Miasto zadań własnych i z zakresu administracji rządowej.

UDZIAŁY W DOCHODACH BUDŻETU PAŃSTWA

Udziały w dochodach budżetu państwa (2014 rok – 442 421 tys. zł, 2015 rok – 487 232 tys. zł) obejmują:

- udział w dochodach z tytułu podatku od osób prawnych (6,71 % wpływów z tego tytułu od osób prawnych posiadających siedzibę na terenie gminy i 1,4 % od posiadających siedzibę na terenie powiatu);
- udział w dochodach z tytułu podatku od osób fizycznych (37,53 % w 2014 roku i 37,67 % w 2015 roku wpływów z tego tytułu od osób fizycznych zamieszkałych na terenie gminy oraz 10,25 % od zamieszkałych na terenie powiatu).

Wprowadzone w 2004 roku zmiany w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oznaczały dla budżetu Miasta Szczecin wzrost wpływów z udziałów w wyżej wymienionych podatkach. W 2014 roku wpływy te stanowiły 23,63 % a w roku 2015 wynosiły 22,65 % wszystkich dochodów budżetowych. Wpływy z tytułu udziałów w PIT i CIT należą do tych dochodów budżetu Miasta, które charakteryzują się wysoką wrażliwością na zmiany koniunkturalne. Istotny jest również fakt, że Miasto nie ma wpływu na system podatkowy (ulgi, stawki itp.). Od roku 2009 wprowadzono znaczącą zmianę w systemie podatkowym (zniesiono 3 stawki podatkowe w zamian wprowadzono nowe 18 % i 32 %). Zmiana stawek

podatkowych skutkowało dla jednostek samorządu terytorialnego obniżeniem wpływów z podatku PIT. W szczególności zmiana ta dotknęła duże miasta gdzie znajdował się znaczny odsetek osób fizycznych, których dochody obejmowała najwyższa stawka podatkowa 40 %. Z tytułu PIT w 2010 roku Miasto zrealizowało wpływy w wysokości 358.589 tys. zł, To rok najniższych wpływów z PIT do budżetu Miasta.

W 2011 roku następuje wzrost wpływów z PIT i CIT ogółem o 7 % w stosunku do roku poprzedniego, w tym znaczny wzrost wpływów z CIT (o 18 %). Dochód z tytułu podatku od osób fizycznych i prawnych w 2014 roku wyniósł 442 421 tys zł, natomiast w 2015 roku zanotowano wpływ w wysokości 487 232 tys. zł. co stanowi wzrost wpływów w stosunku do roku poprzedniego o 10% Porównanie wpływów w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 24.

DOCHODY MIASTA Z TYTUŁU UDZIAŁU W PODATKU OD OSÓB FIZYCZNYCH I PRAWNYCH W LATACH 2010-2015 (W ZŁ)											
	2010	2011	DYN. 2011/2010	2012	DYN. 2012/2011	2013	DYN. 2013/2012	2014	DYN. 2013/2012	2015	DYN. 2013/2012
Udziały w PIT	358 589 407	381 349 250	106	380 753 421	100	397 619 744	104	416 627 027	105	458 482 941	110
Udziały w CIT	24 027 095	28 436 853	118	27 344 605	96	25 082 506	92	25 793 635	103	28 749 460	111
Razem	382 616 502	409 786 103	107	408 098 026	99	422 702 250	104	442 420 662	105	487 232 401	110

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu miasta Szczecin w latach 2010 - 2015

DOCHODY Z MAJĄTKU

Łączna wartość mienia komunalnego według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku wyniosła 48 127 293 tys. zł, co oznacza zwiększenie wartości majątku o 170 796 tys. zł, tj. o 0,4 %, w stosunku do wartości na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Wzrost wartości majątku odnotowano w pozostałych aktywach trwałych, o kwotę 47 942 tys. zł (o 3,7%). Główną przyczyną zwiększenia wartości pozostałych aktywów trwałych jest zwiększenie wartości akcji i udziałów w spółkach miejskich. Rzeczowe aktywa trwałe wykazały spadek o 94 tys. zł.

W zakresie aktywach obrotowych nastąpiło zwiększenie wartości o kwotę 122 94 9 tys. zł, tj. o 25,1%. Największy wzrost wartości wykazują środki pieniężne - o 69 484 tys. zł o 43%, pozostałe należności – o 41 710 tys. zł tj. o 18% oraz należności od budżetów – 14 681 tys. zł, tj. o 65%.

Dochody jakie Miasto Szczecin uzyskuje z tytułu gospodarowania majątkiem (2014 rok – 153 762 tys. zł, 2015 rok – 184 832 tys. zł) stanowiły w 2014 roku 8,2 % całkowitych dochodów Miasta i 8,6 % w roku 2015. Podział dochodów z gospodarowania majątkiem Miasta przedstawia tabela.

Tabela nr 25.

WYBRANE DOCHODY Z GOSPODAROWANIA MAJĄTKIEM MIASTA SZCZECIN W LATACH 2012-2015 (W ZŁ).		
WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015
Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	3 579 263	1 078 163
Opłaty roczne za użytkowanie wieczyste i zarząd	31 656 673	34 563 004
Dzierżawa i najem składników majątkowych	73 882 424	81 352 836
Sprzedaż mieszkań	8 014 264	7 162 767
Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	6 230 041	3 777 401
Sprzedaż gruntów	11 005 795	35 236 991
Oddanie gruntów w wieczyste użytkowanie (I opłata)	445 690	369 655
DOCHODY Z MAJĄTKU OGÓŁEM	153 762 478	184 832 969
Udział dochodów z majątku w dochodach budżetu Miasta (%)	8,2	8,6

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Szczecin w latach 2014-2015

Do najbardziej stabilnych dochodów, a jednocześnie mających duże znaczenie dla budżetu Miasta należą wpływy z opłat za użytkowanie wieczyste i zarząd (2014 rok – 31 656 tys. zł, 2015 rok – 34 563 tys. zł). Znaczące wpływy Miasto osiąga również z dzierżawy i najmu składników majątkowych (2014 rok – 73 882 tys. zł, 2015 rok – 81 352 tys. zł).

ŚRODKI ZE ŹRÓDEŁ POZABUDŻETOWYCH I INNYCH

W tej grupie dochodów (2014 rok – 123 615 tys. zł, 2015 rok – 235 176 tys. zł) znajdują się środki uzyskiwane ze środków pomocowych Unii Europejskiej, a także pochodzące z innych źródeł, w tymz różnego rodzaju funduszy krajowych np. Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej czy Funduszu Pracy. Większość środków przeznaczana jest na dofinansowanie zadań inwestycyjnych.

POZOSTAŁE DOCHODY

Grupa pozostałych dochodów (2014 rok – 204 414 tys. zł, 2015 rok – 265 575 tys. zł) obejmuje wszystkie inne wpływy nie kwalifikujące się do wymienionych wcześniej grup. Są to dochody z różnych tytułów, realizowane przez Urząd Miasta i jednostki budżetowe Miasta, np. odpłatność za pobyt dzieci w przedszkolach i żłobkach, wpływy z tytułu odpłatności za pobyt w placówkach opieki społecznej, wpływy z grzywien i kar nakładanych przez Straż Miejską, różne dochody realizowane przez szkoły czy placówki oświatowe, dochody realizowane przez Miejską Izbę Wytrzeźwień. Do grupy tej zaliczane są również różne rozliczenia i nadwyżki zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, rachunków dochodów własnych oraz udział w dochodach uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa (np. z tytułu wydawania dowodów osobistych, gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa).

WYDATKI MIASTA

Miasto Szczecin ponosi wydatki na realizację zadań przypisanych samorządowi terytorialnemu w zakresie zadań gminy i powiatu, które obejmują wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Zadania dzielą się na:

- własne - za które miasto samodzielnie odpowiada i finansuje je ze środków własnych budżetu;
- zlecone - należące do administracji rządowej i finansowane z budżetu państwa, lecz wykonywane przez Miasto, które na ten cel otrzymuje dotacje z mocy ustaw lub z mocy porozumień zawartych pomiędzy Miastem, a organem administracji państwowej, określających wysokość dotacji i sposób finansowania zadań.

Szczegółowe zestawienie wydatków z podziałem kompetencji przedstawia tabela.

Tabela nr 26.

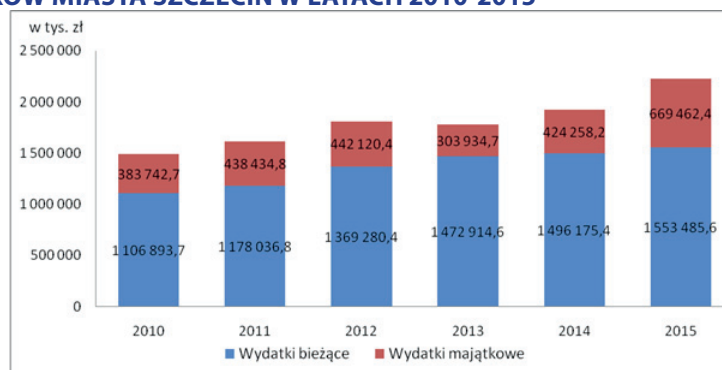
WYDATKI BUDŻETU MIASTA SZCZECIN W LATACH 2014-2015 (W ZŁ)		
WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015
Wydatki na zadania własne	1 802 488 576	2 097 461 116
Wydatki na zadania zlecone z mocy ustaw	111 599 864	115 710 686
Wydatki na zadania zlecone z mocy porozumień	149 017	272 975
Wydatki realizowane na mocy porozumień między JST	6 196 261	9 503 000
Wydatki ogółem	1 920 433 718	2 222 947 777

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Szczecin w latach 2014-2015

Zadania realizowane przez Miasto mają charakter bieżący (związane z bieżącym funkcjonowaniem Miasta) i majątkowy (związane ze zwiększeniem lub odtworzeniem majątku). Udział wydatków majątkowych w samorządach na poziomie 25 % uważa się za wysoki i świadczący o prorozwojowym budżecie. W latach 2010-2015 Miasto Szczecin realizuje wydatki majątkowe na średniorocznym poziomie 24,4 %, w tym w 2014 roku na poziomie 22,1 %, a w 2015 roku na poziomie 30,1%. Udział wydatków majątkowych obrazuje poniższy wykres.

Wykres nr 5.

STRUKTURA WYDATKÓW MIASTA SZCZECIN W LATACH 2010-2015

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Szczecin w latach 2010-2015

Sfery wydatkowania środków budżetowych odnoszą się do głównych dziedzin działalności Miasta, które skupiają zadania o podobnym charakterze. Każda ze sfer wydatkowania przedstawiona w tabeli ma wytyczone kierunki i priorytety określone w politykach branżowych powiązanych ze strategią rozwoju Miasta.

Tabela nr 27.

Wyszczególnienie	2014		2015	
	Wykonanie	Struktura %	Wykonanie	Struktura %
ŁĄD PRZESTRZENNY I GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI	18 359,2	1,0	33 791,0	1,5
Wydatki bieżące	13 802,1		12 935,9	
Wydatki majątkowe	4 557,1		20 855,1	
GOSPODARKA KOMUNALNA	139 669,8	7,3	147 104,2	6,6
Wydatki bieżące	113 640,9		115 470,3	
Wydatki majątkowe	26 028,9		31 633,9	
GOSPODARKA MIESZKANIOWA	102 320,5	5,3	119 643,4	5,4
Wydatki bieżące	77 965,5		88 254,7	
Wydatki majątkowe	24 355,0		31 388,7	
TRANSPORT I KOMUNIKACJA	359 921,5	18,7	714 264,0	32,1
Wydatki bieżące	231 207,8		243 154,2	
Wydatki majątkowe	128 713,7		471 109,8	
BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK PUBLICZNY W MIEŚCIE	32 737,7	1,7	34 158,8	1,5
Wydatki bieżące	30 458,4		31 056,5	
Wydatki majątkowe	2 279,3		3 102,3	
EDUKACJA I NAUKA	585 493,4	30,5	594 002,7	26,7
Wydatki bieżące	561 957,4	37,6	571 046,7	36,8
Wydatki majątkowe	23 536,0		22 956,0	
POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA	250 254,8	13,0	254 451,5	11,4
Wydatki bieżące	243 418,5	16,3	246 449,1	15,9
Wydatki majątkowe	6 836,3		8 002,4	
KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	73 458,6	3,8	49 475,3	2,2
Wydatki bieżące	41 854,2		45 901,5	
Wydatki majątkowe	31 604,4		3 573,8	
KULTURA FIZYCZNA, TURYSTYKA I REKREACJA	140 430,7	7,3	90 502,5	4,1
Wydatki bieżące	35 776,0		41 149,2	
Wydatki majątkowe	104 654,7		49 353,3	
ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO	16 828,7	0,9	15 228,3	0,7
Wydatki bieżące	6 102,3		6 245,9	
Wydatki majątkowe	10 726,4		8 982,4	
WSPIERANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO	65 214,1	3,4	13 790,3	0,6
Wydatki bieżące	8 528,2		8 799,3	
Wydatki majątkowe	56 685,9		4 991,0	
DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA I WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	10 026,8	0,5	18 688,4	0,8
Wydatki bieżące	10 026,8		17 902,8	
Wydatki majątkowe	0,0		785,6	
ZARZĄDZANIE STRUKTURAMI SAMORZĄDOWYMI	89 242,4	4,6	103 637,1	4,7
Wydatki bieżące	84 961,9		90 909,0	
Wydatki majątkowe	4 280,5		12 728,1	
FINANSE I RÓŻNE ROZLICZENIA	36 475,5	1,9	34 210,5	1,5
Wydatki bieżące	36 475,5		34 210,5	
WYDATKI OGÓŁEM	1 920 433,7	100,0	2 222 948,0	100,0
z tego:				
Wydatki bieżące	1 496 175,5		1 553 485,6	
Wydatki majątkowe	424 258,2	22,1	669 462,4	30,1

WYDATKI BIEŻĄCE

W strukturze wydatków bieżących Miasta największą część stanowią wydatki na finansowanie sfery edukacji i nauki. W 2014 roku wydatki na tę sferę wyniosły 561 957 tys. zł (37,6 % wydatków bieżących), a w roku 2015 wyniosły 571 146 tys. zł (36,8 % wydatków bieżących). Wzrost wydatków w tej dziedzinie nie jest rekompensowany wystarczającym wzrostem subwencji na zadania oświatowe, stąd Miasto finansuje znaczną część wydatków na edukację dochodami własnymi. Wysokość dofinansowania w latach 2014 – 2015 środkami własnymi Miasta kształtowała się na poziomie ok. 154 mln zł rocznie.

Miasto ponosi również wysokie wydatki bieżące w zakresie gospodarki komunalnej, gospodarki mieszkaniowej, a także na transport i komunikację. Wydatki bieżące w tej dziedzinie wyniosły w 2014 roku – 422 814 tys. zł (28,2% wydatków bieżących), w roku 2015 – 446 879 tys. zł (28,8 %).

Poważny udział w wydatkach budżetu miasta mają wydatki związane z ochroną zdrowia i pomocą społeczną. W latach 2014 i 2015 wydatki bieżące w tej sferze wyniosły kolejno 243 418 tys. zł i 246 449 tys. zł, stanowiąc odpowiednio 16,3 % i 15,9 % wydatków bieżących.

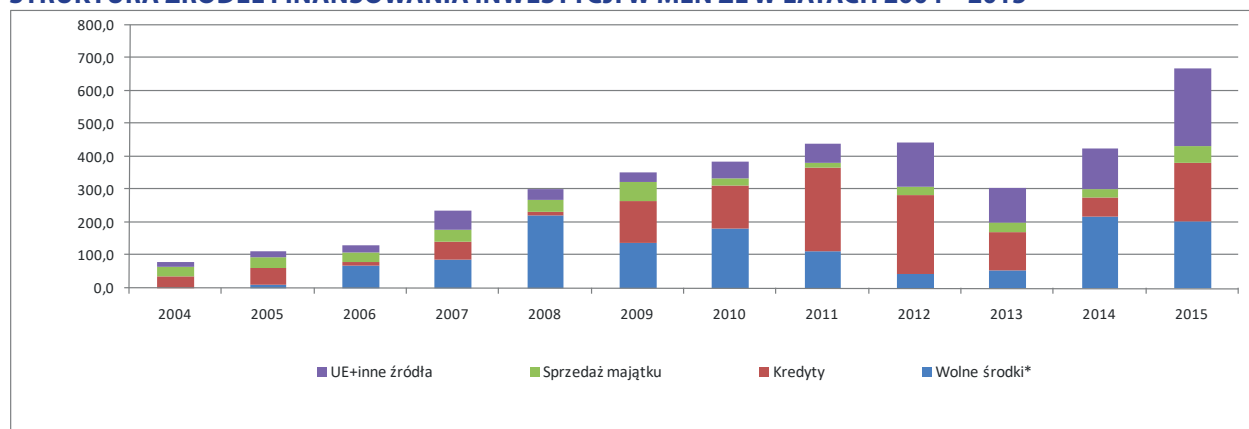
WYDATKI MAJĄTKOWE

Wyższy udział wydatków majątkowych w strukturze wydatków Szczecina, który można zaobserwować w ostatnich latach, jest efektem między innymi dostępu Polski do środków pomocowych z Unii Europejskiej. Korzystanie z dofinansowania ze środków unijnych wymaga jednak posiadania w określonych rozmiarach własnych środków finansowych. Do źródeł finansowania wkładu własnego należą: nadwyżki z lat ubiegłych, nadwyżka operacyjna, kredyty bankowe, obligacje, dochody ze sprzedaży majątku.

Dynamikę wydatków majątkowych wraz ze strukturą źródeł finansowania obrazują poniższe wykresy. Od roku 2007 nastąpił znaczący wzrost wydatków majątkowych. Wydatki majątkowe w roku 2004 stanowiły zaledwie 9,6 % wydatków ogółem, natomiast w 2015 roku udziały wydatków majątkowych w wydatkach ogółem wynoszą już 30 %.

Wykres nr 6.

STRUKTURA ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA INWESTYCJI W MLN ZŁ W LATACH 2004 – 2015

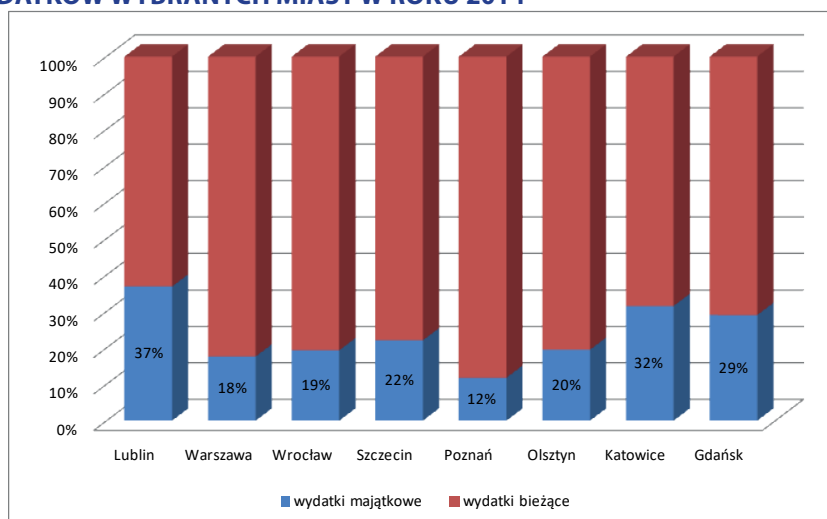
*środki po obsłudze zadłużenia oraz nadwyżki z lat ubiegłych

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Szczecin w latach 2004-2015

Miasto Szczecin znajduje się w czołówce miast przeznaczających znaczne środki na rozwój, co obrazuje tabela pokazująca strukturę wydatków wybranych miast.

Wykres nr 7.

STRUKTURA WYDATKÓW WYBRANYCH MIAST W ROKU 2014

Źródło: Dane na podstawie informacji z BIP poszczególnych miast

Prowadzenie działalności inwestycyjnej stanowi niezwykle ważną sferę zadań będących przedmiotem szczególnego zainteresowania władz miasta. Skuteczna polityka planowania i realizacji inwestycji jest jedną z podstaw wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju miasta. Szczecin w ciągu ostatnich lat wypracował system planowania inwestycji, umocowany odpowiednimi aktami prawnymi, w którym obowiązujące procedury umożliwiają rozpoznanie wszystkich rzeczywistych potrzeb inwestycyjnych, jak też minimalizują polityczne naciski na dobór zadań przewidzianych do realizacji.

Potrzeba podjęcia długookresowego planowania wynika z konieczności określenia długofalowej perspektywy warunków technicznych, technologicznych oraz finansowych realizacji zadań inwestycyjnych. Jednocześnie należy wziąć pod uwagę czas i nakłady związane z procesem przygotowania zadań do realizacji obejmujące konieczność uregulowania spraw terenowo-prawnych, sporządzenia dokumentacji, uzyskania niezbędnych opinii i ocen oraz decyzji administracyjnych.

Określenie długoterminowej perspektywy czasowej zamiarów inwestycyjnych, w ujęciu rzeczowym i finansowym, pozwala na ocenę zdolności finansowej budżetu miasta w konfrontacji z potrzebami. Pozwala również na podjęcie, z odpowiednim wyprzedzeniem, starań o pozyskanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych, co stanowić powinno główny warunek utrzymania wysokiego udziału inwestycji w wydatkach ogółem.

Roczne i wieloletnie planowanie zakresu inwestycji odbywa się na podstawie Wieloletniego Programu Rozwoju Szczecina (WPRS).

WYNIK BUDŻETOWY

W zależności od relacji między poziomem dochodów a poziomem wydatków, mówimy o deficycie budżetowym bądź nadwyżce budżetowej. Od 2005 do roku 2008 wynik budżetowy Miasta Szczecin zamykał się nadwyżką (w roku 2008 nadwyżka wyniosła 16.452 tys. zł). Rok 2009 i lata następne przyniosły deficyty, osiągając w 2015 roku poziom 72 319 tys. zł.

Tabela nr 28.

WYNIK FINANSOWY MIASTA SZCZECIN W LATACH 2010-2015 (W TYS. ZŁ)						
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dochody ogółem	1 285 574	1 383 316	1 660 260	1 775 266	1 871 969	2 150 629
Wydatki ogółem	1 490 636	1 616 471	1 811 401	1 776 849	1 920 434	2 222 948
- w tym wydatki majątkowe	383 743	438 435	442 120	303 935	424 258	669 462
Wynik finansowy	-205 062	-233 155	-151 141	-1 583	-48 465	-72 319

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Szczecin w latach 2010-2015

NADWYŻKA OPERACYJNA

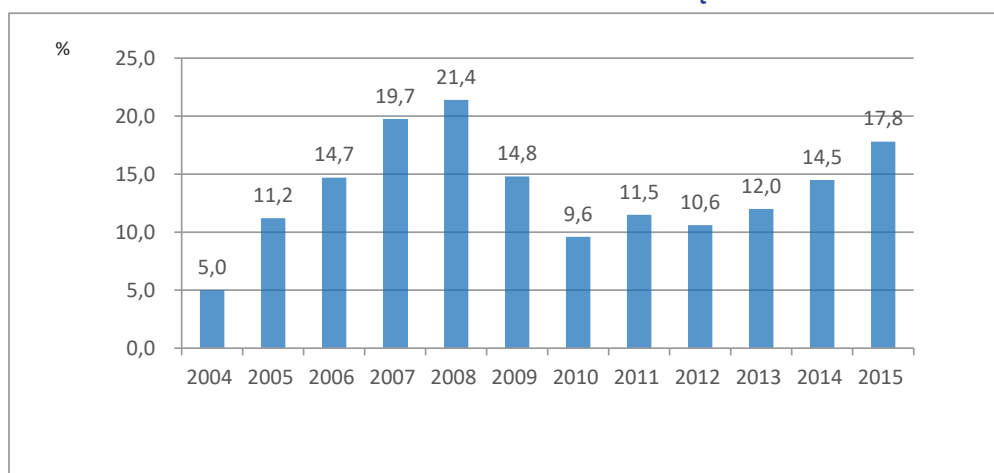
Wyodrębnienie w budżecie dochodów i wydatków bieżących (bez wydatków na obsługę długu) pozwala na obliczenie nadwyżki operacyjnej. Jest to najbardziej syntetyczna (w krótkiej perspektywie) ocena kondycji finansowej samorządu, potencjału inwestycyjnego oraz zdolności kredytowej informacja o tym, jakimi środkami dysponuje jednostka po pokryciu najbardziej podstawowych potrzeb bieżących.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych art. 242 określa, że Miasto nie może uchwalić budżetu, w którym wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki.

Nadwyżka operacyjna Szczecina (jako różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi pomniejszona o obsługę długu) wyniosła w 2014 roku 249 276 tys. zł, w 2015 roku 332 527 tys. zł. Procentowy udział nadwyżki operacyjnej w dochodach bieżących Miasta kształtował się na poziomie 14,5 % w 2014 roku, w 2015 roku na poziomie 17,8%. Miasto prowadzi konsekwentną politykę utrzymania wysokiej nadwyżki operacyjnej w celu poprawy i utrzymania wysokiej zdolności kredytowej. Polityka taka pozwala na sfinansowanie ambitnego programu inwestycyjnego.

Wykres nr 8.

NADWYŻKA OPERACYJNA MIASTA SZCZECIN - % DOCHODÓW BIEŻĄCYCH.

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Szczecin w latach 2004-2015

PROGNOZA KWOTY DŁUGU

Od 1997 corocznie opracowywana jest w Mieście analiza zdolności kredytowej mająca na celu między innymi określenie możliwości inwestycyjnych, jak również dająca obraz zdolności kredytowej Szczecina. Analiza wskazuje przewidywane maksymalne pułapy zadłużenia, prognozuje koszty uzyskania i obsługi zewnętrznych, zwrotnych źródeł finansowania. Od roku 2003 analiza zdolności kredytowej przedstawiana jest w formie prognozy długu.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych wprowadza pojęcie wieloletniej prognozy finansowej, która obejmuje prognozę kwoty długu. Wieloletnia prognoza finansowa po raz pierwszy sporządzana została w roku budżetowym 2011.

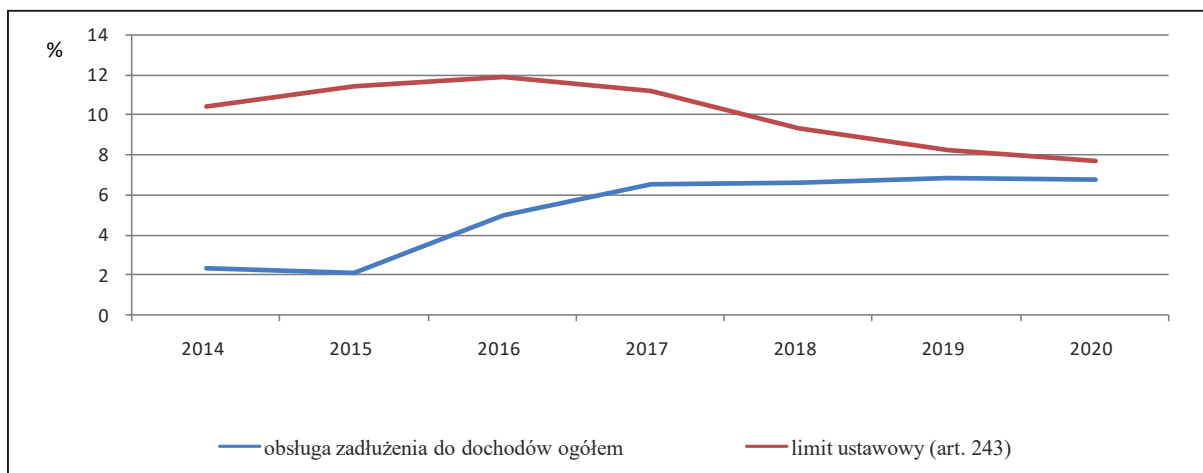
Zgodnie z zapisami Ustawy z 27 sierpnia 2009 r. podstawą zadłużania się Miasta w latach 2010 – 2013 były zapisy Ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r., która określa maksymalny poziom zadłużenia i jego obsługi – ustalając te dwie wielkości jako % ogółu dochodów budżetowych danego roku – odpowiednio na 60 % i 15 % dochodów.

Począwszy od roku 2014 zaczęły obowiązywać nowe reguły, u podstaw których leży założenie, że każdy samorząd gospodaruje w odmiennych warunkach, a każdy budżet charakteryzuje znaczny indywidualizm, stąd wyznaczenie jednolitych, sprawdzających się w każdej sytuacji zasad, nie jest możliwe. Zrezygnowano zatem od limitu odnoszącego się do wielkości dochodów budżetowych, a zdolność kredytową wiąże się z wielkością nadwyżki operacyjnej. Formuła nowego wskaźnika oparta jest na wyniku części bieżącej budżetu danej jednostki samorządu terytorialnego. Dodatkowo będą brane pod uwagę

dochody ze sprzedaży majątku, co ma wpłynąć na prowadzenie przez samorzady aktywnej polityki w zakresie gospodarowania majątkiem. Zaletą nowego rozwiązania jest to, że samorząd, poprzez odpowiednią politykę finansową, może wpływać na wysokość nadwyżki bieżącej, co z kolei przekłada się na możliwości zadłużania się. Im wyższa nadwyżka, tym zdolność do spłaty zadłużenia wyższa. Wadą formuły jest jednak to, iż dane przyjmowane do analizy stanowią średnią trzech lat poprzedzających rok planowania. Ze względu na historyczny charakter oraz zjawisko opóźnienia występujące między stanem gospodarki a sytuacją finansową samorządów, nowy wskaźnik będzie bardziej wrażliwy na cykl koniunkturalny.

Tabela nr 29.

PROGNOZOWANY POZIOMU OBSŁUGI ZADŁUŻENIA MIASTA SZCZECIN W LATACH 2014 – 2020 NA TLE LIMITU WYNIKAJĄCEGO Z ART. 243 USTAWY Z DNIA 27 SIERPNI 2009 R. O FINANSACH PUBLICZNYCH.

Źródło: Prognoza łącznej kwoty długu Miasta Szczecin sporządzona do WPF na 2016 rok i lata następne

W poniżej przedstawionym rankingu miast wojewódzkich gdzie Szczecin znalazł się na 9. miejscu pod względem wysokości zadłużenia na koniec roku 2014 wyrażonego jako procent łącznych dochodów budżetowych. Natomiast wielkość nadwyżki operacyjnej wyrażona jako procent łącznych dochodów budżetowych uplasowała miasto Szczecin na 8. miejscu pod względem zdolności kredytowej w 2015.

Tabela nr 30.

ZADŁUŻENIE MIAST WOJEWÓDZKICH W KOŃCU 2014 JAKO PROCENT DOCHODÓW BUDŻETOWYCH								
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Miasto	% dochodów
2	3	1	1	1	1	1	Toruń	95,34
15	7	6	7	5	4	2	Łódź	78,27
3	4	4	6	2	2	3	Bydgoszcz	70,58
4	1	2	5	4	5	4	Wrocław	64,10
6	5	5	8	8	7	5	Lublin	63,35
13	10	8	2	3	3	6	Poznań	57,78
9	11	13	13	13	11	7	Rzeszów	55,27
17	16	17	16	9	10	8	Kielce	53,89
16	17	14	9	7	8	9	Szczecin	49,39
1	2	3	4	6	9	10	Kraków	48,88
11	8	7	10	12	12	11	Warszawa	43,81
10	9	9	14	14	14	12	Zielona Góra	43,63
8	6	10	3	11	13	13	Gdańsk	43,37
15	18	18	18	16	15	14	Katowice	41,73
12	15	15	12	10	6	15	Białystok	39,23
7	12	16	17	17	17	16	Opole	35,81
14	14	11	11	15	16	17	Gorzów Wlkp.	32,25
18	13	12	15	18	18	18	Olsztyn	24,73

Źródło: http://www.wspolnota.org.pl/fileadmin/pliki/reklamy_-_teksty/Ranking_-_zadluzenie_samorzadow.pdf

Tabela nr 31.

MIASTA WOJEWÓDZKIE O NAJWYŻSZEJ ZDOLNOŚCI KREDYTOWEJ W 2015.						
2008-2010	2009-2011	2010-2012	2011-2013	2012-2014	Miasto	% dochodów 2015
2	2	3	3	1	Toruń	14,34
7	10	11	10	2	Białystok	12,94
1	1	1	1	3	Katowice	12,58
5	4	12	2	4	Wrocław	12,47
6	5	4	5	5	Gdańsk	12,42
11	7	5	4	6	Kraków	11,87
4	6	8	7	7	Poznań	11,77
3	3	6	6	8	Szczecin	11,59
14	17	18	12	9	Łódź	9,36
12	12	9	9	10	Olsztyn	9,02
17	14	14	11	11	Bydgoszcz	8,62
15	16	16	17	12	Warszawa	8,20
9	8	7	8	13	Opole	8,14
18	18	17	14	14	Lublin	7,57
13	15	15	16	15	Gorzów Wlkp.	7,29
10	13	10	13	16	Kielce	6,55
8	11	12	15	17	Rzeszów	5,93
16	9	13	18	18	Zielona Góra	5,68

Źródło: www.wspolnota.org

Stan zadłużenia na dzień 31.12.2015 r. wyniósł 1.064.697.549 zł (kredyty w EUR przeliczone zostały kursem z dnia uruchomienia), z tego:

- z tytułu zaciągniętych kredytów bankowych – 924 697 549 zł,
- z tytułu emisji obligacji – 140 000 000 zł.

RATING – OCENA WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ MIASTA

Głównym zadaniem ratingu jest poinformowanie obecnych i przyszłych inwestorów, krajowych jak i zagranicznych, o wiarygodności i wypłacalności miasta.

Ocena ta wystawiana jest przez specjalistyczne agencje ratingowe. Stosują one specjalną skalę ocen składającą się z kombinacji kilku liter, cyfr i znaków plus lub minus, podwyższających lub obniżających konkretną ocenę.

W ratingu międzynarodowym wyróżnia się dwa poziomy ocen: wyższy - inwestycyjny oraz niższy – spekulacyjny. Poziom inwestycyjny dotyczy podmiotów o niskim lub umiarkowanym ryzyku, poziom spekulacyjny wskazuje, iż ryzyko jest większe lub bardzo duże.

Przy ocenach dotyczących zobowiązań długoterminowych określa się również perspektywę, która jest wskazaniem generalnego kierunku. Perspektywa oceny może być pozytywna, stabilna lub negatywna. Jeżeli agencja nie jest w stanie zidentyfikować trendu perspektywa może zostać określona jako „bez wskazania”.

Miasto Szczecin poddawane jest ocenie od 1998 roku. Od 2005 roku oceniane jest przez jedną agencję Fitch Ratings. Wcześniej oceny dokonywały dwie agencje - oprócz Fitch również agencja Standard & Poor's.

Agencja badając zdolność Miasta do regulowania swoich zobowiązań bierze pod uwagę szereg czynników mających, lub mogących mieć wpływ na tę zdolność. Dokonywana jest np. analiza stanu gospodarki w mieście i regionie na tle kraju, środowiska politycznego czy administracyjnego. Fitch ocenia zdolność Miasta do wywiązywania się z zobowiązań zarówno długo- jaki i krótkoterminowych.

Aktualna ocena dla Miasta Szczecina:

BBB + /stabilna/ - rating długoterminowy w walucie zagranicznej

BBB + /stabilna/ - rating długoterminowy w walucie krajowej

F2 - rating krótkoterminowy w walucie zagranicznej

AA-(pol) – rating krajowy długoterminowy

F2 – rating krajowy krótkoterminowy

Perspektywa ratingów stabilna

W dniu 12 sierpnia 2015 roku wydała komunikat o utrzymaniu ratingu. Ratingi Szczecina odzwierciedlają ostrożną politykę finansową Miasta oraz ciągłą racjonalizację wydatków, co zapewnia dobre wyniki operacyjne, zdolność do finansowania inwestycji z własnych środków oraz bezpieczne wskaźniki zadłużenia. Ratingi biorą także pod uwagę bardzo wysoką płynność oraz prognozowaną stabilizację poziomu zadłużenia w latach następnych.

FUNDUSZE POMOCOWE

Dokumentem określającym kierunki i wysokość wsparcia finansowego ze strony Funduszy na realizację zamierzeń rozwojowych w Polsce w latach 2007 – 2013 była Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia). Narodowa Strategia Spójności (NSS) to dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w Polsce w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007 – 2013.

Narodowa Strategia Spójności do końca 2013 roku była realizowana za pomocą następujących programów operacyjnych:

- Program Infrastruktura i Środowisko,
- Program Kapitał Ludzki,
- Program Innowacyjna Gospodarka,
- Program Pomoc Techniczna,
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
- Szesnaście regionalnych programów (jeden dla każdego z województw).

W latach 2014-2015, zgodnie z zasadą n+2 pozwalającą na wydatkowanie środków z perspektywy finansowej 2007-2013 do roku 2015, Gmina Miasto Szczecin kończyła realizację projektów dofinansowanych z ww. programów.

Równolegle, instytucje odpowiedzialne za wdrażanie funduszy unijnych w Polsce rozpoczęły prace nad nowymi programami operacyjnymi dla perspektywy finansowej 2014-2020.

Podstawowym dokumentem określającym sposób wykorzystania nowej puli środków europejskich w Polsce jest **Umowa Partnerstwa**, zatwierdzona przez **Komisję Europejską** 23 maja 2014 r.

W dokumencie przedstawiono m.in.:

- najważniejsze zasady inwestowania funduszy unijnych,
- powiązania pomiędzy funduszami a dokumentami strategicznymi,
- podział funduszy na poszczególne dziedziny,
- układ programów operacyjnych,
- podział odpowiedzialności za zarządzanie pieniędzmi europejskimi pomiędzy szczebel regionalny i centralny.

Nowością jest ujęcie w jednym dokumencie, w celu lepszej koordynacji, funduszy polityki spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa.

Największe kwoty Polska zainwestuje w infrastrukturę transportową (drogową i kolejową), ale największy wzrost wydatków nastąpi w sferze innowacyjności i wsparcia przedsiębiorców. Nadal finansować będziemy inwestycje w ochronę środowiska i energetykę, a także projekty z dziedziny kultury, edukacji, zatrudnienia czy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Miasta wojewódzkie wraz z okalającymi je gminami otrzymają duże wsparcie na realizację wspólnych przedsięwzięć w zakresie dostępności komunikacyjnej. Ponadto fundusze sfinansują inwestycje

w miastach, zwłaszcza projekty związane z kompleksową rewitalizacją, ekologicznym transportem miejskim, gospodarką niskoemisyjną. Wymogiem UE jest również rozwój tzw. inteligentnych specjalizacji, czyli skupienie się poszczególnych regionów na wybranych priorytetach polityki innowacyjnej.

Obok bezzwrotnych dotacji Unia Europejska udostępnia także tzw. instrumenty zwrotne, czyli pożyczki i kredyty. Korzystać z nich mogą zarówno przedsiębiorcy, jak i samorządy.

Perspektywa na lata 2014-2020 będzie wdrażana w Polsce poprzez 6 krajowych programów operacyjnych zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju oraz 16 programów regionalnych zarządzanych przez Urzędy Marszałkowskie.

Programy krajowe

1. Program Infrastruktura i Środowisko - 27,4 mld euro
2. Program Inteligentny Rozwój - 8,6 mld euro
3. Program Wiedza Edukacja Rozwój - 4,7 mld euro
4. Program Polska Cyfrowa - 2,2 mld euro
5. Program Polska Wschodnia - 2 mld euro
6. Program Pomoc Techniczna - 0,7 mld euro

Najwięcej środków przeznaczono na Program Infrastruktura i Środowisko. Priorytetami tego programu są: gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, rozwój infrastruktury technicznej kraju i bezpieczeństwo energetyczne.

Drugim co do wielkości środków jest Program Inteligentny Rozwój. To również największy w Unii Europejskiej program finansujący badania, rozwój i innowacje. Dzięki niemu, wsparcie m.in. na wspólne prowadzenie przedsięwzięć badawczo-rozwojowych uzyskują naukowcy i przedsiębiorcy, a wyniki prac B+R znajdują praktyczne zastosowanie w gospodarce. „Od pomysłu do rynku” - to główne założenie tego programu. Oznacza ono wsparcie powstawania innowacji: od tworzenia koncepcji niespotykanych produktów, usług lub technologii, przez przygotowanie prototypów/linii pilotażowych, po ich komercjalizację.

Celem Programu Wiedza Edukacja Rozwój jest aktywizacja zawodowa osób młodych poniżej 30 roku życia pozostających bez zatrudnienia, wsparcie szkolnictwa wyższego, rozwój innowacji społecznych, mobilności i współpracy ponadnarodowej, a także reformy polityk publicznych w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, zdrowia i dobrego rządzenia.

Kolejny Program Polska Cyfrowa ma na celu zwiększenie dostępności do Internetu, stworzenie przyjaznej dla obywatela e-administracji, która umożliwi załatwianie wielu spraw za pośrednictwem komputera oraz upowszechnienie w społeczeństwie wiedzy i umiejętności korzystania z komputerów.

Program Polska Wschodnia jest ponadregionalnym programem dla województw Polski Wschodniej mającym na celu wzrost konkurencyjności i innowacyjności makroregionu Polski Wschodniej poprzez wsparcie innowacyjności i rozwoju badań oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej makroregionu, w szczególności dzięki dostępności transportowej.

Program Pomoc Techniczna ma zapewnić sprawne działanie instytucji systemu wdrażania funduszy, jak również stworzenie skutecznego systemu informacji i promocji środków europejskich.

Ponadto w Polsce realizowany będzie Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (8,5 mld euro) oraz Program Rybactwo i Morze (0,5 mld euro).

Programy regionalne

Poza programami krajowymi fundusze unijne przeznaczone są na 16 programów regionalnych. Ich celem jest wspieranie rozwoju wszystkich regionów.

Fundusze zarządzane są w tym przypadku nie przez władze centralne, a instytucje samorządowe – czyli zarządy województw.

Środki unijne w programach regionalnych:

Dolnośląskie - 2,25 mld euro

Kujawsko-Pomorskie - 1,9 mld euro

Lubelskie - 2,23 mld euro

Lubuskie - 0,9 mld euro

Łódzkie - 2,25 mld euro

Małopolskie - 2,87 mld euro

Mazowieckie - 2,08 mld euro

Opolskie - 0,9 mld euro

Podkarpackie - 2,1 mld euro

Podlaskie - 1,21 mld euro

Pomorskie - 1,86 mld euro

Śląskie - 3,47 mld euro

Świętokrzyskie - 1,36 mld euro

Warmińsko-Mazurskie - 1,72 mld euro

Wielkopolskie - 2,45 mld euro

Zachodniopomorskie - 1,6 mld euro

Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej

Tym, co odróżnia programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej (0,7 mld euro) od programów regionalnych i krajowych, jest ich międzynarodowy charakter oraz nacisk na współpracę polskich beneficjentów z zagranicznymi partnerami. Przykładowe przedsięwzięcia realizowane ponad granicami mogą dotyczyć ochrony dziedzictwa kulturowego i środowiska, rozbudowy infrastruktury, rozwoju przedsiębiorczości oraz edukacji.

Programy ramowe Unii Europejskiej

Poza istniejącymi funduszami Unia przeznacza w latach 2014–2020 specjalne środki na nowe programy dające dodatkowe wsparcie w różnych obszarach:

Program Horyzont 2020 ma stymulować prowadzenie prac badawczych na najwyższym poziomie, wspierać współpracę międzynarodową, innowacyjne przedsiębiorstwa itp. (80 mld euro),

Program COSME ma ułatwić małym i średnim przedsiębiorstwom dostęp do rynków na terenie Wspólnoty i poza nią, a także ma zapewnić łatwiejszy dostęp do finansowania poprzez gwarancje kredytowe i kapitał (2,3 mld euro),

Program „Łącząc Europę” będzie najważniejszym instrumentem finansującym strategiczne inwestycje w infrastrukturę w zakresie budowy dróg, linii kolejowych, sieci energetycznych, a także rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych (33 mld euro).

Program Erasmus+ ma ułatwić pobyt młodych ludzi na stażach za granicą, co w rezultacie przyniesie poprawę ich umiejętności i zwiększy szansę na zatrudnienie (15 mld euro).

Program Kreatywna Europa więcej środków otrzyma europejska kultura, kino, telewizja, muzyka, literatura, teatr, dziedzictwo kulturowe i inne powiązane dziedziny (1,5 mld euro).

W trakcie przygotowywania nowych programów operacyjnych przez wyznaczone do tego instytucje, Gmina Miasto Szczecin prowadziła działania przygotowawcze związane z przygotowywaniem priorytetów inwestycyjnych, dokumentacji projektowych i innych działań niezbędnych do aplikowania o nowe środki unijne.

W roku 2015 zostały ogłoszone pierwsze konkursy w ramach nowej puli środków unijnych, a kolejny rok, 2016, będzie czasem przeznaczonym w głównej mierze na ocenę projektów, składanie nowych wniosków aplikacyjnych i podpisywanie umów o dofinansowanie.

16.6.2. SZCZECIŃSKI BUDŻET OBYWATELSKI

Budżet partycypacyjny – w Polsce często nazywany „obywatelskim” – to proces decyzyjny, w ramach którego mieszkańcy współtworzą budżet danego miasta, tym samym współdecydując o dystrybucji określonej puli środków publicznych²⁸.

Dzięki budżetowi obywatelskiemu (partycypacyjnemu)²⁹ mieszkańcy gminy, dzielnicy lub osiedla mogą uczestniczyć w projektowaniu lokalnych wydatków, decydując na co przeznaczyć pieniądze.

Budżet partycypacyjny pozwala bardziej efektywnie gospodarować pieniędzmi. Mieszkańcy robią to poprzez uczestniczenie w określaniu najpilniejszych wydatków, składanie własnych propozycji oraz większą rolę w kontroli wydatków publicznych. W odróżnieniu od konsultacji społecznych, w wypadku budżetu partycypacyjnego decyzje podjęte przez mieszkańców są wiążące.

Jest wiele różnych modeli takiego tworzenia budżetu. W każdym z nich zakres bezpośredniego wpływu mieszkańców jest różny. Jednak najważniejsze to umożliwienie mieszkańcom zabrania głosu. Budżet partycypacyjny oznacza większą przejrzystości działań samorządu terytorialnego i włączanie obywateli w proces sprawowania władzy w samorządach.

Wprowadzenie budżetu partycypacyjnego jest zgodne z obowiązującym w Polsce prawem. Mieści się w jego ramach jako „umowa społeczna” zawierana między mieszkańcami i radnymi, może być więc legalnie wprowadzany w gminach, dzielnicach i innych jednostkach samorządu.

Realizacja budżetu partycypacyjnego wymaga zaangażowania lokalnych polityków, urzędników samorządowych oraz społeczności lokalnej. Różne perspektywy oceny, odmienny poziom wiedzy na temat możliwości finansowych JST wymagają umiejętności negocjacyjnego, a także dobrej woli po każdej ze stron.

W Szczecinie procedura rozpoczyna się od złożenia przez mieszkańców propozycji zadań na specjalnie przygotowanym formularzu zgłoszeniowym. Następnie propozycje te podlegają przeanalizowaniu, sporządza się pięć „List zadań do głosowania” (ogólno miejska oraz cztery dzielnicowe: dzielnica Północ, dzielnica Prawobrzeże, dzielnica Śródmieście i dzielnica Zachód) i osoby uprawnione wskazują w powszechnym głosowaniu pomysły, które zostaną zrealizowane.

Głosowanie odbywa się za pośrednictwem strony www.konsultuj.szczecin.pl lub www.bip.um.szczecin.pl/konsultacje. Oddawanie głosów może też odbywać się w formie tradycyjnej (papierowej). W głosowaniu na propozycje zadań przeznaczonych do realizacji można oddać maksymalnie dwa głosy, poprzez dokonanie wyboru jednego zadania z listy projektów ogólno miejskich i jednego zadania z listy projektów dzielnicowych, przy czym głosujący sam dokonuje wyboru dzielnicy, w której chce oddać swój głos na wybrane zadanie. W głosowaniu można zagłosować wyłącznie jeden raz, co oznacza brak możliwości zmiany oddanego głosu. Do budżetu obywatelskiego w Szczecinie można zgłosić każde zadanie inwestycyjne, które leży w kompetencji Gminy Miasta Szczecin.

W głosowaniu prawo udziału mają mieszkańcy Szczecina, którzy ukończyli 16 rok życia, studenci (nieposiadający zameldowania, studium na terenie Szczecina) oraz uczniowie. Studenci i uczniowie mają możliwość oddania głosu jedynie w wersji papierowej, po okazaniu legitymacji studenckiej lub uczniowskiej w punkcie do głosowania.

Tabela nr 32.

SZCZECIŃSKI BUDŻET OBYWATELSKI W LATACH 2014-2015		
ZAGADNIENIE	2014	2015
Kwota zaplanowana w budżecie Miasta	5.000.000 zł	5.000.000 zł
Procent środków finansowych SBO w stosunku do wydatków budżetu Miasta	0,261 %	0,225 %

²⁸ Źródło: <https://mac.gov.pl/budzet-partycypacyjny>.

²⁹ Pierwszy w Polsce budżet partycypacyjny wprowadzono w 2011 roku w Sopocie. W 2012 roku w ślady Sopotu poszły Elbląg, Gorzów Wielkopolski, Poznań i Zielona Góra. Pojawiły się również praktyki inspirowane budżetem partycypacyjnym na poziomie województwa (na Podlasiu), dzielnicy (w Gdańsku, Lublinie i Krakowie) oraz instytucji (w jednym z warszawskich domów kultury). Źródło: Kęłowski W., Budżet partycypacyjny – krótka instrukcja obsługi, Instytut Obywatelski, Warszawa 2013.

Liczba zgłoszonych projektów	304	184
Liczba projektów poddanych pod głosowanie (po przejściu weryfikacji)	194	102
Liczba osób biorących udział w głosowaniu	29 457	49 689
Liczba projektów wybranych do realizacji	2	9
Link do www:	http://konsultuj.szczecin.pl/konsultacje/chapter_116034.asp	http://konsultuj.szczecin.pl/konsultacje/chapter_116061.asp

Źródło informacji: Biuro Strategii

W 2015 r. pula środków przeznaczonych na SBO (5 mln zł) została podzielona na 5 części. Na każdą z list do głosowania przypadał 1 milion złotych. Zagłosowało prawie 50 tysięcy osób.

Tabela nr 33.

PRZYKŁADOWE PROJEKTY ZWYCIĘSKIE W SBO W OKRESIE 2014-2015				
LP.	DZIELNICA	PROJEKTY SBO	LICZBA GŁOSÓW ODDANYCH NA PROJEKT	SZACUNKOWY KOSZT (PLN)
1	Projekty ogólnomiejskie	Realizacja inwestycji polegającej na wykonaniu remontu i modernizacji schroniska dla bezdomnych zwierząt w Szczecinie	7479	320 000
2	Śródmieście	Budowa wybiegu dla psów w Śródmieściu Szczecina	944	150 000
3	Śródmieście	Remont chodnika i przystanków ul. Asnyka plus dodatkowe wiaty oraz uporządkowanie terenu zielonego pod kątem funkcjonalności i estetyki w tym rejonie	742	106 000
4	Zachód	Arkonka i Goplana - oświetlenie i oznaczenie ścieżki turystyczno - rekreacyjnej wraz z ustawieniem ławek	4550	629 102
5	Prawobrzeże	Adaptacja i renowacja boiska sportowego wraz z budową zaplecza sanitarno-socjalnego (bez oświetlenia boiska) na działce nr 106/2 z obrębem 4107 Szczecin Dąbie położonej przy ul. Orlej	2299	890 000
6	Północ	Utwardzenie nawierzchni ulicy Głębokiej (etap I i II)	2059	995 000

Źródło informacji: Biuro Strategii

ŹRÓDŁA INFORMACJI:

1. Biuro Rady Miasta Szczecin
2. Biuro ds. Organizacji Pozarządowych Urzędu Miasta Szczecin
3. System informacji prawnej LEX dla Samorządu Terytorialnego
4. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515; zm: Dz.U. z 2015 r. poz. 1045 i poz. 1890)
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2010. 28. 146 ze zm.)
6. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1445; zm. Dz. U. z 2015 r. poz. 1045 i poz. 1890)
7. Ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. z 1998 r., Nr 96, poz. 603 ze zm.)
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1240 ze zm.)
9. Ustawa z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r., Nr 55, poz. 577 ze zm.)
10. Ustawa z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz. U. z 2001 r., Nr 79, poz. 856 ze zm.)
11. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2001 r., Nr 80, poz. 876 ze zm.) www.administracja.wortale.net/18-Administracja-niezespolona.html
12. www.bip.um.szczecin.pl
13. Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Szczecin
14. Biuro Prezydenta Miasta
15. Wydział Zarządzania Finansami Miasta
16. Biuro Stowarzyszenia Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego
17. Zarządzenie Nr 96/12 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 1 marca 2012 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Szczecin.
18. Raport z realizacji programu współpracy Gminy Miasto Szczecin z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2014 roku, BPO, Szczecin, kwiecień 2015
19. Raport z realizacji programu współpracy Gminy Miasto Szczecin z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2015 roku, BOP, Szczecin, kwiecień 2016

20. Eksperska ocena realizacji Strategii rozwoju Szczecina 2025, Doradztwo Ekonomiczne -Dariusz Zarzecki, wrzesień 2015.
21. www.szczecin.rio.gov.pl.
22. <http://www.sko.szczecin.pl/>
23. www.szczecin.wsa.gov.pl
24. <https://www.nik.gov.pl>
25. Informacja z realizacji Strategii Rozwoju Szczecina 2025 i Wieloletniego Programu Rozwoju Szczecina za rok 2014 i III kwartały 2015 roku, Biuro Strategii, listopad 2015.
26. Zarządzenie nr 83/13 Prezydenta Miasta Szczecina z dnia 18 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Programów Strategicznych wynikających z realizacji Strategii Rozwoju Szczecina 2015
27. Realizacja wskaźników procesowych, Załącznik Nr 4 do Sprawozdania z funkcjonowania Systemu Zarządzania Jakością w Urzędzie Miasta Szczecin, 14 lipca 2014 r.
28. Realizacja wskaźników procesowych, zał. Nr 3 do Sprawozdania z funkcjonowania Systemu Zarządzania Jakością w Urzędzie Miasta Szczecin, 20 maja 2015 r.
29. <https://mac.gov.pl/budzet-partycypacyjny>.